SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 21.03.2016

Pöytäkirjan kansilehti 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus 3

2 § Pöytäkirjan tarkastaminen 4

3 § Kokouksessa saadut selostukset 5

4 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset 6

5 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset 7

6 § Kaupunginvaltuuston 7.3.2016 pitämän kokouksen täytäntöönpanot 8

7 § Kunnan asukkaiden tekemät aloitteet vuonna 2015 10

8 § Henkilöstökertomus 2015 11

- : Henkilöstökertomus vuodelta 2015 13

9 § Sanna Karhusen luottamustehtävien päättyminen ja täydennysvaalin toimittaminen 45

10 § Strategisten päämäärien mittareiden raportti 2015 46

- : Valtuustokauden 2013 - 2017 strategisten päämäärien mittarien sekä strategiaan sisältyvien ohjelmien raportti 31.12.2015 48

11 § Vantaan kaupungin vuoden 2015 tilinpäätös 60

- : Tilinpäätös 2015 65

12 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset 321

13 § Oikaisuvaatimuksen vastine vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 42 / 2015 322

14 § Oikaisuvaatimuksen vastine vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 47 / 2015 324

15 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset 325

16 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut pöytäkirja 326

17 § Vastaus valtuutettu Mika Niikon ja usean muun (19) valtuutetun valtuustoaloite Vantaa orpokodin kummiksi 327

18 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat 329

19 § Vastaus Paula Lehmuskallion ja usean muun (15) valtuutetun aloitteeseen uuden konsertti-, teatteri- ja monitoimitalon rakentamiseksi Tikkurilaan 330

20 § Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen koskien Matarin graffittiseinää 332

- : Aloite Matarin graffitiseinästä / liite 334

- : Kartta graffittiseinän mahdollisesta sijainnista 336

21 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat 337

22 § Vastaus Sirpa Kauppisen ja Vaula Norrenan ja usean muun (37) valtuutetun aloitteeseen Länsi-Vantaan liikuntapaikkojen turvaamiseksi 338

23 § Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaisen ratkaisuvallan siirtäminen kaupunkisuunnittelulautakunnalle ja maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yrityspalvelut -tulosalueen viranhaltijalle 340

24 § Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle maantien 1521 parantamisesta rakentamalla kevyenliikenteen väylä välille Nikinmäki - Nikkilä, Sipoo, Vantaa, tiesuunnitelma 342

25 § Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen 11.1.2016 § 24 tekemästä päätöksestä asuntomessualueen pienrakentajien vaatimuksesta menettelyvirheen korjaamiseksi 344

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 21.03.2016

- : Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen 11.01.2016 § 24 tekemästä päätöskestä/ Asuntomessualueen pienrakentajien vaatimus menettelyvirheiden korjaamiseksi 347

- : Menettelyvirheiden korjaaminen/tonttikauppakirjaan lisättyyn ehtoon liittyen/ Asuntomessurakentajat 35 allekirjoittajaa 350

- : Menettelyvirheen korjaaminen/ Kivistön alueen putkijätekeräysjärjestelmä/ Asuntomessutonttien erillispientalotonttien luovutusperiaatteet, -ehdot ja -hinnat/Asuntomessurakentajat Aunio Jani sekä 30 allekirjoittanutta 354

26 § Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennysselvitys 356

- : Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennysselvitys, loppuraportti 358

27 § Vantaan vesihuollon toiminta-alueen 2016 hyväksyminen 413

- : Liite 1/ Kartta/Vantaan vesihuollon toiminta-alue 2016-2018/HSY:n esitys jäsenkunnille hyväksyttäväksi 416

28 § Allekirjoitettuja kauppakirjoja, luovutuskirja, maanvuokrasopimus, maankäyttösopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta ja esisopimus määräalan luovutuksesta 417

29 § Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Marika Makaroff-Peltonen / Timo Silvennoinen ja Susan Suominen 419

- : Kartta kaupan kohteesta 92-420-2-102 420

30 § Maa-alueen vuokraaminen HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle vesihuollon ja siihen liittyvien toimintojen tarpeisiin 421

- : Kohdekartta vuokra-alueesta 423

- : Vuokrasopimusluonnos 424

31 § Tontin 92-51-203-10 vuokrasopimuksen uusiminen Pakkalassa / VTK Kiinteistöt Oy 429

- : karttaliite 431

32 § Asemakaavamuutos 002144 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos / 81 Korso / Korson torni 432

- : Asemakaavamuutosselostus 18.1.2016 / Asemakaavamuutos 002144, 81. Korso, Korson torni 435

- : Asemakaavamuutos 002144 / Lausuntojen koonti /18.1.2016 466

33 § Asemakaavamuutos 002212 ja maanalainen asemakaava 403100m sekä tonttijaon muutos, 40 Ylästö / Linkokuja 4-6 470

- : Asemakaavamuutosselostus 21.3.2016 / Asemakaavamuutos 002212, 40.Ylästö 473

- : Lausunto 21.3.2016 / Asemakaavamuutos 002212 494

34 § Asemakaavamuutos 002072 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 16 Kaivoksela / Laitilankuja 7 495

- : Asemakaavamuutosselostus 14.3.2016 / Asemakaavamuutos 002072 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 16 Kaivoksela / Laitilankuja 7 498

- : Asemakaavanmuutos Nro 002072 / Lausunto ja vastine 14.3.2016 512

35 § Aviapolis Kaavarunko 052200 514

- : Raportti / Aviapolis kaavarunko 052200 516

- : Aviapolis kaavarunko 052200 / lausunnot ja vastineet 14.3.2016 581

- : Aviapolis kaavarunko 052200 / mielipide ja vastine 14.3.2016 599

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 600

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen 601

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 21.03.2016

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa 602
Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa 604
Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa 605
Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 606
Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto 609

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 21.3.2016 klo 17.30 – 20.00
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Mäkinen Tapani, puheenjohtaja	x	Rokkanen Sakari	-
Letto Pirkko, I varapuheenjohtaja	x	Marjanen Viola	-
Jääskeläinen Pietari, II varapuheenjohtaja	x	Nieminen Johannes	-
Bruun Susanna	x	Salminen Helvi	-
Kaira Lauri	x	Weckman Markku	-
Karlsson Patrik	x	Rehnström Kristian	-
Kokko Hannu	x	Juurikkala Timo	-
Kotila Pirkko	x	Holopainen Matti	-
Kärki Niilo	x	Sajaniemi Ulla	-
Lehmuskallio Paula	x	Multala Sari	-
Mäntynen Taisto	x	Loppukaarre Jukka-Pekka	-
Niemelä Arja	x	Kakko Teijo	-
Näätsaari Sinikka	x	Hämäläinen Anu	-
Orpana Anitta	-	Puha Seija	x
Ryhänen Riitta	x	Kuokkanen Jasi	-
Suvensalmi Jouko	x	Oksa Petteri	-
Åstrand Riikka	x	Pajunen Sirpa	-

Muut osallistujat	Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja	17.30 – 18.00
Heinimäki Heikki, valtuuston I varapuheenjohtaja	-
Kostilainen Anniina, valtuuston II varapuheenjohtaja	-
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja	x
van Nues Pirjo, apulaiskaupunginjohtaja vs.	x
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja	x
Westlin Henry, apulaiskaupunginjohtaja vs.	x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja	x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja	x
Rainio Päivi, viestintäjohtaja	x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja	x
Kolju Niina, kaupunginlakimies vs.	x
Kimpimäki Päivi, hallintosihteeri	x
Lyly Laura, pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Tapani Mäkinen

Pöytäkirjanpitäjä Laura Lyly

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 4.4.2016, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 6.4.2016 klo 8.15 - 16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

2 § **Pöytäkirjan tarkastaminen**

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 7.3.2016 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 4/2016.
Päätös:
Päätettiin tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 7.3.2016 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 4/2016.

3 § **Kokouksessa saadut selostukset**

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 3

Käsittely:
Kokouksessa saatiin seuraavat selostukset:

Asia 33 Aviapolis kaavarunko 052200: asiaa oli kokouksessa selostamassa yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, lisäksi paikalla oli yleiskaavasuunnittelija Sakari Jäppinen ja asemakaavasuunnittelija Merja Häsänen vastaamassa kysymyksiin.

Asia 10 Tilinpäätös vuodelta 2015: asiaa selosti kaupunginjohtaja Kari Nenonen

Asia 7 Henkilöstökertomus 2015: asiaa oli kokouksessa selostamassa henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen

Asia 24 Selvitys kasvihuonekaasujen päästövähennyksistä: asiaa oli kokouksessa selostamassa ympäristöjohtaja Katariina Rautalahti.

Päätös:
Merkittiin tiedoksi saadut selostukset ja käydyt keskustelut.

4 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset

KN/PK

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraava **kaupunginjohtajan** päätös:

§ 21 Tyytyminen valtiovarainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksia vuodelle 2016 koskeviin päätöksiin

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 4

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja kaupunginjohtajan päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

5 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset**

KN/BI/pk

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirja ja päätökset:

Yleisjaoston pöytäkirja nro 2/ 14.3.2016
Tarkastuslautakunnan pöytäkirja nro 1/10.2.2016

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätös
§ 17 Hankintajohtajan sijaisten määrääminen

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätös
§ 5 Tilausoikeuksien myöntäminen asukaspalveluiden toimialalla niiden henkilöiden osalta, jotka eivät kuulu tulosalueisiin

Hallintojohtajan päätös
§ 4 Hallintojohtajan päätös/Helsingin hallinto-oikeuden päätös 25.1.2016, 16/0083/6/Verovalitus

Henkilöstöjohtajan päätökset
§ 4 Koulutuksien hallintajärjestelmän hankinta
§ 5 Option käyttöönotto ”Vantaan kaupungin henkilöstökoulutus”: Vantaan kaupungin henkilöstökoulutuksen ja osaamisen johtamisen yhteistyökumppanin hankinta

Elinkeinojohtajan päätös
§ 4 Osallistumispäätös kiinteistöalan kansainvälisiin messu-/kongressitapahtumaan MIPIM ja Expo Realiin

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

6 § Kaupunginvaltuuston 7.3.2016 pitämän kokouksen täytäntöönpanot

KN/LL

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (23 §). Päätökset voidaan pannan täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, kuitenkin niin, että täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon (98 §). Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on tällöin viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi (56 §).

Kaupunginvaltuusto teki 7.3.2016 päätökset seuraavissa asioissa:

3 § Sivistystoimen talousarvion 2016 sitovuustasojen muutokset
4 § Lausunto hakemuksesta kunnan osan liittämiseksi Vantaan kaupunkiin
5 § Lausunto Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta
6 § Lausunto Helsingin uuden yleiskaavan ehdotuksesta
7 § Vastaus Sari Multalan ja usean muun (45) valtuutetun valtuustoaloitteeseen liikuntalinjakokeilusta Sotungin koulussa
8 § astaus Antero Eerolan ja usean muun valtuutetun (20) valtuustoaloitteeseen henkilöstön osallistumisesta kaupungin johtoryhmään
9 § Vastaus Anssi Auran ja usean muun (36) valtuustoaloitteeseen Dixin Vantaa-infon luovuttamisesta nuorten käyttöön
10 § Vastaus Sirpa Kauppisen ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen oirekyselyn järjestämisestä
11 § Valtuustoaloitteet vuodelta 2015
12 § Asemakaavamuutos 002273 ja tonttijako, 14 Varisto / Varistonmäki
13 § Asemakaavamuutos 002098 ja tonttijaon muutos, 14 Varisto, 20 Askisto / Sarkatie ja Skobbaksenkuja
14 § Asemakaavamuutos 002174 sekä tonttijaon muutos, 63. Viertola / Pajunotko
15 § Valtuutettu Vaula Norrenan ja usean muun (25) valtuutetun aloite vanhojen tietokoneiden kierrättämiseksi vähävaraisten käyttöön
16 § Valtuutettu Jussi Saramon ja usean muun (23) valtuustoaloite - Hevoshaan koulun tulevaisuus tuotava uudelleen valtuuston käsittelyyn
17 § Valtuutettu Kimmo Kiljusen ja usean muun (22) valtuutetun aloite tanssiharrastuksen jatkamisesta Lumossa
18 § Valtuutettu Kati Tyystjärven ja usean muun (23) valtuutetun aloite vantaan kaupungin kulttuuristrategian päivittämisestä
19 § Valtuutettu Juha Malmin ja 11 muun valtuutetun aloite kokemusasiantuntijoiden pätevyyden huomioimisesta palveluita kilpailutettaessa

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 2/7.3.2016 on kokonaisuudessaan nähtävänä kaupunginvaltuuston extranet-sivuilla ja kaupungin internet-sivuilla.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 10 §:n (Päätöksenteko ja esittely kaupunginhallituksessa ja yleisjaostossa) mukaan kaupunginjohtaja esittelee kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat, koko kaupunkia koskevat asiat, sekä useampaa kuin yhtä toimialaa koskevat asiat. Apulaiskaupunginjohtajat esittelevät kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen myös apulaiskaupunginjohtajan esittelyvelvollisuuteen kuuluva asia.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta, että kaupunginvaltuuston 7.3.2016 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön, ja
b) lähettää päätökset ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia / ao. toimialat

7 § Kunnan asukkaiden tekemät aloitteet vuonna 2015

VD/2774/00.01.02.02/2015

Asia poistettiin esityslistalta.

8 § Henkilöstökertomus 2015

VD/2721/01.00.02.01/2016
KN/K-ML/LL

Vantaan kaupungin henkilöstökertomus vuodelta 2015 on valmistunut. Kertomus kuvaa henkilöstötyön tuloksia ja tavoitteiden toteutumista eri näkökulmista.

Henkilöstöjohtaja toteaa kertomuksen sisällöstä seuraavaa:

Henkilöstömäärä on kasvanut 74 työntekijällä. Vantaan kaupungin palveluksessa oli vuoden lopussa yhteensä 10 506 vakituisessa tai määräaikaisessa palvelussuhteessa olevaa henkilöä. Naisten ja miesten osuus henkilöstöstä on pysynyt edellisten vuosien tapaan samana: naisia on 80 % ja miehiä 20 % henkilöstöstä. Kaupungin palveluksesta irtisanoutui vähemmän henkilöstöä kuin edellisenä vuonna. Lähtövaihtuvuus oli 5,2 prosenttia.

Vantaan kaupungin palkkamenot vuonna 2015 olivat 372,7 miljoonaa euroa. Luku sisältää työllistetyt. Menot nousivat maltillisesti edellisestä vuodesta. Kaupungin palkitsemisjärjestelmä koostuu työtuloksista palkitsemisesta, työsuhde-eduista, aineettomasta palkitsemisesta sekä muista kannustimista.

Sairauspoissaolot laskivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna ja sairauspoissaoloprosentti oli 4,52. Valtuuston sitovaa tavoitetta alenemasta ei kuitenkaan saavutettu. Suurin sairauspoissaolojen aiheuttaja oli tuki- ja liikuntaelinsairaudet 30 prosentilla.

Työhyvinvoinnin johtaminen on Vantaan strateginen valinta. Uusina työvälineinä vuoden aikana otettiin käyttöön terveys- ja turvallisuusjohtamisen tuki esimiehille (työhyvinvointiasiantuntijoiden käynnit esimiesten/päälliköiden luona), eVälke-sähköinen järjestelmä ja tapaturmien tutkinta. Lisäksi valmisteltiin Tuunatun työn toimintatapaa. Vuonna 2016 uhka- ja väkivaltatilanteiden ennalta ehkäisyyn ja hallintaan ollaan kehittämässä uutta toimintatapaa.
Henkilöstön kehittämisessä suurin uudistus oli se, että Metropolia ammattikorkeakoulu aloitti vuoden alussa Vantaan ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen tuottajana henkilöstölle. Toimialat, tulosalueet ja yksiköt toimivat palvelujen tilaajina. Palvelun loppuasiakkaita ovat eri toimialojen ja tulosalueiden yksittäiset työntekijät, joiden ammatillisia valmiuksia ja ammatillista osaamista kehitetään. Tavoitteena kaupungilla on henkilöstökoulutus, joka entistä paremmin perustuu henkilöstön nykyiseen osaamiseen ja osaamisvaatimuksiin, vastaa kaupungin strategiaa ja työn todellisia tarpeita sekä tukee työntekijän oppimista. Toimialojen tilaajista 87 %:a oli tyytyväinen Metropolian toimintaan.

Henkilöstökeskuksen työnantajapalveluissa seurattiin asiantuntijoiden suoritteita ja niiden jakautumista toimialojen tukeen ja ohjaukseen tai kaupunkitasoiseen hr-työhön. Asiakastyöstä n. 30 prosenttia on kaupunkitasoista, 30 prosenttia tehdään konserni- ja asukaspalveluiden toimialalle, 20 prosenttia sosiaali- ja terveystoimeen ja loput muille toimialoille. Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan suuri osuus selittyy sillä, että henkilöstökeskus toimii myös ko. toimialan henkilöstöyksikkönä.

HR -järjestelmien kehittämisellä tuettiin vuoden aikana prosessien tehostamista ja tuottavuuden kasvua. Teknologialtaan vanhentuneen HR -järjestelmän uudistaminen käynnistettiin yhteisprojektina Helsingin ja Espoon kanssa. Uudistamisella tavoitellaan palveluprosesseja paremmin tukevaa ja tehokkuutta lisäävää järjestelmäversiota. Yhteisprojektina toteutettiin myös HR -järjestelmän sisällönhallinnan käyttöönotto, joka vähentää merkittävästi manuaalisesti käsiteltävän aineiston määrää ja tilan tarvetta henkilöstöpalveluissa.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:
Esitetään kaupunginvaltuustolle merkittäväksi tiedoksi henkilöstökertomus vuodelta 2015.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet: Henkilöstökertomus 2015

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen, puh. 040 570 5593, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

HENKILÖSTÖKERTOMUS 2015

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

Osaavan työvoiman varmistaminen 4
Johtamisen ja työyhteisöjen kehittäminen 13
Palkitseminen ja kannustaminen 18
Terveys- ja turvallisuusjohtaminen 22
Henkilöstökeskuksen palvelut 28
Sammandrag 30
Tunnusluvut 31

HENKILÖSTÖKERTOMUS 2015

Teksti	Eeva Vierros
Tilastot	Kaisa Halme, Anne-Maria Kuronen
Kuvat	Eeva Vierros, Sami Lievonen
Kansikuva	Sakari Manninen
Kansikuvassa	Hanna Nummelin-Niemi ja Mikko Käyhty
Grafiikka ja taitto	Anitta Mäkinen
Paino	Savion Kirjapaino Oy

TAULUKOISSA KÄYTETYT LYHENTEET

Sito	Sivistystoimen toimiala
Soster	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Konsas	Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala
Mato	Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kajo	Kaupunginjohtajan toimiala

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

OPPIMINEN ARVOKSI JA ASENTEEKSI

Oppia ikä kaikki – vanha viisaus, joka haastaa tänäkin päivänä.

Oppiminen on tietojen, taitojen ja tapojen omaksumista. Oppiminen voi tapahtua opiskelemalla, opettelemalla, harjoittelemalla tai kokemuksen kautta. Oppimisen tapoja on useita ja tänä päivänä työelämässä painottuu oppiminen uusien työtapojen ja -menetelmien kautta. Oppimista tapahtuu myös kun ihminen vertailee tapahtunutta ja aiottua toimintaa – ottaa ja saa palautetta tai arvioi itse toimintaansa.

Joskus oppiminen on helppoa, mutta toisinaan vaativaa, koska se haastaa meitä muuttumaan. Jokainen meistä muistaa lapsuudessa opetelleensa esim. pyörällä ajamisen taitoa. Saimme vanhemmalta tai sisarukselta neuvoja teoriassa, mutta vasta omien kaatumistemme kautta opimme. Välillä piti ehkä itkunkin kautta hakea motivaatiota – mutta ajamaan opittiin. Ja mikä riemu, kun onnistuimme!

Oppiminen ei siis pelkästään ole tietoa ja taitoa, vaan kysymys on myös arvoista ja asenteista. Se tuo oppimiseen haasteita. Arvot ja asenteet ovat kenties syntyneet tiedostamattamme ja niiden muuttaminen vaatii syvällistä oivallusta ja muutosta. Oppimisen suurin tuki onkin oman motivaation löytäminen.

Esimies voi tukea kiitoksen, kannustamisen ja tuen kautta työntekijän oppimista. Positiivinen palaute osoittaa oppimista ja kehitystä tapahtuneen ja toisaalta rakentava palaute antaa suuntaa. Kiitoksen ja vuorovaikutuksen merkitys on suuri ja sitä kannattaa tehdä – eikä se maksa mitään.

Oppiminen on usein ongelman ratkaisemista. Oppimisprosessi voi haastaa, muuta toisaalta oppiminen myös koukuttaa. Aivotutkijoiden mukaan oivaltaminen vapauttaa aivoissa mielihyvähormonia, joka saa aikaan jopa autuaallisen olon. Mitä haastavampi oppimisprosessi on ollut, sitä suuremman annoksen mielihyvää saamme, kun onnistumme.

Onnistutaan siis oivaltamaan uusia asioita vuonna 2016.

Kirsi-Marja Lievonen
henkilöstöjohtaja

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

SYSTEMATIIKKAA OSAAMISEN VARMISTAMISEEN

Metropolian ammattikorkeakoulu aloitti vuoden alussa Vantaan ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen tuottajana henkilöstölle. Toimialat, tulosalueet ja yksiköt toimivat palvelujen tilaajina. Palvelun loppuasiakkaita ovat eri toimialojen ja tulosalueiden yksittäiset työntekijät, joiden ammatillisia valmiuksia ja ammatillista osaamista kehitetään.

Tavoitteena kaupungilla on henkilöstökoulutus, joka entistä paremmin perustuu henkilöstön nykyiseen osaamiseen ja osaamisvaatimuksiin, vastaa kaupungin strategiaa ja työn todellisia tarpeita sekä tukee työntekijän oppimista.

Osaamisen kehittämisen kaupunkitasoinen ohjaus ja koordinointi keskitettiin henkilöstökeskukseen vuoden alusta. Haasteena oli uuden toimintatavan käyttöönotto samaan aikaan, kun voimaan astui sopimus henkilöstökoulutuksen järjestämisestä Metropolian kanssa. Käytännössä ammatillisten henkilöstökoulutusten suunnittelu ja järjestäminen ulkoistettiin, joten toimintaprosessit piti luoda jokaisen toimialan kanssa erikseen. Tämän takia koulutusten tuottamisessa ei päästy alkuvuodesta liikkeelle, vaan ensimmäiset toteutukset alkoivat keväällä. Suunnittelu, toteutus ja toimintamallin rakentaminen tehtiin henkilöstökeskuksessa toimialatilaajien kanssa yhtäaikaisesti.

Samaan aikaan Metropolia yhteistyötä rakennettaessa on myös rakennettu *Osaamisen johtamisen ja kehittämisen vuosikelloa* yhteistyössä toimialojen kanssa. Tavoitteena on yhtenäistää osaamisen johtamisen prosessia tulosalueilla sekä tuottaa strategia- ja tarvelähtöistä, suunnitelmallista ja monimuotoista henkilöstökoulutusta. Prosesseja ja viestintää on saatu yhtenäistettyä ja toteutetut koulutukset on saatu kytkettyä entistä paremmin koulutussuunnitelmiin. Osaamisen vuosikellon toteutuminen on laajentanut ja vahvistanut henkilöstökeskuksen asiakkuusvastaavan roolia toimialan yhdyshenkilönä. Toiminta vuoden aikana on johtanut entistä suunnitelmallisempaan osaamisen kehittämiseen ja henkilöstön täydennyskoulutuksessa on päästy kohti isompia kokonaisuuksia ja osaamisalueita.

Vuoden aikana on rakennettu koulutusohjelma koulutussuunnitelmien pohjalta, toteutettu koulutuspäiviä sekä osaamisen kehittämisen asiantuntijapalveluja. Aktiivisinta toiminta on ollut sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla, mutta myös jokaisella muulla toimialalla on ollut toteutuneita koulutuksia. Yhteensä Metropolia tuotti 183 koulutuspäivää, joihin on osallistui 2362 työntekijää. Koulutuksista saatu palaute on ollut suurimmilta osin erittäin positiivista.

Tilaajista 77 prosenttia oli tyytyväisiä Metropolian palveluihin. Vuoden 2016 aikana on tarkoitus kehittää yhteistyössä viestintää, roolien ja työnjaon selkeyttä sekä enemmän kumppanuustyyppisiä toimintatapoja.

Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu on osa toiminnan ja talouden suunnittelua sekä johtamista. Suunnittelussa määritellään strategian ja toiminnan vaatiman henkilöstön määrällinen ja laadullinen kokonaistarve sekä osaamistarve suunnittelukautena.

Tulosaluetasoisten henkilöstösuunnitelmien laatimisessa on Vantaalla jo pitkä perinne, mutta vuonna 2015 laadittiin henkilöstö- ja koulutussuunnitelma ensimmäistä kertaa yhtenä kokonaisuutena suunnittelukaudelle 2016–2019. Suunnitelma muodostui kahdesta osasta: henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelmasta sekä koulutussuunnitelmasta. Näiden lisäksi suunnitelmassa oli yleinen kaupunkitasoinen osio, jossa kuvataan molempiin osioihin vaikuttavat yhteiset periaatteet, lähtökohdat ja toimenpiteet.

Uutena kokonaisuutena henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelmaan otettiin mukaan ennakoiva rekrytointi ja oppilaitosyhteistyö. Valtuustokauden strategisen tavoitteen mukaisesti oppilaitosyhteistyön tulee olla suunnitelmallista. Tulosalueita pyydettiin kuvaamaan toimintatapojaan ennakoivassa rekrytoinnissa ja oppilaitosyhteistyössä sekä arvioimaan tulosalueelle tulevien harjoittelijoiden määrää vuonna 2016.

Koulutussuunnitelman mukaisia koulutuspäiviä toteutui vuoden aikana 28 167, joista ulkoisia oli 9434 ja sisäisiä 18733. Koulutuspäivien määrä väheni edellisvuodesta, mikä johtunee siitä, että alkuvuodesta sisäisiä koulutuksia peruttiin paljon tiedotusongelmien takia. Koulutuspäiviä vakituista työntekijää kohden oli 2,9.

Ulkoisen koulutuksen oppimispäivien määrä on vähentynyt edellisvuodesta ja koulutuksissa on painotettu sisäisiin valmennuksiin osallistumista, edellisen vuoden tapaan.

Omaehtoisen koulutuksen tukea myönnettiin 58 työntekijälle, jotka kehittävät ammattiin liittyvää osaamista omalla kustannuksellaan. Edellytyksenä tuen saamiselle oli, että käyty koulutus kehittää ammatillista osaamista ja pohjautuu kehittymissuunnitelmaan. Tukea jaettiin yhteensä 36 000 euroa.

Henkilöstömäärä on kasvanut maltillisesti 74 työntekijällä. Kaupungin palveluksessa oli vuoden lopussa yhteensä 10 506 vakituisessa tai määräaikaisessa palvelussuhteessa olevaa henkilöä.

Naisten ja miesten osuus henkilöstöstä on pysynyt edellisten vuosien tapaan samana: naisia on 80% ja miehiä 20% henkilöstöstä. Kaupungin

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

palveluksesta irtisanoutui vähemmän henkilöstöä kuin edellisenä vuonna. Lähtövaihtuvuus oli 5,4 prosenttia.

Henkilöstön, vakituisten ja määräaikaisten, ikärakenteessa ei ole suuria muutoksia edellisiin vuosiin verrattuna. Suurimmat ikäryhmät ovat 45–49-vuotiaat ja 50–54-vuotiaat. Naisten ja miesten suhteellisissa ikäjakaumissa ei ole keskenään kovinkaan suuria eroja. Naisten osalta suurimmat ikäluokat ovat 35–39-vuotiaat ja 45–49-vuotiaat ja miesten osalta 50–54-vuotiaat. Henkilöstön keski-ikä oli 44,7 vuotta. Henkilöstöstä ylempi korkeakoulututkinto oli yli 30 prosentilla ja alempi yli 20 prosentilla. Keskiasteen koulutus oli n. 30 prosentilla.

Seure henkilöstöpalveluista ostetun tilapäisen työvoiman käyttö oli 491 henkilötyövuotta. Seuren käyttökustannukset olivat 18,8 miljoonaa euroa.

Vantaan rekrytoinnissa oli vuonna 2015 haettavana 2 099 avointa työpaikkaa, joista vakinaisia tehtäviä oli 830, määräaikaisia 916 ja kesätöitä 353. Työnhakijoita näihin tehtäviin oli yhteensä 46 169. Kesätyöpaikkoja haki 14 228 työnhakijaa. Asuntomessut vaikuttivat kesätyötä hakeneiden määrään. Työnhakijoiden määrä kasvoi kaikkiaan seitsemällä prosentilla.

Sosiaalisen median kanavien hyödyntämistä rekrytointien yhteydessä kehitettiin. Avoimet työpaikat löytyvät esimerkiksi kaupungin Facebook-sivuilta. Osana ennakoivaa rekrytointia ja työnantajakuvan edistämistä joissain asiantuntijarekrytoinneissa hyödynnettiin myös LinkedIn-palvelua, jossa Vantaan kaupungin profiilia seuraavien henkilöiden määrä on kasvanut tasaisesti.

Vuonna 2015 kaikki työpaikkailmoitukset näkyivät kaupungin omien rekrytointisivujen sekä työ- ja elinkeinotoimiston mol.fi-sivujen ohella myös Monster.fi- palvelussa. Tämä noudattaa aiemmin päätettyä käytäntöä keskittää rekrytointi-ilmoittelua sähköisiin kanaviin.

Henkilöstökeskuksen henkilöstöasiantuntija oli mukana esimiesrekrytointien sekä vaativien asiantuntijatehtävien yhteydessä haastattelutukena yhteensä 32 eri rekrytoinnissa ja 149 haastattelussa. Asiantuntija oli mukana hakemusten läpikäynnissä, haastatteluissa ja niiden yhteenvetokeskusteluissa sekä jatkoon valinnassa.

Kesätöissä Vantaan kaupungilla työskenteli vuoden 2015 aikana 394 kesätyöntekijää. Kesätöitä oli sekä koululaisille ja lukiolaisille että ammattiin opiskeleville.

Koululaisten ja lukiolaisten työllistämisen tarkoituksena on saada nuoret kiinnostumaan kunta-alan ammateista. Näitä paikkoja pyritään tarjoamaan mahdollisimman monelle nuorelle.

Vuonna 2015 kesätyöntekijöitä palkattiin paljon myös asuntomessuille. Suosituimmat tehtävänimikkeet olivat: liikuntaharjoittelija, kirjastoharjoittelija, puisto-puutarhaharjoittelija, liikuntapaikkaharjoittelija ja hoivaharjoittelija.

Ammattiin opiskelevia pyritään kiinnittämään kaupunkiin työnantajana ja luomaan samalla myönteistä työnantajakuvaa. Opinnäytetöiden ja muiden lopputöiden teettäminen tukee toimialojen erilaisia tutkimus- ja selvitystarpeita.

Kesätyöntekijöiden palautekyselyn mukaan suurin osa kesätyöntekijöistä löytää työpaikat, joko Vantaan tai te-keskuksen nettisivuilta. Valtaosa työsuhteista kestää vähintään 4 viikkoa, n. 50 %:lla yli 7 viikkoa ja yli puolet oli Vantaalla ensimmäistä kertaa töissä. Suurimman osan mielestä rekrytointiprosessi sujui hyvin ja työyhteisö otti kesätyöntekijän hyvin vastaan. Työ vastasi odotuksia, oli sopivan vastuullista ja haastavaa sekä Vantaan kaupunki kiinnostaa jatkossakin.

Henkilöstömäärä toimialoittain

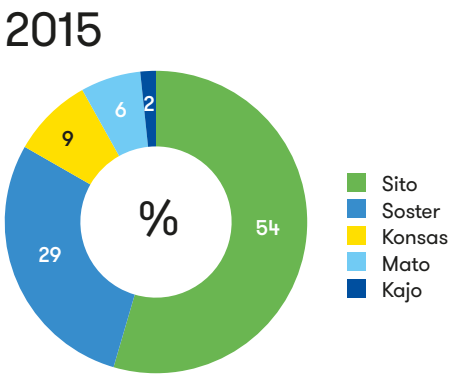

Vuonna 2015 kaupungin palveluksessa oli yhteensä 10 506 työntekijää, joista yli puolet oli sivistystoimessa.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

Palautekyselyyn vastanneista 97 prosenttia suosittelisi Vantaan kaupunkia työnantajana.

Oppilaitosyhteistyön keskeisenä tavoitteena on luoda systemaattinen harjoitteluyhteistyö kaupungin ja oppilaitosten välillä ja luoda pysyviä rakenteita. Painopisteammattiryhminä oppilaitosyhteistyön kannalta vuonna 2015 olivat sosiaalityöntekijät, sosionomit, lastentarhanopettajat, sairaanhoitajat ja lähihoitajat. Kaikkien ammattiryhmien osalta yhteistyö jatkuu myös vuonna 2016.

Sosiaalityön oppilaitosyhteistyö toteutuu Helsingin yliopiston kanssa Praksis-verkoston kautta. Suunnitelmallisemman yhteistyön kehittäminen myös muiden yliopistojen kanssa aloitettiin vuonna 2015 ja sitä jatketaan.

Varhaiskasvatuksessa lastentarhanopettajien kohdalla oppilaitosyhteistyötä ohjaavat toimintamallit ovat pitkälti vakiintuneet yliopiston kanssa lastentarhanopettajakoulutuksen sekä ammattikorkeakoulujen sosionomiopiskelijoiden kohdalla. Yliopiston kenttäkouluverkosto ja ammattikorkeakouluille suunnattu harjoittelupäiväkotiverkosto ohjaavat harjoittelijoiden sijoittumista työyksiköihin Vantaalle.

Sairaanhoitajaopiskelijaksi opiskelevia ammattikorkeakouluharjoittelijoita toimii Vantaalla sosiaali -ja terveystoimen kaikilla tulosalueilla. Harjoittelukäytännöt ovat osin vakiintuneet puitesopimuskumppaneiden kanssa, mutta vaihtelevat tulosalueittain.

Sosionomiopiskelijoiden kohdalla lastentarhanopettajaksi opiskelevien harjoittelukäytännöt ovat systemaattisia, mutta muiden alojen kohdalla sosionomien harjoittelukäytännöissä on kehitettävää.

Lähihoitajien harjoittelupaikkojen tilaamiskäytäntöjä kehitettiin yhteistyössä Varian kanssa vuonna 2015 varhaiskasvatuksen ja sosiaali- terveystoimen vanhus- ja vammaispalveluiden tulosalueen kanssa.

Vuonna 2015 yhteistyötä kehitettiin erityisesti puitesopimuskumppaneiden (Diak, Laurea ja Metropolia) kanssa ammattikorkeakouluharjoittelujen yhteydessä. Lukuvuosittain laadittavassa suunnitelmassa sovittiin alustavista harjoittelupaikkojen määristä ja niiden jakautumisesta toimialoittain. Toimialojen henkilöstösuunnitelmissa tiedusteltiin alustavaa harjoittelupaikkojen määrää toimintayksikkötasolla ennakoinnin ja seurannan kehittämiseksi. Seurannan tueksi liitettiin kysely toteutuneista harjoittelujaksoista Vantaalla.

Kaupunkitasoinen sopimus ammattitaitoa edistävistä harjoitteluista allekirjoitettiin Arcada ammattikorkeakoulun kanssa. Sopimukset sitovat jatkossa harjoittelujaksojen suuntaamista ensisijaisesti neljälle kumppanille, joiden kanssa yhteistyötä kehitetään tiiviimmin. Alustavia neuvotteluja käytiin uudenlaisen kumppanuusmallin pilotoinnista sosiaali- ja terveystoimessa. Varian lähihoitajakoulutusten harjoittelupaikkojen tilaamiskäytäntöjä tarkennettiin. Useiden muiden oppilaitosten kanssa solmittuja harjoittelusopimuksia päivitettiin kaupunkitasoiseksi ja oppilaitosyhteistyötä ohjaavaa tukimateriaalia päivitettiin ja toimenpiteitä harjoitteluohjaajaverkoston luomiseksi käynnistettiin.

Ennakoivaan rekrytointiin ja messutoimintaan panostettiin kaupungilla ja vuonna 2015 henkilöstökeskus koordinoi rekrytointitapahtumia. Kaupunki osallistui rekrytointimessuille, tapahtumiin ja oppilaitosten ura- ja rekrytointipäiviin sekä työnhakuvalmennuksiin, yhteensä kahdeksaan eri tilaisuuteen. Henkilöstökeskus huolehtii vuosikellon mukaisista tapahtumien kustannuksista, varauksista ja järjestelyistä ja yleisestä koordinoinnista. Messujen asiantuntijat ja sisältö tulivat toimialoilta.

Vuonna 2015 osallistuttiin neljään isoon rekrytointitapahtumaan: Educa 2015 messuille ja Sairaanhoitajapäiville Messukeskuksessa, Terve Sos -tapahtumaan Jyväskylässä ja Varhaiskasvatusmessuille Wanhassa Satamassa Helsingissä. Oppilaitosten ura- ja rekrytointipäivillä käytiin Laurean Network to get Work -tapahtumassa, Tikkurilassa. Työnhakuvalmennuksia järjestettiin yhteensä kolme Laureassa ja Variassa.

Lähtöpalautetta kerättiin palvelussuhteensa päättäneiltä ja siihen vastasi 177 henkilöä. Vastaajista 91 oli vakituisessa palvelussuhteessa, 24 henkilöä jäämässä eläkkeelle ja 62 määräaikaisessa palvelussuhteessa.

Työpaikkaa vaihtaneista yli puolet siirtyi muun kunnan palvelukseen, vajaa puolet yksityiselle sektorille ja neljä prosenttia valtion palvelukseen. Palvelussuhteensa päättäneet kokivat hyvänä yhteistyön toimivuuden esimiehen kanssa (129), työyhteisön ilmapiirin (115), työtehtävien tavoitteiden selkeyden (94) ja vaikutusmahdollisuudet omaan työhön (83). Keskeisin lähtöön vaikuttanut tekijä oli halu uralla etenemiseen ja uusiin haasteisiin, jotka mainitsi yli kolmasosa vastanneista.

TAVOITE 2016:

Neljä viidestä suosittelee Vantaata työnantajana.

Oppilaitosyhteistyö on merkittävillä ammattialoilla systemaattista.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

KAUPUNKI TARJOAA OPISKELIJOILLE VINKKEJÄ TYÖNHAKUUN

Tuija Vilkko osallistuu mielellään työnhakuvalmennukseen työnantajan ja esimiehen roolissa.

Vantaan kaupunki on järjestänyt työnhakuvalmennuksia opiskelijoille yhteistyössä Seuren kanssa. Työnhakuvalmennukset ovat osa Vantaan oppilaitosyhteistyötä ja ennakoivaa rekrytointia.

Valmennukset Laureassa ja Variassa ovat sisältäneet työnantajaesittelyitä ja mukana ollut mukana osio: ”Näin valmistaudut haastatteluun ja haet töitä”. Uutta lisäpontta valmennukseen on haettu esimiesten osuudella, joten heidän osuuttaan kasvatettu entistä pidemmäksi. Esimiesten osuus on toiminut hyvin ja palaute opiskelijoilta on ollut erittäin positiivista.

– Työnhakuvalmennuksen esimiesten osuudessa lähdimme avoimesti hakemaan uudenlaista vuorovaikutusta rekrytoitavien kanssa. Istuimme oppilaitoksen auditorion edessä ja keskustelimme keskenämme toisen esimiehen kanssa, siitä mihin itse työnantajina kiinnitämme huomiota rekrytointiprosessissa. Kävimme läpi kolme keskenään erilaista työhakemusta ja vertailimme niitä, kertoo tehostetun kotihoidon esimies ***Tuija Vilkko****.*

Esimiesten osuudessa kerrottiin mm. mistä seikoista esimiehet eivät pitäneet hakemuksissa ja he avasivat omaa ajattelutapaansa. Tämä on tuonut asian konkreettisemmaksi hakijoille ja he osaavat kuvitella, miten heidän työhakemustaan tulkitaan. Esimiehet kertoivat myös mikä hakemuksissa erottui edukseen ja mitä asioita työnantaja erityisesti arvostaa. Opiskelijat pitivät erityisesti siitä, että pääsivät kurkistamaan palkkaavien esimiesten pään sisään ja saivat arvokasta tietoa, miten työhakemusta kannattaa lähteä rakentamaan.

– Urapolkua pitäisi mielestäni myös avata valmennuksissa ja ottaa se huomioon jo rekrytointiprosessin alkuvaiheessa. Sillä meilläkin on monia paikkoja, joihin pääsee vasta, kun on ensin suorittanut tietyn määrän opintoja ja työelämäjakson, Tuija muistuttaa.

Työnhakuvalmennuksia pidettiin vuonna 2015 Laureassa kaksi kertaa, jossa kohderyhmänä olivat sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat, sekä yksi Variassa, jossa kohderyhmänä olivat lähihoitajat.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

Henkilöstömäärä sukupuolijakauman mukaan

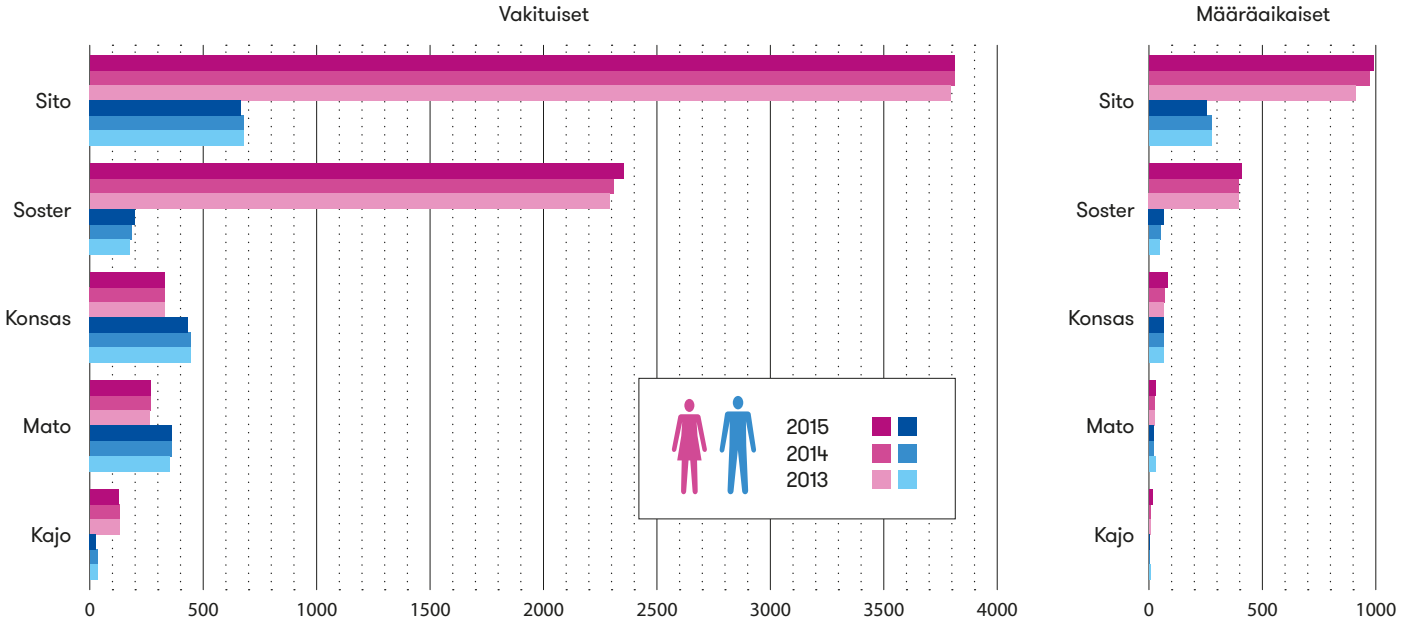

Ikärakenne

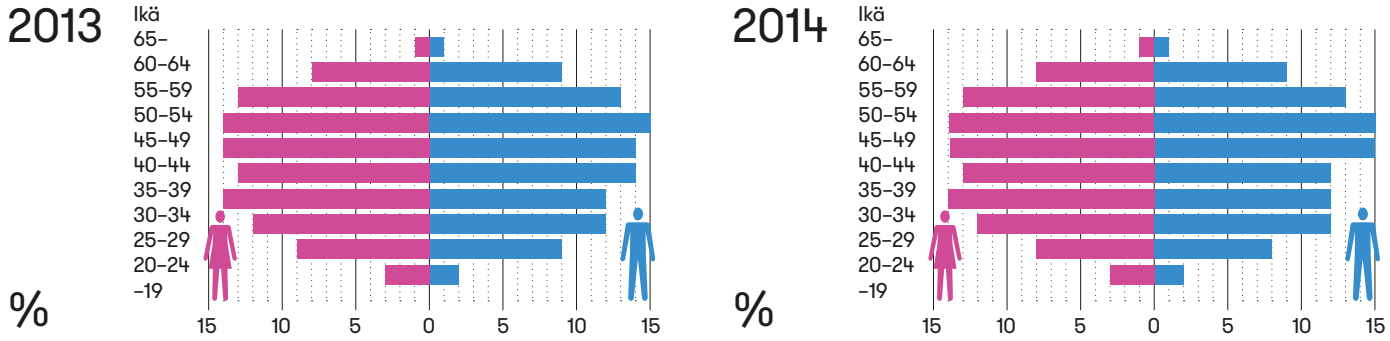

Ikärakenne on samanlainen aiempiin vuosiin verrattuna. Eniten kaupungilla oli 45–49-vuotiaita ja 50–54-vuotiaita.

Tutkintotasot

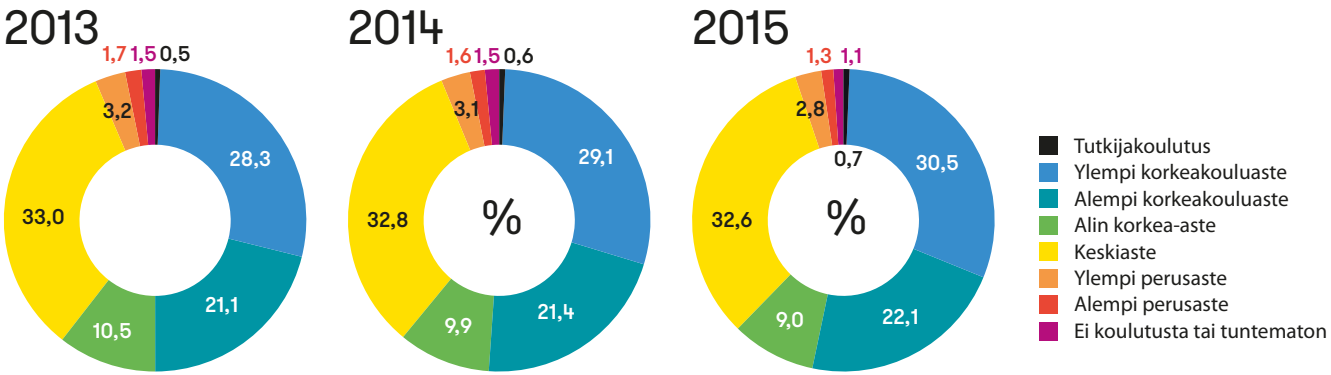

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä oli 53,3 prosenttia vuonna 2015.

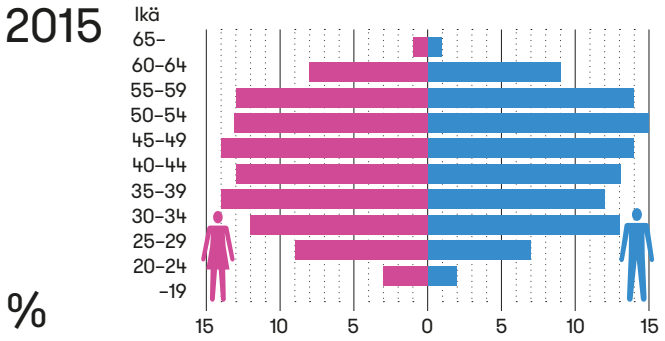

Vakituinen henkilöstö työaikamuodoittain

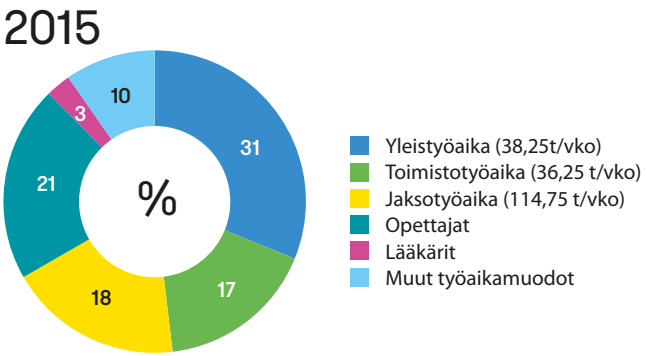

Yleistyöaika on käytössä 31 prosentilla vakituisesta henkilöstöstä.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

HYVÄSSÄ KOULUTUS-KUMPPANUUDESSA MOLEMMAT OSAPUOLET KEHITTYVÄT

Vantaan kaupungin ja Metropolia Ammattikorkeakoulun koulutusyhteistyön alussa haettiin toimintatapoja ja uuden palveluntuottajan roolia kaupungin koulutuskokonaisuudessa.

Liikkeelle lähdettiin nopeasti ja koulutusten suunnitteluprosessi käynnistyi melko tyhjältä pöydältä. Yhdessä luotiin toimivia koulutusrakenteita ja vuosikello, jotka helpottavat suunnittelua.

– Yhteistyö Vantaan kaupungin kanssa on sujunut hyvin, paikoin jopa erinomaisesti, kertoo Metropolia Ammattikorkeakoulun kehityspäällikkö ***Taru Ruotsalainen****. Paras mahdollinen tapa onkin kehittää yhdessä toimivat rakenteet. Silloin kummankin osapuolen näkökulmasta rakennettu yhteinen prosessi toimii oikeasti molemmille.*

Koulutusyhteistyötä on tehty vuonna 2015 kaikkien Vantaan eri toimialojen kanssa ja koulutustarpeet eroavat toisistaan melkoisesti. Metropoliaa tarvitaan ja halutaan eri toimialoilla koulutuskokonaisuuden pyörittämiseen. Nyt haetaan toimivia malleja eri toimialoille: sosiaali- ja terveysalan koulutukset, esim. haavanhoitokoulutukset, vaativat eri resursseja kuin vaikkapa opettajien koulutukset.

– Olemme etuoikeutettuja, sillä olemme päässeet mukaan kaupungin henkilöstön kehittämiseen ja tunnemme kaupungin henkilöstöä, ja se tuntuu hienolta. On opettavaista nähdä, miten osaamisen kehittyminen jatkuu koko työuran ajan ja mitä kaikkea ihmiset tarvitsevat työelämässä vielä valmistumisen jälkeen. Tämä tieto auttaa rakentamaan omaa palvelua ja antaa sisältöjä itsellekin. Oman organisaation kehittymiseen tulee vinkkejä ja ne auttavat pysymään ajan tasalla operatiivisessa toiminnassa.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

Koulutuskumppanuus mahdollistaa pitkäjänteisemmän kehittämisen koulutuksissa. Koulutuksista muodostuu tarkoituksenmukainen jatkumo ja palvelun laatutasoa voi tarkastella ja kehittää pidemmällä tähtäimellä. Vuoteen 2015 verrattuna tänä vuonna koulutuksia on koottu ja jäsennetty heti systemaattisesti. Kumppanuuden avulla voidaan myös muuttaa kaupungin strategiaa arjeksi.

Palautteet koulutuksista ovat olleet pääsääntöisesti hyviä. Toivomuslistalla on, että vantaalaiset työntekijät pääsisivät kouluttamaan myös itse. Tarun mielestä se kuulostaa järkeenkäyvältä ehdotukselta, sillä asiantuntijoilla voi olla paljon erityisosaamista jollakin alalla. Sitä kautta hyvät työtoimintamallit etenisivät muillekin.

STRATEGISET TAVOITTEET TOIMINTAAN JA AMMATILLISEN OSAAMISEN PÄIVITTÄMINEN

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla luotiin osaamisen johtamisen ja kehittämisen vuosikello ja prosessikuvaus, joka selkeytti toimijoiden roolit ja vastuut. Lähtökohtana oli tulos- ja kehityskeskustelujen pohjalta syntyvä tulosalueen koulutussuunnitelma, jonka pohjalta koulutusten konkreettinen suunnittelutyö käynnistyi. Keskeinen idea oli, että osaamisen johtaminen on osa toiminnan johtamista ja esimiestyötä.

– Koulutusyhteistyöllä saavutetaan laadukasta ja tasalaatuista henkilöstökoulutusta sekä osaamisen johtamisen ja kehittämisen systemaattisuutta. Pidempiaikainen suunnittelu mahdollistaa pitkäjänteiset kehittämistoimenpiteet ja yhtenäisen kaupunkitasoisen mallin kehittämisen, kertoo kehittämiskonsultti ja asiakkuusvastaava ***Tuija Jokinen*** *henkilöstökeskuksesta. Asiakkuusvastaava ohjaa osaamisen vuosikellon prosessia.*

– Rakentavassa ja hyvässä hengessä on kehitetty toimintamallia, vaikka aikataulu oli nopea kokonaan uuden mallin luomiseen. Alkukäynnistelyjen jälkeen on tekemisen meininkiä. Metropolia on vastannut hyvin tarpeeseen ja heille on selkeytynyt esim. asiakkuusvastaavan rooli.

TOIMIALAT JA TULOSALUEET VOIVAT TILATA KOULUTUKSIA TARPEEN MUKAAN

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on paljon yhteistä koulutusta, joten koulutusmassa on suuri. Toimiala on ostanut sekä koulutussuunnittelua ja -konsultointia että vuositasoisen koulutusohjelman ja sen toteutuksen Metropolialta. Keväällä rakennettiin toimintamalli ja laadittiin ensimmäinen vuositason koulutusohjelma. Parhaillaan on menossa seuraava kierros eli vuoden 2016 koulutusohjelma.

– Koulutuksia suunniteltiin ja kehitettiin juuri niiden tahojen kanssa, jotka tekevät sisältöjä rakenteeseen, kertoo sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan henkilöstöpäällikkö ***Ellen Siltala****. Tulosalueitten erityissuunnittelijat olivat avainasemassa kokonaisuuden rakentamisessa. Alkuun oli vähän vastarintaakin, mutta kun huomattiin, että mukanaololla voi oikeasti vaikuttaa hankittaviin koulutuksiin, niin vastaanotto muuttui positiiviseksi. Tulosalueet huomasivat, että voivat itse aidosti tilata koulutuksia omien tarpeidensa mukaan. Toimialat ja tulosalueet vastaavat itse oman henkilöstökoulutuksensa kustannuksista.*

– Metropolia on joustava ja nopea. Muutosten tai uusien tarpeiden mukaan suunnitelmia ja koulutuksia voidaan muokata. Metropolia kuuntelee asiakastaan, joten yhteistyö on toiminut hyvin. Palautteet koulutuksista ovat olleet hyviä, pääasiassa asteikolla 4–5.

Tulevaisuudessakin Metropolialle riittää haasteita joustavuudessa ja nopeudessa, sillä toimialan tulevissa lääkelupakoulutuksissa tarpeet ja osaamistasot voivat olla hyvin vaihtelevia.

Taru Ruotsalainen on tyytyväinen Metropolian ja Vantaan koulutuskumppanuuteen.

VANTAA OLI VARHAIS-KASVATUSMESSUJEN VÄRILÄISKÄ

Varhaiskasvatusmessuilla töissä taidepedagogi Pia Serkamo ja päiväkodin johtaja Soile Granholm.

Vantaan kaupunki tekee ennakoivaa rekrytointia osallistumalla rekrytointi-messuille. Messuilla ja tapahtumissa työnantaja ja työnhakijat kohtaavat oikeasti. Työnhakijalle messut ovat oiva keino vertailla eri työnantajia ja saada tietoa suoraan työntekijöiltä. Työnantaja taas saa messuilla olosta näkyvyyttä, luo työnantajakuvaa ja rekrytoi uutta ja innostunutta työvoimaa.

Syksyllä 2015 järjestettiin Wanhassa Satamassa Varhaiskasvatusmessut, jossa Vantaan messuosasto sai paljon myönteistä huomiota. Osastoa kuvailtiin innostavaksi, innovatiiviseksi, värikkääksi, raikkaaksi, toiminnalliseksi ja nuorekkaaksi.

– Varhaiskasvatukselle messut ovat tärkeitä paikkoja ja tilaisuuksia verkostoitua muiden toimijoiden kanssa, sekä esitellä ja kertoa meidän laadukkaasta ja monipuolisesta varhaiskasvatuksesta. Erilaiset hankkeet kiinnostivat messukävijöitä, laadukas ja monipuolinen sisältö on meidän valttimme myös henkilöstön rekrytoinnissa. Messuilla kannattaa ainakin meidän esitellä toimintaa koska se on aito kilpailuvaltti suhteessa muihin kuntiin.

– Keskusteluissa saimme palautetta siitä, että Vantaa on näyttäytynyt viime vuosina erittäin positiivisesti edukseen. Keskustelijoita ja olalle taputtajia oli liikkeellä erityisen paljon, kertoo varhaiskasvatuksen palveluasiantuntija ***Nina Konttinen****.*

Messuilla myös lapset kertoivat mielipiteensä ja messutunnelmia viestittiin Lasten Vantaan Facebook-sivulla. Vantaan messuosasto oli toiminnallinen, jossa sai kertoa mielipiteensä erilaisiin väittämiin väripallojen avulla. Lisäksi osastolla esitettiin TAIKAVA-hankkeen pop up-tietoiskuja, jossa mukana oli Vantaan varhaiskasvatuksen taidepedagogeja.

– Kansanedustaja vieraili osastollamme. Hän oli erittäin kiinnostunut TAIKAVA-hankkeesta. Hän kutsui itsensä myös hankkeemme loppuseminaariin. POP UP tietoiskujen avulla messukävijät saivat tarkempaa tietoa myös muista kehittämishankkeista.

Vantaa on aktiivisesti kehittänyt varhaiskasvatuspalveluja palvelumuotoilulla yhdessä kuntalaisten kanssa. Lisäksi toiminnan sisältöä kehitetään erilaisten hankkeiden ja painopistetyöskentelyn kautta. Taikava-hankkeen taidepedagogit ovat yksi esimerkki yhteistyöstä. Vantaan varhaiskasvatuksessa etsitään uusia työtapoja rohkeasti yhdistelemällä leikkiä, taidekasvatusta ja digitalisaatiota.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

SUORITUKSEN JOHTAMINEN JA VALMENTAVA JOHTAMINEN OSANA KAIKKIA VALMENNUKSIA

Vantaan strategiassa tärkeäksi nousee suorituksen johtaminen valmentavan johtamisen keinoin.

Suorituksen johtamisessa on kysymys siitä, että jokainen työntekijä, tiimi ja koko organisaatio tietää toiminnan perustehtävän, tavoitteet ja osaamisvaatimukset. Tämä edellyttää esimieheltä sitä, että hän osaa luoda vuorovaikutuksellisen ammatillisen keskustelun työyhteisön ja jokaisen yksittäisen työntekijän tavoitteista, vastuualueista sekä antaa palautetta. Tavoitteena on, että jokainen työntekijä ottaa vastuun omista tavoitteistaan, suoriutumisestaan sekä oman osaamisensa ja yksikön toiminnan kehittämisestä.

Tärkeimmät elementit esimiestyössä ovat tuloskortit, toimintasuunnitelmat, tulos- ja kehityskeskustelut sekä tavoitteiden suuntainen päivittäisjohtaminen. Nämä elementit on viety Vantaan kaupungin eritasoisiin esimiesvalmennuksiin mm. esimiehen strategiatyökalujen sekä sisällöllisten teemojen kautta.

Valmentavassa johtamisessa esimiehen tärkein tehtävä on innostaa, motivoida ja kannustaa. Valmennuksissa etsitään yksilötasolla taitoja siihen kuinka minun kannattaisi toimia omassa työyhteisössäni, jotta tämä olisi mahdollista.

Valmentavaan johtamiseen liittyvät seuraavat räätälöidyt johtamistarjottimen valmennukset: mielekäs muutos – muutoksessa johtaminen ja vaikea asia – puheeksi ottaminen.

Esimiehenä Vantaalla -valmennuksessa on omat osiot suorituksen johtamiselle ja valmentavalle johtamiselle. Suorituksen johtamisen moduuliin liittyvät seuraavat räätälöidyt johtamistarjottimen valmennukset: työaikamääräykset, poissaolot, onnistunut rekrytointi ja terveys- ja turvallisuusjohtaminen. Tajua työssä -valmennuksessa suorituksen johtaminen ja valmentava johtaminen sulautuvat käsiteltävien aiheiden sisään noudattaen kaupungin strategiaa. JET-tutkinnossa suorituksen johtaminen ja valmentava johtaminen näkyvät tutkinnon osien teemoissa.

DiSC WOL on uusi itsearvioinnin työkalu, joka tuotiin osaksi valmennuksia. DiSC WOL sisältää kolmivaiheisen prosessin, jonka vaiheita ovat vision luominen, sitouttaminen visioon ja vision toteuttaminen. DiSC WOL -profiilit tehtiin sekä Esimiehenä Vantaalla että Tajua työssä -valmennuksiin vuonna 2015 osallistuneille. Esimiehenä Vantaalla -valmennuksen yhteydessä keskitytään DiSC WOLin hyödyntämiseen esimiehenä kehittymisen apuvälineenä yksilönäkökulmasta. Tajua työssä -valmennuksessa DiSC WOLia käytetään johtoryhmien kehittymisen välineenä; raportista saadaan suoraan mm. kunkin johtoryhmän vahvuudet ja kehittämiskohteet. Ylin johto on myös tehnyt DiSC WOL profiilit ja käyttää DiSC WOLia toimialojen johtoryhmien ja kaupungin johtoryhmän kehittymisen välineenä. Vantaalla tehtiin vuoden 2015 aikana yhteensä 204 erilaista DiSC WOL-raporttia.

Esimiesten määrä ja sukupuolijakauma

2015

	Johto		Ylempi keskijohto		Keskijohto		Esimiehet		Yhteensä	Työntekijöitä lkm /esimies
Sito	0	1	4	5	23	64	22	119	238	23,9
Soster	1	0	2	3	1	17	14	154	192	15,1
Konsas	2	0	3	6	5	8	73	30	127	6,5
Mato	1	0	4	3	13	11	49	25	106	5,5
Kajo	1	0	3	3	3	4	0	10	24	6,4
Yhteensä	5	1	16	20	45	104	158	338	687	14,8

Esimiehistä 67 prosenttia on naisia.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

Esimiesvalmennusten kokonaisuuden hiontaa jatkettiin. Vantaan kaupungilla toteutetaan esimiesvalmennusten kokonaisuutta, jossa esimies- ja johtamistaitoja kehitetään systemaattisesti. Esimiesvalmennukset on rakennettu esimiesvalmennusportaiksi. Toimintaympäristön muutosten vuoksi on ollut tarpeen tarkastella ja täsmentää valmennuskokonaisuutta ja erityisesti yksittäisiä valmennusten sisältöjä ja toteutusta.

Johtamistarjottimen valmennukset käsittelevät esimiehen arjessa eteen tulevia asioita. Johtamistarjotinvalmennuksiin osallistui vuoden 2015 aikana yhteensä 554 esimiestä.

Esimiehenä Vantaalla -valmennus on perusvalmennus uusille esimiehille ja myös pidempään esimiehenä toimineille, jotka kaipaavat päivitystä johtamisasioissa. Valmennus kestää vuoden ja se on jaettu eri moduuleihin. Valmennuksiin osallistui 90 esimiestä vuoden 2015 aikana. Tajua työssä -valmennus jatkui vuonna 2015. Valmennus on strateginen esimiehille ja johtoryhmille suunnattu valmennus, joka auttaa kehittämään ja kirkastamaan toimintaa Vantaan strategian mukaisesti.

Tajua työssä -valmennuksessa edetään nykytilan analyysista tavoitteiden asettamiseen, tuloskorttiin ja sen jalkauttamiseen. Tajua työssä -valmennuksiin osallistui vuoden 2015 aikana 5 johtoryhmää, joissa oli yhteensä 38 esimiestä.

JET-koulutus jatkui myös vuonna 2015. Yhteistyökumppanina koulutuksessa toimi Amiedu. JETissä oli mukana 16 henkilöä. Seuraava JET-toteutus alkaa kesäkuussa 2016 uuden yhteistyökumppanin MIF:n kanssa. Ylimmän johdon verkostoitumispäivän teema maaliskuussa oli Strategiatyö Vantaalla. Päivässä tarkasteltiin uuden kuntalakiesityksen vaikutuksia suurten kaupunkien strategiatyöhön sekä tehtiin valtuustokauden strategian väliarviointia.

Uusien työntekijöiden perehdytys muuttui vuoden 2015 aikana uusien työntekijöiden perehdytysvalmennukseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että passiivisen luentosalissa istumisen ja kuuntelemisen sijaan osallistujat ovat aktiivisia tiedonhankkijoita. Tällä Vantaa haluaa viestittää, että haluamme töihin aktiivisia tavoitteiden mukaisesti itseään johtavia työntekijöitä. Joulukuussa 2015 toteutettuihin ensimmäisiin uudenmuotoisiin valmennuksiin osallistui 24 työntekijää.

Tulos- ja kehityskeskustelut

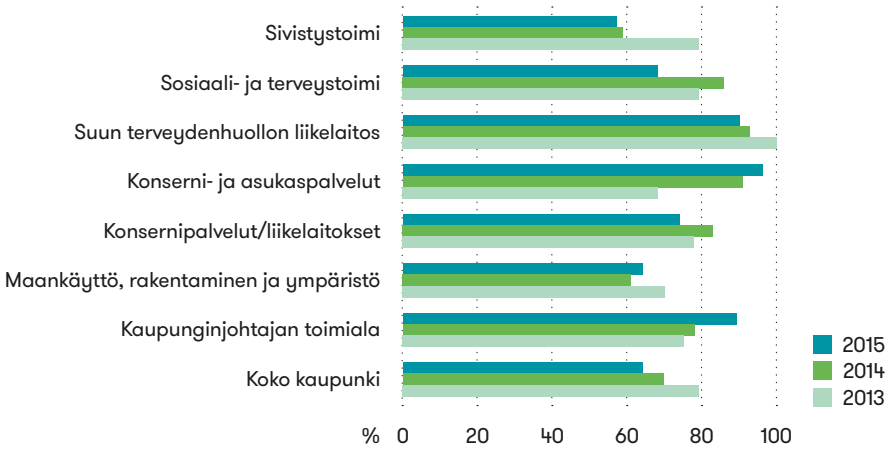

Tulos- ja kehityskeskusteluihin osallistui 64 prosenttia henkilöstöstä. Vuonna 2014 vastaava luku oli 70 prosenttia.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

COACHING-TAIDOT VAHVISTAVAT YHTEISHENKEÄ VANTAAN VARHAIS-KASVATUKSESSA

Varhaiskasvatuksen Coaching-valmennus kesällä 2015.

Coaching-taidot osana varhais-kasvatuksen ammatillisen johtamisen kehittämistä on ollut ohjenuorana Vantaalla jo vuodesta 2012.

Coaching-valmennuksessa ovat olleet mukana kaikki Vantaan päiväkodin johtajat, varhaiskasvatuspäälliköt ja tulosaluejohtaja. Välillisesti ja johtamisen kautta jokaisen päiväkodin henkilöstö on siirtynyt Vantaalla coachaavaan kulttuuriin.

– Coaching-menetelmä on tapa tehdä työtä, eli olet ikään kuin valmentaja ja yrität antaa muiden löytää keinoja, millä päästään yhteiseen tavoitteeseen. Et itse kerro ratkaisuja, mutta annat ideoiden ja ratkaisumallinen syntyä tekijöiden näköiseksi, sanoo varhaiskasvatuspäällikkö ***Leena-Mari Tornivaara****.*

Henkilöstölle on voimaannuttavaa ja sitouttavaa, kun he ovat olleet mukana luomassa strategiaa omilla avauksillaan. Valmennus tuo esiin miten paljon organisaatiossa on osaamista, työntekijöissä asiantuntijuutta ja oikeilla coaching-valmennuksen kysymyksillä voidaan saada työntekijöistä esiin lisää vielä uusia vahvuuksia.

Coachaus istuu varhaiskasvatuksen toimintatapaan hyvin. Vuonna 2015 couchaus-valmennuksen pariin pääsivät keltot ja kiekut, eli kiertävät erityislastentarhan opettajat ja kieli- ja kulttuurikoordinaattorit. Prosessi on mennyt hyvin ja he ovat ottaneet sen hyvin vastaan. Taustalla on yhteinen tavoite siitä, että kelto ja päiväkodinjohtaja yhdessä vastaavat kasvun ja oppimisen tavoitteiden toteutumisesta ja yhteistyö on erittäin tärkeää.

– On todella hyödyllistä, että otetaan suuri joukko mukaan pitkäkestoiseen valmennukseen, sillä siinä muotoutuu koko porukalle yhteinen kieli. Yhteisöllisyys vahvistuu ja elää sen jälkeenkin helpommin. Valmennus oli myös valtavan hieno mahdollisuus keskustella Vantaan varhaiskasvatuksesta yhdessä koko kenttänä. Se vahvistaa yhteistä strategian toteutumista ja näkemystä, sanoo Leena-Mari.

– Luulen, että tämä on yksi tekijä, miksi Vantaan varhaiskasvatus on niin vahvaa ja Vantaalla on vahva identiteetti siitä, mitä Vantaan varhaiskasvatus on. Aikamoinen satsaus valmennus on ollut, mutta yhteinen ymmärrys on lisääntynyt ja myös yhteinen vahva kulttuuri.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

Lähiesimiehen ammattitutkinto liitetään uutena esimiesvalmennusten valikoimaan vuonna 2016, kun tehdään tarkempi sisältöanalyysi.Uuden tutkinnon sisällöt, samoin kuin muidenkin esimiesvalmennusten sisällöt, synkronoidaan toistensa kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että Vantaan eri esimiesvalmennuksissa ei käsitellä samoja asioita eli päällekkäisyydet karsitaan esimiesvalmennuksista.

Henkilöstökeskus on yhdessä toimialojen kanssa toteuttanut erilaisia työyhteisöjen ja esimiestyön sekä johtamisen kehittämisprosesseja. Lisäksi on toteutettu yhteistyössä tukiprosesseja ajankohtaisiin muutoksiin. Näissä prosesseissa on käytetty ulkoisia konsultteja tuottamaan erilaisia työpajoja, kehittämispäiviä, sparrausta ja valmennusta. Kaiken kaikkiaan vuoden aikana on ollut käynnissä 54 erilaista prosessia.

Kehittämisrahojen jakautuminen toimialoittain (valmiit valmennukset tai toimialoille räätälöidyt). Henkilöstökeskuksen järjestämiin kaikille yhteisiin valmennuksiin käytettiin 40 prosenttia kehittämisrahoista, Kajon toimialalle 10, Sivistystoimelle 20, Sosiaali- ja terveystoimelle 21, Konserni- ja asukaspalveluille 3, Maankäytön ja ympäristön toimialelle 6 prosenttia.

Henkilöstöarviointia tehtiin erityisesti vuonna 2015. Kevään aikana tulosalueiden johtoryhmien tehtävänä oli tarkastella oman tulosalueensa Kunta10- ja työolojen arviointikyselyjen nostoja samanaikaisesti johtamisjärjestelmän ja CAF-osioiden arvioinnin nostojen kanssa.

Tulosalueet poimivat kaikista arvioinneista tärkeimmät kehitysnostot itselleen. Tulosalueen johtamisjärjestelmäarviointiin käytettiin Webropol-kyselyä, johon vastasi 1036 työntekijää tai esimiestä. Marraskuussa johtamisjärjestelmän arvioinnin tulokset (yhdistettynä CAF-itsearviointimallin johtajuus, henkilöstö ja henkilöstötulokset) esiteltiin kaupungin johtoryhmässä. Toimialojen talousarviokirjaan tulleiden kehittämiskohteiden nostot olivat kiteytettynä seuraavat:

1. Henkilöstön osallistaminen arjen toimintaa kehittämällä
2. Johtamisen kehittäminen (muutokset, työhyvinvointi)
3. Asiakaslähtöisyyden lisääminen – mahdollisuuksia osallistua palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen
4. Toiminnan kehittäminen teknologiaa hyödyntäen ja yli yksikkörajojen
5. Palkitsemisen ja palautekäytäntöjen kehittäminen

Kehittämisrahojen jakautuminen

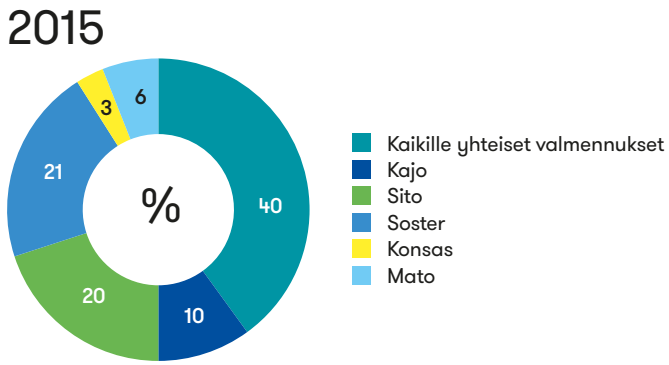

Kaikille yhteiset valmennukset sisältävät erilaisia esimiesvalmennuksia.

TAVOITE 2016:
Johtamisen systemaattiseen kehittämiseen panostetaan yksilö-, yhteisö- ja organisaatiotasolla.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

TYÖYHTEISÖN KEHITTÄMINEN MUUTOSTEN JÄLKEEN

Organisaatiomuutokset tuovat työyhteisöön haasteita. Monet muutokset veivät Hankintakeskuksen tilanteeseen, jossa työyhteisö ei ollut enää niin yhtenäinen ja hyvin toimiva kuin voisi olla. Kunta 10 -tutkimuksen sosiaalisen pääoman tulokset herättivät tekemään tilanteelle jotakin.

*Johtoryhmässä linjattiin kehittämiskohteita ja henkilöstökeskuksen kehittämiskonsultin **Tuija Jokisen** kanssa tehtiin Kunta10- tulosten ja työolojen arvioinnin pohjalta kehittämisnostot. Nostoiksi eli kehittämisen kohteiksi valikoitiin: tavoitteellisuus, auttaminen ja huomaavaisuus sekä sosiaalinen pääoma.*

Hankintakeskuksessa ryhdyttiin viemään kehittämisnostoja käytäntöön. Se tarkoitti mm. yhteisten toimintatapojen ja pelisääntöjen käymistä läpi tyhy-päivänä. Hankintakeskuksen roolia ja tarkoitusta avattiin: kuka päättää mistäkin, mitkä ovat arvot ja strategia, tuloskortti ja vuosikello. Käsitteitä ja tavoitteita avattiin yhdessä.

*– Tyhy-päivässä avattiin myös hankintajohtajan ja muidenkin toimenkuvaa, eli selkiytimme rooleja ja vastuita kertoo hankintajohtaja **Tiina Ekholm**. Sitäkin vielä kipuillaan, että hankinta-asiantuntija ei pääse vaikuttamaan asiakkaan ratkaisuihin, kuten esim. hankinnan sisältöön. Vielä pitää kerrata, mikä on meidän roolimme, eli vaikka meillä on asiantuntijuus, niin työtämme on konsultoida ja auttaa – ei päättää.*

Kehitysnostot päätettiin toteuttaa osana normaalitoimintaa. Lisäksi toteutettiin yhteistyössä Metropolian kanssa projektijohtokoulutus, jolla haettiin työkaluja päivittäiseen työhön. Projektijohtokoulutus toimi erittäin hyvänä kehitysalustana. Koulutuksessa nousi esiin oman ja toisen työn arvostaminen ja tarve vahvalle johtamisosaamiselle projektien läpiviemisessä. Myös selvisi, että hankinta-asiantuntijan pitää selvittää asiakkailleen oma roolinsa hankintaprojektissa. Terminologia ei välttämättä ole tuttua asiakkaalle, joten termejä pitää myös avata. Projektijohtokoulutuksessa saatiin myös konkreettisia työkaluja käyttöön.

*– Koulutuksessa saatiin ohjeita vastuun ottamiseen ja mallintamiseen. Hankintaprosessi voi tyssätä yhteen tekijään, joka ei hoida omaa tonttiansa, mutta kun projektista tehdään visuaalinen malli, jossa näkyy prosessin kulku ja ihmisten vastuut sekä projektin ongelmakohdat, niin voidaan helpommin todentaa, mikä prosessissa kestää, sanoo hankintapäällikkö **Katja Koskelainen**.*

Projektijohtokoulutus oli suuri menestys ja palaute hyvää. Siellä havaittiin, miten paljon on asenteesta ja suhtautumisesta kiinni. Asioiden ja ideoiden vastustaminen on liian yleistä, joka nostettiinkin koulutuksessa yhdeksi ongelmaksi, joka pitää voittaa.

Vuoden lopussa hankintakeskuksessa tehtiin uusi kysely työilmapiiristä ja uuden kyselyn tulosten mukaan toisten työn arvostaminen ja työilmapiiri olivat selkeästi parantuneet.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

PALKITSEMISTA TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

Palkitseminen on yhteydessä Vantaan kaupungin strategiaan. Vuonna 2015 jatkettiin palkitsemista talous- ja velkaohjelmaa tukevien tavoitteiden saavuttamisesta.

Vantaan kaupungin palkkamenot vuonna 2015 olivat 372,7 miljoonaa euroa. Luku sisältää työllistetyt. Menot nousivat 1,9 prosenttia edellisestä vuodesta. Kaupungin palkitsemisjärjestelmä koostuu työtuloksista palkitsemisesta, työsuhde-eduista, aineettomasta palkitsemisesta sekä muista kannustimista.

TASA-ARVO JA PALKKAEROT

Vantaalla toteutettiin vuonna 2015 tasa-arvolain mukainen palkkakartoitus, joka käsiteltiin yhteistoiminnassa henkilöstöjärjestöjen kanssa. Palkkakartoituksen perusteella kaupungilla miesten ja naisten välisiä palkkaeroja saman vaativuustason ja saman sopimusalan sisällä ei ole olemassa.

Vakituisten täyttä työaikaa tekevän naisen euro on Vantaalla 85 senttiä miehen eurosta, kun tarkastellaan kokonaiskeskiansiota, ei palkkatasoa. Palkkaerojen takana on naisten ja miesten sijoittuminen erilaisiin ammatteihin. Naisen euro on noussut sentin edelliseen vuoteen verrattuna, tarkasteltaessa koko henkilöstöä.

Naisten ja miesten palkkaero pienenee, kun ansiotasoa verrataan samaa työtä tekevien kesken. Opettajilla naisen euro on 93 senttiä miehen eurosta, lääkäreillä 95 senttiä ja teknisen sopimuksen sisällä 97 senttiä. Eli Vantaan kaupungilla samasta tehtävästä maksetaan samaa palkkaa. Keskiansioissa näkyviä eroja selittää mm. tehdyn työajan määrä, esimerkiksi vuoden aikana pidetyt eripituiset palkattomat vapaat. Naisilla palkattomia poissaoloja on ollut 11 % kun miehillä vastaava luku on 5 %. Vaikka naisten ja miesten tehtäväkohtaisen palkan taso on sama, korottaa tehty vuosittainen työaika ansiotasoa jonkin verran miesten hyväksi. Suurin vaikutus on kvtes:n sisällä, jossa naisen euro on 83 senttiä miehen eurosta siitä huolimatta, että samasta tehtävästä maksetaan samaa palkkaa.

Hyvä työyhteisö -kilpailuun osallistui vuonna 2015 yhteensä 8 työyhteisöä, joista palkittiin vuoden 2015 parhaana työyhteisönä Kartanonkosken päiväkoti. Simonkylän koulu sai kunniamaininnan. Hyvä työyhteisö -palkinnot jaetaan työyhteisöille, jotka ovat onnistuneet tekemään tuloksellista ja tuottavaa työtä sekä vahvistamaan henkilöstön työhyvinvointia.

Vakituisten, täyttä palkkaa saavien työtekijöiden keskiansio

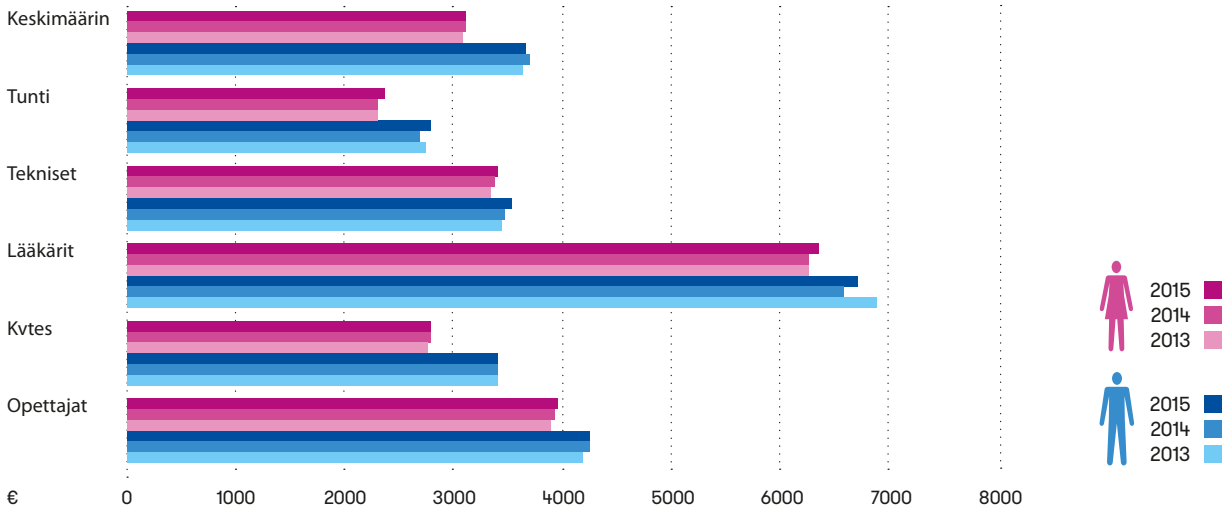

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

HYVÄ TYÖYHTEISÖ 2015 -KILPAILUN VOITTAJA USKOO KEHUUN, KIITOKSEEN JA KANNUSTUKSEEN

Kartanonkosken päiväkodin henkilökuntaa palkitsemistilaisuudessa kaupungintalolla.

Hyvä työyhteisö 2015 -kilpailun voitti Kartanonkosken päiväkoti. Kilpailun raati painotti arvioinneissaan kehittämistyön monipuolisuutta, pitkäjänteisyyttä ja vaikuttavuutta, työhyvinvointityötä sekä yhteisöllisyyttä.

Kartanonkosken työyhteisössä on hyvät rakenteet johtamisessa ja arjessa, itsenäisyyttä ja vahvaa positiivisuutta ja intoa viedä työyhteisöä eteenpäin. Johtajuus on systemaattista, luontevaa ja avointa ja jokaisella työntekijällä on valtaa ja vastuuta arjen työn tekemisessä tavoitteiden saavuttamiseksi. Arjen rakenteet tukevat työhyvinvoinnin jatkuvaa kehittämistä, josta esimerkkinä TUHTI-tiimi, jonka erityistehtävänä on edistää turvallisuuden ja työhyvinvoinnin kehittämistä. Työyhteisöön pitkäjänteisellä työllä luotu kulttuuri on hyvinvointia kannattelevaa ja rakentavaa.

– Oveni on avoinna työntekijöille ja aina voi puhua asioista matalan kynnyksen periaatteella. Hyvä työyhteisö syntyy arvostuksesta, luottamuksesta ja asioiden jakamisesta sekä kuuntelemisesta ja kuulluksi tulemisesta, sanoo päiväkodin johtaja ***Tarja Turunen****.*

Kartanonkoskella henkilöstö on valmis joustamaan, auttamaan muita ja myös itse kehittämään työyhteisöä. Työilmapiiri on avoin ja uusista työntekijöistä pidetään huolta ja heidät otetaan osaksi työyhteisöä. Työyhteisöllä on aidosti yhteiset tavoitteet ja innovatiivisuus on osa arkea. Yksikön hyvät Kunta 10 -tulokset ja työyhteisön korkealla tasolla oleva työilmapiiri ovat keskenään linjassa.

Positiivisen palautteen antoon uskotaan Kartanonkosken päiväkodissa. Kannustus, kiitos, kehuminen ja asioiden puheeksi ottaminen ovat työyhteisön mottona. Positiivinen palaute annetaan kaikkien kuullen ja negatiivinen kahden kesken.

– Olen halunnut, että tiimipalavereissa käydään kehittämiskohteiden lisäksi läpi onnistumisia, koska se lisää työhyvinvointia ja kannustaa jaksamaan, kertoo Tarja. Tietoinen työ työyhteisön kehittämiseksi kantaa ja on tuonut meille kiitosta asiakkailta ja lapsille hyvää oloa. Meitä on tähän mennessä kuvannut kolme K:ta: kehu, kiitos ja kannustus, niin tulevaisuudessa meitä voisi kuvata myös kaksi I:tä: ilo ja innostus.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

LÄNSIMÄEN TERVEYSASEMA LYHENSI VASTAANOTTOJONOA

Marko Raina ja Hilppa Sköönilä uskovat työyhteisön kehittämiseen ja palkitsemiseen. Taustalla olevassa Länsimäki – Idän helmi huoneentaulussa on listattu työyhteisön tavoitteita ja arvoja.

Länsimäen terveysaseman työyhteisö uskoo, että asioihin voi vaikuttaa. He ovat sitoutuneet mm. Hyvä vastaanotto -hankkeeseen.

*– Kehittämisen taustalta löytyy kaupungin arvot ja niihin uskova henkilökunta, vaikkei aina tietoisesti, niin siellä ne ovat, kertoo terveyspalvelupäällikkö **Pertti Sopanen**. Arvot: innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys, ovat myös Hyvä vastaanotto -hankkeen kulmakiviä. Länsimäen terveysasema on päässyt tässä hankkeessa ideoimaan ja kehittämään itse omaa toimintaansa.*

Hyvä vastaanotto -hankkeen sekä muun kehittämistyön avulla Länsimäessä lääkäriaikojen saatavuus on Vantaan parasta A-luokkaa. Kehittämistyön ehdoton edellytys on ollut henkilökunnan sitoutuminen kehittämiseen ja sovittuihin käytäntöihin.

*– Hyvä vastaanotto hankeen keskeinen asia on jononhallinta. Meillä se on pitänyt vastaanottojonoa lyhyenä. Vaikuttaa paljon myös koko työyhteisön hyvinvointiin, kun jono lyhenee ja meillä on vastaanottoaikoja, joita jakaa asiakkaalle, sanoo ylilääkäri **Marko Raina**. Kartoitamme myös mihin työaikaa kuluu, joten havaitsemme paljon aikaa kuluttavat toiminnot. Vähensimme esimerkiksi kokouksia, kun huomasimme miten paljon niihin kuluu aikaa. Lisäksi vähennämme kysyntää: esimerkiksi flunssaiset ohjataan hoitajalle, varaudutaan poikkeustilanteisiin ja koulutukset pidetään loppukesästä.*

Keskeinen idea työyhteisössä on se, että voidaan tehdä, eikä ajatella, ettei voida tai pystytä. Paljon on tehty arjen muutoksia ja systematisoitu toimintaa. Muutoksia on tehty matalalla profiililla, on toimenpidepäivä, sairaanhoitaja kokopäivälle -vastaanotto ja kokopäiväinen neuvolalääkäri. Arjessa pitää olla joustavuutta, sillä terveysasemat ovat erilaisia ja toimintatavat sen mukaan erilaisia ja resurssitkin vaihtelevat.

*– Henkilökunta uskoo nyt, että asioille voi tehdä jotakin ja porukka on ylpeä hyvistä tuloksista. Jos joku ei heti toteudu, niin ei heitetä kirvestä kaivoon. Ja yhteisössä kehitys itää pikkuhiljaa, vaikka alkuinnostus ei olisi valtavaa, niin vähitellen innostutaan ja jälkikäteen sanotaan, että olipa hyvä, että mentiin mukaan, kertoo osastonhoitaja **Hilppa Sköönilä**.*

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

Henkilökohtaista lisää maksetaan työntekijälle pitkäaikaisista toistuvista erinomaisista työsuorituksista. Vuonna 2015 henkilökohtaista lisää sai 39 prosenttia vakituisesta henkilöstöstä ja lisien kokonaiskustannukset olivat 7,5 miljoonaa euroa.

Tulospalkkioilla palkitaan talous- ja velkaohjelmaa tukevien tavoitteiden saavuttamisesta liikelaitoksen henkilöstöä tai ylintä johtoa. Liikelaitoksessa varattiin henkilöstölle yhteensä 38 920 euroa tulospalkkiota. Tulospalkkiojärjestelmän piirissä oli yhteensä 63 henkilöä. Ylimmän johdon tulospalkkioihin varattiin yhteensä 129 600 euroa ja tulospalkkiojärjestelmässä oli 39 johtajaa.

Henkilökohtainen lisä

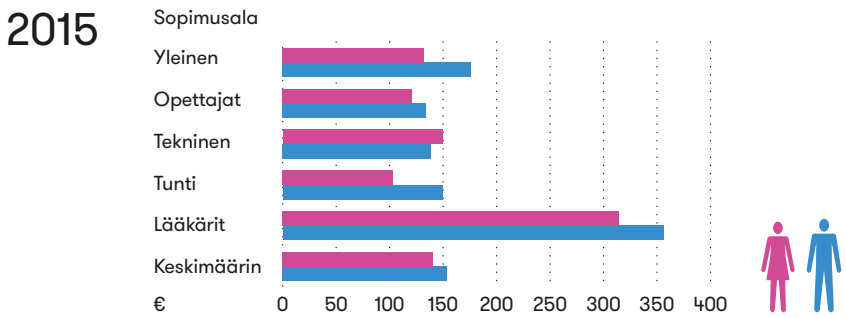

Henkilökohtaista lisää sai 39 % vakituisesta henkilökunnasta.

Kannustuspalkkiolla palkitaan todennettavasta tuottavuuden kehittämisestä työntekijää tai ryhmää sovitun järjestelmän mukaisesti. Vuoden 2015 alussa kannustuspalkkiojärjestelmien tavoitteita yhdenmukaistettiin kaupunkitasolla. Kannustuspalkkioiden piirissä oli 1603 työntekijää ja kannustuspalkkioihin varattiin yhteensä 1 172 066 €.

Erikoispalkkiolla voidaan palkita yksittäisestä erinomaisesta työsuorituksesta työntekijä tai ryhmä. Erikoispalkkion sai 1185 henkilöä ja palkkioihin käytettiin 350 990 euroa. Luku sisältää myös verokompensaation sekä sosiaalikustannukset.

Pitkään palveluksessa olleita palkittiin 20, 30, ja 40 vuoden yhtäjaksoisesta palvelussuhteesta Vantaan kaupungilla. Palkkio sisältää 250 euron lahjakortin ja ylimääräisen lomaviikon. Palkkion sai 279 henkilöä vuonna 2015.

Työsuhdematkasetelillä työntekijä saa 10 € arvoisia etuseteleitä julkisen liikenteen käyttöön. Vuonna 2015 seteleitä haki 6 696 työntekijää ja yhteensä seteleihin käytettiin 609 170€.

Aineeton palkitseminen on myös palkitsemisen muoto, joka on merkittävä osa Vantaan palkitsemisjärjestelmää. Työntekijälle on merkittävää saada kiitosta tekemästään työstä ja onnistumisista esimieheltä, muulta työyhteisöltä sekä asiakkailta. Palkitsevaa on myös mahdollisuus oppia uusia asioita työssä, sekä erilaisten kasvu-, kehitys- ja koulutuspolkujen tarjonta. Työnantaja voi myös tulla vastaan erilaisilla työaikajärjestelyillä (esim. liukuva työaika), työaikajoustoilla ja harkinnanvaraisilla vapaiden järjestelyillä.

Tilatut työmatkasetelit

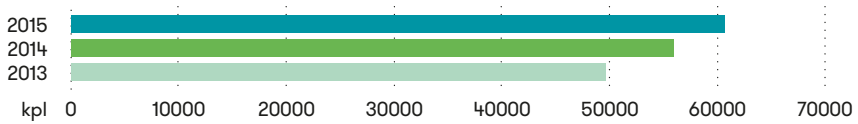

Tilattujen työmatkaseteleiden määrä kasvaa voimakkaasti vuosi vuodelta.

TAVOITE 2016:
Palkitseminen tukee tavoitteellista johtamista.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

ASKELEITA TYÖHYVINVOINNIN TUKEMISEKSI

Terveys- ja turvallisuusjohtamisen toimintatapojen käyttöönotossa tehtiin Vantaalla loikka vuonna 2015.

Työhyvinvoinnin johtaminen on Vantaan strateginen valinta ja uskomme henkilöstön hyvinvoinnin ylläpitoon ja edistämiseen terveys- ja turvallisuusjohtamisella. Uusina työvälineinä vuoden aikana otettiin käyttöön terveys- ja turvallisuusjohtamisen tuki esimiehille (työhyvinvointiasiantuntijoiden käynnit esimiesten/päälliköiden luona), eVälke-sähköinen järjestelmä ja tapaturmien tutkinta. Lisäksi valmisteltiin Tuunatun työn toimintatapaa. Vuonna 2016 uhka- ja väkivaltatilanteiden ennalta ehkäisyyn ja hallintaan ollaan kehittämässä uutta toimintatapaa.

Sairauspoissaolot laskivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna ja sairauspoissaoloprosentti oli 4,52. Valtuuston sitovaa tavoitetta alenemasta ei kuitenkaan saavutettu. Suurin sairauspoissaolojen aiheuttaja oli tuki- ja liikuntaelinsairaudet 30 prosentilla. Mielenterveysperustaisia sairauspoissaoloja oli 19 prosenttia, määrä kasvoi prosentilla edellisvuodesta.

Sairauspoissaolojen määrä väheni kaikilla muilla toimialoilla, paitsi sosiaali- ja terveystoimessa. Sairauspoissaolojen määrä vastasi yhteensä 456 henkilötyövuotta ja niistä aiheutuvat kustannukset olivat noin 25 miljoonaa euroa. Työterveyshuollon kustannus per työntekijä oli 375 €.

Ammatilliset kuntoutusaloitteet. Vuoden 2015 aikana työhyvinvointiasiantuntijat olivat mukana selvittämässä yhteensä 215 henkilön työssä jatkamisen mahdollisuuksia. Suurimman osan eli 48 % (103 henkilöä) muodostui tilanteet, joissa työhyvinvointiasiantuntija oli esimiehen tukena työntekijän työkyvyn säilyttämisen seurannas-

Sairauspoissaolopäivien määrä

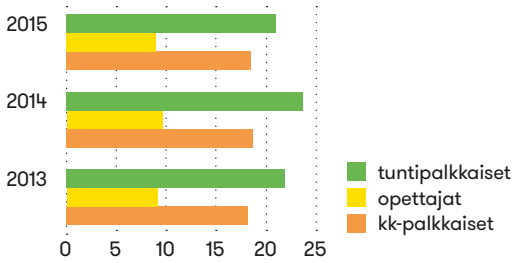

Poissaolot vähentyivät hieman.

Sairauspoissaolot diagnoosiryhmittäin

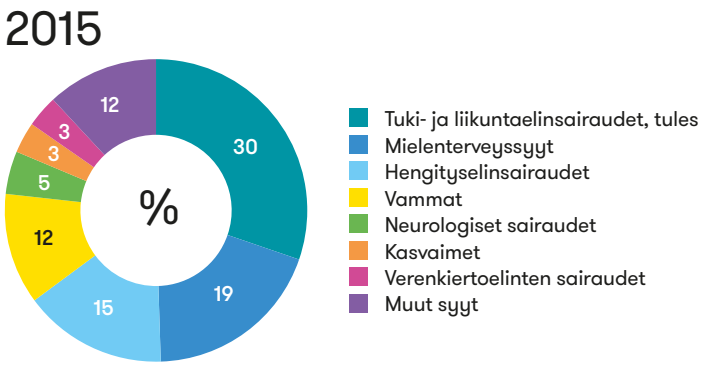

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet olivat suurin sairauspoissaolojen aiheuttaja.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

sa. Suurella osalla näistä henkilöistä oli joko ensimerkkejä työkyvyn heikkenemisestä tai heidän työtään on muokattu, mutta työkyvyn riittävyys oli vielä epävarma. Yhteensä 58 henkilöä eli 27 % on sijoittunut uuteen tehtävään työkyvyn heikkenemisen vuoksi ja 45 henkilön eli 21 % osalta on työtä muokattu muun muassa työaikaa lyhentämällä osatyökyvyttömyyseläkkeen turvin.

Vuoden 2015 lopussa yhteensä 42 henkilöä oli ammatillisessa kuntoutuksessa tai työskenteli osasairauspäivärahalla. Kymmenen osalta etsinnässä oli uusi työ, 30 oli siirtynyt uuteen työhön, 29 jatkoi entisessä työssään. 12:lle oli myönnetty eläke tai he odottivat eläkepäätöstä ja 21 henkilöä eli 10 %:n osalta terveydentilan vuoksi ei vielä voitu ottaa kantaa työssä jatkamisen mahdollisuuksiin.

Kevan ammatillisen kuntoutuksen ennakkopäätökset johtivat Vantaalla varsin hyvin ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteisiin. Marraskuusta 2015 lähtien Vantaa on ollut mukana Keva 30 – 60 – 90 -selvittelyssä, jonka tavoitteena on jo entistä varhaisemmassa vaiheessa arvioida ammatillisen kuntoutuksen mahdollisuuksia.

Työhyvinvointiasiantuntijat tekivät terveys- ja turvallisuusjohtamisen käyntejä toimialojen esimiesten luokse kaupunkitasolla yhteensä 141, joista 2/3 käytiin Sosterissa. Terveys- ja turvallisuusjohtamisen käyntejä oli toimialoittain: Soster 94, Sito 30, Mato 5, Kajo 1 ja Konsas 11.

Sähköinen työväline aktiivisen välittämisen keskusteluihin, eVälke, saatiin käyttöön maaliskuussa 2015. EVälke hälyttää esimiehen ja työntekijän sähköpostiin, kun on ajankohtaista käydä Välke-keskustelu (välittämisen keskustelu). Välke-keskustelun raja täyttyy, kun sairauslomien määrä tai yksittäisen sairauslomapäivien raha ylittyy. Keskustelun jälkeen esimies tekee järjestelmään merkinnät, jotka näkyvät myös työntekijälle. Uudistuksesta tiedotettiin koko henkilökunnalle ja esimiehille järjestettiin Välke-infoja ennen järjestelmän käyttöön ottoa.

Uusina käytäntöinä työntekijä kirjaa turvallisuushavaintoina vaaratilanteet (sattuneet pienet vahingot ja tapaturmat, jotka ei vaadi hoitoa), läheltä piti -tilanteet, uhka- ja väkivaltatilanteet, ympäristöhavainnot ja muut havainnot. Näin pyritään ennaltaehkäisemään tapaturmia ja rakentamaan työyhteisöihin turvallisuuskulttuuria. Lisäksi aloitettiin työssä sattuneiden ja poissaoloon johtaneiden tapaturmien tutkinta loppukeväästä 2015. Työsuojeluvaltuutettu soittaa esimiehelle tapaturmaherätteen saatuaan ja tukee tarvittaessa esimiestä tapaturmien tutkinnassa. Valtakunnallisena tapaturmapäivänä marraskuussa

Vantaalla järjestettiin kaupungintalolla kiireenkesytystapahtuma, jossa pysäytettiin kiire hengitysharjoituksilla, mindfulnessilla, taikuudella ja värittämällä.

Tuunattua työtä eli Vantaan korvaavan työn toimintatapaa, valmisteltiin keväästä 2015 alkaen. Tuunatulla työllä tarkoitetaan sitä, kun

Sairauspoissaolojen määrä

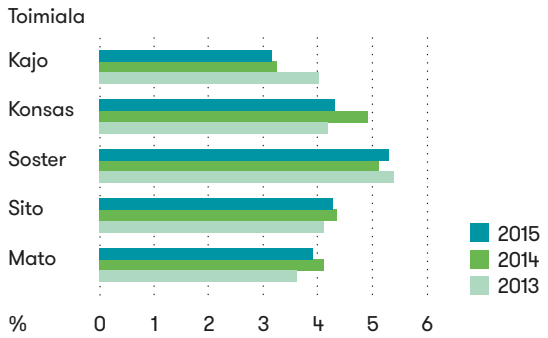

Koko henkilöstön sairauspoissaoloprosentti oli 4,52.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

sairauden tai tapaturman vuoksi työntekijä voi olla tilapäisesti kykenemätön tekemään vakituista työtään, mutta pystyy terveyttään tai toipumistaan vaarantamatta tekemään soveltaen eli tuunaten omaa työtään tai jotakin muuta työtä. Työterveyshuollossa lääkäri aina sairauslomaa myöntäessään harkitsee Tuunatun työn soveltamisen sairausloman sijaan. Tuunatun työn toimintatavasta pidettiin työpajoja päälliköille ja tulosaluejohtajille, jotka järjestivät omia pajojaan esimiehille. Esimiehet työstävät asiaa omissa yksikössään työntekijöiden kanssa, jotta on valmiutta ottaa toimintatapa käyttöön viimeistään 1.2.2016. Tuunatun työn toimintatapaa tehtiin tutuksi henkilöstölle suunnatulla leikkimielisellä gallupilla. Toimialat ovat asettaneet omat tavoitteena Tuunatun työn päiville ja tavoitteet vaihtelevat 1,0–2,5 %:n välillä sairauspoissaolopäiviin suhteutettuna. Tuunatun työn yleisyyttä ja malleja arvioidaan syksyllä 2016.

LIIKUNTAA JA KULTTUURIA

Henkilöstön työhyvinvointia tuettiin tarjoamalla etuja liikuntaan ja kulttuuriin. Henkilöstölle tarjottiin erikoishintaan Liikuntapalveluiden ja Aikuisopiston hyvinvointikursseja, sekä monipuolista kulttuuriohjelmaa, kuten teatteria, elokuvia ja oopperaa.

Hiljaisuuden iltapäivien järjestämistä Helitä, hengitä ja havahdu -teemalla jatkettiin vuonna 2015. Neljä hiljaisuuden iltapäivää mahdollistivat pienimuotoisen retriitin arjen keskellä. Hiljaisuuden retriitti järjestettiin Vantaan kaupungin henkilöstölle syksyisenä viikonloppuna. Hiljaisuustapahtumat järjestetään yhteistyössä Vantaan seurakuntayhtymän kanssa.

Sairauspoissaolot ikäryhmittäin

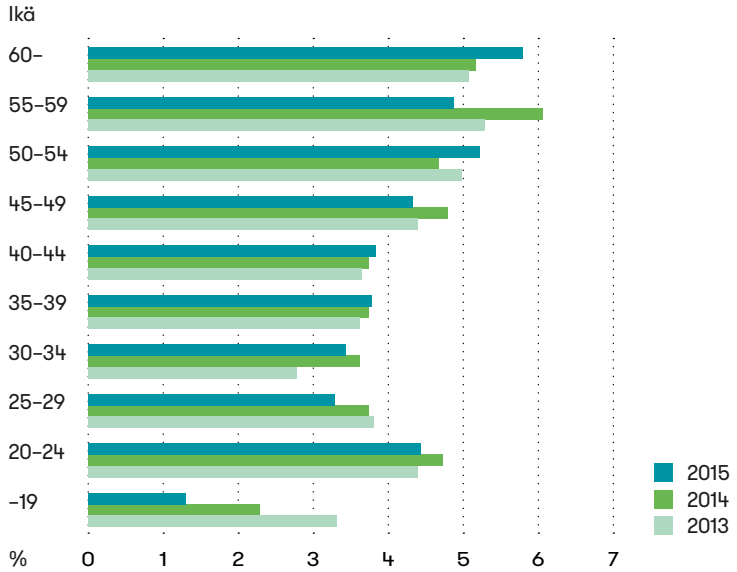

Sairauspoissaolot vähentyivät eniten 55–59-vuotiailla.

Työterveyshuollon kustannukset

Aava vastasi pelastuslatoksen, Diacor sivistystoimen (poislukien varhaiskasvatus) ja Vantaan Työterveys liikelaitos muiden toimialojen sekä varhaiskasvatuksen työterveyshuollosta.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

TYÖHYVINVOINTIASIANTUNTIJA ON ESIMIEHEN TUKI TERVEYS- JA TURVALLISUUSJOHTAMISESSA

Anne Vuorio ja Tiina Hörkkö ovat käyneet yhdessä kymmenisen terveys- ja turvallisuuskeskustelua.

Työhyvinvointiasiantuntija seuraa vastuualueensa työhyvinvoinnin kokonaistilannetta ja on aktiivisesti yhteydessä esimiehiin terveys- ja turvallisuusjohtamisen haasteissa. Esimies voi myös sopia ajan terveys- ja turvallisuuskeskustelulle toimialansa työhyvinvointiasiantuntijan kanssa ollessaan huolissaan työntekijänsä työhyvinvoinnista.

Terveys- ja turvallisuusjohtamisen yhteyshenkilöt ovat olleet esimiehen tukena selvittämässä yhteensä 215 henkilön työssä jatkamisen mahdollisuuksia vuonna 2015. Keskusteluissa aiheena on voinut olla esimerkiksi runsaat poissaolot tai esimiehen huoli työntekijän työkyvyn heikkenemisestä ja halu saada ideoita kuinka työkykyä voisi tukea.

Sekä työntekijän että työnantajan etu on esimiehen varhainen reagointi. Esimiehen ja työntekijän välittämisen keskustelussa työntekijälle tulee tunne, että häntä on kuultu ja hänestä välitetään. Keskusteluissa keskitytään työkykyyn, ei sairauksiin. Tarve keskustelulle nousee usein esimiehen huolesta, tai esim. työhyvinvointiasiantuntijan huomiosta, että työntekijä on ollut yli sata päivää poissa kahden vuoden aikana. Työhyvinvointiasiantuntija katsoo kvartaaleittain omien toimialojensa poissaolot ja uhkatilanteet, joten hänellä on tuntuma huolestuttavista signaaleista.

– On hyvä, kun työhyvinvointiasiantuntija soittaa esimiehelle ja kertoo huomionsa, sillä vaikka itse on tietoinen asiasta ja tekee työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä, niin pysähtyminen juuri tietyn henkilön asiaan auttaa sen liikkeelle lähdössä. On myös hyvä, että mukana on työyhteisön ulkopuolinen ja neutraali henkilö, ja saadaan objektiivinen näkökulma mukaan, sanoo kuntalaispalveluiden palvelupäällikkö ***Tiina Hörkkö****.*

Esimiehen vastuulla on aloitteen tekeminen mahdollisten toimenpiteiden osalta, mutta kun mietitään erilaisia ratkaisuja niin työhyvinvointiasiantuntija osaa parhaiten kertoa eri vaihtoehdoista.

– Työhyvinvointiasiantuntija on tärkeässä roolissa, kun mietitään otetaanko työterveyshuoltoon yhteyttä, tehdäänkö työaikamuotoihin liittyviä toimenpiteitä, tarvitaanko Tuunattua työtä, osasairauslomaa tai Kevan ammatillista kuntoutusta. Voidaan myös miettiä olisiko kaupungilla työkyvyn kannalta soveltuvampia työtehtäviä joko suoraan tai Kevan tukeman kouluttautumisen avulla, kertoo työhyvinvointikonsultti ***Anne Vuorio****.*

Tarve pärjätä on suuri. Työelämässä pidetään usein pärjäämisen ulkokuorta pitkään yllä, mutta ihmisen elämänkaareen kuuluvat erilaiset vaiheet.

– Ikäjohtaminen korostuu kuntalaispalveluissa. Joillekin työntekijöille osa-aikaeläke ja eläköityminen voivat ovat helpotus, mutta joskus työkyvyn ja hyvinvoinnin palautumiseen riittävät pienetkin toimenpiteet, kunhan ne toteutetaan oikeaan aikaan, riittävän varhain, Tiina sanoo.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

TYÖTURVALLISUUDESTA EI TINGITÄ

Kuntatekniikan katutekniikka on työturvallisuuden mallioppilas ja siellä suhtaudutaan tarvittavalla vakavuudella työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Katutekniikassa maastotyöt ovat vaaralliseksi luokiteltua työtä, joten työturvallisuus on vahvasti mukana työssä. Työturvallisuus on aina esimiesvetoista ja vaatii hyvän esimiesmallin. Tapaturmat ja läheltä piti -tilanteet käsitellään heti ja tuodaan myös ylös asti tietoon.

– Johtoryhmässä käsitellään työturvallisuusasioita ja johtoryhmä on tukena niissä. Meillä työturvallisuus on strategisella tuloskortilla mukana ja tarkoitus on nostaa profiilia vielä enemmänkin, sanoo kaupungininsinööri ***Henry Westlin****.*

Katutekniikassa pidetään kirjaa työturvallisuudessa MVR- eli maa- ja vesirakentamisen mittareiden avulla. Järjestelmään merkitään työturvallisuuden hyvät ja huonot havainnot ja tapahtumat ja lopuksi ne vedetään yhteen. Hyvien ja huonojen merkintöjen suhde ratkaisee tuloksen.

– Käyttöönoton jälkeen MVR on todettu toimivaksi malliksi ja kun mittaaminen on saatu osaksi rutiinia, niin se toimii hyvin. Useimmiten asioiden aloittaminen on hankalinta, katupäällikkö ***Janne Juntunen*** *sanoo. Työporukan pitää tottua uuteen käytäntöön ja kaikkien sitoutua siihen.*

Vantaan työturvallisuuden toimintatapojen muutoksesta ja turvallisuushavaintojen tekemisestä tiedotettiin heti Kuntatekniikan työyhteisöä ja kaikki esimiehet kutsuttiin koolle koulutuspäivään.

– Koulutuksen jälkeen on saatu esimiehet aika itseohjautuviksi ja tapaturmat tutkitaan heti. Nyt haasteena ovat vielä tapaturmat joista ei synny kuluja. Niitä ei tarvitse lähettää vakuutusyhtiöön varmuuden vuoksi, vaaratilanneilmoitus kaupungin omaan järjestelmään riittää. Vakuutusyhtiössä odotetaan muuten turhaan kuluja, joita ei tule ja prosessi jää roikkumaan. Pääsääntö on, että jos ei lähdetä lääkäriin, niin ei tarvitse laittaa vakuutusyhtiöönkään papereita, kertovat työsuojeluvaltuutettu ***Hannele Karlin*** *ja kehittämissuunnittelija* ***Riikka Lindholm****.*

Riikka ja Hannele kannustavat työntekijöitä myös jakamaan tietoa työmaakokouksissa ja johtoryhmissä erilaisista työturvallisuuden lähetä piti – tai vaaratilanteista.

Koko työyhteisön ketjun täytyy tehdä työnsä hyvin, jotta työ on turvallista. Tarvitaan systemaattista johtamista ja seurantaa, jotta turvallisuus on koko ajan läsnä työnteossa.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

Kehon ja tasapainon testauskiertueella jatkettiin henkilöstön aktivoimista oman hyvinvointinsa edistämiseen. Pääkaupunkiseudun kuntien ja HUS:n työntekijät saapuivat mittauttamaan oman kehonsa koostumuksen ja tulivat testaamaan tasapainokykyään helpoilla tehtävillä testeillä parin viikon testauskiertueella Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Testitapahtumiin (9 kpl) osallistui 902 henkilöä, joista 164 oli Vantaan kaupungin työntekijöitä.

Hyvinvoinnin edistämisen tukiraha on ollut käytössä vuoden 2014 alusta alkaen. Rahalla tuetaan henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä. Mahdollisuutta hakea hyvinvoinnin edistämisen tukirahaa mm. liikuntaan on tuotu esille eri tiedotuskanavissa, mutta tuen tunnettavuus ei ole silti levinnyt laajasti työyksiköissä. Tukirahan hakeminen ei ole saavuttanut läpimurtoa työyhteisöissä.

Työtapaturmien lukumäärässä ei ole tapahtunut suurta muutosta edellisvuosiin verrattuna, vaikka tavoitteena on tapaturmien vähentäminen. Vuonna 2015 (5.2.2016 mennessä raportoituja) työtapaturmia oli 543. Vuonna 2014 niitä raportointiin lopulta kaikkiaan 586. Keväällä määrällinen vertailu on mahdotonta, koska lukumäärään vaikuttaa voimakkaasti se, missä aikataulussa vakuutusyhtiö vie tapaukset tilastoihin.

Tapaturmista 44 prosenttia johti sairauspoissaoloon. Vakavia, yli 90 päivän sairauspoissaoloon johtaneita, työtapaturmia sattui Vantaalla vain yksi.

Tyypillisten liukastumisten ja kompastumisten lisäksi työtapaturmia aiheuttivat erityisesti fyysisesti rasittavat potilaiden tai tavaroiden siirtotilanteet. Työmatkoilla vakavimmat tapaturmat sattuivat liikenteessä, mutta lukumääräisesti eniten oli liukkauden aiheuttamia kaatumisia.

Vuoden aikana tehtiin 189 ilmoitusta läheltä piti- tai vaaratilanteesta. Ilmoituksista annettiin 37 ehdotusta ennakoiviksi toimenpiteiksi, joita on käsitelty työpaikoilla. Lisäksi työsuojeluun ilmoitettiin yhteensä 1044 uhka- ja väkivaltatilannetta. Ilmoitusten määrä väheni edellisvuodesta. Epäasiallisen kohtelun ilmoituksia tehtiin aiempaa huomattavasti enemmän, 128 kappaletta.

Kaupungin yhteistoimintaryhmä toimii kaupungin työsuojelutoimikuntana ja työsuojeluasioita käsiteltiin säännöllisesti foorumilla. Kaupungin yhteistoimintaryhmän vuoden 2015 kokouksissa (10 krt/v) käsiteltävinä asioina olivat myös sote-uudistus ja muut ylikunnalliset selvitykset.

Tapaturmat

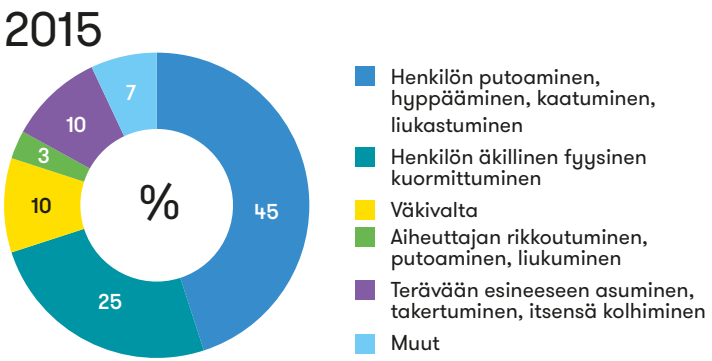

Suurin osa tapaturmista johtuu liukastumisista ja kaatumisista.

TAVOITE 2016:

Sairauspoissolot vähenevät kaupunkitasolla tasolle 4,3 %. Kaikki eVälke-keskustelut käydään ja tutkittavaksi määritellyt tapaturmat tutkitaan sataprosenttisesti.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

TOIMIVAA HR-TUKEA ASIAKASTYÖLLÄ JA ERINOMAISILLA HR-JÄRJESTELMILLÄ

Toimiva asiakkuusvastaavuus. Henkilöstökeskuksessa on nimetty toimialoille asiakkuusvastaava henkilöstön kehittämisen asioissa. Tällä on pyritty tunnistamaan toimialojen kehittämistarpeita entistä paremmin sekä tarjoamaan kohdennettua hr-tukea ja -palvelua. Henkilöstökeskus toimii toimialan ja tulosalueen johdon ja hr-henkilöstön yhteistyökumppanina kaikissa johtamisen, työyhteisöjen ja esimiestyön kehittämisessä. Asiakkuusvastaavan tehtäviä laajennettiin vuoden aikana tukemaan ja ohjaamaan toimialojen osaamisen johtamisen ja kehittämisen vuosikellon toteutumista sekä henkilöstökoulutuksen järjestämisprosessia. Tärkein tavoite oli tukea ja ohjata toimialoja ja tulosalueita systemaattisessa tarve- ja tavoitelähtöisessä osaamisen kehittämisessä. Tämä työ jatkuu vielä tulevinakin vuosina. Suurin muutos oli henkilöstökoulutuksen järjestämisen prosessi, jossa Metropolia ammattikorkeakoulu laati koulutussuunnitelmien pohjalta toimialoille koulutusohjelmat sekä tuotti henkilöstökoulutusta. Asiakkuusvastaavan yhtenä roolina on yhteistyö Metropolian ja muiden palvelujen tuottajien kanssa.

Tulosalueneuvottelut toteutettiin syksyn aikana tulosalueilla ja henkilöstökeskuksessa. Neuvotteluissa käsiteltiin henkilöstön osaamisen sekä johtamisen ja työyhteisöjen kehittämistä tulosalueella peilaten niitä tulosalueen tulevaisuuden muutoksiin. Neuvotteluiden tavoitteena oli tukea strategisten henkilöstötavoitteiden toteutumista toimialalla ja tulosalueella sekä henkilöstön kehittämisen ja koulutussuunnittelun prosessia ja toteutusta tulosalueella. Lisäksi neuvottelun tarkoituksena on varmistaa, että henkilöstökeskuksen kehittämisen tukiresurssit kohdennetaan toimialan ja tulosalueen kannalta oikeisiin kohteisiin ja jakaa tietoa ja luoda yhteistä ymmärrystä tulosalueen tilanteesta myös henkilöstökeskuksessa.

Asiantuntijoiden asiakastyön jakautuminen

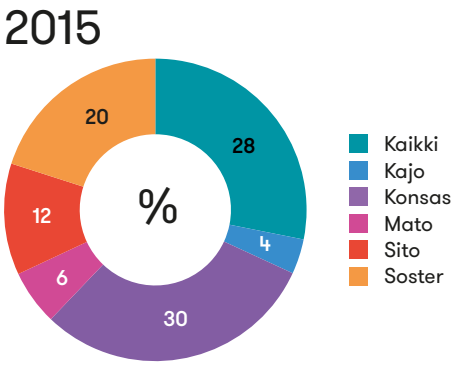

Asiakastyöstä valtaosa on konsultointia ja valmentamista.

Henkilöstökeskuksen työnantajapalveluissa seurataan myös asiantuntijoiden suoritteita ja niiden jakautumista toimialojen tukeen ja ohjaukseen tai kaupunkitasoiseen hr-työhön.

Asiakastyöstä karkeasti 28 % on kaupunkitasoista, 30 % tehdään konserni- ja asukaspalveluiden toimialalle, 20 % sosiaali- ja terveystoimeen ja loput muille toimialoille. Konsaksen suuri osuus selittyy sillä, että henkilöstökeskus toimii myös ko. toimialan henkilöstöyksikkönä.

Asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin kaupunginjohtajan ja konsernipalveluiden toimialoilla marraskuussa. Molemmat henkilöstökeskuksen tulosyksiköt saivat erinomaisen palautteen. Henkilöstökeskuksen työnantajapalveluiden toimintaan oli 88 %:a esimiehistä erittäin tai melko tyytyväisiä. Eniten arvostettiin asiantuntemusta ja eniten toivottiin lisää ohjausta ja ohjeisiin lisää selkeyttä. Henkilöstökeskuksen henkilöstöpalveluiden toimintaan oli tyytyväisiä peräti 89 %:a ja eniten toivottiin selkeyttä ohjeisiin ja siihen, kehen ollaan yhteydessä. Ohjeistusta on pyritty selkeyttämään jo vuonna 2015, mutta sitä pitää pyrkiä kehittämään lisää.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

HR -järjestelmien kehittämisellä tuettiin vuoden aikana prosessien tehostamista ja tuottavuuden kasvua. Teknologialtaan vanhentuneen HR -järjestelmän uudistaminen käynnistettiin yhteisprojektina Helsingin ja Espoon kanssa. Uudistamisella tavoitellaan palveluprosesseja paremmin tukevaa ja tehokkuutta lisäävää järjestelmäversiota. Yhteisprojektina toteutettiin myös HR -järjestelmän sisällönhallinnan käyttöönotto, joka vähentää merkittävästi manuaalisesti käsiteltävän aineiston määrää ja tilan tarvetta henkilöstöpalveluissa. Uutta toiminnallisuutta ryhdyttiin heti kehittämään edelleen yhteistyössä naapurikaupunkien kanssa ja tavoitteena on tehostaa palkanlaskentaprosessia entisestään minimoimalla oikeellisuuden tarkastamiseen liittyvän henkilötyön määrää.

Keväällä HR -työpöydästä otettiin käyttöön uusi versio ja samalla toteutettiin aktiivisen välittämisen toimintamalliin liittyvät eVälke -herätteet ja -raportointi, jossa tietyn rajan ylittyvistä sairauspoissaoloista sekä esimies että työntekijä saavat herätteet ja esimies raportoi järjestelmään toteutuneet toimenpiteet. HR -työpöydän uusi versio mahdollistaa herätteiden käyttämisen muissakin toiminnallisuuksissa.

Johtamisjärjestelmän ja CAF:n henkilöstöosuuden arviointi tehtiin henkilöstökeskuksessa kaupungin yleisen mallin mukaan. Työskentelyssä valittiin kehittämiskohteiksi:

- Asiakkaiden kokemuksia ja näkemyksiä hr-prosessien sekä toimintatapojen kehittämiseen otetaan huomioon – pyritään entistä paremmin yhdistämään ohjausrooliin palveluroolia.
- Rakentava palaute pitää sisällään aina myös kehittämisehdotuksen.
- Esimiehet antavat riittävästi aikaa työntekijöiden valmentamiseen ja ohjaamiseen sekä ovat positiivisia ja kannustavia.

Lisäksi työnantajapalveluissa aloitettiin arvotyöskentely. Prosessissa rakennettiin arvopolku kuukausittaisia työpaikkakokouksia hyödyntäen. Tavoitteena oli havainnoida ja tarkastella arvojen toteutumista arjen työssä yksilö-, yhteisö- ja organisaationäkökulmasta sekä lisätä yhteisen prosessin kautta yhteisöllisyyden tunnetta ja me-henkeä. Henkilöstöpalveluissa kehittämistyö painottui prosessien kehittämiseen.

Omistajaohjaus. Yleisjaoston linjausten mukaan henkilöstökeskuksen roolia kaupungin tytäryhtiöiden henkilöstöasioiden ohjauksessa ja asiantuntijapalveluissa lisättiin vuonna 2015. Omistajaohjaus painottui yleisjaostoon meneviin asioihin, jotka liittyvät henkilöstöön ja toimitusjohtajasopimuksiin. Palvelusopimuksia tehtiin kolmen yhtiön kanssa ja niiden puitteissa annettiin yhteensä 75 tuntia konsultointia yhtiön johdolle ensisijassa palvelusuhdeasioissa, mutta myös henkilöstön kehittämisasioissa. Vuoden aikana järjestettiin hr-foorumi konserniyhtiöiden (joilla henkilökuntaa) toimitusjohtajille tai henkilöstöpäälliköille.

Pääluottamusmiehet ja henkilöstöjohtaja pitivät vuoden aikana 10 yhteistoiminnallista kokousta. Vuoden aikana teemoina olivat erityisesti erilaiset terveysjohtamisen käytännöt, työaikakäytännöt sekä Vantaan palkkausjärjestelmään liittyvät asiat kuten 1.7.2015 hinnoittelumuutos, KVTES:in työnvaativuuden arviointijärjestelmä sekä useat palvelussuhdeasioihin liittyvät uudet ohjeet.

TAVOITE 2016:

Hr-tuki on vaikuttavaa ja tukee kaupungin strategisten päämäärien toteutumista henkilöstöjohtamisessa.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

INLÄRNINGEN SOM VÄRDERING OCH ATTITYD

Antalet anställda har vuxit i rimlig omfattning med 74 arbetstagare. I slutet av året hade Vanda stad 10 506 ordinarie anställda eller anställda på viss tid. Förhållandet mellan kvinnor och män har förblivit det samma som under de föregående åren: kvinnorna uppgick till 80 % och männen till 20 % av personalen. Färre sade upp sig från stadens tjänst jämfört med året innan. Avgångsprocenten uppgick till 5,2 procent.

Vanda stads **lönekostnader** under 2015 uppgick till 372,7 miljoner euro. I denna summa ingår de som anställts med sysselsättningsstöd. Utgifterna ökade i rimlig omfattning från föregående år. Stadens belöningssystem utgörs av belöning för goda arbetsresultat, immateriell belöning, anställningsförmåner och andra sporrande incitament.

Yrkeshögskolan Metropolia inledde från början av året verksamheten som producent av Vandas tilläggs- och kompletteringsutbildning för personalen. Verksamhetsområdena, resultatområdena och enheterna fungerar som tjänsternas beställare. Servicens slutkunder är de enskilda arbetstagarna inom olika verksamhetsområden och resultatområden, vars yrkesmässiga färdigheter och professionella kunnande utvecklas. Målsättningen för staden är en personalutbildning som bättre än tidigare utgår från de anställdas nuvarande kompetens och kompetenskraven, svarar mot stadens strategi och de konkreta behoven i arbetet samt stödjer arbetstagarens inlärning.

Mängden **sjukfrånvaro** minskade något i jämförelse med året innan och sjukfrånvaroprocenten var 4,52. Fullmäktiges bindande mål för minskningen uppnåddes emellertid inte. Den främsta orsaken till sjukfrånvaro var sjukdomar i stöd- och rörelseorganen med 30 procent.

Ledningen av arbetshälsan är Vandas strategiska val. Som nya arbetsredskap tog man under året i bruk en stödfunktion i hälso- och säkerhetsledning för cheferna (arbetshälsospecialisters besök hos chefer/förmän), det elektroniska systemet och olycksfallsutredningen eVälke. Dessutom bereddes ett verksamhetssätt med namnet Tuunattu työ. Under 2016 kommer man att utveckla en ny verksamhetsmetod för att förebygga och hantera hot- och våldssituationer.

Inom personalcentralens arbetsgivartjänster följde man upp de sakkunnigas arbetsprestationer och dessas fördelning mellan stödet och handledningen riktad till verksamhetsområdena samt hr-arbetet på stadsnivå. Av **kundarbetet** görs ca 30 procent på stadsnivå, medan 30 procent riktas till verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice samt 20 procent till social- och hälsovårdsväsendet, resten är inriktat på de övriga verksamhetsområdena. Konsas stora andel förklaras av att personalcentralen också fungerar som ifrågavarande verksamhetsområdes personalenhet.

I och med utvecklingen av **HR-systemen** stöddes under årets lopp effektiviseringen av processerna och produktivitetsökningen. Förnyelsen av det till sin teknologi föråldrade HR-systemet igångsattes som ett samprojekt tillsammans med Helsingfors och Esbo. Genom förnyelsen strävar man till att få till stånd en systemversion som bättre stödjer serviceprocesserna och ökar effektiviteten. Som ett samprojekt förverkligades också ibruktagandet av HR-systemets innehållshantering som i betydande mån minskar mängden material som ska hanteras manuellt liksom utrymmesbehovet inom personalservicen.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 8 §

Tunnusluku	2011	2012	2013	2014	2015
Palvelussuhteiden lukumäärä	11 377	10 298	10 319	10 432	10 506
Vakinaisia %	82,0	82,4	82,3	82,0	81,6
Naisten osuus henkilöstöstä %	80,5	79,7	79,7	79,8	80,1
Naisten osuus johtotehtävissä %	43,5	48,0	44,2	46,5	50,0
Keski-ikä (ylemmällä rivillä koko henkilöstön ja alemmalla rivillä vakituisen henkilöstön keski-ikä)	44,8	44,6	44,7	44,7	44,7
	46,2	46,0	46,0	46,1	46,1
Keskimääräinen palvelusaika, vuotta (vakituinen henkilöstö)	12,7	12,7	12,6	12,6	12,5
Lähtövaihtuvuus % (vakituinen henkilöstö)	6,4	5,8	6,4	5,7	5,4
josta eläkkeelle siirtyneet”	2,4	1,9	2,4	1,9	2,2
Eläkeikä	62,7	62,9	62,6	63,1	62,9
Vanhuuseläkkeiden osuus %	76,8	84,0	78,9	84,6	83,2
Koulutustasomittain	5,1	5,5	5,6	5,7	5,8
Korkeakoulutaso %	41,8	47,9	50,0	51,1	53,3
Josta ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita %	56,8	57,0	57,8	58,1	58,5
Maahanmuuttajia % (virallisesta henkilöstömäärästä)	3,9	3,5	3,6	3,9	4,0
Terveysperusteiset poissaolot %	4,9	4,3	4,4	4,6	4,5
Terveysperusteiset poissaolot (päivää/henkilötyövuosi)	18,0	15,8	16,2	16,7	16,5
Palkkasumman kasvu %	3,5	3,6	1,3	1,5	1,9

Tunnusluvut on esitetty ilman työllistettyjä.

Vantaan kaupunki
Henkilöstökeskus

Työnantajapalvelut
Asematie 7, 01300 Vantaa

Henkilöstöpalvelut
Kultarikontie 1, 01300 Vantaa

Galleria K:n koulutustila
Asematie 7, 01300 Vantaa

9 § Sanna Karhusen luottamustehtävien päättyminen ja täydennysvaalin toimittaminen

D/158/00.00.01.00/2013
KN/JB

Sanna Karhunen on 16.3.2016 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut muuttavansa pois Vantaalta ja pyytänyt eroa luottamustehtävistään. Karhunen on varavaltuutettu sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsen.

Keskusvaalilautakunta nimeää Karhusen tilalle uuden varavaltuutetun.

Kaupunginvaltuusto on 28.1.2013 § 14 nimennyt sosiaali- ja terveyslautakuntaan toimikaudeksi 2013–2016 seuraavat henkilöt:

Jäsenet:	**Henkilökohtaiset varajäsenet:**
Mari Niemi-Saari, puheenjohtaja	Irja Nieminen
Sakari Rokkanen, varapuheenjohtaja	Helen Josefsson
Christina Kassila	Terhi Pokkinen
Eero Salo	Miikku Nieminen
Hanna Laitinen (kv 14.12.2015 § 4)	Varpu Peltonen (kv 14.12.2015 § 4)
Juha Kähärä	Matti Laine
Sanna Karhunen	Jenni Chen
Harun Osmani	Jussi Lempiäinen
Sirpa Peura	Raimo Huvila
Stefan Åstrand	Pia Mikkonen
Pirjo Vilenius (kv 15.6.2015 § 5)	Sari Kuula
Teijo Kakko	Mika Niikko
Juha Malmi	Timo Oksanen
Heidi Rosbäck (kv 26.1.2015 § 5)	Minttu Räty
Joel Linnainmäki	Juhani Joutsenlahti
Antero Eerola	Ville Karinen (kv 2.3.2015 § 9)
Martti Kiviranta	Markus Ylimaa

Tasa-arvolain mukaan toimielimessä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Valtuuston toimikausi jatkuu kuntavaalien ajankohdan muuttumisen vuoksi vuoden 2017 toukokuun loppuun. Kaupunginhallituksen, lautakuntien, johtokuntien ja toimikuntien jäsenet jatkavat tehtävässään niin kauan, kunnes uudet jäsenet on valittu. Valtuutettu tai muu kunnan luottamushenkilö voi halutessaan erota toimestaan vuoden 2016 lopussa. Eroamisesta on ilmoitettava kirjallisesti valtuustolle tai luottamushenkilön valinneelle muulle toimielimelle marraskuun 2016 loppuun mennessä.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) todettavaksi, että Sanna Karhunen on paikkakunnalta poismuuton vuoksi menettänyt oikeuden toimia luottamustehtävissä Vantaalla, ja
b) toimitettavaksi sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

10 § Strategisten päämäärien mittareiden raportti 2015

VD/2109/02.01.02.04/2014

KN/PM/AT/HY-L

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2013 § 7 valtuustokauden strategian. Valtuustokauden 2013–2017 strategiaa seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Strategian laajempi väliarviointi valmisteltiin kevään 2015 aikana ja se käsiteltiin kevään valtuustoseminaarissa ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.6.2015 § 11. Valtuustokauden strategian loppuarviointi tehdään valtuustokauden lopulla. Strategisten päämäärien mittareista raportoidaan tässä yhteydessä 31.12.2015 tilanteen mukaisesti.

Verotulot kasvoivat vuonna 2015 edellisvuodesta 1,1 prosenttia ja toimintakate 0,9 prosenttia. Euromääräisesti verotulot kasvoivat 10,6 milj. euroa, toimintakate kasvoi 9,2 milj. euroa ja rahoituskulut alenivat 3,2 milj. euroa. Näin ollen verotulojen kasvu riitti kattamaan toimintakatteen ja rahoituskulujen muutoksen vuonna 2015. Kaupunkitasolla talousarvion mukaiset toimintakulut kasvoivat vuonna 2015 vuodesta 2014 vertailukelpoisesti 2,7 prosentilla. Kasvutaso oli sama kuin edellisessä tilinpäätöksessä. Lainamäärä oli vuoden 2015 lopussa 1 078 milj. euroa (ulkoiset lainat).

Asukaskohtaisten kunnallisverotulojen muutos vuonna 2015 oli Vantaalla -1,5 prosenttia, Helsingissä +0,6 prosenttia ja Espoossa +0,7 prosenttia. Vantaan asukaskohtaisten kunnallisverotulojen laskuun vaikutti kaupungin jako-osuuden lasku vantaalaisten verovuoden 2014 heikon ansiotulokehityksen johdosta, lisäksi asukaskohtaisen tunnusluvun kehitykseen vaikutti osaltaan myös voimakas väestönkasvu. Maanmyyntivoittoa vuonna 2015 kaupunki sai 37,3 milj. euroa.

Kaupunkirakenteen eheytymisen mittareista saatiin pääsääntöisesti myönteisiä tuloksia. Kehärata on valmis ja otettiin käyttöön. Kehä III ja Lentoasemantien parantaminen on valmis ja otettiin käyttöön. Kivistön, Vehkalan ja Leinelän liityntäpysäköintipaikat ovat valmistuneet. Aviapoliksen aseman eteläistä sisäänkäyntiä ympäröivän korttelin asemakaava on valmistunut. Keskustojen valmistuvien kaavojen kerrosalan vuotuinen tavoitetaso ylitettiin.

Asuntotuotantotavoite oli MAL-sopimuksen mukaisesti 2 000 asuntoa. Vuoden 2015 asuntotuotannon toteuma oli 2 689 asuntoa.

Kaupungin elinvoiman vahvistumista kuvaavien mittarien arvojen kehitys oli kahdensuuntainen. Vantaan elinvoimaohjelmaa 2014 - 2016 on toteutettu nyt noin kahden ja puolen vuoden ajan, jona aikana valtaosa ohjelman 45 konkreettisesta toimenpiteestä on saatu liikkeelle tai kokonaan jo toteutetuiksi. Työpaikkaomavaraisuus oli 105 % vuoden lopussa. Työelämää tukevat joustavat päivähoitopalvelut toteutuivat suunnitellusti. Perusopetuksen päättäneistä 98,5 % sijoittui jatkokoulutukseen syyslukukauden alkuun mennessä.

Elinvoimaa mitataan myös työttömyyden kehityksellä. Se ei vuodenvaihteen tilanteessa ollut edennyt tavoitteen mukaisesti. Joulukuussa 2015 Vantaan työttömyysaste oli 12,6 % (joulukuu 2014: 11,6 %). Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 456 (joulukuu 2014: 1 328).

Asukkaiden turvallisuuden vahvistuminen on kehittynyt positiiviseen suuntaan: Onnettomuuksien ja väkivallan vuoksi sairaalahoitoon joutuneiden vantaalaisten määrä 10 000 asukasta kohti vuoden 2015 raportoinnissa oli 130 henkilöä (v. 2014 raportointi: 141 henkilöä).

Palveluja uudistettiin ja kehitettiin yhteistyössä asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa (palvelumuotoilu): Asukkaita on osallistettu muun muassa Aviapoliksen kaavarunkotyöhön, Kivistön ja Backaksen kartanon alueiden suunnitteluun sekä Kuusijärven kehittämissuunnitelmatyöhön. Kuntalaispalveluissa keskityttiin erityisesti osallisuusmallin toimeenpanoon. Päihdetyön kokemusasiantuntijatoimintaa terveysasemilla laajennettiin useammille terveysasemille. On muun muassa kehitetty hoitotarvikejakelun toimintaa haastattelemalla potilaita. Perusopetuksessa oppilaita ja huoltajia on kuultu sähköisillä kyselyillä oppimiseen ja oppimisen tukeen liittyen. Myös sähköistä asiointia ja itsepalveluja lisättiin.

Vantaalaisten sairastavuus hieman väheni edellisvuosista sairastavuusindeksin ollessa vuonna 2014 88,4. Tilanne sairastavuuden osalta on edelleen maan keskiarvoa parempi.

Henkilöstön sairauspoissaoloprosentti oli vuonna 2015 4,52 (v. 2014: 4,58). Henkilöstökysely (Kunta 10) toteutetaan seuraavan kerran syksyllä 2016, jolloin saadaan seurantatietoa näiden mittarien kehittymisestä.

Valtuustokauden 2013–2017 strategiaan sisältyviä ohjelmia on edistetty. Ohjelmista raportoitiin myös 31.12.2015 ajankohdan mukaisesti. Raportti strategisten päämäärien mittareista sekä ohjelmista on esityslistan liitteenä.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 10

Kaupunginjohtaja esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi strategisten päämäärien mittareiden raportti tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Strategisten päämäärien mittareiden raportti 31.12.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
talousjohtaja Patrik Marjamaa, puh. 050 310 6906, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Strategisten päämäärien mittareiden raportti 31.12.2015

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
Kaupungin talous tasapainossa						
1.	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan	Vuosikate	Vuoden 2017 lopussa vuosikate kattaa nettoinvestoinnit	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma ja vuoden 2015 talousarvion tavoitteiden toteuttaminen	Vuonna 2015 vuosikate oli 98,4 milj. euroa ja se kattoi 67 prosenttia kokonaisinvestoinneista ja 88 prosenttia peruskaupungin omista investoinneista (pl. Kehärata ja Kehä III). Peruskaupungin investointiosan neton vuosikate kattoi täysimääräisesti (pl. Kehärata ja Kehä III).	
		Verotulojen kasvu – toimintakatteen ja rahoituskulujen kasvu	Verotulojen kasvu kattaa toimintakatteen ja rahoituskulujen kasvun	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma ja vuoden 2015 talousarvion tavoitteiden toteuttaminen	Verotulot kasvoivat vuonna 2015 edellisvuodesta 1,1 prosenttia ja toimintakate 0,9 prosenttia. Euromääräisesti verotulot kasvoivat 10,6 milj. euroa, toimintakate kasvoi 9,2 milj. euroa ja rahoituskulut alenivat 3,2 milj. euroa. Näin ollen verotulojen kasvu riitti kattamaan toimintakatteen ja rahoituskulujen muutoksen vuonna 2015.	
		Toimintakulujen vertailukelpoinen kasvuprosentti	Toimintakulujen kasvu kaupunkitasolla enintään TVO:n mukainen	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma ja vuoden 2015 talousarvion tavoitteiden toteuttaminen	Kaupunkitasolla talousarvion mukaiset toimintakulut kasvoivat vuonna 2015 vuodesta 2014 vertailukelpoisesti 2,7 prosentilla. Kasvutaso oli sama kuin edellisessä tilinpäätöksessä. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion. Toimintakulujen kasvusta suuri osa johtui lakisääteisistä tehtävistä, mm. erikoissairaanhoidon kustannuksista sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden voimakkaasta kasvusta.	
2.	Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan	Pitkäaikaisen velan määrä	Tavoitetaso TS 2015-2018:n mukainen	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma ja vuoden 2015 talousarvion tavoitteiden toteuttaminen	Lainamäärä 31.12.2015: 1 078 milj. euroa (ulkoiset lainat). Talousarviossa 2015 ennakoitiin vuoden 2015 lopun lainamääräksi 1 152 milj. euroa.	
3.	Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan	Maanmyyntitulot strategiakaudella kasvavat maapoliittisen ohjelman mukaisesti	Maanmyyntivoitot vuosina 2013–2017 yhteensä vähintään 150 milj. euroa	Maapolittisten linjausten mukainen tulostavoite 30 miljoonaa euroa, talousarviossa 2015 tavoite 32 milj. e	Maanmyyntivoitto vuonna 2015 37,3 milj. euroa.	
		Elinkeinopoliittiset toimenpiteet tulopohjan vahvistamiseksi	Kaupungin yhteisöveron jako-osuus kasvaa joka vuosi strategiakaudella 2013–2017	Aktiivinen elinkeino- ja työllisyyspolitiikka, elinvoimaohjelman valmistelu	Yhteisöveron jako-osuus vuonna 2014 oli 4,8 % ja vuonna 2015 yhteisövero-osuus laski 4,6 %:iin, yhteisöveron jako-osuus oli kuitenkin vuoden 2012 lähtötilanteen tasolla. Vuonna 2015 kunnan saamat yhteisöverotulot kasvoivat kunnan oman jako-osuuden laskusta huolimatta johtuen kuntien ryhmäosuuden korotuksesta (työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvattamisen osittainen kompensointi).	
		Asukaskohtaiset kunnallisverotulot vuodessa	Asukaskohtaiset kunnallisverotulot kasvavat nopeimmin pääkaupunkiseudulla strategiakaudella 2013–2017	Aktiivinen elinkeino- ja työllisyyspolitiikka, asuntopolitiikka	Asukaskohtaisten kunnallisverotulojen muutos vuonna 2015 oli Vantaalla -1,5 prosenttia, Helsingissä +0,6 prosenttia ja Espoossa +0,7 prosenttia. Vantaan asukaskohtaisten kunnallisverotulojen laskuun vaikutti kaupungin jako-osuuden lasku vantaalaisten verovuoden 2014 heikon ansiotulokehityksen johdosta, lisäksi asukaskohtaisen tunnusluvun kehitykseen vaikutti osaltaan myös voimakas väestönkasvu.	
4.	Kumppanuuksien hyödyntäminen	Rakentuminen ja tontinmyynti tehostuvat	Kivistön maanmyyntivoitot 8 milj. euroa/vuosi ja Kivistön keskusta-alueesta Kehäradan pohjoispuolella puolet on rakennettu tai rakenteilla	Kivistön asuntorakentaminen on kumppaneiden toimesta vilkasta ja uuden asuntorakentamisen edistymistä on edistetty ripeällä kaavoituksella.	Maanmyyntivoitto Kivistön alueelta 2015 6,7 milj. euroa.	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
Kaupunkirakenne eheytyy						
5.	Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin	Asukasmäärän kehittyminen 1000 metrin vyöhykkeellä asemista/joukkoliikenteen runkovyöhykkeellä	100 000 /127 000	Asemakaavojen toteuttaminen	97 387 /125 020	
		Kasvihuonekaasupäästöt	Vuotuinen väheneminen kokonais- ja asukaskohtaisissa päästöissä jatkuu	Toimialan valtuustokaudelle hyväksytyn ympäristöohjelman toimenpiteet tukevat tavoitteen toteutumista.	Asukaskohtaiset päästöt olivat 5,8 t CO2-ekv ja ne vähentyivät vuonna 2014 8 % verrattuna vuoteen 2013 ja kokonaispäästöt vähenivät 7 % (1,223 milj.t CO2-ekv). Vuoden 2015 tiedot ovat käytössä vasta kesällä 2016.	
		Asemien liityntäpysäköintipaikat	2700	Kivistössä on käytössä yhteensä 450 liityntäpysäköintipaikkaa ja Vehkalassa noin puolet suunnitelluista 500 paikasta.	Rakentamisen vuoksi pysäköintipaikkojen määrä vaihtelee jatkuvasti. Valtuustokauden tavoitteen ennustetaan toteutuvan.	
		Kivistön, Leinelän sekä Vehkalan, Aviapoliksen asemaseutujen kaavoittaminen	Kaavat hyväksytty	Kaavat ovat valmistuneet.	Kivistön, Vehkalan ja Leinelän liityntäpysäköintipaikat valmistuneet. Aviapoliksen aseman eteläistä sisäänkäyntiä ympäröivän korttelin asemakaava valmistunut. Asuntomessujen eteläparkkia käytetään liityntäpaikkoihin (1000 ap).	
		Kehä III ja Kehärata valmistuvat 2015	Hankkeet valmistuneet	Kehä III ja Kehärata valmistuivat vuonna 2015	Kehärata on valmis ja otettiin käyttöön 7/2015. Kehä III ja Lentoasemantien parantaminen on valmis ja otettiin käyttöön 10/2015. Kehä III välillä Lahdenväylä-Porvoonväylä otettiin vastaan urakoitsijalta liikenneväylien osalta 11/2015. Viimeistelytöitä tehdään keväällä 2016.	
6.	Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia	Keskustojen valmistuvien kaavojen kerrosala/vuosi	100 000 k-m2/v	KV:ssä hyväksytyt kaavat	306 485	
		Pyöräteiden pituus yhteensä	716 km	Kestävä liikkuminen sisältäen laadukkaat pyöräilynrunkoyhteydet otettu huomioon Vantaan liikennnepoliittisessa ohjelmassa.	Pyöräteiden pituus yhteensä vuoden 2015 lopussa 708 km.	
		Arkkitehtuuristrategian päivitys	Arkkitehtuuristrategian päivitys valmis	Päivityksen aloitus ja ohjelmointi	Ks. Toimenpiteet.	
7.	Investointiohjelma vahvistaa yhdyskuntarakenteen eheytymistä	Investointiohjelman toteutuminen	TVO:n taso	Investointiohjelmat on laadittu TVO-tasoon.	Kaupungin (pl. liikelaitokset ja rahastot) investointiosan netto ilman Kehäradan ja Kehä III:n investointimenoja vuonna 2015 oli 98,3 milj. euroa. Kaupungin bruttoinvestoinnit yhteensä olivat 146,1 milj. euroa, ilman Kehärataa ja Kehä III:ea 113,4 milj. euroa. Vuoden 2015 investointimenokirjauksia nostivat Dixin bussiterminaalin 6,8 milj. euron lunastuksen siirtyminen vuodelta 2014 vuodelle 2015 sekä maankäyttösopimuksissa kunnallistekniikan korvauksena vastaanotettujen maa-alueiden kirjanpidolliset investointimenot. Nämä erityisasiat pois lukien asettui vuoden 2015 investointien perustaso myös bruttomääräisesti tavoitellun investointikaton mukaiseksi.	
		Kaupungin toimitilamäärä, m2	Toimitilamäärä kasvaa enintään 0,5 prosenttia vuodessa	Toimitilamäärä on noussut noin 14 % vuodesta 2014.	Toimitilojen määrä 2015: 980 086 m2.	
8.	Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista	Asuntojen määrä (MAL-sopimus)	Sopimusten mukainen	Tavoite sopimuksen mukaisesti 2000 asuntoa.	Toteutui 2 689 asuntoa.	

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
Kaupungin elinvoima vahvistuu					
9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.	Elinvoimaohjelman toimenpiteiden toteuttaminen	Ohjelman toimenpiteet toteutettu vuosisuunnitelmien mukaisesti	Vantaan elinvoimaohjelmaa 2014 - 2016 on toteutettu nyt noin kahden ja puolen vuoden ajan, jona aikana valtaosa ohjelman 45 konkreettisesta toimenpiteestä on saatu liikkeelle tai kokonaan jo toteutetuiksi. Osaa toimenpiteistä jatketaan alkuperäisen suunnitelman mukaisesti vielä vuoden 2016 aikana.	Tähän mennessä toteutetuista toimenpiteistä voidaan mainita muun muassa pienhankintatyökalun käyttöönotto, yritys- ja toimitilarekisterien ajantasaistaminen, yrityskiihdyttämön perustaminen, kauppakeskusakatiemian toteuttaminen, kaupungin brändiuudistuksen toteuttaminen, työpaikka-alueiden profilointitöiden toteuttaminen, Vantaan asumismahdollisuuksien markkinointikokonaisuus, matkailukärkien tuotteistaminen, Kuusijärven kehittämissuunnitelman toteuttaminen, Kehäradan tunnetuksi tekeminen, Asuntomessujen markkinoinnin toteuttaminen sekä yhden luukun rakennusvalvonnan toteuttaminen. Lisäksi elinvoimaohjelman puitteissa on toteutettu suuri joukko kaupungin työllisyys- ja maankäyttöpolitiikkaan liittyviä konkreettisia toimenpiteitä.	
	Työttömyysaste	10,5 %	Vuonna 2015 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 222 henkilöä, asiakasmäärä kasvoi 10,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Pitkäaikaistyöttömyyden työllisyyden hoidon kuntakokeiluhanke Työraiteessa oli vuonna 2015 noin 1 000 asiakasta, joista 662 uutta asiakasta. Alle 25-vuotiaille työttömille suunnattu Petra-projekti jatkui kaupungin omana määräaikaisena hankkeena, asiakkaita oli 1181. Työvalmennustaloissa Reelissä, Vantaan Valossa ja Koutsissa oli yhteensä 760 asiakasta vuonna 2015. Kunnalle palkkatukityöllistettyjä oli 394. Oppisopimuskoulutuksessa oli 122 henkilöä. Joulukuun 2015 lopussa TYP:ssä oli asiakkaana 1758 henkilöä.	Joulukuussa 2015 Vantaan työttömyysaste oli 12,6 %.	
	Työllisyysaste (15-64 v)	Vuosikeskiarvo 74,0 %	Työllisyyspalveluiden kaikkia toimintoja ja palveluja kehitettiin aktiivisesti ja tiivistettiin yritysyhteistyötä, jotta entistä useampi asiakas työllistyisi avoimille työmarkkinoille.	3/2015 työllisyysaste 72,9 % 4/2014 työllisyysaste 73,3 % 4/2013 työllisyysaste 72,4 %	
	Vieraskielisten työllisyysaste (15-64 v)	60,0 %	Kuntouttavassa työtoiminnassa on maahanmuuttajille omia työhönvalmentajia ja ryhmätoimintoja, ostopalveluina tuotettavaa kielikoulutusta on lisätty. Töihin Suomessa -hankeessa työttömillä maahanmuuttajilla oli työllistymisen edistämiseksi mahdollisuus osallistua työkokeiluun ja työhönvalmennukseen.	56,2 % v. 2013, lähde: Tilastokeskus (uudempaa tietoa ei ole saatavilla)	
	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä	Alle 25-vuotiaita työttömiä enintään 1100 hlöä	Vuonna 2015 Petra-hankkeessa oli 1 118 asiakasta, heistä 39 prosenttia siirtyi avoimille työmarkkinoille. Työllisyyspalvelut osallistuu VM:n nuorisotakuun kuntakokeilun, jossa kehitetään erityisesti NT-typpi -tietojärjestelmää. Monialainen matalan kynnyksen palvelu Ohjaamo avattiin kesäkuussa 2015. Ensimmäisenä syksynä Ohjaamossa oli 639 asiakaskäyntiä. Vuonna 2015 rahoitettiin 97 opiskelijalle kesätyöpaikka; toimeentulotuen sijasta myönnettiin 352 kesätyöseteliä 15-18-vuotiaiden nuorten kesätyöllistymisen tukemiseksi.	Joulukuun 2015 lopussa Vantaalla oli 1 456 alle 25-vuotiasta työtöntä.	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
		Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä	Yli 50-v. työttömiä enintään 4 200 hlöä	Työllisyyspalvelut oli yhteistyökumppanina Edupolin Kokemus esiin 50 + -hankkeessa, joka päättyi 30.6.2015. Työllisyyspalvelut on kumppanina syksyllä 2015 aloitetussa Edupolin AURA – koulutuksen kautta työhön 50+ -hankkeessa.	Joulukuussa 2015 yli 50-vuotiaita työttömiä 4 835	
		Pitkäaikaistyöttömien määrä	Pitkäaikaistyöttömiä enintään 3 600 hlöä	Työllisyyden kuntakokeiluhanke Työraide jatkoi tuloksekasta toimintaansa. Työraiteen toiminta-aikana pitkäaikaistytyöttömyyden nousu Vantaalla on ollut selvästi maltillisempaa kuin muualla pääkaupunkiseudulla. Työraide päättyi vuoden 2015 lopussa. Toimintamallit vakinaistetaan työllisyyspalveluiden toimintaan.	Vantaalla oli vuoden 2015 lopussa 5002 pitkäaikaistyötöntä.	
		Työelämää tukevat joustavat päivähoitopalvelut	Päivähoitopaikka työl-listymistilanteessa 2 vkon kuluessa	Kun lapsen huoltaja hakee päivähoitopaikkaa työllistymisen vuoksi, se järjestetään kahden viikon kuluessa kuunnellen mahdollisuuksien mukaan perheen toiveita hoitopaikan sijainnista. Ensisijaista hoitopaikkatoivetta ei kaikilta osin voi toteuttaa kesken toimintavuoden, mutta päivähoitopaikka pyritään järjestämään perheen kulkuyhteydet ja kuljetusmahdollisuudet huomioon ottaen.	Tavoitetaso toteutui.	
		Korkean jalostusarvon työpaikkojen sijoittuminen Vantaalle (keskeiset uudet Vantaalle sijoittuneet uudet yritykset työpaikkamäärineen)	300 uutta KIBS-työpaikkaa vuoden 2017 loppuun mennes-sä	Elinvoimaohjelmaa on toimeenpantu aktiivisesti tavoitteen saavuttamiseksi. Keskeisimmät toimepiteet ovat kohdistuneet Aviapoliksen Vantaankosken ja Vehkalan työpaikkaalueiden kehittämiseen. Toimenpiteet jatkuvat vuoden 2016 aikana. Tavoitteen osalta ei ole ollut käytettävissä luotettavaa arviota mittarin lähtö- ja toteumatasosta.	Elinvoimaohjelman toimeenpano käynnistyi.	
		Työpaikkaomavaraisuus.	Työpaikkaomavarai-suus 107,0 %		105 %	
10.	Kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen	Kaupunkipalvelututkimuksen asuinkuntaindeksi	Vähintään 3,7	Valtuustokauden strategian ja sen sisältämien ohjelmien toteuttaminen.	Kaupunkipalvelututkimus toteutetaan seuraavan kerran vuonna 2016.	
11.	Asukkaiden turvallisuus vahvistuu	Onnettomuuksien ja väkivallan vuoksi sairaalahoitoon joutuneiden vantaalaisten määrä 10 000 asukasta kohti	Alle 140 hlöä		130 henkilöä	
		Aikuisten alkoholin liikakäyttö (Audit-C –mittari)	Aikuisten alkoholin liikakäyttö vähenee	Sosiaali- ja terveystoimessa on edistetty tavoitteen saavuttamista mm. seuraavin toimin: - Kuntalaiselle suunnattu sähköinen terveystarkastus- ja valmennusohjelma sisältää myös alkoholin käytön vähentämistä tukevan osion. - Mielenterveys- ja päihdepalvelujen toiminnallinen integraatio HUS psykiatrian kanssa valmisteltiin. - Päihteiden käytön kokemusasiantuntijatoimintaa laajennettiin kolmelle terveysasemalle. - Ehkäisevän päihdetyön yksikkö piti mm. Montako päivää ilman -tapahtuman Vantaa infossa Dixissä sekä järjesti Ethän välitä tupakkaa tai alkoholia alaikäiselle -kampanjan	Alkoholin mahdollinen riskikäyttö oli lähtötasosta laskenut sekä miehillä (35,4 %) että naisilla (19,7 %) THL:n v. 2015 toteuttaman kansallisen ATH-kyselytutkimuksen mukaan (Audit-C-mittari) (http://www.terveytemme.fi/ath/2012/notes/ath_alco_cr.htm)	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
		Asuinalueiden koettu turvallisuus (ATH/THL)	Asuinalueen turvallisuuteen tyytyväisten osuus kasvaa	- Toimiala osallistuu kaupungin Hyry-ryhmiin, jossa ratkotaan alueen ongelmia monialaisessa yhteistyöryhmässä. - Perhepalveluissa turvallisuutta lisätään välillisesti mm. asunnottomuutta vähentämällä ja työskentelemällä kadulla näkyvien ongelmien vähentämiseksi (esim. päihde- ja mielenterveyshaasteet). - Toimialan edustajat osallistuvat alueellisiin asukastilaisuuksiin, joissa asukkailla mahdollisuus kysyä ja keskustella aluuen haasteista	88,4 % (M), 86,6 % (N). Kyselyn perusteella vuoden 2012 lähtötasoon verrattuna v. 2015 entistä useammat miehet ja naiset kokevat asuinalueensa turvalliseksi. Naisista asuinalueensa turvalliseksi kokemien osuus oli kuitenkin laskenut prosentilla vuodesta 2013.	
12.	Vantaan tulevaisuutta rakennetaan yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa	Osallisuusmalli ja osallistavien prosessien määrä	Osallisuusmallin mukaisia osallistumisen prosesseja on löydetty ja otettu käyttöön ja niiden toteutumista seurataan.	Osallisuustyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa keskityttiin osallisuusverkoston toiminnan kehittämiseen ja toimialojen kanssa yhdessä toteutettuihin asukastilaisuuksiin. Kuntalaispalveluiden aluetoiminta osallistui yli kahdenkymmenen erilaisen osallistavan tilaisuuden järjestämiseen.	Osallisuusmallin mukaiset osallistumisen prosessit on otettu käyttöön ja niiden toteutumista seurataan.	
		Kuntavaalien äänestysprosentti	Äänestysprosentti kuntavaaleissa 2017 nousee	Vuonna 2015 ei ollut kuntavaaleja.		
13.	Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat	Korkeakoulututkinnon suorittaneiden %-osuus.	21,0 %	Koulutustarjonta ja kaupungin vetovoimaisuus.	Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus oli vuoden 2015 alun tilanteessa 21,3 prosenttia.	
		Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen sijoittuneiden %-osuus.	Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen sijoittuneiden osuus on 99 prosenttia. Jokaiselle perusopetuksen päättävälle nuorelle mahdollistetaan jatkokoulutuspaikka.	Aloituspaikkojen määrän seuranta suhteessa perusopetuksen päättävien ikäluokan kokoon. On haettu ja saatu järjestämislupa ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämiseen. Yhteishaun tulosten kesäkuun julkistamispäivän tiedon mukaan jatkokoulutukseen pääsi 95 % perusopetuksen keväällä 2015 päättäneistä. Ilman paikkaa jääneistä sai heinä-elokuun aikana jatkokoulutuspaikan siten, että 98,5 % perusopetuksen päättäneistä sijoittui syksyllä lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin. Noin 15 nuorella eli 0,7 % perusopetuksen päättäneistä on jokin muu kiinnekohta (on työelämässä, äitiyslomalla tai lähtenyt ulkomaille töihin/opiskelemaan). Elokuun lopussa ilman paikkaa oli noin 20 nuorta eli 0,9 % perusopetuksen keväällä 2015 päättäneistä.	98,5 % perusopetuksen päättäneistä sijoittui jatkokoulutukseen syyslukukauden 2015 alkuun mennessä.	
		Perusopetuksen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden %-osuus 20-29 vuotiaista	79 %:lla on perusopetuksen jälkeinen tutkinto	Variassa käynnistyi ilman ammatillista koulutusta tai tutkintoa olevien 20–29-vuotiaiden nuorten aikuisten osaamisohjelma syksyllä 2013. Syksyllä 2015 osaamisohjelmassa aloitti 68 uutta opiskelijaa.	74,6 % (vuoden 2014 tieto)	
14.	Vantaan kilpailukyky vahvistuu osana metropolialuetta	Metropolialueen toimiva kuntarakenne ja metropolihallinto Vantaan kannalta	Metropolialuetta koskevat ratkaisut tehty Vantaalla valtakunnallisesti määriteltyjen aikataulujen mukaisesti	Valtion käynnistämän metropolialueen erityisen kuntajakoselvityksen selvittäjien ehdotus viiden kunnan yhdistämisestä valmistui joulukuussa 2014. KV otti siihen kantaa vuoden 2015 alkupuolella. Metropolihallintoa valmistelevan työryhmän lakiesitys valmistui ja valtiovarainministeriö pyysi joulukuussa metropolialueen kunnilta lausuntoa hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi. Vantaan KV antoi lakiluonnoksesta lausunnon tammikuussa 2015. Valtion käynnistämä metropolihallintolain valmistelu keskeytyi keväällä 2015.	Ks. Toimenpiteet.	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
Palvelut uudistuvat						
15.	Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia	Kelan sairastavuusindeksi	Vantaalaisten Kelan sairastavuusindeksillä mitattu sairastavuus vähenee vuosittain	Sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuuden tavoitteena on väestön terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen. Tapoja auttaa väestöä elintapamuutoksisssa, hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja omahoidon toteuttamisessa kehitetään jatkuvasti. V. 2014 otettiin käyttöön väestön omahoitoa tukeva sähköinen portaali. Sähköistä maksutonta terveystarkastusta ja -valmennusta on markkinoitu ja terveystarkastuslomake otettu käyttöön henkilökunnan työterveyshuoltokäynteihin sekä terveysasemilla pitkäaikaissairaiden potilaiden vuositarkastuksiin. Sähköisen terveystarkastus- ja valmennusohjelmaan rekisteröityneitä käyttäjiä oli Vantaalla v. 2015 yhteensä 1 495 henkilöä ja heistä terveystarkastuksen oli suorittanut loppuun saakka 1020 henkilöä.	Vantaalaisten sairastavuus hieman väheni edellisvuosista sairastavuusindeksin ollessa v. 2014 88,4. Tilanne sairastavuuden osalta on edelleen maan keskiarvoa (indeksi=100) parempi. Vuoden 2015 tiedot eivät ole kansallisesti vielä saatavissa.	
		Vantaalaisten hyvinvoinnin kehitys hyvinvointiraportoinnin perusteella	Vantaalaisten hyvinvointi edistyy keskeisillä hv-indikaattoreilla mitattuna vuosittain	Sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuuden jatkuva kehittäminen väestön tarpeisiin vastaamiseksi ja ennakoimiseksi, rakenteiden tarkoituksenmukainen uudistaminen ja ehkäisevän työotteen painottaminen mm. kaupunkitasoisessa ohjelmatyössä tukevat osaltaan väestön hyvinvoinnin edistämistä. Vantaan hyvinvointikatsaus 2015 laadittiin ja se käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 25.1.2016.	Valtuustossa 25.1.2016 käsitellyn hyvinvointikatsauksen 2015 tulosten perusteella: - Vantaalla on nuori väestö ja huoltosuhde on suurten kaupunkien parhaimmistoa - Valtaosa vantaalaisista voi hyvin - Ikäihmisistä valtaosa asuu kotona - Vantaalaisten tuloerot ovat muita suuria kaupunkeja pienempiä Haasteita hyvinvointityölle on: - Työttömyys, erityisesti pitkäaikaistyöttömyys - Toimeentulotukea saavien suuri määrä - Vieraskielisten kotoutuminen - Yksinäiseksi itsensä tuntevien vantaalaisten osuus on kasvanut - Vantaalla tupakointi on koko maata yleisempää	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
16.	Kuntalaisten osallisuus ja yhteissuunnittelu palvelujen kehittämisessä lisääntyy	Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa kehitetyt palvelut ja niiden järjestämistavat (palvelumuotoilu)	Uudet asiakkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa kehitetyt palvelut	Soster: Hyvin toimivaa päihdetyön kokemusasiantuntijatoimintaa terveysasemilla laajennettiin useammille terveysasemille. Mm. on kehitetty hoitotarvikejakelun toimintaa haastattelemalla potilaita. Tupakoinnin vähentämiseen liittyviä toimenpiteitä kehitettiin sosiaalisen markkinoinnin ja palvelumuotoilun keinoin Tupakatta paras amiksessa -hankkeessa Variassa. Perhepalveluissa on kehitetty palveluja yhteistyössä kuntalaisten kanssa esim. eroauttamispalvelujen kehittämistyöryhmässä, lastensuojelussa sekä päihdepalveluissa. Hoivalla on lisätty omaisten kanssa tehtävää yhteistyötä, ja omaisia ja asukkaita on otettu enemmän mukaan kehittämis- ja suunnittelutyöhön. Vanhusten avopalveluissa on pidetty mm. omais- ja asiakastilaisuuksia palvelutaloissa, päivätoimintakeskuksissa ja kotihoidon kentällä. Sivi: Lukiokoulutuksessa on kehitetty uusia oppimistiloja ja työelämälähtöisyyttä yhteistyössä opiskelijoiden ja opettajien kanssa, esim. Digi-luokka ja Työelämälähtöisyys lukiokoulutuksessa -hankkeet. Perusopetuksessa oppilaiden ja huoltajien osallistuminen kouluyhteisön hyvinvointiin on lisääntynyt, esim. oppilaiden ehdotuksia on kuultu luokissa ja YHR:ssä. Lisäksi oppilaita ja huoltajia on kuultu sähköisillä kyselyillä oppimiseen ja oppimisentukeen liittyen. Mato: Asukkaat on otettu mukaan eri tavoin maankäytön suunnitteluun. Erityisenä painopisteenä ovat olleet lapset ja nuoret. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ja sivistystoimen toimiala ovat sopineet Lapset ja nuoret asuinympäristönsä rakentajina -yhteistyömallista. Mallin toiminta käynnistyi toukokuussa. Kaupunkisuunnittelussa asukkaita on osallistettu mm. Aviapoliksen kaavarunkotyöhön, Kivistön ja Backaksen kartanon alueiden suunnitteluun sekä Kuusijärven kehittämissuunnitelmatyöhön. Kaupunkisuunnittelu on myös järjestänyt loppukesästä asuntomessujen yhteydessä Kaupunki kaupunkilaisille -näyttelyn Galleria K:ssa sekä yhteistyössä kulttuuri- ja nuorisopalvelujen kanssa 8.-15.8. Mun Mikkola -tapahtuman OurHouse-festivaalin yhteydessä. Tapahtumassa kerättiin tietoa asukkailta Mikkolan alueesta. Kaupunkisuunnittelu ja viheralueyksikkö ovat lisäksi yhteistyössä osallistaneet asukkaita mm. Martinlaaksonpolun, Topaasiaukion ja Tikkurilan jokirannan suunnitteluun. Asukkaita on otettu mukaan myös puistojen suunnitteluun. Myös päiväkotien ja koulujen pihoja on kehitetty yhdessä asukkaiden kanssa. Toimialalla on osallistuttu erilaisten hyvinvointiohjelmien toteuttamiseen. Osallisuus on kirjattu vahvasti myös päivitettyyn arkkitehtuuriohjelma Apoliin. Konsas: Kuntalaispalveluissa palvelumuotoilumenetelmiä on käytetty yhteisen asiakaspalvelun, lähidemokratiamallin ja Yhteisen pöydän logistiikan suunnittelussa. Uusien asukastilojen toimintoja (Leinikki ja Rubiini) on ideoitu yhdessä yhdistysten ja asukkaiden kanssa. Yhdessä toimialojen kanssa palvelumuotoilumenetelmiä on käytetty mm. Ohjaamo -työpajassa nuorille, Martinlaakson kirjaston Digilukutoukka -hankkeessa, ruotsinkielisen päivähoidon järjestämisen suunnittelussa Aviapoliksen alueella, Myyrmäen Vantaa-infon suunnittelussa, sähköisen asioinnin kehittämisen työpajassa sekä Martinlaakson polun aukioiden suunnittelussa.	Ks. Toimenpiteet.	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
17.	Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut	Toimialojen asiakastyytyväisyyskyselyt	Asiakastyytyväisyys paranee	Soster: Sosiaali- ja terveystoimen laaja asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan kahden vuoden välein. V. 2015 valmisteltiin helmikuussa 2016 toteutettavaa asiakastyytyväisyyskyselyä. Sivi: Pääkaupunkiseudun yhteinen asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan varhaiskasvatuksessa kolmen vuoden välein, viimeksi vuonna 2014, ja seuraavan kerran vuonna 2017. Mato: Toimialalla ei ole vuoden 2015 aikana tehty asiaskastyytyväisyyskyselyjä ulkoisille asiakkaille. Rakennusvalvonnan asiakastyytyväisyyskysely järjestetään joka toinen vuosi, ja seuraavan kerran vuonna 2016.	Soster: Sosiaali- ja terveystoimen v. 2014 toteutetun asiakastyytyväisyyskyselyn kouluarvosanojen keskiarvo oli 8,80. Asiakastyytyväisyys parani edelleen vuodesta 2012 (8,72). Sivi: Varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskyselyssä 2014 päivähoidon yleisarvosana nousi edellisestä 2011 kyselystä 4.1 -> 4.4 (asteikko 1-5). Mato: Rakennusteollisuus RT toteutti keväällä 2015 kyselyn, jonka mukaan Vantaa on Suomen rakentamisystävällisin kaupunki.	
		Asukastyytyväisyyskyselyt ja palvelukyky	Asukastyytyväisyys paranee	Valtuustokauden strategian ja sen sisältämien ohjelmien toteuttaminen.	Kaupunkipalvelututkimus tehdään kerran valtuustokaudessa, seuraavan kerran 2016.	
		Asukaskohtainen toimintakatteen muutos%	Alle yleisen hintakehityksen	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma	Vuonna 2015 kaupungin asukaskohtainen toimintakate aleni muutoksen oltua -0,9 prosenttia. Näin ollen asukaskohtainen toimintakate alitti vuoden 2015 nollaa lähellä olleen inflaatiotason. Vuonna 2014 asukaskohtaisen toimintakatteen vertailukelpoinen muutosprosentti oli +1,3 prosenttia.	
		Palvelukustannukset Kuusikkokuntien ja Kuntaliiton suurten kuntien vertailussa	Vantaa on kustannustehokkain keskeisten palvelujen osalta	Vantaa osallistuu aktiivisesti suurten kaupunkien talous- ja toimintatietojen vertailutyöhön. TVO-jatkotoimenpiteet on hyväksytty ja niitä toteutetaan.	Vuoden 2015 lopussa käytössä v. 2014 tilinpäätöstiedot. - Lastensuojelu: Vantaan kokonaiskust. 908 e/0 - 20 v. asukas (Kuusikon ka. 868 e). Vantaa sijoitus vertailussa 4/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2014) - Vanhuspalvelut: Vantaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kokonaiskustannukset 11 004 e/vastaavanikäinen väestö (Kuusikko 12 398 e). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2014) - Vammaispalvelulain mukaiset palvelut: Vantaan deflatoidut kokonaiskustannukset asiakasta kohden nousivat edellisvuodesta 2,1 % (Kuusikon ka. 6,3 %). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2014) - Terveydenhuollon kustannukset (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioidut kokonaiskustannukset 2185 e/asukas (suurten kaupunkien keskiarvo 2275 e/asukas). Vantaan sijoitus 3/11. (Kuntaliiton suurten kaupunkien th-vertailu 2014) - Vuoden 2014 osalta Vantaa oli toiseksi kustannustehokkain Kuusikkokunta varhaiskasvatuksessa. - Perusopetus: opetuksen kokonaiskust. Vantaa 4500 e/oppilas (Kouluikkunan ka 4832 e/oppilas, yli 100 000 asukkaan kunnissa ka. oli 4843 e/oppilas) - Lukiokoulutus: opetuksen kokonaiskust. Vantaa 3900 e/opiskelija (Kouluikkunan ka. 4847 e/opiskelija, yli 100 000 asukkaan kunnissa ka. oli 4 513 e/opiskelija).	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
18.	Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat lisäävät asiakkaan valinnanvapautta	Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat toimialojen palvelutuotannossa lisääntyyvät	Asiakkaan valinnanvapautta lisäävien vaihtoehtoisten palvelujen tuottamistapojen käyttö palvelutuotannossa lisääntyy	Soster: Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja toteutataan yhteistyössä yksityisen sektorin, kuntayhtyminen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Vuoden 2015 lopussa toimialalla oli käytössä neljä palvelusteliratkaisua. Vuonna 2015 tehtiin päätös ja valmisteltiin sähköisen palvelusteliratkaisun käyttöönottoa Vantaalla. Järjestelmä mahdollistaa asiakkaiden valinnanvapautta lisäävien palvelusetelivaihtoehtojen lisäämisen. Sivi: Varhaiskasvatuksesa avoimen varhaiskasvatuksen palveluja lisätään ja kehitetään yhteistyössä seurakunnan ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi on tehty yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa siten, että lähiaikoina käynnistyy kolmen uuden päiväkodin rakentaminen yksityisten palveluntuottajan toimesta. Konsas: Vantaa-infon kaupungin yhteiseen asiakaspalveluun on keskitetty kaupungin yhteistä asiakaspalvelua entistä enemmän. Lisäksi kolmannen sektorin toimijoille tarjotaan mahdollisuutta hyödyntää tiloja omaan toimintaansa ja sen esittelyyn. Mato: Toimialalla ei ole palvelutuotantoa, jossa asiakkaan valinnanvapautta voisi lisätä.	Ks. Toimenpiteet.	
19.	Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja	Toimialojen tarjoamat sähköiset asiointi- ja itsepalvelut	Sähköinen asiointi kasvaa olemassa olevien palveluiden käytön lisäämisen sekä uusien kehitettävien sähköisten palveluiden kautta.	Soster: Vantaalla on käynnissä kolmivuotinen hanke (2014-2017), jossa on tavoitteena kehittää kaupunkitasoinen yhtenäinen kuntalaisten sähköinen asiointipalvelukokonaisuus. Hankkeessa yhtenä osaprojektina on äitiys- ja lastenneuvoloiden sähköisen asioinnin kehittäminen, jota on valmisteltu ketterän kehittämisen menetelmällä vuonna 2015. Äitiysneuvolan sähköinen yhteydenottopyyntö esitietoineen sekä viestintätoiminnallisuus on valmistumassa ja käyttöönotto on alkuvuodesta 2016. Lastenneuvolapolku ja 4-vuotistarkastukset sekä isyyden tunnustaminen neuvolassa sähköisen asioinnin toiminnallisuutta hyödyntäen ovat suunnitteluvaiheessa. Vantaa osallistuu myös Apotti-hankkeen sähköisten palvelujen yhteistyöryhmään. Terveyspalveluissa sähköistä aiointia on lisätty kaikkiin toimintayksiköihin. Perhepalveluissa markkinointia sähkäisen asioinni mahdollisuuksista on lisätty. Sähköisen palvelusteliratkaisun käyttöönottoa on valmisteltu. Sivi: Perhepäivähoidossa mobiilipalvelu otettiin käyttöön ja lisäksi sen käyttöönottoa päiväkodeissa valmisteltiin. Siinä lasten läsnäolon sekä perhepäivähoidon työntekijöiden työajan seuranta siirtyvät mobiilipalveluun. Varhaiskasvatuksen toimintayksiköt käyttävät aktiivisesti sähköpostia viestinnässä vanhempien kanssa. Myös sosiaalisen median käyttö on lisääntynyt. OPS:n uusia sähköisiä mahdollisuuksia kartoitetaan. Mato: Rakennusvalvonnan yhden luukun periaate -hanke on toteutettu. Konsas: Vantaa-info neuvoo ja tukee kuntalaisia julkishallinnon sähköisessä asioinnissa. Nettikaveri-toiminta on tarkoitettu seniori-ikäisille kuntalaisille ja se on osoittautunut tarpeelliseksi toiminnaksi. Muu sähköisen asioinnin tukeminen siirtyy enenevässä määrin Vantaa-infon hoidettavaksi. Palvelun mallintaminen on aloitettu yhteistyössä sähköisen asioinnin kehittäjätiimin kanssa. Käynnistettiin talous- ja velkaneuvonnan sähköistämisen kehittämispilotti DigiTave.	Soster: Sosiaali- ja terveystoimessa oli vuoden 2015 lopulla käytössä mm: - terveydenhuollon sähköinen ajanvaraus useissa toiminnoissa, mm. ehkäisevä terveydenhuolto, lastenlääkäri, Keski-Vantaan omalääkärivastaanotot, psykiatristen sairaanhoitajien vastaanotot, perhesuunnitteluneuvolat, joitakin kuntoutusyksikön toimintoja, diabeteshoitajan vastaanotto - eResepti ja eReseptin uusiminen - etähoito videoyhteydellä vammaispalveluissa - toimeentulotuen sähköinen hakeminen - sosiaalihuollon sähköinen ajanvaraus päihdepalveluissa, perheasiainyksikössä, vammaispalveluissa, - sähköinen terveystarkastus ja -valmennus. - Kanta-arkisto, josta voi katsoa omia potilastietoja - Päätös sähköisen palvelusetelijärjestelmän käyttöönotosta tehty Sivi: Perhepäivähoidon mobiilipalvelu on otettu käyttöön. OPS:n uusia sähköisiä malleja kartoitetaan vuoden 2015-2016 vaihteessa. Mato: Yhden luukun -periaate ja täysin sähköinen hakeminen ja käsittely otettiin käyttöön kaikessa luvituksessa marraskuussa 2015. Konsas: Ks. toimenpiteet.	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2015	Mittarin tilanne 31.12.2015	Tilannearvio väreinä **Vihreä:** kehityssuunta positiivinen **Keltainen:** arviointi ei vielä mahdollista **Punainen:** kehityssuunta negatiivinen
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta						
20.	Hyvällä strategisella johtamisella ja esimiestyöllä toteutetaan muutosta	Huonot vaikutusmahdollisuudet muutoksiin (Kunta10)	28 %		Henkilöstökysely (Kunta 10) toteutetaan syksyllä 2016.	
		Päätöksenteon oikeudenmukaisuus (Kunta10)	3,3		Henkilöstökysely (Kunta 10) toteutetaan syksyllä 2016.	
21.	Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen	Sosiaalinen pääoma (Kunta10)	3,8 %		Henkilöstökysely (Kunta 10) toteutetaan syksyllä 2016.	
		Työnantajan suositteleminen (Kunta10)	79,2 %		Henkilöstökysely (Kunta 10) toteutetaan syksyllä 2016.	
		Sairauspoissaoloprosentti	3,9	Vuoden 2015 toteutuma oli 4,52. Esimiesten tukea parannettiin ja HR-järjestelmää esimiesten tueksi määriteltiin. Järjestelmä tuli käyttöön 3/2015.	31.12.2015: 4,52	
		Oppilaitosyhteistyön malli	Merkittävillä ammatti-aloilla systemaattista	Henkilöstösuunnitelmissa on ensi kertaa vuonna 2016 ennakoitu harjoittelijoiden määrään ja niiden toteutumista seurataan vuoden aikana.	Kolmen ammattialan osalta oppilaistosyhteistyö on pääosin systemaattista. Muilla ammattialoilla yhteistyömuodot ovat pitkälti vakiitunteina, mutta käytännöt vaihtelevat tulosalueittain.	

Valtuustokauden 2013 - 2017 strategiaan sisältyvien ohjelmien raportointi

	Ohjelma	Ohjelman tilanne 31.12.2015
1.	Elinkeino- ja työllisyyspoliittinen ohjelma, eli elinvoimaohjelma	Ohjelma käynnissä. Toteutetaan vuoden 2017 nykyisen valtuustokauden loppuun asti. Evon jatkosta keskusteltiin kh:n iltakoulussa 8.2.2016.
2.	Kaupunkitasoiset palvelulinjaukset	Kaupunkitasoiset linjausten valmistelu keskeytettiin mm. sote-ratkaisun mahdollisten vaikutusten johdosta.
3.	Tietohallinto-ohjelma	Kaupunginhallitus hyväksyi tietohallinto-ohjelma 2014 - 2017 18.11.2013 kokouksessa. Tietohallinto-ohjelman toteutus etenee aikataulun mukaisesti. Toteutunut 95 %.
4.	Monikulttuurisuusohjelma	Ohjelman valmistuminen siirtyi vuodelle 2014 ja ohjelman voimassaolo vuosiksi 2014-2017. Ohjelma hyväksyttiin valtuustossa 12.5.2014. Vuoden 2015 aikana ohjelman toimenpiteitä on toteutettu.
5.	Kaupungin ympäristöohjelma valtuustokaudelle 2013 - 2016	Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 7.10.2013.
6.	Turvallisuussuunnitelma	Vantaan turvallisuussuunnitelma 2013-2016 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 7.10.2013 § 9.
7.	Vantaan kasvatus- ja koulutuspoliittinen ohjelma 2017 - 2020	Ohjelma päivitetään 2016.
8.	Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma	Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma hyväksytty kaupunginvaltuustossa 11.5.2015
9.	Lasten ja nuorten Vantaa II	Ohjelmanumero 9 Lasten ja nuorten Vantaa: Valtuusto 23.4.2013. Käsittely KH:ssa 10-6.2013 ja Valassa 23.4.2014. Ohjelman perustana on Nuorisolaki 8§/2006, nuorten osallisuudesta ja kuulemisesta heitä koskevissa asioissa. Hankkeen tukena on ollut ESR_hanke, joka päättyi 31.12.2014. Toimintaohjelma jalkautetaan suunnitellusti 2015-2016.
10.	Vammaispoliittinen ohjelma WAMPO - Tilaa kaikille 2012 - 2016	Wampon toimenpiteitä toteutetaan ja työssä on edetty. Wampo sisältää 49 toimenpidettä pienistä konkreettisista uudistuksista myönteisen asenneilmapiirin luomiseen. Ohjelman toteutumisesta vastaa kukin toimiala omalta osaltaan. Vuosi 2015 oli Lasten ja nuorten hyvinvointisuunitelma HYVIKSEN ja Wampon yhteinen teemavuosi teemalla Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus. Teeman puitteissa järjestettiin kolme tapahtumaa verkostoyhteistyössä eri toimijoiden ja kuntalaisten kanssa.
11.	Maapoliittiset linjaukset	Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 17.12.2012. Noudatetaan kattavasti.
12.	Asunto-ohjelma	Kaupunginhallitus 2.3.2009. Noudatetaan.
13.	HYVIS (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma)	Vantaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2013–2016 (HYVIS) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 26.8.2013. Suunnitelma sisältää viisi hyvää tekoa, jotka edistävät lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvää arkea, painopisteenään yhteinen työ ja varhainen tuki. Suunnitelma on tehty ja sitä toteutetaan yhteistyössä kaupungin toimialojen, kumppaneiden ja kuntalaisten kanssa. Työtä ohjaa Hyvinvointityöryhmä (Hyry). HYVIKSEN vuoden 2013 ja 2014 hyvien tekojen toteutuminen on arvioitu ja raportoitu toimialojen johtoryhmille ja Hyrylle. Vuoden 2015 hyvien tekojen toteutuminen arvioidaan tammi-helmikuussa 2016.

	Ohjelma	Ohjelman tilanne 31.12.2015
14.	VIKSU (Ikäntymispoliittinen ohjelma)	Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.12.2013 olleessa kokouksessaan Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman Viksun vuosille 2010-2015. Viksu-ohjelma auditoitiin syksyllä 2014 ja auditoinnin tulokset julkaistiin maaliskuussa 2015. Vuoden 2015 aikana Viksun ohjelmaa ei enää systemaattisesti toteutettu, mutta monisektorista yhteistyötä kehitettiin edelleen. Syksyllä 2015 aloitettiin vanhuspalvelulain (1.7.2013) edellyttämän ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman laatiminen vuosille 2016 - 2017.
15.	AHVO (Työikäisten hyvinvointiohjelma)	Vantaan työikäisten hyvinvointiohjelma 2013-2016 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 26.8.2013 11§. Ohjelman toimeenpano tapahtuu olemassa olevissa rakenteissa ja kukin toimiala vastaa omalta osaltaan ohjelman toteuttamisesta. Kaupungin hyvinvointityöryhmä seuraa ohjelman toteutumista ja raportoi tuloksista kaupungin johtoryhmälle.
16.	Vantaan kaupungin osallisuusmalli	Osallisuustyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa keskityttiin osallisuusverkoston toiminnan kehittämiseen, verkoston jäsenten kouluttamiseen ja toimialojen kanssa yhdessä toteutettuihin asukastilaisuuksiin. Verkosto kokoontui vuonna 2015 neljä kertaa.
17.	Kaksikielisyysohjelma	Kaksikielisyysohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 28.1.2013 § 8. Työryhmä koordinoi kaupungin ruotsinkielistä palvelua kaupunkitasoisesti, käsittelee ohjelman esittämiä toimenpiteitä teemoittain ja raportoi vuosittain toiminnastaan kaupunginhallitukselle. Työryhmän raportti käsitellään kapunginhallituksessa maaliskuussa 2016.

11 § **Vantaan kaupungin vuoden 2015 tilinpäätös**

KN/PM/ML/MS/HY-L

Vuoden 2015 tilikauden tulos oli 1,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos heikkeni 0,7 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Poistoeron ja varausten muutoksien sekä rahastosiirtojen jälkeen **tilikauden ylijäämä oli 0,7 miljoonaa euroa**.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 274,4 miljoonaa ja valmistus omaan käyttöön 109,8 miljoonaa euroa vuonna 2015. Toimintakulut olivat 1 399,8 miljoonaa euroa, eli kasvua edelliseen vuoteen 6,9 miljoonaa euroa. Suurimmista kulueristä henkilöstökulut olivat 486,2 ja palveluostot 698,0 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 5,9 miljoonaa (1,2 %:a) ja palveluostot pienenivät 4,9 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Kun toimintatuottoihin lisätään valmistus omaan käyttöön ja vähennetään toimintakulut, saadaan toimintakate, joka oli -1 015,6 miljoonaa euroa vuonna 2015. Toimintakate heikkeni edelliseen vuoteen nähden 9,2 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi vuonna 2015 yhteensä 934,0 miljoonaa ja valtionosuuksia 150,5 miljoonaa euroa. Vuoteen 2014 verrattuna verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu oli 20,8 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuosikate oli vuonna 2015 98,4 miljoonaa euroa. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot 100-prosenttisesti, joten kaupungin tulorahoitus oli vuosikatteella mitattuna riittävä.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2015 98,1 miljoonaa euroa. Poistot kasvoivat 15,5 miljoonaa ja arvonalentumiset 4,8 miljoonaa euroa edellisvuoteen nähden.

Investointimenot olivat vuonna 2015 152,8 miljoonaa euroa. Kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettolisäys oli 15,1 ja lyhytaikaisten lainojen muutos 7,0 miljoonaa, joten lainakannan nettolisäykseksi muodostui 22,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2014 vastaava lisäys oli 121,1 miljoonaa euroa. Investointien tulorahoitusosuus parani vuonna 2015 66,9 prosenttiin, kun se edellisvuonna oli 52,1 prosenttia.

Taseen pysyvien vastaavien suurin erä ovat aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 161,9 miljoonaa euroa vuoden 2015 lopussa (54 prosenttia taseen loppusummasta). Taseen vastattavaa puolella omaa pääomaa oli 835,0 miljoonaa ja vierasta pääomaa 1 313,0 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli 2 163,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 omavaraisuusaste oli 39,2 prosenttia. Asukaskohtainen lainakanta kasvoi edellisestä vuodesta 11 euroa, eli 5 314 euroon asukasta kohti.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilikauden 2015 ylijäämäksi muodostui 1,2 miljoonan euron investointivarauksen muodostamisen jälkeen 0,2 miljoonaa euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen ja tuloverojen jälkeen oli 0,6 miljoonaa euroa.

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,04 miljoonaa euroa.

Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä ennen rahastosiirtoja oli 1,7 miljoonaa euroa, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 1,0 miljoonaa, Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 0,04 miljoonaa ja Vahinkorahaston alijäämä 1,0 miljoonaa euroa.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt, eli kaikkiaan 71 yhteisöä.

Konsernin tilikauden tulos vuonna 2015 oli 53,8 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtojen, tilikauden verojen, laskennallisten verojen ja vähemmistöosuuksien vähentämisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 34,6 miljoonaa euroa. Konsernin lainakanta oli vuoden 2015 lopussa 2 090 miljoonaa, eli kasvua edelliseen vuoteen nähden 96 miljoonaa euroa. Asukaskohtainen lainakanta nousi 9 742 euroon, kun se vuonna 2014 oli 9 457 euroa. Konsernin suhteellinen

velkaantuneisuusaste oli vuoden 2015 lopussa 121 prosenttia, eli vuoden 2015 käyttötulot eivät olisi riittäneet vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Vuoden 2015 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.11.2014 talousarvion vuodelle 2015 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2018.

Vuoden 2015 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -36,4 milj. euron tulokseen ja -35,6 milj. euron alijäämään sekä yhteensä 133,1 milj. euron bruttoinvestointitasoon. Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2015 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2015 aikana. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -55,8 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 155,4 milj. euroa

Vuoden 2015 tilinpäätös päätyy 1,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja 0,7 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 57,2 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio ja 17 milj. euroa parempi kuin syksyllä 2015 kaupunginhallitukselle raportoinnissa esitetyt vuoden lopun kaupunkitason tulosennusteet. Toimintatuotot toteutuivat 18 milj. euroa ja toimintamenot 4 milj. euroa kaupunkitason ennustetta paremmin. Verotulojen alittuminen, korkokulujen alittuminen sekä rahoitustuottojen ylittyminen on huomioitu keväästä 2015 alkaen vuotta 2015 koskeneissa ennusteissa, mutta niistä ei ole tehty talousarviomuutoksia.

Vuoden 2015 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatulot olivat 389,5 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana toteutuneet toimintatulot olivat 428,9 milj. euroa. Toimintatuotot ylittyivät ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion tulot ylittyivät mm. maanmyyntivoittojen osalta 4,5 milj. euroa, maankäyttö- ja kehittämiskorvausten osalta 24,5 milj. euroa, tarkastus- ja valvontamaksujen osalta noin 1,7 milj. euroa ja maanläjitystuottojen osalta 0,8 milj. euroa. Tulot ylittyivät myös sivistystoimen erityisvaltionosuuksien ja käyttösuunnitelmaan kuulumattomien projektien rahoituksen osalta. Myyntituotot sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Kaupungin toimintamenot ilman valmistusta omaan käyttöön olivat muutetussa talousarviossa 1 461,2 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana toteutuneet toimintamenot ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 444,6 milj. euroa. Toimintakulujen 16,6 milj. euron alitus johtui mm. toimeentulotuentarpeen ennakoitua pienemmästä kasvusta, liikuntapalvelujen avustusperiaatteen muutoksesta, varhaiskasvatuksen kesäajan säästöistä henkilöstömenoissa sekä kaupungin kiinteistö- ja ruokahuoltoa hoitavan Vantin hintojen alennuksesta. Toimintakulut sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Toimintakulut toteutuivat 99-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja toimintakulujen kasvu (ilman VOK, HSY) oli 2,7 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden. Talousarvion toteumavertailuosiossa esitetään talousarvion toteutuminen toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen osalta valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti.

Vuoden 2015 verotulot alittivat talousarvion 14 milj. eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 98 prosenttia, yhteisöveron toteuma 107 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 96 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 103 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 99-prosenttisesti. Verorahoitus (vero- ja valtionosuustuotot yhteensä) kasvoivat vain 2 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2015 yhteensä 29,5 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 10,3 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu Vantaan Energia Oy:n 5,5 milj. eurolla talousarvion ylittäneistä osinkotuotoista sekä edelleen alhaisena pysyneestä korotasosta. Kaupungin 1,078 miljardin euron lainasalkun korkomenot toteutuivat 5,9 milj. euron tasolla ja alittivat talousarvion 12 milj. eurolla. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat syksyllä 2015 esitettyjen ennusteiden mukaisesti.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2015 oli 98,4 milj. euroa, joka on 65,7 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2015. Vuosikate kasvoi 23 prosenttia vuoden 2014 vuosikatteeseen nähden.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2015 98,1 milj. euroa, joka oli 111 prosenttia budjetoidusta ja 9,4 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Poistot kasvoivat pääasiassa Kehäradan valmistumisesta ja käyttöönotosta johtuen. Kehäradan poistot ylittivät talousarviossa oletetun, sillä rataan kuului ennakoitua enemmän myös erittäin lyhyen poistoajan käyttöomaisuusluokkia. Poistoja lisäsi myös tehdyt rakennusten purkamiset. Arvonalentumisia kirjattiin pysyviin vastaaviin osakkeiden hankeryhmään 4,7 milj. euroa.

Tilikauden tulokseksi vuonna 2015 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 1,4 milj. euroa. Vuoden 2014 tulos oli 2,1 milj. euroa.

Vuoden 2015 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 5,1 milj. euroa, menot 133,1 milj. euroa ja investointiosan netto 128 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana valtuusto päätti siirtää 0,2 milj. euroa aineettoman omaisuuden hankeryhmästä irtaimeen omaisuuteen ja Kehäradan hankeryhmästä 6,8 milj. euroa osakkeisiin ja osuuksiin Dixin bussiterminaalikiinteistön lunastusta varten, alentaa rakentamisinvestointeja 0,1 milj. euroa ja tehdä siirtoja rakentamisen hankeryhmän sisällä, korottaa investointiosan määrärahoja 4,6 milj. euroa Kehä III toisen vaiheen toteuttamiseen, 2,1 milj. euroa Kehärataan, 7 milj. euroa kiinteän omaisuuden ostoon, 1,5 milj. euroa pilaantuneiden maa-alueiden kunnostukseen ja 0,4 milj. euroa osakkeiden hankintaa. Muutosten jälkeen bruttoinvestointimenoiksi muodostui 155,5 milj. euroa.

Vuoden 2015 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 152,8 milj. euroa, josta Kehäradan osuus on 22,3 milj. euroa ja Kehä III:n osuus 10,4 milj. euroa. Investointituloja toteutui 15,3 milj. euroa, noin 10 milj. euroa yli talousarvion. Ylitys johtui mm. talousarviovaiheessa ennakoimattoman EVTEK kuntayhtymän purkamisesta, EVTEK:in Leiritien kiinteistön myynnistä VTK Kiinteistöt Oy:lle ja Vantaan Innovaatioinstituutin myynnistä VTK Kiinteistöt Oy:lle. Vuoden 2015 investointiosan netoksi muodostui yhteensä 137,5 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 12,8 milj. eurolla.

Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät Kehäradan osalta 2,1 milj. euroa lentoaseman juna-aseman urakan viivästymisestä johtuen sekä kiinteän omaisuuden ostojen osalta 2,1 milj. euroa talousarviossa ennakoimattoman Koy Erikasin tontin luovutuksesta johtuen. Investointimäärärahat alittuivat irtaimen omaisuuden osalta 0,8 milj. euroa ja aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) 1 milj. euroa.

Kaupunki rahoitti myös vuonna 2014 Kehä III:n rakentamista valtiolle yhteensä 10,8 milj. eurolla. Valtio tulee maksamaan Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 milj. euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017.

Talousarviossa 2015 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 89 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2014 lopun hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toimintatuottojen ja rahoitustuottojen ja -kulujen toteuduttua vuonna 2015 huomattavasti talousarviota paremmin täysimääräiseen lainan nostoon ei ollut tarvetta. Kaupungin pitkäaikainen lainamäärä lisääntyi vuoden 2015 aikana 15,1 milj. eurolla, alittaen talousarviossa varatun lainanoton lähes 74 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 1 078 milj. euroa (pitkäaikaiset lainat ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoja).

Vuoden 2015 sitovien tavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2015 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 28 kappaletta. Tavoitteista 13 toteutui täysin, 7 melko hyvin, neljä jossain määrin ja neljä ei lainkaan.

Talouden tasapainottamis- ja kehittämistoimenpiteet (TVO-jatkotoimenpiteet) vuosille 2015–2017 käsiteltiin kevään 2015 valtuustoseminaarissa ja hyväksyttiin kehyspäätöksen yhteydessä. Kaupungin (pl. liikelaitokset ja rahastot) investointiosan netto ilman Kehäradan ja Kehä III:n investointimenoja vuonna 2015 oli 98,3 milj. euroa. Kaupungin bruttoinvestoinnit yhteensä olivat 146,1 milj. euroa, ilman Kehärataa ja Kehä III:a 113,4 milj. euroa.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2015 37,3 milj. euroa, josta Kivistön alueelta 6,7 milj. euroa. Sitovan tavoitteen tavoitetaso ylittyi 5,3 milj. eurolla.

Kivistön asuntorakentaminen oli kumppaneiden toimesta vilkasta ja uuden asuntorakentamisen edistymistä edistettiin ripeällä kaavoituksella. Kivistön keskustassa on valmistunut 15 kerrostaloa ja 14 kerrostaloa on rakenteilla. Keimolanmäessä on rakenteilla vuodenvaihteessa 2016 6 kerrostaloa. Asuntomessut järjestettiin Kivistössä 10.7.–9.8.2015. Messukävijöitä oli 138 748. Asuntomessuista tehdyn julkisuusanalyysin mukaan julkisuuden sävy messutapahtuman aikaan oli valtaosin positiivista.

Maankäytössä priorisoitiin keskustojen ja joukkoliikenne-vyöhykkeiden kaavoittamista ja toteuttamista sekä vihervyöhykkeiden säilyttämistä: Martinlaakson ja Korson keskustojen kumppanuuskilpailut toteutettiin, myös Myyrmäen kumppanuuskilpailu järjestettiin. Tikkurilaan kaavoitettujen uusien asuntojen määrä oli 1 255. Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015 tavoitteen mukaisesti.

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle: Ennakkotiedon mukaan vuonna 2015 Vantaalle valmistui 2 689 uutta asuntoa, joka ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 689:lla. Lisäksi kaupunki luovutti vuoden 2015 aikana 33 omakotitalotonttia, kun tavoitteena oli luovuttaa vähintään 80 tonttia.

Elinvoimaohjelmaa toteutettiin: Muun muassa Kauppakeskusakatemia -toimintakonsepti on perustettu yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Lisäksi toimenpiteistä ovat toteutuneet esimerkiksi yrityskiihdyttämön perustaminen ja matkailukärkien tuotteistaminen.

Koulutustakuuta toteutettiin; 98,5 prosenttia peruskoulun päättäneistä sai jatkokoulutuspaikan. Lisäksi 0,7 prosentilla perusopetuksen päättäneistä on jokin muu kiinnekohta – on työelämässä, äitiyslomalla tai lähtenyt ulkomaille töihin tai opiskelemaan.

Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaiden kanssa vakiintui toimintatapana kaupungin toimialoilla: Asukkaita on osallistettu mm. Aviapoliksen kaavarunkotyöhön, Kivistön ja Backaksen kartanon alueiden suunnitteluun sekä Kuusijärven kehittämissuunnitelmatyöhön. Kuntalaispalveluissa keskityttiin erityisesti osallisuusmallin toimeenpanoon. Päihdetyön kokemusasiantuntijatoimintaa terveysasemilla laajennettiin useammille terveysasemille, lisäksi on muun muassa kehitetty hoitotarvikejakelun toimintaa haastattelemalla potilaita. Perusopetuksessa oppilaita ja huoltajia on kuultu sähköisillä kyselyillä oppimiseen ja oppimisen tukeen liittyen.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,52. Vuoden 2014 lopun tilanteeseen verrattuna (4,58 %) toteuma oli hiukan parempi.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
1. esittää kaupunginvaltuustolle, että
    a) Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 1 076 338,05 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 192 338,65 euroa, muodostetaan johtokunnan esityksen mukaisesti 1 200 000,00 euron investointivaraus ja tilikauden ylijäämä 165 959,23 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
    b) Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 42 696,61 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 33 660,39 euroa, tilikauden ylijäämä 560 933,99 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään ja taseeseen kertyneistä edellisten tilikausien ylijäämistä siirretään 141 000,00 euroa Vantaan kaupungin taseen omaan pääomaan tilikauden 2016 kirjanpidossa,

c) Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksessa tilikauden ylijäämä 41 339,33 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti taseen oman pääoman edellisten tilikausien alijäämään ja hyväksytään johtokunnan käsittelemä edellisten tilikausien alijäämän kattamissuunnitelma,
d) Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 722 933,93 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
e) Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 963 802,96 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
f) Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 41 390,52 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
g) Vahinkorahaston alijäämä 1 003 413,00 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti ja
h) Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä ylijäämä 662 128,11 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään sekä

2. todeta, että koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä, esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita,
3. valtuuttaa talouspalvelukeskus tekemään tilinpäätökseen teknisluonteisia korjauksia ja
4. allekirjoittaa tilinpäätös ja jättää se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätös tarkastuksen jälkeen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin tilinpäätös 2015

Täytäntöönpano**:** talouspalvelukeskus
kaupunginkanslia / esitys valtuustolle

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 09 839 22101, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa

VANTAAN KAUPUNGIN

TILINPÄÄTÖS 2015

Kaupunginhallitus 21.3.2016

VANTAAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2015

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS 1

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 1
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus 1
1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto 2
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 6
1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys 8
1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö 21
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä 22
1.1.7 Ympäristötekijät 26
1.2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ 27
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS 28
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen 28
1.3.2 Toiminnan rahoitus 30
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET 32
1.5 KOKONAISTULOT JA MENOT 36
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS 38
1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt 38
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus 39
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat 39
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä 41
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä 41
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut 45
1.7 TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISET LIITETIEDOT 49
1.8 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY 50

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 51

2.1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 51
2.2 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN 64
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen 64
2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2015 148
2.2.3 Investointien toteutuminen 151
2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia) 159
2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 160

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 161

3.1 VANTAAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA 161
3.2 VANTAAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA 162
3.3 VANTAAN KAUPUNGIN TASE 163
3.4 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA 165
3.5 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 166
3.6 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITASE 167

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 169

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 169
4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 169
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 170
4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT 172
4.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 177
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 177
4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 182
4.4 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT 187
4.5 YMPÄRISTÖTILINPITOA KOSKEVAT LIITETIEDOT 190

4.6 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJIEN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT 196
5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET 198
5.1 KESKI-UUDENMAAN PELASTUSTOIMEN LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 198
5.1.1 Toimintakertomus 198
5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu 205
5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut 207
5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot 210
5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset 215
5.2 VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 216
5.2.1 Toimintakertomus 216
5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu 219
5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut 220
5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot 223
5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset 227
5.3 SUUN TERVEYDENHUOLLON LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 228
5.3.1 Toimintakertomus 228
5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu 232
5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut 234
5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot 237
5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset 241
5.4 LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN 242
5.5 MUIDEN ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET 244
5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat 244
5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat 245
5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat 247
5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat 248
6 LUETTELOT JA SELVITYKSET 249
6.1 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT JA SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ 249
6.2 LUETTELO TOSITELAJEISTA 250
6.3 TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT 252
7 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ 254

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2015 oli Vantaan kaupungille historiallisen tapahtumarikas. Vuoden aikana Kehäradan rakentaminen saatiin valmiiksi ja liikennöinti alkoi suunnitelmien mukaisesti heinäkuun alussa. Heinä-elokuussa järjestettiin hyvää palautetta saaneet Asuntomessut Vantaan Kivistössä, jonne messuvieraat pystyivät saapumaan uutta Kehärataa hyödyntäen. Vuoden 2015 alussa valmistui Tikkurilan uusi asemakeskus Dixi, ja loppuvuodesta valmistui selvästi etuajassa Kehä III:n perusparannuksen II vaihe. Suurten, elinvoimaa kehittävien liikenneinvestointien toteuttaminen ja Kivistön asuinalueen rakentaminen ovat olleet kaupungille 2010-luvun alkupuoliskon suurimpia strategisia hankkeita.

Suomen yleisessä taloustilanteessa ei tapahtunut muutosta parempaan edelleenkään vuoden 2015 aikana vaan talouskasvun käynnistyminen antaa edelleen odotuttaa itseään. Työttömyysaste nousi ja työttömien työnhakijoiden työttömyysjaksot pitkittyivät koko maassa ja niin myös Vantaalla. Vaikeasta taloustilanteesta huolimatta Vantaalla rakentaminen ja väestönkasvu kiihtyivät voimakkaasti vuonna 2015. Asuntoja valmistui vuoden aikana Vantaalle yli 2 600 kappaletta, mikä on noin tuhat asuntoa 2000-luvun keskiarvoa enemmän.

Vauhdittuneen uudisrakentamisen myötä maan sisäinen muuttoliike kääntyi Vantaalle pitkästä aikaa selvästi voitolliseksi, mistä johtuen kaupungin väestö kasvoi vuoden aikana peräti yli 3 700 asukkaalla. Virallisten väestölukujen ulkopuolella tapahtui myös, sillä syksyn 2015 aikana maahan saapuneista kymmenistä tuhansista turvapaikanhakijoista sijoittui Vantaalla sijaitseviin vastaanottokeskuksiin yli 1 000 turvapaikanhakijaa. Kaupunki on tehnyt aktiivista yhteistyötä valtion viranomaisten, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa muuttuneen turvapaikanhakijatilanteen haltuun ottamisessa.

Heikosta työllisyys- ja ansiotulokehityksestä johtuen kaupungin verotulot kasvoivat yhteensä ainoastaan 1,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tästä huolimatta vuoden 2015 tilikauden tulos päätyi plusmerkkiseksi muun muassa kaupungin oman toiminnan onnistuneen menokurin (toimintakate kasvoi 0,9 prosenttia) ja maankäytön hyvän toimintatulokertymän ansiosta. Kun myös investoinnit toteutuivat suunnitellusti ja kaupunginvaltuuston asettaman investointikaton mukaisesti, kasvoi kaupungin pitkäaikainen lainakanta aiempia vuosia ja budjetoitua maltillisemmin eli 15 milj. eurolla. Talouden tunnusluvuissa tämä tarkoitti kaupungin asukaskohtaisen lainamäärän kasvun taittumista.

Vuoden 2015 aikana sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistuksen lähtökohdat muuttuivat siten, että valmistelua tehdään nyt 18 itsehallinnolliseen maakuntaan perustuen. Historiallisen suuren hallinnonuudistuksen valmistelusta huolimatta on tärkeää, että Vantaa kehittää aktiivisesti jatkuvasti omaa toimintaansa ja palveluitaan toimialarajat ylittäen. Vuoden 2015 aikana saavutettiinkin hyviä tuloksia eri toimialoilla muun muassa sähköisten toimintatapojen ja palvelujen käyttöönotossa sekä palvelujen suunnittelemisessa yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Haluan kiittää kaupungin kaikkia työntekijöitä ja esimiehiä hyvästä työstä kuntalaisten ja kaupungin eteen. Kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle osoitan kiitokset antamastanne luottamuksesta ja tuesta yhteisten tavoitteiden edistämisessä. Lisäksi toimialoille erityiskiitokset erinomaisesta taloudellisesta tuloksesta.

Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja

1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Kansallinen kokoomus
Kaira Lauri
Karén Timo
Koivuniemi Petri
Kortesalmi Mia
Lehmuskallio Paula
Leppänen Janne
Multala Sari
Mäkinen Tapani
Norres Lasse
Orlando Carita
Orpana Anitta
Porthén Jari
Puha Seija
Rokkanen Sakari
Tenhunen Juha
Virta Raija
Weckman Markku

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue
Abdi Faysal Yuusuf
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo
Bruun Susanna
Eklund Tarja
Hako Jukka
Kassila Christina
Kaukola Ulla
Kiljunen Kimmo
Kähärä Sirkka-Liisa
Laakso Päivi
Letto Pirkko
Mölsä Jukka
Niemi-Saari Mari
Päivinen Tiina-Maaria
Rannikko Ulla
Sainio Jari
Sodhi Ranbir

Vihreä liitto
Aura Anssi-Pekka
Huhta Jaana
Juurikkala Timo
Kauppinen Sirpa
Laakso Sari
Norrena Vaula
Rosbäck Heidi
Åstrand Riikka

Perussuomalaiset
Auvinen Timo
Herranen Jouni
Jääskeläinen Pietari
Kyyrö Marja
Kärki Niilo
Malmi Juha
Nieminen Johannes
Niikko Mika
Sajaniemi Ulla
Simonen Juha
Vahtera Pauli

Vasemmistoliitto
Eerola Eino
Saramo Jussi
Sillanpää Minttu
Tyystjärvi Kati

Suomen keskusta
Ansalehto-Salmi Irja
Hirvaskoski Johannes
Wallenius Arja

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet
Härmälä Göran
Karlsson Patrik

Suomen kristillisdemokraatit
Hurri Maija
Jääskeläinen Jouko

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat

Puheenjohtaja	
Antti Lindtman (SDP)	
I varapuheenjohtaja	Heikki Heinimäki (KOK)
II varapuheenjohtaja	Kostilainen Anniina (VIHR)

Kaupunginhallitus

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue
Bruun Susanna
Mäntynen Taisto
Näätsaari Sinikka
Suvensalmi Jouko

Kansallinen kokoomus
Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula
Orpana Anitta

Perussuomalaiset
Niemelä Arja
Kärki Niilo

Vihreä liitto
Kokko Hannu
Åstrand Riikka

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet
Karlsson Patrik

Suomen keskusta
Ryhänen Riitta

Vasemmistoliitto
Kotila Pirkko

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat:

Puheenjohtaja	Tapani Mäkinen (KOK)
I varapuheenjohtaja	Letto Pirkko (SDP)
II varapuheenjohtaja	Jääskeläinen Pietari (PS)

Esittelijä (31.12.2015)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen

Tilivelvolliset (31.12.2015)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen
Apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen
Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö
Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen
Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä
Apulaiskaupunginjohtaja Elina Lehto-Häggroth

Vantaan kaupungin organisaatio 2015

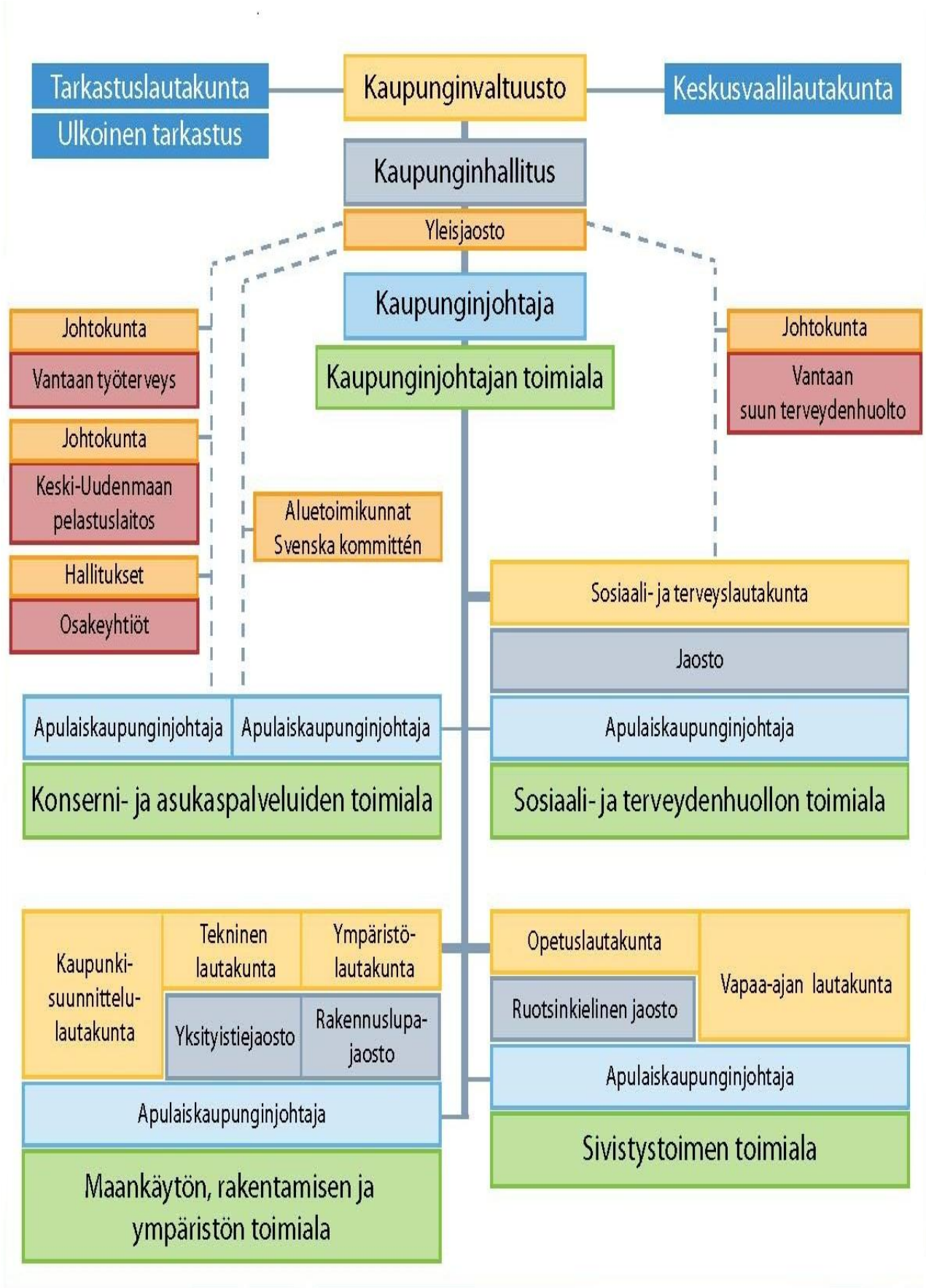

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomi on edelleen taantumassa ja talouden vaikeudet jatkuvat seuraavien parin vuoden aikana. Kasvunäkymät ovat heikot, ja julkisen talouden tilanne ei parane oleellisesti. Suomen Pankin ennusteen mukaan bruttokansantuote supistui -0,1 prosenttia vuonna 2015. Kotimainen kysyntä vetää BKT:n kasvuun vuonna 2016, mutta kasvu jää hyvin vaimeaksi: 0,7 prosenttia vuonna 2016 ja 1,0 prosenttia vuonna 2017. Suomessa kokonaistuotanto kohenee ennustevuosina yhteensä vain 1,6 prosenttia, kun se euroalueella kasvaa samana ajanjaksona 5,1 prosenttia.

Talouden vaikeudet ovat koskeneet eniten vientiä: sen elpyminen on viivästynyt ja jäänyt jälkeen muiden kilpailijamaiden viennin kehityksestä. Suomen vienti koostuu suurelta osin investointeihin liittyvistä tavaroista ja palveluista, joten investointien lisääntyminen euroalueella voi kääntää Suomen viennin kasvuun vuonna 2016. Lisäksi euron heikkeneminen helpottaa vientiä euroalueen ulkopuolelle.

Investoinnit Suomessa ovat supistuneet usean vuoden ajan, yksityiset investoinnit ovat vuonna 2015 runsaat 15 prosenttia vähäisemmät kuin vuonna 2011. Kotitalouksien reaalitulojen kasvu oli 0,8 prosenttia vuonna 2015. Ansiotaso kohoaa hitaasti, mutta kotitalouksien reaalitulojen kasvua tukee kuluttajahintojen 0,2 prosentin aleneminen vuonna 2015. Yksityinen kulutus kasvoi arviolta 0,5 prosenttia vuonna 2015 ja kasvu on auttanut pitämään yllä kotimaista kysyntää.

Vuonna 2015 inflaatio oli ennakkotietojen mukaan -0,1 yhden prosentin tasolla. Matalaa inflaatiota tuki mm. korkotason pysyminen ennätyksellisen matalalla sekä energiahyödykkeiden ja raakaöljyn hintojen pysyminen matalalla tasolla. Vuonna 2015 koko talouden palkkasumma oli prosentin verran suurempi kuin edeltävänä vuonna. Palkkasumman kasvu oli hieman nopeampaa kuin vuonna 2014, jolloin koko vuoden kasvu oli 0,6 prosenttia. Vuonna 2015 palkkasummat kasvoivat edellisvuotta nopeammin rakentamisessa, rahoitustoiminnassa ja teollisuudessa. Yksityisten terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluiden sekä kaupan palkkasummien kasvu hidastui edellisvuodesta. Yksityisen sektorin palkkasumma kasvoi 1,7 prosenttia ja julkisten toimialojen palkkasumma aleni 0,2 prosenttia vuodesta 2014.

Lähde: Suomen Pankki, ETLA, Tilastokeskus

Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli joulukuun lopussa 377 900 työtöntä työnhakijaa, mikä on 14 700 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Marraskuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä lisääntyi 35 800:lla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 14,4 prosenttia, joka on 0,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Työttömistä työnhakijoista oli joulukuussa kokoaikaisesti lomautettuja 34 600, 3 000 vähemmän kuin edellisen vuoden joulukuussa. Työttömistä työnhakijoista oli miehiä 57 prosenttia ja naisia 43 prosenttia. Työttömistä työnhakijoista oli ulkomaiden kansalaisia 35 300, mikä on 1 600 enemmän kuin edellisen vuoden joulukuussa. Ulkomaalaisista työttömistä työnhakijoista oli EU/ETA-maiden kansalaisia joulukuunlopussa 11 000, mikä on 1 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömyysaste oli joulukuussa 9,2 prosenttia eli 0,4 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Miesten työttömyysaste oli 9,5 ja naisten 8,8 prosenttia

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Julkinen talous

Valtiontalous oli vuonna 2015 suuresti alijäämäinen jo seitsemättä vuotta peräkkäin. Valtionkonttorin mukaan uutta velkaa nostettiin 4,3 miljardia euroa, siten valtion velka vuoden 2015 päättyessä oli 99,8 miljardia euroa ja 103,6 miljardia euroa tammikuun 2016 lopussa. Valtion velka oli vuoden 2015 lopun tilanteessa 48,5 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Kuntien yhteenlasketut kunnallisverotuotot kasvoivat vain 1,8 prosenttia vuonna 2015, vaikka 98 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2015. Kiinteistöverot kasvoivat 6,1 prosenttia lähinnä kiinteistöverojen ala- ja

ylärajojen noston ansiosta. Yhteisöverot kasvoivat 12,2 prosenttia johtuen kuntien yhteisövero-osuuden nostamisesta vuoden 2015 alusta kompensoimaan 75 milj. eurolla kuntien vastuuta työmarkkinatuen kuntaosuudesta. Valtionosuudet pysyivät vuoden 2014 tasolla, koska peruspalvelujen valtionosuuteen tehtiin vuonna 2015 huomattava 236 milj. euron lisäleikkaus. Valtionosuuksia pienennettiin myös 40 milj. euroa ottamalla sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen korotuksen mahdollinen hyöty valtionosuudesta.

Tilastokeskuksen tekemän tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien (sis. Ahvenanmaan kunnat) yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 0,27 miljardia euroa vuonna 2015. Toimintakulut pienenivät -1 prosentin, yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli 3,7 prosenttia, ja vuosikatteen muutos -11,4 prosenttia. Investointeja tehtiin 4,32 miljardilla eurolla. Pitkäaikaisten lainojen määrä kasvoi vuoden 16,53 miljardista eurosta 17,02 miljardiin euroon. Kunnallisten liikelaitosten ja ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen vuonna 2015 vaikutti merkittävästi kuntatalouden lukuihin vuonna 2015. Ilman näitä yhtiöittämisiä vuosikate olisi ollut noin 300 milj. euroa ja tilikauden tulos 150 milj. euroa parempi. Myös kuntien investointitaso olisi ollut noin 100–200 milj. euroa ja lainakanta noin 300 milj. euroa korkeampi. Toimintakulujen kasvua hillitsi yhtiöittämisten lisäksi henkilöstömenojen sopeutus, KT – kuntatyönantajat työnantajajärjestön tekemän kyselyn mukaan henkilöstökuluissa sopeutus oli noin -300 milj. euroa. Vuonna 2015 11 kunnan vuosikate muodostui negatiiviseksi ja 135 kunnan vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja.

Uudenmaan ja Helsingin seudun kehitys

Vuoden 2015 lopussa Uudellamaalla asui 1 620 000 ihmistä. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2015 Uudenmaan väkiluku kasvoi 16 800 asukkaalla, kun koko Suomessa lisäys oli 14 900 henkilöä. Näin ollen Uudenmaan ulkopuolisen Suomen asukasmäärä supistui 1 900.

Väkiluvun kasvu on ollut nopeaa koko 2010-luvun, keskimäärin 17 500 vuodessa. Edellisellä vuosikymmenellä se oli keskimäärin 13 800 vuodessa. Vuonna 2015 Uudenmaan väkiluvun kasvu hidastui jonkin verran edellisistä vuosista.

Vuonna 2015 pääkaupunkiseudun osuus Uudenmaan väkiluvun kasvusta oli poikkeuksellisien suuri, 93 prosenttia. Pääkaupunkiseudun kunnista Vantaan väestö kasvoi noin 3 700, Espoon 3 900 ja Helsingin 7 800 asukkaalla. Väestönlisäys oli koko seudulla 1 300 pienempi kuin vuonna 2014. Vantaalla kasvua oli edelliseen vuoteen verrattuna 1 100 asukasta kun Espoossa oli vähennystä -900 ja Helsingissä vielä enemmän -1 500 asukasta.

Itäisellä ja läntisellä Uudellamaalla väkiluku supistui useimmissa kunnissa. KUUMA-seudulla asukasluku kasvoi parisen sataa vähemmän kuin vuonna 2014. Vuonna 2015 kolmen kunnan väkiluku supistui: Keravan, Pornaisten ja Vihdin, muiden KUUMA – seudun kuntien kasvoi.

Ennen vuoden 2008 finanssikriisiä Uudellamaalla oli Työ ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan työttömiä alle 40 000 ja viime vuoden lopussa 98 600. Vuonna 2015 työttömien määrä kasvoi 7 700 henkilöllä eli 8,5 prosentilla. Koko maassa työttömien määrän kasvu oli pienempää, 4 prosenttia. Tästä huolimatta työllisyystilanne oli Uudellamaalla muuta maata parempi: joulukuussa 2015 Uudenmaan työttömyysaste alitti kahdella ja puolella prosenttiyksiköllä koko maan työttömyysasteen. Työttömyysasteet olivat Uudellamaalla 11,9 ja koko maassa 14,4 prosenttia.

Vuoden 2014 lopussa Uudenmaan työttömyysaste oli 11,1 prosenttia, eli vuodessa kasvua oli 0,8 prosenttiyksikköä. Tämän kasvun selittää pitkälti maakunnan kolme suurinta kaupunkia: Helsinki, Espoo ja Vantaa, joiden työttömyysasteet kasvoivat 0,8—1,0 prosenttiyksikköä vuonna 2015. Pääkaupunkiseudun neljän kaupungin työttömyysaste oli 12,1, KUUMA-kuntien 10,4 ja muun Uudenmaan 13,4 prosenttia.

Vuoden 2015 lopussa Uudellamaalla oli avoimia työpaikkoja yli 9 800, lähes 2 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Näistä työpaikoista oli pääkaupunkiseudun neljässä kaupungissa 82 prosenttia, KUUMA-kunnissa 12 ja muulla Uudellamaalla vajaa 7 prosenttia.

Helsingin seudulla alkuvuonna 2015 orastanut tuotannon kasvu hiipui vuoden kolmannella neljänneksellä. Tuotanto oli arvion mukaan samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Kasvuero koko maahan verrattuna supistui. Toimialojen välinen kaksijakoisuus jatkui edelleen. Teollisuudessa, kaupassa sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa lasku jatkui ja nämä alat painoivat kokonaistuotantoa alas. Sen sijaan rakentaminen sekä useimmat palvelut kasvoivat. Informaatio- ja viestintäala kasvoi.

1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys

Väestö kasvoi ennätysvauhtia

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Vantaan väkiluku oli 214 530 henkilöä vuoden 2015 lopussa. Väestö kasvoi vuoden 2015 aikana yli 3 700 henkilöllä, mikä on yli tuhat henkilöä enemmän kuin aiempina vuosina. Kesällä 2015 tehdyssä Vantaan väestöennusteessa vuoden 2015 väestönkasvuksi ennakoitiin 2 800 henkilöä. Ennustevirheen aiheutti arvioitua selvästi suurempi nettomaassamuutto: kotimaasta muutti Vantaalle liki 1 300 henkilöä enemmän kuin mitä Vantaalta muutti muualle Suomeen. Kotimaan muuttovoitto oli pitkästä aikaa jopa hivenen suurempaa kuin ulkomailta saatu, hieman vähentynyt muuttovoitto, joka sekin lähenteli 1 300 henkilöä. Kotimaasta saatu muuttovoitto on menneinä vuosina ollut usein jopa tappiollista.

Uusia vantaalaisia syntyi 2 500, satakunta vähemmän kuin edellisenä vuonna ja parisen sataa vähemmän kuin ennustettiin. Vantaalaisia kuoli vuoden 2015 aikana 1 300 henkilöä, parisenkymmentä vähemmän kuin ennustettiin.

Kuvio. Vantaan väestönmuutokset osatekijöittäin

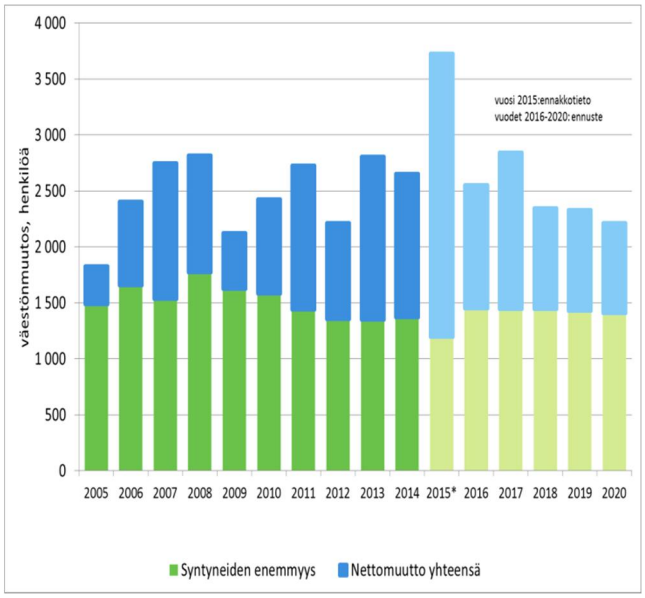

Kuvio. Nettomaassa- ja maahanmuuton vaikutus väestönmuutokseen vuosina 2000–2015 (2015=ennakkotieto)

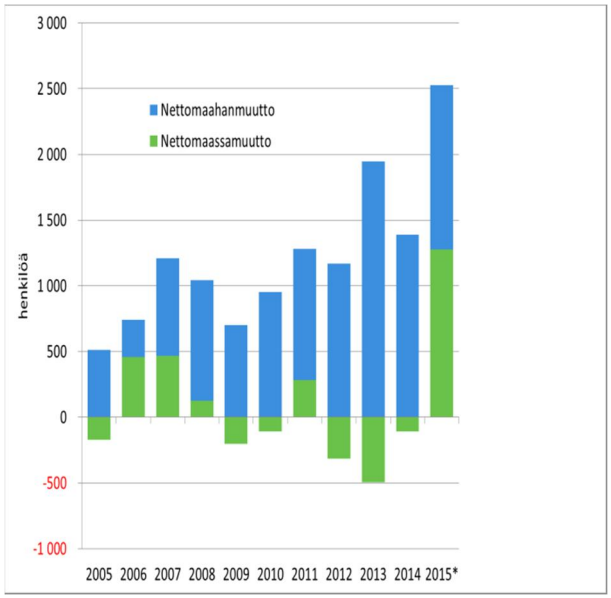

Espoossa maassamuutto oli vuonna 2015 liki 1 200 henkilöä voitollista ja ulkomailta muuttovoittoa kertyi lähes 950 henkilöä, mikä kuitenkin oli yli 700 vähäisempää kuin edellisenä vuonna. Helsingissä maan sisäinen nettomuutto on ollut jo pidempään voitollista. Vuonna 2015 maassamuutosta kertyi Helsingissä muuttovoittoa yli 3 500 henkilöä, hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Maahanmuutosta voittoa kertyi nelisen sataa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Helsingin seudun kehyskunnissa maassamuutto oli vain vajaa 450 henkilöä voitollista, kuitenkin selvästi enemmän kuin vuotta aiemmin. Maahanmuutto kasvatti kehyskuntien väestöä saman verran kuin maassamuutto.

Kehäradan varren suuralueilla suurin väestönkasvu

Ennakkotiedon mukaan Myyrmäen suuralueen väkiluku kasvoi vuoden 2015 aikana 750 henkilöllä, Kivistön 1 100 henkilöllä ja Tikkurilassa kasvua oli yli 1 200 henkilöä. Aviapoliksen ja Korson suuralueilla väkimäärä väheni, Korsossa yli 400 henkilöllä. Koivukylässä asuvan väestön määrä pysyi ennallaan ja Hakunilassa kasvua oli parisen sataa henkilöä. Korson väkimäärän väheneminen selittyy pitkälti Mikkolassa purettujen talojen asukkaiden muutoista muualle: Mikkolassa väestö väheni yli 300 henkilöllä.

Käytettävissä olevien ennakkotilastojen mukaan väestön määrän muutokset olivat kunnan palvelujen kannalta tärkeimmissä ikäryhmissä koko kunnan tasolla pitkälti ennusteen mukaisia, vaikka ennusteen kokonaisvirhe olikin poikkeuksellisen suuri, yli 900 henkilöä. Alle kouluikäisten lukumäärä koko kaupungissa oli kolmisen kymmentä ennustettua pienempi. Peruskouluikäisiä oli saman verran ennustettua enemmän. Vanhuuseläkeiän saavuttaneita oli taas parisenkymmentä ennustettua vähemmän. Työikäisten määrä sen sijaan kasvoi Vantaalla lähes tuhat henkilöä enemmän kuin ennustettiin. Alueittaisia eroja oli kaikilla suuralueilla ja ikäryhmissäkin jonkin verran.

Vuonna 2015 maahan saapuneet turvapaikanhakijat näkyvät tilastoissa vasta turvapaikkapäätöksen saatuaan. Arviolta kolmasosa saanee myönteisen päätöksen. Heistä arvioidaan aiempien tilastojen mukaan noin puolet asettuvan pääkaupunkiseudulle.

Viime vuoden alkukesästä tehdyn väestöennusteen mukaan Vantaan väkimäärä kasvaa vuoden 2016 aikana 2 830 asukkaalla. Tuolloin ei ollut tietoa tapahtuneesta turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta. Uusi, vuosia 2017–2026 koskeva väestöennuste tehdään kesällä 2016.

Lähteet: Tilastokeskus, Facta -kuntarekisteri ja Vantaan väestöennuste 2016–2025

Työttömien määrä kasvoi

Vantaan työttömyysaste oli vuoden 2015 lopussa 12,6 prosenttia, mikä oli Helsingin, Hyvinkään, Karkkilan ja Lohjan jälkeen korkein lukema Helsingin seutukunnassa. Koko seutukunnan työttömyysaste oli 11,9 prosenttia.

Työttömiä oli Vantaalla joulukuun lopussa 14 090, mikä on 1 220 enemmän kuin vuotta aiemmin. Alhaisimmillaan työttömien määrä oli Vantaalla vuonna 2015 huhtikuussa, jolloin heitä oli 12 570.

Kuvio. Työttömien määrä Vantaalla kuukausittain vuosina 2013–15

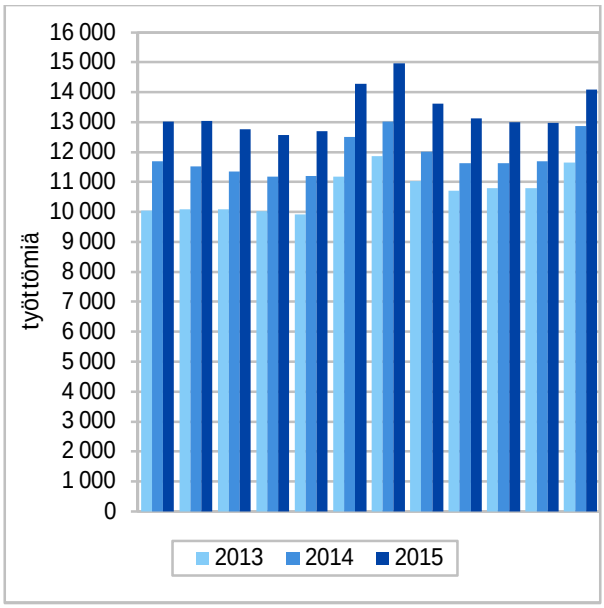

Kuvio. Nuoret alle 25-vuotiaat työttömät ja yli vuoden työttömänä olleet Vantaalla kuukausittain vuosina 2010–2015

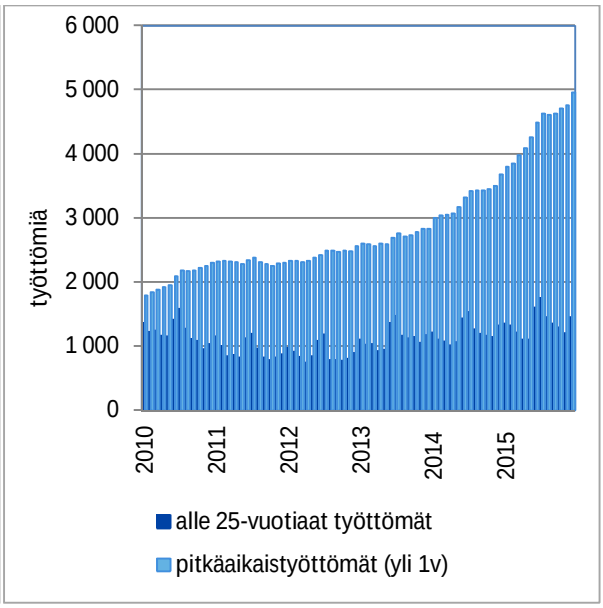

Pidempään kuin vuoden työttömänä olleita vantaalaisia oli vuoden 2015 joulukuun lopussa 5 000 henkilöä. Se on 1 300 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Vantaalla nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä vuonna 2015 oli suurimmillaan heinäkuussa, jolloin heitä oli 1 760. Sen jälkeen määrä on pienentynyt niin, että heitä oli joulukuun lopussa 1 455, mikä on kuitenkin 125 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Lomautettuna oli joulukuussa 2015 kaikkiaan 970 vantaalaista työntekijää, saman verran kuin vuotta aiemmin.

Avoimia työpaikkoja Vantaalla oli viime vuodenvaihteessa 1 375, mikä on 145 enemmän kuin edellisessä vuodenvaihteessa. Enimmillään avoimien työpaikkojen määrä oli vuonna 2015 helmikuussa, jolloin niitä oli 2 480.

Lähde: Uudenmaan ELY-keskuksen tilastot

Asuntoja valmistui runsaasti

Vantaalle valmistui vuoden 2015 aikana 2 629 uutta asuntoa eli yli 600 asuntoa enemmän kuin vuonna 2014. Parin viime vuosikymmenen aikana Vantaalle on vuosittain valmistunut keskimäärin 1 660 asuntoa. Vantaan asunto-ohjelmassa asetettuun 2 000 asunnon vuositavoitteeseen on 2000-luvulla päästy ennen vuotta 2015 vain vuosina 2003, 2004, 2010 ja 2014.

Uusista asunnoista 84 prosenttia rakennettiin kerrostaloihin, vajaa 8 prosenttia omakotitaloihin, alle 4 prosenttia muihin erillisiin pientaloasuntoihin (paritalot ja kytketyt pientalot) ja 5 prosenttia rivitaloihin. Pientaloasuntojen, so. omakotitalojen, muiden erillisten pientaloasuntojen ja rivitaloasuntojen osuus uudisrakentamisesta oli pienin koko vuosituhannella, 16 prosenttia.

Omakotitalojen rakentaminen on huomattavasti vähentynyt siitä, mitä se oli 2000-luvun alkuvuosina. Rivitaloasuntojenkin rakentaminen on viime vuosina ollut vähäisempää kuin 2000-luvun alkuvuosina. Kerrostaloasuntojen rakentaminen vaihtelee vuosittain eniten, esim. vuonna 2012 niitä valmistui noin 700 vähemmän kuin vuotta aiemmin ja vuonna 2015 liki 700 enemmän kuin vuonna 2014.

Kuviot. Vantaalle vuosina 2000–2015 valmistuneet asunnot talotyypin ja hallintamuodon mukaan

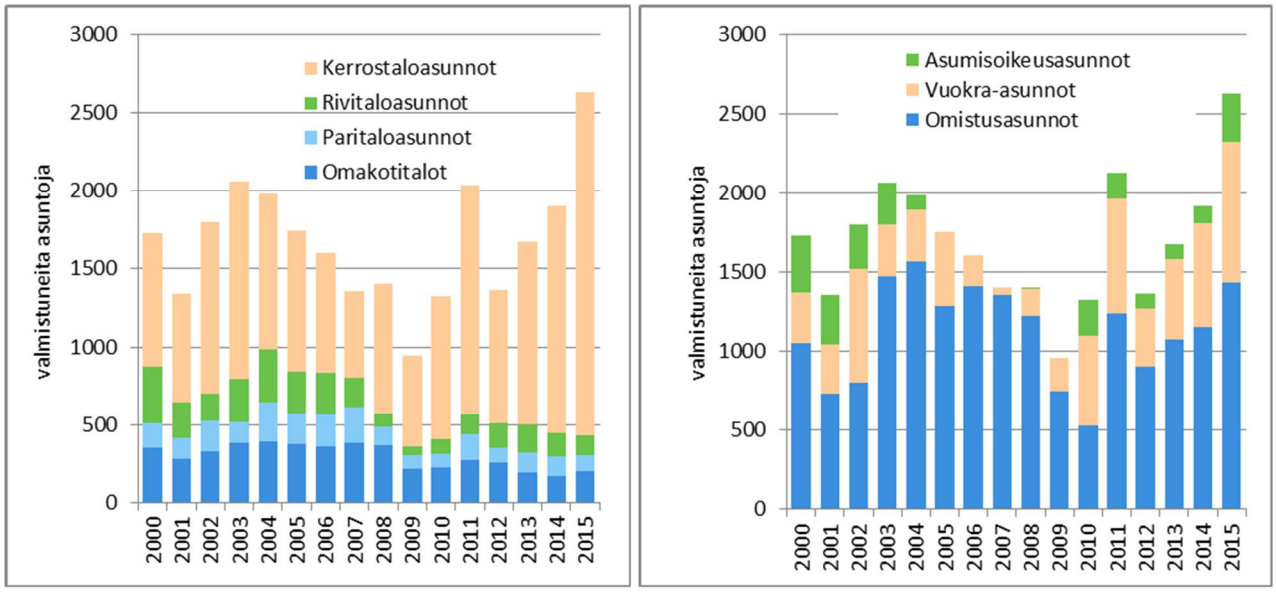

Asuntorakentamisen painopiste vuonna 2015 oli Kehäradan varren suuralueilla, Myyrmäessä, Kivistössä ja Tikkurilassa. Näille kolmelle suuralueelle kaikista uusista asunnoista rakennettiin yhdeksän kymmenestä. Valtion korkotuella pystytettyjä vuokra-asuntoja vuonna 2015 valmistuneista asunnoista oli 375, noin sata enemmän kuin vuonna 2014.

Kaupungin omia, VAV:n rakennuttamia, vuokra-asuntoja niistä oli 273, sata enemmän kuin vuonna 2014. Vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja rakennettiin kaikkiaan 577 ja asumisoikeusasuntoja 304.

Vuodenvaihteessa rakenteilla olleiden asuntojen ja asuntojen rakentamiseen myönnettyjen rakennuslupien perusteella arvioidaan, että vuoden 2016 aikana asuntoja valmistuu viime vuotta enemmän, noin 3 000 kpl.

Lähde: Facta kuntarekisteri

Myös toimitiloja rakennettiin enemmän kuin edellisenä vuotena

Vantaalla työpaikat ovat lisääntyneet 2000-luvulla vuosia 2005, 2009 ja 2013 lukuun ottamatta keskimäärin 1 500 työpaikalla vuosittain. Viimeisimmän virallisen tiedon mukaan työpaikkoja oli vuoden 2013 lopussa 106 420. Tilastokeskuksen neljännesvuosittain tehdyn otospohjaisen työvoimatutkimuksen tietojen avulla voidaan arvioida, että vuosien 2014–2015 aikana työpaikkamäärä Vantaalla on kasvanut joillain tuhansilla työpaikoilla.

2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen lopun taloudellinen taantuma jätti jälkensä myös Vantaan työpaikkarakentamiseen: vuoden 2010 aikana uutta muuta kuin asuinkerrosalaa valmistui Vantaalle vain 71 000 k-m^2 eli selvästi vähiten koko 2000-luvulla. Sen jälkeen toimitilarakentaminen piristyi. Vuonna 2013 toimitiloja valmistui taas selvästi vähemmän (94 600 k-m^2). Rakentaminen lähti taas lievään kasvuun vuosina 2014 ja 2015, mutta oli vielä vähäisempää kuin 2000-luvulla keskimäärin.

Viimeksi kuluneen 10 vuoden aikana Vantaalle rakennetusta toimitilakerrosalasta enemmän kuin puolet on rakennettu Aviapoliksen suuralueelle. Vuonna 2015 Aviapoliksen osuus oli kaksi kolmannesta. Kerrosalasta kolmannes valmistui varastorakennuksiin ja toinen kolmannes liikennettä palveleviin rakennuksiin ja reilu kymmenesosa liike- ja toimistorakennuksiin.

Vuonna 2016 muun kuin asuntorakentamisen painopiste on edelleen Kehä III:n varrella. Valmistuvan kerrosalan määrä on alkaneena vuonna hieman suurempi kuin vuonna 2014.

Kuvio. Vantaalle vuosina 2000–2015 valmistunut muu kuin asuinkerrosala rakennuksen käyttötarkoituksen mukaan

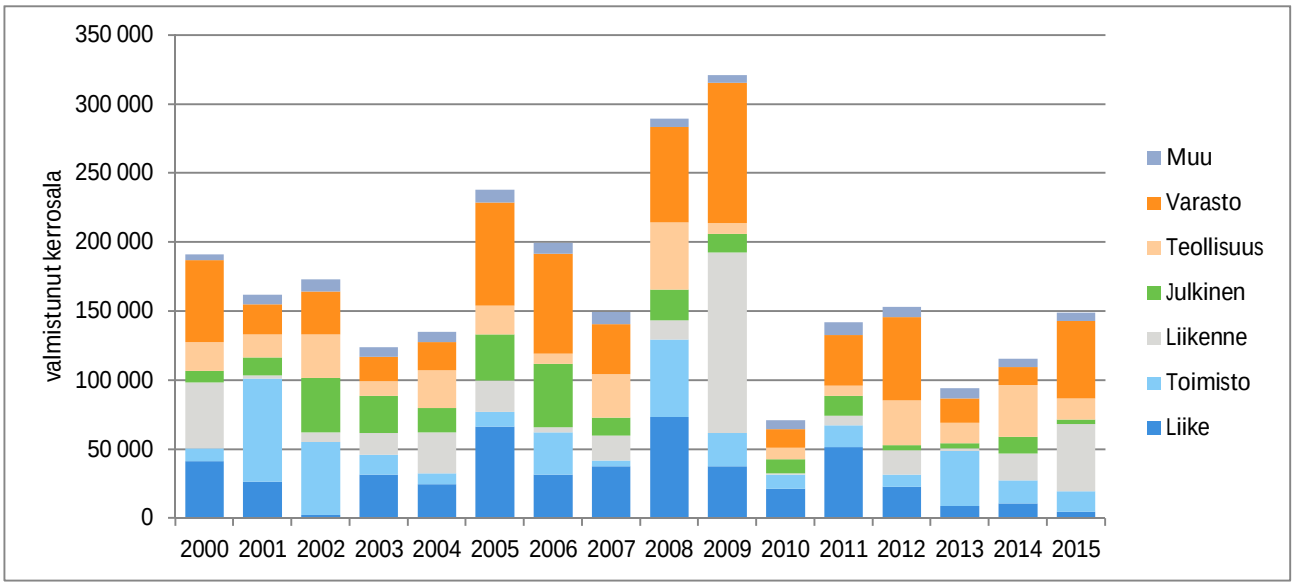

Lähde: Facta kuntarekisteri

Verotulot

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 934 milj. euroa vuonna 2015. Verotulot kasvoivat 1,1 prosenttia vuoteen 2014 verrattuna. Talousarvio alittui ennusteiden mukaisesti verotulojen osalta 14 milj. eurolla. Vuoden 2015 verotulokertymään vaikutti vuoden 2014 heikosta ansiotulokehityksestä aiheutunut Vantaan 2014 jako-osuuden korjauksen mukainen oikaisu sekä koko kuntaryhmän jako-osuuksien pienentäminen joulukuussa 2015.

Kunnallisveroja kaupunki sai 786,2 milj. euroa, vain 0,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Koko maassa kunnallisverot kasvoivat vain 1,8 prosenttia, vaikka 98 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2015. Kuntien tuloveroprosentin painotettu keskiarvo oli vuonna 2015 19,83, nousua 0,09 prosenttiyksikköä. Verovuoden 2015 kunnallisveron ennakoita kertyi kaupungille yhteensä 737,3 milj. euroa; 0,4 prosentin kasvu verovuoden 2014 kunnallisveron ennakoihin verrattuna. Vuoden 2014 muihin kuntiin nähden heikosta ansiotulokehityksestä johtuen Vantaan jako-osuutta oikaistiin vuoden 2014 osalta marraskuun maksuunpanotilityksen yhteydessä yhteensä -10,3 milj. eurolla. Joulukuussa pienennettiin kuntaryhmän jako-osuutta pääomatulojen ennustettua heikomman kehityksestä johtuen ja Vantaan omaa vuoden 2015 jako-osuuttakin tarkistettiin -0,2 prosenttia.

Kuntaryhmän jako-osuus tuloveroista vuodelta 2014 oli joulukuussa 2014 61,42 prosenttia ja 61,31 prosenttia joulukuussa 2015. Vantaan jako-osuus kuntaryhmän tuloveroista oli 0,0432 joulukuussa 2014 ja 0,0429 joulukuussa 2015. Vantaan jako-osuutta pienensi muihin kuntiin nähden heikko ansiotulokehitys vuonna 2014 sekä muiden kuntien veroprosenttien korotukset. Kuntien painotettu tuloveroprosentti oli Manner-Suomessa 19,83 vuonna 2015.

Yhteisöveroja kaupunki sai 75,7 milj. euroa vuonna 2015, kasvua 7,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntaryhmän osuutta yhteisöverotulosta kasvatettiin vuoden 2015 alusta 35,56 prosentista 36,87 prosenttiin kompensoimaan työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua. Kaupungin osuus kuntien yhteisöverosta pieneni hieman vuoden 2014 0,048787:stä vuoden 2015 0,046288:ään. Jako-osuuden laskusta huolimatta talousarvio ylittyi yhteisöverojen osalta 4,6 milj. eurolla. Ylitys johtui pääasiassa yritysten toukokuussa 2015

maksamista ennätyksellisen suurista ennakontäydennysmaksuista vuodelle 2014. Koko maassa yhteisöveron tuotto kasvoi 12,2 prosenttia edellisestä vuodesta.

Kaupunki sai kiinteistöveroja 72,2 milj. euroa vuonna 2015, kasvua 4,7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Koko maassa kiinteistöveron kasvu oli 6,1 prosenttia. Vuonna 2015 korotettiin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron alarajaa 0,32 prosentista 0,37 prosenttiin sekä rakentamattoman rakennuspaikan veron ylärajaa 2,5 prosentista 3,0 prosenttiin. Talousarvio alittui 2,8 milj. euroa kiinteistöveron osalta. Verottajalta saadun tiedon mukaan kiinteistöveroa olisi maksuunpantu 73,7 milj. euroa vuonna 2015, osa maksuunpanosta ei kertynyt vielä talousarviovuonna. Kiinteistöveroista noin 16,4 milj. euroa kertyi vakituisista asuinrakennuksista ja 55,8 milj. euroa yleisen kiinteistöveroprosentin pohjalta muista rakennuksista ja maa-alueista (tonteista). Rakentamattoman rakennuspaikan (asuntotontit) korotettua kiinteistöveroa maksuun pantiin noin 1,2 milj. euroa vuonna 2015.

Taulukko: Kaupungin verotulot vuonna 2015

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	948 000		948 000	934 027	-13 973
Kunnan tulovero	802 000		802 000	786 218	-15 782
Kiinteistövero	75 000		75 000	72 151	-2 849
Osuus yhteisöveron tuotosta	71 000		71 000	75 658	4 658

Taulukko: Kaupungin tuloveron määräytymisperusteet

	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos-%
2008	18,50	3 591,6	7,7
2009	18,50	3 656,7	1,8
2010	19,00	3 730,0	2,0
2011	19,00	3 924,3	5,2
2012	19,00	4 086,7	4,1
2013	19,00	4 210,3	3,0
2014	19,00	4 275,4	1,5
2015	19,00		
* Vuoden 2015 verotus valmistuu syksyllä 2016			

Taulukko: Kaupungin kiinteistöveron määräytymisperusteet

Kiinteistöveroprosentit	
Yleinen	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,37
Voimalaitos	2,85
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00

Valtionosuudet

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia 150,5 milj. euroa vuonna 2015. Vuonna 2014 valtionosuuksia kertyi 140,2 milj. euroa. Vantaan valtionosuustulot kasvoivat vuoden 2015 alusta voimaan tulleen uudistetun valtionosuusjärjestelmän ansiosta. Uusi järjestelmä tuli voimaan porrastetusti ja vuonna 2015 muutoksen vaikutus Vantaalle oli 50 euroa/asukas. Peruspalvelujen valtionosuuksia kertyi 137,8 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen muita valtionosuuksia 12,7 milj. euroa. Talousarvio 2015 ylittyi valtionosuuksien osalta 4,5 milj. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus määräytyy uuden järjestelmän mukaan valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista sekä lisäosista. Laskennallisten kustannusten määräytymisperusteena on ikärakenne, sairastuvuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta. Laskennallisia kustannuksia Vantaalle kertyi yhteensä 899,1 milj. euroa. Lisäosien määräytymisperusteena on uudessa järjestelmässä syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus sekä saamelaisten kotialue. Lisäosia kertyi Vantaalle yhteensä 8,2 milj. euroa. Kunnan omarahoitusosuus oli 732,6 milj. euroa (3 520 euroa/asukas) vuonna 2015. Valtionosuuteen tehtävät lisäykset ja vähennykset olivat 8,2 milj. euroa vuonna 2015 ja valtionosuusjärjestelmän muutostasaus -10,3 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus oli -48,3 milj. euroa vuonna 2015 (-68,1 milj. euroa vuonna 2014).

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kaupunki sai Opetushallituksen alustavan laskelman mukaisesti 11,8 milj. euroa. Opetushallituksen (17.12.2015) tekemä lopullinen tarkistuspäätös oli 12,7 milj. euroa ja päätökseen sisältyi 0,84 milj. euron oikaisuerä. Tämä oikaisuerä maksetaan kaupungille helmikuussa 2016 mutta kirjataan vuoden 2015 tuloksi. Laskennallisista kustannuksista suurimmat erät kohdistuvat lukiokoulutukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen. Kunnan rahoitusosuus oli -297,9 euroa/asukas ja Vantaalla yhteensä -62 milj. euroa vuonna 2015.

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti oli 25,44 ja opetus- ja kulttuuritoimen (ylläpitäjärahoitus) valtionosuusprosentti 63 vuonna 2015.

Valtionosuuslaskelmien yhteydessä tehtävät päätökset kotikuntakorvaustuloista ja -menoista on kirjattu kirjanpito-ohjeiden mukaisesti erillisille, omille tileilleen eivätkä ne sisälly tilinpäätöksen valtionosuustuloihin.

Verorahoitus yhteensä oli 1 084,5 milj. euroa vuonna 2015, 2 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna. Tilinpäätös alitti talousarvion verorahoituksen osalta 9,5 milj. eurolla eli vajaalla 0,8 prosentilla. Kaupungin talousarvion toteumavertailun mukaisista tuloista 70 prosenttia oli verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) tuottoja.

Taulukko: Kaupungin käyttötalouden valtionosuudet vuonna 2015

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	146 000		146 000	150 502	4 502
Peruspalvelujen valtionosuus	146 000		146 000	137 823	-8 177
Opetus- ja kulttuuritoimen				12 679	12 679
Muut valtionosuudet				0	

Vuoden 2015 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.11.2014 talousarvion vuodelle 2015 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2018.

Vuoden 2015 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -36,4 milj. euron tulokseen ja -35,6 milj. euron alijäämään sekä yhteensä 133,1 milj. euron bruttoinvestointitasoon. Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2015 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2015 aikana. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -55,8 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 155,4 milj. euroa.

Vuoden 2015 tilinpäätös päätyy 1,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja 0,7 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 57,2 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio ja 17 milj. euroa parempi kuin syksyllä 2015 kaupunginhallitukselle raportoinnissa esitetyt vuoden lopun kaupunkitason tulosennusteet. Toimintatuotot toteutuivat 18 milj. euroa ja toimintamenot 4 milj. euroa kaupunkitason ennustetta paremmin. Verotulojen alittuminen, korkokulujen alittuminen sekä rahoitustuottojen ylittyminen on huomioitu keväästä 2015 alkaen vuotta 2015 koskeneissa ennusteissa, mutta niistä ei ole tehty talousarviomuutoksia.

Talousarvion käyttötalousosan ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötaloudessa suurimpia poikkeamia vuoden 2015 muutettuun talousarvioon nähden olivat kaupunkitasolla:

- Toimintatuottojen ylittyminen 39,4 milj. eurolla erityisesti maanmyynnin ja maankäyttö- ja kehittämiskorvausten osalta.
- Toimintakulujen alittuminen (ilman valmistusta omaan käyttöön) 16,6 milj. eurolla.
- Korkokulujen alittuminen 12 milj. eurolla.
- Rahoitustuottojen ylittyminen 6,8 milj. eurolla.
- Verotulojen alittuminen 13,9 milj. eurolla.
- Valtionosuustulojen ylittyminen 4,5 milj. eurolla.
- Poistojen ylittyminen noin 5 milj. eurolla.
- Taloussuunnitelmassa ennakoimattomat tilikauden kuluiksi kirjatut arvonalennukset 4,8 milj. euroa.

Vuoden 2015 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatulot olivat 389,5 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana toteutuneet toimintatulot olivat 428,9 milj. euroa. Toimintatuotot ylittyivät ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion tulot ylittyivät mm. maanmyyntivoittojen osalta 4,5 milj. euroa, maankäyttö- ja kehittämiskorvausten osalta 24,5 milj. euroa, tarkastus- ja valvontamaksujen osalta noin 1,7 milj. euroa ja maanläjitystuottojen osalta 0,8 milj. euroa. Tulot ylittyivät myös sivistystoimen erityisvaltionosuuksien ja käyttösuunnitelmaan kuulumattomien projektien rahoituksen osalta. Myyntituotot sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Toimintatulot toteutuivat 110-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja toimintatuotot (ilman HSY) kasvoivat 7,3 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden.

Kaupungin toimintamenot ilman valmistusta omaan käyttöön olivat muutetussa talousarviossa 1 461,2 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana toteutuneet toimintamenot ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 444,6 milj. euroa. Toimintakulujen 16,6 milj. euron alitus johtui mm. toimeentulotuentarpeen ennakoitua pienemmästä kasvusta, liikuntapalvelujen avustusperiaatteen muutoksesta, varhaiskasvatuksen kesäajan säästöistä henkilöstömenoissa sekä kaupungin kiinteistö- ja ruokahuoltoa hoitavan Vantin hintojen alennuksesta. Toimintakulut sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Toimintakulut toteutuivat 99-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja toimintakulujen kasvu (ilman VOK, HSY) oli 2,7 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden. Talousarvion toteumavertailuosiossa esitetään talousarvion toteutuminen toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen osalta valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti.

Vuoden 2015 verotulot alittivat talousarvion 14 milj. eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 98 prosenttia, yhteisöveron toteuma 107 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 96 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 103 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 99-prosenttisesti. Verorahoitus (vero- ja valtionosuustuotot yhteensä) kasvoivat vain 2 prosenttia vuoden 2014 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2015 yhteensä 29,5 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 10,3 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu Vantaan Energia Oy:n 5,5 milj. eurolla talousarvion ylittäneistä osinkotuotoista sekä edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin 1,078 miljardin euron lainasalkun korkomenot toteutuivat 5,9 milj. euron tasolla ja alittivat talousarvion 12 milj. eurolla. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat syksyllä 2015 esitettyjen ennusteiden mukaisesti.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2015 98,1 milj. euroa joka oli 111 prosenttia ja 9,6 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Poistot kasvoivat 20 prosenttia edelliseen vuoteen nähden pääasiassa Kehäradan käyttöönotosta johtuen. Kehäradan poistot ylittivät talousarviossa oletetun, sillä rataan kuului myös erittäin lyhyen poistoajan käyttöomaisuusluokkia. Muiden pitkävaikutteisten menojen poistot kasvoivat 8 milj. eurolla, kiinteiden rakenteiden 4 milj. eurolla ja rakennusten 4 milj. eurolla vuoteen 2014 nähden. Poistoja lisäsi myös tehdyt rakennusten purkamiset. Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen osakkeiden poistamaton hankintameno on suurempi kuin todennäköinen luovutushinta, joten osakkeisiin tehtiin varovaisuuden periaate huomioiden 4,7 milj. euron arvonalennus. Lisäksi Anturikeskus Oy:n ja Culminatum Oy:n purkamisesta tehtiin yhteensä 43 068 euron arvonalennukset.

Kaupungin vuosikatteeksi vuoden 2015 tilinpäätöksessä muodostui 98,4 milj. euroa, tilikauden tulokseksi 1,4 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi 0,7 milj. euroa.

Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Vuoden 2015 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 5,1 milj. euroa, menot 133,1 milj. euroa ja investointiosan netto 128 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana valtuusto päätti siirtää 0,2 milj. euroa aineettoman omaisuuden hankeryhmästä irtaimeen omaisuuteen ja Kehäradan hankeryhmästä 6,8 milj. euroa osakkeisiin ja osuuksiin Dixin bussiterminaalikiinteistön lunastusta varten, alentaa rakentamisinvestointeja 0,1 milj. euroa ja tehdä siirtoja rakentamisen hankeryhmän sisällä, korottaa investointiosan määrärahoja 4,6 milj. euroa Kehä III toisen vaiheen toteuttamiseen, 2,1 milj. euroa Kehäratan, 7 milj. euroa kiinteän omaisuuden ostoon, 1,5 milj. euroa pilaantuneiden maa-alueiden kunnostukseen ja 0,4 milj. euroa osakkeiden hankintaa. Muutosten jälkeen bruttoinvestointimenoiksi muodostui 155,5 milj. euroa.

Vuoden 2015 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 152,8 milj. euroa, josta Kehäradan osuus on 22,3 milj. euroa ja Kehä III:n osuus 10,4 milj. euroa. Investointituloja toteutui 15,3 milj. euroa, noin 10 milj. euroa yli talousarvion. Ylitys johtui mm. talousarviovaiheessa ennakoimattoman EVTEK kuntayhtymän purkamisesta, EVTEK:in Leiritien kiinteistön myynnistä VTK Kiinteistöt Oy:lle ja Vantaan Innovaatioinstituutin myynnistä VTK Kiinteistöt Oy:lle. Vuoden 2015 investointiosan netoksi muodostui yhteensä 137,5 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 12,8 milj. eurolla.

Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät Kehäradan osalta 2,1 milj. euroa lentoaseman juna-aseman urakan viivästymisestä johtuen sekä kiinteän omaisuuden ostojen osalta 2,1 milj. euroa ennakoimattoman KOy Erikasin tontin luovutuksesta johtuen. Investointimäärärahat alittuivat irtaimen omaisuuden osalta 0,8 milj. euroa ja aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) 1 milj. euroa.

Kaupunki rahoitti myös vuonna 2014 Kehä III:n rakentamista valtiolle yhteensä 10,8 milj. eurolla. Valtio tulee maksamaan Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 milj. euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017.

Talousarviossa 2015 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 89 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2014 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toimintatuottojen ja rahoitustuottojen ja -kulujen toteuduttua vuonna 2015 huomattavasti talousarviota paremmin täysimääräiseen lainan nostoon ei ollut tarvetta. Kaupungin pitkäaikainen lainamäärä lisääntyi vuoden 2015 aikana 15,1 milj. eurolla, alittaen talousarviossa varatun lainanoton lähes 74 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 1 078 milj. euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoja).

Tuottavuusmittarit

		TP 2014	TP 2015
Vertailukelpoinen menokehitys	Vertailukelpoinen toimintakatteen kehitys	2,5 %	0,3 %
Suhteutettu menokehitys	Asukaskohtainen toimintakatteen muutos %	-0,1 %	-0,8 %
Sairauspoissaoloprosentti	Terveysperusteiset poissaolot / työpäivä	4,60 %	4,50 %
Tilatehokkuus	Toimitilaneliöt / asukasmäärä	3,7	3,8
Energiatehokkuus (kWh/rm³)	Energiankulutus / tilavuus	61,5	61,0

Vertailukelpoisen toimintakatteen kehitys sekä asukaskohtaisen toimintakatteen muutos on suhteutettu myös hintatason muutokseen (Peruspalvelujen hintaindeksi, Lähde: Tilastokeskus, ennusteet VM). Toteutuneet mittarit lasketaan kerran vuodessa tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Sairauspoissaoloprosentin mittari kuvaa sitä kuinka suuri osuus kokonaistyöajasta on kulunut terveysperusteisiin poissaoloihin. Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot.

Tilatehokkuus -mittarilla toimitilaneliöt on suhteutettu asukasmäärään. Mittarin suhdeluvun avulla voidaan vertailla kuntien palvelutuotantoon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään.

Energiatehokkuus -mittarilla energiankulutus suhteutetaan rakennustilavuuteen. Mittari kuvaa kaupungin omistaman rakennuskannan vuotuista energian ominaiskulutusta. Mittarin tunnusluku raportoidaan kerran vuodessa, edellisen vuoden energiankäyttötilastojen valmistuttua.

1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärä

	31.12.2014	31.12.2015
Yleishallinto	5	5
Kaupunginjohtajan toimiala	168	170
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	379	367
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	463	466
Vantaan Työterveys liikelaitos	70	73
Sivistystoimien toimiala	5 737	5 729
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2 626	2 701
Suun terveydenhuollon liikelaitos	311	319
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	673	676
Yhteensä	10 432	10 506

Palkat

Palkkamenot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1,3 prosenttia eli 4,7 milj. euroa. Palkkamenojen kasvuun vaikutti kunnalliseen työmarkkinaratkaisuun 2014–2016 sisältynyt yleiskorotus 1.7.2015 alkaen. Vuoden 2015 palkkamenot olivat 371,7 milj. euroa. Henkilöstön lukumäärä kasvoi verrattuna edelliseen vuoteen. Henkilöstömäärän kasvusta pääosa muodostuu määräaikaisen henkilöstön lisääntymisestä.

Henkilöstön kehittäminen

Vuoden aikana on rakennettu toimialojen koulutusohjelma koulutussuunnitelmien pohjalta, toteutettu koulutuspäiviä sekä osaamisen kehittämisen asiantuntijapalveluja. Tämä on osa *Osaamisen johtamisen ja kehittämisen vuosikelloa*, jota on rakennettu yhteistyössä toimialojen ja Metropolia ammattikorkeakoulun kanssa. Prosesseja ja viestintää on saatu yhtenäistettyä ja toteutetut koulutukset on saatu kytkettyä entistä paremmin koulutussuunnitelmiin. Osaamisen vuosikellon toteutuminen on laajentanut ja vahvistanut henkilöstökeskuksen asiakkuusvastaavan roolia toimialan yhdyshenkilönä. Toiminta vuoden aikana on johtanut entistä suunnitelmallisempaan osaamisen kehittämiseen ja henkilöstön täydennyskoulutuksessa on päästy kohti isompia kokonaisuuksia ja osaamisalueita.

Kevään aikana tulosalueiden johtoryhmien tehtävänä oli tarkastella oman tulosalueensa Kunta10- ja työolojen arviointikyselyjen nostoja samanaikaisesti johtamisjärjestelmän ja CAF-osioiden arvioinnin nostojen kanssa. Tulosalueet poimivat kaikista arvioinneista tärkeimmät kehitysnostot itselleen. Tulosalueen johtamisjärjestelmäarviointiin käytettiin Webropol-kyselyä, johon vastasi 1036 työntekijää tai esimiestä. Johtamisjärjestelmän arvioinnin tuloksien (yhdistettynä CAF-itsearviointimallin johtajuus, henkilöstö ja henkilöstötulokset) pohjalta nostettiin tavoitteita talousarviokirjaan vuodelle 2016.

Vuoden aikana on toteutettu systemaattista esimiesvalmennusta: Johtamistarjotin, Esimiehenä Vantaalla valmennus, Tajua työssä, Jet, ylimmän johdon valmennuspäivä. Valmennuksiin on integroitu itsearviointi kehittämistyökalu DiSC Wol.

Sairauspoissaolot laskivat hieman edellisvuodesta (0,06 %). Esimiesten työtä helpotettiin eVälkejärjestelmällä joka antaa hälytyksen, kun sairauspoissaolon riskiraja ylittyy. Lisäksi luotiin malli vähältä piti -tilanteiden raportointiin ja tapaturmien tutkintaan. Lisäksi luotiin kaupunkiin Tuunatun työn malli, jossa työntekijän omaa työtä voidaan tilapäisesti muokata niin, että hän pystyy olemaan töissä eikä jää sairauslomalle.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riski käsitteenä sekä riskienhallinnan tavoitteet

Vantaan kaupungissa riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Vantaan kaupunkikonserni ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee menetyksiä. Kaupunkikonsernissa riskejä käsitellään ensisijaisesti vaikutuksiltaan kielteisinä tapahtumina, mutta myös menetetty mahdollisuus voi olla riski. Riskin merkittävyyttä arvioidaan toteutumisen todennäköisyyden sekä mahdollisten seurausten vakavuuden kautta.

Riskienhallinnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Riskienhallinnan kehittäminen vuonna 2015

Rahoituksen tulosalue on jatkanut vuonna 2014 käynnistettyjä riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa kehittäviä toimenpiteitä. Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 2.3.2015 ohjeen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa, joka osaltaan tarkentaa kaupunkikonsernin riskienhallinnan kokonaisuutta. Tavoitteena on kehittää riskienhallinnan toimintamalleja niin, että riskienhallintaa toteutetaan kokonaisvaltaisesi, järjestelmällisesti ja yhtenäisten periaatteiden mukaisesti koko kaupunkikonsernissa.

Rahoituksen tulosalueelle rekrytoitiin vuonna 2015 riskienhallintapäällikkö, joka osallistunut kaupunkikonsernin sekä kaupungin merkittävimpien yhtiöiden johtoryhmien kokouksiin jalkauttamaan määritettyjä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan käytäntöjä. Jalkauttamista jatketaan vuoden 2016 aikana.

Riskienhallinnan ohjausryhmä on jatkanut vuonna 2014 käynnistynyttä työtään. Ohjausryhmä kokoontui vuonna 2015 toimintasuunnitelmansa mukaisesti neljä kertaa ja käsitteli mm. Vantaan kaupungin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sekä muita vastuualueensa ajankohtaisia asioita. Lisäksi ohjausryhmä ohjasi ja tuki riskienhallintapäällikköä riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa käsittelevien dokumenttien laatimisessa.

Riskienhallinnan ohjausryhmä laati yhdessä riskienhallintapäällikön kanssa mallin kaupunkikonsernin riskienhallintasuunnitelmasta. Riskienhallintasuunnitelma otettiin käyttöön kaikilla toimialoilla, liikelaitoksissa sekä kaupunkikonserniin kuuluvissa merkittävissä yhtiöissä (12 kpl).

Vuoden 2015 aikana raportointikäytännöt yhdenmukaistettiin, minkä seurauksena myös kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt noudattavat jatkossa samaa aikataulua kuin kaupunki. Riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta raportoidaan kaksi kertaa vuodessa. Vuoden toista arviointia täydennetään lisäksi selonteolla kuluvan vuoden riskienhallinnassa sekä sisäisessä valvonnassa onnistumisesta.

Riskien arvioinnin johtopäätökset

Tilinpäätöksessä esitettävä arvio Vantaan kaupungin merkittävimmistä riskeistä perustuu kaupunkikonserniin kuuluvien organisaatioiden laatimiin riskien arviointeihin. Kaupunkitasoiset riskit on arvioitu riskienhallinnan ohjausryhmän toimesta.

Strategiset riskit

Strategiset riskit kohdistuvat kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä näiden toteutumista tukeviin kriittisiin menestystekijöihin.

Merkittävimmiksi arvioiduista strategisista riskeistä keskeisin on SOTE-uudistus, joka voi aiheuttaa huomattavan strategisen riskin toteutumisen, mikäli muutos on hallitsematon ja/tai uudistuksen toteutus on Vantaan kaupungin etujen vastainen. Strategisena riskinä voidaan nähdä myös valtionosuusjärjestelmään kohdistuvat leikkaukset, joilla on negatiivinen vaikutus kaupungin talouteen.

Uutena strategisena riskinä voidaan esille nostaa kasvava turvapaikanhakijoiden määrä, joka on aiheuttanut ennalta arvaamattoman kasvun palvelutarpeessa. Erilaisilla kielitaito- ja koulutustaustoilla tulevien turvapaikanhakijoiden palvelutarpeisiin vastaaminen edellyttää merkittävää resursointia, mihin kaupungin tiukka taloudellinen liikkumavara asettaa haasteen.

Strategiseksi riskiksi voidaan arvioida myös resurssit huomattavassa määrin ylittävä kuntalaisten palvelutarpeen muu kasvu, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia niin kaupungin talouteen kuin maineeseenkin. Palvelutarpeen kasvu voi olla seurausta ulkoisen toimintaympäristön laaja-alaisista muutoksista kuten esimerkiksi työllisyyden ei-toivotusta kehityksestä, väestön ikääntymisestä tai perheiden pahoinvoinnin lisääntymisestä.

Strategisia riskejä arvioidaan säännöllisesti kaupungin kaikilla tasoilla osana toiminnan ja talouden suunnittelua sekä seurantaa.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset (operatiiviset) riskit ovat kaupungin organisaation päivittäisen toiminnan jatkuvuutta, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä.

Vantaan kaupungissa keskeisiksi toiminnallisiksi riskeiksi on arvioitu henkilöstön saatavuus ja osaaminen kriittisissä ammattiryhmissä, tietohallinnon peruspalveluihin liittyvät poikkeamat (ml. tietoturvallisuuteen liittyvät riskit), työhyvinvointi ja henkilöstön jaksaminen sekä avainhenkilöriskit, jotka korostuvat pyrittäessä suurempaan tehokkuuteen madaltamalla organisaatioita.

Henkilöstön saatavuus on riski ennen kaikkea henkilöintensiivisissä toiminnoissa kuten sosiaali- ja terveystoimessa, sivistystoimessa sekä tietyissä teknisissä tehtävissä. Saatavuusongelmista johtuvia riskejä on pyritty hallitsemaan muun muassa ennakoivalla rekrytoinnilla, erilaisilla harjoitteluohjelmilla sekä ylläpitämällä kiinnostavan työnantajan mielikuvaa ja mainetta.

Henkilöstön osaamisesta huolehditaan perehdytyksen ja koulutuksen avulla sekä laatimalla henkilöstön koulutussuunnitelmia. Palveluiden saatavuuden turvaaminen toteutetaan ostamalla tarvittaessa palveluita ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on Vantaan kaupungissa varauduttu muun muassa uudistetussa ICT-valmiussuunnitelmassa määritetyin toimenpitein, ylläpitämällä vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä testaamalla merkittävimpien ICT-palveluita tuottavien yritysten kykyä toimia häiriötilanteissa. Kaupungin tietoturvaohjeessa ohjeistetaan käyttäjiä oikeaan ja tietoturvalliseen tapaan toimia. Lisäksi kaupungin henkilöstöltä edellytetään tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista.

Avainhenkilöriskiin vaikutetaan muun muassa jakamalla osaamista niin, että toiminnot eivät ole yhden henkilön varassa sekä dokumentoimalla työohjeita yhteisiin tietokantoihin.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kaupungin talouden tasapainoon, investointeihin sekä rahoitukseen, sijoituksiin ja maksuvalmiuteen.

Merkittävin kaupungin toimintaan vaikuttavista taloudellisista riskeistä on sen verotulojen määrässä tapahtuvat negatiiviset muutokset yhdistettynä menojen budjetoitua suurempaan kasvuun. Koska kaupunki voi omalla toiminnallaan vaikuttaa tulopohjaansa vain rajallisesti, riskiä hallinnoidaan ensisijaisesti hillitsemällä käyttötalouden menojen kasvua sekä käyttämällä investoinneissa tiukkaa tarpeellisuusharkintaa ja hajauttamalla niitä ajallisesti.

Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymän yleisohjeen mukaisesti kaupungin rahoitus- ja korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojata Vantaan kaupunkikonsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Lainanoton kustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotaso ja sen muutokset. Kustannuksiin vaikutetaan pääasiassa hallitsemalla velan korkoriskiasemaa sekä toteuttamalla kaupunkikonsernin lainanotto mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Rahoitusriskiä hallinnoidaan välttämällä jälleenrahoitettavaksi tulevien lainojen liiallista keskittymistä ajallisesti ja varainhankintalähteittäin sekä sijoitetun ylimääräisen likviditeetin avulla. Kaupungin lainasalkku kasvoi vuonna 2015 ainoastaan n. 15,1 milj. eurolla ja sen koko oli vuoden 2015 lopussa n. 1,08 miljardia euroa. Lisäksi vanhoja lainoja jälleenrahoitettiin yhteensä 152 miljoonan euron edestä. Sekä kaupungin oma että konsernin pitkäaikainen varainhankinta pystyttiin järjestämään erittäin kohtuullisilla ehdoilla.

Kaupungin lainasalkku hyötyi edelleen historiallisen matalan korkotason jatkumisesta, mikä näkyi ennätyksellisen alhaisissa korkomenoissa. Vantaan kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalueelle.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittaa ympäristölle. Vahinkoriski kohdistuu tyypillisesti tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskejä ovat esimerkiksi organisaation omaisuuden vaurioituminen, tuhoutuminen tai häviäminen esimerkiksi rikoksen tai muun vahingollisen tapahtuman seurauksena.

Keskeisiksi vahinkoriskeiksi Vantaan kaupungissa on arvioitu henkilöstöön kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä muu työturvallisuus, toimitilojen turvallisuuteen, terveellisyyteen ja käytettävyyteen liittyvät riskit (sisäilmaongelmat, kosteusvahingot), kuntalaisiin kohdistuvat tapaturmat, joista kaupunki on vastuussa sekä vakavat potilaisiin ja asiakkaisiin kohdistuvat riskit, kuten hoitovirheet tai mahdolliset ruokamyrkytykset.

Henkilöihin kohdistuviin uhka- ja väkivaltatilanteisiin vaikutetaan mm. työolojen arvioinneilla, henkilöstön koulutuksella ja tilojen teknisillä ja rakenteellisilla järjestelyillä sekä hankkimalla hälytys- ja vartiointipalveluita ja raportoimalla ja seuraamalla uhka- ja läheltä piti - tilanteita.

Kiinteistöjen turvallisuus ja terveellisyys pyritään varmistamaan korjaustarpeiden ennakoinnilla ja riittävien resurssien kohdentamisella kiinteistöjen kunnossapitoon. Lisäksi kaupunki huolehtii riittävästä valvonnasta rakentamis- ja kunnostamisvaiheessa sekä kiinteistön ja sen tekniikan tarkoituksenmukaisesta käytöstä. Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen kohdistuviin muihin vahinkoriskeihin vaikutetaan osin samoin keinoin kuin henkilöihinkin kohdistuviin riskeihin. Keskeistä on henkilöstön kouluttaminen, rakenteellinen ja tekninen suojaus sekä henkilöiden suorittama vartiointi. Pelastuslaitoksen ohjauksessa kiinteistöihin on laadittu lakisääteiset pelastussuunnitelmat. Lisäksi koulujen ja oppilaitosten käytössä on hyvinvointikansio, jossa on pelastussuunnitelmaa laajemmin ohjeita ja toimintamalleja liittyen turvallisuuteen ja häiriötilanteiden hallintaan.

Vuonna 2015 vahinkoriskitapahtumat eivät aiheuttaneet kaupunkitasoisesti merkittäviä seurauksia.

Kaupungin vahinko- ja vastuuriskien seurauksia on rajattu vakuuttamalla. Kaupungille lakisääteisiä vakuutuksia ovat tapaturmavakuutus ja liikennevakuutus, minkä lisäksi kaupungilla on voimassa ryhmähenkivakuutus. Lakisääteiset ja muut pakolliset vakuutukset otetaan vähintään sen mukaisina, mitä lainsäädäntö ja muut määräykset edellyttävät. Myös kaupunkikonsernin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset kilpailutetaan säännöllisin väliajoin niin, että kaupungilla, sen liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä on ajantasainen ja mahdollisimman laaja ja kattava vakuutusturva sekä vakuutusyhtiön tarjoamat riskienhallinta- ja vahinkojen torjuntapalvelut. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne voidaan kattaa rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta.

Riskitapahtumat vuonna 2015

Vuonna 2015 toteutuneita merkittäviä riskejä olivat muun muassa huomattavasti kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä ja sen aiheuttama vaikutus eri organisaatioiden toimintaan ja resursseihin, ajoittain esiintyneet kaupunkitasoisten tietoliikenneyhteyksien toimintahäiriöt, tietyissä palveluissa esiintynyt huomattava palvelutarpeen kasvu sekä energialiiketoiminnan kannattavuuteen vaikuttanut sähkön alhainen markkinahinta. Eräänä toteutuneena strategisena riskinä voidaan myös pitää potilastietojärjestelmä Apotin hankintaan liittyvää markkinaoikeuteen tehtyä valitusta, joka estää toistaiseksi hankintasopimuksen laatimisen.

Sisäisen tarkastuksen suorittamissa tarkastuksissa on noussut esille merkittäviä kehittämistarpeita eräissä kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toimintatavoissa ja hallinnossa. Kaupunki on käynnistänyt korjaustoimenpiteet vuoden 2015 aikana. Joidenkin yhtiöiden kohdalla tapauksien tutkinta on vielä kesken.

Häiriötilanteisiin varautuminen ja valmiussuunnittelu

Kaupungin asukkaille ja yhteistyökumppaneille tärkeiden toimintojen jatkuvuus suurten riskien toteutuessa varmistetaan valmiussuunnitelmin sekä muilla toiminnan jatkuvuuteen pyrkivillä varautumisjärjestelyillä. Tällaisia suunnitelmia ja valmisteluja ovat muun muassa:

- lakisääteisen valmiussuunnittelun yleisenä osana toimiva kaupunkikonsernin valmiusohje
- toimialojen valmiussuunnitelmat
- kaupungin ICT-valmiussuunnitelma ja kriisiviestintäohje
- pandemiasuunnitelma ja muut tartuntatauteihin varautumisen suunnitelmat
- uhkatilanteiden suunnitelmat toimintayksiköissä mm. pommiuhkien ja väkivaltaisten asiakkaiden varalta
- pelastuslaitoksen ohjauksessa ja valvonnassa laaditut kiinteistöjen lakisääteiset pelastussuunnitelmat
- suurten vahinkotilanteiden varalta laaditut toipumis- ja jälleenrakennussuunnitelmat

Kaupungin palveluiden järjestäminen edellyttää keskeisten teknisten järjestelmien toimivuutta ja ostopalveluja käytettäessä luotettavia palvelujen tuottajia.

Sähkönjakelun häiriöt ovat keskeinen riski asukkaille tarjottavien palvelujen jatkuvuudelle. Sähkönjakelusta Vantaan alueelle vastaavan Vantaan Energia Oy:n kanssa on sovittu käytännöistä, joilla varmistetaan sähkön saatavuuden palauttaminen häiriötilanteissa kaikkein tärkeimpiin kohteisiin mahdollisimman nopeasti. Sähkönjakelun häiriöiden alueellisista vaikutuksista ja ajallisesta kestosta kaupunki ja Vantaan Energia Oy ovat tehostaneet yhteistä viestintää. Vantaan Energia Oy on harjoitellut toimintaa koko kaupungin alueen sähkön ja kaukolämmön jakelun häiriötilanteessa. Lisäksi kaupungin keskeisten kiinteistöjen varavoiman käyttöä on suunniteltu lisättäväksi ja osin jo toteutettukin.

Kaupungin palvelutuotannon jatkuvuudelle tietojärjestelmien, tietoliikenteen ja telepalvelujen toiminnan häiriöt ovat merkittävä riski. Vuoden 2014 joulukuussa vahvistettiin uudistettu kaupungin ICT-valmiussuunnitelma. Häiriötilanteiden vaikutusten estämiseksi on varmistettava, että ICT-palveluja kaupungille tuottavilla on yrityksillä on nopeasti käyttöön otettavat varajärjestelmät. Vuoden 2015 kesäkuussa järjes-

tettiin kaupungin keskeisimmän ICT-palvelujen tuottajan kanssa valmiusharjoitus, jossa tarkoituksena oli selvittää palveluntuottajan kyky toimia erilaisissa häiriötilanteissa.

Vesihuollosta Vantaalla vastaava Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä (HSY) on laatinut vuonna 2013 valmiussuunnitelman, jossa on suunniteltu vedenjakelun järjestämisen toimenpiteet häiriötilanteissa. HSY on toteuttamassa vedenjakelun toimintavarmuuden parantamisohjelmaa, jolla riittävä puhtaan veden saatavuus varmistetaan jos laitoksissa on teknisiä häiriöitä. Vantaan alueen pumppaamoihin ollaan hankkimassa varavoimalaitteet vedenjakelun varmistamiseksi sähkökatkojen aikana. Lisäksi kaupungin ja HSY:n välistä häiriötilanteen aikaista viestinnällistä yhteistyötä on tehostettu.

Kaupunki hankkii sekä palveluita että palvelutuotannolle tärkeitä materiaaleja yrityksiltä. Kaupungin hankintasäännössä edellytetään hankintasopimuksia tehtäessä varmistettavan yritysten kyky huolehtia sopimusten edellyttämien palveluiden tai tavaroiden toimittamisesta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Poikkeuksellisen vakaviin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin kaupunki varautuu valmiuslain ja valtion viranomaisten mahdollisten ohjeiden mukaisesti pitämällä valmiussuunnitelmat ajan tasalla ja huolehtimalla muista kaupungin vastuulla olevien yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen varautumisjärjestelyistä. Kaupungin toimialojen ja kaupunkikonsernin yksiköiden valmiussuunnittelua ohjaa kaupunginjohtajan lokakuussa 2013 vahvistama Vantaan kaupunkikonsernin valmiusohje. Vuoden 2015 aikana uudistettiin sivistystoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialojen valmiussuunnitelmat.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa.

Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä. Ympäristöasioista laaditaan kaupungissa erillinen kestävän kehityksen raportti.

Ympäristötulolla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi ympäristölupamaksut, mahdollisesta ympäristötoiminnasta saadut myyntitulot ja ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset.

Vuonna 2015 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat vajaa 176 000 euroa. Tuotot kattoivat 0,06 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Vuonna 2015 suurimmat ympäristötuotot tulivat erilaista ympäristömaksuista (58 500 euroa), öljysuojarahaston avustuksesta (50 000 euroa) sekä ryhmän *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (48 900 euroa). Ympäristötuottoja kertyi 0,8 euroa asukasta kohden.

Ympäristömenoja aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa tai edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Myös jäte-, sähkö- ja polttoainevero sekä öljyjäte- ja öljynsuojamaksu katsotaan ympäristömenoiksi.

Vuonna 2015 kaupungille kertyi 33,3 miljoonan euron verran ympäristökuluja, ja ne käsittivät 2,4 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista. Suurin ympäristökustannuserä oli ryhmän *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* kulut, johon laskettiin muun muassa ympäristöjohtamisen kehittämiseen liittyviä henkilöstön palkkakuluja. Asukasta kohti laskettuna ympäristökuluja kertyi 155,4 euroa.
Ympäristöinvestoinneilla tarkoitetaan pitkävaikutteisia menoja, jotka syntyvät tulevien haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisemisestä, vähentämisestä tai poistamisesta. Kysymys voi olla myös tulevien myönteisten ympäristövaikutusten aikaansaamisesta. Vuonna 2015 Vantaan kaupunki investoi ympäristönsuojeluun 12,0 miljoonaa euroa. Se oli 7,9 prosenttia kaupungin kokonaisinvestoinneista. Suurimmat ympäristöin-

vestoinnit (8,5 milj. euroa) tehtiin jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon. Asukasta kohti ympäristöinvestointeihin käytettiin 56,0 euroa.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan sekä sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Toimiva riskienhallinta edellyttää järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan kokonaisuuteen kuuluvat keskeisesti myös menettelyt toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden seurantaan sekä riskeistä raportointiin.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaupunkikonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta on kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Vantaan kaupungin päätöksentekoa, omaisuuden hallintaa ja sopimustoimintaa säätelevät lakien ja asetusten lisäksi mm. johtosäännöt, hallinto- ja taloussääntö sekä eri toimialojen ja tulosalueiden vastuulla olevien toimintojen osalta näiden tulosalueiden laatimat ohjeet. Vantaan kaupungin hallintosäännön 3. luvun 37 §:ssä todetaan, että hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen ja kehittäminen ovat jokaisen toimialan vastuulla olevia tehtäviä. Riskienhallintaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla sekä eri toiminnoissa ja prosesseissa että palvelutuottajille ulkoistetuissa palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on määritetty Vantaan kaupunginvaltuuston 2.3.2015 hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa - ohjeessa.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa ja tulosalueen tehtävät on määritelty kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännössä. Tarkastustyö perustuu kalenterivuoden kattavaan kaupunginjohtajan hyväksymään vuosisuunnitelmaan, joka yhteen sovitetaan ulkoisen tarkastuksen työohjelmien kanssa.

Tarkastusten tuloksista raportoitiin kuukausittain kaupunginjohtajalle ja kerran vuodessa kaupunginhallitukselle. Tarkastusraportit toimitettiin niiden valmistuttua kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle ja koko kaupunkia tai tiettyä toimialaa koskevissa tapauksissa toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ja asianosaisille esimiehille sekä toimialaa merkittävästi koskevissa tapauksissa lauta-kunnan/johtokunnan puheenjohtajalle. Tytäryhteisöä koskevissa tarkastuksissa tarkastusraportit toimitettiin myös ko. yhtiöön ja yleisjaostoon. Neljän tytäryhtiön osalta tarkastusraportit käsiteltiin poikkeuksellisesti kaupunginhallituksessa.

Vuonna 2015 sisäinen tarkastus on tehnyt 18 varsinaista tarkastusta, 9 jälkitarkastusta ja 65 kassantarkastusta. Tarkastuksia tehtiin kaikille toimialoille ja ne kohdistuivat mm. yleishallintoon, henkilöstöhallintoon, omaisuuden hallintaan, tavaroiden ja palveluiden hankintaan, taloushallintoon, tietohallintoon sekä sopimuksiin. Tarkastuksista viisi kohdistui kaupungin tytäryhtiöihin. Lisäksi vuoden 2014 vuosisuunnitelmasta valmistuneeseen neljään yhtiötarkastukseen liittyvät lisäselvitykset työllistivät sisäistä tarkastusta merkittävässä määrin. Tulosalueella työskenteli kuusi henkilöä.

Yhtiöihin tehtyjen tarkastusten perusteella voidaan todeta, että tytäryhtiöiden talouden ja hallinnon sisäisessä valvonnassa on edelleen merkittäviä kehittämistarpeita. Muilta osin tarkastukset eivät tuoneet esiin sellaisia laajempia asiakokonaisuuksia, joissa olisi merkittävässä määrin sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan tehostamistarpeita.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Vuoden 2015 tilikauden tulos oli 1,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 0,7 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos heikkeni 0,7 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintatuottojen, valmistus omaan käyttöön, verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu vuoteen 2014 verrattuna ylitti toimintakulujen kasvun 11,7 miljoonalla eurolla. Rahoitustuotot vähennettynä rahoituskuluilla kasvoivat 6,7 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 20,3 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma		2015 milj. €		2014 milj. €		2013 milj. €
Toimintatuotot		274,4		249,1		229,3
Valmistus omaan käyttöön		109,8		137,3		151,8
Toimintakulut	-	1 399,8	-	1 392,9	-	1 357,7
Toimintakate	-	1 015,6	-	1 006,4	-	976,6
Verotulot		934,0		923,5		915,2
Valtionosuudet		150,5		140,2		147,1
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot		14,6		14,8		14,8
Muut rahoitustuotot		21,1		17,3		17,6
Korkokulut	-	5,9	-	8,9	-	9,5
Muut rahoituskulut	-	0,4	-	0,5	-	0,1
Vuosikate		98,4		79,9		108,4
Poistot ja arvonalentumiset	-	98,1	-	77,8	-	72,9
Satunnaiset erät		1,0		0,0		0,0
Tilikauden tulos		1,4		2,1		35,6
Tilinpäätössiirrot	-	0,7	-	1,0	-	0,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		0,7		1,1		35,2

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tässä yhteydessä esitetty tuloslaskelma sisältää kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen ulkoiset tuotot ja kulut.

Tuotot

Vantaan kaupungin kokonaistuotot vuonna 2015 ilman valmistus omaan käyttöön olivat 1 394,6 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 49,8 miljoonaa euroa eli 3,7 prosenttia. Toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 25,3 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi yhteensä 934 miljoonaa euroa. Vuoteen 2014 verrattuna kasvua oli 10,5 miljoonaa euroa (1,1 prosenttia). Valtionosuuksia kertyi vuonna 2015 yhteensä 150,5 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 10,3 miljoonaa euroa (7,4 prosenttia).

Kulut

Vantaan kaupungin kulujen kokonaismäärä vuonna 2015 oli 1 504,2 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 24,1 miljoonaa (1,6 prosenttia). Toimintakulut kasvoivat 6,9 miljoonaa euroa vuodesta 2014. Palvelujen ostot vähenivät 7,5 miljoonaa euroa (1,1 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna. Omaan käyttöön valmistettujen, taseeseen aktivoitujen hyödykkeiden arvo laski 27,5 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Taulukko. Tuotot vv. 2014 – 2015

Tuotot	2015 milj. €	2014 milj. €
Toimintatuotot	274,4	249,1
Verotulot	934,0	923,5
Valtionosuudet	150,5	140,2
Rahoitustuotot	35,7	32,0
Yhteensä	1 394,6	1 344,8

Kuvio. Vuoden 2015 tuottojen jakautuminen

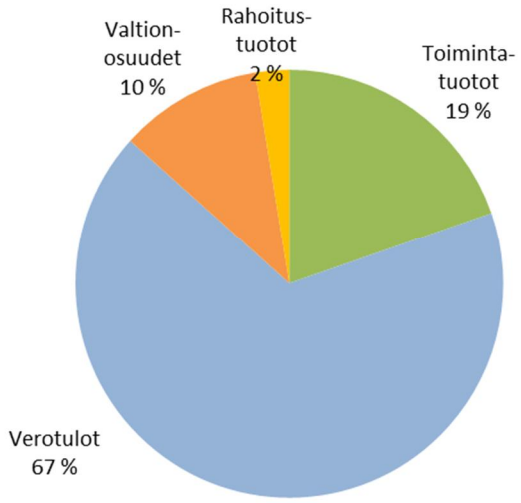

Taulukko. Kulut vv. 2014 – 2015

Kulut	2015 milj. €	2014 milj. €
Henkilöstökulut	486,2	480,2
Palvelujen ostot	698,0	705,5
Aineet, tarvikkee	49,5	52,3
Avustukset	119,3	110,7
Muut toimintaku	46,9	44,1
Rahoituskulut	6,2	9,4
Poistot	98,1	77,8
Yhteensä	1 504,2	1 480,1

Kuvio. Vuoden 2015 kulujen jakautuminen

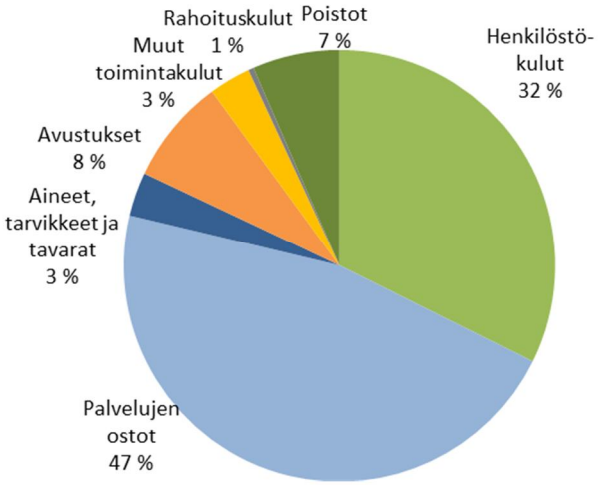

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva kaupungin toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli vuonna 2015 – 1 015,6 miljoonaa euroa. Se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 9,2 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on pysynyt viiden vuoden tarkastelujaksolla tasaisena. Toiminta-tuotot kattoivat vuonna 2015 toimintakuluista 21,3 prosenttia.

Tuloslaskelman tunnusluvut	2015	2014	2013
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	21,3	19,8	19,0
Vuosikate/ poistot, %	100,4	102,7	148,9
Vuosikate, euroa/ asukas	458,8	379,0	521,1
Asukasmäärä	214 530	210 803	208 098

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyyttä. Kaupungin vuosikate kasvoi edellisestä vuodesta 23,2 prosenttia ollen 98,4 miljoonaa euroa. Kaupungin tulorahoitus vuosikatteella mitattuna on ylijäämäinen.

Asukaskohtainen vuosikate on noussut vuoden 2014 tasosta 79,8 euroa, ollen 458,8 euroa/ asukas vuonna 2015. Vantaan kaupungin tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso (138,1 miljoonaa euroa) asukasmäärällä, jolloin arvoksi muodostuu 643,9 euroa/ asukas.

Tilikauden tulos ja yli-/ alijäämä

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja arvonalentumiset, saadaan tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus eli tilikauden tulos. Poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaan. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 98,1 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Tilikauden tulos laski edellisestä vuodesta 0,7 miljoonaa euroa, ollen 1,4 miljoonaa euroa vuonna 2015. Tilikauden ylijäämä poistoeron ja varausten muutosten sekä rahastosiirtojen jälkeen oli 0,7 miljoonaa euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitoksien eli Suun terveydenhuollon, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden sekä rahastojen varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2015 oli 36,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuonna 2015 investointimenot olivat 152,8 miljoonaa euroa. Investointien omahankintameno, eli investointimenojen ja investointien rahoitusosuuksien erotus, oli 147,1 miljoonaa euroa, eli vähennystä edellisvuoteen 6,2 miljoonaa euroa (4 prosenttia).

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta puolestaan oli 12,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kaupunki otti uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 152 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 136,9 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen nettolisäykseksi muodostui siten 15,1 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli 100,2 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten lainojen muutos 7 miljoonaa euroa koostuu tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutoksesta. Muihin maksuvalmiuden muutoksiin sisältyy tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutos 1,4 miljoonaa euroa.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena. Rahavarat olivat vuoden 2015 lopussa 166,2 miljoonaa euroa sisältäen tytäryhteisöjen konsernitilin saldon 52,6 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen konsernitilin saldo lisääntyi 5,6 miljoonaa euroa vuoden 2015 aikana. Rahavarat kokonaisuudessaan vähenivät 24,5 miljoonaa euroa vuoden 2015 aikana.

Rahoituslaskelma	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	98,4	79,9	108,4
Satunnaiset erät	1,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-37,3	- 36,1	- 37,9
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-152,8	- 159,0	- 172,8
Rahoitusosuudet investointeihin	5,8	5,7	9,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	48,4	41,3	47,3
Toiminnan ja investointien rahavirta	-36,6	- 68,1	- 45,7
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-3,0	- 9,9	- 1,2
Antolainasaamisten vähennykset	2,4	0,7	1,0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	152,0	204,0	170,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-136,9	- 103,8	- 131,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	7,0	20,9	5,5
Oman pääoman muutokset	10,0	2,4	5,1
Muut maksuvalmiuden muutokset	-19,5	- 6,3	32,5
Rahoituksen rahavirta	12,1	108,1	81,1
Rahavarojen muutos	-24,5	40,0	35,4
Rahavarat 31.12.	166,2	190,7	150,7
Rahavarat 1.1.	190,7	150,7	115,3

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2015	2014	2013
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	-314,9	-33,2	-26,6
Investointien tulorahoitus, %	66,9	52,1	66,3
Lainanhoitokate	0,7	0,8	0,8
Kassan riittävyys, pv	38,2	45,3	36,2

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Vuonna 2015 Vantaan kaupungin investoinneista jäi rahoitettavaksi lainarahoituksella, omaisuuden myynnillä tai rahavarojen käytöllä 33,1 prosenttia.

Vuosikatteen ja investointien omahankintamenon kehitystä vuosina 2000 - 2015 havainnollistetaan alla olevassa kuvassa.

Kuvio. Vuosikate ja investointien omahankintameno 2000 – 2015

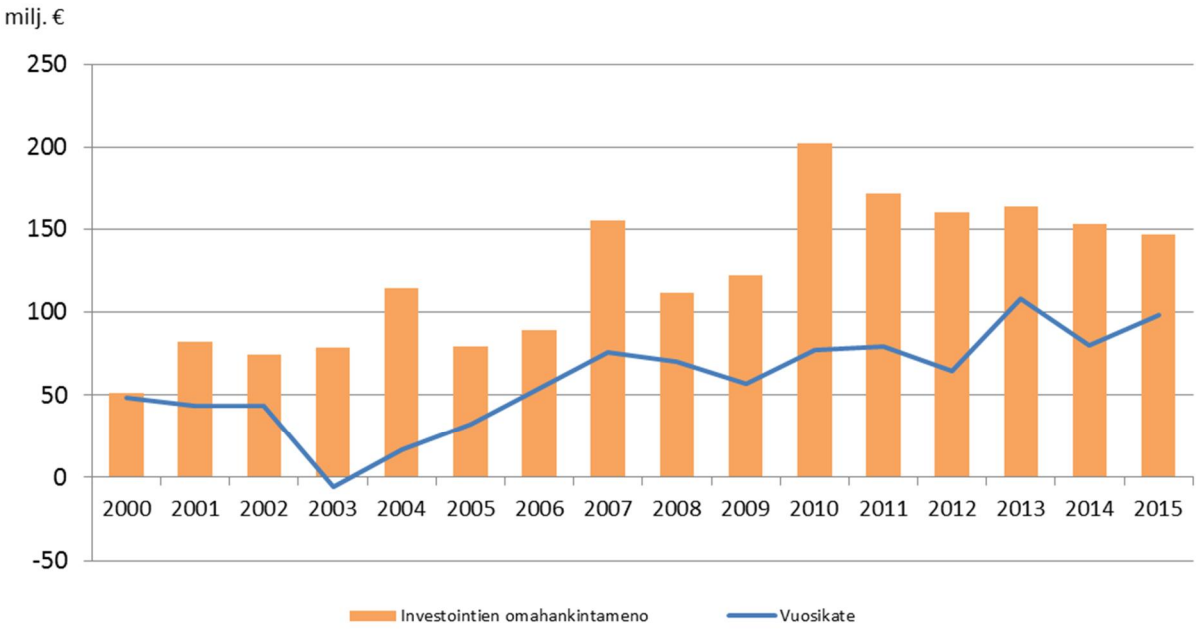

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Vantaan kaupungilla lainanhoitokate oli 0,7 vuonna 2015. Tulorahoitus ei kokonaan riitä lainojen hoitoon, sillä tunnusluvun arvo on alle 1. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Vantaan kaupungin vuoden 2015 lopun rahavaroilla olisi voitu kattaa 38,2 päivän kassasta maksut.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää sekä kaupungin että liikelaitoksien, eli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun terveydenhuollon, sekä Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston, Sosiaalisen luototuksen rahaston ja Vahinkorahaston taseyksiköiden taseet yhdisteltyinä. Sisäiset erät, kuten keskinäiset saatavat ja velat, eivät sisälly taseeseen.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli vuoden 2015 lopussa 1 859,9 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 161,9 miljoonaa euroa vuoden 2015 lopussa (53,7 prosenttia taseen loppusummasta). Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli vuoden 2015 lopussa 147,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2014 lopussa. Sijoituksia, eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamisia oli vuoden 2015 lopussa 604,4 miljoonaa euroa (27,9 prosenttia vastaavien kokonaismäärästä).

Toimeksiantojen varat koostuivat pääosin välitetyistä valtion asuntolainoista. Toimeksiantojen varat, joita oli vuoden 2015 lopussa 2,1 miljoonaa, olivat pysyneet samalla tasolla kuin vuonna 2014.
Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli vuoden lopussa yhteensä 301,1 miljoonaa euroa (13,9 prosenttia taseen loppusummasta). Vaihto-omaisuuden arvo oli vuoden 2015 lopussa 39,1 miljoonaa euroa. Vaihto-

omaisuuden arvo nousi vuoden 2015 aikana 10,5 miljoonaa euroa verrattuna edellisvuoden arvoon. Nousu johtui pääosin Kehä III:n perusparannusmenojen noususta. Muuhun vaihto-omaisuuteen sisältyy vuoden 2015 lopun tilanteessa 38,3 miljoonan edestä Kehä III:n perusparannusmenoja.

Saamisia oli vuoden lopussa yhteensä 95,9 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 28,6 miljoonaa euroa ja lainasaamisia 12,6 miljoonaa euroa. Muita saamisia oli 19,7 miljoonaa euroa ja siirtosaamisia 21,2 miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset olivat vuoden lopussa 165,1 miljoonaa euroa, eli ne olivat lisääntyneet edellisvuoden lopun tilanteeseen nähden 24,5 miljoonaa euroa. Saamisiin ei ole sisällytetty asfalttikartelliin perustuvaa vahingonkorvaussaatavaa 3,8 miljoonaa euroa eikä siihen liittyviä oikeudenkäyntikuluja 0,3 miljoona euroa.

Vastattavaa

Oma pääoma oli vuoden lopussa 835 miljoonaa euroa (38,6 prosenttia taseen loppusummasta). Oma pääoma koostui peruspääomasta 349,1 miljoonaa, muiden omien rahastojen pääomasta 123 miljoonaa sekä edellisten tilikausien ylijäämistä 362,2 miljoonaa ja tilikauden ylijäämästä 0,7 miljoonaa euroa. Muita omia rahastoja ovat Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamis-, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämis-, Sosiaalisen luototuksen- ja Vahinkorahasto.

Vapaaehtoisina varauksina on tehty investointivarauksia, joiden summa vuoden 2015 lopussa oli 2,3 miljoonaa euroa. Investointivarauksien käyttämisestä hankintamenoa kattamaan syntyi vuonna 2015 poistoeron lisäystä 0,9 miljoonan edestä. Pakollisissa varauksissa oli 0,5 miljoonan euron varaus KuEL:n ulkopuolella tehtyjä eläkesitoumuksia varten ja muita pakollisia varauksia 8,5 miljoonaa euroa. Toimeksiantojen pääomista oli välitettyjä valtion asuntolainoja 2,3 miljoonaa ja lahjoitusrahastojen pääomia 0,4 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 1 313 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta kasvoi vuoden aikana 22 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa yhteensä 1 140 miljoonaa euroa. Muihin pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin kuului siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia ja muita tilinpäätösjaksotuksia yhteensä 65,6 miljoonaa, ostovelkoja 63,1 miljoonaa, saatuja ennakoita 23,8 miljoonaa sekä muita velkoja 20,5 miljoonaa euroa.

Kuvio. Taseen vastaavaa

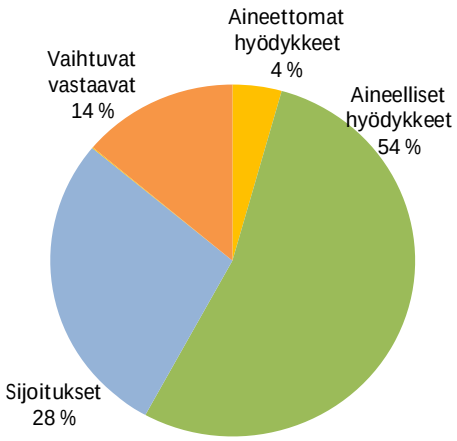

Kuvio. Taseen vastattavaa

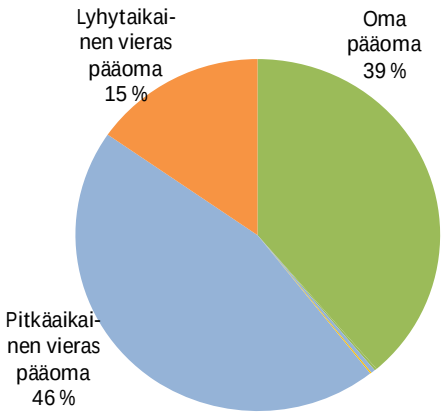

Tase	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	1 859,9	1 819,8	1 741,7
Aineettomat hyödykkeet	*93,6*	*39,4*	*29,0*
Aineettomat oikeudet	3,4	5,7	6,7
Muut pitkävaikutteiset menot	90,2	33,7	22,3
Aineelliset hyödykkeet	*1 161,9*	*1 168,9*	*1 110,2*
Maa- ja vesialueet	243,8	223,3	220,1
Rakennukset	560,5	461,2	453,7
Kiinteät rakenteet ja laitteet	304,7	452,4	395,2
Koneet ja kalusto	16,5	16,9	16,2
Muut aineelliset hyödykkeet	0,3	0,3	0,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36,2	14,8	24,6
Sijoitukset	*604,4*	*611,6*	*602,5*
Osakkeet ja osuudet	310,2	318,0	318,1
Muut lainasaamiset	293,8	293,2	284,2
Muut saamiset	0,4	0,3	0,2
Toimeksiantojen varat	2,1	2,1	2,3
Valtion toimeksiannot	2,1	2,1	2,3
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,0	0,0	0,0
Vaihtuvat vastaavat	301,1	304,5	249,8
Vaihto-omaisuus	*39,1*	*28,6*	*6,4*
Aineet ja tarvikkeet	0,8	1,0	1,2
Muu vaihto-omaisuus	38,3	27,5	5,2
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	*14,1*	*6,3*	*6,3*
Lainasaamiset	0,3	0,6	0,8
Muut saamiset	13,7	5,7	5,5
Lyhytaikaiset saamiset	*81,8*	*79,0*	*86,4*
Myyntisaamiset	28,6	30,3	28,2
Lainasaamiset	12,3	16,1	22,1
Muut saamiset	19,7	21,5	25,6
Siirtosaamiset	21,2	11,0	10,5
Rahoitusarvopaperit	*1,1*	*1,1*	*1,1*
Osakkeet ja osuudet	1,1	1,1	1,1
Rahat ja pankkisaamiset	165,1	189,6	149,6
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 163,1	2 126,5	1 993,8

Tase	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	835,0	824,5	823,2
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Muut omat rahastot	123,0	121,3	97,3
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	362,2	353,1	341,6
Tilikauden yli-/alijäämä	0,7	1,1	35,2
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3,5	2,6	1,5
Poistoero	1,2	0,3	0,4
Vapaaehtoiset varaukset	2,3	2,3	1,1
Pakolliset varaukset	8,9	7,4	6,5
Eläkevaraukset	0,4	0,5	0,5
Muut pakolliset varaukset	8,5	7,0	6,0
Toimeksiantojen pääomat	2,7	2,8	3,0
Valtion toimeksiannot	2,3	2,3	2,3
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,4	0,5	0,6
Vieras pääoma	1 313,0	1 289,2	1 159,6
Pitkäaikainen vieras pääoma	*980,2*	*976,1*	*908,9*
Joukkovelkakirjalainat	211,6	217,3	113,0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	762,4	752,0	788,4
Lainat julkisyhteisöiltä	6,2	6,9	7,4
Lyhytaikainen vieras pääoma	*332,8*	*313,0*	*250,7*
Joukkovelkakirjalainat	5,7	5,7	5,7
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	91,6	80,5	46,5
Lainat julkisyhteisöiltä	0,5	0,6	1,6
Lainat muilta luotonantajilta	62,0	55,1	34,1
Saadut ennakot	23,8	16,0	18,6
Ostovelat	63,1	70,7	60,5
Muut velat	20,5	20,5	19,1
Siirtovelat	65,6	64,0	64,5
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 163,1	2 126,5	1 993,8

Taseen tunnusluvut	2015	2014	2013
Omavaraisuusaste, %	39,2	39,2	41,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	94,9	97,0	88,3
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	362,9	354,2	376,8
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	1 691,4	1 680,0	1 810,7
Lainakanta 31.12., milj. €	1 140,1	1 118,0	996,9
Lainakanta 31.12., €/ asukas	5 314,2	5 303,4	4 790,4
Lainasaamiset 31.12., milj. €	293,8	293,2	284,2
Asukasmäärä	214 530	210 803	208 098

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Vantaan kaupungin omavaraisuusaste oli vuoden 2015 lopussa 39,2 prosenttia, mikä tarkoittaa, että Vantaan kaupungilla on merkittävän suuri velkarasite kannettavanaan. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, että Vantaan kaupungin käyttötuloista olisi vuonna 2015 tarvittu 94,9 prosenttia vieraan pääoman takaisinmaksuun. Asukaskohtainen lainakanta oli noussut 5 314,2 euroon asukasta kohti.

Kuvio. Lainamäärän kehitys 2000 - 2015

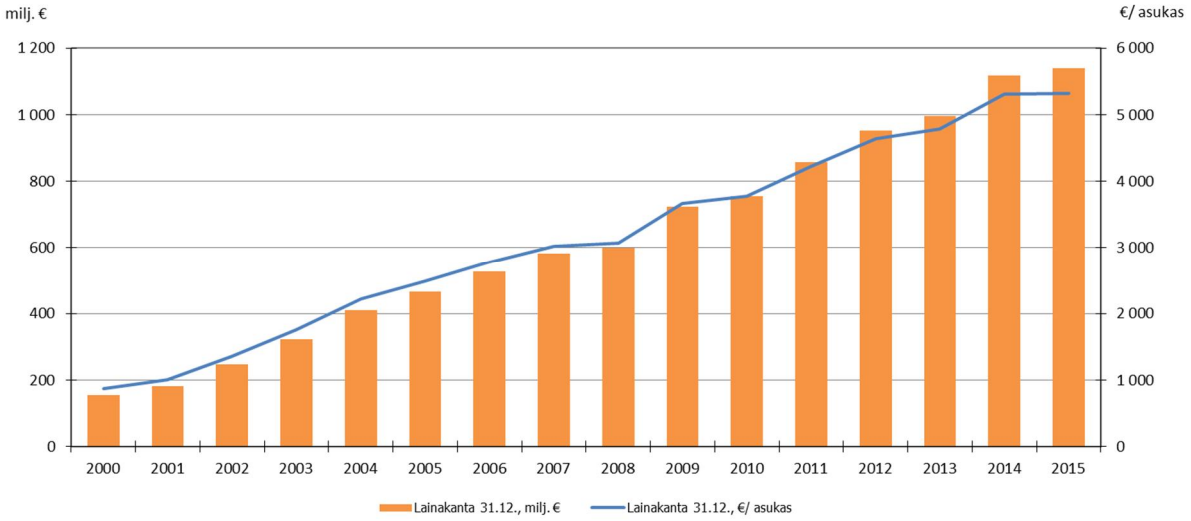

1.5 Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja – menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun Terveydenhuollon tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Myös Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Marja- Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, Sosiaalisen luototuksen rahasto ja Vahinkorahasto on yhdistelty laskelmiin.

Kaupungin kokonaistulot vuonna 2015 olivat 1 582,3 miljoonaa euroa ja kokonaismenot 1 587,74 miljoonaa euroa. Tulojen ja menojen erotukseksi muodostui -5,1 miljoonaa euroa. Kun tästä luvusta vähennetään rahoituslaskelmasta Muut maksuvalmiuden muutokset (-19,4 miljoonaa euroa), saadaan kassavarojen muutokseksi -24,5 miljoonaa euroa. Se vastaa rahoituslaskelman kassavarojen lisäystä vuoden 2015 aikana.

Vähennyserinä tuloissa ovat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön ja käyttöomaisuuden myyntitappiot sekä pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikauden aikana muuttunut.

Kokonaistulot ja menot	2015 milj. €	2015 %	2014 milj. €	2014 %
Tulot				
Toiminta				
Toimintatuotot	274,4	17,3	249,1	15,7
Verotulot	934,0	59,0	923,5	58,3
Valtionosuudet	150,5	9,5	140,2	8,9
Korkotuotot	14,6	0,9	14,8	0,9
Muut rahoitustuotot	21,1	1,3	17,3	1,1
Satunnaiset tuotot	1,0	0,1	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-38,8	-2,5	-37,1	-2,3
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5,8	0,4	5,7	0,4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	48,4	3,1	41,3	2,6
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	2,4	0,1	0,7	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	152,0	9,6	204,0	12,9
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	7,0	0,4	20,9	1,3
Oman pääoman lisäys	10,0	0,6	2,4	0,2
Kokonaistulot yhteensä	1 582,3	100,0	1 582,9	100,0
Menot				
Toiminta				
Toimintakulut	1 399,8	88,2	1 392,9	90,6
- Valmistus omaan käyttöön	-109,8	-6,9	-137,3	-8,9
Korkokulut	5,9	0,4	8,9	0,6
Muut rahoituskulut	0,4	0,0	0,5	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos				
- Pakollisten varausten lisäys (-), vähennys (+)	-1,5	-0,1	-0,9	-0,1
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Investoinnit				
Investointimenot	152,8	9,6	159,0	10,3
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	3,0	0,2	9,9	0,6
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	136,9	8,6	103,8	6,8
Kokonaismenot yhteensä	1 587,4	100,0	1 536,7	100,0

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt
Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitilinpäätöksen laatimiseen velvoitettu yhteisö.

Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräämisvalta. Kunnalla on määräämisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalle yhteisölle.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa *samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus* yhteisössä. Huomattava vaikutusvalta tarkoittaa 20 - 50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta. Osakkuusyhteisöt ovat yhdistelty ensimmäistä kertaa vuonna 2008.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistusosuuden mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	30	1
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	15	1
Muut yhtiöt	1	
Kuntayhtymät	8	
Osakkuusyhteisöt	17	4
Yhteensä	71	6

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Vantaan kaupunkikonserniin kuuluvat kaupunki ja ne osakeyhtiöt, säätiöt, yhdistykset ja muut yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai tytäryhteisöjen kanssa on määräysvalta sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupungin konsernijohdon muodostavat ne viranomaiset ja viranhaltijat, jotka esittelevät, päättävät ja toimeenpanevat konserniyhteisöjä koskevia asioita sekä vastaavat kaupunkikonsernin edunvalvonnasta valtuuston hyväksymän konsernistrategian ja talousarvion sekä johtosääntöjen mukaisesti.

Kaupunginhallitus päättää osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, ja sellaisen yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii yleisjaosto. Yleisjaosto avustaa kaupunginhallitusta konsernihallinnon järjestämisessä kaupunginvaltuuston hyväksymässä konsernistrategiassa sekä muissa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen antamissa ohjeissa ja määräyksissä tarkoitetulla tavalla, ja valmistelee sellaisen yhteisön perustamisen ja purkamisen, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kuntalain 47 §:n, 60 §:n ja 110 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Vantaan kaupungin konsernistrategian mukaan tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma. Kaupungin talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy mahdolliset tytäryhteisöille asetettavat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Asetettavat tavoitteet valmistellaan konsernipalveluissa, ao. toimialan ja yhtiön yhteistyönä. Yleisjaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2012 § 7 hyväksymä, 1.1.2013 voimaantullut, päivitetty konsernistrategia sisältää toimivallan ja toimintaperiaatteet, jolla johdetaan, ohjataan ja valvotaan konsernia kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Konsernistrategia on käsitelty tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa tai vastaavissa muissa ylintä päätösvaltaa käyttävissä hallintoelimissä sekä yhteisöjen hallituksissa tai vastaavissa hallintoelimissä ja hyväksytty tytäryhteisöä sitovaksi. Konsernistrategia ei sido Vantaan Energia Oy:tä.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhtiöt

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ensimmäinen täysi toimintavuosi onnistui hienosti, mistä syystä kaukolämmön hintaa alennettiin useaan otteeseen. Yhtiö toteutti useita uusia tuulivoimainvestointipäätöksiä ja lämpökeskuksiin aloitettiin teollisuuden päästödirektiivin (IED) vaatimat muutostyöt. Lisäksi käynnistettiin yhteispohjoismaisen sähkömarkkinan valmisteluun liittyvä taseselvitysjärjestelmän harmonisointi- ja integrointiprojekti. Toteutuksen valmistuminen siirtyi pääosin ulkoisista syistä syksyyn 2016. Hakkilan sähköaseman uusinta käynnistyi. Energia-konsernin toteutunut liikevoitto 29,0 milj. euroa ylitti selvästi budjetoidun liikevoiton 21,3 milj. euroa, mutta verrattuna vuoteen 2014 liikevoitto oli selvästi pienempi (2014 liikevoitto: 44,2 milj. euroa). Vuoden 2015 toteutuneet investoinnit olivat 38,7 milj. euroa ja alittivat budjetoidun 43,4 milj. euroa Suurimmat investoinnit olivat sähköverkko 13,2 milj. euroa Voimalaitoksien ja kaukolämpö-verkon ylläpitoinvestoinnit 14,3 milj. euroa, osakeinvestoinnit sähköntuotantoyhtiöissä 8,8 milj. euroa.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy aloitti varsinaisen toimintansa 1.1.2012. Yhtiön tehtävänä on tukea Vantaan kaupunkikonsernin toimialoja ja niiden asiakkaita tuottamalla asiakkaiden tarpeita vastaavia ateria-, puhtaus-, vartiointi- ja kiinteistöpalveluja sekä näitä tukevia palveluja. Yhtiön palveluksessa oli vuoden 2015 lopussa 922 työntekijää (2014: 983 työntekijää). Yhtiön taloudellinen tulos vuonna 2015 oli -11 000 euroa (2014: -1 000 euroa) eli käytännössä budjetoidun nollatuloksen (-1 000 euroa) mukainen. Yhtiön tuotot vuonna 2015 oli 46,16 milj. euroa (2014: 48,6 milj. euroa) ja ne jäivät budjetoidusta 0,92 milj. euroa. Suurin muutos tapahtui ateriapalvelujen liiketoiminta-alueella, jossa liikevaihto jäi budjetoidusta 1,03 milj. euroa. Tätä kompensoi kiinteistöpalvelujen liikevaihto, joka oli 0,96 milj. euroa budjetoitua parempi. Kaupunginvaltuuston yhtiölle asettama sitova tavoite oli vähintään 3%:n tuottavuuskehitys. Tavoite ylitettiin (2015: toteuma 4,5%, 2014: toteuma 2015 4,5%). Yhtiö alensi 1.1.2015 alkaen keskimäärin 4,5 % asiakkailtaan veloitettavia yksikköhintoja yhtiön v. 2014 hintatasosta. Euromääräisesti hinnanalennusten vaikutus tuottoihin oli n. 2,2 M€

VAV Asunnot Oy –konsernissa valmistui 273 asuntoa vuonna 2015 (2014: 182 asuntoa). Uustuotanto rahoitetaan korkotukilainalla ja rahoituksen omaosuus tulorahoituksella. Yhtiön tuotot olivat vuonna 2015 93,7 milj. euroa (2014: 86,1 milj. euroa) ja yhtiön tulos 22,9 milj. euroa positiivinen (2014: 14,8 milj. euroa positiivinen). Parantunut tulos johtui pääosin omaisuuden myyntivoitoista. Korjausrakentaminen rahoitettiin tulorahoituksella. VAV Asunnot perusti 6/2015 uuden tytäryhtiön VAV Hoivakiinteistöt Oy. VAV Palvelukodit Oy siirrettiin VAV Hoivakiinteistöt Oy:n tytäryhtiöksi. Palveluasumisen liiketoimintasiirto uuteen yhtiöön toteutui kesäkuussa 2015.

VTK Kiinteistöt Oy –konsernin tulos vuonna 2015 oli +0,15 milj. euroa (2014: -0,26 milj. euroa). Yhtiön liikevaihto kasvoi lähes 8 milj. euroa (2015: 20,4 milj. euroa, 2014: 12,5 milj. euroa) johtuen liikuntakiinteistöjen fuusioista vuoden 2015 alussa. Muita yhtiön merkittäviä tapahtumia olivat kaupungin pesulapalveluiden ”yhteisen pöydän” (ruokavaraston) rakennuttaminen Hosantie 2:en sekä Metropolia Ammattikorkeakoulun Myyrmäen kampuksen osto joulukuussa 2015.

Vantaan kaupungin Tulkkikeskuksen toiminta siirrettiin Helsingin Seudun Asioimistukkikeskus Oy:hyn 1.1.2015 (entinen Vivamus Oy). Yhtiön toiminimi muutettiin 30.12.2015 A-tulkkaus Oy:ksi. Kaupungin omistus yhtiöstä on 99,7% ja sen muut osakkaat ovat Helsingin kaupunki, Helsingin ja HUS-yhtymä sekä Espoon kaupunki, kukin 0,1 % osakkuudella. Yhtiön tehtävänä on tuottaa asioimistulkkaus ja käännöspalveluita pääasiallisesti omistajilleen.

Seuraavien yhtiöiden sulautumiset astuivat voimaan 1.1.2015:

- Kiinteistö Oy Itäkehä fuusioitui Kiinteistö Oy Kehäsuoraan
- Kiinteistö Oy Länsi-Vantaan Liikuntalaitokset fuusioitui VTK Kiinteistöt Oy:öön.
- Rajakylän Tenniskeskus Oy fuusioitui VTK Kiinteistöt Oy:öön.
- Kiinteistö Tikkurilan Urheilutalon kiinteistötoiminta fuusioitui VTK Kiinteistöt Oy:öön. (operointitoiminnan siirto apporttina Myyrmäen Urheilupuisto Oy:öön tapahtui 31.12.2014).

Liikuntayhtiöiden operointitoiminta siirrettiin vuoden 2015 aikana Myyrmäen Urheilupuisto Oy:stä kaupungin liikuntapalveluille ja Tikkurilan hotellitoiminta VTK Kiinteistöt Oy:lle.

Vantaan Innovaatioinstituutti Oy:n osakekanta myytiin 2.1.2015 VTK Kiinteistöt Oy:lle. Henkilöstö ja keskeneräisten projektit siirtyivät elinkeinopalveluille.

Vantaan kaupunki osti keväällä 2015 Kummila Oy:n konkurssipesältä Kiinteistö Oy Vantaan Ahven -nimisen yhtiön osakekannasta 20%. Kaupan jälkeen Vantaan kaupunki omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Ahvenen kokonaan.

Osana Kehärataprojektiin kuuluvan Tikkurilan matkakeskuksen toteuttamista kaupunki osti Kiinteistö Oy Tikkurilan Linja-autoasema -nimisen yhtiön osakkeet YIT Rakennus Oy:ltä tammikuussa 2015 (KH 20.5.2013 § 27). Kaupunki osti linja-autoterminaalin ja määräosa tontista 61308/1 yhtiöltä 29.12.2015.

Oy Apotti Ab perustettiin 15.7.2015 (KH 25.5.2015). Vantaan kaupunki omistaa yhtiöstä 13% ja yhtiön muut osakkaat ovat HUS 46%, Helsingin kaupunki 38%, Kirkkonummen kaupunki 2,5% ja Kauniaisten kaupunki 0,5%. Oy Apotti Ab on sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja omistajilleen omakustannushintaan tuottava osakeyhtiö.

Vantaan kaupungin tytäryhteisöjen vuosikooste 2015 on käsitelty yleisjaostossa 14.3.2016 ja se on luettavissa osoitteessa http://paatokset.vantaa.fi/ haulla Vantaan kaupungin tytäryhtiöiden vuosikooste 2015.

Kuntayhtymät

Kaupunginvaltuusto teki päätöksen (25.8.2014 § 6) EVTEK –kuntayhtymän (kaupungin omistus 43%) purkamisesta. EVTEK-kuntayhtymä purkautui 1.1.2015 lukien. Kuntayhtymä omisti toimitilat, joista Espoon kaupunki kiinteistön omistajana on vuokrannut toisen (Vanha Maantie 6) ja Vantaa kaupunki omistajana toisen (Leiritie 1) tonteista kuntayhtymälle. Purkamisen yhteydessä Leiritie 1 toimitilat siirtyvät Vantaan kaupungille. Vantaan kaupunki myi Leiritie 1 kiinteistön VTK Kiinteistöt Oy:lle syksyllä 2015 (KH 23.3.2015 § 65).

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vantaan kaupungin talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) mukaisesti konsernin rakenteen tarkastelua ja organisointia jatketaan. Tavoitteena on samantyyppisten toimintojen keskittämisen myötä tytäryhtiöiden lukumäärän vähentäminen. Uusia yhtiöitä perustetaan vain jos perustettavan yhtiön toimintaa ei voida keskittää jo olemassa oleviin yhtiöihin tai on jonkun muu perusteltu syy yhtiön perustamiselle/jakamiselle. Sote-uudistuksen vaikutusten selvitystyö on käynnistetty ja sitä jatketaan vuonna 2016.

Medi-Heli ry lahjoitti Kiinteistö Oy Vantaan Helikopteritukikohdan koko osakekannan kaupungille 1.1.2016 (KH 30.11.2015 § 17). Kiinteistöä ja sillä sijaitsevia rakennuksia on aiemmin käytetty Uudenmaan alueella toimivan lääkärihelikopterin tukikohtana sekä lääkäri- ja muun ensihoitotoiminnan keskuksena. Sittemmin kiinteistö on jäänyt tyhjilleen ja siten vaille sen alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaista käyttöä.

Kaupunginvaltuusto päätti 19.10.2015 § 3, että Vantaan kaupunki ostaa Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4:n koko osakekannan. Tällä hetkellä yhtiön tiloissa on vuokralla Myyrmäen sosiaali- ja terveyskeskus. Kauppa toteutetaan vuonna 2017.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ohjeiden anto kunnan edustajille kaupunkikonsernin yhtiöissä

Kaupunginhallitus teki konserniyhtiöihin liittyviä päätöksiä ja lausuntoja vuonna 2015 n. 25 kpl. Päätökset ja lausunnot liittyivät mm. yhtiöiden osakassasopimuksiin, rahoittamiseen, yhtiöiden omistusjärjestelyihin ja kuntayhtymien talousarvioihin.

Lisäksi kaupunginhallitus teki 26.1.2015 § 5 sisäisen tarkastuksen raporttien perusteella osakkeenomistajan päätökset Kiinteistö Oy Kehäporttia ja Kiinteistö Oy Kehäsuoraa (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) koskien. Tarkastusten havaintojen pohjalta Vantaan kaupunki teki tutkintapyynnöt poliisille. Kaupunginhallitus antoi 2.3.2015 § 39 VTK Kiinteistöt Oy:lle toimenpideohjeen Myyrmäen Urheilupuisto Oy:ssä tehdyn sisäisen tarkastuksen loppuraportin perusteella. Myös Myyrmäen Urheilupuiston Oy:n tarkastuksessa esitettyjen havaintojen perusteella Vantaan kaupunki teki tutkintapyynnön poliisille.

Vuonna 2014 kaupunginhallituksessa käsiteltiin BDO Audiator Oy:n suorittamaa selvitystä kaupungin ja kaupungin yhtiöiden sähköurakkahankintojen käytännöistä sekä kaupungin käytännöistä rakennuslupa-aikojen jatkamisessa. Tytäryhtiöt raportoivat kaupunginhallitukselle raportissa esitettyjen toimenpidesuositusten perusteella tehdyistä toimenpiteistä loppuvuodesta 2014 sekä kaksi kertaa kevään 2015 aikana.

Yleisjaosto antoi vuonna 2015 menettelyohjeet kaupunkikonsernin yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiökokouksissa sekä kuntayhtymien ylimmissä päättävissä toimielimissä päätettävistä asioista. Lisäksi Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännön 16 §:n 5. kohdan mukaan konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää kiireellisissä tapauksissa menettelyohjeen antamisesta ja kaupungin edustajan määräämisestä yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava.

Vuoden 2015 alussa yleisjaosto teki konserniyhtiöiden yhtiökokouksien edustajien nimeämisiin liittyvät delegointipäätökset yleisjaostolle ja toimialoille (YJA 9.3.2015 4§-5§, YJA 13.4.2015 21§). Päätösten myötä yleisjaosto antoi menettelyohjeet kaikkiin kaupungin tytäryhtiöiden yhtiökokouksiin vuonna 2015 lukuun ottamatta Kiinteistö Oy Korson Toimistokeskuksen, Hakunilan Keskus Oy:n ja Kiinteistö Oy Korsontie 2:n varsinaisia yhtiökokouksia, joihin menettelyohjeet annettiin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla (siirtymävaihe).

Tilikaudella 2015 yleisjaosto antoi 79 menettelyohjetta yhtiö- ja yhtymäkokouksia sekä säätiöiden valtuuskuntien kokouksia varten. Viranhaltijapäätöksinä annettiin 20 menettelyohjetta yhtiö- ja yhtymäkokouksia varten. Lisäksi yleisjaosto antoi kaksi toimintaohjetta tytäryhtiöille.

Yleisjaosto antoi tilikauden aikana konsernistrategian mukaisen omistajan ennakkosuostumuksen 17 toimenpiteelle. Lisäksi se hyväksyi kaksi toimenpidettä. Ennakkosuostumukset koskivat mm. tytäryhtiöiden toimitusjohtajasopimusten ehtoja, sopimuksia ja omistusjärjestelyjä. Tytäryhtiöt antoivat selvityksiä yleisjaostolle mm. tilintarkastajien tarkastuspöytäkirjoissa esittämiin havaintoihin sekä sisäisten tarkastajien tarkastusraporteissaan esittämiin havaintoihin.

Tytäryhteisöjen toiminnan valvonta ja taloudellisen aseman seuranta

Konsernistrategian mukaan kaupungin ja tytäryhteisön välillä pidetään kaksi kertaa vuodessa suunnittelu- ja neuvottelutilaisuus (navigointitilaisuus) kaupungin ja yhteisön strategioiden yhteensopivuuden varmistamiseksi sekä vuositason toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi. Vuoden 2015 aikana navigoitiin Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, VAV –konserni ja VTK-Kiinteistöt Oy –konserni. Konsernihallinto laati navigoinneista muistiot, jotka raportoitiin yleisjaostolle muun navigointiaineiston ohessa.

Kirjalliset navigoinnit yleisjaostolle toteutetaan vuosittain tytäryhteisöiden riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevan kyselyn yhteydessä. Navigointi voidaan toteuttaa myös muuna yhteistyönä tai kirjallisesti käyttäen konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalueen tätä tarkoitusta varten tekemää lomakepohjaa. Konserniohjeen mukaan tytäryhtiöt raportoivat asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kaupungille konserniohjeiden mukaisesti ja yleisjaoston tarkemmin päättämällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Erikseen päätettävien yhteisöjen osalta raportointi suoritetaan kaupunginvaltuustolle.

Tytäryhteisöjen tuloksenseuranta toteutettiin vuonna 2015 siten, että tytäryhteisöt toimittivat konsernihallinnolle määrämuotoiset raportit kultakin vuosineljännekseltä. Raporteista laadittiin yleisjaostolle yhteenveto, jossa tulosta verrattiin budjettiin, edellisen vuoden tilinpäätökseen ja vastaavan neljänneksen tulokseen edellisenä vuonna. Kaikki toimivat tytäryhteisöt palauttivat neljännesvuosiraportit. Tytäryhtiöiden toiminnasta, taloudesta ja toiminnan ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tunnusluvuista laadittiin osavuosikatsaukset neljännesvuosittain. Tytäryhteisöjen osavuosikatsastusten yhteenveto sekä kaupunginvaltuuston päättämät sitovat tavoitteet merkittäville tytäryhtiöille raportoitiin myös kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle osana kaupungin osavuosikatsausta.

Vantaan Energia, VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy sekä Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy esittelivät syksyllä 2015 valtuustolle yhtiönsä toimintaa, strategiaa, tavoitteita sekä esityksensä sitoviksi tavoitteiksi vuosille 2016-2019.

Konsernistrategian mukaisesti tytäryhteisöjen toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat sekä hallitusten kokousten esityslistat ja pöytäkirjat liitteineen tulee seurantaa varten toimittaa konsernipalveluiden

apulaiskaupunginjohtajalle tai tämän määräämälle vastuuhenkilölle sekä yleisjaoston kyseiseen yhteisön hallitukseen nimeämälle asiantuntijalle. Konsernihallinto keräsi keväällä ja loppuvuodesta 2015 yhtiöiden hallitusten pöytäkirjat sellaisen yhtiöiden osalta, jotka olivat jättäneet ne toimittamatta.

Keskeisten konserniyhtiöiden hallituksiin on nimetty yleisjaoston antamien menettelyohjeiden mukaisesti asiantuntijat, jotka yhtiöiden hallitukset kutsuvat tarpeen mukaan kokouksiin. Asiantuntijajäsenet ovat tilakeskuksen, konsernihallinnon tai liikuntapalveluiden tulosalueilta.

Tytäryhtiöille on tilikauden aikana lähetetty kaksi konsernihallinnon tiedotetta. Tiedotteet koskivat mm. tilinpäätös- ja raportointiaikatauluja, konserniyhteisöjen henkilöstöasioita, hallitusten kokouspalkkioita, lainsäädännön muutoksia, pienhankintajärjestelmä HankintaSampoa, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteita Vantaan kaupunkikonsernissa sekä Tilaajavastuu.fi -palvelun käyttöönottoa.

Keskitettyjen konsernipalveluiden käyttö

Kaupungin tytäryhteisöjen rahoitus- ja pääomahuolto toteutetaan rahoituksen tulosalueen toimesta tai sen antamien ohjeiden mukaan. Kaupunki voi myöntää yhtiön lainarahoitukseen takauksen, ja tulosalue kilpailuttaa yhtiön tarvitseman rahoituksen ja toteuttaa pääomahuollon järjestämisen. Kaupunki voi myöntää pitkäaikaista lainaa tytär- ja osakkuusyhtiölle pääasiallisesti oman pääoman luontoisesti. Takauksia myönnettäessä kaupunki huomioi aina EU:n valtiontukisäännösten sekä soveltuvien kansallisten säännösten noudattamisen.
Kaupungin takauksen myöntämisestä, takausprovisiosta ja vastavakuudesta päättää kaupunginvaltuusto. Muista ehdoista päättää kaupunginhallitus pannessaan täytäntöön kaupunginvaltuuston päätöstä. Takauspäätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Kaupunki voi tapauskohtaisesti myöntää takauksia muille kuin määräysvallassaan oleville sellaisille yhteisöille, joiden toiminta liittyy läheisesti kunnan omaan toimintaan noudattaen konsernistrategiassa määriteltyjä periaatteita.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa keskitetty on rahoituksen tulosalueelle. Keskityksen tavoitteena on tehokas rahoitus- ja korkoriskin hallinta, kustannussäästöt sekä rahavirtojen optimointi.

Kaupungissa on käytössä konsernitilijärjestelmä, johon tytäryhteisöjä voidaan yleisjaoston perusteella liittää. Konsernitilijärjestelmästä vastaa ja sen käyttöä ohjeistaa konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalue. Vantaan kaupungin konsernitili- ja maksuliikepalvelut kilpailutettiin keväällä 2013. Päätös valitusta päävälittäjäpankista ja sivuvälittäjäpankista annettiin tiedoksi yleisjaostolle 8.4.2013 § 12. Vuoden 2015 aikana konsernitilijärjestelmään liitettiin Kiinteistö Oy Tikkurilan linja-autoasema.

Vantaan kaupungin Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) sekä konsernistrategian mukaisesti Vantaan tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelut keskitetään talouspalvelukeskukseen. Vuonna 2015 siirtyi 14 tytäryhtiötä talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi. Vuonna 2016 siirtyvät loputkin vielä siirtymättä olevat tytäryhtiöt talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi lukuun ottamatta Vantaan Energia –konsernia. VAV-asunnot -konsernin, Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n mahdollinen siirtyminen selvitetään myöhemmin.

Konsernipalveluista mm. hankintakeskus, konsernihallinto, rahoitus, tietohallinto ja talouspalvelukeskus ovat kilpailuttaneet koko konsernin käyttöön puitesopimuksia sekä ohjeistaneet tytäryhteisöjä kilpailutettujen sopimustoimittajien käyttämisessä. Konsernipalveluiden tulosalueet tuottavat myös Vantaan Tilapalvelut Oy:n tukipalvelut pl. palkanlaskentapalvelut.

Konsernipalveluiden tulosalueiden lakimiehet antoivat asiantuntijapalveluita julkisissa hankinnoissa, sopimusasioissa ja muissa tehtäväalueensa lakiasioissa. Henkilöstökeskus antoi asiantuntijapalveluita henkilöstö- ja työsopimusasioissa. Tilakeskus antoi asiantuntijapalveluita asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöille.

Konsernivalvonnan kehittäminen

Konsernipalvelut laajensi ja päivitti (YJA 18.5.2015 20§) navigointiohjeistusta sekä navigoinneissa käytettäviä lomakkeita, jotta konsernistrategian noudattaminen po. yhtiöissä liittyen mm. talouden seurantaan, sitovien

tavoitteiden toteutumiseen, investointeihin, hankintoihin sekä muihin yhtiön kannalta merkittäviin toimenpiteisiin tulee varmistettua myös kirjallisesti. Lomakkeiden laajentaminen lisää yhtiöitä koskevaa läpinäkyvyyttä sekä niiden sisäistä valvontaa sekä helpottaa yleisjaostossa tapahtuvaa yhtiöiden seurantaa niitä koskevan lomakkeiston ollessa määrämuotoista.

Navigointitilaisuuksiin velvoitetaan osallistumaan yhtiön toimitusjohtajan lisäksi yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan. Yhtiöiden tulee käsitellä palautettavat navigointiaineistot yhtiön hallituksessa ennen niiden toimittamista konsernihallintoon. Yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön hallituksen puheenjohtajan edellytetään allekirjoittavan kaikki palautettavat lomakkeet.
Navigointitilaisuuteen kaupungin puolelta osallistuvat konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan tai tämän määräämän lisäksi edustajat talous- ja hallintopalveluiden, rahoituksen, talouspalvelukeskuksen sekä hankinnan tulosalueilta sekä tarvittaessa sen toimialan edustaja siltä toimialalta, jonka toimintaan yhtiön lähinnä liittyy, ja henkilöstökeskuksen edustus, mikä yhtiössä on merkittävästi omaa henkilökuntaa. Tällä laajennuksella pyritään siihen, että navigointitilaisuudessa yhtiön käytettävissä on laaja-alaisesti kaupungin tukipalvelut ja että tiedonkulku paranee eri osapuolten välillä.

Riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen valvonnan toimivuus tytäryhteisöissä

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta konsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vantaan kaupungin ja tytäryhteisöjen riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Toimialat, liikelaitokset ja tytäryhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan järjestelyistään osana talouden seurantaa ja raportointia.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi ohjeen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa 2.3.2015 § 13, joka astui voimaan 31.3.2015. Ohjeen tarkoituksena on selkeyttää kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteitä, tavoitteita, organisointia, periaatteita, vastuita ja toimintatapoja sekä varmistaa, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sovelletaan yhtenäisin perustein koko kaupunkiorganisaatiossa. Uudistuneen kuntalain riskienhallintaan kohdistuvat vaatimukset on huomioitu määriteltäessä em. periaatteita ja toimintamalleja.

Rahoituksen tulosalueen kilpailuttama vakuutusmeklari huolehtii konsernin vakuutusten kattavuudesta ja kilpailuttamisesta. Konsernijaosto päätti 15.9.2008 § 21, että kaupungin vakuutukset hankitaan 1.1.2009 alkaen vakuutusmeklarin suosituksen pohjalta. Rahoituksen tulosalue kilpailutti kaupungin ja tytäryhteisöjen vakuutusturvan vuosille 2014 - 2017 sekä jatko-option vuosille 2018 - 2019. Vakuutusyhtiöt ja niiden tarjoamat vakuutuslajit valittiin kaupunginhallituksen kokouksessa 16.9.2013 § 20. Uudet vakuutukset astuivat voimaan 1.1.2014. Vuoden 2014 alussa kilpailutettiin kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalvelut. Vantaan kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalveluiden toimittajaksi valittiin Marsh Oy (YJA 24.2.2014 § 7).

Sisäinen valvonta on osa hyvän johtamisen ja hallinnon periaatetta. Yhteisön hallituksen tehtävänä on järjestää yhteisön sisäinen valvonta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla. Rahoituksen tulosalue on tehnyt selvitykset yhtiöiden riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilasta niistä konsernin tytäryhtiöistä, joiden yhtiökokousasiat käsitellään yleisjaostossa. Kyselyjen vastaukset esitettiin yleisjaostolle 9.3.2015 §:ssä 24 ja 14.9.2015 §:ssä 11. Riskienhallintapäällikkö on ohjeistanut muun muassa Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n laajennettua johtoryhmää ja yhtiön hallitusta sekä VTK Oy:n toimitusjohtajaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista.

Tytäryhtiöissä sisäisestä valvonnasta vastaavat yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus kaupunginjohtajan toimeksiannon mukaisesti tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Sisäinen tarkastus suorittaa työohjelmansa tai erillispäätöksen mukaisia tarkastuksia sekä raportoi havainnoista ja johtopäätöksistä konsernijohdolle. Tarkastusta varten tytäryhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa. Tytäryhtiöillä on mahdollisuus käyttää kaupungin sisäistä tarkastusta oman sisäisen tarkastuksensa järjestämisessä.

Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman mukaisesti yleisjaostolle raportoitiin tarkastukset koskien Tikkuparkki Oy:tä, VAV Asunnot Oy:n tietohallintoa ja tietojärjestelmiä, Myyrmäen Urheilupuisto Oy:tä (kaksi tarkastusta), Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköintiä. Lisäksi Sisäinen tarkastus teki jälkitarkastukset koskien Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n kiinteistöpalvelut – yksikön hankintoja. Kaupunginhallitukselle raportoitiin tammikuussa 2015 Kiinteistö Oy Itäkehän, Kiinteistö Oy Kehäsuoran ja Kiinteistö Oy Kehäportin tarkastusraportit.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
Toimintatuotot	1 020,5	990,7	1 032,7
Toimintakulut	- 1 862,3	- 1 833,3	- 1 868,4
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4,3	3,0	2,9
Toimintakate	- 837,5	- 839,6	- 832,7
Verotulot	934,0	923,5	915,2
Valtionosuudet	156,5	146,6	153,5
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	11,2	11,6	11,7
Muut rahoitustuotot	0,8	3,1	3,2
Korkokulut	- 27,4	- 31,7	- 33,7
Muut rahoituskulut	- 3,3	- 3,5	- 2,1
Vuosikate	234,2	210,0	215,2
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	- 181,5	- 156,7	- 145,3
Omistuksen eliminointierot	- 0,2	0,0	0,0
Arvonalentumiset	- 0,1	0,0	- 0,1
Satunnaiset erät	1,2	0,0	0,0
Tilikauden tulos	53,8	53,3	69,8
Tilinpäätössiirrot	0,2	0,0	- 22,9
Tilikauden verot	- 6,9	- 9,2	0,0
Laskennalliset verot	- 3,8	- 3,1	0,0
Vähemmistöosuudet	- 8,6	- 13,3	- 6,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34,6	27,7	40,4

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2015	2014	2013
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	54,8	54,0	55,3
Vuosikate/ poistot, %	129,1	134,1	148,0
Vuosikate, euroa/ asukas	1 091,9	996,4	1 034,0
Asukasmäärä	214 530	210 803	208 098

Konsernin rahoituslaskelma	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	234,2	210,0	215,2
Satunnaiset erät	1,2	0,0	0,0
Tilikauden verot	-6,9	- 9,2	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-35,2	- 34,8	- 42,1
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-318,9	- 471,7	- 376,3
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6,0	9,1	9,6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	106,0	178,0	95,6
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 13,5	- 118,5	- 98,0
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0,0	- 1,3	- 1,4
Antolainasaamisten vähennys	1,1	0,1	0,0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	347,5	274,5	186,3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-229,3	- 233,7	- 86,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-21,7	88,2	- 80,3
Oman pääoman muutokset	-11,6	- 11,3	- 14,6
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset	-0,1	0,0	- 0,2
Vaihto-omaisuuden muutos	-6,3	- 23,3	44,9
Saamisten muutokset	13,0	16,2	23,7
Korottomien velkojen muutos	-110,5	35,2	34,1
Rahoituksen rahavirta	- 18,0	144,6	106,5
Rahavarojen muutos	- 31,4	26,1	8,5
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	188,6	220,0	194,0
Rahavarat 1.1.	220,0	194,0	185,5

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2015	2014	2013
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	- 391,6	- 346,7	- 279,7
Investointien tulorahoitus, %	74,9	45,4	58,7
Lainanhoitokate	1,0	0,9	2,1
Kassan riittävyys, pv	28,2	31,2	29,9

Konsernitase	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	3 179,7	3 110,8	2 946,0
Aineettomat hyödykkeet	*118,6*	*69,2*	*66,5*
Aineettomat oikeudet	8,1	10,1	10,5
Muut pitkävaikutteiset menot	107,8	57,5	31,5
Ennakkomaksut	2,7	1,6	24,4
Aineelliset hyödykkeet	*2 726,4*	*2 708,5*	*2 564,9*
Maa- ja vesialueet	346,5	322,8	322,1
Rakennukset	1 413,9	1 281,0	1 173,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	794,4	928,1	844,3
Koneet ja kalusto	77,7	73,6	64,2
Muut aineelliset hyödykkeet	9,7	7,5	3,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	84,1	95,6	157,8
Sijoitukset	*334,7*	*333,1*	*314,6*
Osakkuusyhteisöosuudet	53,8	59,8	49,1
Muut osakkeet ja osuudet	82,5	73,8	67,3
Muut lainasaamiset	196,5	197,6	196,2
Muut saamiset	1,9	1,9	2,0
Toimeksiantojen varat	3,3	3,2	3,3
Vaihtuvat vastaavat	491,4	530,5	496,3
Vaihto-omaisuus	62,2	55,9	32,6
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	75,5	52,4	88,8
Lyhytaikaiset saamiset	165,1	201,1	180,9
Rahoitusarvopaperit	9,7	13,7	10,7
Rahat ja pankkisaamiset	179,0	207,3	183,3
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 674,4	3 644,4	3 445,6

Konsernitase	2015 milj. €	2014 milj. €	2013 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	981,8	946,8	849,2
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Arvonkorotusrahasto	0,2	0,2	0,2
Muut omat rahastot	181,31	176,04	150,1
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	416,5	393,7	309,3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34,6	27,7	40,4
Vähemmistöosuudet	88,8	91,7	59,0
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0,0	0,0	126,5
Poistoero	0,0	0,0	124,4
Vapaaehtoiset varaukset	0,0	0,0	2,1
Pakolliset varaukset	21,5	19,4	17,5
Eläkevaraukset	0,6	0,8	0,8
Muut pakolliset varaukset	20,9	18,6	16,7
Toimeksiantojen pääomat	3,9	3,8	4,0
Vieras pääoma	2 578,4	2 582,7	2 389,5
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 917,2	1 796,4	1 755,6
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	164,0	157,0	125,7
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	172,7	197,1	108,9
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	324,6	432,2	399,3
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 674,4	3 644,5	3 445,6

Konsernitaseen tunnusluvut	2015	2014	2013
Omavaraisuusaste, %	29,3	28,7	30,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	121,0	124,2	112,5
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	451,1	421,4	349,6
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	2 102,9	1 999,1	1 680,2
Konsernin lainakanta 31.12., milj. €	2 089,9	1 993,5	1 864,5
Konsernin lainakanta 31.12., €/ asukas	9 741,6	9 456,8	8 959,6
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj. €	196,5	197,6	196,2
Asukasmäärä	214 530	210 803	208 098

1.7 Tilinpäätöksen keskeiset liitetiedot

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta.

Kaupungin ulkoiset toimintatuotot vuonna 2015 olivat 274 miljoonaa ja konsernin 1 020 miljoonaa euroa. Konsernin toimintatuotoista 35 prosenttia oli yleishallinnon, 29 prosenttia sosiaali- ja terveystoimen sekä 27 prosenttia maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kohdistuvia. Kaupungin verotulokertymästä, 934 miljoonasta eurosta, 84 prosenttia muodostuu kunnan tuloveroista, 8 prosenttia yhteisöveroista ja 8 prosenttia kiinteistöverosta.

Olennaisia myyntivoittoja kirjattiin kaupungin puolella tilikaudella 2015 39 miljoonaa ja konsernissa 37 miljoonaa euroa. Osinkotuottoja kaupungille kertyi vuonna 2015 18,5 miljoonaa euroa, joista Vantaan Energia -konsernilta 18 miljoonaa euroa.

Taseen vastaavia koskevissa liitetiedoissa on eritelty kaupungin omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä sekä yhteisyhteisöissä. Liitetiedoista ilmenee lisäksi konsernin osuus kunkin yhteisön omasta ja vieraasta pääomasta sekä tilikauden yli- tai alijäämästä. Konsernin oma pääoma tilikauden 2015 lopussa oli 982 miljoonaa euroa ja konsernin vieras pääoma vuoden 2015 lopussa oli 2 578 miljoonaa euroa. Konsernin osuus Vantaan Energian ylijäämästä oli 13,1 miljoonaa ja VAV:n 18,4 miljoonaa euroa.

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvää pitkäaikaista velkaa oli kaupungilla vuoden 2015 lopussa 464 miljoonaa euroa. Kaupungin lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille olivat vuoden 2015 lopussa 82 miljoonaa euroa, josta 62 miljoonaa tytäryhtiöiden konsernitiliin kohdistuvia lainoja. Lyhytaikaisia siirtovelkoja kaupungilla oli vuoden 2015 lopussa 66 miljoonaa euroa, josta 94 prosenttia muodostui palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksista. Konsernissa siirtovelkoja oli 121 miljoonaa euroa, josta 86 prosenttia palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksia.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevia liitetietoja tarkastelemalla voidaan havaita, että kaupungilla ei ole velkaa, jonka vakuudeksi olisi annettu kiinnityksiä tai pantattu osakkeita. Konsernissa sen sijaan vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin vuoden 2015 lopussa olivat 926 miljoonaa, pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 20 miljoonaa sekä muut annetut vakuudet 5 miljoonaa euroa. Annettuja takauksia kaupungilla oli tilikauden päättyessä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta 482 miljoonaa ja muiden puolesta 21 miljoonan euron edestä.

Kaupungin muita vastuita ovat 1 005 miljoonan euron osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista sekä sopimus- ja leasingvastuut 355 miljoonaa euroa. Konsernin leasing- ja muut vastuut olivat vuoden 2014 lopussa 589 miljoonaa euroa. Konsernissa avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot olivat 341 miljoonaa ja markkina-arvot -24 miljoonaa euroa.

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Vantaan kaupungin tilikauden tulos ennen poistoeron, varausten ja rahastojen muutosta on 1 350 516,52 euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyvät kaupungin liikelaitosten ja rahastojen tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 2015 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisen hyödykkeen hankintamenon kattamiseen yhteensä 1 076 338,05 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 192 338,65 euroa ja muodostetaan johtokunnan esityksen mukaisesti 1 200 000,00 euron investointivaraus investointisuunnitelman mukaisiin tuleviin kalustoinvestointeihin.

- Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 42 696,61 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä ja kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 33 660,39 euroa.

- Vantaan kaupungin asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 722 933,93 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 963 802,96 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 41 390,52 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Vahinkorahaston alijäämä 1 003 413,00 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 165 959,23 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 560 933,99 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään ja taseeseen kertyneistä edellisten tilikausien ylijäämistä siirretään 141 000,00 euroa Vantaan kaupungin taseen omaan pääomaan tilikauden 2016 kirjanpidossa.

- Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 41 339,33 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien alijäämään. Koska edellisten tilikausien alijäämää ei pystytä kattamaan vuoden 2015 ylijäämällä, liikelaitoksessa on laadittu suunnitelma alijäämän kattamiseksi seuraavien vuosien kuluessa.

- Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 662 128,11 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Sitovien tavoitteiden toteutuminen 2015

Vuodelle 2015 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 28 kappaletta. Tavoitteista 13 toteutui täysin, 7 melko hyvin, neljä jossain määrin ja neljä ei lainkaan.

Talouden tasapainottamis- ja kehittämistoimenpiteet (TVO- jatkotoimenpiteet) vuosille 2015–2017 käsiteltiin kevään 2015 valtuustoseminaarissa ja hyväksyttiin kehyspäätöksen yhteydessä. Kaupungin (pl. liikelaitokset ja rahastot) investointiosan netto ilman Kehäradan ja Kehä III:n investointimenoja vuonna 2015 oli 98,3 milj. euroa. Kaupungin bruttoinvestoinnit yhteensä olivat 146,1 milj. euroa, ilman Kehärataa ja Kehä III:a 113,4 milj. euroa.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2015 37,3 milj. euroa, josta Kivistön alueelta 6,7 milj. euroa. Sitovan tavoitteen tavoitetaso ylittyi 5,3 milj. eurolla.

Kivistön asuntorakentaminen oli kumppaneiden toimesta vilkasta ja uuden asuntorakentamisen edistymistä edistettiin ripeällä kaavoituksella. Kivistön keskustassa on valmistunut 15 kerrostaloa ja 14 kerrostaloa on rakenteilla. Keimolanmäessä on rakenteilla vuodenvaihteessa 2016 6 kerrostaloa. Asuntomessut järjestettiin Kivistössä 10.7.–9.8.2015. Messukävijöitä oli 138 748. Asuntomessuista tehdyn julkisuusanalyysin mukaan julkisuuden sävy messutapahtuman aikaan oli valtaosin positiivista.

Maankäytössä priorisoitiin keskustojen ja joukkoliikenne-vyöhykkeiden kaavoittamista ja toteuttamista sekä vihervyöhykkeiden säilyttämistä: Martinlaakson ja Korson keskustojen kumppanuuskilpailut toteutettiin, myös Myyrmäen kumppanuuskilpailu järjestettiin. Tikkurilaan kaavoitettujen uusien asuntojen määrä oli 1 255. Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015 tavoitteen mukaisesti.

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle: Vuonna 2015 Vantaalle valmistui 2 689 uutta asuntoa, joka ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 689:llä. Lisäksi kaupunki luovutti vuoden 2015 aikana 33 omakotitalotonttia, kun tavoitteena oli luovuttaa vähintään 80 tonttia.

Elinvoimaohjelmaa toteutettiin: Muun muassa Kauppakeskusakatemia -toimintakonsepti on perustettu yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Lisäksi toimenpiteistä ovat toteutuneet esimerkiksi yrityskiihdyttämön perustaminen ja matkailukärkien tuotteistaminen.

Koulutustakuuta toteutettiin; 98,5 prosenttia peruskoulun päättäneistä sai jatkokoulutuspaikan. Lisäksi 0,7 prosentilla perusopetuksen päättäneistä on jokin muu kiinnekohta – on työelämässä, äitiyslomalla tai lähtenyt ulkomaille töihin tai opiskelemaan.

Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaiden kanssa vakiintui toimintatapana kaupungin toimialoilla: Asukkaita on osallistettu mm. Aviapoliksen kaavarunkotyöhön, Kivistön ja Backaksen kartanon alueiden suunnitteluun sekä Kuusijärven kehittämissuunnitelmatyöhön. Kuntalaispalveluissa keskityttiin erityisesti osallisuusmallin toimeenpanoon. Päihdetyön kokemusasiantuntijatoimintaa terveysasemilla laajennettiin useammille terveysasemille. On muun muassa kehitetty hoitotarvikejakelun toimintaa haastattelemalla potilaita. Perusopetuksessa oppilaita ja huoltajia on kuultu sähköisillä kyselyillä oppimiseen ja oppimisen tukeen liittyen.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,52. Vuoden 2014 lopun tilanteeseen verrattuna (4,58 %) toteuma oli hiukan parempi.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vsn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Kaupungin talous tasapainossa							
Strateginen päämäärä 1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan							
1.1. Toimintakatteen kasvuprosentin maksimi	Toimintakatteen kasvu-%	Toimintakatteen kasvu-% vuonna 2013 oli 1,9	Toimintakatteen kasvu 1,7 % suhteessa TA:oon 2014	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Talousarvion ja sen sisältämien kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen.	Toimintakatteen kasvu vuonna 2015 oli 0,9 prosenttia.	Tavoite toteutui täysin.
1.2. Investointikatto vuodelle 2015.	Vuoden 2015 bruttoinvestoinnit (ilman Kehärataa ja Kehä III:a)	99 milj. euroa	100 milj. euroa (ilman kehärataa ja kehä III:a)	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Investointiohjelman sopeuttaminen talousarvion raamiin kaikissa hankeryhmissä.	Kaupungin (pl. liikelaitokset ja rahastot) investointiosan netto ilman Kehäradan ja Kehä III:n investointimenoja vuonna 2015 oli 98,3 milj. euroa. Kaupungin bruttoinvestoinnit yhteensä olivat 146,1 milj. euroa, ilman Kehärataa ja Kehä III:ea 113,4 milj. euroa. Vuoden 2015 investointimenokirjauksia nostivat Dixin bussiterminaalin 6,8 milj. euron lunastuksen siirtyminen vuodelta 2014 vuodelle 2015 sekä maankäyttösopimuksissa kunnallistekniikan korvauksena vastaanotettujen maa-alueiden kirjanpidolliset investointimenot. Näitä erityisasiat pois lukien asettui vuoden 2015 investointien perustaso myös bruttomääräisesti tavoitellun investointikaton mukaiseksi.	Tavoite toteutui melko hyvin.
1.3. Joukkoliikenteen kuntaosuus on n. 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia. Infrakorvaukset (menot/tulot) tarkentuvat HSL:n talousarvioesityksen yhteydessä.	Joukkoliikenteen kuntaosuus-% ilman infrakorvauksia	49,7 % (lähtötaso korjattu)	n. 50 % (tavoitteen saavuttamiseen voidaan vaikuttaa joukkoliikenteen tarjonnan ja lipunhintojen kautta)	Hannu Penttilä	Vantaan vuoden 2015 joukkoliikenteen käyttösuunnitelma on 47 milj. euroa.	Kuntien osuus HSL:n toimintatuotoista vuonna 2015 oli 48,6 %.	Tavoite toteutui täysin.
1.4. Talouden tasapainottamis- ja kehittämistoimenpiteet päivitetään ja ne käsitellään kevään 2015 valtuustoseminaarissa.	Toimenpiteet määritelty	Vuoden 2013 loppuun mennessä toteutetut TVO-toimenpiteet	Toimenpiteet on päivitetty ja käsitelty kevään 2015 valtuustoseminaarissa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	TVO:n jatkotoimenpide-esitykset valmisteltiin kevään 2015 aikana ja ne käsiteltiin kevään 2015 valtuustoseminaarissa. TVO:n jatkotoimenpiteet hyväksyttiin vuoden 2016 talousarvion kehyspäätöksen yhteydessä 15.6.2015.	TVO:n toimalottaiset jatkotoimenpiteet on käsitelty kevään 2015 valtuustoseminaarissa ja hyväksytty vuoden 2016 talousarvion kehyspäätöksen yhteydessä.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan							
2.1. Onnistunut varainhankinta ja hallittu korkoriski.	Keskimääräinen lainamarginaali.	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali.	Vantaan kaupungin keskimääräinen lainamarginaali on matalampi kuin kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali.	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues	Neuvottelut käyty rahoittajien kanssa. Uusia suojauksia ei tehty vuonna 2015, mikä oli strateginen päätös. Näin ollen korkoriskin on annettu kasvaa.	Uutta lainaa nostettiin yhteensä 102 milj. euroa, minkä lisäksi kaupunki maksoi ennenaikaisesti takaisin 50 milj. euron suuruisen lainan ja jälleenrahoitti sen edullisemmin ehdoin. Lainaa nostettiin erittäin edullisin ehdoin ja pidemmällä maturiteetilla kuin vuonna 2014.	Tavoite toteutui täysin.
	Lainasalkun duraatio (= lainasalkun keskimääräinen korkosidonnaisuusaika)	Duraatio 0,6	Duraatio suurempi tai yhtä suuri kuin 0,6	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues		Duraatio on laskenut vuodesta 2014 eli korkoriski lisääntynyt. Valinta on tehty tietoisesti, mikä näkyy kaupungin vuoden 2015 korkomenoissa, jotka alittavat selvästi budjetin.	
	Lainasalkun korkomenot	Korkomenot 9,7 milj. euroa	Korkomenot max. 20,2 milj. euroa	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues		Lopullinen korkomenoennuste n. 5,9 milj. euroa.	
Strateginen päämäärä 3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan							
3.1. Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa vuoden 2015 aikana.	Maanmyyntivoitot, lisäksi raportoidaan Kivistön osuus maanmyyntivoitoista.	30 + 4 milj. euroa	32 milj. euroa	Hannu Penttilä	Tonttimyynti, erityisesti asuntotonttien myynti, on ollut vilkasta.	Maanmyyntivoitto 31.12.2015 37,3 milj. euroa, josta Kivistön alueelta 6,7 milj. euroa.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 4. Kumppanuuksien hyödyntäminen							
4.1. Kivistön kumppanuushankkeiden ja asuntomessujen onnistuminen.	Kumppanuushankkeiden onnistuminen.	Ei valmis.	Tehty onnistuneesti kumppaneiden kanssa.	Hannu Penttilä	Kivistön asuntorakentaminen on kumppaneiden toimesta vilkasta ja uuden asuntorakentamisen edistymistä on edistetty ripeällä kaavoituksella.	Yhteistyö kumppaneiden kanssa on edistynyt hyvin. Kivistön keskustassa on valmistunut 15 kerrostaloa ja 14 kerrostaloa on rakenteilla. Keimolanmäessä on rakenteilla 6 kerrostaloa.	Tavoite toteutui täysin.
	Asuntomessujen näkyvyys		Asuntomessujen näkyvyys eri medioissa	Hannu Penttilä	Asuntomessut järjestettiin Kivistössä 10.7.–9.8.2015. Messukävijöitä oli 138 748. (vrt. v. 2014 Jyväskylä 114 941 kävijää ja v. 2013 Hyvinkää 131 030 kävijää.) Tiedotustoimisto, jossa työskentelivät kaupungin ja Osuuskunnan viestinnän edustajat, palveli tiedotusvälineitä messualueella. Messutapahtuman aikana lähetettiin 13 mediatiedotetta, joissa nostettiin esiin kiinnostavia yksityiskohtia messutapahtumasta sekä markkinoitiin Kivistöä asuinpaikkana, Kehärataa unohtamatta. Sisältöä tuotettiin aktiivisesti myös sosiaalisen median eri kanaviin.	Asuntomessuista tehdyn julkisuusanalyysin mukaan julkisuuden sävy messutapahtuman aikaan oli valtaosin positiivista. Osuuskunta Suomen Asuntomessujen käyttämän Cision –mediaseurantatyökalun mukaan mediaosumia Vantaan messujen aikana oli 648 kpl (vrt. v. 2014 Jyväskylä 261 kpl). Tiedotusvälineiden edustajia Vantaan asuntomessuilla kävi 826 (vrt. v. 2014 Jyväskylä 464).	

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Kaupunkirakenne eheytyy							
Strateginen päämäärä 5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin							
5.1. Priorisoidaan keskustojen ja joukkoliikenne-vyöhykkeiden kaavoittamista ja toteuttamista sekä vihervyöhykkeiden säilyttämistä.	Martinlaakson ja Korson keskustojen kumppanuuskilpailujen toteutuminen aikataulussa.	Ei valmis.	Tehty onnistuneesti kumppaneiden kanssa.	Hannu Penttilä	Korson tomin, Korsotalon ja keskustan kaavoitustyö. Neuvottelut Martinlaakson keskustakorttelin (Laajavuoren koulu) ja Martinkeskuksen kilpailun voittajien kanssa alueiden toteuttamiseksi.	Korson kilpailu pidetty. Korson Tornin kaava ollut nähtävillä 21.10-19.11.2015 Martinlaakson keskustakorttelin ja Martinkeskuksen ostoskeskuksen kilpailut pidetty ja voittajat valittu. Kaupunginvaluusto hyväksynyt 14.12.2015 Keskustakorttelin (nro 002031) ja ostoskeskuksen (nro 002178) asemakaavat. Ostoskeskuksen kaavapäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeudelle.	Tavoite toteutui täysin.
	Myymäen kumppanuuskilpailun järjestäminen ja keskustan kaavoittaminen uudelta pohjalta yhdessä kumppaneiden kanssa.	Ei valmis.	Tehty onnistuneesti kumppaneiden kanssa.	Hannu Penttilä	Kilpailuehdotusten arviointi.	Kilpailu pidetty. Kilpailuehdotuksia tuli 9 kpl. Kaupunginhallitus valinnut voittajan 14.12.2015.	
	Tikkurilaan kaavoitettujen uusien asuntojen ja työpaikkojen määrä.	Nykytila	500 asuntoa ja 50 työpaikkaa	Hannu Penttilä	Vuonna 2015 voimaantulleissa asemakaavoissa asuntoja 1.255 kpl.	Vuodesta 2013 kaavoja tullut voimaan, joiden asuntojen lukumäärä on 1.400 kpl ja työpaikkojen 80 kpl	
5.2. Kehäradan liikennöinti käynnistyy viimeistään 1.7.2015.	Kehäradan liikennöinnin alkamisajankohta	Kehäradan rakentaminen käynnissä.	1.7.2015	Hannu Penttilä	Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015.	Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015.	Tavoite toteutui täysin.
5.3. Kaupunki teettää yhdessä Vantaan Energia Oy:n kanssa selvityksen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä 30 prosentilla vuoteen 2020 mennessä ja 40 prosentin vähentämisestä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 1990.	Päästöjen vähentämisselvitys tehty.	Kaupungilla ei ole tehty kaupunginjohtajien ilmastovelvoitteen mukaista selvitystä keinoista aikaisempaa tukemman tavoitteen saavuttamiseksi mahdollisimman kustannus-tehokkaasti.	Päästövähennysselvitys osoittaa keinot, joilla kustannustehokkaimmin päästään 30 prosentin tavoitteeseen vuoteen 2020 mennessä ja 40 prosentin tavoitteeseen vuoteen 2030 mennessä.	Hannu Penttilä	Selvitystyö on valmistunut tammikuussa 2016. Sen tulokset esitellään ympäristölautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle keväällä 2016.	Selvitysluonnoksessa on esitys keinoista.	Tavoite toteutui jossain määrin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista							
8.1. Kaupunki luo edellytykset 2 000 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.	Valmistuneiden asuntojen määrä (valmistuneiden asuntojen määristä raportoidaan myös hallintamuodoittain MAL-seurannan aikataulussa ja tilinpäätöksen yhteydessä)	1 675	2 000	Hannu Penttilä	Kivistön asuntorakentaminen on vilkasta ja asuntorakentamisen mahdollisuuksia on edistetty ripeällä kaavoituksella, erityisesti Kivistössä ja keskustoissa. Vuonna 2015 asuntorakentaminen keskittyi Kehäradan varrelle. Vuonna 2015 asunnoista runsas kolmannes rakennettiin Tikkurilan, vajaa kolmannes Kivistön ja vajaa neljännes Myyrmäen suuralueelle. Vähiten asuntoja valmistui Koivukylän ja Hakunilan suuralueille.	Vuonna 2015 Vantaalle valmistui 2 689 uutta asuntoa. Asunnoista 200 on omakotitaloissa, 102 paritaloissa, 124 rivitaloissa ja 2 263 kerrostaloissa tai muissa rakennuksissa.	Tavoite toteutui täysin.
8.2. Kaupunki luovuttaa 80 omakotitalotonttia.	Luovutettujen omakotitalotonttien määrä	83	80	Hannu Penttilä	Jatkuvassa myynnissä on ollut 37 tonttia, tarjouskilpailu järjestettiin 4 tontista keväällä 2015, 2 tontista järjestettiin tonttihaku asuntomessujen aikana ja syksyllä 2015 järjestettiin yleinen haku 19 tontista. Kaupungilla on ollut asuntomessualueelta tarjolla 7 pientalotonttia, joista kaikki tontit ovat myyty.	Luovutettu yhteensä 33 tonttia. (syksyn tonttihaun tonttikauppoja tehdään vuoden 2016 puolella)	Tavoite ei toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Kaupungin elinvoima vahvistuu							
Strateginen päämäärä 9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.							
9.1. Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.	Työttömyysaste alenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna (tilanne 31.12.).	Vantaa 10,5 %, muutos +1,6 % Helsinki 10,3 %, muutos +1,9 % Espoo 8,4 %, muutos +1,9 %	Vantaa -0,4 % suhteessa Helsinkiin	Jaakko Niinistö, Jose Valanta Raportointivastuu: Jaakko Niinistö	Työllisyyspalvelut on jatkanut tehokasta ja tuloksellista toimintaansa haastavassa työllisyystilanteessa.	Työttömyysaste 12/2015: Vantaa 12,6 %, vuosimuutos +1,0 prosenttiyksikköä Espoo 10,7 %, vuosimuutos +1,0 prosenttiyksikköä Helsinki 12,7 %, vuosimuutos +0,8 prosenttiyksikköä	Tavoite ei toteutunut lainkaan.
	Pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna (tilanne 31.12.).	Vantaa 2 922, muutos +10,9 % Helsinki 8 515, muutos +40,1 % Espoo 2 896, muutos +71,4 %	2 500	Jaakko Niinistö	Työraiteen avulla on vähennetty merkittävästi pitkäaikaistyöttömyyden kasvua Vantaalla. Vuoden 2013 lähtötilanteeseen verrattuna pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on ollut Vantaalla huomattavasti maltillisempaa kuin Espoossa ja Helsingissä.	Pitkäaikaistyöttömien määrä 12/2015: Vantaa 5 002, vuosimuutos +35,0 % Espoo 6 025, vuosimuutos +45,5 % Helsinki 16 292, vuosimuutos +29,9 %	
	Työmarkkinatuen kuntaosuus.	11,5 milj. euroa	14,2 milj. euroa	Jaakko Niinistö	Vietiin eteenpäin työllistämisen monialaisen yhteispalvelun konseptia. Lisättiin kuntouttavan työtoiminnan volyymeja. Huom. Lakimuutos 1.1.2015 alkaen lisäsi kuntien osuutta työmarkkinatuen rahoituksesssa. Lakimuutos nosti kuntien työmarkkinatukimenoja huomattavasti.	Vuonna 2015 työmarkkinatuen kuntaosuus oli 18 682 354 euroa.	
	Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna (tilanne 31.12.).	Vantaa 1 209, muutos +32,3 % Helsinki 3 014, muutos +33,5 % Espoo 1 100, muutos +57,1 %	850	Jaakko Niinistö, Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Jaakko Niinistö	Petra-hankkeen avulla on vähennetty nuorisotyöttömyyden kasvua. Vuoden 2013 lähtötasoon verrattuna nuorten työttömien määrän suhteellinen kasvu on ollut Vantaalla hitaampaa kuin Helsingissä ja Espoossa.	Alle 25-vuotiaiden työttömien lukumäärä 12/2015: Vantaa 1 456, vuosimuutos + 9,6 % Espoo 1 448, vuosimuutos +1,7 % Helsinki 3 713, vuosimuutos -3,3 %	
	Ulkomaalaisten (termi korjattu) työttömien määrä vähenee tai ei kasva suhteellisesti Helsinkiin ja Espooseen verrattuna (tilanne 31.12.).	Vantaa 2 596, muutos +21,3 % Helsinki 6 680, muutos +24,5 % Espoo 2 160, muutos +33,7 %	2 300	Jaakko Niinistö	Maahanmuuttejille on omia työhönvalmentajia ja kuntouttavan työtoiminnan starttiryhmiä. Maahanmuuttajien kielikoulutusta on lisätty.	Ulkomaalaisten työttömien lukumäärä 12/2015: Vantaa 3 176, vuosimuutos + 4,2 % Espoo 3 203, vuosimuutos +17,1 % Helsinki 8 071, vuosimuutos + 3,4 %	

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vsn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
9.2. Elinvoimaohjelmaa toteutetaan kaupungin työllisyystilanteen ja elinvoiman nostamiseksi.	Uudentyyppisen yrityshautomon perustaminen – selvitys mahdollisuuksista käynnistää yrityshautomo.	Vantaalla ei ole yrityshautomoa eikä sitä koskevaa suunnitelmaa ole tehty.	Selvitystyö on valmistunut ja Vantaalle on syntynyt toteutuskelpoinen hautomokonsepti.	Jose Valanta	Turbiini-nimisen yrityshautomo-/kiihdyttämökokonaisuuden rakentaminen on alkanut yhteistyössä Vantaan kaupungin ja sen toimialojen, alueen oppilaitosten, elinkeinoelämän järjestöjen sekä alueellisten kumppaneiden kanssa.	Toiminta käynnistynyt Vantaan Technopoliksessa. Turbiini-yrityskiihdyttämössä toimii jo useita start-uppeja.	Tavoite toteutui täysin.
	Kauppakeskusalakatemian toteuttaminen – yrityspohjaisen koulutusohjelman rakentaminen kauppakeskuksen ja oppilaitosten kanssa kauppakeskusympäristöön.	Kauppakeskusalakatemian tyyppistä konseptia ei ole olemassa Vantaalla eikä muualilakaan maassamme.	Kauppakeskusakatemia on perustettu ja ensimmäiset opiskelijat suorittavat opintojaksojaan kauppakeskusympäristössä.	Jose Valanta	Kauppakeskusakatemia-toimintakonsepti on perustettu yhteistyössä Kauppaalan kauppaoppilaitos Mercurian, Jumbon ja Flamingon kauppiasyhdistysten ja kaupungin kesken.	Toiminta on käynnissä.	
	Matkailukärkien tuotteistaminen – matkailukärkien selkeyttäminen ja tuotteistaminen vuoden 2015 aikana.	Vantaan matkailun kärjet ovat hajanaisia ja määrittelemättömiä.	Vantaan matkailukärjet on määritelty, tuotteistettu ja niitä markkinoidaan aktiivisesti osana PKS-matkailua.	Jose Valanta	Matkailukärkien määrittelyprosessiin liittyvät toimet käynnistetty. Työ valmistui vuoden 2015 lopulla.	Selvitys tehty.	
9.3. Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	Päivähoitopaikka järjestetään työllistymistilanteessa kahden viikon kuluessa.	2 vkoa	2 vkoa tai 1 viikossa kerhosta päivähoitoon	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Sole Askola-Vehviläinen	Kun lapsen huoltaja hakee päivähoitopaikkaa työllistymisen vuoksi, se järjestetään kahden viikon kuluessa kuunnellen mahdollisuuksien mukaan perheen toiveita hoitopaikan sijainnista. Ensisijaista hoitopaikkatoivetta ei kuitenkaan voi toteuttaa kesken toimintavuoden, mutta päivähoitopaikka pyritään järjestämään perheen kulkuyhteydet ja kuljetusmahdollisuudet huomioon ottaen.	Toteutui.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 10. Kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen							
10.1. Markkinoidaan Vantaata asuinpaikkana Vantaalla työskenteleville ulkopaikkakuntalaisille.	Muuttohalukkuus-tutkimus	Vuoden 2013 kysely.	Vuoden 2014 kyselyssä tulos on parantunut.	Jose Valanta	Vantaan markkinointia asuinpaikkana on toteutettu kaupungin omissa kanavissa (Vantaa-kanava, Asukasleht!) sekä erityisesti asuntomessuilla ja niihin liittyvissä julkisuissa. Kivistö /Leinää /Keimolanmäki -markkinointi ja kaupunginosien esitteet. Kaupunkia asuinpaikkana on markkinoitu myös VR:n lähijunissa. Lisäksi toteutettiin erillinen HS:n välissä jaettu Vantaan asumisvaihtoehtoja esittelevä liite. Muuttohalukkuus-tutkimuksen kyselyn tulosta ei ollut käytettävissä.	Käynnistetty.	Tavoite toteutui melko hyvin.
10.2. Nostetaan kaupunginosia esille kaupungin omissa kanavissa monipuolisesti ja kuntalaisia osallistaen.	Kaupungin omien viestintäkanavien käyttö.	Nykytila.	Kaikki kaupunginosat ovat olleet esillä uudella tavalla keskustelua herättäen.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Jose Valanta	Kaupunginosat ovat olleet esillä Asukasleht den teemana ja Vantaa-kanavalla. Toteutus jatkuu vuoden 2016 puolelle.	Totetutettu.	Tavoite toteutui melko hyvin.
10.3. Toteutetaan teemavuosi, jolla kiinnitetään huomiota kaupungin puro luontoon.	Raportoidaan toteutuneet toimenpiteet.		Teemavuoden toimenpiteet.	Hannu Penttilä	Puroluonnosta on viestitty eritavoin: mm. näyttely Dixissä, Asukasleht, somevie stintää, oltu mukana tapahtumissa, järjestetty vierasajtalkoita purojen varsilla ja kutualheisia luontoretkiä, tehty yhteistyötä järjestöjen kanssa, ja järjestetty vesiaiheinen Ekoteko-kilpailu (siv).	Toimenpiteet on tehty.	Tavoite toteutui melko hyvin.
Strateginen päämäärä 13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat							
13.1. Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta.	Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässe iden %-osuus.	98,4 %	99 %	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Paula Yöstalo-Kuronen	Alo tuspaikkojen määrän seuranta suhteessa perusopetuksen päättävien ikäluokan kokoon. On haettu ja saatu järjestämislupa ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämiseen. Yhteishaun tulosten kesäkuun julkistamispäivän tiedon mukaan jatkokoulutukseen pääsi 95 % perusopetuksen keväällä 2015 päättäneistä. Ilman paikkaa jääneistä sai heinä-elokuun aikana jatkokoulutuspaikan siten, että 98,5 % perusopetuksen päättäneistä siirtyi syksyllä lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistavaan koulutuksiin. Noin 15 nuorella eli 0,7 % perusopetuksen päättäneistä on jokin muu kiinnekohta (on työelämässä, äitiyslomalla tai lähtenyt ulkomaille töihin/opiskelemaan). Elokuun lopussa ilman paikkaa oli noin 20 nuorta eli 0,9 % perusopetuksen keväällä 2015 päättäneistä.	98,50 %	Tavoite toteutui melko hyvin.
13.2. Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät.	Tutkintotavoitteisen koulutuksen ja valmistavien koulutusten keskeyttämisprosentti.	10,4 %	9 %	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Paula Yöstalo-Kuronen	Kehitetty ja kokeiltu vaihtoehtoisia opiskelutapoja. Suunniteltu osallisuutta ja nopeaa palautetta lisäävä toimintamalleja sekä ohjaukseen ja tukeen liittyvää henkilöstön osaamisen kehittämistä.	14,50 %	Tavoite ei toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 15. Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia							
15.1. Asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien ohjelmien toimenpiteitä toteutetaan toimialoilla.	Väestön terveys paranee Kelan sairastavuusindeksillä mitattuna.	Vantaan sairastavuusindeksi 89,5 (v. 2012 lopun tilanne)	Väestön terveys paranee	Jukka T. Salminen	Sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuuden tavoitteena on väestön terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen. Tapoja auttaa väestöä elintapamuutoksissa, hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja omahoidon toteuttamisessa kehitetään jatkuvasti. V. 2014 otettiin käyttöön väestön omahoitoa tukeva sähköinen portaali. Sähköstä maksutonta terveystarkastusta ja -valmennusta on markkinoitu ja terveystarkastuslomake on otettu käyttöön henkilökunnan työterveyshuoltokäynteihin sekä terveysasemilla pitkäaikaissairaiden potilaiden vuositarkastuksiin. Sähköisen terveystarkastus- ja valmennusohjelmaan rekisteröityneitä käyttäjiä oli Vantaalla v. 2015 yhteensä 1 495 henkilöä ja heistä terveystarkastuksen oli suorittanut loppuun saakka 1020 henkilöä.	Vantaalaisten sairastavuus hieman vähe ni edellisvuosista sairastavuusindeksin ollessa v. 2014 88,4. Tilanne sairastavuuden osalta on edelleen maan keskiarvoa (indeksi=100) parempi. Vuoden 2015 tiedot eivät ole kansallisesti vielä saatavissa.	Tavoite toteutui melko hyvin.
	Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus 25-64 -vuotiaista laskee.	5,5 % (v. 2012 lopun tilanne)	Työkyvyttömyyseläkettä halevien määrä saadaan alenemaan.	Jukka T. Salminen	Sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuuden tavoitteena on väestön terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen, mikä tukee myös väestön työkyvyn ylläpitoa ja kuntoutumista.	Työkyvyttömyyseläkettä sai v. 2014 5,1 % Vantaan 25 - 64-vuotiaista. Vuoden 2015 tiedot eivät ole vielä saatavissa.	
	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa.	91,9 %	92,5 %	Jukka T. Salminen	Asiakasneuvonta ja palveluohjaus Länsi-Vantaalla vakintui, ja toiminta laajennettiin itä-Vantaalle. Asiakkaille määritelty vastuutyöntekijöitä. Päiväsairaalakuntoutusta ja geriatrisen vastaanoton käyntejä lisätty tukemaan iäkkäiden ja muistisairaiden kotona asumista.	75 vuotta täyttäneistä omassa kodissa asui 31.12.2015 92,2 %.	
	Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden tupakointi vähenee.	Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2 vuoden opiskelijoista päivittäin tupakoi 37 % pojista ja 43 % tytöistä (kouluterveyskysely 2013)	a) tupakointi vähenee v. 2013 tasosta b) raportoidaan toimenpiteet em. opiskelijoiden tupakoinnin vähenemiseksi toimialoittain	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Yhteistyössä mm. Varian kanssa toteutettu Tupakatta paras ammiksessa -hanke päättyi v. 2015. Hankkeessa kehitettiin tupakoinnin vähentämiseen liittyviä toimenpiteitä sosiaalisen markkinoinnin keinoin. Toukokuussa valmistui Laurean toteuttamana kohderyhmäanalyysi nuorten tupakointiin ja savuttomuuteen liittyvistä näkemyksistä. Opiskelijoille pidettiin palvelumuotoilukokeilu tupakoinnin ja savuttomuuden teemasta. Vuoden 2015 alusta Variassa on tarjolla opiskelijoille valinnaiskurssi Savuton elämä. Jatkohankkeeseen haettiin rahoitusta terveyden edistämisen määrärahoista, mutta rahoitusta ei myönnetty	THL:n toteuttamassa Kouluterveyskysely 2015 -kyselyssä oli teknisiä ongelmia, minkä vuoksi kuntakohtaisia tuloksia ei saada eikä tilanteen kehitystä pystytä seuraamaan	

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vsn 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
15.2. Kaupungin ennaltaehkäisevin toimenpitein vähennetään lastensuojelun tarvetta.	Lastensuojelun asiakkaiden määrä.	9,1 % Vantaan 0-17 -vuotiaista, 4 083 eri lasta (TP 2013)	8,9 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	Jukka T. Salminen	Uusi sosiaalihuoltolaki korostaa ennalta ehkäisevää työtä ja palvelujen saamista ilman lastensuojelun asiakkuutta. Lastensuojelun tarpeen vähentämiseksi toimialalla otettiin käyttöön uusia varhaisen tuen toimintamalleja. Uusi jalkautuva varhaisen tuen tiimi aloitti toimintansa 1.6.2015 alkaen. Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö otettiin käyttöön ja lapsiperheiden kotipalvelua lisättiin. Terveyspalveluissa kehitettiin ja otettiin käyttöön lastensuojelun liittyvä varhaisen puuttumisen malli.	Vuonna 2015 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaana oli yhteensä 4 146 eri lasta, mikä on 396 lasta edellisvuotta enemmän (Luku ei sisällä lastensuojelulilmoituksen päättyneitä asiakkuuksia eikä 18-vuotta täyttäneitä jälkihuollon asiakkaita.). Asiakkaana oli 9,1 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista lapsista.	Tavoite toteutui jossain määrin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 16. Kuntalaisten osallisuus ja yhteissuunnittelu palvelujen kehittämisessä lisääntyy							
16.1. Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan kanssa vakiintuu toimintatapana. Vuorovaikutusta kehitetään järjestelmällisesti palvelumuotoiluprosessissa.	Uudet asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa kehitetyt palvelut ja niiden järjestämistavat lisääntyvät.	Toimialat käyttävät osallistavia menetelmiä jonkin verran.	Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistaminen on suunnitelmallista kaikilla toimialoilla.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Sivi: Lukiokoulutuksessa on kehitetty uusia oppimistiloja ja työelämälähtöisyyttä yhteistyössä opiskelijoiden ja opettajien kanssa, esim. Digi-luokka ja Työelämälähtöisyys lukiokoulutuksessa -hankkeet. Perusopetuksessa oppilaiden ja huoltajien osallistuminen kouluyhteisön hyvinvointiin on lisääntynyt, esim. oppilaiden ehdotuksia on kuultu luokissa ja YHR:ssä. Perusopetuksessa huoltaja voi hakea iltapäiväkerhopaikkaa sähköisesti Wilman kautta. Oppilaita ja huoltajia on kuultu sähköisillä kyselyillä oppimiseen ja oppimisen tukeen liittyen. Huoltajat ovat voineet hakea sähköisesti oppilaalle lomaa Wilman kautta. Soster: Hyvin toimivaa päihdetyön kokemusasiantuntijatoimintaa terveysasemilla laajennettiin useammille terveysasemille. Mm. on kehitetty hoitotarvikejakelun toimintaa haastattelemalla potilaita. Tupakoinnin vähentämiseen liittyviä toimenpiteitä kehitettiin sosiaalisen markkinoinnin ja palvelumuotoilun keinoin Tupakatta paras amiksessa -hankkeessa Variassa. Perhepalveluissa on kehitetty palveluja yhteistyössä kuntalaisten kanssa esim. eroauttamispalvelujen kehittämistyöryhmässä, lastensuojelussa sekä päihdepalveluissa. Hoivalla on lisätty omaisten kanssa tehtävää yhteistyötä, ja omaisia ja asukkaita on otettu enemmän mukaan kehittämis- ja suunnittelutyöhön. Vanhusten avopalveluissa on pidetty mm. omais- ja asiakastilaisuuksia palvelutaloissa, päivätoimintakeskuksissa ja kotihoidon kentällä. Mato: Yhdessä sivistystoimen kanssa on sovittu Lapset ja nuoret asuinympäristönsä rakentajina -yhteistyömallista. Asukkaita on osallistettu mm. Aviapoliksen kaavarunkotyöhön, Kivistön ja Backaksen kartanon alueiden suunnitteluun sekä Kuusijärven kehittämissuunnitelmatyöhön. Loppukesästä asuntomessujen yhteydessä on järjestetty Kaupunki kaupunkilaisille -näyttely Galleria K:ssa sekä yhteistyössä kulttuuri- ja nuorisopalvelujen kanssa 8.-15.8. Mun Mikkola -tapahtuma OurHouse-festivaalin yhteydessä. Asukkaista on osallistettu mm. Martinlaaksonpolun, Topaasiaukion ja Tikkurilan jokirannan suunnitteluun. Asukkaita on otettu mukaan myös puistojen suunnitteluun. Myös päiväkotien ja koulujen pihoja on kehitetty yhdessä asukkaiden kanssa. Osallisuus on kirjattu vahvasti myös päivitettyyn arkkitehtuuriohjelma Apoliin. Konsas: Kuntalaispalveluissa keskityttiin erityisesti osallisuusmallin toimeenpanoon, osallisuusverkoston toiminnan kehittämiseen ja verkoston jäsenten kouluttamiseen ja sitouttamiseen. Jäsenille tarjottiin koulutusta ja tietoa osallistavista vuorovaikutusmenetelmistä, jotta he pystyvät suunnittelemaan palveluita yhdessä asiakkaiden kanssa. Toimialojen kanssa järjestettiin yhdessä osallistavia tilaisuuksia sekä kuntalaisille että kaupungin henkilöstölle. Vantaa-infon palveluvalikoimaa on kehitetty yhdessä kuntalaisten kanssa, erityisesti neuvontapalveluiden tuotteistamisessa.	Ks. toimenpiteet.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 17. Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut							
17.1. Palvelurakenteita ja kustannustehokkuutta kehitetään siten, että keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.	Keskeisten palvelujen yksikkökustannukset suurten kaupunkien vertailussa.	Vantaa on suurten kaupunkien vertailussa kustannustehokkuudelta an kilpailukykyinen useimpien palvelujen osalta.	Vantaa on kustannustehokkuudeltaan kuusikkokaupunkien kärkijoukossa.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Vantaa osallistuu aktiivisesti suurten kaupunkien talous- ja toimintatietojen vertailutyöhön. TVO-jatkotoimenpiteet on hyväksytty ja niitä toteutetaan.	Vuoden 2015 lopussa käytössä on v. 2014 tilinpäätöstiedot. - Perusopetus: opetuksen kokonaiskust. Vantaa 4500 e/oppilas (Kouluikkunan ka. 4832 e/oppilas, yli 100 000 asukkaan kunnissa ka. oli 4843 e/oppilas) - Lukiokoulutus: opetuksen kokonaiskust. Vantaa 3900 e/opiskelija (Kouluikkunan ka. 4847 e/opiskelija, yli 100 000 asukkaan kunnissa ka. oli 4 513 e/opiskelija). - Lastensuojelu: Vantaan kokonaiskust. 908 e/0 - 20 v. asukas (Kuusikon ka 868 e). Vantaa sijoitus vertailussa 4/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2014) - Vanhuspalvelut: Vantaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kokonaiskustannukset 11 004 e/vastaavanikäinen väestö (Kuusikko 12 398 e). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2014) - Vammaispalvelulain mukaiset palvelut: Vantaan deflatoidut kokonaiskustannukset asiakasta kohden nousivat edellisvuodesta 2,1 % (Kuusikon ka. 6,3 %). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2014) - Terveydenhuollon kustannukset (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioidut kokonaiskustannukset 2185 e/asukas (suurten kaupunkien keskiarvo 2275 e/asukas). Vantaan sijoitus 3/11. (Kuntaliiton suurten kaupunkien th-vertailu 2014)	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja							
19.1. Luodaan sähköisen asioinnin alusta ja mobiiliVantaa -konsepti, jonka varaan sähköiset palvelut rakennetaan.	Sähköisen asiointialustan varassa toimivien palveluiden määrä.	0	2	Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Ylä-Jarkko	Sähköisen asioinnin alustan pystytys käynnissä. Ensimmäisenä toteutettavien palveluiden tehtävälista (Backlog) valmis. Ekosysteemin muodostamiseen tähtäävät kilpailutukset 80 %:sti tehty.	Alusta pystytetty. Kehitystyö käynnistynyt ja sille haetaan riittävää kypsyyttä ja vauhtia. Ensimmäiset palvelut julkaistaan alkuvuodesta 2016.	Tavoite ei toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2015	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2013 loppu	Mittarin tavoitetaso 2015	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2015 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2015	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - melko hyvin - jossain määrin - ei lainkaan
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta							
Strateginen päämäärä 21. Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen							
21.1. Sairauspoissaolojen määrä vähenee.	Sairauspoissaolo-prosentti	4,4 %	4,0 %	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Sähköinen järjestelmä eVälke otettu käyttöön 3/2015: tehostaa esimiesten puuttumista sairauspoissaoloihin. Toimialojen työhyvinvointiasiantuntijat tehneet n. 100 konsultointikäyntiä esimiesten luona. Tapaturmatutkinnat käynnistetty ja läheltä piti -tilanteita kirjataan ylös.	4,52 %	Tavoite toteutui jossain määrin.
21.2. Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	Oppimistyöpäivät	30 430 oppimispäivää	30 000 oppimistyöpäivää.	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Osaamisen kehittämisen vuosikello kuvattu. Raportointivelvollisuudesta muistutettu useasti esimiehiä. Koulutusten tilaaminen Metropolialta toteutunut vuoden aikana.	Oppimistyöpäiviä kirjattu eHijat -järjestelmään 28 211.	Tavoite toteutui melko hyvin.
21.3. Osana systemaattista oppilaitosyhteistyötä on käytössä kiinteä harjoitteluyhteistyö vähintään 5 ammattialalla.	Systemaattisen oppilaitosyhteistyön piirissä olevien ammattialojen määrä	satunnaista	5	Apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Systemaattisen harjoitteluyhteistyön rakenteita kehitettiin yhteistyössä tulosalueiden ja oppilaitosten kanssa kriittisten ammattialojen osalta. Harjoittelupaikkojen määrän ennakoinnin ja seurannan kehittämiseksi tehtiin toimenpiteitä. Henkilöstösuunnitelmissa ennakoitiin harjoittelupaikkojen määrää. Seurannan tueksi liitettiin raportointikysely toteutuneista harjoittelujaksoista Vantaalla. Harjoittelusopimuksia on laadittu ja päivitetty sopimuspohja yhtenäistetty. Oppilaitosyhteistyön tukimateriaaleja on päivitetty ja kehitetty.	Kolmen ammattialan osalta oppilaitosyhteistyö on pääosin systemaattista. Muilla ammattialoilla yhteistyömuodot ovat pitkälti vakiintuneita puitesopimuskumppaneiden (pks) kanssa, mutta käytännöt vaihtelevat tulosalueittain.	Tavoite toteutui jossain määrin.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

10
Yleishallinto yhteensä

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 100	0	2 100	2 772	-672
Menot	-28 278	931	-27 347	-26 118	-1 229
Toimintakate	-26 179	931	-25 247	-23 346	-1 901

Yleishallinnon talousarvio koostuu mm. kunnallisen päätöksentekojärjestelmän ja muiden yleisluonteisten toimintojen ja erien kustannuksista.

Yleishallinnon toimintatuotot toteutuivat 132 prosenttisesti ja toimintamenot 96 prosenttisesti. Yleishallinnon toimintakate toteutui kokonaisuudessaan 1,9 milj. euroa talousarviota parempana.

10 10
Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Päivi Kimpimäki
Puheenjohtaja: Tapani Salmi

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	290	0	290	316	-26
Menot	-393	0	-393	-338	-55
Toimintakate	-103	0	-103	-22	-82

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on toimittaa kunnallisvaalit, kansanedustajain vaalit, tasavallan presidentin vaali ja europarlamenttivaalit. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 2013 - 2016 valitsemat viisi jäsentä ja viisi varajäsentä.

Vuonna 2015 järjestettiin eduskuntavaalit ja keskusvaalilautakunta kokoontui kuusi kertaa.

Oikeusministeriön korvaus vaalien järjestämisestä oli 2,10 euroa äänioikeutettua kunnan asukasta kohti.

Talousarvion toteutuminen

Keskusvaalilautakunnan menojen talousarvio toteutui 86 prosenttisesti.

10 20
Kaupunginvaltuusto

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen
Puheenjohtaja: Antti Lindtman

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-958	0	-958	-882	-76
Toimintakate	-958	0	-958	-882	-76

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Kaupunginvaltuuston kokouksia pidettiin vuoden 2015 aikana 11 kappaletta. Selostustilaisuuksia pidettiin 10 ja iltakouluja neljä. Lisäksi valtuusto piti kahden päivän valtuustoseminaarin toukokuussa ja yhden päivän seminaarin syyskuussa.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston osalta talousarvion toteuma oli 92 prosenttia.

10 30
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus

Vastuuhenkilö: Helena Hyvönen
Puheenjohtaja: Juha Malmi

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-512	-5	-517	-460	-57
Toimintakate	-512	-5	-517	-460	-57

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Tarkastuslautakunta toimii kuntalain 410/2015 luvun 14 mukaan määräytyvien tehtävien sekä toiminta- ja arviointisuunnitelmansa mukaisesti. Tarkastuslautakunta on kehittänyt toimintaansa. Kokouksia on vuoden aikana ollut tarkastuslautakunnalla kymmenen ja samoin työryhmillä kymmenen. Arviointikertomus vuodelta 2014 hyväksyttiin lautakunnassa 5.5.2015.

Yhteistyössä tilintarkastajan kanssa lautakunta käsittelee tilintarkastussuunnitelmaa. Vastuullinen tilintarkastaja raportoi tarkastuksista lautakunnalle huhti- ja joulukuussa.

Ulkoisen tarkastuksen henkilöstön tehtävänä on arviointien ja arviointikertomuksen valmistelun lisäksi suorittaa tilintarkastusta ulkoiselle tilintarkastajalle, esitellä ja valmistella tarkastuslautakunnalle sen käsittelemät asiat, suorittaa tulosalueelleen kuuluvat henkilöstö- ja taloushallinnon tehtävät sekä hankinnat.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu valtuustokaudella 2013–2016 yhteensä 14 jäsentä. Vuonna 2015 lautakunta oli jakaantunut neljään työryhmään.

Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2015 aikana ei ollut lisätoimeksiantoja tilintarkastus- ja arviointitoiminnassa. Toimintamenot toteutuivat 89-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden.

10 40
Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen
Puheenjohtaja: Tapani Mäkinen

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 810	0	1 810	2 456	-646
Menot	-12 526	937	-11 589	-10 616	-973
Toimintakate	-10 716	937	-9 780	-8 160	-1 619

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Kaupunginhallitus kokoontui 21 kertaa. Lisäksi pidettiin seitsemän kaupunginhallituksen iltakoulua ja yksi seminaari.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto kokoontui 10 kertaa.

Kaupunginhallituksen toiminnan kehittämistä jatkettiin, nyt osana Kuntaliiton organisoiman Uuden sukupolven organisaatiot (USO) -verkostoa. Kaupunginhallituksen edustus oli mukana valtakunnallisissa seminaareissa. Lisäksi kaupunginhallitukselle järjestettiin kaksi omaa päivän mittaista työpajapäivää.

Kaupunginhallituksen käyttövaroihin varatusta määrärahasta on siirretty toimialoille vantaalaisten opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamiseksi varatut 0,695 milj. euroa ja näiden sivukulut.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginhallituksen talousarvion menojen toteuma oli 92 prosenttia.

10 50
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen
Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-13 889	0	-13 889	-13 822	-67
Toimintakate	-13 889	0	-13 889	-13 822	-67

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Määrärahasta on maksettu kaupungin sopimusten mukaiset avustukset Tiedekeskussäätiölle, KatuMetro- tutkimusohjelmalle sekä Suomen kansallisoopperan vuotuinen käyttöavustus. Lisäksi määrärahasta on maksettu HRI-hankkeen (seututieto) kustannukset, Vantaan kaupungin maksuosuus aluepelastuslaitoksen kustannuksista ja kaupungin osuus Haltian luontokeskuksen toiminnan järjestämisestä.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteuma oli 100 prosenttia.

11
Kaupunginjohtajan toimiala

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen
Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 970	0	1 970	2 741	-771
Menot	-19 906	-71	-19 977	-17 847	-2 130
Toimintakate	-17 935	-71	-18 007	-15 106	-2 901

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Kaupunginjohtajan toimiala sisältää yleisjohdon, kaupunginkanslian, sisäisen tarkastuksen, taloussuunnittelun, henkilöstökeskuksen ja elinkeinopalvelujen tulosalueet.

Kaupunginkanslian tulosalue vastaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen esityslistojen valmistelusta ja pöytäkirjojen laatimisesta, päätösten täytäntöönpanosta, kaupungin yhteisistä ja kaupunginjohtajan toimialan lakiasioista, ja huolehtii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tarvitsemista hallintopalveluista, yleisten vaalien järjestelyistä, PKS- ja seutuyhteisön valmistelusta, sekä kaupunkitason turvallisuus- ja valmiusasioista.

Kaupunginkansliassa panostettiin vuoden 2015 aikana kaupunginjohtajan toimialan roolin kehittämiseen kaupunginjohtajan johtamisen tukena. Sihteeristö jatkoi verkostomaista yhteistyötä lautakuntien ja johtokuntien sihteereiden kanssa. Kaupunginkanslia järjesti koulutusta toimialojen valmistelijoille. Kaupungin lakimiesverkoston toimintaa tehostettiin. Henkilöstön osaamisessa panostettiin uusien sähköisten työvälineiden käyttöönottoon.

Tulosalueen talousarvion toteuma oli 95,0 prosenttia. Toimintamenojen alitus johtui henkilöstömenojen alhaisemmasta toteumasta.

Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Tarkastustyön vuosisuunnitelma toteutui lähes suunnitellusti. Sisäisen tarkastuksen talousarvio alittui.

Taloussuunnittelun tulosalue koostui vuonna 2015 kolmesta yksiköstä: taloussuunnittelu-, tietopalvelu- ja strategiayksiköstä. Tulosalueen vuoden 2015 toimintamenot alittivat talousarvion toteumaprosentin ollessa 85,4 prosenttia. Määrärahojen alittuminen johtui lähtövaihtuvuuden myötä alentuneesta henkilöstömäärästä sekä palvelujen ostoon varattujen määrärahojen säästymisestä.

Vuoden 2015 aikana valmisteltiin talouden tasapainottamisohjelman jatkotoimenpiteet sekä valtuustokauden strategian väliarviointi, talousviestintää kehitettiin toteuttamalla omana työnä uudentyyppinen visualisointi vuoden 2016 talousarviosta. Lisäksi vuoden 2015 aikana valmisteltiin yhteistyössä tietohallinnon kanssa tietovaraston ja raportointijärjestelmän hankintaa, järjestettiin koulutusta kaupungin henkilöstölle tulosalueen vastuualueiden osalta, valmisteltiin selvitys vieraskielisen väestön muutoksista tarkoitusta varten kehitetyllä tietokantasovelluksella ja aloitettiin elinkeinoraportointi uuden, yhteistyössä elinkeinopalvelujen kanssa hankitun tietoaineiston myötä. Seudullista yhteistyötä tehtiin tietopalveluissa muun muassa Helsinki Reagion Infoshare (HRI) -hankkeessa, KatuMetro-kaupunkitutkimusohjelmassa sekä Helsingin seudun vieraskielisen väestöennusteen valmistelussa.

Henkilöstökeskus muodostuu kahdesta tulosyksiköstä: työnantaja- ja henkilöstöpalvelut.

Henkilöstökeskus tulee kilpailuttamaan vuoden 2016 aikana työyhteisöjen, esimiestyön ja johtamisen kehittämisen palvelut. Kehittämispalvelut voivat olla muodoltaan palvelutuotteita, kuten työnohjausta, coachingia, työyhteisösovitteluprosesseja tai ne voivat olla erilaisia kehittämisprosesseja. Kilpailutuksen lähtökohtana on, että kilpailutettavien palvelujen tulee tukea Vantaan kaupungin strategisia tavoitteita. Kilpailutuksen linjauksista päätettiin ja kehittämispalveluiden tuotteistaminen käynnistettiin vuoden 2015 aikana.

Uusien työntekijöiden perehdytys on kehitetty uusien työntekijöiden perehdytysvalmennukseksi, jossa osa opiskelusta tapahtuu sähköisesti. Esimiesten valmennuksissa käytössä Sharepoint-oppimisalustana. Valmennuksessa sivistystoimessa kokeiluna sähköisen oppimisalustan käyttö.

Vuoden aikana todettiin eHijat-kurssinhallintajärjestelmän rajallisuus koulutusten hallintaan ja päädyttiin hakemaan sujuvampaa ratkaisua kilpailuttamalla Tietojärjestelmä koulutuksien hallintaan pilvipalveluna. Ratkaisulla hallinnoidaan kaupungissa järjestettäviä sisäisiä koulutustilaisuuksia ja kehittämispäiviä sekä niiden koko prosessia. Ulkoisten koulutusten osalta hallinnoidaan ilmoittautumiseen liittyvää prosessia, kuten hakeutuminen, esimiehen hyväksyminen sekä koulutushistorian ylläpito ja raportointi. Kilpailutusasiakirjojen ja palveluratkaisun määrittelytyö toteutettiin pääosin syksyllä 2015, itse kilpailutus toteutetaan keväällä 2016.

Vuonna 2015 otettiin käyttöön HR -työpöydän uusi versio ja aktiivisen välittämisen toiminnallisuus eVälke, jossa tietyn rajan ylittyvistä sairauspoissaoloista sekä esimies että työntekijä saavat herätteet ja esimies raportoi järjestelmään toteutuneet toimenpiteet. Käynnistettiin HR -järjestelmän uudistaminen yhteisprojektina Helsingin ja Espoon kanssa. Otettiin käyttöön eHijatin sisällönhallintapalvelu ja valmisteltiin pks-yhteisprojektina palkkalaskelmien sähköisen tarkastamisen toiminnallisuuden käyttöönottoa. Kehittämistoimenpiteillä tavoiteltiin prosessien tehostamista ja tuottavuuden kasvua.

Talousarvio toteutui tulojen osalta yli budjetoidun johtuen työterveyshuollon menojen kasvusta ja siitä seuraavasta Kela-osuudesta. Menot alittuivat (4,5 %) suunnitelman. Alittuminen johtui erityisesti ennakoitua pienemmistä palkkamenoista, suunniteltujen järjestelmäkehitysten viivästymisestä toimittajan takia sekä Kunnossa Kaiken Ikää hankkeen siirtymisestä vuoteen 2016.

Elinkeinopalvelujen tulosalue vastaa kaupungin elinvoimaisuuden kehittämisestä, elinkeino- ja kansainvälistymispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehittämisestä. Tulosalueelle kuului vuonna 2015 kansainvälisten hankkeiden koordinointi, EU-rahoitus, yritysten toimintaympäristön kehittäminen sekä metropolialueen kilpailukykystrategian toteuttaminen. Lisäksi vuoden 2015 aikana tulosalueen tehtäviä olivat kaupungin viestinnän ja markkinoinnin suunnittelu, ohjaus ja valvonta, yritysten neuvontapalvelut, matkailun kehittäminen sekä ystävyyskaupunkitoiminnan järjestäminen.

Vuonna 2015 jatkettiin tulosalueen vastuulla olevan kaupungin elinvoimaohjelman toteuttamista. Kaupungin viestinnän ja markkinoinnin osalta toteutettiin merkittävä brändiuudistus, jolla tavoitellaan yhtenäistä ja vaikuttavaa Vantaa mielikuvaa. Yritysneuvontaa ja projektitoimintaa kehitettiin mm. organisaatiouudistuksin. Toimintavuoden aikana Vantaan innovaatioinstituutti Oy:n toiminnot sulautuivat osaksi elinkeinopalveluita.

Vuoden 2015 aikana Vantaa osallistui kuuden suurimman kaupungin yhteisen 6Aika-hankkeen toteuttamiseen, Aviapolis-alueen kehittämiseen, asuntomessujen ja kehäradan markkinoinnin kehittämiseen, työpaikka-alueiden profilointiin, matkailunkärkien kirkastamiseen, yritysten sijoittumispäätösten edistämiseen, yrityskiihdyttämön perustamiseen, erilaisten tapahtumien toteuttamiseen sekä mm. kansallisen lentoliikennestrategian laatimiseen.

Tulosalueen toimintamenot alittivat talousarvion, mikä johtui pääosin henkilöstömenojen alhaisemmasta toteumasta ja hankkeiden toimeenpanon viivästymisestä.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2015

Valtuustokauden strategian väliarviointia valmisteltiin kevään 2015 aikana, ja kaupunginvaltuusto käsitteli väliarvioinnin 15.6.2015 kokouksessaan. Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti jatkaa voimassa olevan strategian kestoa vuoden 2017 loppuun johtuen kunnallisvaalien ajankohdan siirtymisestä kevääseen 2017. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet laadittiin keväällä 2015 ja ne hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.6.2015 kokouksessa. Kaupungin vuotuinen talousarviovalmistelu on perustunut talouden tasapainottamista koskeviin linjauksiin muun muassa toimintamenojen kasvun hillitsemisestä ja investointikaton noudattamisesta, myös TVO:n jatkotoimenpiteet on liitetty osaksi talousarviota ja -suunnitelmaa 2016–2019. Strategian toteutumista edistettiin lisäksi muun muassa esimies- ja työyhteisövalmennuksilla tukien johtamista haastavassa taloustilanteessa lukuisten muutoshaasteiden keskellä.

Talousarvion toteutuminen 2015

Valtuustoon nähden sitovia eriä ovat kaupunginjohtajan toimialan tulot ja menot. Talousarvioon nähden tulot ylittyivät 0,8 milj. euroa ja menot alittuivat 2,1 milj. euroa. Tulojen ylittyminen johtui Vantaan Innovaatioinstituutti Oy:n toiminnan sulauttamisesta elinkeinopalveluihin. Menojen alittuminen johtui mm. projektitoimintaan ja konsulttipalvelujen oston käytön vähäisyydestä sekä henkilöstösäästöistä.

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Vastuuhenkilö: Martti Lipponen ja Jaakko Niinistö
Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	14 131	-4 096	10 035	8 965	1 070
Valmistus omaan käyttöön	850	0	850	756	94
Menot	-72 145	-2 554	-74 699	-70 832	-3 867
Menot ilman VOK	-71 295	-2 554	-73 849	-70 076	-3 772
Toimintakate	-57 164	-6 650	-63 813	-61 111	-2 702

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta astui voimaan 1.1.2015, jonka myötä TYP:n (työvoiman palvelukeskus) toiminta lakisääteistettiin. Asukaspalveluissa jatkettiin neuvotteluja kunnan ja valtion välisen työnjaon selkeyttämiseksi työllisyysasioissa, millä on vaikutuksia muun muassa TYP:in toimintaan, palkkatukikäytänteisiin, asiakaskohderyhmiin sekä tuleviin hankkeisiin. Neuvotteluja on käyty työ- ja elinkeinoministeriön sekä muiden valtion toimijoiden, kuten TE-toimiston ja ELY-keskuksen kanssa. Keskusteluja aiesopimuksen jatkamiseksi maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistämisen edistämiseksi on käyty aktiivisesti.

Alle 30-vuotiaille nuorille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste Ohjaamo aloitti toimintansa kesäkuussa vanhan yhteispalvelupisteen tiloissa Tikkurilassa. Vantaan työvalmennusyksikön valmennustalo Reeli puolestaan käynnisti pesulapalvelunsa elokuussa. Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen lakana- ja peittopyykin pesu siirretään vaiheittain keskitetyn pesulan hoidettavaksi. Yksikössä järjestetään kuntouttavaa työtoimintaa sekä työkokeilua pitkäaikaistyöttömille.

Vuoden 2015 lopussa päättyivät alle 25-vuotialle työttömille suunnattu Petra-hanke sekä pitkäaikaistyöttömyyden työllisyyden hoidon kuntakokeilu Työraide. Molemmissa projekteissa valtion työvoimahallinnon hoitamia tehtäviä siirrettiin kunnalle. Nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat kasvaneet Vantaalla maltillisemmin kuin muualla pääkaupunkiseudulla. Petra-hankkeen ja Työraiteen hyvät toimintamallit vakiinnutetaan työllisyyspalveluiden toimintaan.

Kuntien osuus työmarkkinatuen rahoituksesta nousi vuoden 2015 alussa. Vuonna 2015 Vantaan osuus työmarkkinatuen rahoituksesta oli 18,7 milj. euroa. Kunnan rahoitusosuuden nousu yhdessä pitkäaikaistyöttömyyden kasvun kanssa lisäsi kunnan työmarkkinatukimenoja 71 prosenttia vuoteen 2014 verrattuna.

Kuntalaisten palveluiden parantamiseksi tammikuussa avattiin Tikkurilan Dixiin uusi Vantaa-info -palvelupiste, joka tukee kuntalaisia kaupungin palveluiden käytössä. Syksyllä Myyrmäen Vantaa-info remontoitiin ja uudistettiin vastaavan ilmeen mukaiseksi.

Yhteisen pöydän ruoka-avun logistiikkavarasto avattiin syyskuussa Koivukylässä ja toiminnassa on mukana laaja hävikkiruoan toimittajien ja jakelijoiden verkosto. Asukaspalvelut huolehti maahanmuuttajien vastaanottokeskusten vapaaehtoistoiminnan koordinoinnista ja järjesti alueilla asukasiltoja.

Konsernipalveluissa riskienhallinnan ohjausryhmä jatkoi edellisvuonna aloittamaansa toimintaa ja vakiinnutti kaupunkiin riskienhallintasuunnitelman päivittämistyön ja riskien hallinnan raportoinnin uudella tavalla.

Perustietotekniikan siirto Fujitsulta CGI:lle toteutettiin vuoden 2015 aikana siten, että palvelutaso vakiintui sovitulle tasolle sopimuksen mukaisesti 10/2015. Sähköisten palveluiden ketterän kehittämisen ekosysteemi aloitti toimintansa täydessä laajuudessa 08/2015. SAP kokonaisuuden sopimusneuvottelut kyettiin saattamaan päätökseen markkinaoikeuden myönteisen päätöksen jälkeen 12/2015. Projekti kyettiin käynnistämään valitusprosessista johtuen noin 9 kuukautta alkuperäistä aikataulua myöhässä.

Lisäksi alkuvuoden aikana otettiin käyttöön paikasta ja päätelaitteesta riippumaton dokumenttienhallinta ns. pilvitoimiston palveluiden avulla. Toimialat alkoivat innostuneena vähitellen siirtämään eri toimintojensa dokumenttienhallintaa OneDriveen ja SharePointiin.

Hankintakeskuksen toiminnan keskeisiä asioita olivat sosiaalisten kriteereiden huomioon ottaminen hankinnoissa, sähköisen sopimushallinnan määrittelytyöt ja uuden ostoyksikön perustaminen.

Tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelutuotannon keskittäminen talouspalvelukeskukseen etenee suunnitellusti: vuonna 2015 talouspalvelukeskuksessa hoidettiin 21 tytäryhtiön taloushallinnon palvelut ja vuonna 2016 tavoitteena on 37 yhtiön taloustehtävien hoitaminen keskitetysti palvelukeskuksessa.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2015

Konserni- ja asukaspalveluiden valtuustokauden strategiset päämäärät painottuvat työllisyyden hoitamiseen, osallisuuden toteuttamiseen ja sähköisten palveluiden kehittämiseen sekä palvelumuotoilun käyttämiseen.

Työttömyysaste nousi 12,6 prosenttiin mutta työttömyyden kasvua on pystytty jarruttamaan suurista kaupungeista parhaiten. Työllisyyspalveluiden asiakas- ja toimenpidemäärät kasvoivat merkittävästi eri toiminnoissa ja projekteissa.

Sähköisten palveluiden kehittämisessä lähdettiin aikanaan siitä, että siihen tarvittava ekosysteemi suunniteltiin ja tarvittavat kilpailutusdokumentit laadittiin hankintoja varten. Vuoden 2015 aikana vakiinnutettiin sähköisten palveluiden ketterä kehittämistoiminta.

Talousarvion toteutuminen 2015

Konserni- ja asukaspalveluiden toimintatuottojen alkuperäinen talousarvio oli 14,1 milj. euroa. Helsingin seudun asioimistulkkikeskuksen yhtiöittämisestä johtuen tuloja laskettiin 4,6 milj. euroa ja työllisyyspalveluiden määrärahamuutoksen myötä toimintatuottojen talousarviota korotettiin 0,6 milj. eurolla siten, että muutetun talousarvion toimintatuotoiksi muodostui 10 milj. euroa. Toimintatuottojen toteuma vuoden lopussa oli 8,9 milj. euroa ollen 89 prosenttia talousarviosta. Tuottojen alitukseen vaikutti merkittävästi Vantin asiakkuuden päättyminen hankintakeskuksen materiaalitilaajana sekä valtion työllistämistuen jääminen alle talousarvion.

Konserni- ja asukaspalvelujen toimintakulujen alkuperäinen talousarvio oli 71,3 milj. euroa (ilman vok). Helsingin seudun asioimistulkkikeskuksen yhtiöittämisestä johtuen toimintakulujen määrärahaa vähennettiin 4 milj. euroa ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvusta johtuen toimintakulujen määrärahaa lisättiin työllisyyspalvelujen nettobudjetoidulle yksikölle 6,6 milj. euroa. Muutetun talousarvion toimintakuluiksi muodostui muutosten jälkeen 73,8 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 95 prosenttisesti.

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 899	0	4 899	4 694	205
Valmistus omaan käyttöön	850	0	850	756	94
Menot	-41 824	-16	-41 840	-38 286	-3 554
Menot ilman VOK	-40 974	-16	-40 990	-37 530	-3 460
Toimintakate	-36 075	-16	-36 091	-32 836	-3 255

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalueella aloitettiin kiinteistöhallintajärjestelmän käyttöönottoprojekti yhdessä tilakeskuksen kanssa. Järjestelmän käyttöönotto tapahtuu vaiheittain kolmen vuoden aikana. Vuoden 2015 aikana otettiin käyttöön kiinteistönhoitoon liittyviä toimintoja esimerkkinä vikailmoitusten antaminen kiinteistöissä. Vuonna 2016 otetaan käyttöön sekä sisäisen että ulkoisen vuokrauksen toiminnot, asukasvalinta ja rakentamisen prosesseja ohjaavat järjestelmät.

Käyttäjäpalveluiden prosesseja tukeva osio määritellään ja rakennetaan vuoden 2016 aikana ja otetaan käyttöön vuoden 2017 alusta. Järjestelmällä hoidetaan myös tilapalveluihin liittyvä asiakkuudenhallinta. Integrointeja tehdään Facta-, Asta-, SAP- ja Cloudia-järjestelmiin.

Toimintakulujen talousarvio oli 1,6 milj. euroa ja toteuma 1,4 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat noin 197 000 euroa.

Rahoituksen tulosalue vastaa kaupunkikonsernin maksuvalmiudesta kaikissa olosuhteissa. Se turvaa kaupunkikonsernille investointien rahoituksen ja vastaa kaupunkikonsernin lainasalkun korko-riskin hallinnasta sekä maksuliikkeestä. Tulosalue kilpailuttaa kaupunkikonsernille leasingin puitesopimukset, maksuliikkeen sekä konsernitilijärjestelmän, joka mahdollistaa konsernille kustannustehokkaan kassanhallinnan. Tulosalue hallinnoi sekä vahinkorahastoa että asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahastoa.

Rahoituksen tulosalue koordinoi kaupungin riskienhallintatyötä vastaamalla riskienhallinnan ohjausryhmän toiminnasta ja riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikan sekä riskienhallintasuunnitelmien ajantasaisuudesta. Kattavan vakuutusturvan ja vahinkorahaston avulla varmistetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin palveluiden keskeytymätön tuottaminen.

Vaikka kaupungin nettolainanotto 2015 oli ainoastaan 15,1 milj. euroa, bruttolainanotto oli 152 milj. euroa. Näin ollen rahoituksen pääpaino oli pitkän varainhankinnan turvaaminen kohtuullisilla ehdoilla ja lainasalkun korkoriskin hallinta. Myös Vantaan Energian uuden jätteenpolttolaitoksen noin 300 milj. euron pitkäaikaisen rahoituksen projekti saatiin päätökseen loppukeväästä 2015.

Kaupungin korkomenot alittivat budjetin merkittävästi ollen noin 5,7 milj. euroa, mikä on historiallisen alhainen taso lainasalkun koko huomioiden.

Kaupunginjohtaja perusti 6/2014 riskienhallinnan ohjausryhmän suunnittelemaan, koordinoimaan ja kehittämään riskienhallintaa kaupunkikonsernin tasolla. Riskienhallinnan ohjausryhmään kuuluvat edustajat jokaiselta toimialalta sekä erikseen nimitetyt asiantuntijat. Riskienhallintaa on kehitetty ja jalkautettu sekä kaupungissa että sen merkittävimmissä yhtiöissä vuoden 2015 aikana. Toimialat sekä liikelaitokset laativat omat riskienhallintasuunnitelmansa, joista kootaan kaupunkitasoinen suunnitelma vuoden 2015 tilinpäätökseen. Ohjausryhmä kokoontui 4 kertaa vuoden 2015 aikana.

Rahoituksen tulosalueen toimintakulut alittivat vuoden 2015 talousarvion. Pääasiallisin syy budjetin alittumiseen oli riskienhallintaan liittyvän rekrytoinnin siirtyminen toukokuulle 2015, jolloin rekrytoinnin vaikutus henkilöstömenoihin näkyy täysipainoisesti vasta vuonna 2016.

Talouspalvelukeskuksessa on jatkettu onnistuneesti ulkoisen laskennan prosessien tehokkuuden ja laadun parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä palvelukeskuksen sisällä. Osto- ja matkalaskun käsittely maksoi vuonna 2015 keskimäärin 2,40 €/kpl eli hinta aleni edellisvuoteen verrattuna 8,4 prosenttia ja liittymälaskutuksena hoidetun myyntilaskun käsittely 1,26 €/kpl eli 7,7 prosentin aleneminen hinnassa. Kaupungin arvonlisäverolaskennan prosessin kehittämiseksi ja taloudellisten menetysten minimoimiseksi on käynnissä ostolaskuaineiston arvonlisäverokirjausten analysointi, jonka tuloksena on saatu taloudellista hyötyä nettona noin 270 000 euroa vuosien 2010 - 2013 ostolaskujen osalta.

Tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelutuotannon keskittäminen talouspalvelukeskukseen etenee suunnitellusti: vuonna 2015 talouspalvelukeskuksessa hoidettiin 21 tytäryhtiön taloushallinnon palvelut ja vuonna 2016 tavoitteena on 37 yhtiön taloustehtävien hoitaminen keskitetysti palvelukeskuksessa.

Talouspalvelukeskuksen toimintatuotot ylittyivät 46 prosenttia ja toimintakulut 1 prosenttia talousarvioon nähden. Toimintakatteella mitattuna talouspalvelukeskus pysyi talousarviossa, sillä toteuma oli 90 prosenttia talousarvioon verrattuna.

Tietohallinnon palvelukeskus jatkoi tietohallinto-ohjelma 2014 – 2017 toteuttamista. Vuoden 2015 aikana toteutettiin seuraavat keskeiset muutokset:

– perustietotekniikkapalveluiden transitio (asiakastyytyväisyys vakiintui loppuvuonna 4.4 asteikolla 1 - 5)
– Vantaan kaupungin siirto pilvipalvelupohjaiseksi
– Sähköisten palveluiden ketterän kehittämistoiminnan vakiinnuttaminen

Toiminnallisina muutoksina otettiin käyttöön investointiohjelma sekä sähköisten palveluiden tuotejonon ketterä kvartaalipohjainen priorisointi.

Tietohallinto panosti erityisesti investointiohjelman täytäntöönpanon mahdollisimman korkeaan toteumaasteeseen, jonka avulla toimialojen tehostamistoimia kyettiin tukemaan optimaalisesti käytettävän määrärahan puitteissa.

Tietohallinnon talousarviossa oli toimintatuottoja budjetoitu 1,0 milj. euroa. Vuoden lopussa oli tuottoja toteutunut 1,4 milj. euroa, eli 144 prosenttia talousarviosta. Toimintakuluja oli budjetoitu 23,3 milj. euroa. Vuoden lopussa kuluja oli toteutunut 21,9 milj. euroa eli 94 prosenttia. Valmistusta omaan käyttöön oli budjetoitu talousarvioon 850 000 euroa, josta toteutui 755 640 euroa eli 89 prosenttia. Aineettoman omaisuuden investointeja oli talousarviossa budjetoitu määrärahamuutosten jälkeen 6,8 milj. euroa (+1,5 milj. euroa Apotti), josta toteutui 6,5 milj. euroa, eli 96 prosenttia (Apotti toteuma 617 000 euroa). Apotin alhainen toteuma johtui keskeisesti hankkeen myöhästymisestä markkinaoikeusviivytyksistä johtuen.

Hankintakeskuksen aikaisemmin vuoden 2016 aluksi sovittu hoitotarvikkeiden hankinnan ja varastoinnin siirto HUS-logistiikkaan viivästyi HUS:n oman järjestelmäuudistuksen viivästymisen johdosta. Uusi siirtoaika on 1.4.2016. Hoitotarvikkeet hankittiin vuonna 2015 HUS-logistiikan sopimustoimittajilta HUS-logistiikan sopimushinnoilla.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n lopetettua käyttämästä logistiikkakeskuksen palveluja ja hoitotarvikkeiden hankinnan ja varastoinnin siirtyessä HUS-logistiikalle vähenee varastoitavien tavaroiden määrä huomattavasti. Tästä johtuen vuoden 2015 aikana on suunniteltu ja toteutettu vaihtoehtoisia toimintamalleja keskusvarastossa olevien tuoteryhmien osalle. Loput muutokset tullaan toteuttamaan vuoden 2016 alkupuolella.

Kilpailuttamisen keskittämistä hankintakeskukseen on jatkettu sekä konserniyhtiöiden että muiden toimialojen palveluhankintojen osalta.
Sosiaalisten kriteereiden huomioon ottamista hankinnoissa edistävä THL:n koordinoima Hankinnoista duunia -hanke on jatkunut edelleen. Vantaalle on työllisyyspalveluihin palkattu yksi hankkeeseen osallistuva projektityöntekijä. Muutamia kilpailutuksia on jo toteutettu, muutamia on kesken ja joitakin mahdollisesti vielä aloitetaan. Seuraavaksi hankkeessa keskitytään sisäisen palveluprosessin kehittämiseen sekä vaikutusten seurantaan ja arviointiin.

Sähköisen sopimushallinnan määrittelytyöt on tehty vuoden 2015 aikana ja vuoden 2016 alussa siirtyvät hankintakeskus ja soten hankintatiimi pilotteina Cloudian sopimushallinnan käyttöön. Laajempi käyttöönotto edellyttää vielä koko kaupungin AD-integraatiota.

Elokuun alussa perustettiin hankintakeskukseen uusi ostoyksikkö. Ostoyksikön tehtävänä on koko kaupungin tilaamisen koordinointi ja hallinnointi. Ostoyksikköön siirrettiin talous- ja hallintopalveluista käyttäjäpalvelut. Käyttäjäpalveluiden vastuulla ovat Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n kanssa tehdyt ateria-, puhtaus-, aula- ja vartiointipalveluiden sopimukset, joiden ensimmäinen sopimuskausi oli 2012 – 2015. Ostoyksikkö ja Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy sopivat sopimuksen jatkamisesta entisin ehdoin vuoden 2016 loppuun saakka. Samalla sovittiin, että uusi vuodesta 2017 alkava sopimus allekirjoitetaan 30.6.2016 mennessä.

Hankintakeskukselle oli talousarvioon budjetoitu toimintatuottoja 2,7 milj. euroa. Vuoden lopussa oli toimintatuottoja toteutunut 1,5 milj. euroa. Toimintakuluja oli hankintakeskukselle budjetoitu 6 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 4,9 milj. euroa.

Toteuman ero talousarvioon nähden johtuu pääosin Vantin asiakkuuden päättymisestä ja toisaalta valvonta-aterioiden kirjaustavan muutoksesta, jossa niiden tulot kirjattiin menonoikaisuna.

Kuntalaispalvelujen Dixin Vantaa-info vakiinnutti paikkansa kaupungin asiointipisteenä. Asiakasmäärät kaikissa Vantaa-infon toimipisteissä kasvoivat 42 prosenttia vuoden 2015 aikana, pelkästään Dixissä 149 prosenttia. Sähköisen asioinnin tukemiseen kehitettiin erityisesti maahanmuuttajille ja senioreille uusia tukimalleja. Myyrmäen Vantaa-info aukesi remontin jälkeen joulukuussa uudistettuna. Uutena toimintamuotona Vantaa-infot tuotteistivat turvapaikanhakijoiden infon, joita pidettiin kaikissa Vantaan vastaanottokeskuksissa.

Toimialojen puhelinyhdyshenkilöt koulutettiin ensimmäistä kertaa. Lisäksi kaupungin toimijoita tuettiin puhelinjärjestelmiin liittyvien ratkaisujen kehittämisessä. Elisan Orange Contact -palvelun määrittelytyö alkoi, tavoitteena on Elisan OC-toimittajaohjauksen siirtyminen puhelinpalveluihin. Puhelinpalveluiden ja Vantaa-

infojen yhteistyötä kuntalaisneuvonnassa tiivistettiin edelleen lähtökohtana kehittää Vantaalle portaaton monikanavainen neuvontapalvelu.

Talous- ja velkaneuvonnassa uusia asiakkaita oli 404, kokonaisuudessaan asiakasmäärä oli 815. Jonotusaika oli noin kuukausi ensimmäisestä yhteydenotosta. DigiTave -projektissa uudistettiin palveluprosessia tehokkaammaksi ja asiakasta osallistavammaksi.

Asian- ja dokumentinhallintajärjestelmä ASTAn kehittäminen jatkui yhteistyössä muiden kaupunkikäyttäjien, ohjelmaa käyttävien kuntien ja toimittajan kanssa. Lisäksi ASTAn koulutusten sisältöä kehitettiin edelleen. Vantaan tiedonohjaussuunnitelma hyväksyttiin ja sen osalta säilytystietojen tarkistustyö alkoi. Arkiston seulontatyö eteni toimialoilla. Asiakirjahallinnon ja tiedonhallinnan kehittämisprojekti päättyi tavoitteena asiakirjahallinnon uusi kaupunkitasoinen toimintamalli.

6Aika- Avoin osallisuus ja asiakkuus -kärkihankkeessa kartoitettiin asiakaspalvelun nykytilaa ja etsittiin hyviä referenssikohteita. Hankkeessa on tarkoitus rakentaa käyttäjälähtöinen, monikanavainen ja monituottajuuteen perustuva asiointipalvelumalli. Kehitystyön yhteydessä luodaan samalla uusi tapa suunnitella, toteuttaa ja kehittää asiakaspalvelua ja kaupungin palveluita.
Aluetoimikunnat jatkavat nykyisen valtuustokauden loppuun ja ne päättivät avata kokouksensa kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksien ja kiinnostuksen lisäämiseksi. Aluerahojen myöntämisperusteita päivitettiin.

Osallisuustyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa keskityttiin osallisuusverkoston toiminnan kehittämiseen ja toimialojen kanssa yhdessä toteutettuihin asukastilaisuuksiin. Aluetoiminta osallistui yli kahdenkymmenen erilaisen osallistavan tilaisuuden järjestämiseen. Kaupungin johdon asukasfoorumi järjestettiin keväällä Kivistössä ja syksyllä Nikinmäessä. Demokratiaviikolla järjestettiin Demokratiatori.

Asukastilojen palveluja ja toimintaa kehitettiin sekä yhdessä asiakkaiden kanssa että moniammatillisissa verkostoissa. Ruoanjakelukokeilu vakiintui asukastila Tuulikontin toimintaan, ruoanjako ja yhteisöruokailut aloitettiin syksyllä myös asukastila Kafnetissa. Tämän myötä kävijämäärät kasvoivat.

Asukastilaohjelmassa luotiin kehittämissuunnitelma järjestöjen ja asukkaiden käytössä oleville tiloille. Ohjelmassa on vuoteen 2025 ulottuva visio asukastilojen toiminnasta ja kehittämisestä sekä linjaukset tilojen määristä ja käyttöperusteista. Syksyllä avattiin Kivistössä uusi asukastila Rubiini, jota ylläpitää Marjaverkko ry. Syksyllä valmisteltiin Kansalaistoiminnan keskus Leinikin käyttöönottoa.

Kuntalaispalvelut koordinoi turvapaikanhakijoiden tueksi vastaanottokeskuksissa. Yhteistyössä SPR:n ja seurakuntayhtymän kanssa koulutettiin noin 250 vapaaehtoista toimimaan erilaisissa tehtävissä vastaanottokeskuksissa. Loppuvuodesta järjestettiin lisäksi keskustelutilaisuuksia eri puolilla Vantaata turvapaikanhakijoiden tilanteesta.

Sosiaali- ja potilasasiamiehen asiakasmäärät olivat ennallaan. Keskimäärin yhteydenottoja on noin kymmenen päivässä.

Yhteisen pöydän toiminta jatkui yhteistyössä Vantaan kaupungin, Vantaan seurakuntien ja Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Yhteisen pöydän ruokavarasto Koivukylässä avattiin syyskuussa, jolloin saatiin myös toinen auto käyttöön. Yhteinen pöytä kuljetti mm. HOK-Elannon, Suomen lähikaupan ja Arla Foodsin hävikkiruokaa noin 35 kohteeseen. Loppuvuodesta kuljetettiin viikoittain jo noin 10 000 kg hävikkiä.

Kuntalaispalveluiden talousarviossa toimintatuottoja oli budjetoitu 548 240 euroa. Vuoden lopussa tuottoja oli toteutunut 655 159 euroa. Toimintakuluja oli talousarvioon budjetoitu 6,2 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 6 milj. euroa ollen 97 prosenttia talousarviosta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talous- ja hallintopalvelujen kiinteistöhallintajärjestelmän määrittely ja kilpailuttaminen toteutettiin siten, että käyttäjäpalveluiden hallinta on integroituna ja digitalisoituna toimitilojen hallinnan yhteyteen. Tällainen toimitilapalveluiden ja käyttäjäpalveluiden yhteensovittaminen on ollut vielä toistaiseksi hyvin harvinaista tietojärjestelmätasolla.

Digitalisoinnin tarkoituksena on säästää noin neljän henkilötyövuoden työpanos turhia työvaiheita poistamalla.

Talouspalvelukeskuksen talous- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteinä on jatkettu talouspalvelujen keskittämistä talouspalvelukeskukseen. Tytäryhtiöiden taloushallinnon keskittäminen etenee suunnitelman mukaisesti. Talouspalvelujen jatkokeskittäminen ostolaskujen tiliöintitehtävien osalta on edistynyt oman toimialan sisällä. Keskittämistyötä tullaan jatkamaan vuosina 2016 - 2017.

Tietohallinnon palvelukeskuksen talous- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet ovat tietohallinnon osalta uusia ja mittaroinnin lähtötasoa vuoden 2015 osalta ei ole arvioitu. Tavoitteet liittyvät keskeisesti toimialojen kykyyn muuttaa toimintaansa ICT-investointien pohjalla olleiden kustannus- ja hyötylaskelmien suuntaan.

Hankintakeskuksen tavoitteena on materiaali- ja kustannustehokkaan kalustemallin luominen ja uusien mallien käyttöönotto vuonna 2017. Vuoden 2015 aikana on käyty markkinavuoropuhelut toimittajien kanssa sekä tehty valmisteluja uuden toimintamallin luomiseksi. Varsinainen kalustekilpailutus toteutetaan vuoden 2016 aikana.
Toisena talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman toimenpiteenä hankintakeskuksessa on sähköisen hankintasopimusten hallinjärjestelmän käyttöönotto ja tilausjärjestelmän kehittäminen. Sähköisen hankintasopimusten hallintajärjestelmän määrittelytyö on toteutettu vuonna 2015. Hankintakeskus ja soten hankintatiimi ottavat järjestelmän käyttöön vuoden 2016 alussa. Ulkoisten tilausten sähköiseen järjestelmään on viety useita uusia tuoteryhmäkokonaisuuksia ja tullaan vielä vuoden 2016 aikana viemään lisää.

Kuntalaispalvelujen Vantaa-infoon keskitettiin kaupungin yhteistä asiakaspalvelua ja palveluvalikoimaa kehitettiin erityisesti neuvontapalveluiden tuotteistamisessa. Sähköisen talous- ja velkaneuvonnan kehittäminen käynnistettiin. Aiemmin eri tiloissa toimineille järjestöille löydettiin yhteisiä toimintatiloja.

Tunnusluvut

Vaikuttavuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Tulosalueella avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	170	170	195
Järjestö- ja asukastiloihin myönnetyt käyttövuorot (käyttöaste)	-	-	-
Osallistavan suunnittelun tilaisuuksien / kyselyiden määrä	53	55	45
Tuottavuus ja tehokkuus			
Vantaa-infon käyntiasiakkaiden määrä	82 558	100 000	142 435
Vantaa-infon käyntiasiakkaita/ työntekijä	4 587	5 263	7 497
Talous- ja velkaneuvonta puhelinneuvonta	1 093	1 200	1 129
Talous- ja velkaneuvonta, käyntiasiakkaat	767	800	635

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Muutos tavoiteltuun suuntaan			
Talous- ja velkaneuvonta, sähköisen palvelun hyöty suhteessa asiakasmäärään	-	-	-
Vantaa-infon keskitettyjen palveluiden lisääntyminen (prosentuaalinen kasvu)	-	-	-
Ruokahävikin talteenotto	-	-	6 500 kg/vko

17 70 Työllisyyspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 549	588	5 136	4 271	865
Menot	-26 285	-6 574	-32 858	-32 546	-313
Toimintakate	-21 736	-5 986	-27 722	-28 275	552

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Työllisyystilanne jatkui haastavana. Joulukuun 2015 lopussa Vantaan työttömyysaste oli 12,6 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita oli 14 086, mikä on 9,5 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2015 lopussa yhtäjaksoisesti yli vuoden työttömänä olleita oli 5 002 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömyys kasvoi vuodessa 35 prosenttia. Alle 25-vuotiata työttömiä oli 1 456, mikä on 9,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti syksyllä 2015 johtoryhmän ja valmistelutyöryhmän selvittämään työllisyyden hoidon siirtämistä valtiolta kunnille vaikeimmin työllistyvien osalta. Vantaa teki yhteistyössä kuusikkokuntien ja kuntaliiton kanssa tiivistä edunvalvontaa yhden toimijan mallin toteuttamiseksi. Päätökset kuntakokeilusta tehdään keväällä 2016.

Työvoiman palvelukeskuksen (TYP) toiminta lakisääteistettiin 1.1.2015 alkaen, kun laki työllisyyttä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta astui voimaan. Työvoiman palvelukeskus on kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyössä järjestämä palvelu. Joulukuun 2015 lopussa asiakkaana oli 1 758 henkilöä. Vuoden aikana aloittaneita uusia asiakkaita oli 741.

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää pitkäaikaistyöttömille kuntouttavaa työtoimintaa. Vuonna 2015 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 222 henkilöä. Asiakasmäärä kasvoi 10,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kunnan omana toimintana, kuten työvalmennustoimintana, starttiryhmissä sekä yksilöllisesti integroiduissa työtoimintapaikoissa kunnan eri toimialoilla sekä ostopalveluna. 1.7.2015 alkaen kuntouttavan työtoiminnan viikoittainen enimmäiskesto lyheni viidestä päivästä neljään päivään.

Vantaan elinvoimaohjelman 2014–2016 tavoitteena on nostaa integroiduissa kuntouttavan työtoiminnan paikoissa olevien asiakkaiden määrä vähintään viiteen prosenttiin suhteessa kaupungin vakinaiseen henkilöstömäärään. Vuoden 2015 lopussa suhde oli 2,7 prosenttia. Asiakkaiden määrä kaupungin integroiduissa kuntouttavan työtoiminnan paikoissa kuitenkin nousi edellisen vuoden 162 henkilöstä 228 henkilöön.

Elokuussa 2015 avattiin uusi työvalmennustalo Reeli Koivukylässä. Reelissä toimivat pesula- ja kuljetustyöpajat ja sinne keskitetään Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen pyykkihuoltoa. Vantaan Koutsissa Tuupakassa ja Vantaan Valossa Korsossa toimivat muun muassa keittiöalan, tekstiili- ja puutöiden, remonttialan, laitos-

huollon, pesulatoiminnan tai kuljetusalan työpajat. Toiminnan tavoitteena on lisätä erityisesti opinnollistamista. Vuonna 2015 työvalmennustaloissa oli 760 asiakasta.

Alle 30-vuotiaille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste Ohjaamo avattiin kesäkuussa 2015. Ohjaamosta nuoret saavat apua, tukea ja neuvontaa muun muassa työnhakuun, opiskeluun, asuntoasioihin ja etuuksiin liittyvissä asioissa. Ensimmäisenä syksynä Ohjaamossa oli 639 asiakaskäyntiä. ESR-rahoitteinen Ohjaamo Vantaa -hanke on osa nuorisotakuun toteutusta ja valtakunnallista Ohjaamo-hankkeiden verkostoa.

Muita vuonna 2015 aloitettuja uusia hankkeita olivat Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke (Sosku), jossa kehitetään kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden siirtymiä, sekä Hankinnoista duunia -hanke, jonka tavoitteena on vakiinnuttaa sosiaaliset kriteerit osaksi Vantaan kaupungin hankintoja. Molemmat hankkeet ovat ESR-rahoitteisia ja niiden pääkoordinoija on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

Vuonna 2013 aloitetun Tekesin osarahoittaman Vantaan kaupungin työllisyyspalveluiden asiakaslähtöisen ja innovatiivisen liiketoimintamallin kehittäminen -hankkeen aikana on kehitetty työllisyyspalveluiden innovatiivinen liiketoimintamalli, joka on asiakaslähtöinen ja jossa huomioidaan kestävä muutos ja johtaminen. Hanke sai jatkorahoitusta vuodelle 2016.

Syyskuussa 2012 käynnistynyt valtakunnallinen työllisyyden kuntakokeiluhanke Työraide päättyi vuoden 2015 lopussa. Palveluun osallistui yhteensä 2 800 vantaalaista työtöntä. Toiminnan tuloksena pitkäaikaistyöttömyyden ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu vuosina 2013–2015 oli Vantaalla maltillisempaa kuin muualla pääkaupunkiseudulla. Palveluohjaukseen aikana jokaiselle asiakkaalle pyrittiin kuuden kuukauden kuluessa löytämään aktiivinen vaihtoehto työttömyydelle tai hänet ohjattiin tarvittavien muiden palveluiden piiriin.

Alle 25-vuotiaille työttömille suunnattu Petra-projekti jatkoi toimintaansa vuonna 2015 kaupungin omarahoitteisena hankkeena. Petra-hankkeessa oli vuoden 2015 aikana 1 181 asiakasta, joista 39 prosenttia siirtyi avoimille työmarkkinoille 2 prosenttia palkkatukityöhön, 14 prosenttia työkokeiluun ja 13 prosenttia tutkintoon johtavaan opiskeluun. Hanke päättyi vuoden 2015 lopussa. Petra-hankkeen ja Työraiteen toimintamallit vakiinnutetaan työllisyyspalveluiden toimintaan.

Vuoden 2015 lopussa päättyivät myös pitkäaikaistyöttömille kohdistettu Tuupakasta työhön -hanke, maahanmuuttajille suunnattu Töihin Suomessa -hanke sekä kaupungin palkkatuettujen työntekijöiden jatkotyöllistymistä edistävä Palkkatuetuille työhönvalmennusta -hanke.

Työllisyyspalvelut tukee yrityksiä ja järjestöjä työttömän palkkaamisessa palkkatukityöhön. Yrityksille myönnettävää Valttitukea myönnettiin 100 henkilön työllistämiseen. Valttituen suuruus on 500 euroa kuukaudessa. Järjestöille myönnettävää työllistämisen lisätukea myönnettiin 161 palkkatukityöntekijän palkkaamiseen. Järjestöjen työllistämistuki on 300 euroa kuukaudessa. Lisäksi työllisyyspalvelut myönsi avustusta järjestöille erilaisiin työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Työllisyyspalvelut vastaa kaupungin palkkatukityöllistämisestä. Vuoden 2015 aikana Vantaan kaupungin eri toimipisteissä työskenteli yhteensä 394 palkkatuella työllistettyä henkilöä. Oppisopimuskoulutuksessa oli 122 henkilöä. Kesätyöpaikka kunnan tehtävissä rahoitettiin 97:lle ilman kesätyöpaikkaa jääneelle opiskelijalle, jotka olisivat muuten joutuneet hakemaan toimeentulotukea kesän ajaksi.

Kesätyösetelin avulla tuettiin 15–18-vuotiaiden vantaalaisnuorten työllistymistä yrityksiin ja yhdistyksiin. Vuonna 2015 myönnettiin 352 kesätyöseteliä 214 yritykselle ja 34 yhdistykselle. Yhden kesätyösetelin arvo oli 300 euroa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Vantaa teki aktiivista edunvalvontaa yhteistyössä kuusikkokuntien ja Kuntaliiton kanssa yhden toimijan mallin kuntapilotin aloittamiseksi. Yhden toimijan mallissa työllisyyden hoidon valta, vastuu ja resurssit siirretään valtiolta kunnalle. Päätökset kuntapilottien aloittamisesta tehdään keväällä 2016.

Syyskuussa 2015 kaupunginhallitus hyväksyi uusien tilojen vuokrauksen työllisyyspalveluille Vernissakatu 1:stä 1.6.2016 alkaen. Uudenmaan TE-toimiston Vantaan toimipiste muuttaa samaan rakennukseen keväällä 2016.

Valmistelut työssäoppimisen avoimen oppimiskeskuksen perustamiseksi etenivät suunnitellusti. Tavoitteena on yhdistää uusia koulutuselementtejä työllisyyspalveluiden toimintaan.

Kuntakokeilu Työraide ja nuorille työttömille suunnattu Petra-hanke päättyivät vuoden 2015 lopussa. Projekteissa luodut tulokselliset yritysyhteistyön toimintamallit vakiinnutetaan työllisyyspalvelujen toimintaan.

Talousarvion toteutuminen

Työllisyyspalvelujen toimintakulujen alkuperäinen talousarvio vuodelle 2015 oli 26,2 milj. euroa. Varhaisessa vaiheessa huomattiin työmarkkinatuen kuntaosuuden voimakas kasvu ja toimintakuluihin haettiin 6,6 milj. euron lisäys (muutettu TA 32,9 milj. euroa). Toimintakulujen toteuma oli lopulta 32,6 milj. euroa.

Kuntien osuus työmarkkinatuen rahoituksesta nousi 1.1.2015 alkaen. Kunnan rahoitusosuus työmarkkinatuesta on 50 prosenttia yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta ja 70 prosenttia, jos työmarkkinatukea on maksettu yli 1 000 päivää. Aiemmin kunta rahoitti 50 prosenttia yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta. Lakimuutos kunnan rahoitusosuudesta sekä työttömyyden nousun jatkuminen nostivat merkittävästi työmarkkinatukikuluja. Vuonna 2015 Vantaan rahoitusosuus työmarkkinatuesta oli 18,7 milj. euroa.

Palkkatukia käytettiin ennakoitua vähemmän koska valtion palkkatukimäärärahat loppuivat jo toukokuussa. Vastaavasti palkkatukituotot jäivät ennakoitua pienemmiksi. Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta kasvoi, vaikka se kirjanpidossa näyttää pienentyneen. Ero johtuu vuodenvaihdekirjauksista.

Tunnusluvut

Tarve- indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Työttömyysaste	11,6 %	11,3 %	12,6 %
Projektien lukumäärä	10	8	9
Projektien kustannus 1 000 €	2 378	3 063	1 968
Toimitilojen pinta-ala (ei järjestöt)	5 782	6 470	4 545
Toimitilojen kustannukset (ei järjestöt) 1 000 €	705	896	588
Järjestöille osoitetut tilat pinta-ala	822	822	972
Järjestöille annettu vuokratuki 1 000 €	106	109	114

12
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vastuuhenkilö: Jukka T Salminen
Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Puheenjohtaja: Mari Niemi-Saari

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	68 900	500	69 400	70 455	-1 055
Menot	-635 677	-13 204	-648 882	-647 342	-1 540
Toimintakate	-566 777	-12 704	-579 482	-576 887	-2 595

12
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman erikoissairaanhoitoa

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	68 900	-400	68 500	69 251	-751
Menot	-423 357	-204	-423 562	-416 059	-7 502
Toimintakate	-354 457	-604	-355 062	-346 808	-8 254

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla jatkettiin talouden tasapainottamista sekä toimialan tuottavuussuunnitelman toteuttamista. Toimenpiteiden tavoitteena on välittömän asiakastyön lisääminen ja asiakastyön ajankäytön tehostaminen prosesseja kehittämällä, sähköisen asioinnin lisääminen ja asiakaskohtaisten kustannusten pieneneminen. Tavoitteiden toteutumista ja tuottavuuden kehittymistä seurattiin useilla mittareilla, ja niiden osalta saavutettiin 2,3 prosentin tuottavuuden kasvu. Jatkuvan kehittämistoiminnan tuloksena talousarvio alittui oman toiminnan osalta.

Sähköisiä ratkaisuja edistettiin. Vantaalle hankittiin sähköinen palvelusetelijärjestelmä, mikä mahdollistaa jatkossa palveluseteleiden käytön laajentamisen toimialalla. Kaupunginvaltuusto teki päätöksen uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnasta, ja Vantaan Apotti-hanketoimiston toimintaa laajennettiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala osallistuu kaupunkitasoiseen kuntalaisten sähköisen asiointipalvelu-kokonaisuuden hankkeeseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta hankkeessa kehitetään ensimmäisenä neuvoloiden sähköisiä asiointimahdollisuuksia. Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa valmisteltiin, ja se käynnistyy pilottina alkuvuodesta 2016 Korson ja Tikkurilan kotihoidossa.

HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 3,9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Usean vuoden alenevan trendin jälkeen hoitopäivätuotteet kasvoivat 8,4 prosenttia vuodesta 2014. Hoitopäivätuotteet (vuodeosastohoito) muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian klinikan palvelutuotannosta.

Yhteistyömuotojen kehittämistä erikoissairaanhoidon kanssa jatkettiin. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä HUS psykiatrian toiminnallinen integraatio valmisteltiin yhteistyössä HUS:n kanssa, ja HUS psykiatrian ja perusterveydenhuollon yhteinen kumppanuusvirka perustettiin. Mielenterveyspalvelujen toiminta tulosyksikkönä päättyi kesällä 2015, ja vakituinen henkilökunta siirtyi terveysasemien palvelukseen. Myös perheneuvolan, lastensuojelun ja HUS:n lastenpsykiatrian yhteisten asiakkaiden palveluprosesseja uudistettiin.
Terveysasemien vastaanottotoiminnan lääkäri- ja hoitajakäynnit vähenivät hieman edellisvuodesta. Muutosta selittää osaltaan toimintamallien uudistaminen siten, että monisairaiden potilaiden vastaanottoaikoja pidennettiin. Lisäksi hoitajaresurssia siirrettiin puhelinpalveluun. Kesällä 2015 otettiin puhelinpalvelun parantamiseksi käyttöön yhden puhelinnumeron terveysneuvontamalli.

Hakunilan terveysasema siirtyi vuoden alussa omaksi toiminnaksi. Kokemukset terveysasemalla kehitetyistä uusista toimintatavoista, kuten palveluohjauksen, fysioterapeutin ja sosiaalityön moniammatillisesta tiimityöstä, osoittautuivat hyviksi, ja mallin laajentamista muille terveysasemille jatketaan.

Vuonna 2015 terveyskeskuspäivystyksen tuotti Attendo Oy. Vuoden aikana 91 prosenttia potilaista pääsi lääkärin vastaanotolle alle kolmessa tunnissa, lapsista lähes 84 prosenttia alle kahdessa tunnissa. Terveyskeskuspäivystyksen siirto HUS:n järjestettäväksi vuoden 2016 alussa valmisteltiin.

Perhepalveluissa valmisteltiin organisaation uudistamista vastaamaan uuden sosiaalihuoltolain velvoitteisiin. Uudistuksia kokeillaan kolmella vuoden 2016 alussa käynnistyvällä pilotilla.

Uusina varhaisen tuen muotoina käynnistyi vuoden 2015 alussa psykososiaalisissa palveluissa nuorisoaseman ja nuorisoneuvolan toiminnan yhdistänyt Nuortenkeskus Nuppi. Lisäksi kesäkuussa käynnistyi vantaalaisille lapsiperheille varhaista tukea tarjoava Perhekoutsi-toiminta.

Lastensuojeluilmoituksia otettiin vuonna 2015 vastaan 4 394:stä eri lapsesta, mikä on lähes 10 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kasvu heijastui myös lastensuojelun avohuollon asiakasmäärään. Vuonna 2015 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaana oli 9,1 prosenttia Vantaan 0 - 17-vuotiaista lapsista. Uuden sosiaalihuoltolain perusteella tehtävien uudistusten tavoitteena on saada jatkossa yhä useampaa lasta ja perhettä tuettua ilman lastensuojelun asiakkuutta.

Vuoden 2015 lopussa Vantaan työttömyysaste oli 12,6 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi edellisvuodesta noin 36 prosenttia. Toimeentulotukea sai vuoden 2015 aikana 14 700 vantaalaista kotitaloutta. Aikuissosiaalityössä jatkettiin toimeentulotuen Kela-yhteistyötä Kuntakokeiluna, samalla valmistautuen perustoimeentulotuen siirtoon Kelalle vuoden 2017.

Syyskuussa 2015 muutettiin aiemmin aikuissosiaalityön tulosyksikköön kuulunut maahanmuuttajatyön toimintayksikkö maahanmuuttajapalvelujen tulosyksiköksi. Sosiaali- ja terveystoimen tehtäviin kuuluu vastata maahanmuuttajien kotouttamispalveluista. Syksyllä 2015 alkaneen turvapaikanhakijoiden määrän nopean kasvun seurauksena kotoutettavien maahanmuuttajien määrän ennakoidaan Vantaalla lähivuosina kasvavan.

Omassa kodissa asui vuoden 2015 lopussa 92,2 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 8,8 prosenttia vantaalaisvanhuksista, ja heidän luokse tehtiin lähes 720 000 kotihoidon käyntiä. Kotihoidon asiakas- ja käyntimäärät ovat kasvaneet jatkuvasti. Resurssien tarkoituksenmukaiseksi ohjaamiseksi valmisteltiin kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa. läkkäiden vantaalaisten palveluohjauksesta ja palvelutarpeen selvittelystä sekä palvelupäätöksistä vastaavan asiakasohjausyksikön toiminta vakinaistettiin ja laajennettiin Itä-Vantaalle.

Hoiva-asumisessa jatkettiin palvelurakenteen uudistamista muuttamalla laitoshoidon purkamista tehostetuksi asumispalveluksi asteittain vapautuvien paikkojen myötä. Muutosta toteutettiin sekä omissa vanhainkodeissa että yhdessä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Vuoden 2015 lopussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli 1,4 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä.

Vammaispalveluissa laitosasumisen purku saatettiin loppuun aikuisten asiakkaiden osalta. Vuoden 2015 vammaispalvelujen painopisteenä oli vammaisten henkilöiden työllistymisen tukemisen edistäminen, ja tavoitteen tueksi perustettiin työllistymistä tukeva yksikkö. Vuoden 2015 aikana työllistettiin 76 asiakasta. Malminiityssä pilotoitiin toimintamallia, jossa uuden keskuksen tukipalvelut tuotettiin vammaisten henkilöiden ja työllistettävien toimesta. Mallin toteutusta jatketaan ja kehitetään edelleen.
Kuljetuspalvelujen kokonaismäärä pysyi lähes ennallaan. Vammaispalvelulain mukaisten matkojen määrä kasvoi edellisvuodesta noin 1,3 prosenttia ja sosiaalihuoltolain mukaisten matkojen määrä väheni lähes 11 prosenttia.

Vanhus- ja vammaispalvelujen sairaalatoiminta oli ruuhkautunutta. Kokonaiskäyttöaste oli vuoden aikana keskimäärin 108 prosenttia. Sairaalapaikoista viidesosa oli hoiva-asumiseen odottavien asukkaiden käytössä.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2015

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on jatkettu valtuustokauden strategisten tavoitteiden toteuttamista. Näistä keskeisiä ovat tuottavuuden jatkuva parantaminen ja palvelujen kustannustehokas uudistaminen. Vantaan asukaskohtaiset kustannukset olivat useiden vertailtujen palvelujen osalta suurten kaupunkien kärkijoukossa. Sähköisen asioinnin ja itsepalvelun mahdollisuuksien lisäämiseksi tehtiin kaupunkitasoisia ratkaisuja. Sosiaali- ja terveystoimessa jatkettiin palvelujen asiakaslähtöistä kehittämistä yhteistyössä kuntalaisten kanssa.

Kaupunkitasoista yhteistyötä väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi jatkettiin. Vantaalaisten sairastavuus väheni Kelan sairastavuusindeksillä mitattuna edelleen. Vuoden 2015 hyvinvointikatsauksessa (kaupunginvaltuusto 25.1.2016) Vantaan vahvuuksiksi todettiin nuori ja valtaosin hyvinvoiva väestö, suurten kaupunkien parhaimmistoa oleva huoltosuhde sekä pienet tuloerot. Hyvinvointityön haasteina esiin nostettiin mm. työttömyys, toimeentulotuen suuri tarve ja vieraskielisten kotoutuminen.

Talousarvion toteutuminen 2015

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menot vuonna 2015 olivat 647,3 milj. euroa ja tulot 70,4 milj. euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala erikoissairaanhoito mukaan lukien alitti korotetun menomäärärahan 1,5 milj. euroa. Erikoissairaanhoito ylitti korotetun menomäärärahan 6,0 milj. euroa. Toimeentulotuen menot alittuivat 4,0 milj. euroa. Toimiala ilman erikoissairaanhoitoa ja toimeentulotukea alitti korotetun menomäärärahan 3,5 milj. euroa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui yhden prosentin palvelutilausta suurempana, mikä korvataan sosiaali- ja terveystoimen ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen välisen palvelusopimuksen mukaisesti suun terveydenhuollon liikelaitokselle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminta oli ylijäämäinen (0,04 milj. euroa).

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan palvelutuotanto

Sosiaali- ja terveydenhuollon oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia vuonna 2015 olivat 359,8 milj. euroa ja tulot 40,6 milj. euroa. Oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulo-tuen avustuksia alitti alkuperäisen määrärahan 3,3 milj. eurolla (-0,9 %) ja tuloja kertyi 1,8 milj. euroa enemmän (4,6 %). Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 5,1 milj. euroa parempi.

Sosiaali- ja terveystoimen oman toiminnan määrärahoihin ilman toimeentulotukea ei esitetty muutoksia kaupunginvaltuustolle vuonna 2015. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettuja määrärahoja siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä toimialalle 0,2 milj. euroa. Lopullinen määräraha ilman toimeentulotukea alittui menojen osalta 3,5 milj. euroa (-1,0 %).

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen menot vuonna 2015 olivat 56,3 milj. euroa ja tulot 28,6 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 4,0 milj. eurolla ja tulot 1,5 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 2,5 milj. euroa parempi. Kaupunginvaltuusto pienensi 14.12.2015 toimeentulotuen tulomäärärahaa 0,4 milj. eurolla. Toimeentulotuen tulot muodostuvat valtiolta perustoimeentulotukimenojen perusteella saatavista valtionosuuksista. Lopullinen määräraha alittui tulojen osalta 1,1 milj. euroa.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2015 olivat noin 231,3 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi myös HUS eläkevastuut (5,3 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,0 milj. euroa), laskutetut siirtoviivepäivät (0,3 milj. euroa), E-arkiston ja E-resepti -järjestelmien käyttömaksut (0,3 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen että erikoislääkäri-konsultaatioiden menoja yhteensä 0,1 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat noin 221,2 milj. euroa. 2015 tilinpäätöstoteuma ei sisällä HUS:n ylijäämähyvitystä kunnille. HUS-valtuusto päätti kokouksessaan 16.12.2015, että HUS:n vuoden 2015 tuloksen käsittelystä päätetään vasta HUS-tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä valtuuston kokouksessa kesäkuussa 2016.

Erikoissairaanhoidon menot ylittivät käyttösuunnitelman alkuperäisen määrärahan 19,0 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto korotti 14.12.2015 erikoissairaanhoidon menomäärärahaa HUS-johdon vahvistaman toteutumisennusteen perusteella 13 milj. eurolla. Tulomäärärahaa valtuusto korotti 0,9 milj. eurolla, mikä perustui arvioituihin valtionkorvauksiin, joita saadaan kotouttamislain perusteella. Lopullinen määräraha ylittyi menojen osalta 6,0 milj. eurolla ja tulojen osalta 0,3 milj. eurolla.

12 10
Talous- ja hallintopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	73	0	73	93	-21
Menot	-9 601	-12	-9 613	-4 238	-5 375
Toimintakate	-9 529	-12	-9 541	-4 145	-5 396

Taulukko sisältää talous- ja hallintopalvelut sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Talous- ja hallintopalveluissa koordinoitiin useita sähköisiin järjestelmiin liittyviä hankkeita. Vantaan Apotti-hanketoimiston toiminnan laajentamista valmisteltiin, ja projektipäälliköt sosiaalihuollon ja terveydenhuollon/vanhustenhuollon osa-alueisiin rekrytoitiin. Tulosalueella osallistuttiin sähköisen asioinnin kehittämiseen ja valmisteltiin PSOP-palvelusetelijärjestelmän käyttöön ottoa. Toimialan tuottavuustoimia sekä talous- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet valmisteltiin toimialajohdon kanssa seuraavaan taloussuunnitelmaan.

Kotoutumislain perusteella valtiolta saatavien korvausten hakeminen keskitettiin toimialalla siirtämällä aikuissosiaalityöstä yksi vakanssi tehtävineen talous- ja hallintopalveluihin. Lisäksi palvelutuotannon asioimistulkkilaskujen käsittelyä keskitettiin talousyksikköön. Toimialan asiakasmaksujen käsittelyprosessista tehtiin selvitys ja valmisteltiin asiakasmaksutiimin perustamista talous- ja hallintopalveluihin.

Toimialan valmiussuunnitelma uudistettiin ja hyväksyttiin kaupunginhallituksessa. Valmiussuunnitelman edellyttämiä koulutuksia toteutettiin.

Palveluhankinnoissa jatkettiin palvelujen vaikuttavuuden kehittämistä. Yhteinen seminaari lastensuojelun palveluntuottajien kanssa järjestettiin, seminaarin tavoitteena oli sitouttaa tuottajat vaikuttavuuden parantamiseen hankinnan kriteerien mukaisesti.

Katriinaan sijoittuvan, yhteistyössä tilakeskuksen ja terveyspalvelujen kanssa toteutettavan, keskitetyn potilasarkiston suunnitelma valmistui, ja hanke toteutetaan vuonna 2017. Palveluverkkoa kehitettiin suunnitelman mukaisesti osallistuen useisiin toimialan tarveselvityksiin ja hankesuunnitelmiin.

Ammatillisen osaamisen kehittämisen palvelut ja koulutus siirrettiin 1.1.2015 alkaen henkilöstökeskukseen, ja Metropolia ammattikorkeakoulu toteutti koulutusohjelman mukaisia täydennyskoulutuspalveluja. Täydennyskoulutussuunnittelun prosessia ja työnjakoa kehitettiin yhteistyössä Metropolia amk:n ja henkilöstökeskuksen kanssa. Toimialan yhteistyön koordinointia ammattikorkeakoulujen kanssa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa jatkettiin. Tutkimuslupia myönnettiin vuonna 2015 yhteensä 83 kappaletta.

Kunta 10 -selvitys ja työolojen arvioinnit tehtiin aikataulun mukaisesti. Henkilöturvallisuutta kehitetään kameravalvontaselvityksen tulosten ja sovittujen toimenpiteiden mukaisesti. Sairauspoissaolojen käsittely eVälke-herätteiden avulla otettiin käyttöön. Toimialan terveys-turvallisuuskäyntien kriteerit ja käyntikohteet määriteltiin, ja suunniteltuja käyntejä tehtiin vuona 2015 yhteensä 97. Toimialalla otettiin käyttöön myös työhön liittyvien tapaturmien tutkintaprosessi. Toimialan terveysperusteisten poissaolojen määrä vuonna 2015 oli 5,34 prosenttia (5,21 % v. 2014).

Laadunhallinnan jatkokehittämiseen liittyen toteutettiin mm. sisäiset auditoinnit terveysasemilla ja kotihoidossa.

Toimialan potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyen otettiin syksyllä käyttöön myös asiakkaan/potilaan tai omaisen mahdollisuutta täyttää HaiPro-ilmoitus. Lisäksi valmisteltiin yhteistyötä HUS:n kanssa siten, että vuoden 2016 alusta Vantaan työntekijät voivat tehdä HaiPro-ilmoitukset HUS:n toiminnoista ja HUS:n työntekijät Vantaan toiminnoista. Ilmoitusten avulla pyritään parantamaan yhteistyöprosesseja yhteisten asiakkaiden hyväksi.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Toimialan sähköisten ratkaisujen tavoitteitta edistettiin aktiivisella yhteistyöllä tietohallinnon kanssa. Vantaalla tehtiin palvelusetelin laajentamisen mahdollistava päätös sähköisen palvelusetelijärjestelmän käyttöönotosta. Kaupunginvaltuusto päätti uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnasta. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa edistettiin mm. rekrytoimalla keskeiset projektipäälliköt. Toimialan toimintaprosessien tehostamiseen tähtäävien lean-koulutusten toteutusta valmisteltiin.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalueen määrärahassa oli varauduttu toimialan mahdollisiin poikkeaviin menoihin, mm. tulosalueiden väliseen vuosivaihteluun asiakaspalvelujen ostoissa (1,9 milj. euroa), toimialan varhaiseläkemaksuihin (1,2 milj. euroa) sekä toimialan henkilöstön palkitsemiseen ja koulutukseen (0,4 milj. euroa). Lisäksi tulosalueen menomäärärahassa oli varauduttu toimialan ulkopuolisella rahoituksella toteutettavien hankkeiden menoihin (0,6 milj. euroa). Tulosalueen talousarviomäärärahat kattoivat edellä mainitut menot sekä toimialan tukipalvelutuotannon suunnitellusti.

Tunnusluvut

Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015 [1]
Toimialan henkilöstömäärä	2 926	2 956	3 009
Toimialan esimiesten määrä	215	215	207
Toiminnan volyymi			
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä	44	47	46
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaikahenkilöstövuosina	39,2	37,6	39,9

Tuottavuus ja tehokkuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015 [1]
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	1,5 %	1,6 %	1,5 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö /toimialan esimiesten määrä	20,5 %	21,9 %	22,2 %

[1)] Henkilömäärän laskentatapa uudistettiin vuoden 2016 talousarvioon. TP 2015 raportointiin käytetään vielä aikaisempaa laskentamallia.

12 20
Erikoissairaanhoito

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	900	900	1 204	-304
Menot	-212 320	-13 000	-225 320	-231 282	5 962
Toimintakate	-212 320	-12 100	-224 420	-230 079	5 659

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. Erikoissairaanhoidon palvelutuotannosta ja määrärahasta sovittiin vuonna 2014 käydyissä kuntaneuvotteluissa.

HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta yli 3,9 prosenttia verrattuna vuoden 2014 tilinpäätökseen. Hoitopäivätuotteet kasvoivat 8,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Hoitopäivätuotteet muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian klinikan palvelutuotannosta. Vantaan terveyskeskuksessa laadittujen elektiivisten lähetteiden määrä kasvoi lähes 5,2 prosenttia verrattuna vuoden 2014 lähetekertymään. Jos huomioidaan myös yksityissektorilta ja työterveyshuollosta laaditut lähetteet, kasvu oli noin 4,5 prosenttia. Vuonna 2015 kirjoitettiin HYKS-sairaanhoitoalueelle 55 901 elektiivistä lähetettä, joista 65,0 prosenttia laadittiin terveyskeskuksessa. Näiden lisäksi laaditaan HYKS:n sisäisiä lähetteitä, joita tarvitaan potilaan siirtyessä hoitoon toiselle erikoisalalle. Terveyskeskuksen lähettämiä asiantuntijakonsultaatioita toteutui 3 579, mikä oli 35,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014.

Osastojonoissa yli 6 kk jonottaneita oli 35 potilasta (poikkileikkaus 31.12.2015), joista 13 kirurgian erikoisalojen jonoissa.

Vantaan vastuulla olevista potilaista kertyi 473 laskutettua siirtoviivepäivää, joista aiheutui Vantaalle 0,3 milj. euron meno.

Talousarvion toteutuminen 2015

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2015 olivat noin 231,3 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi myös HUS eläkevastuut (5,3 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,0 milj. euroa), laskutetut siirtoviivepäivät (0,3 milj. euroa), E-arkiston ja E-resepti -järjestelmien käyttömaksut (0,3 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen että erikoislääkäri-konsultaatioiden menoja yhteensä 0,1 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat noin 221,2 milj. euroa. 2015 tilinpäätöstoteuma ei sisällä HUS:n ylijäämähyvitystä kunnille. HUS-valtuusto päätti kokouksessaan 16.12.2015, että HUS:n vuoden 2015 tuloksen käsittelystä päätetään vasta HUS-tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä valtuuston kokouksessa kesäkuussa 2016. Vantaan osuus palautuksesta on 7,8 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menot ylittivät käyttösuunnitelman alkuperäisen määrärahan 19,0 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto korotti 14.12.2015 erikoissairaanhoidon menomäärärahaa HUS-johdon vahvistaman toteutumisennusteen perusteella 13 milj. eurolla. Tulomäärärahaa valtuusto korotti 0,9 milj. eurolla, mikä perustui arvioituihin valtionkorvauksiin, joita saadaan kotouttamislain perusteella. Lopullinen määräraha ylittyi menojen osalta 6,0 milj. eurolla ja tulojen osalta 0,3 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015 [1)]	TP 2015
Väestö 31.12	210 779	213 205	214 610
Kalenterivuoden aikana syntyneiden lasten määrä 31.12.	2645	2721	2 585
75 vuotta täyttäneet 31.12.	11 100	11 596	11 576
Toiminnan volyymi			
Hoitojaksot (NordDRG), kertymä vuoden päätyttyä	82 257	80 913	85 710
Käynnit, kertymä vuoden päätyttyä	242 800	239 239	252 057
Hoitopäivät, kertymä vuoden päätyttyä	28 207	25 830	30 584
Laatu ja vaikuttavuus			
Kaikki jonossa olevat 31.12.	2 149	2 123	2 303
Yli 6 kk jonottaneita 31.12.	19	42	35
Lasten psykiatrian jonossa yli 3 kk 31.12.	0	0	0
Nuorisopsykiatrian jonossa yli 3 kk 31.12.	0	0	0
Siirtoviivepäivät 31.12.	3 823	2 394	-
Laskutetut siirtoviivepäivät 31.12.	1	12	473
Vantaan kaupungin erikoissairaanhoidon palvelusuunnitelma			
HUS-palvelusopimuksen arvo/ milj. eur. [1)]	204,9	202,4	221,2
Tuottavuus ja tehokkuus			
Euroa/asukas (Hus-palvelusopimus)	972	949	1 031
Euroa/NordDRG-tuote	1 559	1 611	1 549

[1)] Arvio, koska neuvottelut olivat kesken talousarviota valmisteltaessa.

HUS:n ja Vantaan väliset palvelusopimukset liitteineen on allekirjoitettu 29.3.2012, 21.2.2013 ja 25.2.2014. Vantaan kaupungin talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma edellyttää korkeintaan 1,5 prosentin menokasvun.

12 30
Terveydenhuollon palvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 286	0	4 286	4 532	-245
Menot	-80 364	-31	-80 395	-80 994	599
Toimintakate	-76 078	-31	-76 109	-76 462	353

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Terveyspalvelujen kaikissa tulosyksiköissä kehitettiin sähköistä ajanvarausta, ryhmävastaanottotoimintaa sekä hyödynnettiin Lean-toimintamallia prosessien tehostamiseksi. Kaikki tulosyksiköt osallistuivat myös yhteisen

asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti) suunnittelutyöryhmiin. Terveysasemapalvelut auditoitiin sisäisesti syksyllä.

Vastaanottotoiminnassa toteutui noin 181 800 lääkärikäyntiä ja 170 900 itsenäistä hoitajakäyntiä. Käyntien määrät vähenivät hieman edellisvuodesta. Vastaanottojen toimintamallia muutettiin niin, että monisairaiden potilaiden vastaanottoaikojen pituutta lisättiin. Hoitajaresurssia jouduttiin siirtämään puhelinpalveluun. Omalääkäripotilaat pääsivät kiireettömään hoitoon keskimäärin 24 päivässä ja muut 48 päivässä. Päiväpoliklinikalle pääsi alle tunnissa 68,6 prosenttia potilaista.

Vuonna 2014 voimaan tulleen kuntarajat ylittävän vapaan hoitopaikan valinnan perusteella terveysasemien vaihtoja tehtiin Vantaan sisällä 467 kappaletta vuonna 2015. Muista kunnista vaihtoi terveysasemansa Vantaalle 194 henkilöä ja vantaalaisista siirtyi muiden kuntien terveysasemapalvelun piiriin 280 henkilöä.

Terveysasemien puhelinpalvelun parantamiseksi otettiin kesällä 2015 käyttöön yhden puhelinnumeron terveysneuvontatoiminta. Yhden puhelinnumeron järjestelmän kautta kuntalaisen on mahdollisuus saada yleistä terveysneuvontaa siten, että puhelimeen vastaa miltä tahansa terveysasemalta ensimmäisenä vapaana oleva hoitaja. Terveysasemilla käytössä olevan takaisinsoittojärjestelmän kautta takaisinsoittopyyn-töihin vastattiin lähes 100 prosenttisesti.

Hakunilan terveysasema siirtyi vuoden 2015 alussa Vantaan omaksi toiminnaksi. Terveysaseman toimintaa kehitettiin ottamalla käyttöön asiakasvastaava- ja palveluohjaustoiminta, fysioterapeutin suora vastaanotto terveysasemalla sekä sosiaaliohjaajan vastaanotto. Kotihoidon lääkärityö hankittiin uudella toimintamallilla geriatrian erikoislääkäriltä. Hakunilan toimintamalli osoittautui potilaslähtöiseksi ja mallin siirtämistä jatketaan muille terveysasemille.

Terveyskeskuspäivystys siirtyi 1.1.2016 HUS:n järjestettäväksi. Syksyn aikana valmisteltiin yhteispäivystyksen uutta toimintamallia HYKS Akuutin henkilökunnan kanssa.

Mielenterveyspalvelujen tulosyksikön toiminta tulosyksikkönä loppui kesällä 2015, ja depressiohoitajat ja psykiatriset sairaanhoitajat siirtyivät terveysasemien osastonhoitajien alaisuuteen. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä HUS psykiatrian toiminnallinen integraatio valmisteltiin yhdessä HUS:n kanssa luomalla uusia toimintamalleja. Integraatioon liittyen perustettiin HUS psykiatrian ja Vantaan perusterveydenhuollon yhteinen kumppanuusvirka. Kokemusasiantuntijan (alkoholi) toimintaa laajennettiin kolmelle terveys-asemalle.

Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon tulosyksikössä lain ja asetuksen edellyttämää terveydenhoitajien lisäresurssia kohdennettiin erityisesti ammatillisiin oppilaitoksiin. Yksikön kaikki lääkärivakanssit on täytetty. Ehkäisevän terveydenhuollon lääketieteellinen toimintakenttä laajentui ja toiminnan taso nousi entisestään. Äitiys- ja lastenneuvoloissa valmisteltiin neuvolan sähköisen asioinnin lisäämistä kaupunkitasoisessa hankkeessa.

Äitiysneuvoloihin saatiin ensimmäiset ultraäänilaitteet, jotka mahdollistavat raskauden alkuvaiheen tilan sekä loppuvaiheen tarjonnan tarkastusten toteuttamisen neuvoloissa. Laitteiden lisääminen kaikkiin neuvoloihin vuosien 2015 – 2016 aikana vähentää huomattavasti erikoissairaanhoidon raskaudenaikaisia käyntejä. Erikoissairaanhoidon ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa kehitettiin ja otettiin käyttöön lyhyt-jälkihoitoisen synnytyksen toimintamalli. Perhesuunnitteluneuvoloiden kanssa kehitettiin seksuaaliterveyden edistämisen toimintatapoja tavoitteena raskauden keskeytysten vähentäminen. Ennakollisen isyyden
tunnustamisen siirtymistä neuvolan tehtäväksi 1.1.2016 alkaen valmisteltiin yhdessä lastenvalvojien kanssa, myös valtakunnalliseen valmistelutyöhön osallistuen.

Kuntoutuksen tulosyksikössä valmisteltiin moniarviotiimitoiminnan käynnistämistä vuoden 2016 alussa yhdessä psykologipalvelujen ja perheneuvolan kanssa. Uuden toimintamallin tavoitteena on saada moniongelmaiset lapset/perheet mahdollisimman oikea-aikaisesti tarpeellisen terapian/hoidon piiriin. Kehittämällä kuntoutuksen ryhmätoimintaa pystyttiin vastaamaan lisääntyvään asiakkaiden määrään. Fysioterapeutin ja toi-

mintaterapeutin osallistuminen vanhusten avopalveluiden asiakasohjausyksikön toimintaan vakiintui Länsi-Vantaalla ja käynnistyi Itä-Vantaalla.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Suojattua viestinvälitystä ja sähköisiä lomakkeita valmisteltiin ennalta ehkäisevän terveydenhuollon tulosyksikössä. Varsinainen käyttöönotto tulee tapahtumaan maaliskuussa 2016 ja sen jälkeen toimintaa voidaan laajentaa muihin tulosyksiköihin. Kuntoutusyksikön sähköinen esitietolomake on jo käytössä Vantaan internet -sivuilla. Sähköistä ajanvarausta laajennettiin ja se on käytössä kaikissa tulosyksiköissä, mm. lääkäreiden puhelinajat ja omapotilaiden vastaanotot, terveydenhoitaja ja perhesuunnitteluvastaanotot, lasten päiväpoliklinikka kokonaisuudessaan ja psykiatristen sairaanhoitajien vastaanotot. Tekstiviestimuistutukset ovat käytössä sähköisen ajanvarauksen yhteydessä. Toimintamalleja kehitettiin kaikissa tulosyksiköissä Lean-toimintamallia hyödyntäen. Henkilökunta koulutettiin Lean-malliin ja yksiköissä järjestettiin työpajoja. Toiminnan vaikuttavuuden raportointiin käytettäviä mittareita työstetään. Sähköisten ratkaisujen eteenpäin vientiä hidastaa nykyisen potilastietojärjestelmän kehittämisen pysähtyminen ja osittain tietoteknisen tuen rajallinen saanti.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen tulot vuonna 2015 olivat 4,5 milj. euroa ja menot 81,0 milj. euroa. Tulosalueen käyttösuunnitelman tulot ylittyivät 0,2 milj. eurolla ja menot ylittyivät 0,6 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan.

Tulos (nettotoimintamenot) oli käyttösuunnitelmaa 0,4 milj. euroa huonompi.

Menon ylitys syntyi pääasiassa henkilöstöpalveluiden ostoissa 1,4 milj. euroa, ulkokuntalaskutuksen asiakaspalvelujen ostoissa 0,4 milj. euroa ja tulkkikuluissa 0,2 milj. euroa. Säästöä syntyi palkkakuluissa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui yhden prosentin palvelutilausta suurempana, mikä korvataan sosiaali- ja terveystoimen ja suun terveydenhuollon liikelaitoksen välisen palvelusopimuksen mukaisesti suun terveydenhuollon liikelaitokselle. Palvelusopimus mahdollistaa enintään kahden prosentin poikkeaman sovitusta.

Tunnusluvut

Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Väestö 31.12.	210 779	213 205	214 610
Kalenterivuoden aikana syntyneiden lasten määrä 31.12.	2 645	2 721	2 585
75 vuotta täyttäneet 31.12.	11 100	11 596	11 576
Toiminnan volyymi			
Terveysasematoiminta			
- lääkärikäynnit	190 990	194 000	181 791
- hoitohenkilöstön itsenäiset käynnit	178 966	157 000	170 863

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto			
- lääkärikäynnit (suorat kontaktit)	29 343	32 285	30 548
- terveydenhoitajakäynnit (suorat kontaktit)	154 838	160 000	151 570
Päivystystoiminta - lääkärikäynnit	33 604	34 000	33 705
Kuntoutustoiminnan terapiakäynnit [1), 5)]	61 606	62 000	64 685
Mielenterveyspalvelut - mielenterveystyön käynnit	5 225	4 000	4 925
Laatu ja vaikuttavuus			
Terveysasematoiminnan kävijöiden osuus väestöstä (kokonaispeittävyys)	51	55	47
Listautuneiden osuus väestöstä % [2)]	14,8	22	12,4
Päiväpoliklinikan odotusaika lääkärille alle 60 min %	71	70	68
3. vapaa aika lääkärille - listautuneen ja listautumattoman potilaan odotusajan mediaani vrk [3)]	-	34	30
Tuottavuus ja tehokkuus			
Euroa/asukas [4)]			
terveysasematoiminta ja päivystys	190,72	191,71	195,16
kuntoutus (ei sisällä veteraanikuntoutusta)	34,99	35,19	34,95
Euroa/käynti [4)]			
terveysasematoiminnan lääkärikäynti	113,80	114,71	122,31
terveysasematoiminnan hoitotyön käynti	51,50	64,26	58,38
Henkilöstö			
Henkilötyövuotta [6)]			
- lääkärit (terveysasematoiminta ja ennaltaehkäisevä terveydenhuolto)	90	93	92
- sairaanhoitajat, terveydenhoitajat (terveysasematoiminta)	84	92	95
- terveydenhoitajat (ennaltaehkäisevä terveydenhuolto)	116	116	114
- terapeutit (kuntoutus) [5)]	62	62	63

[1)] Tunnusluku sisältää Vantaan omana toimintana tuotetut terapiakäynnit sekä ostopalveluterapian suoritteet.
[2)] Listautuneella potilaalla on nimetty omalääkäri. Listautumattomalla potilaalla ei ole nimettyä omalääkäriä.

[3)] Mediaani on järjestetyn lukusarjan keskimmäinen lukuarvo.

[4)] Kohdennusperusteet on tarkennettu TA 2015 alkaen.

[5)] Terveyspalveluilta siirtyi henkilöstöä vanhus- ja vammaispalveluihin. Vrt. TP 2013.
[6)] Ei sisällä arviota vuokratyövoimasta henkilötyövuosina vuonna 2015.

12 40
Perhepalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	36 955	-400	36 555	36 334	221
Menot	-158 498	-82	-158 580	-155 072	-3 508
Toimintakate	-121 543	-482	-122 025	-118 738	-3 287

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Tulosalueen tuottavuutta parannettiin asiakastyön osuutta ja vaikuttavuutta lisäämällä. Lisäksi työn painopistettä siirrettiin korjaavasta ja kuntouttavasta työstä varhaiseen tukeen ja ennaltaehkäisevään työhön. Sosiaalihuoltolain tultua voimaan huhtikuussa velvoitteisiin vastattiin käynnistämällä laaja-alainen perhepalvelujen organisaation muutosprosessi. Syksyn 2015 aikana sovittiin ja organisoitiin kolmen organisaatiopilotin aloittaminen alkuvuodesta 2016. Perheiden ja aikuisten sosiaalineuvonta aloitti tammikuussa tehdä kaikille uusille asiakkaille sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit. Toisessa pilotissa kokeillaan perhetyön keskitettyä asiakasohjausta ja kolmannessa kokeilussa sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteydessä aloitetaan lastensuojelun virka-aikainen päivystys.

Psykososiaalisissa palveluissa uusina varhaisen tuen toimintoina aloittivat Perhekoutsit ja Nuorten psykososiaaliset palvelut (Nuppi). Asiakasohjausta kehitettiin kaikissa palveluissa sekä osana omiin palveluihin ohjautumista että yhteistyössä yli palvelurajojen. Asiakastyön prosesseja kehitettiin perheneuvolatoiminnan, lastensuojelun ja HYKS-lastenpsykiatrian yhteisessä Lean -prosessissa. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti toimintaa laajennettiin esiopetukseen ja yksityisiin oppilaitoksiin sekä laajennettuna toiselle asteelle.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen rooli valtakunnallisen valmiuden kehittämisessä korostui vuonna 2015, jolloin kansainvälinen Barents suuronnettomuusharjoitus järjestettiin Suomessa.

Lastensuojelun toimintaa muutettiin uudistuneen sosiaali- ja lastensuojelulainsäädännön mukaisesti. Lastensuojelun asiakasmäärä kasvoi noin 10 prosenttia edellisvuodesta, mutta vuoden aikana sijoitettujen eri lasten määrä väheni. Kiireellisen avohuollon tukitoimen järjestämisprosessi kuvattiin ja vietiin käytäntöön. Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen ja Tammirinteen vastaanottokodin toimintaa muutettiin siten, että kriisiperhetyö ja koko perheen sijoittaminen kiireellisenä tuli mahdolliseksi.

Laitoshoidon kilpailutuksen yhteydessä aloitettiin vaikutusten arviointi vaativahoitoisten lasten laitoshoitopaikoissa. Myös tehostetussa perhetyössä ja perhekuntoutuksessa seurattiin vaikuttavuutta.

Aikuissosiaalityön ja Kelan palveluyhteistyömalli muuttui tammikuun 2015 alusta Kuntakokeiluksi. Kuntakokeilussa asiakas voi hakea toimeentulotukea Kelan palvelupisteissä sekä saada siellä palveluohjausta toimeentulotukiasiassa. Kelassa toimeentulotuen asiointeja oli kuukausittain noin 700.

Toimeentulotukea saavia kotitalouksia oli vuonna 2015 keskimäärin 7 762 kuukaudessa, mikä on 6 prosenttia edellisvuotta enemmän. Toimeentulotukimenot pysyivät kuitenkin ennallaan. Menojen hallintaan vaikutti vuoden aikana voimaan tulleet asumistuen korotukset. Yhdenmukaistettu johtaminen ja uusittu toimeentulotukiohjeistus tukivat kustannusten hallintaa. Asiakasohjaustyöryhmän työllä pystyttiin vähentämään toimeentulomenoihin kohdentuneita kriisimajoituskuluja.

Asunnottomien tilapäisessä asuttamisessa on korvattu ostopalveluja kaupungin omilla tilapäisasunnoilla, mikä on ollut taloudellisesti edullinen ratkaisu. Pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisohjelman mukaisesti avattiin kaksi asumisyksikköä (Pyy- ja Näätäkuja).

Päihdepalvelut oli aktiivisesti mukana päihde- ja mielenterveyspalvelujen toiminnallisen integraation kehittämisessä. Syksyn aikana valmisteltiin päivystyspalvelujen malli, jonka pilotit aloitetaan alkuvuodesta 2016. Alkoholin haitallista käyttöä ennaltaehkäisevää ryhmätoimintaa kehitettiin käynnistämällä Voimaneidot-ryhmä ikääntyville naisille yhteistyössä A-klinikan ja ehkäisevän päihdetyön yksikön kanssa.

Huumehoitoklinikalla kehitettiin edelleen jalkautuvaa työtä, jonka avulla asiakkaiden toimintakykyä tuetaan ja elämänhallintaa lisätään, tavoitteena laitoshoidon tarpeen väheneminen. Jalkautuvan työn tiimin asiakastapaamisten määrä oli keskimäärin noin 250 kuukaudessa.

Päihdevieroitusyksikkö muutti Helsinkiin ja vieroitushoitopaikkojen määrä lisättiin samassa yhteydessä 15:sta paikasta 17:sta, jotta ostopalvelujen tarvetta saadaan vähennettyä.

Maahanmuuttajapalvelut -tulosyksikkö perustettiin syyskuussa. Tavoitteena on kotouttamis- ja sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden täyttäminen.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Asiakasprosessien kehittämisessä hyödynnettiin Lean -menetelmää, jotta siirtoviivepäivä ei syntyisi ja asiakkaiden siirtyminen palveluissa olisi oikea-aikaista.

Lapsiperheiden kotipalveluun valmistellaan palveluseteliä käyttöön otettavaksi vuonna 2016.

Sähköinen ajanvaraus toteutui kolmessa yksikössä. Muiden sähköisten palvelujen käyttöön otossa ei ole edetty, koska tietohallinnosta ei ole määrärahaa saatu. Apotti-hankkeessa testattiin lastensuojelun pilotointia.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2015 olivat 155,1 milj. euroa ja tulot 36,4 milj. euroa. Tulosalueen alkuperäisen käyttösuunnitelman menot alittuivat 3,4 milj. eurolla ja tulot 0,6 milj. eurolla. Kaupunginvaltuusto alensi 14.12.2015 toteutumisennusteen perusteella tulomäärärahaa 0,4 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettua määrärahaa siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan 0,1 milj. euroa.

Lopulliseen määrärahaan nähden tulosalueen menot alittuivat 3,5 milj. eurolla ja tulot 0,2 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 3,4 milj. euroa parempi.

Käyttösuunnitelman ylitykset syntyivät hallinto-oikeuden päätöksistä, joissa Vantaa velvoitettiin maksamaan muille kunnille lastensuojelun korvauksia yhteensä 1,6 milj. euroa ja perhehoidon kustannuksista 0,7 milj. euroa. Säästöä syntyi toimeentulotuesta 4,0 milj. euroa, henkilöstömenoista 0,8 milj. euroa ja mielenterveyskuntoutujien palveluiden ostoista 1,2 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
- lapset, joista lastensuojeluilmoitus	4 005	4 250	4 394
- kodin ulkopuolelle sijoitettuna 31.12	490	470	483
- yli vuoden työttömänä olleet	3 706	3 600	5 002
- asunnottomien asiakkaiden määrä [8)]	544	500	447
Toiminnan volyymi			
Asiakkaat			
- lastensuojelun avohuolto	3 750	4 000	4 146
- toimeentulotuen kotitaloudet [1)]	14 225	15 000	14 687
- aikuissosiaalityön asiakaskotitaloudet [1)]	15 397	15 000	19 340
- päihdepalvelut [2)]	2 200	2 400	2 357
- uudet asunnot pitkäaikaisasunnottomille [8)]	0	75	52
Asiakastapaamiset			
- psykologipalvelujen asiakastyö	6 877	7 100	11 414
- koulun sosiaalityön asiakastapaamiset [3)]	12 482	15 500	11 655
- perhe- ja nuorisoneuvonnan asiakassuoritteet [4)]	5 843	9 650	9 629

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
- nuorten yksikkö [4]	4 710	5 000	4 213
- maahanmuuttajapalvelut [5]	6 239	..	5 411
- lapsiperheiden kotipalvelu	2 577	2 200	4 557
- yhteydenotot sosiaali- ja kriisipäivystykseen [7] sekä poliisin sosiaalityöhön	15 477	15 000	12 762
Ostetut hoitovuorokaudet			
- lastensuojelun ostetut laitosvuorokaudet	71 075	76 000	71 343
- aikuissosiaalityön asumispalveluvuorokaudet	67 494	65 000	60 122
- aikuissosiaalityön tuetun asumisen vuorokaudet [6]	44 175	39 000	31 632
- päihdepalvelujen asumispalveluvuorokaudet	19 683	23 800	17 605
- päihdehuollon laitospalveluvuorokaudet	11 290	11 000	11 560
Palvelutarpeen arvioinnit			
- lastensuojelutarpeen selvitykset	1 840	1 900	1 698
- aikuissosiaalityön tilannearviot ja suunnitelmat	4 057	8 000	7 717
Laatu ja vaikuttavuus			
- päihdehuollon avopalvelujen asiakaskäynnit [9]	33 967	30 000	35 538
- vuoden aikana tehdyt kiireelliset sijoitukset	215	240	187
- vuoden aikana päättyneet kiireelliset sijoitukset	97	85	79
- perhehoidon hoitovuorokaudet	97 050	88 500	99 877
- mielenterveyskuntoutujien asumispalveluista omaan kotiin siirtyneiden määrä	29	23	24
Tuottavuus ja tehokkuus			
- kiireellisistä sijoituksista omiin laitoksiin osuus	93 %	90 %	85 %
- lastensuojelun perhetyön asiakasperheet	380	400	549
- toimeentulotuen päätösmäärä [1]	106 846	105 000	118 157
- päihdehuollon laitosmenojen osuus kokonaisuudesta	28,9 %	29,0 %	29,2 %

[1] Toimeentulotuen siirto Kelalle 2017.
[2] Ei sisällä terveysneuvonnan asiakkaita.
[3] Lakimuutos tulee muuttamaan tilastointia vuodesta 2015 lähtien.

[4] Nuorisoneuvonnan suoritteet siirtyneet Nuppiin 2014.

[5] sisältää sekä sosiaali- että terveydenhuollon asiakastapaamiset.

[6] Tuettu asumisen sisältää omaa ja ostettua.
[7] Poliisin sosiaalityöstä puuttui työntekijä osan vuotta 2015.

[8] ARA:lle menevä marraskuun poikkileikkaustieto: soster ja VAV yhteensä.
[9] ATJ:n polikliinisten palvelujen käynnit yhteensä, ei sisällä terveysneuvontaa, peliklinikkaa eikä 2015 lähtien nuorisoasemaa.

12 60
Vanhus- ja vammaispalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	27 586	0	27 586	28 292	-706
Menot	-174 894	-79	-174 973	-175 755	782
Toimintakate	-147 308	-79	-147 387	-147 463	76

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue jatkoi vuonna 2015 määrätietoista toiminnan ja tuottavuuden kehittämistä, ja lisääntyneeseen palvelutarpeeseen pystyttiin vastaamaan.

Vanhusten avopalveluissa asiakasohjaustoiminta laajennettiin Itä-Vantaalle ja valmisteltiin toiminnan vakinaistaminen koko Vantaalle 1.1.2016 alkaen. Kotihoidon ja palvelutalojen johtamista ja organisointia parannettiin muodostamalla vastuualueet Itä-Vantaan ja Länsi-Vantaan kotihoitoon. Toiminnanohjausjärjestelmän pilotointisuunnitelma valmistui. Kotihoidon ostopalveluja lisättiin kotihoidon kysyntään vastaamiseksi ja sähköisen palvelusetelijärjestelmän käynnistämistä suunniteltiin tarjonnan tasapainottamiseksi.

Vuoden 2015 lopussa kotona asui 92,2 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä, kotihoidon peittävyys oli 8,8 prosenttia. Kotihoidon kokonaiskäyntimäärä kasvoi 6 prosenttia. Kokonaisasiakasmäärä kotihoidossa, sisältäen kotihoidon kentän ja palvelutalot, kasvoi 8 prosenttia. Kotihoidon tuottavuus kasvoi 6 prosenttia. Omaishoidon tuen asiakasmäärä kasvoi ennakoitua enemmän. Vuoden lopussa omaishoidon tukea sai 890 asiakasta, mikä on 13 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Tehostetussa kotihoidossa lisättiin palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa.

Sairaalapalveluissa erikoissairaanhoidon lähetemäärä kasvoi 11 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Samaan aikaan potilaiden siirtyminen jatkohoitoon hoiva-asumisen yksiköihin hidastui. Sairaalan paikoista keskimäärin 20 prosenttia oli epätarkoituksenmukaisesti hoiva-asumisen odottajien käytössä. Katriinan sairaalassa otettiin käyttöön lisäylipaikat, ja sairaalan kuormitus oli koko vuoden keskimäärin 108 prosenttia. Kaunialasta ostettiin suunniteltua enemmän postakuutteja kuntoutuspaikkoja, päiväsairaalatoimintaa lisättiin edelleen ja tehostettiin osastohoidon kotiutumisen tueksi ja nopeuttamiseksi. Tästä huolimatta vuodelle 2015 kertyi 473 maksullista ylikäyttöpäivää. Sairaalahoitojaksoja kertyi 4,5 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Geriatrisen vastaanoton toimintaa lisättiin muistisairaiden kotona asumisen tukemiseksi. Toimenpiteet palveluketjujen parantamiseksi ja ylikäyttöpäivien estämisen syntymiseksi vuodelle 2016 on suunniteltu.

Hoiva-asumisen tulosyksiköllä oli vuoden 2015 lopussa 1 197 laskennallista hoiva-asumisen paikkaa. Palveluista 30 prosenttia järjestettiin omana toimintana ja 70 prosenttia ostopalveluina. Tulosyksikön toiminta toteutui vuonna 2015 suunnitellusti ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Hoiva-asumisen palvelujen toimintaa kehitettiin valtakunnallisten ikääntyneiden pitkäaikaishoidolle asetettujen tavoitteiden (Vanhuspalvelulaki 07/2013), Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman sekä palvelurakenteen kehittämisohjelman tavoitteiden mukaisesti. Hoiva-asumisessa toteutetulla Kulttuurinmuutos-hankkeen avulla on uudistettu toimintatapoja asiakaslähtöiseksi mm. asiakkaiden valinnanvapautta ja itsemääräämisoikeutta korostaen.

Laitoshoidon vähentämistä jatkettiin palvelurakenteen kehittämisohjelman mukaisesti. Simonkodin ja Myyrinkodin laitoshoitoa muutettiin tehostettua asumispalvelua tuottaviksi yksiköiksi asteittain vapautuvien paikkojen myötä. Yksityisten laitoshoidon palveluntuottajien kanssa (Hoivakoti Hopea ja Leenankoti) toteutettiin sovittua muutosstrategiaa: 14 laitoshoidon ostopalvelupaikkaa muuttui tehostetun asumispalvelun paikaksi vuonna 2015. Laitoshoidon muutos toteutetaan ilman että hoiva-asumisen kokonaispaikkamäärä vähentyy.

Pitkäaikaisen laitoshoidon peittävyyttä ikääntyneessä väestössä (75+ väestö) pystyttiin vähentämään Vantaan palvelurakenteen kehittämisohjelman mukaisesti. Vuoden 2014 lopussa pitkäaikaisen laitoshoidon peittävyys oli 1,7 prosenttia, vuoden 2015 lopussa 1,4 prosenttia. Ilman Kaunialan laitospaikkoja (88) peittävyys olisi 0,9 prosenttia. (STM 2013, laatusuositus 2 - 3 %).

Vammaispalvelussa erityishuollon piirissä oli 886 henkilöä, kasvua edelliseen vuoteen 3 prosenttia. Henkilökohtaista apua sai vuoden lopussa 538 asiakasta, kasvua edellisvuodesta on 0,2 prosenttia. Vammaispalvelun toiminnan yhtenä keskeisenä painopisteenä vuonna 2015 oli vammaisten henkilöiden työllistymisen tukemisen edistäminen. Työllistymistä tukevia toimintoja varten perustettiin vammaispalveluun oma toimintayksikkö ja asiakkaita työllistettiin sekä omalle toimialalle että yksityisiin yrityksiin vuoden aikana kaikkiaan 76 henkilöä. Hankkeen pilottina toimii ns. Malminiityn toimintamalli, jossa uuteen vanhus- ja vammaispalvelunasumis- ja toimintakeskukseen tuotetaan tukipalvelut vammaisten henkilöiden ja työllistettävien toimesta. Toimintamallin myötä vammaisten henkilöiden työllistymistä pystytään tuottamaan ensisijaisesti omana toimintana.

Asumispalveluissa lisättiin omaa toimintaa kymmenellä tuetun ja ohjatun asumisen paikalla vuoden 2015 aikana avautuneissa Hämeenkyläntien ja Lehtikallion asumiskohteissa. Ohjatun ja tuetun asumisen osuus vammaispalvelun asumisessa nousi edelleen ollen vuoden 2015 lopussa 37 prosenttia. Laitosasumisen purkaminen saatettiin loppuun aikuisten asiakkaiden osalta. Laitosasumisessa oli vuoden 2015 lopussa vielä 13 asiakasta, joista suurin osa on runsaasti hoitoa vaativia lapsia.

Malminiityn päivätoimintakeskus aloitti toimintansa ja päivätoimintaa tehostettiin perustamalla uusia ryhmiä sekä lisäämällä asiakasmääriä olemassa olevissa toimintakeskuksissa.

Tilapäisen perhehoidon VM:n kuntakokeilu jatkuu vuoden 2016 loppuun. Hankkeen myötä vuoden 2015 aikana tuotettiin perhehoitoa sekä hoidettavan tiloissa että kaupungin omissa tiloissa. Tilapäishoitoa tarvitsevat lapset ja nuoret ohjautuivat pääsääntöisesti perhehoidon piiriin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Tulosalue edisti talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteitä suunnitellusti. Vanhusten avopalveluissa valmisteltiin kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän pilotointia, käyttöönotto koko Vantaalla vuonna 2016. Käynnit henkilötyövuotta kohden kasvoivat edellisvuodesta 6 prosenttia.

Sairaalapalveluissa valmisteltiin AKOS 2:n laajentumista ja paikkojen lisäämistä hoitoketjun tehostamiseksi. Hoiva-asumisen palveluissa toteutettiin tuottavuussuunnitelmaa, joka sisältää mm. hoitotarvike- ja lääkelogistiikan, henkilöstöresurssin joustavan käytön sekä tukipalveluiden tuottamisen hallintaan ottamisen.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2015 olivat 175,8 milj. euroa ja tulot 28,3 milj. euroa. Tulosalueen alkuperäisen käyttösuunnitelman menot ylittyivät 0,9 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan 0,1 milj. euroa.

Lopulliseen määrärahaan nähden tulosalueen menot ylittyivät 0,8 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,7 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli muutettua käyttösuunnitelmaa 0,1 milj. euroa huonompi.

Menot ylittyivät pääasiassa kehitysvammaisten asumispalvelujen ostoista sekä sairaalapalvelujen henkilöstöpalvelujen ostoissa. Hoiva-asumisen palveluissa syntyi säästöä 0,4 milj. euroa.

Tunnusluvut

VANHUSPALVELUT			
Tarve-indikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Väestö 31.12	210 803	213 205	214 610
75 vuotta täyttäneet 31.12.	11 075	11 596	11 576
Toiminnan volyymi			
Asiakkaat yhteensä kotihoidossa (kh+pt)	4 078 [1)]	4 080	4 403
Kotihoidon käynnit	652 760	684 930	718 384
Hoitopaikat hoivapalvelut	1 175	1 175 [3)]	1 197
Päättyneet hoitojaksot (Sairaalapalvelut)	2 690	2 680	2 514
Omaishoidontuen asiakkaat	789	939	890
Laatu ja vaikuttavuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
75+ kotona asuvien osuus	92,3 % [2)]	92,5 %	92,2 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä			
75 täyttäneitä/75+ väestö, 31.12	8,5 %	9,5 %	8,8 %
Pitkäaikaisen laitoshoidon osuus 75+ väestöstä	1,8 %	1,5 %	1,4 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
Kotihoito			
Kotihoidon kentän käynnit / henkilötyövuosi	2 068	2 092	2 192
Euroa / 75+ väestö	1 070	883	1 083
Hoiva-asumisen palvelut			
Euroa/hoitovuorokausi, vanhainkoti oma+ tehostettu asumispalvelu oma	163	160	161
Euroa / 75+ väestö	5 575	5 087	5 405
Tk-sairaala			
Hoitojakso/sairaansija	13,2	13,6	12,6
Euroa / 75 +väestö	1 979	1 978	2 013

VAMMAISPALVELUT	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Tarve-indikaattorit			
Väestö 31.12	210 803	212 190	214 610
Erityishuollon piirissä olevat, yhteensä	861	850	886
Toiminnan volyymi			
Asiakkaat yhteensä			
Kuljetuspalvelut (VpL)	3 490	3 200	3 532
Henkilökohtainen apu	537	500	538
VpL:n asumispalvelut	132	100	141
Kehitysvammaisten asumispalvelut, pitkäaikainen	376	380	400
Suoritteet			
Kuljetuspalvelumatkat (VpL)	319 132	305 500	323 358
Kuljetuspalvelumatkat (ShL)	35 675	50 700	31 775
Laatu ja vaikuttavuus			
Ohjatusti ja tuetusti asuvien osuus asumispalveluissa	32,5 %	34,4 %	37,0 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
Euroa / kehitysvammaisten asumispalvelujen hoitovuorokausi	132	143	124
Euroa / VpL:n palveluasumisvuorokausi	142	135	130
Euroa / erityishuollon piirissä olevat	32 428	33 000	31 775
Euroa / asukas	260	253	261

[1)] Kotisairaala siirtyy vuonna 2013 avopalveluihin, jossa aloittaa tehostetun kotihoidon yksikkö. Arvioitu vaikutus asiakasmääriin 500 henkilöä vuodessa ja käyntimääriin 10 000 käyntiä vuodessa.
[2)] Talousarvion sitova tavoite vuodelle 2014.
[3)] Hoivan paikat eivät sisällä Kaunialan 15 paikkaa.

[4)] Terhokodin hoitojaksot sisältyvät TP 2014 lukuun, mutta eivät TP 2015 lukuun huhtikuun jälkeen, sillä Terhokodin osastohoito siirtyi HUS:n alaisuuteen.

12 13
Suun terveydenhuollon liikelaitos

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	21 648	0	21 648	21 956	-308
Liiketoiminnan muut tuotot	1 000	0	1 000	639	361
Materiaalit ja palvelut	-5 069	0	-5 069	-5 086	18
Henkilöstökulut	-15 565	0	-15 565	-15 638	72
Poistot ja arvonalentumiset	-61	0	-61	-69	8
Liiketoiminnan muut kulut	-1 698	0	-1 698	-1 546	-151
Liikeylijäämä (-alijäämä)	255	0	255	255	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	14	-14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	0	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	0	-68	-68	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	0	-227	-214	-14
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	27	0	27	41	-14
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	27	0	27	41	-14

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä kasvoi edelleen verrattuna edellisiin vuosiin. Vuoden 2015 aikana annettiin palveluja 70 000 asiakkaalle (vuosi 2014 70 114 asiakasta). Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2015 oli 415 263 kappaletta (vuonna 2014 405 912 kappaletta, palvelusopimuksen perustaso 411 110 kappaletta). Toimenpiteiden määräkasvu perustui tehostettuun sisäiseen toimintaan.

Hoitotakuussa pysyttiin ja hoitoon pääsyn odotusaika oli loppuvuodesta 3kk 2 vrk. Kiireettömään tutkimukseen odottavien asiakkaiden määrä vuoden lopussa oli 4 221 (vuonna 2014 4 221) ja odotusaika 31.12.2015 oli 3kk 2 vrk (vuonna 2014 3kk 2 vrk). Palvelut tuotettiin omana toimintana, vuokratyövoiman käyttöä on minimoitu välttämättömiin tilanteisiin.

Talousarvion toteutuminen

Liikevaihto 2015 oli 22,0 milj. euroa (vuonna 2014 21,5 milj. euroa, talousarvio 21,6 milj. euroa). Kasvu verrattuna edellisvuoteen oli 2,3 prosenttia ja talousarvioon 1,4 prosenttia joka johtuu sisäisten ja ulkoisten asiakasmaksutuottojen kasvusta. Anestesiahoidon myynti muille kunnille aloitettiin vuonna 2013. Vuoden 2015 osalta anestesiahoidon myynti oli 91 000 euroa, kasvua vuoteen 2014 verrattuna 22,9 prosenttia. Hammashoidon oheistarvikemyynti oli 13 000 euroa, jossa kasvua verrattuna edellisvuoteen oli 88,9 prosenttia. Välinehuollon sisäinen laskutus oli suunnitelman mukaista. Liiketoiminnan muut tuotot (sis. PKS-SEHYK) olivat 639 000 euroa (vuonna 2014; 681 000 euroa).

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 5,5 milj. euroa (vuonna 2014; 5,4 milj. euroa ja talousarvio 2015; 5,5 milj. euroa). Palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 16,0 milj. euroa (vuonna 2014; 15,4 milj. euroa ja talousarvio; 15,8 milj. euroa). Muutos verrattuna edelliseen vuoteen +3,9 prosenttia (talousarvioon +1,0 %) johtuu suoritettujen toimenpiteiden määrän kasvusta verrattuna edelliseen vuoteen. Painotettujen toimenpiteiden määrä 415 263 kpl ylitti palvelusopimuksen (talousarvio) määrän 411 110 kpl +1,0 prosentilla. Vuoteen 2014 verrattuna määräkasvu oli +2,3 prosenttia. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön tehostamisella sekä oman kapasiteetin kohdistamisella vaativiin hoitotoimenpiteisiin. Laskutusvolyymin kasvu perustui palvelusopimukseen sisältyvään +./. 2 prosentin muutosalueeseen.

Operatiiviset kulut 2015 olivat 22,3 milj. euroa (toteutunut 2014; 22,3 milj. euroa ja talousarvio 22,4 milj. euroa). Vuoteen 2014 verrattuna kokonaiskasvu oli 0,3 prosenttia ja talousarvioon verrattuna muutos oli -0,2 prosenttia. PKS-SEHYK kokonaiskustannukset vähenivät 249 000 euroa vuoteen 2014 verrattuna, aine- ja tarvikekäyttö vakiinnutettiin vuoden 2013 tasolle huolimatta toimenpiteiden määräkasvusta. Ulkoisten palveluiden käytön kasvu tulee aiheuttamaan paineita tulevalle kehitykselle (esim. tulkkipalvelut, kone- ja laitekorjaukset).

Henkilöstökulut kasvoivat vuonna 2015 verrattuna vuoteen 2014 (muutos +1,9 %). Erillispalkkioita ei arvioitu riittävästi talousarvioon verrattuna (ero +0,5 %). Henkilöstökulujen muutosta selittää kasvanut toimenpiteiden volyymikasvu.

Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2015 1,5 milj. euroa (vuonna 2014; 1,6 milj. euroa). Talousarviopoikkeama (+152 000 euroa) selittyy arvioitua pienemmillä vuokrakuluilla sekä luottotappioihin tulleilla suorituksilla.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 65 000 euroa (vuonna 2014; 142 000 euroa). Talousarvio ylittyi 4 000 euroa.

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 159 000 euroa (korko 7,0 %) ja korvaus peruspääomasta 68 000 euroa.

Liikelaitoksen tulos oli 41 000 euroa ylijäämäinen (vuonna 2014 alijäämä oli -265 000 euroa), johtuen tehdyistä sopeutustoimenpiteistä. Liikelaitoksen sitova talousarvion tulos 27 000 euroa ylitettiin. Liikelaitoksen tulos siirretään liikelaitoksen peruspääoman kertyneen alijäämän palauttamiseen.

Liikelaitoksen peruspääoman alijäämä tulee kattaa seuraavien vuosien aikana vallitsevan normiston mukaisesti. Liikelaitoksen johtokunta on käsitellyt alkuvuodesta 2015 suunnitelman jolla alijäämä tullaan kattamaan seuraavien vuosien kuluessa. Suunnitelmaa tullaan täydentämään seuraavasti: SEHYK – toiminta 75 000 euroa, ulkoiset palvelut 75 000 euroa ja toiminnan eri prosessien kehitys 75 000 euroa. Vuoden 2016 talousarvio luo perustan lisätoimenpiteille.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	13	45	-32
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	895	-895
Rahavarojen muutos	13	940	-927

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-75	-66	-9

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2015 olivat 66 000 euroa (vuonna 2014; 129 000 euroa ja talousarvio 2015 oli 75 000 euroa). Investoinnit kohdistuivat hoitoyksiköiden uusimisiin. Hoitoyksiköiden ja laitteiston korvaustarve tulee jatkumaan tulevina vuosina.

13 Sivistystoimen toimiala

Vastuuhenkilö: Elina Lehto-Häggroth
Toimielin: Opetuslautakunta
Puheenjohtaja: Janne Leppänen

Toimielin: Vapaa-ajan lautakunta
Puheenjohtaja: Päivi Laakso

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	42 733	-629	42 104	44 124	-2 020
Menot	-439 263	53	-439 210	-434 978	-4 232
Toimintakate	-396 530	-577	-397 107	-390 855	-6 252

13 Sivistystoimen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	36 552	0	36 552	38 264	-1 712
Menot	-395 017	-351	-395 368	-391 997	-3 371
Toimintakate	-358 465	-351	-358 816	-353 733	-5 083

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Uuden opetussuunnitelman työstämistä jatkettiin sekä esiopetuksen, koulujen ja oppilaitosten että kaupungin tasolla. Toimialalla otettiin huomattava digiloikka hankkimalla opetukseen noin 20 000 tablettia. Digitalisaatiota tuettiin varustamalla kaikki koulut ja oppilaitokset langattomalla verkolla. Opetushenkilöstölle järjestettiin koulutusta tablettien käyttöönottoon ja niiden hallintaan. Sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen eteni suunnitelman mukaan. Elokuussa 2015 tuli voimaan ammatillisten perustutkintojen tutkintorakenneuudistus. Siinä siirryttiin oppiainekeskeisyydestä osaamiskeskeisyyteen ja opintoviikoista osaamispisteisiin. Samalla aloitti toimintansa ammatillisen koulutukseen valmistava koulutus Valma.

Yksityisen päivähoidon osuus on vuodessa kasvanut 1,3 prosenttia ollen vuoden 2015 lopussa 11,1 prosenttia. Yhteensä yksityistä päivähoitoa käytti vuoden lopussa 1 395 lasta, joka oli 309 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vuoden 2015 aikana liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi kaupunkikonserniin kuuluvan VTK Kiinteistöt Oy:n Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen sekä Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojen operointi, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön varausten hallinnointi sekä koulujen ja lukioiden iltakäytön valvonnan koordinointi ja työnjohto.

Kulttuuripalveluiden organisaatiota muutettiin yhdistämällä lastenkulttuurin ja kulttuurituotannon tulosyksiköt. Lisäksi kulttuuripalvelut ottivat vastuulleen koko kaupungin tapahtumatuotannon.

Nuorisopalveluissa jatkettiin toiminnan kehittämistä hankkeiden kautta, mm. Dixin kauppakeskuksessa kehitettiin toimintaa yhdessä kauppakeskuksen henkilökunnan, poliisin, Walkersin, SPR:n turvatalon ja Ankkapartion kanssa. Koivukylän alueella kehitettiin vahvasti yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen, nuorten ja perheiden kanssa. Tikkurilan nuorisotila avattiin Pajataloon ja Kolohongan nuorisotila siirtyi pienempiin tiloihin.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteutuminen vuonna 2015

Toimialan tavoitteena on ollut kaupungin talouden tasapainottaminen tuloja kasvattamalla kaikilla mahdollisilla keinoilla. Tulot ovat kasvaneet 4,8 prosenttia. Kumppanuuksia on hyödynnetty entistä tehokkaammin ja palvelut on tuotettu kustannustehokkaasti. Kaupungin elinvoiman vahvistamiseksi toimiala toteuttaa nuorisoja koulutustakuuta. Joustavilla päivähoitopalveluilla ja loma-aikojen harrastusmahdollisuuksilla tuetaan työllistymistä. Ammatillisen koulutuksen tarjonnan ja työelämän kohtaamista on kehitetty toteuttamalla tutkintorakenteen uudistusta. Ympäristövastuullisuuden edistämiseen osallistuneiden yksiköiden osuus kaikista yksiköistä on vuonna 2015 24,3 prosenttia. Monimuotoistuva tuki otettiin käyttöön. Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan kanssa on vakiintunut toimintatapana. Oppimisympäristöä monipuolistettiin sähköisen oppimisen myötä ja opetussuunnitelma uudistusta ja uutta oppimista on valmisteltu aktiivisesti. Henkistä hyvinvointia on vahvistettu työoloja kehittämällä. Aktiivisen välittämisen toimintatapa on vakiintunut. Osaamisen kehittämiseen otettiin uusi toimintamalli.

Talousarvion toteutuminen 2015

Toimialan talousarvion tulot ylittyivät 2,0 milj. euroa ja menot alittuivat 4,2 milj. euroa. Suurimmat tulojen ylitykset olivat bruttoyksiköissä perusopetuksessa (2,0 milj. euroa, valtion avustukset), liikuntapalveluissa (0,6 milj. euroa, hankkeet) ja nuorisopalveluissa (0,4 milj. euroa, hankkeet). Varhaiskasvatuksen tulot sen sijaan alittuivat 1,1 milj. euroa, johtuen hoitopäivämaksutuottojen toteutumasta. Nettoyksiköistä Varia, musiikkiopisto ja kuvataidekoulu ylittivät myös tulonsa (yhteensä 0,3 milj. euroa).

Suurimmat toimialan menojen alitukset kohdistuvat bruttoyksiköistä yhteisiin palveluihin (0,4 milj. euroa, varhemaksu), varhaiskasvatukseen (1,8 milj. euroa, palkattomat lomat, ateria- ja siivouspalvelut sekä epäpätevyysalennukset), muuhun koulutukseen (0,4 milj. euroa, Metropolian ammattikorkeakoulun avustus) ja liikuntapalveluihin (0,7 milj. euroa, uudet avustusperiaatteet). Nettoyksiköistä Varian menot alittuivat 0,7 milj. euroa (henkilöstö- ja tarvikemenot).

Kaikkien nettoyksiköiden toimintakatteet jäivät alle muutetun talousarvion. Aikuisopiston toimintakatetta muutettiin valtuuston hyväksymällä määrärahamuutoksella ja kaikille nettoyksiköille siirrettiin loppuvuodesta varhemaksujen ja/tai koululaisten ja opiskelijoiden kesätyön palkkauksesta toteutuneisiin kuluihin määrärahaa yhteensä noin 33 000 euroa, mikä muutti kaikkien nettoyksiköiden toimintakatetta hieman valtuuston hyväksymään toiminta katteeseen nähden.

13 10
Opetuslautakunta ja vapaa-ajan lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-117	0	-117	-95	-22
Toimintakate	-117	0	-117	-95	-22

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2015 aikana opetuslautakunta kokoontui 11 kertaa ja vapaa-ajan lautakunta 10 kertaa. Ruotsinkielinen jaosto kokoontui kuusi (6) kertaa. Yksilöasioiden jaosto ei kokoontunut vuoden 2015 aikana. Lautakuntien yhteinen talous- ja strategiaseminaari pidettiin elokuussa.

Talousarvion toteutuminen

Lautakuntien toimintamenot olivat yhteensä 0,095 milj. euroa ja toteumaprosentti oli 81.

13 20
Yhteiset palvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1	0	1	0	1
Menot	-5 105	1 021	-4 084	-3 706	-378
Toimintakate	-5 104	1 021	-4 083	-3 706	-377

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tulosalueen toimintaa on kehitetty yhdessä henkilöstön kanssa tulosalueen kehittämispäivillä sekä erilaisten arviointien kautta. Kalustonkunnostuksen tehtäviä on kartoitettu ja laadittu yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa selvitystä töiden uudelleen organisoinnista. Uudelleen organisointi toteutetaan vuoden 2016 aikana. Myös av-huollon tehtävien työnjakoa on selvitetty yhdessä tietohallinnon kanssa.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen digitalisaatiota tuettiin voimakkaasti mm. organisoimalla käyttökoulutuksia ja kartoittamalla seuraavien toimintavuosien laitekanta- ja ohjelmistotarpeita.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Sivistystoimen sähköisen asioinnin lisääntymistä on tuettu mm. järjestämällä toimialan digitalisaation kehittämispäivä sekä oltu mukana kehittämässä varhaiskasvatukseen uutta järjestelmää. Prosessien tehostamiseksi vuoden 2016 tuloskortille on määritelty yksiköittäin kehitettävät prosessit yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Sairauspoissaolojen vähentämisessä on Evälke käytössä ja säästövapaiden pitämiseen kannustetaan.

Talousarvion toteutuminen

Yhteisten palvelujen menot alittuivat 0,4 milj. euroa, johtuen koko toimialan varhemaksuihin varatun määrärahan alittumisesta sekä palvelujen ostoihin ja tarvikehankintoihin varattujen määrärahojen alittumisista.

Tunnusluvut

Tarveindikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
toimialan menot (1000 €)	427 227	439 210	434 978
toimialan henkilöstömäärä	5 775	5 775	5 759
toimialan esimiesten määrä	236	248	248
Tuottavuus ja tehokkuus			
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan henkilöstö %	0,90 %	0,90 %	1,00 %
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan esimiesten määrä %	22,50 %	13,80 %	13,80 %
henkilöstön määrä *)	53	54	56
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä **)	0,90 %	0,60 %	0,60 %

*) Henkilöstön määrä -luvussa ei ole mukana kalustonkunnostajia (11 hlöä).
**) Vuoden 2014 luvut sisältävät koko toimialan Varhe- kulut.

13 30
Suomenkielinen perusopetus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	9 550	0	9 550	11 545	-1 995
Menot	-167 201	2	-167 200	-167 075	-125
Toimintakate	-157 651	2	-157 650	-155 530	-2 120

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Uuden opetussuunnitelman työstämistä jatkettiin sekä koulujen että kaupungin tasolla. Koulujen opetussuunnitelmatyö perustui moduulityöskentelyyn. Moduulityöskentelyssä koulujen opetussuunnitelmat ovat rakentuneet kokonaisuus ja opetussuunnitelman luku kerrallaan. Kaupunkitasoiset oppiaineryhmät aloittivat oppiaineiden opetussuunnitelmien työstämisen elokuussa. Koulut kommentoivat oppiaineita koko kaupungin yhteisen koulutuspäivän aikana marraskuussa.

Kaupunkitasoista opetussuunnitelmaa laadittiin yhteistyössä mm. seuraavien sidosryhmien ja toimijoiden kanssa: Vantaan kaupungin kirjasto, Vantaan kaupungin kulttuuripalvelut, Vantaan kaupungin liikuntapalvelut, Vantaan nuorisopalvelut, Vantaan Luontokoulu, Vantaan seurakunnat, Vanvary ry (Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistys), Vanhempainyhdistykset ja vanhempien foorumit, Vantti, Yrityskylä ja Pääkaupunkiseudun Urheiluakatemia (Urhea). Kaupunkitasoista opetussuunnitelmaa työstettiin myös varhaiskasvatuksen kanssa.

Opetuslautakunta päätti kaupunkitasoisen opetussuunnitelman osalta vuonna 2015 seuraavista asioista: tuntijako, vapaaehtoisen A2-kielen kielivalikko, valinnaisuus, opetussuunnitelman luvut 2-5, 7 ja 9-12. Lisäksi opetuslautakunta teki muutoksia vapaaehtoisen A2-kielen aloitusryhmäkokoon, kaksikielisen opetuksen palveluverkkoon sekä musiikkiluokkien palveluverkkoon.
Vuonna 2015 otettiin digiloikka. Kouluille hankittiin yli 11 000 Samsungin tablettia ja täten niitä oli käytössä yksi kahta oppilasta kohden koko Vantaan perusopetuksessa. Lisäksi jokaiseen kouluun asennettiin langaton verkko. Opetushenkilöstölle järjestettiin koulutusta tablettien käyttöönottoon ja niiden hallintaan.

Perusopetuksessa toimi 16 alueellista verkkopedagogia. Verkkopedagogien tehtävänä on tarjota opettajille koulutusta, vertaistukea ja käytännön ohjausta mm. verkko-oppimisympäristön, esitystekniikan, mobiililaitteiden, sosiaalisen median, liikkuvan kuvan, sähköisten oppimateriaalien ja kansainvälistä yhteistyötä tukevien työkalujen hyödyntämisessä opetuksessa. Käytännössä työ koostui opetushenkilöstön tukemisesta kouluilla sekä erilaisten tieto- ja viestintätekniikan koulutusten järjestämisestä.

Vantaalaisissa kouluissa käynnistettiin osana esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämishanketta Guru-toiminta. Noin 20 prosenttia (285) perusopetuksen opettajista sai guruopettajan koulutuksen tukemaan tieto- ja viestintätekniikan osaamista jaettavaksi kouluyhteisöissä. Vantaan perusopetuksen oppilaille luotiin avoin sähköinen tieto- ja viestintätekniikan oppimisympäristö guruakatemia, jossa he voivat kouluttautua guruoppilaiksi.

Guru-toimintaa varten luotiin uusia toiminnallisia oppimisympäristöjä (Guru Café), joissa oppivan yhteisön ajatuksen mukaisesti opastusta tieto- ja viestintätekniikantaitoihin antoivat niin opettajat kuin oppilaatkin.

Toimintakulttuurin kehittämishankkeen pohjalta opetushenkilöstölle järjestettiin tieto- ja viestintäteknologista osaamista tukevia avoimia koulutuksia.

Osana toimintakulttuurin kehittämishanketta palkattiin elokuusta alkaen kolme erityisopettajaa työskentelemään oppilaiden kanssa, joilla on runsaasti poissaoloja. Toiminnalla on kehitetty poissaoloihin puuttumisen malleja ja saatettu oppilaita takaisin koulutyöhön.

Virallisen tilastointipäivän 20.9.2015 mukaan lukuvuonna 2015–2016 aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuu 2 269 lasta. Näistä 1. vuosiluokan oppilaita on 1 674 (73,8 %), 2. vuosiluokan oppilaita 577 (25,4 %) ja tätä vanhempia oppilaita 18 (0,8 %). Kaikki toimintaan hakeneet saivat iltapäiväkerhopaikan.

Vantaan kouluissa toimi vuoden 2015 lopussa noin 350 koulun kerhoa. Toimintaan saatiin 200 000 euron jatkorahoitus Opetushallitukselta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Perusopetus jatkoi vuonna 2013 päätetyn tilatehostamisohjelman toteuttamista.

Uutta oppimista tukevaa tilaohjelmaa on kehitetty asiantuntijaryhmissä sekä simuloitu kuudessa koulussa ja tilaohjelman laatiminen on aloitettu ja valmistuu 2016.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion menojen toteuma oli 100 prosenttia, alitusta kertyi 0,1 milj. euroa. Tuloja kertyi noin 2 milj. euroa suunniteltua enemmän, suurimmalta osin valtiolta saatujen tukien ansiosta.

Tunnusluvut

Tarveindikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
suomenkieliset perusopetusikäiset (7 - 15 -vuotiaat)	20 826	21 712	21 829

Toiminnan volyymi	TP 2014	TA 2015	TP 2015
oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	20 117	20 432	20 769
erityisen tuen päätöksellä olevia oppilaita oppilasmäärästä %	8,30 %	7,80 %	8,30 %
S2-oppilaita oppilasmäärästä % *)	16,50 %	17,00 %	18,20 %
iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	1 942	2 100	2 269
osa-aikaisen erityisopetuksen kokonaistuntimäärä	3 513	3 583	3 467
erityisluokanopetuksen kokonaistuntimäärä	4 255	4 497	4 189
oppilaita valmistavassa opetuksessa	251	200	215
tukiopetustunteja/oppilas	0,9	1	0,7
oppilaita/opinto-ohjaaja	290	260	290
oppilaita/psykologi	986	915	933
Laatu ja vaikuttavuus			
ilman päättötodistusta olevia oppivelvollisuuden päättymisen jälkeen enintään	4	5	4
keskimääräinen ryhmäkoko, 1-6 luokat	16,4	17,9	17
keskimääräinen ryhmäkoko, 7-9 luokat	18	17,9	17,5
jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	98 %	99 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot euroa/oppilas	8 200	8 183	8 044
henkilöstön määrä	2 027	2 060	1 994
toimitilat			
hm²/oppilas	12	11,9	11,7
toimitilojen pinta-ala (jyvitetty)	242 084	242 244	242 274
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	161,5	160	141

*) määritelmä TP 2012 asti: eri kieli- ja kulttuuritaustaisia oppilaita oppilasmäärästä

13 40
Nuoriso- ja aikuiskoulutus bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	400	0	400	427	-27
Menot	-22 608	9	-22 599	-22 698	99
Toimintakate	-22 208	9	-22 199	-22 271	72

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja valmistaviin koulutuksiin sijoittui 98,5 prosenttia perusopetuksen päättäneistä. Noin 15 nuorella eli 0,7 prosenttia perusopetuksen päättäneistä oli syksyllä jokin muu kiinnekohta (työelämässä, äitiyslomalla tai lähtenyt ulkomaille töihin/opiskelemaan). Elokuun lopussa ilman paikkaa oli noin 20 nuorta eli 0,9 prosenttia perusopetuksen keväällä 2015 päättäneistä.

Sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen ja opetussuunnitelmauudistuksen valmisteluprojekti eteni suunnitelman mukaan. Syksyn aikana projekti jaettiin omiksi osioikseen, kun lukiokoulutuksen opetussuunni-

telmatyö käynnistyi. Lukioita on varusteltu teknisesti sähköisiä yo-kokeita varten, loppuvuodesta mm. hankittiin pilottilaitteistoja, joiden avulla sähköisiä yo-kokeita voi harjoitella esimerkiksi liikuntasaleissa. Kaikissa lukioissa on valmistauduttu sähköisiin yo-kokeisiin järjestämällä sähköisiä kurssikokeita Abitti-järjestelmällä. Vantaan lukioiden yhteinen opetussuunnitelma laaditaan kevääseen 2016 mennessä, ja työhön osallistuu laaja joukko lukioiden opettajia ja rehtorit.

Keväällä 2015 laadittiin selvitys aikuislukion asemasta osana Vantaan lukioverkkoa. Selvityksessä tarkasteltiin Vantaan aikuislukion toiminnan nykytilaa sekä erilaisia vaihtoehtoja toiminnan kehittämiseksi. Selvityksen pohjalta Vantaan aikuislukion toiminta päätettiin yhdistää osaksi Tikkurilan lukiota. Toiminnan uudelleen organisoimisen edellyttämien hallinnollisten muutosten valmistelu toteutetaan siten, että toimenpide-ehdotuksen mukaiseen toimintaan siirrytään 1.1.2016 alkaen.

Syksyllä 2014 Opetushallitus myönsi 100 000 euron valtionavustuksen Vantaan lukioiden yhteiseen Digiluokka – uudistuva oppimistila hankkeeseen. Kaksi ja puoli vuotta kestävän hankkeen tavoitteena on kehittää innovatiivisia oppimistiloja, joiden fyysisessä, kognitiivisessa ja organisatorisessa ergonomiassa on huomioitu oppimateriaalien sähköistyminen.

Opetushallitus myönsi Vantaan lukioiden yhteiselle Robolukio -hankkeelle 110 000 euron avustuksen hankkeen 138 000 euron kokonaiskuluihin ajalle 1.8.2015 - 31.12.2017. Hankkeen tavoitteena on kehittää ohjelmointitaitoja, luovuutta sekä ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitoja lukioympäristössä oppiainerajat ylittävänä työskentelynä.

Toisen asteen oppilaitoksiin lisättiin opiskeluhuoltoresurssia rekrytoimalla maaliskuun alusta alkaen kolme uutta opiskeluhuollon psykologia. Psykologiresurssi ulottuu nyt myös Vantaalla sijaitseviin yksityisiin toisen asteen oppilaitoksiin.

Pääkaupunkiseudun ammatillisen koulutuksen yhteistyö

Pääkaupunkiseudun ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen yhteistyönä on toteutettu vuodesta 2013 lähtien PKS Ennakointia. Elokuussa valmistui laaja määrällinen ennakointiselvitys alueen työvoima- ja osaamistarpeista. Selvityksen tuloksia levitettiin syksyn aikana eri tilaisuuksissa. Ennakointikamarissa järjestettiin alkuvuodesta kaksi toimialakohtaista tilaisuutta ja syksyllä toiset kaksi tilaisuutta. Loppuvuodesta tehtiin päätöksiä ennakointityön jatkon osalta ja PKS Ennakoinnin toiminta päätettiin jättää tauolle. Ennakointikamaritoimintaa jatketaan Helsingin seudulla toimivien ammatillisen koulutuksen järjestäjien, ammattikorkeakoulujen, Helsingin seudun kauppakamarin ja Uudenmaan liiton kanssa. Rahoituksesta on sovittu vuoden 2017 loppuun asti. Ennakointikamarin projektipäällikkö työskentelee Helsingin seudun kauppakamarissa.

Vantaa on mukana myös Uudenmaan liiton koordinoimassa Yhdessä koulutustakuuseen! -hankkeessa, jossa kartoitetaan koulutustakuun toteuttamisen toimintamalleja Uudellamaalla ja luodaan toimijoiden tarpeisiin sopeutuva malli, jonka avulla koulutustakuun toteutusta kehitetään. Hanke on kaksivuotinen (2015–2016) ja siihen osallistuu laaja joukko Uudenmaan ammatillisen koulutuksen järjestäjiä.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteuma oli sekä tulojen että menojen osalta ennustettua suurempi. Tulot ylittyvät 0,027 milj. euroa ennakoitua isompien opetustuottojen seurauksena. Menot ylittyvät noin 0,1 milj. eurolla, josta sisäisten vuokrien osuus oli 0,054 milj. euroa, vahtimestaripalveluostot 0,027 milj. euroa sekä asiantuntija- ja konsulttipalvelut hieman yli 0,02milj. euroa.

Tunnusluvut

PÄIVÄLUKIOT Tarveindikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
peruskoulun päättävät	2 083	2 130	2 104
eri kieli- ja kulttuuritaustaisia peruskoulun päättävistä	358	360	320
Toiminnan volyymi			
suomenkielisten lukioiden opiskelijamäärä *)	3 579	3 550	3 580
lukiopaikkoja varataan peruskoulun päättäville oppilaille	1 160	1 160	1 160
aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	55,70 %	54,40 %	55,10 %
eri kieli- ja kulttuuritaustaisia opiskelijoita % opiskelijamääräs-tä	8,30 %	8,70 %	9,00 %
Laatu ja vaikuttavuus			
opetustunnit/vvt/opiskelija	1,08	1,1	1,08
kaikki tunnit/vvt/opiskelija	1,31	1,3	1,29
keskeyttäneet % opiskelijamäärästä	1,30 %	3,00 %	2,10 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmis-tuneista	87 %	90 %	87 %
jatkokoulutukseen päässeet kaksi vuotta yo-tutkinnon jälkeen %	72 %	74 %	72 %
käyttömenot euroa/opiskelija	6 163	6 300	6 015

AIKUIS- JA ETÄLUKIO	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Toiminnan volyymi			
tutkintotavoitteiset opiskelijat	359	380	349
aineopiskelijat	838	480	1136
Laatu ja vaikuttavuus			
yo-tutkinnon suorittaneiden määrä	88	107	92
LUKIOON VALMISTAVA KOULUTUS **)			
Toiminnan volyymi			
opiskelijamäärä	13	12	11
LUKIOKOULUTUS YHTEENSÄ			
henkilöstön määrä ***)	260	250	264
henkilöstömenot/menot yhteensä	69,90 %	70,00 %	70,90 %
opetushenkilöstön koulutuspäivät/opettaja	2,5	2,5	3,7
toimitilat			
hm²/opiskelija (päivälukiot)	7,9	8	8
toimitilojen pinta-ala (jyvitetty) ****)	28 308	28 479	28 458
toimitilojen määrä	5	5	5
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	170	169	150

*) Suomenkielisten lukioiden opiskelijamäärä (päivälukiot) ei sisällä aikuis- ja etälukion opiskelijoita.
**) Syksyllä 2014 käynnistynyt koulutus.
***) Sisältää nuoriso- ja aikuiskoulutuksen viraston henkilöstön (5).

****) Pinta-aloissa mukana keittiöt TP 2014 alkaen.

13 50
Varhaiskasvatus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	19 661	0	19 661	18 519	1 142
Menot	-149 193	-738	-149 931	-148 150	-1 781
Toimintakate	-129 532	-738	-130 270	-129 631	-639

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Yksityisen päivähoidon osuus on vuodessa kasvanut 1,3 prosenttia ollen vuoden 2015 lopussa 11,1 prosenttia. Yksityisessä päivähoidossa palveluseteli on ollut käytössä kaksi vuotta 1.1.2014 alkaen. Palveluseteliä vuonna 2015 käytti keskimäärin 404 lasta kuukausittain, joka on 231 lasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Yhteensä yksityistä päivähoitoa käytti vuoden lopussa 1 395 lasta, joka oli 309 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vuonna 2014 palvelumuotoiluprosessin seurauksena syntyneistä uusista kerhoista 17 on edelleen toiminnassa ja uusia kerhoja on perustettu vuoden 2015 aikana kolme. Elokuussa Kivistöön perustettiin uusi luontokerho ja Hakunilassa aloitti kaksi peukaloputtikerhoa. Hakunilan Länsimäessä aloitti lisäksi yksi avoin päiväkoti. Kerhoissa käyviä lapsia oli vuonna 2015 keskimäärin 758 kuukaudessa.

Syyskuun 2014 alusta päivähoitoon palkatut 10 taidepedagogia jatkavat työssään toukokuun 2016 loppuun saakka. Maaliskuussa 2016 tehtävän arvioinnin jälkeen päätetään taidepedagogien vakinaistamisesta. Kasvun ja oppimisen tuen lastenhoitajia on palkattu 5 lisää syksyllä 2015 lisää ja heitä oli vuoden lopussa 17. Näillä henkilöstörakenteen muutoksilla tavoitellaan päivähoidon henkilöstön osaamisen tason ja siten laadun nostamista kustannusneutraalilla tavalla. Kustannusten nousu estettiin, kun samalla vähennettiin avustajien palkkaamista Seuresta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Yksityisten päiväkotien määrä on lisääntynyt ja säästövapaista syntyvät säästöt toteutuivat ennakoitua korkeammalla tasolla.

Talousarvion toteutuminen

Varhaiskasvatuksen toimintakulut alittuivat 1,8 milj. eurolla käyttösuunnitelmaan nähden. Henkilöstökustannusten 4,4 milj. euron säästöt syntyivät mm. vapaaehtoisista palkattomista säästövapaista sekä kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön rekrytointivaikeuksista. Palvelujen ostojen 2,4 milj. euron ylitys, ateria- ja puhtauspalvelujen 1 milj. euron säästöistä huolimatta, muodostui Seuren henkilöstöpalveluostoista ja asiakaspalvelujen ostoista.

Päivähoitopaikkatakuun käyttö lisääntyi edellisestä vuodesta. Kesä-heinäkuun aikana hoitopaikkatakuuta käytti noin 2 100 lasta. Lisäksi varhaiskasvatusjärjestelmän piirissä oli keskimäärin 22 lasta enemmän kuukaudessa kuin oli arvioitu, joka lisäsi toimintakuluja. Kotihoidon tuella oli 223 (1,6 %) lasta vähemmän kuin oli arvioitu. Tämä vähensi avustusten kokonaiskustannuksia. Sen sijaan palvelusetelipäivähoidon kustannukset ylittyivät 729 000 euroa, jolloin avustukset ylittyivät yhteensä 229 000 euroa.

Varhaiskasvatuksen toimintatuottojen toteuma oli 18,5 milj. euroa, joka jäi 1,1 milj. euroa tulotavoitetta pienemmäksi. Alitus muodostui mm. päivähoitomaksutuottojen 1,2 milj. euron toteumasta ennakoitua alhaisemmalla tasolla. Toimintakulujen säästöt ja toimintatuottojen toteutuminen alhaisemmalla tasolla merkitsee toimintakatteen alittuvan 0,6 milj. euroa talousarvioon nähden.

Varhaiskasvatuksen vuosikustannukset palveluja käyttävää lasta kohden olivat 9 068 euroa. Kunnallisten päiväkotien käyttöaste jäi tavoitteesta 0,5 prosenttia. Lasten ja hoito- ja kasvatushenkilöstön välistä suhdelukua kuvaava käyttöaste oli keskimäärin 89,0 prosenttia.

Tunnusluvut

Tarveindikaattorit (suomen- ja ruotsinkieliset yhteensä)	TP 2014	TA 2015	TP 2015
vantaalaiset päivähoitoikäiset (10kk-6 v) 31.12.	16 426	16 381	16 565
joista alle 3-vuotiaat	34,20 %	34,60 %	35,20 %
Toiminnan volyymi, varhaiskasvatuksen järjestämät palvelut			
lasten määrä eri hoitomuodoissa keskimäärin kuukaudessa:			
kunnallinen päiväkoti + esiopetus	9 667	9 855	9 780
kunnallinen perhepäivähoito + ryhmäpph	521	544	482
ostettu päivähoito	247	218	263
yksityisen hoidon tuki	634	488	616
palveluseteli *)	178	426	404
kerhotoiminta	665	750	758
Varhaiskasvatus yhteensä	11 912	12 281	12 303
palveluja käyttäneet keskimäärin kk/ ph ikäinen väestö 31.12.		75,00 %	74,30 %
kotihoidon tuki	4 137	4 258	4 035
lapset kotihoidon tuella keskimäärin kk/ ph ikäinen väestö 31.12.		26,00 %	24,40 %
Palveluja käyttäviä lapsia yhteensä	16 049	16 539	16 338
yksityisessä päivähoidossa olevien osuus päivähoidossa olevista lapsista	7,40 %	9,80 %	11,10 %
Erityistä tukea tarvitsevat lapset rakenteellisten tukitoimien piirissä (%-osuus kunnallisen päivähoidon lapsista)	7,00 %	6,70 %	7,80 %
Laatu ja vaikuttavuus			
hoito- ja kasvatushenkilöstön koulutustason nosto / lastentarhanopettajien osuus hoito- ja kasvatushenkilöstöstä	41 %	41 %	41 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi ***)	8 955	9 021	9 068
päiväkotien käyttöaste	89,90 %	89,50 %	89,00 %
Henkilöstön määrä keskimäärin vuoden aikana **)	2 217	2 208	2 314

*) Palveluseteli otettu käyttöön 1.1.2014.
**) Henkilöstön määrän laskentatapa muutettu 2014 alkaen.
***) Tilastointia muutettu 2014 niin, että kerholapset on laskettu mukaan.

13 55
Kirjastopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	500	0	500	422	78
Menot	-8 926	-82	-9 008	-9 009	1
Toimintakate	-8 426	-82	-8 508	-8 587	79

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kirjaston lainausmäärät ovat hieman kasvaneet, samoin kävijämäärä, jos Pähkinärinteen kirjaston sisäilmaongelmista johtuva ja Martinlaakson kirjaston sisustuksen uusimisesta johtuva sulkeminen otetaan huomioon.

Käyttöön otettu uusi tehokkaampi organisaatio on osaltaan mahdollistanut e-aineistojen 35 prosentin lisäyksen edellisvuoteen verrattuna, aineiston kuljettamista vuositasolla noin 50 prosenttia vähentävän ns. kellutuksen sekä aineiston keskitetyn valinnan. Sähköistä asiointia edistävän mobiilipalvelun kehittäminen käynnistettiin syksyllä.

Pähkinärinteen kirjasto on ollut sisäilmaan liittyvien ongelmien vuoksi suljettuna seitsemän kuukautta. Tänä aikana on toteutumatta jäänyt noin 40 000 asiakaskäyntiä ja 60 000 lainaa.

Häiriökäyttäytyminen ja huumeisiin liittyvä rikollisuus kirjastoissa ovat vuoden aikana lisääntyneet. Vartiointia on lisätty Koivukylän ja Tikkurilan kirjastoissa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Kirjasto on toteuttanut talouteen liittyviä toimia siten, että talousarvio ja organisaatio mahdollistavat kirjaston monipuolisen kehittämisen tasapainottamis- ja velkaohjelman puitteissakin.

Talousarvion toteutuminen

Kirjaston menot alittavat budjetoidun, vaikka vuokrat ovatkin ylittäneet käyttösuunnitelmaan kirjatun tason. Kirjaston henkilöstömenojen lasku johtuu remontoitavien kirjastojen henkilöstön käytössä muissa kirjastoissa sekä vuokratyövoiman taitavasta hyödyntämisestä.

Tulot eivät yllä tavoitteisiin (0,08 milj. euroa), koska tarjolla on ollut aiempaa niukemmin hankerahoitusta. Verkkopalveluiden avulla asiakkaat voivat helpommin huolehtia lainoistaan ilman myöhästymismaksuja.

Tunnusluvut

Tarveindikaattorit	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Asukasluku	210 803	209 643	210 803
Alle 15-vuotiaat	40 028	40 478	40 685
Yli 65-vuotiaat	29 115	28 181	30 566

Toiminnan volyymi	TP 2014	TA 2015	TP 2015
aukiolotunnit/vko	657	592	592
kävijät	1 866 439	1 716 534	1 775 029
lainojen määrä	2 857 135	3 050 417	3 080 281
lainaa/asukas	15	15	15
kirjastotietokannan käyttö (www)	1 562 451	1 206 000	1 628 000
Laatu ja vaikuttavuus			
kirjastohankinnat (niteet)/ 1 000 asukas	44	44	173
tiedonhaun ja kirjastokäytön opetus; koululaisten ja opiskelijoiden kurssit	287	270	282
IC-tekniikan perusvalmiuksien ja verkkoasioinnin opastuskurssit aikuisille	544	475	674
Tuottavuus ja tehokkuus			
aineistomääräraha euroa/asukas	4	4	4
lainan hinta euroa	3	3	3
toimintamenot/ asukas	44	44	42
henkilöstömenot euroa/asukas	24,9	24,9	23,7
henkilöstömenot/kaikki menot	0,57	0,57	0,56
Vakituisen henkilöstön määrä	128	129	139
toimitilat			
toimitilakustannukset/ jyvitetyt neliöt	133,42	133,42	135,49

13 60
Muu koulutus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-911	0	-911	-465	-446
Toimintakate	-911	0	-911	-465	-446

Toiminta, keskeiset muutokset ja palveluiden kehittäminen

Osakassopimuksen mukainen toiminta-avustus Metropolialle oli ennakoitua pienempi verrattuna talousarviossa varattuun määrärahaan. Avustus oli 0,45 milj. euroa kun edellisenä vuonna avustussumma oli 0,6 milj. euroa. Lisäksi Helsingin seudun kesäyliopistolle maksettiin sopimuksen mukaisesti 0,015 milj. euroa.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvio alittui 0,4 milj. euroa, joka liittyy Metropolia ammattikorkeakoulun avustukseen.

13 90
Ruotsinkielinen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	890	0	890	829	61
Menot	-11 765	28	-11 737	-11 535	-203
Toimintakate	-10 875	28	-10 847	-10 705	-142

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ruotsinkielisen tulosalueen järjestämässä varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2015 aikana 336 lasta. Päiväkotien käyttöaste oli keskimäärin 77 prosenttia. Vuoden 2015 ruotsinkielisen perusopetusikäisten lukumäärä oli 706 oppilasta.

Varhaiskasvatuksessa ostopalveluiden vähennys on toteutettu 1.8.2014 alkaen, mikä vaikutti vuoden 2015 tulokseen. Palvelujen kehittämisessä tavoitteena oli vastata keväällä 2014 ruotsinkielisille lapsiperheille järjestettyjen palvelumuotoilutilaisuuksien yhteydessä esille tulleisiin ideoihin ja näkemyksiin. Vuoden 2015 aikana jatkettiin syksyllä 2014 käynnistettyä maksutonta kerhotoimintaa sekä avointa päiväkotitoimintaa. Vuoden 2015 aikana suunniteltiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen tulosalueen sekä palvelujen käyttäjien kanssa kahden ruotsinkielisen lapsiryhmän perustamista Aviapoliksen alueelle Kartanonkosken päiväkotiin sekä uuteen Aurinkokiven päiväkotiin Kivistöön. Ryhmien toiminta käynnistyy 1.8.2016.

Esiopetustoiminnan lakkauttaminen Kyrkoby skolassa ja siirtäminen Dickursby skolaan syksyllä 2014 toi noin 100 000 euron säästöt tulosalueen henkilöstökuluihin vuoden 2015 aikana. Perusopetuksessa sekä esiopetuksessa laadittiin vuoden aikana uutta opetussuunnitelmaa, tuoden jo vuoden 2015 aikana toimintaan oppimiskäsityksen muutosta, digitalisointia ja oppimisympäristöjen kehittämistä. Peruskouluissa luovuttiin osittain perinteisten oppikirjojen ja vihkojen ostoista ja siirryttiin oppilaiden henkilökohtaisiin tabletteihin ja pilvipalveluiden käyttöön.

Helsinge gymnasium lisäsi verkko-opetuksen kurssien määrää vuoden 2015 aikana gNEt-lukioverkko yhteistyöverkon kautta, laajentaen kustannustehokkaasti lukiokurssien tarjontaa kolmestakymmenestä yhteisestä kurssista neljäänkymmeneen kurssiin yhdessä yhdeksän muun lukion kanssa. Valmistauduttiin myös toiminnassa ja opetuksessa sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Ruotsinkielisen tulosalueen talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteenä on ollut mm. ostopalveluiden vähentäminen varhaiskasvatuksessa vuoden 2015 aikana. Sen lisäksi valmisteltiin vuoden aikana uusien ruotsinkielisten lapsiryhmien perustaminen suomenkielisiin päiväkoteihin Aviapoliksen ja Kivistön alueilla ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palveluverkon parantamiseksi ilman investointikustannuksia.

Helsinge gymnasium laajensi vuoden aikana etäopetusyhteistyötään muiden lukioiden kanssa. Palkattomien säästövapaiden jatkaminen oli myös yksi TVO:n jatkotoimenpide.

Talousarvion toteutuminen

Ruotsinkielinen tulosalue pysyi talousarviossaan vuonna 2015. Tulosalueen toteutuneet toimintatuotot jäivät 0,06 milj. euroa (7 %) budjetoitua pienemmäksi mutta myös toimintakulujen jäädessä 0,2 milj. euroa (1,7 %) alle budjetoidun, toimintakate alittui 0,1 milj. euroa (1,3 %). Toimintatuottojen pieneneminen johtui niin varhaiskasvatuksessa olevien lasten pienemmästä määrästä kuin vieraskunnista tulevien oppilaiden myyntituottojen pienenemisestä. Vieraskunnista tulevien myyntituottojen pieneneminen johtui valtionosuusuudistuk-

sesta, joka astui voimaan 1.1.2015. Säästöä syntyi lähinnä tulosalueen varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa ja palveluiden ostoissa. Henkilöstökuluissa säästö johtui siitä, ettei täyttä henkilöstömäärä tarvittu rekrytoida varhaiskasvatuksessa olevien lasten pienemmästä määrästä johtuen. Palveluiden ostoissa säästöä toi edellisen vuoden loppupuolella toteutettu ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ostopalvelupaikkojen vähentäminen.

Tunnusluvut

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
kunnallinen päiväkoti + perhepäivähoito		299	291
ostetut palvelut	75	57	57
palveluseteli *)	6	5	0
päivähoitopalveluja käyttäviä lapsia yhteensä	377	361	348
Laatu ja vaikuttavuus			
hoito- ja kasvatushenkilöstön koulutustason nosto / lastentarhanopettajien osuus hoito- ja kasvatushenkilöstöstä	36 %	37 %	38 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
päiväkotien käyttöaste	78 %	82 %	77 %
Ruotsinkielinen perusopetus			
Tarveindikaattorit			
esiopetusikäiset	78	72	74
perusopetusikäiset (7-15 -vuotiaat)	684	708	706
iltapäivätoiminta: osuus 1 - 2 -luokkalaisten määrästä	120	121	129
Toiminnan volyymi			
oppilaita ruotsinkielisissä peruskouluissa	762	780	780
oppilaita muista kunnista ruotsinkielisissä peruskouluissa	67	75	76
erityisen tuen päätöksellä olevia oppilaita oppilasmäärästä %	2,50 %	3,50 %	3,50 %
yleisopetustuntien määrä/vvt/oppilas	1,65	1,65	1,65
tukiopetustunteja/oppilas	0,9	0,9	0,9
osa-aikainen erityisopetus oppilasta/erityisopettaja	171	201	201
oppilaita/psykologi	762	780	780
Laatu ja vaikuttavuus			
ilman päättötodistusta olevia oppivelvollisuuden päättymisen jälkeen enintään	0	0	0
ryhmäkoko: 1-2 luokat, joissa yli 25 oppilasta	0 %	0 %	0 %
ryhmäkoko: 3-6 luokat, joissa yli 27 oppilasta	5 %	5 %	5 %
jatkokoulutuksessa lukioon tai ammatilliseen päässeiden määrä peruskoulun päättäneistä %	98 %	98 %	99 %

Tuottavuus ja tehokkuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
käyttömenot euroa/oppilas	8 228	8 034	8 147
toimitilat			
hm²/oppilas	12,6	12,7	14
toimitilojen pinta-ala (jyvitetty) **)	9 622	9 896	10 922
toimitilojen määrä	5	5	5
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	165	165	124
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Tarveindikaattorit			
peruskoulun päättävät	67	86	88
Toiminnan volyymi			
opiskelijamäärä	138	141	143
oppilaita muista kunnista ruotsinkielisessä lukiossa	77	78	79
lukiopaikkoja varataan peruskoulun päättäville oppilaille	54	54	54
aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	81 %	63 %	61 %
Laatu ja vaikuttavuus			
opetustunnit/vvt/opiskelija	1,7	1,7	1,7
kaikki tunnit/vvt/opiskelija	1,9	1,9	1,9
keskeyttäneet % opiskelijamäärästä	12,00 %	6,00 %	5,00 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot euroa/opiskelija	7 236	7 097	6 867
jatkokoulutukseen päässeet kaksi vuotta yo-tutkinnon jälkeen %	88 %	70 %	70 %
toimitilat			
hm²/opiskelija	8,8	8,9	8,9
toimitilojen pinta-ala (jyvitetty) ***)	1 219	1 257	1 268
toimitilojen määrä	1	1	1
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	150	152	135
Ruotsinkielisten palveluiden tulosalue yhteensä			
henkilöstön määrä	156	167	157
henkilöstömenot/menot yhteensä	56,90 %	57,40 %	58,30 %

*) Palveluseteli otettu käyttöön 1.1.2014.
**) Pinta-aloissa mukana keittiöt KS 2014 alkaen.
***) Pinta-aloissa mukana keittiöt TP 2014 alkaen.

13 91
Kulttuuripalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	300	0	300	300	0
Menot	-5 184	-8	-5 192	-5 091	-101
Toimintakate	-4 884	-8	-4 892	-4 791	-101

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Organisaatiomuutoksella 1.1.2015 Lastenkulttuurin tulosyksikkö ja Kulttuurituotannon tulosyksikkö yhdistettiin yhdeksi yksiköksi - Lastenkulttuuri ja kulttuurituotanto. Lisäksi kulttuuripalvelut ottivat vastuulleen koko kaupungin tapahtumatuotannon.

Länsi-Vantaan kulttuuritilat yksikössä (Myyrmäkitalo, Konserttitalo Martinus) suoritettiin osittaiset peruspa-rannukset. Konserttitalo Martinus on ollut suljettuna 1.4.2015 alkaen.

Taidemuseo päätti erikoistumisestaan graffitiin, katutaiteeseen ja performanssitaiteeseen.

Kaupunginmuseon arkeologin virka täytettiin. Viran täytön myötä lisättiin sopimukseen ”Museoviraston ja Keski-Uudenmaan maakuntamuseon yhteistyöstä ja työnjaosta kulttuuriympäristön vaalimisessa” (30.5.2008) muistio yhteistyöstä ja työnjaosta arkeologisessa toiminnassa Vantaan kaupungin alueella 1.11.2015 lähtien: Vantaan kaupunginmuseo hoitaa viranomaistehtävät asioissa, jotka kohdistuvat Vantaan alueen muinaisjään-nöksiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Tuottavuutta ja taloudellisuutta on tehostettu seuraavin toimenpitein: Lastenkulttuurin tulosyksikkö ja Kult-tuurituotannon tulosyksikkö yhdistettiin yhdeksi yksiköksi, tuottavuus on parantunut uusien toimintatapojen myötä. Kaupunkikulttuuriyksikkö lakkautettiin ja sen kahdelle työntekijälle tarjottiin työtä Kulttuuripalvelui-den Lastenkulttuurin ja kulttuurituotannon yksikössä.

Talousarvion toteutuminen

Kulttuuripalvelut on pysynyt talousarviossa tulojen osalta ja menot alittuu 0,1 milj. euroa.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
henkilöstön määrä	154	156	144
Toiminnan volyymi			
yleisömäärä/lastenkulttuuriyksikkö	44 561	60 000	82 076
tapahtumien määrä/lastenkulttuuri	1 070	1 150	2 196
kulttuuritapahtumien yleisömäärä	85 474	83 637	108 636
kulttuuritapahtumien määrä	560	155	439
taiteen perusopetukseen osallistujat	9 595	9 437	6 077
avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	132	135	94
näyttelyt kaupunginmuseossa	2	3	3
näyttelyt taidemuseossa (Galleria K.)	4	4	12
kävijämäärät museoissa:	33 295	21 000	27 384
kaupunginmuseo **)	14 845	8 200	67 685
taidemuseo (Galleria K.)	18 450	12 800	15 739
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot euroa/asukas	46,33	24,7	24,2
avustukset euroa/asukas	4,4	4,4	4,3
taidemuseo käyttömenot/asukas	4	4,3	5,1
kaupunginmuseo käyttömenot/asukas	5	4,6	4
toimitilat			
toimitilojen kokonaismäärä *)	47	43	25
taitelijoiden työtilojen määrä	3/0	0	0
toimitilojen neliöt *)	12 312	13 593	14 938

*) Musiikkiopisto ja kuvataidekoulu laskettu mukaan TP 2013 alkaen.
**) "Kasarikoti –" näyttely Asuntomessualueella (kävijöitä 56 040).

13 92
Liikuntapalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 770	0	4 770	5 376	-606
Menot	-16 891	-447	-17 338	-16 628	-710
Toimintakate	-12 121	-447	-12 568	-11 252	-1 316

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Liikuntapalvelujen tehtävänä on edistää ja tukea liikunnan harrastamista sekä luoda liikkumisen olosuhteita Vantaalla. Pääprosesseja on kolme: 1) liikuntapaikkojen kunnossa- ja ylläpito, 2) liikuntatoiminnan järjestäminen erityisesti seuratoiminnan ulkopuolelle jääville sekä 3) liikunta- ja urheiluseurojen toimintaedellytysten tukeminen. Liikuntapalveluiden organisaatio muodostuu kolmesta toiminnallisesta yksiköstä: liikuntapaikkojen kunnossa- ja ylläpitoyksikkö, liikunnan toiminnallinen palveluyksikkö sekä suunnittelu- ja hallintoyksikkö.
Vuoden 2015 aikana liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi kaupunkikonserniin kuuluvan VTK Kiinteistöt Oy:n Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen sekä Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojen operointi, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön varausten hallinnointi sekä koulujen ja lukioiden iltakäytön val-

vonnan koordinointi ja työnjohto. Liikuntapalveluiden vastuulle siirtyneiden toimintojen uudelleenorganisointi, toimintatapojen yhtenäistäminen ja toimintojen liittäminen liikuntapalveluiden perustoimintaan käynnistettiin.

Liikuntapaikkarakentamista toteutettiin suunnitellusti. Korson ja Kartanonkosken liikuntapuistojen kehittämishankkeet jatkuivat. Hiekkaharjun yleisurheilukentälle valmistui uusi pinnoite, ja Myyrmäen yleisurheilukentän hyppy- ja heittopaikkojen pinnoite uusittiin. Jokivarren lähiliikuntapaikkahanke, Matarin skeittipuisto ja Malminiityn frisbeegolfrata valmistuivat. Simonkylän ja Hakunilan ulkoilureiteille sijoitettiin led-valaistus. Hakunilan tekonurmi- ja ylipainehallihanke käynnistyi. Liikuntapaikoilla tehtiin lisäksi tavanomaisia vuosikunnostustöitä.

Liikuntapaikkojen toteuttamiseksi on etsitty uusia rahoitus- ja toteuttamismalleja. Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämiseksi ja niiden liittämiseksi osaksi lähiliikuntapaikkaverkostoa varten perustettu kaupungin sisäinen työryhmä jatkoi työskentelyään. Toteutettiin koulujen pihakartoitus ja käynnistettiin Hämeenkylän koulun ja Vapaalan kentän (Rajatorpan koulu) kehittämishankkeet. Liikuntarakentamisen kumppanuushankkeita edistettiin olosuhteiden kehittämiseksi. Petikon golfkenttähankkeen rakentamistyöt jatkuivat. VJS:n ylipainehalli- ja Itä-Hakkilan Kilvan lähiliikuntapaikkahankkeet käynnistyivät.

Ohjatun liikunnan kurssitoiminnan painopisteinä olivat edelleen ikääntyvän väestön tarpeet sekä erityisliikunta. Aikuisikäisten liikuntaan aktivointia ja terveysliikuntaa edistettiin mm. Harrastetavaratalo -hankkeen sekä Koko kaupunki askeltaa -kampanjan avulla. Koululaisten uinninopetuksen sisältöjä kehitettiin ja oppilasurheilukisojen toteuttamiseen osallistettiin lajien seuroja. Käynnistettiin yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa Leikkien liikkumaan – Vantaan liikkuvat päiväkodit -hankkeen toteuttamiseksi.

Liikuntaseurojen toimintaa tuettiin avustuksin sekä jakamalla käyttövuoroja kaupungin ylläpitämiin liikuntapaikkoihin. Liikuntapalveluihin perustettiin tilavarausyksikkö, joka hallinnoi liikuntapalveluiden hallinnoimien tilojen ohella (ml. Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen sekä Rajakylän tenniskeskuksen tilat) päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilojen varauksia. Tilavarausten hallinnointi keskitettiin sivistystoimen Timmi -järjestelmään ja sähköinen asiointi otettiin käyttöön. Liikuntatoimintaan myönnettävien avustusten jakoperusteet uudistettiin ja otettiin vaiheittain käyttöön. Uudistuksen keskeisinä tavoitteina olivat toiminta-avustusten haku- ja arviointiprosessin yksinkertaistaminen sekä kaupungin tuen suuntaaminen entistä vahvemmin lasten ja nuorten harrastetoimintaan ja kaikille avoimeen toimintaan. Ensimmäiset kohdeavustukset harrastetoimintojen ohjaajakuluihin myönnettiin.

Liikkuva koulu -hankkeen toiminta laajeni kattamaan kaikki perusopetuksen koulut ja toiminnasta vastaavat liikunnanohjaajat (2 hlö) vakinaistettiin vuoden 2016 alusta liikuntapalveluiden tulosalueelle päätehtävänään välituntiliikunnan järjestäminen, kouluhenkilökunnan koulutukset sekä erilaiset liikuntatapahtumat. Sporttia kaikille - liikuntaa kotouttavasti Vantaalla -hankkeen toimintaa laajennettiin ja toimintaa järjestettiin vuoden aikana yli 80 eri ryhmässä. Liikuntaseurat toimivat merkittävinä kumppaneina hankkeessa.

Liikuntapalvelut luo olosuhteita vuosittain monille erilaisille liikuntatapahtumille. Tapahtumien olosuhteiden edistämisen tavoitteena on lisätä liikunnallista aktiivisuutta sekä kiinnostusta ja myönteisyyttä liikuntaa ja liikunnanharrastamista kohtaan. Valtakunnallista medianäkyvyyttä toivat vuonna 2015 mm. maastohiihdon Suomen Cup -osakilpailu, sulkapallon Finnish Open, Tikkurila Festivaali sekä eri lajien kansainväliset ja kansalliset Vantaalla järjestetyt ottelu- ja kilpailutapahtumat.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman toteuttamista jatkettiin, kun liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi vuoden 2015 aikana kaupunkikonserniin kuuluvan VTK Kiinteistöt Oy:n Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen ja Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojenoperointi. Siirtyneiden tilojen ja palveluiden osalta on yhdenmukaistettu toimintatapoja ja ne on liitetty mukaan liikuntapalveluiden perustoimintaan.

Talousarvion toteutuminen

Tulot toteutuivat 0,6 miljoonaa euroa yli talousarvion projekteista ja ennakoitua enemmän kertyneistä uimahalli-, kuntosali- ja kurssimaksuista johtuen. Menot alittuivat 0,7 milj. euroa. Alitus johtui lähinnä siitä, että liikunnan uudet avustusperusteet tulivat voimaan kesken vuotta 2015 ja että VTK Kiinteistöt Oy maksoi hyvitystä omien tapahtumiensa käyttöön tarvitsemistaan liikuntapalveluiden tiloista.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
henkilöstön määrä	91	94	116
henkilöstökulut	4 067 000	3 910 000	4 377 466
Tarveindikaattorit			
aktiiviliikkujia, % asukkaista väh. 3 krt/vko *)	44	50	44
passiiviliikkujia, % asukkaista enint. 1 krt/vko *)	12	10	12
Toiminnan volyymi			
uimahallien ja kuntosalien kävijämäärät	854 782	820 000	877 427
aikuisikäisten ohjaustoiminta, käyntikerrat	138 285	106 500	143 794
lasten ja nuorten ohjaustoiminta, käyntikerrat	67 910	50 000	115 635
Laatu ja vaikuttavuus			
asiakastyytyväisyys 1-5			
- uimahallit	3,92	3,95	3,96
- kuntosalit	4,03	4,05	4,06

Tuottavuus ja tehokkuus	TP 2014	TA 2015	TP 2015
kokonaiskulut, e/as.	69,18	69,5	77,47
toimintatuotot, e/as.	15,17	14,3	25,05
avustukset, e/as.	4,92	5	2,76
- avustettava jäsenmäärä, % asukkaista	21	23	19,31
uimahallikäynnin (sis. myös kuntosalikäynnit) kustannus, e/käynti	4,1	5,3	4,49
- uimahallien verorahoitusosuus, %	63	72	70,75
toimitilat			
ylläpidettävien kohteiden lukumäärä	196	235	255
toimitilaneliöt **)	27 513	27 600	80 490
sisäliikuntatilojen varausaste, %	61	63	63,37

*) Laskenta toteutetaan valtuustokausittain, viimeisin syksyllä 2011.

**) Vuoden 2015 alussa liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi tiloja Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistoista sekä Rajakylän tenniskeskuksesta.

13 93
Nuorisopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	480	0	480	847	-367
Menot	-7 116	-134	-7 250	-7 545	296
Toimintakate	-6 636	-134	-6 770	-6 699	-71

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tilojen käyttö tehostui ja monipuolistui. Nuorisotilojen kävijämäärä oli 363 864, laskua 1 prosentti. Käyttäjistä oli 35 prosenttia yli 29 -vuotiaita. Käyttötunnit kasvoivat 10 prosenttia. Leirialueiden majoitusvuorokaudet kasvoivat 23 prosenttia. Käytöstä puolet oli järjestöjen käyttöä.

Kaikki ulkopuolisella rahoituksella (ESR, AVI, OKM) olleet nuorisotyön kehittämishankkeet toteutuivat suunnitelmien mukaan. Vihreälippu -tunnus myönnettiin kahdelle nuorisotalolle. Merkittävät kestävän kehityksen ratkaisut liittyivät nuorisopalveluiden palveluverkkoon: tilojen yhä laajenevaan yhteiskäyttöön, korkeaan käyttöasteeseen sekä nuorten osallisuudenlisäämiseen toiminnan toteuttamisessa. Kolohongan nuorisotila siirtyi puolta pienempiin tiloihin. Tikkurilan nuorisotila avattiin Pajataloon.

Dixin kauppakeskuksessa kehitettiin toimintaa yhdessä kauppakeskuksen henkilökunnan, poliisin, Walkersin, SPR:n turvatalon ja Ankkapartion kanssa. Toiminta on saanut paljon huomiota myös mediassa erityisesti ennakkoluulottomasta ja nopeasta tavasta kehittää yhdessä palveluja. Myös nuoret ovat olleet toimintaan tyytyväisiä.

Koivukylän alueella kehitettiin vahvasti yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen, nuorten ja perheiden kanssa. Toiminnalla on pystytty rauhoittamaan alueella ollutta levottomuutta. Toimintamalli todettiin niin hyväksi, että vapaa-ajan lautakunta palkitsi sen nuorisotyön stipendillä.

Erityisnuorisotyössä nuoria on tuettu suunnitelmallisesti yksilö- ja pienryhmätoiminnassa monipuolisin nuorisotyön menetelmin kohdennettuna eniten tukea ja apua tarvitseville moniammatillista yhteistyöverkostoa hyödyntäen. Erityisnuorisotyöntekijöillä on oma nimikkokoulunsa. Erityiskohteina yhteistyössä ovat olleet monipuoliset yhteishankkeet. Ankkapartiointi on ollut säännöllistä ja yhteistyö poliisin ja seurakunnan Saapas -partioinnin kanssa on toiminut hyvin. Erityisnuorisotyön tehtäväkenttään tuli uusi työmuoto kun työntekijät osallistuivat myös Nuorisotyö raiteilla toimintaan.

Nuorisotyö raiteilla – hanke lähti heti OKM rahoituspäätöksen jälkeen hyvin käyntiin. Nuorisotyössä raiteilla, asemilla ja lentoasemalla on onnistuttu oikein hyvin ja toiminnasta saatu palaute on ollut pelkästään positiivista.

Nuorisotilojen some työskentelyn kehittämiseen panostettiin. Kaikilla nuorisotiloilla on käytössään uudet Ipadit, mikä on mahdollistanut uudenlaisen ja aktiivisemman toiminnan markkinoinnin.

Vuoden 2015 alusta on aloitettu Kulttuurikeskus Vernissan kehittäminen. Kehittämistyö toteutetaan yhteiskehittelyn ja palvelumuotoilun keinoin. Tavoitteena on kehittää Vernissan toimintakonseptia muuttuvan toimintaympäristön tarpeiden mukaiseksi monipuolisena kulttuuritilana osana kehittyvää Tikkurilaa ja Vantaata.

Palvelujen monituottajamallia on toteutettu jo pitkään ja sitä kehitettiin edelleen. Nuorisotyö on monipuolisesti ja laajasti verkostoitunut sekä monialaisesti että moniammatillisesti ja valtakunnallisesti. Nuorisotalojen koko toiminta sekä leiritoiminta ja nuorten työpajatoiminnan monet palvelut toteutetaan monituottajamallil-

la. Nuorten omaa roolia toiminnassa vahvistettiin. Palvelumuotoilun käyttö toiminnan kehittämisessä lisääntyi.

Nuorisotakuuta toteutettiin monialaisena verkostoyhteistyönä. Palveluprosesseja kehitettiin tavoitteena estää nuoren putoaminen palveluista tai saada kaikkien palveluiden ulkopuolella olevia nuoria palvelujen piiriin. Nuorilla oli paljon terveyteen, toimeentuloon ja asunnottomuuteen ja oppimiseen liittyviä vaikeuksia. Näihin haasteisiin vastattiin työpajatoiminnan kehittämisellä. Koko nuorten työpajatoiminnassa asiakasmäärä laski 12 prosenttia. Some:n kautta tulleiden asiakkaiden määrän lasku oli suurin syy pudotukseen. Nuorista 74 prosenttia sijoittui positiivisesti pajajakson päätyttyä. Nuorista 26 prosenttia pääsi koulutukseen ja 12 prosenttia sijoittui työhön ja loput muihin toimenpiteisiin.

Etsivä nuorisotyö ei pystynyt tavoittamaan kaikkia palvelujen ulkopuolella olevia nuoria, koska tiedon saanti nuorten tilanteesta eri rekistereistä ei ole vieläkään mahdollista. Työpajojen sairaanhoitajat kehittivät omaa työtään. Moniammatillisten asiakasverkostojen työ on kehittynyt ja tehostunut.

ESR:n rahoittama kolmivuotinen monialainen ja moniammatillinen Palvelu olen minä! -hanke aloitti vuoden alussa. Hankkeessa kehitetään toimintamallia heikossa asemassa olevien kanssa työskentelyyn.

Oppimaan oppiminen, opiskeluvalmiuksien kehittäminen ja opinnollistaminen ovat olleet keskeisiä kehittämisen kohteita nuorten työpajatoiminnassa. Panostuksen mahdollistaa osittain AVI:n avustus ja yhteistyömme Varian kanssa. Työpajatoiminnassa on kolme erityisopettajaa. Suomenkielen opetusta järjestetään matalalla kynnyksellä toiminnan arjessa.

Nuvan yhteistyö keskittyi nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien hallitusten yhteistyöhön.

Nuorisovaltuusto osallistui aktiivisesti Vaikuttaja-päivän suunnitteluun ja toteutukseen.

Nuorisovaltuusto on kommentoinut kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan.

Marraskuussa valittiin uusi nuorisovaltuusto kaudelle 2016–2017, äänestysprosentti nousi hieman 32,9 prosenttiin (31,6 %). Nuorisovaltuusto juhli 15-vuotista taivaltaan.

Nuoriso- ja varhaisnuorisojärjestöjen kanssa jatkettiin yhdessä kehittämistä. Työntuloksena syntyi Vantaan nuorisojärjestöjen toimintaohjelma, jota on jo lähdetty toteuttamaan. Keskeistä suunnitelmassa on vantaalaisen nuorisotyön kehittäminen kokonaisuutena, ei erikseen nuorisopalveluiden ja järjestöjen työnä.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talous ja velkaohjelman tavoitteet ylitettiin. Nuorisopalveluiden tilaneliöitä on vähennetty.

Talousarvion toteutuminen

Tulot ylittyivät 0,4 milj. euroa (176 %) ja menot 0,3 milj. euroa (104 %). Ulkopuolisella rahoituksella olevat hankkeet aiheuttivat ylitykset. Hankerahoituspäätöksiä saatiin yhteensä lähes 900 000 euroa. Osa siirtyy vuodelle 2016. Ilman hankkeita nuorisopalveluiden talousarvion menot alittuivat 2 prosenttia. Henkilöstömenot olivat suurin syy alitukseen.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
henkilöstön määrä	110	116	113
Tarveindikaattorit			
alle 25 v työttömien nuorten määrä 30.9 (TEM)	1 328	900	1 355
Toiminnan volyymi			
kävijämäärä nuorisotiloissa	382 065	300 000	363 864
työpajatoiminnan asiakkaiden määrä *)**)	1 759	2 300	1 589
avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lkm	67	70	63
leirialueiden kävijämäärä	2 149	2 500	2 166
Tuottavuus ja tehokkuus			
käyttömenot/alle 29-v	103,6	94,2	99,9
avustukset/alle 29 v.	4,8	5,3	5,2
toimitilat			
toimitilojen kokonaismäärä	21	23	23
toimitilojen neliöt	14 736	14 711	14 220

*) Sisältävät Nuorten työpajatoiminnan, Eteenpäin opintiellä-Peruskoulu päätökseen -hankkeen, Nuorten ohjaus- ja tukikeskus Kipinän, Kesäohjaamon sekä sosiaalisen median asiakasmäärät.
**) Työpajatoiminnan verkossa kohdattujen nuorten tilastoinnissa virhe, asiaa selvitetään.

13 70
Ammatillinen koulutus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 200	0	2 200	2 416	-216
Menot	-34 470	-20	-34 490	-33 753	-736
Toimintakate	-32 270	-20	-32 290	-31 337	-953

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2015 on lisätty ammatillisen peruskoulutuksen aloituspaikkoja ja tehostettu markkinointia. Yhteishaun rinnalle aloitettiin erillishaku, joka mahdollistaa opiskelun aloittamisen kesken lukukauden. Erillishaulla haki vuoden loppuun mennessä yli 800 hakijaa.

Elokuussa 2015 tuli voimaan ammatillisten perustutkintojen tutkintorakenneuudistus. Siinä siirryttiin oppiainekeskeisyydestä osaamiskeskeisyyteen ja opintoviikoista osaamispisteisiin. Samalla aloitti toimintansa ammatillisen koulutukseen valmistava koulutus Valma. Yrittäjäkoulutuksen ja yrittäjyyden lisäämiseksi Variassa aloitti vuoden alusta ensimmäinen harjoitusyritys. Lisäksi yrittäjyydestä kiinnostuneille on suunniteltu yrittäjäpolku ja yrittäjyyteen liittyviä verkko-opintoja.

Varian palveluja kehitettiin pääasiassa projektirahoituksella. Vuonna 2015 oli käynnissä 32 projektia. Niillä kehitettiin mm. Varian kansainvälistä toimintaa, osaamisperusteista oppimista ja oppimisen ohjausta sekä siihen liittyviä oppimisympäristöjä ja yksilöllisiä oppimisratkaisuja. Lisäksi jatkuvat nuorisotakuuseen ja aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen liittyvät projektit.

Talousarvion toteutuminen

Ammattiopisto Varian toimintakatteesta jäi säästöä 1,0 milj. euroa: nuorisokoulutuksen osalta säästö oli 0,5 milj. euroa ja aikuiskoulutuksen osalta 0,3 milj. euroa. Lisäksi tulot ylittyivät 0,2 milj. euroa. Uusien opetussuunnitelmien käyttöönotto 1.8.2015 näkyy henkilöstömenojen säästönä. Opiskelijamäärä kasvoi 100 opiskelijalla edellisestä vuodesta, mutta henkilöstömenot pysyivät edellisen vuoden tasolla. Opiskelijoiden pidentyneet työssäoppimisjaksot pienensivät tarvike- ja palvelumenoja.

Tunnusluvut

NUORISOKOULUTUKSEN LINJA Toiminnan volyymi	TP 2014	TA 2015	TP 2015
opiskelijamäärä	2 746	2 860	2 850
aloituspaikkoja yhteensä	1 344	1 531	1 583
aloituspaikkoja yhteishaussa	1 052	1 214	1 260
yhteishaussa olevat aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	50,50 %	54,80 %	59,90 %
aloituspaikkoja, näyttötutkintoon valmistava koulutus	150	175	175
aloituspaikkoja, ammatilliseen koulutukseen valmistava koulutus	164	148	148
erityisopiskelijoiden määrä	397	370	411
eri kieli- ja kulttuuritaustaisia opiskelijoita % opiskelijamäärästä	14,50 %	13,50 %	13,90 %
Laatu ja vaikuttavuus			
jatko-opintoihin sijoittuneet, ammatilliseen koulutukseen valm. koulutus			
keskeyttämis % opiskelijamäärästä	13 %	10 %	14,50 %
Tuottavuus ja tehokkuus			
tutkinnon suorittaneet	653	710	779
AIKUISKOULUTUKSEN LINJA Toiminnan volyymi			
opiskelijamäärä oppisopimuskoulutuksessa	861	750	832
opiskelijamäärä muu koulutus	314	300	234
Laatu ja vaikuttavuus			
keskeyttäneet oppisopimuskoulutuksessa	91	80	81
Tuottavuus ja tehokkuus			
koulutuksen suorittaneet oppisopimuskoulutuksessa	285	300	264

LISÄOPETUKSEN JA TUKIPALVELUIDEN LINJA	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Toiminnan volyymi			
opiskelijamäärä lisäopetus (perusopetusta)	58	72	43
Laatu ja vaikuttavuus			
jatko-opintoihin sijoittuneet lisäopetus	85 %	90 %	84 %
AMMATILLINEN KOULUTUS YHTEENSÄ			
Tuottavuus ja tehokkuus			
opiskelijoita yhteensä	3 979	3 982	3 959
käyttömenot euroa/opiskelija	7 892	8 136	7 915
henkilöstön määrä	319	335	314
henkilöstömenot/menot yhteensä	52 %	53 %	53 %
toimitilat			
hm²/opiskelija *)	16,7	17,4	16,3
toimitilojen pinta-ala	52 558	50 950	51 104
toimitilojen määrä	7	6	6
toimitilakustannukset e/m² (jyvitetty)	134,43	135	141

*) Opiskelijamäärässä ei mukana oppisopimusopiskelijoita, koska he eivät opiskele Varian tiloissa.

13 80
Aikuisopisto

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 775	-629	2 146	2 119	27
Menot	-4 906	432	-4 474	-4 328	-146
Toimintakate	-2 131	-197	-2 328	-2 209	-119

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan aikuisopistoon kuuluvat kansalaisopisto ja maahanmuuttajien koulutuksen yksikkö. Opisto antaa vapaan sivistystyön lain mukaista kansalaisopisto-opetusta, perusopetukseen valmistavaa opetusta, perusopetusta, sekä työelämäkoulutusta. Kansalaisopistossa on myös ruotsinkielisen opetuksen yksikkö. Maahanmuuttajien koulutusyksikössä järjestetään nuorille maahanmuuttajille valmistavaa- ja perusopetusta, aikuisten työelämäkoulutusta ja kotoutumiskoulutusta.

Opiston kurssimäärä (-156) ja tuntimäärä (-2 311) laskivat. Sen sijaan opiskelijamäärä nousi (+871). Kurssien täyttöaste lisääntyi siis huomattavasti. Tämä on todennäköisesti seurausta tarkasta seurannasta ja lisämarkkinoinnista.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Vantaan aikuisopistolle ei ollut määrätty nimettyä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpidettä sivistystoimessa. Opisto toteutti kuitenkin erittäin tarkkaa talouden seurantaa ja toiminnan tehostamistoimenpiteitä. Edellä mainittu kurssien täyttöasteen nousu on esimerkki tästä.

Talousarvion toteutuminen

Aikuisopiston muutettu toimintakate on 2,3 milj. euroa. Toimintakate alittui 0,1 milj. euroa. Toimintakate jäi arvioitua paremmaksi aikuisopiston toiminnan vaikean ennustettavuuden vuoksi. Sekä maahanmuuttajayksikössä että kansalaisopistossa toteutui ennakoitua vähemmän toimintaa.

Aikuisopisto on nettobudjettiyksikkö, mutta talouden kehysvalmistelussa sitä on osittain käsitelty bruttoyksikkönä osana toimialan menoja ja tulotavoitetta. Työvoimakoulutuksen päättyminen Vantaan aikuisopistossa on merkittävin talouteen vaikuttanut tekijä.

Tunnusluvut

Toiminnan volyymi	TP 2014	TA 2015	TP 2015
opiston opiskelijamäärä, kursseille osallistuneet	31 273	32 500	33 659
opiston opetustuntien kokonaislukumäärä	50 851	50 000	48 961
opiston kurssien lukumäärä	1 893	2 100	1 772
kotouttamiskoulutuksen opiskelijamäärä, Starttikurssit	1 099	1 000	1 015
työvoimakoulutuksen opiskelijamäärä, joka perustuu ELY-keskuksen rahoitukseen	369	400	196
perusopetukseen osallistuneiden maahanmuuttajanuorten opiskelijamäärä	44	70	53
perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskelijamäärä	19	25	20
Tuottavuus ja tehokkuus			
oman maksutulon osuus budjetista %	55 %	55 %	49 %
henkilöstön määrä	297	269	214

13 85
Musiikkiopisto

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	936	0	936	977	-41
Menot	-3 993	-2	-3 995	-3 946	-49
Toimintakate	-3 057	-2	-3 059	-2 969	-90

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Patotien opetuspisteeseen saatiin kolme uutta opetustilaa Pop/Jazz – opetukselle. Ruotsinkielisen yksikön opetustarjotin laajeni.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Opetustuntimäärässä huomioitiin säästötavoite 2 prosenttia, joka toteutui.

Talousarvion toteutuminen

Musiikkiopiston toimintakate alittui 0,09 milj. euroa (97 %).

13 86
Kuvataidekoulu

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	270	0	270	347	-77
Menot	-877	-7	-884	-954	70
Toimintakate	-607	-7	-614	-606	-8

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kuvataidekoulun toimisto siirrettiin pääopetuspisteeseen Kulttuurikeskus Orvokkiin.

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate toteutui (99 %) suunnitellun mukaisesti.

14
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	197 449	0	197 449	232 106	-34 657
Valmistus omaan käyttöön	102 752	0	102 752	107 774	-5 022
Menot	-288 171	-246	-288 417	-290 476	2 060
Menot ilman VOK	-185 419	-246	-185 665	-182 702	-2 963
Toimintakate	12 029	-246	11 784	49 403	-37 620

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 6,4 milj. euroa.

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2015

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala oli vahvasti mukana Vantaan kaupungin huippuvuodessa. Kehäradan avajaisia vietettiin tavoitteiden mukaisesti 1.7.2015. Avajaispäivänä kehäradan junissa matkusti arviolta 80 0000 matkustajaa. Kehäradan ansiosta yhä useampi taittaa matkojaan junalla HSL -alueella. Marraskuussa 2015 junalla kuljettiin arkivuorokauden aikana noin 171 000 kertaa. Lukema kasvoi vuoden 2014 marraskuusta peräti 20 000:lla, eli noin 13,5 prosentilla. Kesällä Vantaan Kivistössä järjestettiin onnistuneesti Asuntomessut. Messujen media näkyvyys oli laajaa ja pääsääntöisesti positiivista. Asuntomessujen kävijämäärä ylitti edellisvuosien tason.

Vantaalle rakennettiin vuoden 2015 aikana uutta kerrosalaa kaikkiaan 37 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Syntyneestä kerrosalasta kolme viidennestä valmistui asuinrakennuksiin ja loput toimitiloihin ja muihin rakennuksiin. Asuinkerrosalaa rakennettiin 41 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Uusia asuntoja valmis-

tui vuoden 2015 aikana 2 629, mikä on 600 asuntoa enemmän kuin vuonna 2014. Lisäksi vanhuksille valmistui palvelukotiin 60 asuntolapaikkaa. Uusista asunnoista yli neljä viidennestä rakennettiin kerrostaloihin. Asunnoista kolmasosa oli vuokra-asuntoja ja runsas kymmenesosa asumisoikeusasuntoja. Asuntorakentaminen keskittyi Kehäradan varteen: asuntoja rakennettiin eniten Tikkurilan, Kivistön ja Myyrmäen suuralueille.

Vantaalla siirryttiin marraskuussa sähköiseen asiointiin kaikissa rakennusvalvonnan myöntämissä luvissa. Yhden luukun -periaatteen mukaisesti mm. lupahakemus, liitteet, kyselyt hoidetaan täysin sähköisesti Lupapiste.fi – järjestelmän avulla. Samalla Vantaalla siirryttiin myös Yhden luukun -periaatteen mukaisesti hakemuksen lisäksi myös lupien täydelliseen sähköiseen käsittelyyn. Hakija voi nyt reaaliaikaisesti seurata lupansa lausuntojen ja käsittelyn etenemistä. Kaupungin organisaatioiden lisäksi toiminta ulotetaan lähiaikoina käsittämään myös käyttövesi- ja sähköliittymät.

Toimialan merkittävin tietohallinnollinen kehittämishanke vuosiin, nk. Sukare -hanke, käynnistyi syksyllä 2014 ja hanke on edistynyt vuoden 2015 aikana kilpailutusvaiheeseen. Kyseessä on toimialan suunnittelu, kartantuotanto- ja rekisterijärjestelmä - kokonaisuuden kehittämishanke. Tilakeskuksen kiinteistöhallintajärjestelmä on edennyt vuoden aikana toteutusvaiheeseen ja maaomaisuuden kirjanpito -hanke on päättynyt ja järjestelmä on otettu käyttöön.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2015

Valtuustokauden strategisten päämäärien tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin:

- Kehäradan liikennöinti alkoi 1.7.2015.
- Asuntomessut toteutettiin onnistuneesti.
- Maanmyyntitulot ylittivät tavoitteet.
- Arkkitehtuuripoliittinen strategia hyväksyttiin (KV 11.5.2015).
- Rakennusvalvonnassa siirryttiin sähköiseen asiointiin kaikkien lupien osalta.

Talousarvion toteutuminen 2015

Toimialan käyttötalouden tulot ylittyivät 36 milj. euroa. Toimialan tulot ylittivät budjetin etenkin kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuloissa sekä maanmyyntituloissa. Menot pysyivät budjetoidussa tasossa pois lukien tilakeskuksen vuokramenojen sekä liikuntayhtiöiden ja VTK:n sulautumisesta aiheutuvien ylläpitomenojen kasvusta aiheutuneet määrärahaylitykset.

14 0
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä
Toimielin: Kaupunkisuunnittelulautakunta

Puheenjohtaja: Sirkka-Liisa Kähärä

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	37 884	0	37 884	43 653	-5 769
Menot	-9 644	-24	-9 668	-7 883	-1 786
Toimintakate	28 240	-24	28 216	35 770	-7 555

Toiminnan kuvaus

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä kaupunkisuunnittelulautakunta, toimialahallinto, yrityspalvelut ja kaupunkisuunnittelu.

14 10
Kaupunkisuunnittelulautakunta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-116	0	-116	-46	-70
Toimintakate	-116	0	-116	-46	-70

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Lautakunta kokoontui 11 kertaa. Vuoden aikana lautakunta tutustui Vantaan asuntomessuihin.

14 20
Toimialahallinto

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 856	0	1 856	2 186	-330
Menot	-3 220	-4	-3 225	-2 614	-611
Toimintakate	-1 364	-4	-1 369	-428	-940

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Talous- ja hallintopalveluissa toiminta toteutui suunnitellusti ja tavoitteet saavutettiin pääosin. Pysäköintivirhemaksujen määrä jäi hieman alle tavoitteiden. Toimialahallinto oli aktiivisesti mukana Asuntomessuilla, Kehäradan avajaisissa sekä Vantaan uuden verkkosivuston luomisessa. Rakennusalan laajennettuun ilmoitusvelvollisuuteen liittyvä Tilaajavastuu-projekti saatiin päätökseen kesäkuussa.

Talousarvion toteutuminen

Toimialahallinnon talousarvio toteutui siten, että menot alittivat (palvelujen ostot) budjetoidun ja tulot ylittivät budjetoidun pysäköinninvalvonnan tuloksesta johtuen.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Henkilöstö*/toimialan henkilöstö	2,4	2,4	2,9
Pysäköintivirhemaksut/kpl	38 762	37 000	36 228

* = ei sisällä pysäköinninvalvontaa

14 30
Yrityspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	35 835	0	35 835	41 040	-5 205
Menot	-1 940	0	-1 940	-1 552	-388
Toimintakate	33 895	0	33 895	39 488	-5 593

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Kaupunki on saanut maanmyyntituloja Kivistön alueelta vuonna 2015 7,3 milj. euroa, josta maanmyyntivoittoa 6,7 milj. euroa. Maapoliittisten linjausten mukaan rahastoon voidaan siirtää kaupungin budjetoidun maanmyyntivoiton (30 milj. euroa) ylittäviä maanmyyntivoittoja. Maanmyyntivoittoja oli vuonna 2015 37 milj. euroa.

Asuntoja valmistui 2 622 kappaletta, joista 273 oli valtion rahoittamia vuokra-asuntoja.

Kaupunki on luovuttanut vuoden 2015 aikana 33 omakotitalotonttia. Jatkuvassa myynnissä on ollut 37 tonttia, tarjouskilpailu järjestettiin 4 tontista keväällä 2015, 2 tontista järjestettiin tonttihaku asuntomessujen aikana, syksyllä 2015 järjestettiin yleinen haku 19 tontista. Kaupungilla on ollut asuntomessualueelta tarjolla 7 pientalotonttia, joista kaikki tontit ovat myyty.

Uusi maanhallintajärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2015 aikana.

Talousarvion toteutuminen

Maanmyyntitulot toteutuivat yli budjetin 4,4 milj. euroa. Menot alittivat budjetoidun.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Isoja maanhankineuvotteluja käynnissä	20	10	20
Käynnissä olevat luovutuskilpailut	9	5	4
Vehkalan esirakentamisen tilanne	esirak. käynnissä	esirak. alkaa	esirak. jatkuu ja markkinointi alkaa

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Nikinmäen pienteollisuustontteja luovutettu	0	5	0
Haetut asemakaavat ja asemakaavamuutokset	12	10	14
Luovutettujen tonttien rakennusoikeus (k-m²)	98 978	100 000	92 982
Luovutetut pientalotontit	49	65	33
Valmistuneet asunnot	2 022	2 000	2 689
Valmistuneet ARA- vuokra-asunnot	292	400	312
Maanmyynti- ja vuokratulot	39 086	35 672	41 025

14 40
Kaupunkisuunnittelu

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	193	0	193	427	-234
Menot	-4 368	-20	-4 388	-3 671	-717
Toimintakate	-4 175	-20	-4 195	-3 244	-951

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vuoden loppuun mennessä on hyväksytty 46 asemakaavaa tai asemakaavamuutosta. Uutta asuntojen rakennusoikeutta niissä on noin 336 093 k-m² ja muuta rakennusoikeutta noin 203 996. Uusista vireille tulleista kaavoista on vuoden aikana laadittu 33 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Asemakaavan muutosaloitteita oli 31.12.2015 valmisteltavana kaikkiaan 163 kpl.

Toiminnan tehostamisessa keskeinen hanke oli suunnittelu-, kartoitus- ja rekisterijärjestelmän (SuKaRe) kehittäminen, jossa huomioidaan myös kaupunkisuunnittelun prosessit ja jossa kehitetään reaaliaikainen tietomalli kaupungista. Toiminta vaatii resursseja ja toimintatapojen muutoksia.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueella henkilöstömenoissa syntyi säästöjä uusien rekrytointien viiveen vuoksi. Tulotavoitteissa budjetoidut toimintatulot ylittyivät, muuten toiminta eteni suunnitellusti ja muita poikkeamia talousarvion ja tavoitteiden saavuttamisen kohdalla ei ilmennyt. Talous- ja velkaohjelman tavoitteissa pysyttiin.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Hyväksytyt asemakaavat kpl	31	42	46
Uusi asuntokerrosala k-m²	209 209	200 000	336 093
Uusi toimitilakerrosala k-m²	97 420	200 000	203 996
Asemakaavan muutosaloitteet yht	163	135	163
Vuoden kaavoitushakemukset	36	45	33
Poikkeamispäätökset	61	80	84

14 5
Tekninen lautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä
Toimielin: Tekninen lautakunta

Puheenjohtaja: Jari Porthén

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	156 043	0	156 043	183 208	-27 165
Valmistus omaan käyttöön	102 752	0	102 752	107 774	-5 022
Menot	-272 015	-187	-272 202	-275 968	3 767
Menot ilman VOK	-169 263	-187	-169 450	-168 194	-1 255
Toimintakate	-13 220	-187	-13 407	15 014	-28 421

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 6,4 milj. euroa.

14 5
Tekninen lautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	132 958	0	132 958	134 234	-1 276
Valmistus omaan käyttöön	38 782	0	38 782	37 719	1 063
Menot	-161 564	-13	-161 577	-158 504	-3 073
Menot ilman VOK	-122 782	-13	-122 795	-120 785	-2 010
Toimintakate	10 176	-13	10 163	13 449	-3 286

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä tekninen lautakunta, tilakeskuksen tulosalue ja joukkoliikenne. Nettobudjetoituina yksiköinä toimivat kuntatekniikan keskus ja varikko.

15 01
Tekninen lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-76	0	-76	-46	-30
Toimintakate	-76	0	-76	-46	-30

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vuoden aikana lautakunta tutustui Vantaan asuntomessuihin. Lautakunta kokoontui 12 kertaa.

15 20
Tilakeskuksen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	126 058	0	126 058	127 580	-1 523
Valmistus omaan käyttöön	38 782	0	38 782	37 719	1 063
Menot	-114 479	-13	-114 492	-114 899	407
Menot ilman VOK	-75 697	-13	-75 710	-77 180	1 470
Toimintakate	50 361	-13	50 348	50 401	-53

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Keskeisiä toiminnan laajuuteen ja samalla myös resurssien tarpeisiin vaikuttavia muutoksia olivat Kehäradan uusien asemien valmistumiseen ja käyttöönottoon liittyvien sopimusten ja hankintojen valmistelu ja kohteiden ylläpidon aloittaminen, mikä on aiheuttanut myös talousarviokehyksen pitävyyteen ylimääräisiä paineita. Kiinteistö Oy Länsi-Vantaan liikuntalaitos, kiinteistö Oy Tikkurilan urheilutalon ja Rajakylän Tenniskeskus Oy sulautuivat VTK Kiinteistöt Oy:hyn. Tähän liittyen tehtiin em. yhtiöiden toimitiloista pääomavuokrasopimus, jonka ehtojen mukaan Vantaan kaupunki vastaa yhtiöiden toimitilojen käytöstä ja ylläpidosta. Tilapäisasuntojen vuokraamiseen liittyviä tehtäviä annettiin tilapäisasumisen kehittämistyöryhmän esityksen mukaisesti tilahallinnan tehtäväksi. Lisäksi myös VAV:n organisaatiorakenteen muuttamisen yhteydessä siirrettiin palveluasuntojen vuokraamiseen ja isännöintiin liittyviä tehtäviä tilahallinnalle.

Kokonaisuutena tulosalueen henkilöstömäärä on jäänyt alle henkilöstösuunnitelman, mikä johtuu lähinnä hankevalmistelussa vapautuneiden vakanssien rekrytointien pitkittymisestä. Kaksi hankekehitysarkkitehdin paikkaa ja kustannusinsinöörin tehtävä olivat uudelleen haussa ja paikat saatiin täytettyä vasta kesälomakauden jälkeen. Rakennuttamisessa vapautunut rakennustöiden valvojan tehtävä saatiin täytettyä kesän aikana. Kaupunginarkkitehti valittiin joulukuun lopulla toisiin tehtäviin toimialalla.

Vuoden 2015 aikana kilpailutettiin ja tehtiin uudet sopimukset kaikista kunnossapitotöihin liittyvistä puitejärjestelyistä tiiviissä yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa. Hankintojen osalta suuri ponnistus oli myös uuden kiinteistönhoitosopimuksen valmistelu Vantaan tilapalvelut Vantti Oy:n kanssa.

Tilahallinta on vastannut myös EVTEK -kuntayhtymän purkamisen jälkeen VTK Kiinteistöt Oy:lle myydyn Leiritien rakennusten myynnin valmistelusta. Tilakeskus on ollut mukana mahdollistamassa Kivistön keskustan kehittymistä vuokraamalla rakennettavasta ostoskeskuksesta tilat terveysasemaa, kirjastoa ja nuorisotilaa varten. Martinlaakson vanhan ostoskeskuksen osaketila myytiin, jotta alueen kiinteistökehitysprojektit voivat edetä. Vantaan kaupunki myi myös alun perin tilakeskuksen aloitteesta asuntotuotantoon kaavoitetun Tarhapuiston koulun tontin.

Entisestään niukentuva investointirahoitus on pakottanut pohtimaan edelleen uusia toimintamalleja investointisuunnittelussa ja hankkeiden valmistelussa. Konsulttityönä tilattu investointisuunnittelun toimintamalli valmistui kesän lopulla ja mallin käytettävyydestä on saatu konkreettisia tuloksia alueellisten koulu- ja päiväkoti-investointiesitysten muodossa. Mallin avulla on mahdollista saada ajantasaisempi tilannekuva toimitilojen kunnosta, käytettävyydestä ja investointitarpeista. Malli mahdollistaa paremmin tunnistamaan ja vertailemaan eri vaihtoehtoja suurempina kokonaisuuksina sekä arvioimaan valintojen vaikutuksia pidemmällä aikavälillä. Mallin soveltaminen seuraavissa esiselvityksissä on aloitettu. Suppeampi selvitys tehtiin Tikkurilan

keskustan toimitiloista, jossa keskityttiin lähinnä lähtötilanteen kartoitukseen ja alustavaan vaihtoehtotarkasteluun.

Tilakeskuksen tulevaisuuden kannalta tärkeä päätös syntyi toukokuussa, kun uusi kokonaisvaltainen kiinteistönhallintajärjestelmähankinta saatiin päätökseen. Järjestelmän käyttöönottotestaukset ajoittuivat loppuvuoteen ja ensimmäisten toiminnallisuuksien käyttö aloitettiin vuoden vaihteessa. Pääkäyttäjien koulutus toteutettiin loppuvuodesta ja kiinteistötietojen siirto uuteen järjestelmään aloitettiin. Varsinaisesti uusi järjestelmä tulee korvaamaan vanhat järjestelmät vaiheittain pääosin vuoden 2016 aikana.

Talousarvion toteutuminen

Kokonaisuudessaan tilakeskuksen toimintakulut toteutuivat pääosin käyttösuunnitelman mukaisesti. Menoissa määrärahat ylitettiin tilakeskuksen vuokramenojen sekä liikuntayhtiöiden ja VTK:n sulautumisesta aiheutuvien ylläpitomenojen kasvun vuoksi.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Sisäinen vuokraus:			
Vuokrattujen tilojen määrä (m²)	172 735	172 764	219 491
Tilat yhteensä (m²)	773 006	767 828	768 966
Rakennusten lukumäärä	795	787	782
Laatu ja vaikuttavuus			
Asiakastyytyväisyys	3,3	3,3	ei ole mitattu
Talonrakennusinvestoinnit (€)	32 299	38 782	37 735
Uudisrakentaminen	8 788	17 500	14 768
Rakennusten perusparannus	22 655	20 062	21 298
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	856	1 220	1 669
Talonrakennusinvestoinnit (€)	32 299	38 782	37 735
Suunnittelu	3 012	2 327	2 560
Rakentaminen	26 779	33 422	32 715
Muut kustannukset	2 508	3 033	2 460
Vuosikorjaus yhteensä (€)	1 636	1 403	1 408
Ennakoimaton korjaus	3 511	3 123	3 453
Kiinteistönhoito	8 043	8 826	8 317

14 51
Joukkoliikenne

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	6 900	0	6 900	6 653	247
Menot	-47 009	0	-47 009	-43 560	-3 449
Toimintakate	-40 109	0	-40 109	-36 906	-3 203

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vantaan joukkoliikenne muuttui merkittävästi vuonna 2015. Kehäradan liikennöinti aloitettiin 1.7.2015 ja liityntäliikennepainotteiseen bussilinjastoon siirryttiin syysliikenteen alkaessa elokuussa. Tällöin otettiin käyttöön myös alueellinen palvelulinjasto, jonka kehittämistä jatketaan vuonna 2016.

Talousarvion toteutuminen

Vantaan HSL:n maksama kuntaosuus ja infra-laskutus olivat talousarvion mukaisia. Vantaan ylijäämäkertymä kasvoi edelleen vuonna 2015 operointikustannusten, lähinnä poltto- ja voiteluaineiden alhaisen maailmanmarkkinahinnan sekä alhaisen korkotason ansiosta. Vuoden 2015 arvioitu ylijäämä (4 milj. euroa) kirjattiin menovähennykseksi. Kuntaosuuteen kohdistuu lähivuosina merkittäviä korotuspaineita.

14 50
Kuntatekniikan keskus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	17 534	0	17 534	42 783	-25 249
Valmistus omaan käyttöön	63 970	0	63 970	70 055	-6 085
Menot	-105 618	-165	-105 783	-112 609	6 826
Menot ilman VOK	-41 648	-165	-41 813	-42 555	741
Toimintakate	-24 114	-165	-24 279	228	-24 507

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 6,4 milj. euroa.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Kuntatekniikan keskuksen toiminnassa ei ollut merkittäviä muutoksia, toiminta jatkui koko vuoden ennallaan.

Talousarvion toteutuminen

Kuntatekniikan keskuksen nettotulostavoite ylitettiin. Tulot ylittivät talousarvion noin 26,7 milj. eurolla pääasiassa sopimustulojen (24,5 milj. euroa) ja maanläjityksen vastaanottomaksujen ansiosta. Sopimustuloihin sisältyy ennakoimattomat Koy Vantaan Erikaksen yhdyskuntarakentamisen korvaukset (5,3 milj. euroa) vuodelta 2014. Tulosalueen kulut kokonaisuudessaan ylittivät talousarvion noin 2,2 milj. eurolla.

Vuoden 2015 talviajat olivat lumimäärän suhteen maltillisia. Lunta kuljetettiin lumenvastaanottoalueille noin 12 000 kuormaa, kun pitkän ajan keskiarvo vuodesta 1988 lähtien on noin 14 000 kuormaa vuodessa. Leuto talvi aiheutti märän ja pehmeän asfaltin reikiintymistä sekä kulumista. Syntyneet vauriot lisäsivät päällysteiden paikkaus- ja uudelleenpäällystystarpeita sekä -kustannuksia. Asuntomessuihin liittyvät poikkeukselliset järjestelyt lisäsivät kesällä katujen puhtaana- ja kunnossapitotarpeita.

Maanläjityslippujen hintoihin on sisältynyt osuus täyttömäkien viimeistely- ja maisemointitarpeisiin. Vuoden 2015 tuloksesta siirrettiin 1,0 milj. euroa Pitkäsuon ja Kulomäen täyttömäkien viimeistelyyn.

Valmistus omaan käyttöön kuvaa julkisia käyttöomaisuusinvestointeja, joiden toteuttaminen lopulta hieman alitti talousarvion määrärahamuutosten jälkeen (toteuma 97 %).

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Taloudellisuus			
Liikenneväylien ylläpito €/m²	1,62	1,57	1,42
Rakennettu katuvihreä ylläpito €/ha	2 544	2 297	2 300
Rakennettu puisto (A) ylläpito €/ha	5 550	5 754	5 650
Rakennetut viheralueet yhteensä €/ha	3 977	4 043	3 950
Toiminnan laajuus			
Liikenneverkon laajuus ha	795	807	810
Rakennettu katuvihreä ha	428	439	447
Rakennettu puisto (A) ha	390	449	450
Rakennetut viheralueet yhteensä ha	818	888	897
Maanläjitysalueille tuodut massat milj. m³/a	0,5	0,7	0,5
Mittausosasto			
Kestoaikatavoitteet (pv)			
tonttijaon laadinta	56	55	36
tontin lohkominen	66	65	56
Suoritetavoitteet (kpl)			
tontteja lohkottu	292	350	289
tonttijaoissa uusia kaavatontteja	279	350	292
yleisiä alueita lohkottu	60	100	48
merkitty rakennuksen paikkoja	432	450	482
johtojen sijaintiselvityksiä	2 498	2 300	2 607
nettikartan käyttö (kpl / kk)	15 000	15 000	37 346
Voimavarat ja tuottavuus			
toimintatuotot (M€)	1,97	1,94	2,05
toimintakate (M€)	-1,77	-1,99	-168
henkilötyövuodet	73	77	73
suoritteita (kpl)/henkilötyövuosi	18,4	21	19,2

14 52
Varikko

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 551	0	5 551	6 192	-641
Menot	-4 833	-9	-4 842	-4 855	13
Toimintakate	718	-9	709	1 337	-628

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Varikon varsinainen toiminta jatkui pääsääntöisesti ennallaan, oma korjaamo keskittyi pääasiassa työkone- ja raskaan kaluston akuuttikorjauksiin sekä lisälaitteiden ja sesonkikoneiden kausihuoltoon ja korjauksiin. Kaluston huolto- ja korjauskustannuksista ostopalveluiden osuus oli noin 46 prosenttia. Ajoneuvoista leasingkaluston osuus on noin 57 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Toteutuneet toimintatuotot olivat noin 11 prosenttia käyttösuunnitelmaa suuremmat, toimintatuottoja lisäsi ajoneuvojen hyvä käyttöaste sekä arvioitua suuremmat poistetun kaluston myyntituotot. Toimintakulut olivat käyttösuunnitelman mukaiset, leasingvuokrat sekä vakuutusmaksut olivat käyttösuunnitelmaa suuremmat. Polttoainekulut oli arvioitua pienemmät johtuen vähälumisesta talvesta sekä polttoaineiden hintojen laskusta. Myös henkilöstökulut olivat käyttösuunnitelmaa pienemmät johtuen henkilövajeesta.

Varikon sitova nettotavoite saavutettiin. Irtaimistohankintaohjelma toteutui suunnitelman mukaisesti.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Ajoneuvojen määrä kpl	430	405	433
Polttoaineen kulutus l / v	656 000	720 000	685 000
Korjaamon työmääräimiä kpl / v	2 298	2 400	2 378

14 7
Ympäristölautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä
Toimielin: Ympäristölautakunta

Puheenjohtaja: Markku Weckman

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 522	0	3 522	5 245	-1 723
Menot	-6 512	-35	-6 547	-6 625	79
Toimintakate	-2 990	-35	-3 025	-1 381	-1 644

14 7
Ympäristölautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	481	0	481	499	-18
Menot	-3 647	-14	-3 661	-3 290	-371
Toimintakate	-3 166	-14	-3 180	-2 791	-389

Toiminnan kuvaus

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus. Nettobudjetoituina yksikkönä toimii rakennusvalvonta.

14 74
Ympäristölautakunta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-60	0	-60	-43	-17
Toimintakate	-60	0	-60	-43	-17

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Vuoden aikana lautakunta tutustui Vantaan asuntomessuihin. Lautakunta kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Rakennuslupajaosto kokoontui vuoden aikana 12 kertaa.

14 76
Ympäristökeskus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	481	0	481	499	-18
Menot	-3 587	-14	-3 601	-3 247	-354
Toimintakate	-3 106	-14	-3 120	-2 748	-371

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Ympäristökeskuksen tulosalueeseen kuuluu ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät. Ympäristökeskuksen toiminta toteutui pääosin suunnitellusti.

Puroluonnon teemavuosi toteutettiin yhdessä kaupungin muiden yksiköiden ja järjestöjen kanssa. Puroluonnon näkyvyys parani. Teema oli esillä kaikissa asukaslehdissä, usein sosiaalisessa mediassa ja myös paikallislehdet tarttuivat aiheeseen. Ympäristökeskuksessa tehtiin teemavuoteen liittyen purovesien laadunseurantaa ja laadittiin pienvesien tutkimusraportti. Purojen varsilta poistettiin jättibalsamia, jonka kasvualalta aiheutuu kasvuttomana kautena eroosion takia kuormitusta puroveteen.

Ekotukitoiminnan ja ympäristöjohtamisen vahvistamiseksi aloitettiin esimiesten ekotukikoulutukset. Myös tapahtumien ympäristöjärjestelmien juurruttaminen eteni ja Tikkurila Festivaalit täyttivät ensimmäisen vantaalaisena tapahtumana tapahtumien Ekokompassivaatimukset.

Ympäristönsuojelulain mukaisten ympäristölupavelvollisten kohteiden riskinarviointi toteutettiin, ja sen pohjalta valmisteltiin ympäristövalvonnan valvontasuunnitelma. Suunnitelma kattaa lakisääteisten, maksullisten tarkastusten lisäksi muut säännöllisen valvonnan kohteet.

Ympäristöterveydenhuollon käsittelemien lupien ja ilmoitusten määrä ylitti arvioidun määrän viidenneksellä, mutta käsittelyajat saatiin pidettyä tavoitelluissa ajoissa. Asunnontarkastusjonon pituus venyi poikkeuksellisen pitkäksi, jonon pituus oli vuoden lopussa noin puoli vuotta. Muun muassa päiväkotien ja koulujen tarkastukset kasvattivat asunnontarkastusjonon pituutta. Kaupungineläinlääkärin potilaat vähenivät noin seitsemällä prosentilla, todennäköisesti yksityisen palveluntarjonnan lisääntymisen vuoksi. Tarkastettujen valvontakohteiden ja eläinsuojelutoimenpiteiden määrät pysyivät edellisen vuoden tasolla.

Vantaa ja Porvoo tekivät yhteistyösopimuksen eläinlääkäripäivystykseen liittyen. Vuoden 2016 alusta alkaen Vantaa huolehtii Porvoon päivystysalueen pieneläinten kiireellisestä eläinlääkäriavusta virka-ajan ulkopuolella ja Porvoo huolehtii vastaavasti Vantaan alueen suureläinten hoidosta. Palvelu toteutetaan aiempaa kustannustehokkaammin.

Talousarvion toteutuminen

Ympäristökeskus pääsi tulotavoitteeseen. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisen valvonnan tulot ylittivät aiempien vuosien tason. Menot alittuivat annetusta kehyksestä. Säästöjä syntyi muun muassa palveluiden ostoista, erityisesti laboratoriokustannuksissa. Vantaalla ei ollut vuoden aikana isoja talousveteen, elintarvikkeisiin tai ympäristön pilaamiseen liittyviä erityistilanteita, joten laboratoriokulut olivat vähäiset.

Tunnusluvut

YMPÄRISTÖTERVEYS	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Tupakkalupahakemukset käsitellään 3 viikossa %	76	90	87
Ilmoitukset (tsl) käsitellään 14 viikossa %	72	90	90
Asunnontark.jono kuukausissa/tavoite 3 kk	4	3	6
Luvat ja ilmoitukset	389	280	339
Tarkastettujen valvontakohteiden määrä	1 074	1 000	1 100
Eläinlääkärin potilaat	4 807	5 000	4 445
Eläinsuojelutoimenpiteet	209	200	205
Ympäristöterveys euroa/asukas	5,8	7	6
Eläinlääkintähuolto euroa/asukas	1,9	1,6	1,7
YMPÄRISTÖNSUOJELU			
Ilmoituksista käsitelty 2 viikossa %	76	90	74
Ympäristöluvat, -ilmoitukset ja toiminnan rekisteröinnit	ei saatavil-la	120	102
Asiantuntijapalvelut	5 804	4 500	4 839
Rauhoitetut luonnonsuojelualueet/ha	1 241	1 350	1 241
Ympäristönsuojelu euroa/asukas	6,7	7,35	7,4
YMPÄRISTÖKESKUS			
Henkilöstö, vakituiset	43	42	43
Toimitilat	1 857	1 875	1 875

14 75
Rakennusvalvonta

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 041	0	3 041	4 746	-1 705
Menot	-2 865	-21	-2 886	-3 336	450
Toimintakate	176	-21	155	1 410	-1 255

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2015

Rakennusvalvonnan myönnettyjen lupien pinta-alalla mitattu rakentamisen kerrosalan volyymi nousi edellisvuodesta ja oli noin 20 prosenttia pitkäaikaisen keskiarvon yläpuolella. Haetun ja aloitetun asuntorakentamisen kerrosalavolyymi ylitti noin 1 200 asunnolla tai noin 40 prosentilla keskiarvon ollen 3 100 asuntoa. Määrä ylittää MAL tavoitteen 1 000 asunnolla. Käytetyn asuinrakennusoikeuden kerrosalan määrä oli 240 000 k-m². Valmistuneiden asuntojen määrä ylitti toimintavuonna seitsemällä sadalla kymmenen vuoden keskiarvon ollen 2 600 asuntoa eli MAL tavoite saavutettiin vuoden 2015 osalta. Liike- ja toimistorakentaminen laski merkittävästi edellisvuodesta ollen 80 prosenttia alle normaalivuoden luvuista. Näyttää siltä, että Kehäradan vaikutuksesta Vantaa on yhä kiinnostavampi asuinalue ja asunnot käyvät hyvin kaupaksi. Teollisuusrakentamisen volyymi oli vain noin 40 prosenttia normaalivuodesta. Varastorakentaminen piristyi lähes normaalirakentamisen tasolle.

Kehittämistoiminnassa keskeisinä ovat olleet sähköisen asioinnin kehittäminen ja EVO – ohjelman tavoitteen mukainen ns. yhden periaatteen käyttöönotto kaikissa luvissa. Yhden luukun periaate ja lupien täysin sähköinen hakeminen ja käsittely otettiin käyttöön 1.11.2015 jälkeen haetuissa luvissa. Sähköisen hakemuksen lisäk-

si koko lupaprosessi lausuntoineen hoidetaan sähköisesti. Vuoden 2016 aikana sähköinen menettely otetaan käyttöön myös rakentamisaikaisessa toiminnassa katselmuksineen.

Läpi koko vuoden saatiin keskimääräinen käsittelyaika pidettyä varsin kohtuullisena. Rakennuslupajaoksen ja viranhaltijoiden myöntämien uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen lupien keskiarvo varsin kohtuullisena, huolimatta asuntoluvituksen huippuvuodesta. Lupien käsittelyn keskiarvo on 39 vuorokautta. Rakennuslupien käsittelyajat ovat hieman lyhentyneet.

Talousarvion toteutuminen

Rakennusvalvonnan tulot olivat 4,7 milj. euroa ja toimintakate 1,4 milj. euroa, joka ylitti talousarvion tavoitteen.

Liikelaitokset

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	36 468	0	36 468	36 683	-215
Liiketoiminnan muut tuotot	53	0	53	146	-93
Materiaalit ja palvelut	-4 383	-211	-4 594	-4 542	-53
Henkilöstökulut	-25 432	0	-25 432	-24 766	-666
Poistot ja arvonalentumiset	-1 846	211	-1 635	-1 748	113
Liiketoiminnan muut kulut	-4 859	0	-4 859	-4 599	-259
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	0	0	1 173	-1 173
Muut rahoitustuotot	0	0	0	1	-1
Muut rahoituskulut	0	0	0	-1	1
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	0	1 174	-1 174
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-459	0	-459	-884	425
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	753	0	753	-124	877
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	294	0	294	166	128

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat ja heidän lukumääränsä yllättivät myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella. Lyhyellä varoitusajalla perustetut vastaanottokeskukset työllistivät pelastuslaitosta, koska vastaanotto- ja majoitustiloiksi otettiin mm. toimistorakennuksia. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä syksyn aikana.

Vuonna 2015 palotarkastuksia kohdennettiin pelastuslain mukaisesti aikaisempaa tarkemmin riskikohteisiin, jotta vaikuttavuus parantuisi. Tähän liittyvää valvontasuunnitelmaa päivitettiin pelastuslaitoksessa vuoden 2015 alussa. Erheellisten paloilmoitusten laskutuskäytäntö on vakiinnutettu, mutta laskutus ei ole vähentänyt virhehälytyksiä toivotulla tavalla. Tähän vaikuttaa tosin myös se, että paloilmoitinkohteita tulee koko ajan lisää.

Pelastuslaitoksen johtokunta päätti vapauttaa nuohouksen vapaalle kilpailulle 1.1.2015 alkaen. Päätöstä puolsivat kuntien lausunnot nuohouksesta sekä Hyvinkään ja Pornaisten aikaisemmat päätökset vapauttaa nuohous vapaalle kilpailulle. Tilannetta seurataan aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta.

Vantaan kaupungissa kesällä järjestetyt asuntomessut Kivistön alueella onnistuivat pelastuslaitoksen kannalta odotetusti. Pelastuslaitos osallistui messuille omalla valistusteltallaan koko messujen ajan, ja lisäksi sopimuspalokunnat järjestivät viikonloppuisin toimintanäytöksiä.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Tuleva SOTE-ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen tulevaisuudessa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville itsehallintoalueille vuoden 2019 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen. Tämän hetken valmistelutietojen perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 milj. ihmisen turvallisuudesta.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella vuonna 2015 oli 6 652 (6 411) pelastustehtävää. Tehtävämääräs-sä oli reilut 3 prosenttia kasvua edellisvuoteen. Sen sijaan esihoidon ensihoitoyksiköiden tehtävien kokonaismäärä vuonna 2015 oli 30 224 (31 103 v.2014) tehtävää. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,8 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle.

Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 173 621 euroa. Sitovan tavoitteen saavuttamisessa edesauttoivat ennen kaikkea henkilöstömenojen säästöt.

Tilikauden ylijäämäksi poistoerokirjausten ja varausten jälkeen muodostui 165 959 euroa.

Pelastustoimen tulosta paransi kotikuntakorvausten, yhteistoimintakorvausten ja muiden tuottojen arviota suurempi tulokertymä. Materiaali- ja palveluostojen osalta talousarvio alittui.

Henkilöstökulut jäivät 477 000 euroa talousarviota pienemmiksi. Suurimmat syyt tähän olivat virkojen täyttämättä jättäminen hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta sekä ensihoidon ja pelastuksen synergiaedut henkilöstöresurssien joustavassa käytössä.

Jäsenkuntien osalta kiinteistömenot tarkastettiin vastaamaan toteutuneita kuluja.

Ensihoidon osalta saavutettiin ylijäämäinen tulos alkuperäisen talousarvion oltua 80 000 euroa toteumaa alempi. Materiaali- ja palveluostot ylittivät talousarvion 157 000 eurolla, kun taas henkilöstökulut jäivät 190 000 euroa talousarviosta.

Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3 044 462 euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 1 737 882 euroa. Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1 306 580 euroa.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Valvontakohteet ja omavalvontalomakkeet	9 300	9 500	12 752
Valitus ja neuvonta (henk.)	93 220	87 000	104 345
Pelastustoimen tehtävät	6 406	6 600	6 652
Ensihoitotehtävät	31 103	30 000	30 224
Nettomenot (sis. ensihoidon bruttolaskutus) €/asukas	79,95	80,21	

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	-434	762	-1 196
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 399	1 399
Rahavarojen muutos	-434	-637	203

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 761 661,47 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos -637 142 euroa vähentää rahavarojen määrän 128 103 euroon.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	1 856	2 191	-335
Muu pelastus- ja huoltokalusto	310		310
Asemakalusto	100	107	-7
Johtokeskukset	0		0
Väestönsuojelujärjestelmät	40	27	13
Tietojärjestelmät	50		50
Investoinnit yhteensä	2 356	2 325	31
Valtionosuudet ja luovutustulot	0	165	-165
Investoinnit netto	2 356	2 160	196

Vantaan valtuuston asettama toinen sitova tavoite investoinneille oli 2,4 milj. euroa.

Nettoinvestointien tavoitetaso alitettiin 196 000 eurolla. Investointeihin kului 2,3 milj. euroa. Rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen jälkeen nettoinvestoinnit olivat 2,2 milj. euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 2,2 milj. euroa. Asemakalustoon käytettiin 107 000 ja väestönsuojelujärjestelmiin 27 000 euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitos

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	6 460	-250	6 210	7 129	-919
Liiketoiminnan muut tuotot	0	24	24	53	-29
Materiaalit ja palvelut	-2 433	111	-2 322	-2 724	402
Henkilöstökulut	-3 448	1	-3 447	-3 397	-50
Poistot ja arvonalentumiset	-36	0	-36	-34	-2
Liiketoiminnan muut kulut	-452	0	-452	-475	23
Liikeylijäämä (-alijäämä)	91	-114	-23	552	-575
Muut rahoitustuotot	1	0	1	3	-1
Kunnalle maksetut korkokulut	-11	0	-11	-11	0
Korvaus peruspääomasta	-3	0	-3	-3	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-12	0	-12	-11	-1
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	79	-114	-35	541	-576
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-9	9
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	36	0	36	43	-7
Tuloverot	0	0	0	-14	14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	115	-114	1	561	-560

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Vuosi 2015 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 35 000 vastaanottokäyntiä ja asiakaskunta kasvoi noin 10 prosenttia.

Sähköisiä asiakastyytyväisyyttä ja tehokkuutta parantavia järjestelmiä, mm. Suomen ensimmäisiä työterveyshoitajan virtuaalivastaanotto, otettiin käyttöön ja www.vantaantyoterveys.fi asiakkaita palvelevat nettisivut avattiin. eArkiston sekä erilaisten etämittauslaitteiden käyttöönottoa on valmisteltu niin, että ne voidaan ottaa käyttöön 2016 aikana.

Liikelaitokselle kehitettiin oma AITO Vantaan Työterveys liikelaitos- brändi Vantaan brändin rinnalle. Liikelaitos järjesti työterveyshuollon kunnallisille organisaatioille Työ ja Terveys ry:n valtakunnalliset liikelaitospäivät. Osallistujina oli yli 30 työterveyshuollon kunnallista toimijaa. Verkostoitumista ja vaikutuskanavia on aukaistu silmälläpitäen potentiaalisia työterveyshuoltoon vaikuttavia lainsäädännöllisiä ja rakenteellisia muutoksia mm. kuntalain vaikutukset, sote-ratkaisu ja työterveyshuollon korvattavuus.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 531 449 eurolla ja se parani 154 454 euroa vuoteen 2014 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 664 euroa (2 625 euroa vuonna 2014) ja korkoa kaupungin lainasta 10 658 euroa (10 500 euroa vuonna 2014).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 658 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 664 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2015 lopussa 1,9 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2014). Tilikauden 2015 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,014 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,45 milj. euroa (0,9 milj. euroa vuonna 2014).

Liikevaihto oli 7,1 milj. euroa (6,6 milj. euroa vuonna 2014) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,05 milj. euroa (0,05 milj. euroa vuonna 2014). Myynti ylitti talousarvion 15 prosentilla.

Toimintakulut olivat 6,4 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,08 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,44 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,5 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2015 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 40 284 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2015 merimiestoimipisteen tappiosta.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	65	561	-496
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		-208	208
Rahavarojen muutos	65	353	-289

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2015	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-50	0	-50

Investointivarausta purettiin 42 696,61 euroa tilikaudella 1.1.-31.12.2015 Softmedic-SAP myyntireskontraliittymä- ja e-resepti- investointien valmistuttua.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Korvaus peruspääomasta EUR	2 625	2 625	2 664
Kaupungille maksetut korkokulut EUR	10 500	10 500	10 658
Liikeylijäämä %	6,80 %	0,00 %	7,70 %
Asiakkaat, kpl	3 400	3 400	4 100

Rahastot

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahastosta on ollut mahdollista hakea lainoja ja avustuksia sääntöjen mukaisiin asunto- ja elinkeinopoliittisesti tarkoituksenmukaisiin hankkeisiin.

Käyttösuunnitelman mukaan uusia antolainoja arvioitiin myönnettävän 6,0 milj. euroa ja avustuksia 0,5 milj. euroa.

Rahaston lainoja ja hissiavustuksia on voinut hakea ympäri vuoden. Vuoden aikana myönnettiin VAV Palvelukodit Oy:lle yksi laina määrältään 2 602 700 euroa. Lisäksi yhden lainansaajan sisäisten omistusjärjestelyjen vuoksi järjesteltiin olemassa olleita lainoja niin, että muodostettiin kaksi uutta lainaa ja hyväksyttiin niihin liittyvät vakuudet.

Hissiavustuksia ei haettu.

Vuoden 2015 aikana ei kirjattu luottotappiota.
Rahaston pääoma 31.12.2015 oli 89 492 516,17 euroa.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Rahastosta rahoitettiin asuntomessu-projektin käyttömenot, aluemarkkinoinnin sekä Kivistön keskuksen sekä Tikkurilan kehittämishankkeiden menot.

Vantaan Kivistön Asuntomessuja vietettiin 10.7.–9.8.2015. Messuilla esiteltiin asumisen erilaisia vaihtoehtoja ja sujuvan arjen edellytyksiä 41 näyttelykohteessa. Kehärata avattiin juuri ennen messuja ja junalla messuille saapuikin 30 prosenttia messuvieraista. Messut houkuttelivat paikalle lähes 140 000 messuvierasta.

Kaupungilla on ollut asuntomessualueelta tarjolla 7 pientalotonttia, joista kaikki tontit ovat myyty. Kaupunki sai maanmyyntituloja Kivistön alueelta vuonna 2015 7,4 milj. euroa, josta maan-myyntivoittoa 6,7 milj. euroa.

Kivistön Putkijäte Oy:n tilaama putkikeräysjärjestelmä on otettu käyttöön Vantaan Kivistön uudella asemakaava-alueella 12.8.2015 alkaen. Putkikeräysjärjestelmän piirissä on tällä hetkellä niin kutsutun investointivaiheen 1 -alueelle rakennetut uudet kerrostalot ja pienkiinteistöt sekä lisäksi erityiskohteena Aurinkokiven monitoimitalo. Tähän mennessä kertyneen tiedon perusteella putkikeräysjärjestelmän käyttöönotto on sujunut hyvin ilman olennaisia teknisiä ongelmia.

Kivistön keskustassa tuli voimaan Kivistön koulun asemakaava, jossa on asuntorakennusoikeutta 48 100 k-m². Vuoden 2015 lopussa Kivistön keskustassa on voimassaolevissa asemakaavoissa asuntorakennusoikeutta 184 290 k-m², joka mahdollistaa 2 200 asunnon rakentamisen. Vastaavasti Keimolanmäessä on asuntorakennusoikeutta 129 000 k-m², joka mahdollistaa lähes 2 000 asunnon rakentamisen. Kivistön keskustasta kaupunki myi seitsemän kerrostalotonttia.

Vuosi 2015 oli merkittävä vuosi Kivistölle. Vuonna 2015 Kivistössä järjestettiin asuntomessut ja Kivistön keskustassa valmistuivat ensimmäiset kerrostalot. Kivistön keskustassa oli vuoden 2015 lopussa valmiina 11 kerrostaloa, joissa on 398 asuntoa, ja rakenteilla oli 13 kerrostaloa, joissa on valmistumassa 556 asuntoa. Asuntomessualueella oli vuoden 2015 lopussa valmiina 4 kerrostaloa, joissa on 331 asuntoa. Keimolanmäen asuntorakentaminen alkoi vuonna 2015, vuoden 2015 lopussa oli rakenteilla seitsemän kerrostaloa, joissa on 483 asuntoa.

Tikkurilan keskustaan valmistui liike- ja toimistokeskus Dixin I-vaihe, linja-autoterminaali ja asemasilta vuoden vaihteessa 2014/2015. Dixin II-vaihe on rakenteilla. Vuoden 2015 aikana Tikkurilaan valmistui 6 kerrostaloa, joissa on asuntoja 308 kpl. Rakenteilla on 3 kerrostaloa, joissa asuntoja 273 kpl. Korson keskustassa on ollut nähtävillä Korson Tornin asemakaavamuutos. Tikkurilan keskustakorttelista (ns. kirkon kortteli) järjestettiin kilpailu yhteistyökumppanin valitsemiseksi alueen kehittämiseen. Voittajaa ei ole vielä valittu. Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpaillun voittajaksi valittiin Rakennusosakeyhtiö Hartela, VVO-yhtymä Oyj ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Julkinen käyttöomaisuus	-2 800	0	-2 800	-1 312	-1 488
Osakkeiden osto	-1 500	0	-1 500	-3 001	1 501

Investointimenot kohdistuivat asuntomessualueen pohjatöihin ja Ratakujan parkin osakekannan ostoon Tikkurilassa.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalisia luottoja myönnettiin vuoden aikana 48 kpl 297 551,05 eurolla. Kaikkiaan luottoja on myönnetty 874 kpl vuosina 2004–2015 yhteismäärältään 4 648 655,28 eurolla.

Luottoja on jo maksettu kokonaan takaisin 558 kpl. Luotoista on irtisanottu 19 prosenttia 168 kpl. Irtisanotuista luotoista on 53 prosenttia 89 kpl saatu jo kokonaan perityksi ulosoton kautta. Osalle irtisanotuista luotoista kertyy tällä hetkellä suorituksia ulosmittauksen kautta.

Sosiaaliseen luototukseen jätettiin 108 uutta hakemusta. Luottopäätöksiä tehtiin 139 kappaletta, joista myönteisiä oli 48. Kielteisiä päätöksiä tehtiin kirjallisina 67 ja suullisina 24, yhteensä 91 kappaletta. Suullisissa päätöksissä asiakas ei jättänyt hakemusta kuultuaan kokonaiskartoituksen jälkeen, ettei luoton myöntämiselle ole edellytyksiä.

Luoton jo saaneille asiakkaille myönnettiin 88 lyhennysvapaata kuukautta ja tehtiin 101 maksusuunnitelmaa rästiin jääneistä eristä. Luottoja irtisanottiin 15 ja irtisanomisia peruutettiin 3. Vuoden aikana annettiin käräjäoikeudelle yksi lausunto yksityishenkilön velkajärjestelyhakemuksesta. Viisi sosiaalista luottoa on yksityishenkilön velkajärjestelyn piirissä.

31.12.2015 sosiaalisen luoton rahasto on suuruudeltaan 1 828 753,40 euroa ja sosiaalisten luottojen myöntämiseen vuodelle 2016 on käytettävissä 616 339,34 euroa.

Vuoden 2015 tuotot olivat – 41 390,52 euroa.

Luottotappiot olivat 61 957,38 euroa. Tilinpäätöksestä 31.12.2014 alkaen kirjattiin luottotappioiksi kaikki kahta vuotta vanhemmat saatavat kaupungin yleisen käytännön mukaisesti. Saatavat pidetään perinnässä kunnes ne on maksettu loppuun tai velka vanhenee, joten koko summa ei jää lopullisiksi luottotappioiksi.

Luottotappioihin on kirjattu yhteensä 212 289,84 euroa koko luottotoiminnan ajalta, joka on 4,57 prosenttia kaikista myönnetyistä luotoista 4 648 655,28 eurosta.

Laskutetuista lainasaatavista 168 000,28 eurosta oli 31.12.2015 erääntyneitä yhteensä 152 518,04 euroa.

Sosiaalisen luototuksen luottotoiminnalle asetettu tavoite on toteutunut.

Vahinkorahasto

Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan kaupungin ja sen liikelaitosten lakisääteiset tapaturmavakuutukset, omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset, auto- ja liikennevakuutukset, tapaturmavakuutukset sekä matkavakuutukset ovat kilpailutettu viimeksi vuonna 2013. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne katetaan rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta noudattaen vahinkorahaston sääntöä.

2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2015

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Myyntitulot	50 536	-4 244	46 291	48 830	-2 539
Maksutulot	67 992	-95	67 897	94 699	-26 802
Tuet ja avustukset	41 311	281	41 592	40 810	782
Muut tulot	168 533	-166	168 367	178 034	-9 667
Tulot yhteensä	328 373	-4 225	324 148	362 373	-38 226
Valmistus omaan käyttöön	103 602	0	103 602	109 842	-6 240
Henkilöstömenot	-463 319	2 825	-460 495	-442 376	-18 118
Palvelujen ostot	-700 912	-11 539	-712 451	-721 032	8 581
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 822	-189	-46 011	-46 761	750
Avustukset	-116 672	-6 263	-122 934	-119 905	-3 030
Muut menot	-159 513	76	-159 437	-161 557	2 120
Menot yhteensä	-1 486 237	-15 091	-1 501 328	-1 491 631	-9 697
Toimintakate	-1 054 262	-19 316	-1 073 578	-1 019 416	-54 162
Verotulot	948 000	0	948 000	934 027	13 973
Valtionosuudet	146 000	0	146 000	150 502	-4 502
Korkotulot muilta	14 600	0	14 600	14 647	-47
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170	170	0
Muut rahoitustulot muilta	14 223	0	14 223	21 052	-6 829
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71	71	0
Korkomenot	-17 900	0	-17 900	-5 861	-12 039
Muut rahoitusmenot	-645	0	-645	-350	-296
Rahoitustulot ja -menot	10 518	0	10 518	29 729	-19 210
Vuosikate	50 256	-19 316	30 940	94 842	-63 901
Poistot ja arvonalentumiset	-86 751	0	-86 751	-96 233	9 483
Satunnaiset tulot ja menot	0	0	0	1 000	-1 000
Tilikauden tulos	-36 495	-19 316	-55 811	-392	-55 419
Varausten ja rahastojen muutos	489	0	489	286	204
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-36 006	-19 316	-55 321	-106	-55 215

Tuloslaskelman toteutuminen, mukana liikelaitokset

1 000 €	Kaupunki + rahastot TP 2015	Liikelaitokset TP 2015	Yhteensä TP 2015
Myyntitulot	48 830	58 353	107 183
Maksutulot	94 699	6 283	100 982
Tuet ja avustukset	40 810	1 782	42 592
Muut tulot	178 034	187	178 221
Tulot yhteensä	362 373	66 605	428 978
Valmistus omaan käyttöön	109 842	0	109 842
Henkilöstömenot	-442 376	-43 801	-486 177
Palvelujen ostot	-721 032	-9 626	-730 657
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 761	-2 726	-49 487
Avustukset	-119 905	-6	-119 911
Muut menot	-161 557	-6 629	-168 186
Menot yhteensä	-1 491 631	-62 787	-1 554 418
Toimintakate	-1 019 416	3 818	-1 015 599
Verotulot	934 027	0	934 027
Valtionosuudet	150 502	0	150 502
Korkotulot muilta	14 647	0	14 647
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170
Muut rahoitustulot muilta	21 052	18	21 070
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71
Korkomenot	-5 861	-170	-6 031
Muut rahoitusmenot	-350	-72	-422
Rahoitustulot ja -menot	29 729	-224	29 504
Vuosikate	94 842	3 593	98 435
Poistot ja arvonalentumiset	-96 233	-1 851	-98 084
Satunnaiset tulot ja menot	1 000	0	1 000
Tilikauden tulos	-392	1 742	1 351
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-893	-893
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-81	-81
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	286	0	286
Varausten ja rahastojen muutos	286	-974	-688
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-106	768	662

Tuloslaskelma

Toimintatuotot

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatuotot olivat 429 milj. euroa, joka on 39,4 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa 2015. Toimintatuottoihin sisältyy talousarviossa 9,0 milj. euroa ja toteumassa 6,4 milj. euroa ns. läpilaskutettavaa rakentamispalvelujen myyntiä HSY:lle Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 110 prosenttia. Toimintatuotot ylittyivät vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen mm. maanmyyntivoitoissa 4,5 milj. euroa, maankäyttö ja sopimuskorvauksissa 24,5 milj. euroa, ja sivistystoimen erityisvaltionosuuksista ja ulkopuolista rahoitusta saavista projekteista johtuen.

Toimintakulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 444 milj. euroa, joka on 16,6 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Toimintakulut sisältävät 6,4 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Toimintakulujen alitus johtui mm. toimeentulotuentarpeen ennakoitua pienemmästä kasvusta, liikuntapalvelujen avustusperiaatteen muutoksesta, varhaiskasvatuksen kesäajan säästöistä henkilöstömenoissa sekä kaupungin kiinteistö- ja ruokahuoltoa hoitavan Vantin hintojen alennuksesta. Toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 99 prosenttia.

Toimintakate

Tilinpäätöksessä 2015 kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlaskettu toimintakate on -1 015,6 milj. euroa. Toimintakate kasvoi edellisvuoteen nähden vain 9,1 milj. euroa ja 0,9 prosenttia.

Verotulot ja valtionosuudet

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 934 milj. euroa vuonna 2015. Verotulot kasvoivat edellisvuoteen nähden 10,6 milj. euroa eli 1,1 prosenttia. Verotulot alittivat talousarvion 14 milj. eurolla. Verotulojen talousarvion toteumaprosentiksi muodostui 99 prosenttia. Vuoden 2015 verotuloista 786,2 milj. euroa tuli kunnallisverosta, 75,6 milj. euroa yhteisöverosta ja 72,1 milj. euroa kiinteistöverosta.

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia vuonna 2015 yhteensä 150,5 milj. euroa, joka on 7,3 prosenttia edellisvuotta enemmän. Talousarvion 2015 valtionosuusarvio, 146 milj. euroa, ylittyi 4,5 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 103.

Rahoitustuotot ja -kulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat 29,5 milj. euroa, toteuma ylitti 19,3 milj. eurolla talousarvion 2015. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu Vantaan Energia Oy:n 5,5 milj. eurolla talousarvion ylittäneistä osinkotuotoista sekä edelleen alhaisena pysyneestä korotasosta. Korkomenot toteutuivat 5,9 milj. euron tasolla ja alittivat varovaisuuden periaatteella laaditun talousarvion 12 milj. eurolla.

Vuosikate

Vuosikate saadaan lisäämällä toimintakatteeseen verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2015 oli 98,4 milj. euroa, joka on 65,7 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2015. Vuosikate kasvoi 23 prosenttia vuoden 2014 vuosikatteeseen nähden.

Poistot

Poistoja toteutui vuonna 2015 93,4 milj. euroa, joka oli 106 prosenttia budjetoidusta ja 4,9 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Poistot kasvoivat pääasiassa Kehäradan valmistumisesta ja käyttöönotosta johtuen. Kehäradan poistot ylittivät talousarviossa oletetun, sillä rataan kuului myös erittäin lyhyen poistoajan käyttöomaisuusluokkia. Muiden pitkävaikutteisten menojen poistot kasvoivat 8 milj. eurolla, kiinteiden rakenteiden 4 milj. eurolla ja rakennusten 4 milj. eurolla vuoteen 2014 nähden. Poistoja lisäsi myös tehdyt rakennusten purkamiset.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulokseksi vuonna 2015 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 6,1 milj. euroa. Vuoden 2014 tulos oli 2,1 milj. euroa. Vuoden 2015 talousarviota ja ennustetta parempi tulos johtuu pääasiassa kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvien maanmyynti- ja maankäyttö- ja sopimuskorvausten ennakoitua suuremmasta kasvusta sekä hieman ennakoitua pienemmästä menokasvusta.

2.2.3 Investointien toteutuminen

91 1 Uudisrakennukset

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	4 431	-4 431
Menot	-17 500	2 000	-15 500	-14 768	-732
Netto	-17 500	2 000	-15 500	-10 337	-5 163

Tilakeskus hankki tehtävänsä mukaisesti yhteistyössä asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa kanssa toimitiloja palvelutuotannon tarpeisiin toteuttaen lautakuntansa hyväksymää uudisrakentamisen työohjelmaa.

Vuonna 2015 määrärahalla toteutettiin seuraavat väliaikaiset uudisrakennukset vuokratilahankkeina: kuljettajien taukotila Kivistön asemalle sekä koulujen peruskorjausten väistötiloiksi paviljonkikoulu Pähkinärinteen koulun pihalle ja Kivistöön väliaikainen päiväkotipaviljonki helpottamaan päivähoitopaikkojen vajausta alueella.

Konserniyhtiöiden hankkeista valmistuivat VAV:n toimesta Myyrmäen alueella vammaisten asumispalveluyksikön Lehtikallio -hanke (VAV) ja toinen vammaispalveluasuntohanke osoitteessa Hämeenkyläntie 27 sekä Korson alueella pitkäaikaisasunnottomille peruskorjatut asuntokohteet osoitteissa Näätäkuja 4 ja Pyykuja 1. VTK vuokrasi toimitilaa ja rahoitti Koivukylässä omistamassaan kiinteistössä tehdyt muutostyöt pesulapalvelutiloiksi ja ruoka-aputoiminnan varastotiloiksi. Lisäksi Kivistöön valmistuneesta Rubiiniparkista vuokrattiin asukastiloja.

Konserniyhtiöiden ulkopuolelta tehtiin seuraavia tilavuokrajärjestelyjä. Kivistöön 2018 valmistuvasta kauppakeskuksesta vuokrattavien kirjasto- ja nuorisotilojen sekä sosiaali- ja terveysasematilojen osalta saatiin valmiiksi hankesuunnitelmat sekä esivuokrasopimukset. Aviapolis -aseman läheisyydestä vuokrattiin linja-autokuljettajien taukotila. Myyrmäessä Korutie 3:ssa toimineelle A-klinikalle päädyttiin vuokraamaan korvaavat toimitilat Myyrmäestä ja Vantaan päihdevieroitusyksikölle löytyi vuokratilat Helsingistä. Tikkurilan vapaaehtoistalo Violan korvaavien toimitilojen osalta tehtiin uusi vuokrasopimus osoitteessa Leinikkitie 22. Vammaisten toimintakeskukselle vuokrattiin toimitiloja Aviapoliksesta Väinö Tannerintie 3:sta sekä 2016 helmikuusta alkaen Korsosta osoitteesta Tavitie 1.

Vuoden lopulla määrärahalla toteutettavista hankkeista rakennusvaiheessa olivat 2016 valmistuvat:

- Aurinkokivi – hankkeen ensimmäinen vaihe
- Itä-Hakkilan uudet päiväkotitilat
- Simonkallion päiväkoti
- Petikon tukikohdan huoltorakennus
- Lisäksi käynnissä oli VTK:n ja Kuntekin rahoittaman Hakunilan harjoitusjalkapallohallihankkeen rakennustyöt

Uudisrakennushankkeista 2015 suunnitteluvaiheessa oli Vaaralanpuiston päiväkoti.

Tarveselvitys ja hankesuunnitteluvaiheessa oli seuraavia uudiskohteita:

- Kuuselan perhekuntoutuskeskus
- Martinlaakson päiväkoti
- Myyrmäen ja Kartanonkosken urheilupuistojen huoltorakennukset
- Katrinebergin maatilan konehalli ja katos
- Voimalatien tukikohdan puuntyöstötila ja katos
- Lisäksi konserniyhtiö VAV:n hankkeiden osalta tilakeskuksessa valmisteltiin Myyrmäen palvelukeskuksen hankesuunnitelma.

Tilakeskus tekee toimialojen palvelu- ja toimitilatarpeisiin liittyviä esiselvityksiä yhdessä kaupunkisuunnittelun ja toimialojen kanssa. 2015 valmistuivat konsulttitoimeksiantona tehdyt Länsi-Vantaan kouluverkkoselvitys, Korson alueen kouluverkkoselvitys sekä Korson ja Koivukylän alueiden päiväkotikiinteistöjä koskeva selvitys. Tikkurilan alueella tilakeskuksen työnä valmistuivat Tikkurilan terveys- ja sosiaaliaseman peruskorjaukseen ja mahdolliseen laajentumiseen liittyvä esiselvitys sekä Tikkurilan alueen toimistotiloja koskeva esiselvitys.

Uudisrakennushankeryhmän määrärahaa jäi käyttämättä noin 4,7 prosenttia. Alitus 0,7 milj. euroa johtuu pääosin Simonkallion päiväkotihankkeen urakoiden maksuerien ja Vaaralanpuiston päiväkotihankkeen suunnittelun maksuerien laskutusviiveistä.

91 2 Peruskorjaukset

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	746	-746
Menot	-20 062	-1 438	-21 500	-21 282	-218
Netto	-20 062	-1 438	-21 500	-20 536	-964

Tilakeskus vastasi tehtävänsä mukaisesti omistuksessaan olevien rakennusten ja niiden pihojen peruskorjauksista toteuttaen lautakuntansa 9.12.2014 hyväksymää peruskorjausohjelmaa.

Merkittävimpiä vuoden 2015 aikana valmistuneita korjaus- ja muutostöitä olivat:

- Hakunilanrinteen koulun salirakennuksen korjausten 1. vaihe
- Päiväkotien osittaiset peruskorjaukset: Autioniityn, Hämeenkylän, Lehdokin, Näätäpuiston, Ristipuron ja Vantaanlaakson päiväkodeissa. Kesäkaudella tehtiin myös Kurjenpolven päiväkodissa mittavia korjaustöitä.
- Myyrmäkitalon muutos- ja korjaustyöt
- Myyrmäen urheilutalon korjaustyöt
- Martinlaakson ja Myyrmäen asemien korjaustyöt
- Martinus -salin perusparannus- ja korjaustyöt.

Vesikatto- ja julkisivukorjauksista valmistuivat:

- Jokiniemen koulun vesikattokorjausten ensimmäinen vaihe
- Koivukylän koulun ja päiväkodin katosrakenteiden korjaustyöt
- Sotungin koululla ikkunakorjaukset
- Varia Tennistien ikkunakorjaukset
- Simonmetsän päiväkodin vesikattokorjaus
- Riihipellon päiväkodin vesikattokorjaukset
- Håkansbölen kartanon julkisivun maalaustyöt
- Korson urheilupuiston huoltorakennuksen korjaustyöt
- 4T-tallin kattorakenteiden korjaustyöt Hakunilassa.

Keittiökorjaustöitä tehtiin seuraavissa kohteissa:

- Simonmetsän päiväkodissa
- Katriinan sairaalassa
- Jokivarren, Peltolan ja Simonkylän koulut

Piha-alueiden peruskorjauksista valmistuivat Lehdokin ja Pähkinäsärkijän päiväkodin pihakorjaukset.

Peruskorjausmäärärahoihin sisältyviä sisäilmakorjauksia tehtiin noin 4,2 milj. euron arvosta. Lisäksi sisäilmakorjauksia tehtiin VO -hankeryhmässä. Tilakeskuksen energiasäästöhankkeet ja elohopealamppuja korvaavan valaistuksen uusimishankkeet jatkuivat 2015.

Vuoden 2015 lopussa suurempia rakennusvaiheessa olevia hankkeita olivat:

- Korson vanhustenkeskuksen peruskorjaus- ja muutostyö
- Hämeenkylän koulun pihakorjaukset
- Kaivokselan päiväkodin korjaustyöt
- Sandkullan Navethalian korjaus- ja muutostyöt

Suunnitteluvaiheessa 2015 merkittävimpiä peruskorjaushankkeita olivat Katriinan sairaalan B-osan peruskorjaus- ja potilasarkistomuutostyöt sekä Pähkinärinteen koulun peruskorjaus.

Peruskorjausten osalta tarveselvityksiä ja hankesuunnittelua 2015 tehtiin mm. seuraavissa kohteissa: Simonkodin peruskorjaus, Rajatorpan vanhan koulun ja pääkoulurakennuksen korjaustyöt, Husaaritien neuvolan muutostyöt päiväkodiksi, kahdeksan päiväkodin osittaiset peruskorjaustyöt ja Vantaankosken paloaseman peruskorjaustyöt.

Seuraavia korjaushankkeita ei aloitettu 2015: Muutostöitä Tikkurilan kirjastotalo mediakeskuksessa, Yrttitien päiväkodin korjaukset, Metsälinnun päiväkodin korjaukset, Tikkurilan tukikohdan muutostyöt, Spanskis asuinrakennuksen korjaustyöt. Näiden tilalla vuoden varrella toteutettiin alkuperäiseen työohjelmaan sisältymättömiä uusia kiireisiä hankkeita kuten: Myyrmäkitalon yhteispisteen muutostyöt, Tikkurilan neuvolan poistumistieportaan rakentaminen, Kivimäen koulun saliosan IV-koneen uusiminen, Viertolan koulun purunpoistolaitteet ja kolmen päiväkodin aitakorjaukset.

Peruskorjausten hankeryhmän määräraha alittui yhdellä prosentilla eli noin 0,2 milj. euroa.

91 3 Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 220	-480	-1 700	-1 669	-31
Netto	-1 220	-480	-1 700	-1 669	-31

Tilakeskus vastasi tehtävänsä mukaisesti muutoksista ja korjauksista hallinnassaan olevista vuokra- ja osaketiloissa toteuttaen lautakuntansa 9.12.2014 hyväksymää työohjelmaa.

Merkittävimpiä 2015 valmistuneita määrärahalla toteutettuja hankkeita olivat:

- Hakunilan terveysaseman korjaustyöt
- Myyrmäen A-klinikan uusissa vuokratiloissa tehdyt muutostyöt
- Myyrmäen terveysaseman korjaustyöt
- Lumon lukion talotekniset korjaustyöt
- Håkansbölen ja Variston päiväkotien korjaustyöt
- Eppilän ja Karhunpesän päiväkotien piha-alueiden korjaustyöt.

VTK:n rahoituksella tehtiin muutos- ja korjaustöitä Lumossa ja Varia Rälssitien kiinteistöissä. Sisäilmakorjauksia tehtiin noin 0,6 milj. euron arvosta.

Tarveselvitysvaiheessa vuoden 2015 aikana oli Länsimäen Kirjaston ja nuorisotilojen muutos- ja korjaustyöt.

Vuokra- ja osaketilojen muutos- ja korjaustöissä määräraha käytettiin täysimääräisesti.

92 Aineeton omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	270	-270
Menot	-8 500	200	-8 300	-7 277	-1 023
Netto	-8 500	200	-8 300	-7 007	-1 293

Vuonna 2015 tietohallinnon palvelukeskuksen aineettoman omaisuuden menot kohdistuivat koko kaupungin yhteisten hallinnon, toimialojen tietojärjestelmähankkeiden toteuttamiseen sekä sähköisten palveluiden hankekokonaisuuden toteuttamiseen.

Merkittävimpiä hankkeita olivat:

- Sähköisten palveluiden ketterän kehittämisen ekosysteemin luominen sekä sähköisten palveluiden asiointialustan käyttöönotto
- Perustietotekniikan transformaatioprojekti Fujitsulta CGI:lle
- Perustietoturvatasot projekti
- Tiedolla johtamisen projekti, käyttöönotto 2016
- Tietoliikenneverkon kehittäminen Wlan-verkon osalta
- Kiinteistön hallinnan digitalisointi, jatkuu vielä 2016–2018
- Palveluseteli-järjestelmän käyttöönotto
- Kotihoidon mobiilisovellus

- Mobiiliavain ja sähkölukot kotihoitoon
- Toimeentulotukijärjestelmän jatkokehitys
- Perhepäivähoidon mobiilisovellus
- Maankäytön-, rakentamisen ja ympäristö toimialan suunnittelujärjestelmä

Määrärahamuutosten jälkeen tietohallinnon aineettoman omaisuuden budjetti oli 6,8 milj. euroa. Tästä toteutui 6,6 milj. euroa (toteuma 96 %). Lisäksi määrärahoihin sisältyneen Apotti-hankkeen budjetti oli 1,5 milj. euroa, josta toteuma oli 617 000 euroa.

93 Julkinen käyttöomaisuus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 558	0	1 558	4 108	-2 550
Menot	-60 570	-6 730	-67 300	-65 488	-1 812
Kunnallistekniset työt	-42 700	-4 600	-47 300	-43 194	-4 106
Liikennealueet	-25 250	0	-25 250	-24 051	-1 199
Urheilualueet	-2 620	0	-2 620	-2 571	-49
Virkistysalueet	-380	0	-380	-282	-98
Ympäristörakentaminen	-5 500	0	-5 500	-5 880	380
Yhteishankkeet	-8 950	-4 600	-13 550	-10 408	-3 142
Kehärata	-17 870	-2 130	-20 000	-22 294	2 294
Netto	-96 250	-4 400	-100 650	-95 981	-4 669

Liikennealueiden, urheilualueiden, virkistysalueiden, ympäristörakentamisen ja yhteishankkeiden investointeihin oli vuoden 2015 budjetissa varattu 42,7 milj. euroa ja Kehärataan 17,9 milj. euroa eli yhteensä 60,6 milj. euroa. Alkuvuodesta Kehäradan kustannuspaikalta siirrettiin 6,8 milj. euroa Tikkurilan linja-autoterminaalin osakkeisiin, jolloin Kehäradan talousarvio aleni 11,1 milj. euroon ja julkinen käyttöomaisuus kokonaisuudessaan 53,8 milj. euroon.

Julkisen käyttöomaisuuden toteuma kokonaisuudessaan ylitti alkuperäisen budjetin yhteensä noin 4,9 milj. eurolla. Investointimäärärahojen ylityksen ollessa näköpiirissä kuntatekniikan keskus haki loppuvuodesta 2015 yhteensä 13,5 milj. euron määrärahamuutosta yhteishankkeiden ja Kehäradan kustannuspaikoille. Määrärahamuutosten ja Tikkurilan linja-autoterminaalin osakesiirron jälkeen julkisen käyttöomaisuuden talousarvioksi muodostui yhteensä 67,3 milj. euroa, jonka lopulliset julkisen käyttöomaisuuden kustannukset alittivat yhteensä 1,8 milj. eurolla.

Vuoden 2015 budjetissa arvioitiin kaupungin osuuden Kehäradan kustannuksista olevan 17,9 milj. euroa. Projekti laati loppuvuodesta kustannusennusteen vuodelle 2015, jonka mukaan kaupungin osuuden toteutuskustannuksista arvioitiin nousevan noin 20,0 milj. euroon. Em. kustannusnousuun varauduttiin hakemalla hankkeelle kaupunginvaltuustolta 8,9 milj. euron lisärahoitusta. Kehäradan vuoden 2015 lopullinen toteuma oli 22,3 milj. eli vielä 2,3 milj. euroa loppuvuoden arviota suurempi. Lopulliseen kustannustoteumaan vaikutti merkittävästi Lentoaseman urakan viivästymisen vaikutus muiden tunneliosuuden läpimenevien LVIS-urakoiden kustannuksiin sekä Lentoaseman ja Ruskeasannan asemien heikosta kalliolaadusta johtuvien lujitustöiden ja vesivuotojen hallintatöiden lisääntyminen.

Kehäradan liikenne käynnistettiin suunnitellusti 1.7.2015 ennen Asuntomessujen avautumista ja Lentoaseman asema otettiin käyttöön 10.7.2015. Lentoaseman asema valmistuu koko laajuudessaan vuoden 2016 alussa.
Liikennealueiden ja yhteishankkeiden (931+935) rakentamiseen määrärahoja oli talousarviossa varattu alun perin 34,2 milj. euroa ja niitä käytettiin noin 34,5 milj. euroa. Loppuvuodesta arvioitiin yhteishankkeiden kus-

tannusten nousevan mm. Kehä III:n arvioitua nopeamman valmistumisen vuoksi noin 13,6 milj. euroon. Em. kustannusnousuun varauduttiin hakemalla hankkeelle lisärahoitusta kaupunginvaltuustolta yhteensä 4,5 milj. euroa. Em. määrärahakorotuksen jälkeen liikennealueiden ja yhteishankkeiden talousarvio oli yhteensä 38,8 milj. euroa ja siten toteutuneet kustannukset alittivat talousarvion yhteensä 4,3 milj. eurolla. Helsingin kaupungin kanssa yhteishankkeena toteutettavan Valimotien ja Tapaninkyläntien liittymän rakennustyöt käynnistyvät vasta keväällä 2016, joten hankkeelle ei ehtinyt kertyä investointikustannuksia vuonna 2015.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) tehtiin erilaisia laskutettavia vesihuollon investointitöitä lisäksi yhteensä noin 6,1 milj. eurolla.

Urheilu- ja virkistysalueiden (932+933) rakentamiseen oli varattu yhteensä 3,0 milj. euroa ja toteuma oli 2,9 milj. euroa. Urheilualueita rakennettiin hyväksyttyjen työohjelmien mukaisesti ja virkistysalueita vähemmän kuin työohjelmassa. Jäädytyskonttien rakentamishanke (arvo 0,4 milj. euroa) viivästyi ja siirrettiin vuodelle 2016. Määräraha käytettiin muihin työohjelmakohteisiin.

Ympäristörakentamiseen (934) oli varattu talousarviossa 5,5 milj. euroa ja määrärahoja käytettiin hyväksyttyjen työohjelmien mukaisesti noin 5,9 milj. euroa.

Avustukset

Valtionapupäätöksiin perustuvista ARA-hankkeista laskutettiin yhteensä noin 0,9 milj. euroa. Urheilualueisiin ja ympäristörakentamiseen saatiin valtionapua yhteensä noin 0,4 milj. euroa ja Kehärataan EU-tukea noin 2,8 milj. euroa.

94 Irtain omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-5 565	-200	-5 765	-4 963	-802
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	-360	-200	-560	-487	-73
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	-1 453	0	-1 453	-1 029	-424
Sivistystoimen toimiala	-2 292	0	-2 292	-2 173	-119
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	-1 460	0	-1 460	-1 274	-186
Netto	-5 565	-200	-5 765	-4 963	-802

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Konserni- ja asukaspalveluiden irtaimen omaisuuden alkuperäinen talousarvio oli 360 000 euroa, jota kaupunginvaltuuston päätöksellä 14.12.2015 korotettiin 560 000 euroon sosiaali- ja terveystoimen hallinnon langattoman verkon kehittämistä varten. Määrärahan korotus katettiin alentamalla vastaava summa (200 000 euroa) aineettomien investointien määrärahasta.

Määrärahamuutoksen jälkeen tietohallinnon irtaimen budjetti oli 250 000 euroa, joka toteutui täysimääräisesti. Tällä summalla hankittiin mm. langattoman verkon tukiasemia, ylioppilaskirjoitusten tietokoneita sekä kuittitulostimia. Ostoyksikön irtainhankintoihin oli budjetoitu 80 000. Tästä toteutui noin 9 400 euroa. Tällä summalla hankittiin ateriapalveluiden keittiökalusteita.

Asukaspalveluiden irtaimen hankintoja varten varattu 230 000 euroa toteutui lähes täysimääräisesti. Summalla kalustettiin Myyrmäen Vantaa-infon tiloja 43 000 eurolla. Reeli-pesulan laitteistoa hankittiin 97 000 eurolla. Yhteinen pöytä -projektiin hankittiin irtaimistoa 20 000 eurolla. Lisäksi hankintoihin sisältyi hallinnon toimitilojen sekä kirjaamon kalusteita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Sosiaali- ja terveystoimen irtaimen omaisuuden investointimenot olivat 1,0 milj. euroa. Käyttö alitti määrärahan 0,4 milj. eurolla.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin investointiohjelman mukaisesti uudisrakennushankkeiden käyttöomaisuushankintoihin, toimitilojen kalustamiseen uudisrakentamisen, perusparannuksen tai uuden toiminnan aloittamisen yhteydessä sekä terveydenhuollon välttämättömien kojeiden ja laitteiden hankintaan.

Merkittävimmät kohteet vuonna 2015 olivat vanhusten hoiva-asumisen toimitilat sekä terveydenhuollon koneet ja laitteet, joihin käytetty määräraha oli yhteensä noin 0,7 milj. euroa.

Sivistystoimen toimiala

Vuonna 2015 rakenteilla ovat Aurinkokiven palvelukeskus ja Itä-Hakkilan päiväkoti. Lehtikuusen koulun liikuntasalin peruskorjaus valmistui.

Irtaimesta omaisuudesta käytettiin perusopetuksessa Askiston, Helsinge skolan kalustamiseen, Ilolan koulun perusparannuksen ja lisärakennuksen kalustamiseen sekä lisäluokkien kalustukseen. Varhaiskasvatuksessa irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin Autioniityn, Hämeenkylän, Näätäpuiston, Rekolanmäen, Ristipuron, Vantaanlaakson, Variston, Latupuiston peruskorjattujen päiväkotien kalustamiseen sekä Kanniston paviljongin ja Länsimäen uuden avoimen päiväkodin kalustamiseen. Kirjastossa, ammatillisessa koulutuksessa, aikuisopistossa, kulttuuripalveluissa, liikuntapalveluissa ja nuorisopalveluissa tehtiin myös kalustohankintoja.

Irtaimen omaisuuden määrärahasta (2,3 milj. euroa) toteutui 95 prosenttia eli 2,2 milj. euroa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Irtaimen omaisuuden määräraha alittui noin 0,2 milj. eurolla. Irtaimistohankintaohjelma toteutui pääosin suunnitelman mukaisesti.

95 Kiinteä omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 500	0	3 500	2 316	1 184
Menot	-11 900	-8 500	-20 400	-22 522	2 122
Kiinteän omaisuuden osto	-8 500	-7 000	-15 500	-17 955	2 455
Maa-alueiden kunnostus	-3 400	-1 500	-4 900	-4 567	-333
Myytävän ja vuokr. tonttimaan kunnostus	-2 900	-1 500	-4 400	-4 137	-263
Kgin pysyvään om. jäävien maa-al. kunnostus	-500	0	-500	-430	-70
Netto	-8 400	-8 500	-16 900	-20 206	3 306

Kiinteän omaisuuden osto

Maapoliittiset linjaukset on hyväksytty valtuustossa 17.12.2012, ja niihin liittyvät täytäntöönpano-ohjeet tontinluovutuksiin ja maanhankintaan hallituksessa 17.6.2013.

Kiinteän omaisuuden ostoon oli vuoden 2015 talousarviossa varattu 8,5 milj. euroa, johon tehtiin 7 milj. euroa määrärahakorotusta. Määrärahan korotuksesta huolimatta budjetti ylittyi 2,5 milj. euroa ennakoimattomasta Koy Erikasin tontin luovutuksesta johtuen. Tuloja saatiin 2,3 milj. euroa (TA 3,5 milj. euroa).

Maa-alueiden kunnostus

Maankäytön toimialan investointiosan lukuun 95 2, maa-alueiden kunnostus oli vuoden 2015 budjetissa varattu yhteensä 3,4 milj. euroa. Investointimäärärahojen ylityksen ollessa näköpiirissä kuntatekniikan keskus haki kaupunginvaltuustolta loppuvuodesta 2015 1,5 milj. euron määrärahamuutosta, jolloin määrärahaksi muodostui 4,9 milj. euroa. Maa-alueiden toteutuneet kunnostusmenot olivat vuonna 2015 yhteensä noin 4,6 milj. euroa, jolloin investointimäärärahan alitusta muodostui yhteensä noin 0,3 milj. euroa korotettuun määrärahan nähden.

Vuonna 2015 suurimmat työpaikkatonttien esirakentamiskohteet sijaitsivat Vehkalan itäosassa sekä Tuupakka 9 asemakaava-alueella. Vehkalan esirakentamisurakan kustannukset olivat noin 2,8 milj. euroa ja Tuupakan urakan esirakentamisen kustannukset noin 1,2 milj. euroa. Talousarviota laadittaessa em. urakoiden oli oletettu valmistuvan vasta vuonna 2016, mutta infrarakentamiselle suotuisten sääolosuhteiden ansiosta molemmat urakat valmistuivat ennakoitua ripeämmin jo vuoden 2015 aikana, jolloin kustannuksetkin kohdistuivat kokonaisuudessaan vuodelle 2015. Lisäksi urakoiden kokonaishinnat muodostuivat arvioitua korkeammiksi mm. louhintamäärien kasvamisen vuoksi.

Pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamisen kulut olivat budjetoidun mukaiset, noin 0,4 milj. euroa.

97 Osakkeet ja osuudet

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	3 298	-3 298
Menot	-1 000	-7 200	-8 200	-8 163	-37
Osakkeet	-1 000	-7 200	-8 200	-8 163	-37
Elinkeinoelämän edistämishankkeet	-1 000	0	-1 000	-1 000	0
Apotti Oy	0	-100	-100	-78	-22
Kiint. Oy Tikkurilan Linja-autoasema	0	-6 800	-6 800	-6 800	0
Kiint. Oy Vantaan Ahven	0	-300	-300	-285	-15
Netto	-1 000	-7 200	-8 200	-4 865	-3 335

Osakkeiden ja osuuksien myyntiin ei ollut määrärahavarausta vuodelle 2015, mutta myyntituottoja toteutui kuitenkin 3,3 milj. euroa. Vuoden 2015 aikana purettiin EVTEK kuntayhtymä, josta aiheutui 3,2 milj. euron kirjaus, lisäksi myytiin Vantaan Innovaatioinstituutti VTK Kiinteistöt Oy:lle ja Helsingin seudun asioimistulkkikeskuksen osakkeita Helsingin ja Espoon kaupungeille sekä HUS kuntayhtymälle. Lisäksi tilakeskus myi muutamia asunto-osakkeita.

Osakkeiden ja osuuksien ostoihin oli talousarviossa 2015 varattu määrärahamuutosten- ja siirtojen jälkeen 8,2 milj. euroa, joka toteutui täysimääräisesti. Määrärahalla ostettiin Dixin bussiterminaalin kiinteistöosakeyhtiön osakkeet 6,8 milj. eurolla, merkittiin 1 000 Hyvinvointikeskus Vivamus Oy:n uutta osaketta maksamalla osake-

annissa liikkeeseen lasketut osakkeet Vantaan asioimistulkkikeskuksen liiketoiminnan 1 milj. euron arvolla sekä merkittiin Oy Apotti Ab:n osakkeita 13 000 eurolla ja sijoitettiin 65 000 euroa Apotti yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Lisäksi ostettiin loput Kiinteistö Oy Vantaan Ahven -nimisen yhtiön osakekannasta Kummila Oy:n konkurssipesältä 279 840 eurolla.

2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia)

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2015	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Toiminnan rahavirta	14 814	-19 316	-4 502	58 639	-63 141
Vuosikate	50 256	-19 316	30 940	94 842	-63 901
Satunnaiset erät	0	0	0	1 000	-1 000
Tulorahoituksen korjauserät	-35 442	0	-35 442	-37 202	1 760
Investointien rahavirta	-90 116	-22 548	-112 664	-96 600	-16 064
Investointimenot	-130 617	-22 548	-153 165	-150 445	-2 720
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 558	0	1 558	5 617	-4 059
Käyttöomaisuuden myyntitulot	38 942	0	38 942	48 228	-9 286
Toiminnan ja investointien rahavirta	-75 303	-41 864	-117 166	-37 961	-79 206
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-2 560	0	-2 560	-621	-1 939
Antolainasaamisten lisäykset	-3 100	0	-3 100	-2 977	-123
Antolainasaamisten vähennykset	540	0	540	2 356	-1 816
Lainakannan muutokset	89 000	0	89 000	22 089	66 911
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	175 000	0	175 000	152 000	23 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-86 000	0	-86 000	-136 864	50 864
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	6 953	-6 953
Oman pääoman muutokset	0	0	0	10 045	-10 045
Oman pääoman muutos	0	0	0	9 759	-9 759
Rahastojen muutos (tuloksesta)	0	0	0	286	-286
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-11 103	0	-11 103	-20 706	9 603
Rahoituksen rahavirta	75 337	0	75 337	10 807	64 530
Rahavarojen muutos	34	-41 864	-41 829	-27 154	-14 676
Nettolainanotto	89 000	0	89 000	22 089	66 911

2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

milj. euroa		Määräraha					Tuloarvio				
	Sitovuus	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen
KÄYTTÖTALOUSOSA											
10 Yleishallinto	B	28,3	26,1	2,2	-0,9	1,2	2,1	2,8	-0,7	0,0	-0,7
11 Kaupunginjohtajan toimiala	B	19,9	17,8	2,1	0,1	2,1	2,0	2,7	-0,8	0,0	-0,8
17 Konserni- ja asukaspalv. toimiala	B	45,0	37,5	7,5	-4,0	3,5	9,6	4,7	4,9	-4,7	0,2
17 10 Työllisyyspalvelut	N	26,3	32,5	-6,3	6,9	0,6	4,5	4,3	0,3	0,6	0,9
12 Sosiaali- ja terveydenh. toimiala	B	423,4	416,1	7,3	0,2	7,5	68,9	69,3	-0,4	-0,4	-0,8
12 20 Erikoissairaanhoito	B	212,3	231,3	-19,0	13,0	-6,0	0,0	1,2	-1,2	0,9	-0,3
13 Sivistystoimen toimiala	B	395,0	392,0	3,0	0,4	3,4	36,6	38,3	-1,7	0,0	-1,7
13 70 Ammatillinen koulutus	N	34,5	33,8	0,7	0,0	0,7	2,2	2,4	-0,2	0,0	-0,2
13 80 Aikuisopisto	N	4,9	4,3	0,6	-0,4	0,1	2,8	2,1	0,7	-0,6	0,0
13 85 Musiikkiopisto	N	4,0	3,9	0,0	0,0	0,0	0,9	1,0	0,0	0,0	0,0
13 86 Kuvataidekoulu	N	0,9	1,0	-0,1	0,0	-0,1	0,3	0,3	-0,1	0,0	-0,1
14 0 Kaupunkisuunnittelulautakunta	B	9,6	7,9	1,8	0,0	1,8	37,9	43,7	-5,8	0,0	-5,8
14 5 Tekninen lautakunta	B	75,8	77,2	-1,5	0,0	-1,5	126,1	127,6	-1,5	0,0	-1,5
14 51 Joukkoliikenne	B	47,0	43,6	3,4	0,0	3,4	6,9	6,7	0,2	0,0	0,2
14 50 Kuntatekniikan keskus	N	41,6	42,6	-0,9	0,2	-0,7	17,5	42,8	-25,2	0,0	-25,2
14 52 Varikko	N	4,8	4,9	0,0	0,0	0,0	5,6	6,2	-0,6	0,0	-0,6
14 7 Ympäristölautakunta	B	3,6	3,3	0,4	0,0	0,4	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
14 75 Rakennusvalvonta	N	2,9	3,3	-0,5	0,0	-0,4	3,0	4,7	-1,7	0,0	-1,7
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						948,0	934,0	14,0	0,0	14,0
Valtionosuudet	B						146,0	150,5	-4,5	0,0	-4,5
Korkotuotot liikelaitokselta	B						0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Korkotulot	B						14,6	14,6	0,0	0,0	0,0
Muut rahoitustulot	B						14,2	21,0	-6,8	0,0	-6,8
Liikelaitoksen peruspääoman tuotto	B						0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Korkomenot	B	18,1	6,0	12,0	0,0	12,0					
Muut rahoitusmenot	B	0,7	0,4	0,3	0,0	0,3					
Satunnaiset tulot	B						0,0	1,0	-1,0	0,0	-1,0
Satunnaiset menot	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
INVESTOINTIOSA											
91 1 Uudisrakennukset	B	17,5	14,8	2,7	-2,0	0,7	0,0	4,4	-4,4	0,0	-4,4
91 2 Perusparannukset	B	20,1	21,3	-1,2	1,4	0,2	0,0	0,7	-0,7	0,0	-0,7
91 3 Vuokra- ja os.tilojen muutostyöt	B	1,2	1,7	-0,4	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
92 Aineeton omaisuus	B	8,5	7,3	1,2	-0,2	1,0	0,0	0,3	-0,3	0,0	-0,3
93 Julkinen käyttöomaisuus	B	42,7	43,2	-0,5	4,6	4,1	1,6	1,3	0,3	0,0	0,3
93 7 Kehärata	B	17,9	22,3	-4,4	2,1	-2,3	0,0	2,8	-2,8	1,3	-1,5
94 Irtain omaisuus	B	5,6	5,0	0,6	0,2	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95 Kiinteä omaisuus	B	11,9	22,5	-10,6	8,5	-2,1	3,5	2,3	1,2	0,0	1,2
97 Osakkeet ja osuudet	B	1,0	8,2	-7,2	7,2	0,0	0,0	3,3	-3,3	0,0	-3,3
RAHOITUSOSA											
Nettolainanotto	N	-89,0	-22,1	-66,9	0,0	-66,9					
LIIKELAITOKSET											
Vantaan Työterveys liikelaitos	N	6,3	6,6	-0,3	-0,1	-0,4	6,5	7,2	-0,7	-0,2	-0,9
Keski-Uudenmaan pelastusl. liikelaitos	N	34,7	33,9	0,8	0,2	1,0	36,5	36,8	-0,3	0,0	-0,3
Suun terveydenhuollon liikelaitos	N	22,3	22,3	0,1	0,0	0,1	22,6	22,6	0,1	0,0	0,1

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Vantaan kaupungin tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toimintatuotot		
Myyntituotot	67 699 507,25	66 687 760,66
Maksutuotot	100 054 945,84	78 561 585,75
Tuet ja avustukset	41 953 924,19	42 633 806,72
Muut toimintatuotot	64 681 743,27	61 228 209,27
	274 390 120,55	249 111 362,40
Valmistus omaan käyttöön	109 841 612,31	137 335 091,14
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 371 723 077,40	- 367 010 186,35
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 93 871 808,23	- 93 901 979,33
Muut henkilösivukulut	- 20 582 358,01	- 19 319 751,94
	- 486 177 243,64	- 480 231 917,62
Palvelujen ostot	- 698 004 577,80	- 705 479 455,74
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 49 465 016,59	- 52 330 336,63
Avustukset	- 119 252 794,45	- 110 746 414,67
Muut toimintakulut	- 46 930 722,63	- 44 094 060,43
	- 1 399 830 355,11	- 1 392 882 185,09
Toimintakate	- 1 015 598 622,25	- 1 006 435 731,55
Verot ja valtionosuudet		
Verotulot	934 026 991,87	923 457 631,39
Valtionosuudet	150 502 233,00	140 232 417,00
	1 084 529 224,87	1 063 690 048,39
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14 646 673,34	14 771 976,46
Muut rahoitustuotot	21 069 678,36	17 273 481,38
Korkokulut	- 5 861 277,56	- 8 887 154,25
Muut rahoituskulut	- 350 781,86	- 507 924,67
	29 504 292,28	22 650 378,92
Vuosikate	98 434 894,90	79 904 695,76
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 93 317 795,31	- 77 832 218,12
Arvonalentumiset	- 4 766 583,07	0,00
	- 98 084 378,38	- 77 832 218,12
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	1 000 000,00	0,00
Tilikauden tulos	1 350 516,52	2 072 477,64
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 893 035,62	122 917,11
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	- 80 965,34	- 1 181 449,35
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	285 612,55	57 286,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	662 128,11	1 071 231,40

3.2 Vantaan kaupungin rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	98 434 894,90	79 904 695,76
Satunnaiset erät	1 000 000,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	- 37 333 742,47	- 36 096 508,82
	62 101 152,43	43 808 186,94
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 152 835 817,78	- 158 971 126,66
Rahoitusosuudet investointeihin	5 767 088,18	5 720 443,90
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	48 374 631,41	41 341 388,86
	- 98 694 098,19	- 111 909 293,90
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 36 592 945,76	- 68 101 106,96
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 2 977 198,08	- 9 913 950,26
Antolainasaamisten vähennykset	2 356 389,46	726 253,77
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	152 000 000,00	204 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 136 863 781,68	- 103 848 685,51
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 952 727,99	20 948 106,50
Oman pääoman muutokset	10 045 000,00	2 407 500,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	- 95 451,01	- 48 100,21
Vaihto-omaisuuden muutos	- 10 591 807,63	- 22 175 976,68
Saamisten muutos	- 10 549 220,23	7 457 785,90
Korottomien velkojen muutos	1 777 494,03	8 512 419,60
Rahoituksen rahavirta	12 054 152,85	108 065 353,11
Rahavarojen muutos	- 24 538 792,91	39 964 246,15
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	166 158 993,32	190 697 786,23
Rahavarat 1.1.	190 697 786,23	150 736 540,08
	- 24 538 792,91	39 961 246,15

3.3 Vantaan kaupungin tase

VASTAAVAA	31.12.2015	31.12.2014
Pysyvät vastaavat	1 859 859 806,21	1 819 821 532,81
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 422 507,38	5 697 088,91
Muut pitkävaikutteiset menot	90 171 254,77	33 698 776,15
	93 593 762,15	39 395 865,06
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	243 801 347,34	223 298 046,34
Rakennukset	560 485 620,90	461 201 373,79
Kiinteät rakenteet ja laitteet	304 654 385,88	452 356 842,11
Koneet ja kalusto	16 450 917,36	16 887 737,17
Muut aineelliset hyödykkeet	316 783,31	316 783,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36 180 718,93	14 813 301,21
	1 161 889 773,72	1 168 874 083,93
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	310 229 691,49	318 025 813,59
Muut lainasaamiset	293 759 602,95	293 211 931,63
Muut saamiset	386 975,90	313 838,60
	604 376 270,34	611 551 583,82
Toimeksiantojen varat	2 138 753,41	2 148 404,77
Valtion toimeksiannot	2 135 061,26	2 147 632,37
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 692,15	772,40
Vaihtuvat vastaavat	301 116 768,51	304 514 533,56
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	803 910,64	1 025 417,44
Muu vaihto-omaisuus	38 341 635,31	27 528 320,88
	39 145 545,95	28 553 738,32
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	339 289,04	557 293,26
Muut saamiset	13 720 000,00	5 716 000,00
	14 059 289,04	6 273 293,26
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	28 568 231,65	30 318 048,35
Lainasaamiset	12 313 040,82	16 129 369,72
Muut saamiset	19 660 841,92	21 536 965,59
Siirtosaamiset	21 210 825,81	11 005 332,09
	81 752 940,20	78 989 715,75
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 085 745,27	1 085 745,27
Rahat ja pankkisaamiset	165 073 248,05	189 612 040,96
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 163 115 328,13	2 126 484 471,14

VASTATTAVAA	31.12.2015	31.12.2014
Oma pääoma	834 953 646,32	824 532 130,76
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Muut omat rahastot	122 974 970,19	121 260 582,74
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	362 198 416,84	353 082 185,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	662 128,11	1 071 231,40
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3 547 450,84	2 573 449,88
Poistoero	1 210 298,15	317 262,53
Vapaaehtoiset varaukset	2 337 152,69	2 256 187,35
Pakolliset varaukset	8 890 607,50	7 416 605,00
Eläkevaraukset	438 300,00	463 600,00
Muut pakolliset varaukset	8 452 307,50	6 953 005,00
Toimeksiantojen pääomat	2 687 937,68	2 793 040,05
Valtion toimeksiannot	2 274 295,27	2 276 666,92
Lahjoitusrahastojen pääomat	413 642,41	516 373,13
Vieras pääoma	1 313 035 685,79	1 289 169 245,45
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	211 566 666,60	217 299 999,92
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	762 418 385,96	751 988 452,75
Lainat julkisyhteisöiltä	6 220 816,01	6 856 939,25
	980 205 868,57	976 145 391,92
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	5 733 333,32	5 733 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	91 570 066,79	80 458 955,68
Lainat julkisyhteisöiltä	516 456,97	551 826,41
Lainat muilta luotonantajilta	62 039 147,97	55 086 419,98
Saadut ennakot	23 784 031,37	16 039 665,49
Ostovelat	63 108 169,58	70 676 564,33
Muut velat	20 465 287,63	20 454 090,29
Siirtovelat	65 613 323,59	64 022 998,03
	332 829 817,22	313 023 853,53
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 163 115 328,13	2 126 484 471,14

3.4 Vantaan kaupungin konsernituloslaskelma

	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toimintatuotot	1 020 492 904,17	990 707 455,73
Toimintakulut	- 1 862 265 250,34	- 1 833 301 520,60
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4 279 616,32	3 036 027,84
Toimintakate	- 837 492 729,86	- 839 558 037,03
Verotulot	934 026 991,87	923 457 631,39
Valtionosuudet	156 450 474,68	146 601 348,56
	1 090 477 466,55	1 070 058 979,95
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 161 506,81	11 613 282,67
Muut rahoitustuotot	797 810,41	3 141 852,83
Korkokulut	- 27 378 627,22	- 31 709 193,15
Muut rahoituskulut	- 3 317 596,04	- 3 499 119,92
	- 18 736 906,04	- 20 453 177,57
Vuosikate	234 247 830,65	210 047 765,35
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 181 459 095,31	- 156 676 464,79
Omistuksen eliminointierot	- 206 058,33	- 32 310,32
Arvonalentumiset	- 50 758,32	0,00
	- 181 715 911,96	- 156 708 775,11
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	1 221 782,83	0,00
Tilikauden tulos	53 753 701,52	53 338 990,24
Tilinpäätössiirrot	212 131,24	- 16 208,13
Tilikauden verot	- 6 942 185,72	- 9 176 776,79
Laskennalliset verot	- 3 757 767,56	- 3 135 502,69
Vähemmistöosuudet	- 8 622 452,75	- 13 296 260,37
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34 643 426,73	27 714 242,27

3.5 Vantaan kaupungin konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	234 247 830,65	210 047 765,35
Satunnaiset erät	1 221 782,83	0,00
Tilikauden verot	- 6 942 185,72	- 9 176 776,79
Tulorahoituksen korjauserät	- 35 208 220,60	- 34 803 398,82
	193 319 207,16	166 067 589,74
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 318 869 009,82	- 471 725 587,88
Rahoitusosuudet investointeihin	6 032 735,78	9 146 368,60
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	106 038 097,54	177 996 477,85
	- 206 798 176,50	- 284 582 741,43
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 13 478 969,34	- 118 515 151,68
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	- 1 284 428,83
Antolainasaamisten vähennys	1 099 604,97	50 654,56
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	347 520 313,89	274 529 799,82
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 229 307 935,92	- 233 707 872,48
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 21 726 273,95	88 227 470,20
Oman pääoman muutokset	- 11 643 197,72	- 11 328 286,85
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	- 98 262,48	- 44 156,80
Vaihto-omaisuuden muutos	- 6 343 216,69	- 23 270 752,07
Saamisten muutos	13 041 743,63	16 174 646,38
Korottomien velkojen muutos	- 110 497 120,68	35 230 959,12
Rahoituksen rahavirta	- 17 954 344,95	144 578 033,06
Rahavarojen muutos	- 31 433 314,29	26 062 881,38
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	188 605 381,05	220 038 695,34
Rahavarat 1.1.	220 038 695,34	193 975 813,96
	- 31 433 314,29	26 062 881,38

3.6 Vantaan kaupungin konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2015	31.12.2014
Pysyvät vastaavat	3 179 678 101,46	3 110 754 183,40
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	8 075 883,00	10 071 590,29
Muut pitkävaikutteiset menot	107 793 336,58	57 478 875,12
Ennakkomaksut	2 710 189,47	1 620 521,99
	118 579 409,05	69 170 987,40
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	346 530 319,26	322 768 455,16
Rakennukset	1 413 948 345,44	1 280 985 878,11
Kiinteät rakenteet ja laitteet	794 370 985,79	928 051 896,53
Koneet ja kalusto	77 731 497,99	73 620 077,64
Muut aineelliset hyödykkeet	9 743 227,71	7 466 558,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	84 106 099,14	95 591 868,48
	2 726 430 475,33	2 708 484 734,22
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	53 798 104,27	59 813 510,41
Muut osakkeet ja osuudet	82 527 804,44	73 843 002,18
Muut lainasaamiset	196 462 434,47	197 558 761,19
Muut saamiset	1 879 873,90	1 883 188,01
	334 668 217,08	333 098 461,79
Toimeksiantojen varat	3 320 774,44	3 169 382,81
Valtion toimeksiannot	2 383 239,86	2 521 021,33
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	725 201,95	612 495,93
Muut toimeksiantojen varat	212 332,62	35 865,56
Vaihtuvat vastaavat	491 408 492,04	530 494 013,77
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	23 693 609,38	28 381 793,97
Muu vaihto-omaisuus	38 321 734,89	27 505 378,04
Ennakkomaksut	214 910,11	0,00
	62 230 254,38	55 887 172,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	16 140 655,96	18 233 541,76
Muut saamiset	57 321 965,09	31 830 280,69
Siirtosaamiset	2 003 538,03	2 368 125,91
	75 466 159,08	52 431 948,36
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	102 446 556,98	111 137 721,01
Lainasaamiset	2 271 966,09	45 095 337,96
Muut saamiset	34 564 831,12	27 174 955,25
Siirtosaamiset	25 823 343,33	17 711 846,38
	165 106 697,53	201 119 860,60
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 106 277,30	1 114 136,48
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	484 389,86	2 064 700,79
Muut arvopaperit	8 059 585,44	10 532 455,42
	9 650 252,60	13 711 292,69
Rahat ja pankkisaamiset	178 955 128,45	207 343 740,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 674 407 367,94	3 644 417 579,98

VASTATTAVAA	31.12.2015	31.12.2014
Oma pääoma	981 792 685,70	946 801 711,65
Peruspääoma	349 118 131,17	349 118 131,17
Arvonkorotusrahasto	223 768,09	223 768,09
Muut omat rahastot	181 310 347,75	176 039 527,72
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	416 497 011,96	393 706 042,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34 643 426,73	27 714 242,27
Vähemmistöosuudet	88 796 448,63	91 698 841,98
Pakolliset varaukset	21 540 054,33	19 356 181,16
Eläkevaraukset	629 716,85	759 511,72
Muut pakolliset varaukset	20 910 337,48	18 596 669,44
Toimeksiantojen pääomat	3 870 757,30	3 817 628,15
Valtion toimeksiannot	2 522 473,87	2 651 024,82
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 135 963,28	1 130 758,06
Muut toimeksiantojen pääomat	212 320,14	35 845,28
Vieras pääoma	2 578 407 421,98	2 582 743 217,04
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	211 566 666,60	217 299 999,92
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	1 513 422 921,18	1 386 159 428,94
Lainat julkisyhteisöiltä	192 193 824,90	192 925 270,03
Lainat muilta luotonantajilta	32 342,03	32 564,89
Saadut ennakot	165,23	165,23
Liittymismaksut ja muut velat	129 797 062,50	127 957 008,11
Siirtovelat	1 334 666,67	32 559,72
Laskennalliset verovelat	32 826 428,91	28 987 353,18
	2 081 174 078,02	1 953 394 350,03
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	15 488 333,32	20 373 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	148 248 906,11	175 867 885,20
Lainat julkisyhteisöiltä	516 456,97	551 826,41
Lainat muilta luotonantajilta	8 401 363,64	318 385,43
Saadut ennakot	31 054 185,45	23 292 564,16
Ostovelat	103 575 330,53	108 290 928,13
Muut velat	69 033 469,95	178 231 925,75
Siirtovelat	120 876 502,83	122 404 921,18
Laskennalliset verovelat	38 795,16	17 097,44
	497 233 343,96	629 348 867,01
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 674 407 367,94	3 644 417 579,98

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Hankintamenoperiaatetta ei ole noudatettu kuitenkaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle luovutettujen pysyvien vastaavien osalta, sillä jäsenkunnat luovuttivat sen nolla-arvolla perustettavan liikelaitoksen käyttöön. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 4.2 suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu vuosikuluiksi.

Poistojen alkamisperusteet

Irtaimen omaisuuden poistot aloitetaan hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Ensikertaisen kalustamisen suunnitelman mukainen poistolaskenta alkaa, kun koko kalustaminen on valmis. Rakennusten poistot alkavat valmistumispäivästä seuraavan kuukauden alusta. Kaupunkirakentamisen kiinteästä omaisuudesta kirjataan puolen vuoden suunnitelman mukainen poisto, joka lasketaan koko kuluneen tilikauden kustannuksista.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Hankintakeskuksen keskusvarasto on arvostettu keskihintaperiaatteen mukaisesti. Varikon varaosavarasto on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Vaihtuvien vastaavien saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Vantaan kaupungin lainat otetaan pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisina. Kaupunki on suojannut osan lainasalkustaan korkojohdannaisilla. Kaupungin käyttämät korkojohdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia, korkooptioita tai näiden yhdistelmiä. Kaupungin korkoriskipolitiikan mukaisesti kaupunki käyttää korkojohdannaisia ainoastaan taseessa olevien rahoitusriskien alentamiseen tai poistamiseen. Kaupungin kaikki johdannaissopimukset on tehty joko suojaamistarkoituksessa tai rahoituskulujen alentamiseksi siten, ettei korkoriskiä kuitenkaan lisätä. Vantaan kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Kaupungin solmimat johdannaissopimukset ovat voimassa 4.4.2016, 3.10.2016, 15.12.2016 (2kpl), 4.4.2017, 25.5.2018, 8.10.2018, 27.6.2019, 14.11.2019 ja 14.11.2022. Johdannaissopimuksia oli tehty 24,6 prosenttiin lainakannasta.

Tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa

Vantaan kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukainen.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden taseen jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua. Luonteeltaan sijoitusluonteiset osakkeet, yhteensä 1 016 337,46 euroa, on siirretty vertailutaseessa pysyvien vastaavien sijoituksista vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman vertailutiedot edellisiltä vuosilta on muutettu uuden tilikarttasuosituksen mukaisiksi.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Edellisten tilikausien ylijäämään ovat kohdistuneet seuraavat oikaisut: Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston pääoman korotus -2 000 000,00 euroa, Vantaan osuus HSL:n kumulatiivisesta ylijäämästä vuodelta 2014 ja sitä aikaisemmilta vuosilta +10 045 000,00 euroa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, lukuun ottamatta VAV Asunnot Oy:n tytäryhtiötä Kivikirveenkujan Autopaikat Oy, jota VAV Asunnot Oy – alakonserni ei ole tilinpäätökseensä sisällyttänyt sekä VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiötä Kiinteistö Oy Vantaan Paloasema, jota VTK Kiinteistöt Oy – alakonserni ei tilinpäätökseensä sisällyttänyt. Niiden yhdistelemättä jättämisellä on vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kahdeksan kuntayhtymää, joissa Vantaan kaupunki on jäsenenä. Lisäksi osakkuusyhteisöt on yhdistelty tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, lukuun ottamatta Yrityspuiston Autopaikat Oy:tä, josta ei ollut tietoja saatavilla sekä VAV Asunnot Oy – alakonsernin osakkuusyhteisöjä Asunto Oy Viljapelto, Kiinteistö Oy Myyrinsärki Autopaikoitus sekä Metsolan Pysäköinti Oy. VAV Asunnot Oy:n osuus yhdistelemättömien osakkuusyhteisöjen oman pääoman muutoksesta on 0,04 miljoonaa euroa ja tilikauden tuloksesta 11 tuhatta euroa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Vantaan kaupunkikonsernin keskinäiset omistukset on eliminoitu. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Kaupungin, tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Lisäksi olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä. Konsernin keskinäisiä liittymismaksuja ei ole pystytty kaikilta osin selvittämään ja eliminoimaan.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernituloslaskelmassa konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernitaseessa konsernin omasta pääomasta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Osakkuusyhtiöiden osalta poistot on oikaistu niiden yhtiöiden osalta, joista tarvittavat tiedot ovat olleet saatavilla ja oikaisu on ollut konsernin kannalta olennainen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2015 jaettu uuden ohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Tilikauden 2014 vertailutiedot on muutettu uutta kirjaustapaa vastaaviksi. Muutoksen vaikutus vuoden 2014 ylijäämään oli 86 006 070,08 euroa.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Vantaan kaupungin edellisen tilikauden taseen jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua. Luonteeltaan sijoitusluonteiset osakkeet, yhteensä 1 016 337,46 euroa, on siirretty vertailutaseessa pysyvien vastaavien sijoituksista vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereihin. Vastaava muutos on tehty konsernitaseeseen.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Konsernin tuloslaskelma-, tase- sekä rahoituslaskelmakaavat on muutettu uuden ohjeen mukaisiksi myös vertailutietojen osalta.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Konsernitilinpäätöksessä Edellisten tilikausien ylijäämään kohdistuvina merkittävinä oikaisuina näkyvät Vantaan Energian kurssieroista aiheutuva muuntoero, jonka vaikutus konsernissa on -2 350 126,95 euroa sekä Vantaan kaupungin kirjaama Marja-vantaan ja keskusten kehittämisrahaston pääoman korotus -2 000 000,00 euroa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Yleishallinto	358 161	371 214	988	300
Kaupunginjohtajan toimiala	2 729	2 167	2 729	2 167
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	12 338	13 724	8 630	13 724
Sosiaali- ja terveystoimi	295 756	277 074	70 400	66 152
Sivistystoimi	41 925	39 734	41 869	38 898
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	271 993	250 011	112 183	91 087
Liikelaitokset ja rahastot				
Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos	26 688	26 075	26 688	26 075
Vantaan Työterveys	4 419	4 296	4 419	4 295
Suun Terveydenhuolto	5 720	6 300	5 720	6 300
Marja-Vantaa	759	104	759	104
Sosiaalinen luototus	2	0	2	0
Asuntolainarahasto	0	0	0	1
Vahinkorahasto	3	8	3	8
Toimintatuotot yhteensä	1 020 493	990 707	274 390	249 111

Verotulot

Verotulojen erittely		
1 000 €	2015	2014
Kunnan tulovero	786 218	784 199
Osuus yhteisöveron tuotosta	75 658	70 359
Kiinteistövero	72 151	68 900
Verotulot yhteensä	934 027	923 458

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Laskennalliset valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	89 192	67 173	89 192	67 172
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	48 631	68 126	48 631	68 126
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	18 627	11 302	12 679	4 934
Valtionosuudet yhteensä	156 450	146 601	150 502	140 232

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Satunnaiset tuotot				
A-Tulkkaus Oy:n liiketoiminan siirto	0	0	1 000	0
KOy Vantaan Erikaksen maa-alueen myynti	1 222	0	0	0
Satunnaiset tuotot yhteensä	1 222	0	0	0

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Seudullisten yhteishankkeiden käyttöoikeudet			
Liikenneväylät	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Raideliikenne	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot			
ATK-ohjelmistot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	50 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8 vuotta	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto-, yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	-	-
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	-	-

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	
1 000 €	Vuosina 2014 - 2018
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	97 756
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	106 471
Poikkeama, €	-8 715
Poikkeama, %	-8,19

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvien pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Eläkevastuu 1.1.	759	832	464	536
Vähennykset	-129	-73	-26	-73
Eläkevastuu 31.12.	630	759	438	464
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	11 887	10 920	6 953	5 954
Lisäykset	2 567	1 092	1 500	1 000
Vähennykset	-3	-125	-1	-1
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	14 451	11 887	8 452	6 953
Muut pakolliset varaukset 1.1.	6 710	5 757	0	0
Lisäykset	104	1 437	0	0
Vähennykset	-355	-484	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	6 459	6 710	0	0

Olennaiset myyntivoitot ja tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	35 007	32 320	37 128	35 805
Osakkeiden myyntivoitot	670	960	1 328	987
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	297	273	297	273
Muut myyntivoitot	1 509	187	81	121
Myyntivoitot yhteensä	37 483	33 739	38 834	37 186
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0	43	0	43
Osakkeiden myyntitappiot	739	0	0	0
Muut myyntitappiot	532	82	26	0
Myyntitappiot yhteensä	1 271	125	26	43

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet			
1 000 €	2015	2014	
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	2	3	Kristillisdemokraattinen kunnallisjärjestö ry
Keskustan valtuustoryhmä	5	5	Keskustan Vantaan kunnallisjärjestö ry
Vihreä valtuustoryhmä	14	14	Vantaan vihreät ry
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	27	27	Vantaan Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	6	6	Vantaan Vasemmistoliitto ry
Kokoomuksen valtuustoryhmä	27	27	Kokoomuksen Vantaan kunnallisjärjestö ry
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	15	9	Vantaan perussuomalaiset ry
RKP:n valtuustoryhmä	3	3	Svenska folkpartiets kommunorganisation i Vanda rf
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	99	93	

Vuonna 2015 tuki osoitettiin ensimmäistä kertaa suoraan valtuustoryhmälle, aiemmin kunnallisjärjestöt toimittivat hakemukset.

Osinkotuotot ja peruspääoman korot

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
1 000 €	2015	2014
Osinkotuotot muista yhteisöistä	18 455	15 408
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 400	1 400
Yhteensä	19 855	16 809

Poistoeron muutokset

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	893	-123
Poistoeron muutokset yhteensä	893	-123

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat							
Aineettomat hyödykkeet							
1 000 €					Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.					5 697	33 699	39 396
Lisäykset tilikauden aikana					878	16 627	17 505
Rahoitusosuudet tilikaudella					0	-270	-270
Vähennykset tilikauden aikana					0	0	0
Siirrot erien välillä					43	56 417	56 460
Tilikauden poisto					-3 196	-16 301	-19 497
Poistamaton hankintameno 31.12.					3 423	90 171	93 594
Aineelliset hyödykkeet							
1 000 €	Maa- ja vesi-alueet	Raken-nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	223 298	461 201	452 357	16 888	317	14 813	1 168 874
Lisäykset tilikauden aikana	22 753	28 924	44 976	5 880	0	28 431	130 964
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-950	-4 108	-213	0	-226	-5 497
Vähennykset tilikauden aikana	-2 316	-5 385	-6	-15	0	0	-7 721
Siirrot erien välillä	66	109 843	-157 170	1 491	0	-6 837	-52 608
Tilikauden poisto	0	-33 148	-31 394	-7 580	0	0	-72 122
Poistamaton hankintameno 31.12.	243 801	560 486	304 654	16 451	317	36 181	1 161 890

Vantaan kaupunki on aktivoinut aineettomien hyödykkeiden muihin pitkävaikutteisiin menoihin kehittämismenoja seuraavasti: perustietotekniikan kehittäminen 1 196 650,04 euroa, VATJ kehittäminen ja toimeentulotuki 763 061,38 euroa, tietoliikenneverkon kehittäminen 400 483,75 euroa, eResepti 381 453,83 euroa, viestintä- ja työryhmäratkaisut 355 152,22 euroa sekä Kanta eArkisto 306 699,31 euroa suurimpina. Poistamatta olevat kehittämismenot vuoden lopussa olivat yhteensä 5 554 259,18 euroa. Kehittämismenojen poistoaikana on 1.1.2013 lähtien kaksi vuotta ja sitä vanhemmissa viisi vuotta.

Osakkeet ja osuudet					
1 000 €	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	128 906	9 022	155 131	24 966	318 026
Lisäykset tilikauden aikana	4 289	0	0	78	4 367
Siirrot erien välillä	0	0	-3 852	0	-3 852
Vähennykset tilikauden aikana	-104	0	-3 239	-202	-3 544
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0	-22	0	-4 745	-4 767
Poistamaton hankintameno 31.12.	133 092	9 000	148 040	20 098	310 230

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
1 000 €	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	50 652	234 783	8 090	293 526
Lisäykset tilikauden aikana	2 603	0	374	2 977
Vähennykset tilikauden aikana	-785	0	-1 407	-2 192
Arvonalennukset	0	0	-164	-164
Poistamaton hankintameno 31.12.	52 470	234 783	6 894	294 147

Maa- ja vesialueet erittely

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	205	205	316	19
Muut maa- ja vesialueet	346 392	322 630	243 486	223 279
Maa- ja vesialueiden arvonalennukset	-67	-67	0	0
Maa- ja vesialueet yhteensä	346 530	322 768	243 801	223 298

Omistukset tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2015

				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Tytäryhtiöt						
As Oy Vantaan Maarukka	Vantaa	100 %	100,0 %	8	0	0
As Oy Vantaan Pihka	Vantaa	100 %	100,0 %	9	0	0
As Oy Vantaan Sepänpuisto	Vantaa	100 %	100,0 %	1 169	482	-14
Continental Estate Ltd Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	891	1	-8
Kiint Oy Katriinanrinne	Vantaa	100 %	100,0 %	922	1 156	1
Kiint Oy Kehäportti	Vantaa	100 %	100,0 %	9 632	50	0
Kiint Oy Kehäsuora	Vantaa	100 %	100,0 %	2 855	81	326
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 10	Vantaa	100 %	100,0 %	744	0	1
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 92	Vantaa	100 %	100,0 %	1 448	1	-8
Kiint Oy Piispankylän Mestarintie	Helsinki	100 %	100,0 %	1 001	0	-2
Kiint Oy Plane	Vantaa	100 %	100,0 %	1 001	0	-2
Kiint Oy Tiedepuisto	Vantaa	100 %	100,0 %	11 185	925	118
Kiint Oy Tikkurilan linja-autoasema	Vantaa	100 %	100,0 %	3	0	0
Kiint Oy Vantaan Ahven	Vantaa	100 %	100,0 %	398	0	-8
Kiint Oy Vantaan Erikas	Vantaa	100 %	100,0 %	9 653	1 070	-25
Kiint Oy Vantaan Finn-Ekonomia	Vantaa	100 %	100,0 %	556	0	2
Ratakujan Pysäköinti Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	2 962	64	-60
Tikkuparkki Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	10 394	19	-249
Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	489	77	45
Vantaan Markkinointi Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	53	86	14
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	531	7 948	-11
VAV Asunnot Oy -konserni	Vantaa	100 %	100,0 %	80 782	536 261	18 387
VAV Palvelukodit Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
VAV Hoivakiinteistöt Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
VTK Kiinteistöt Oy -konserni	Vantaa	100 %	100,0 %	38 475	127 904	96
Kivistön Putkijäte Oy			100,0 %			
Kivistön Pysäköinti Oy			100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Peltolantie 5			100,0 %			
Vantaan Innovaatioinstituutti Oy			100,0 %			
Myyrmäen Urheilupuisto Oy			100,0 %			
Kiint Oy Myyrinselkä			73,6 %			
Kiint Oy Rubiiniparkki			71,3 %			
Vantaan Moottorirata Oy	Vantaa	95,4 %	100,0 %	583	59	240
A-Tulkkaus Oy	Vantaa	99,6 %	99,6 %	1 212	1 061	210
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Vantaa	95,5 %	95,5 %	15 411	622	387
Kiint Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti	Vantaa	65,5 %	91,0 %	1 387	4	0
Ruukkukujan Autopaikat Oy	Vantaa	87,2 %	88,3 %	1 168	5	1
Kiint Oy Vantaan Maakotkantie 10	Vantaa	37,1 %	86,3 %	1 202	4	0
Korson Pienteollisuustalo Oy	Vantaa	83,1 %	83,1 %	163	11	7
Kiint Oy Korson Toimistokeskus	Vantaa	77,1 %	77,1 %	4 652	31	27
Kiint Oy Tikkurilan Terveysasema	Vantaa	62,2 %	73,8 %	6 530	859	-112
Kiint Oy Lehdokkitien Virastotalo	Vantaa	72,5 %	72,5 %	2 777	155	-63
Kiint Oy Vantaan Kauppalantalo	Vantaa	70,8 %	70,8 %	1 667	29	10
Vantaan Energia Oy	Vantaa	60,0 %	60,0 %	120 255	221 294	13 122
Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Vantaa	0,0 %	60,0 %			
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy	Vantaa	52,4 %	52,4 %	423	9	-12

Omistukset kuntayhtymissä ja yhteisyhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2015

				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Kuntayhtymät						
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä	Helsinki	19,5 %	19,5 %	80 755	311 563	2 265
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Helsinki	17,6 %	17,6 %	12 211	18 299	3 722
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	17,5 %	17,5 %	287	78	32
Uudenmaan liitto	Helsinki	15,4 %	15,4 %	281	232	28
ETEVA	Mäntsälä	12,2 %	12,2 %	1 720	6 334	292
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitop. Kuntayht.	Helsinki	11,9 %	11,9 %	54 092	73 434	6 366
Västra-Nylands folkhögskola - kuntayhtymä	Raasepori	3,1 %	3,1 %	39	8	-2
Kårkulla kommunalförbund för omsorger kuntayht.	Kirjala	2,5 %	2,5 %	273	446	25
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Vantaan Näätäkuja 3	Vantaa	41,5 %	41,5 %	2 030	66	11
Hakunilan Keskus Oy	Vantaa	40,4 %	40,4 %	2 039	15	0
Kiint Oy Tikkurilan Raha-asema	Vantaa	40,0 %	40,0 %	252	28	4
Kiint Oy Vantaan Säästötalo	Vantaa	39,6 %	39,6 %	1 485	1 695	-1
Kiint Oy Korsontie 2	Vantaa	34,0 %	34,0 %	359	1	1
Laurea Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	32,4 %	32,4 %	16 567	2 723	918
As Oy Tikkurilan Koivutie 10	Vantaa	30,5 %	30,5 %	54	14	0
Kaunialan Sairaala Oy	Kauniainen	45,0 %	45,0 %	126	1 499	239
Kiint Oy Hakucenter	Vantaa	11,0 %	29,2 %	1 458	7	-1
Hakopolun Liikekiinteistö Oy	Vantaa	27,2 %	27,2 %	692	10	0
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	26,0 %	26,0 %	10 058	3 334	109
As Oy Korsonpiha	Vantaa	24,1 %	24,1 %	622	1	0
As Oy Hirvitie 39	Vantaa	21,7 %	21,7 %	237	3	1
Vantaan Energia Oy (alakonserni)	Vantaa					
Svartisen Holding As	Trondheim	0,0 %	49,6 %			
Suomen Energia-Urakonti Oy	Helsinki		25,9 %			
Kolsin Voima Oy	Kotka		22,5 %			
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa					
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa		43,4 %			
Yhdistelemättömät						
Yrityspuiston Autopaikat Oy		31,0 %	31,0 %			
VAV Asunnot Oy (alakonserni)	Vantaa					
Kivikirveenkujan Autopaikoitus Oy	Vantaa	0,0 %	67,4 %			
Metsolan Pysäköinti Oy	Vantaa	0,0 %	35,5 %			
Kiinteistö Oy Myyrinsärki Autopaikoitus	Vantaa	0,0 %	33,3 %			
Asunto Oy Viljapelto	Vantaa	0,0 %	23,3 %			
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa					
Kiint Oy Vantaan Paloasema	Vantaa	0,0 %	100,0 %			

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset konserniyhteisöiltä

Saamisten erittely				
1 000 €	2015		2014	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	1 032	0	345
Lainasaamiset	0	11 968	0	15 708
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	4 620	0	2 357
Siirtosaamiset	13 720	6 150	5 716	2 925
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteysyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	35	0	16
Saamiset yhteensä	13 720	23 806	5 716	21 351

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Verosaamiset	319	99	4	4
Jaksotetut henkilöstökulut	377	37	0	0
Jaksotetut antolainojen korot	133	136	133	136
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	4 735	3 473	4 267	3 887
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	3 121	2 722	2 105	1 935
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	6 150	2 925
Muut tulojäämät	17 138	11 244	8 552	2 118
Siirtosaamiset yhteensä	25 823	17 712	21 211	11 005

Rahoitusarvopapereiden erittely

Rahoitusarvopaperit		
1 000 €	2015	2014
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	11 264	8 090
Kirjanpitoarvo	1 086	1 086
Erotus	10 178	7 004

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Oman pääoman erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	349 118	349 118	349 118	349 118
Peruspääoma 31.12.	349 118	349 118	349 118	349 118
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat				
Peruspääoma 1.1	0	34		
Vähennykset	0	34		
Peruspääoma 31.12	0	0		
Muut omat rahastot				
Asuntolainarahasto				
Peruspääoma 1.1.			87 770	66 202
Lisäykset			1 723	21 567
Peruspääoma 31.12.			89 493	87 770
Marja-Vantaa -rahasto				
Peruspääoma 1.1.			23 238	19 912
Lisäykset			2 000	4 000
Vähennykset			964	674
Peruspääoma 31.12.			24 274	23 238
Sosiaalisen luototuksen rahasto				
Peruspääoma 1.1.			1 870	1 955
Vähennykset			41	85
Peruspääoma 31.12.			1 829	1 870
Vahinkorahasto				
Peruspääoma 1.1.			8 383	9 248
Vähennykset			1 003	865
Peruspääoma 31.12.			7 379	8 383
Muut omat rahastot				
Peruspääoma 1.1.	176 263	150 371		
Lisäykset	7 894	27 535		
Vähennykset	2 624	1 643		
Peruspääoma 31.12.	181 534	176 263		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	421 420	349 648	354 153	376 801
Lisäykset	0	70 611	0	2 408
Vähennykset	4 364	25 877	2 000	24 000
Oikaisu edelliseen tilikauteen	-559	-676	10 045	-2 126
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	416 497	393 706	362 198	353 082
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	34 643	27 714	662	1 071
Oma pääoma yhteensä	981 793	946 802	834 954	824 532

Poistoero

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 210	317
Poistoero yhteensä	1 210	317

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat		
1 000 €	2015	2014
Joukkovelkakirjalainat	78 633	84 367
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	380 380	372 703
Lainat julkisyhteisöiltä	5 090	5 667
Pitkäaikaiset velat yhteensä	464 103	462 737

Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat			
1 000 €		2015	2014
Pitkäaikaiset			
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2	=100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		12 800	13 600
- korko %: 6 kk euribor marg. - 0,05			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-800	-800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		12 000	12 800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010	=100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		24 000	25 600
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,025			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 600	-1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		22 400	24 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011	=100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		23 333	24 500
- korko %: 6 kk euribor/ marg. + 0,0075			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 167	-1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		22 166	23 333
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017	=100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		10 500	11 000
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,02			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-500	-500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		10 000	10 500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019	=100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		36 667	38 334
- korko %: 6 kk euribor/ ei marg.			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 667	-1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		35 000	36 667
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2014	=100308		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 65.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		65 000	65 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. + 0,30			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		65 000	65 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 2/2014	=100309		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 45.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		45 000	45 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. +0,36			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		45 000	45 000
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä		211 567	217 300

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	2015	2014
Lyhytaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2 =100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	800	800
- korko %: 6 kk euribor/ marg. - 0,005		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 400.000,-	-800	-800
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	800	800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	800	800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010 =100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 600	1 600
- korko %: 12 euribor/ marg. + 0,025		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-1 600	-1 600
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 600	1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 600	1 600
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011 =100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 167	1 167
- korko %: 6 kk euribor/ marg. +0,0075		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 583.333,33	-1 167	1 167
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 167	1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 167	1 167
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017 =100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	500	500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. +0,02		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-500	-500
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	500	500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	500	500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019 =100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 667	1 667
- korko %: 6 kk euribor, ei marg.		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 833.333,33	-1 667	-1 667
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 667	1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 667	1 667
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	5 733	5 733
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	217 300	223 033

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	630	759	438	464
Ympäristövastuut	14 451	11 887	8 453	6 953
Muut pakolliset varaukset	6 459	6 710	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	21 540	19 356	8 891	7 417

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille

Vieras pääoma				
1 000 €	2015		2014	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0	62 039	0	55 086
Ostovelat	0	8 831	0	9 435
Yhteensä	0	70 870	0	64 521
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	9 716	0	4 804
Yhteensä	0	9 716	0	4 804
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteysyhteisöille				
Ostovelat	0	1 132	0	850
Yhteensä	0	1 132	0	850
Vieras pääoma yhteensä	0	81 717	0	70 176

Liittymismaksut ja muut velat

Liittymismaksujen ja muiden velkojen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Liittymismaksut ja muut velat (pitkäaikaiset)				
Liittymismaksut	126 738	127 949	0	0
Muut velat	3 059	8	0	0
Liittymismaksut ja muut velat yhteensä	129 797	127 957	0	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Verovelat	1 835	4 166	0	0
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	103 814	103 388	61 635	61 266
Korkojaksotukset	3 792	4 343	643	1 173
Muut siirtovelat	11 436	10 507	3 335	1 584
Siirtovelat yhteensä	120 877	122 405	65 613	64 023

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Omaisuusvakuudelliset velat

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	428 071	431 438		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	926 123	912 969	0	0
Annetut kiinnitykset yhteensä	926 123	912 969	0	0
Velat, joiden vakuudeksi pantattu osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 606	59 588		
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	20 007	20 007	0	0
Pantatut osakkeet yhteensä	20 007	20 007	0	0

Muiden omien sitoumusten ja konserniyhteisön puolesta annetut vakuudet

Vakuudet				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	168	168	0	0
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	4 907	29 437	0	0
Vakuudet yhteensä	5 075	29 605	0	0

Leasingvastuut

Leasingvastuut				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	9 343	9 107	6 976	7 281
Myöhemmin maksettavat	17 962	15 905	11 355	13 147
Leasingvastuut yhteensä	27 305	25 012	18 331	20 428

Annetut vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen lainojen puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			599 830	426 035
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			345 947	280 689
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			253 883	145 346
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			274 283	212 904
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen leasingvastuiden puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			136 000	34 000
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			136 000	17 000
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			0	17 000
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			132 829	11 067
Takaukset muiden puolesta				
Takaukset muiden puolesta	86 826	81 340	44 000	78 000
Takauslimiitistä käytetty 31.12.	40 028	41 042	20 701	37 702
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.	46 798	40 298	23 298	40 298
Velat, jonka vakuudeksi takaus on annettu 31.12.	59 717	31 744	16 891	28 404

Muut vastuusitoumukset

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
1 000 €	2015	2014
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 005 298	949 619
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	716	657

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Sopimusvastuut				
Vuokrasopimukset	299 819	299 097	250 857	218 834
Urakkasopimukset	177 220	172 204	75 477	65 628
Maankäyttösopimukset	0	0	4 629	6 859
Muut sopimukset	48 186	35 841	5 265	3 208
Sopimusvastuut yhteensä	525 225	507 142	336 228	294 529
Arvonlisäveron palautusvastuu	36 804	36 579	0	0
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt yhteensä	562 029	543 721	336 228	294 529

Johdannaiset

Johdannaiset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot				
Korkojohdannaiset	280 892	83 817	155 000	230 000
Valuuttajohdannaiset	6 319	15 121	110 000	110 000
Muut johdannaiset	53 622	84 459	0	0
Nimellisarvot yhteensä	340 833	183 397	265 000	340 000
Avoinna olevien johdannaissopimusten markkina-arvot				
Korkojohdannaiset	-7 395	-1 641	-2 708	-4 411
Valuuttajohdannaiset	709	682	1 005	-2 277
Muut johdannaiset	-17 209	-15 231	0	0
Markkina-arvot yhteensä	-23 895	-16 190	-1 704	-6 688

4.5 Ympäristötilinpitoa koskevat liitetiedot

Ympäristötilinpitoa koskevat liitetiedot

Ympäristötilinpito Vantaalla

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2015 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 175 500 euroa. Eniten tuottoja tuli ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä (lähes 58 500 euroa), eli kolmannes ympäristötuotoista. Lopuista ympäristötuotoista suurin osa tuli öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun (51 000 euroa) ja ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet puolelta (49 000 euroa).

Ympäristökulut vuonna 2015 olivat yhteensä 33,3 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja (148 milj. euroa). Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 2,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeluun käytettiin 2,1 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli vajaa 1 miljoona euroa.

Ympäristöinvestoinnit olivat 12,0 miljoonaa euroa, josta valtaosa (8,5 milj. euroa) käytettiin jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon investointeihin. Seuraavaksi suurimmat investointikohteet olivat ryhmässä Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet (1,9 milj. euroa) ja melun ja tärinän torjunta (0,9 milj. euroa).

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit

1 000 €	Tuotot		Kulut		Investoinnit	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Ulkoilmansuojelu	15	0	2 133	1 572	403	90
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0	156	284	0	59
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	2	139	2 375	2 639	8 465	0
Maaperän ja pohjaveden suojelu	51	27	91	130	299	1 291
Melun ja tärinän torjunta	0	0	70	44	878	59
Luonnonsuojelu ja maisemanhoito	0	0	94	27	102	0
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	58	56	958	937	0	0
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	49	13	14 895	14 418	1 862	0
Ilmastonsuojelu	0	0	197	812	2	1 281
Ympäristötoiminta yhteensä	176	235	20 969	20 863	12 012	2 780
Verot, Investointien poistot	0		12 371	1 477		
Kaikki yhteensä	176	235	33 340	22 340	12 012	2 780

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut		
	2015	2014
Tuotot		
Ympäristötuotot / toimintatuotot	0,1 %	0,1 %
Ympäristötuotot / asukas	0,8 €	1,1 €
Kulut		
Ympäristökulut + poistot / toimintakulut + poistot	2,4 %	1,5 %
Ympäristökulut + poistot / asukas	155,4 €	106,0 €
Investoinnit		
Ympäristöinvestoinnit / kokonaisinvestoinnit	7,9 %	1,8 %
Ympäristöinvestoinnit / asukas	56,0 €	13,2 €

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2015 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 175 500 euroa. Se kattoi 0,06 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 0,8 euroa asukasta kohden.

Kuvio. Ympäristötuottojen jakauma

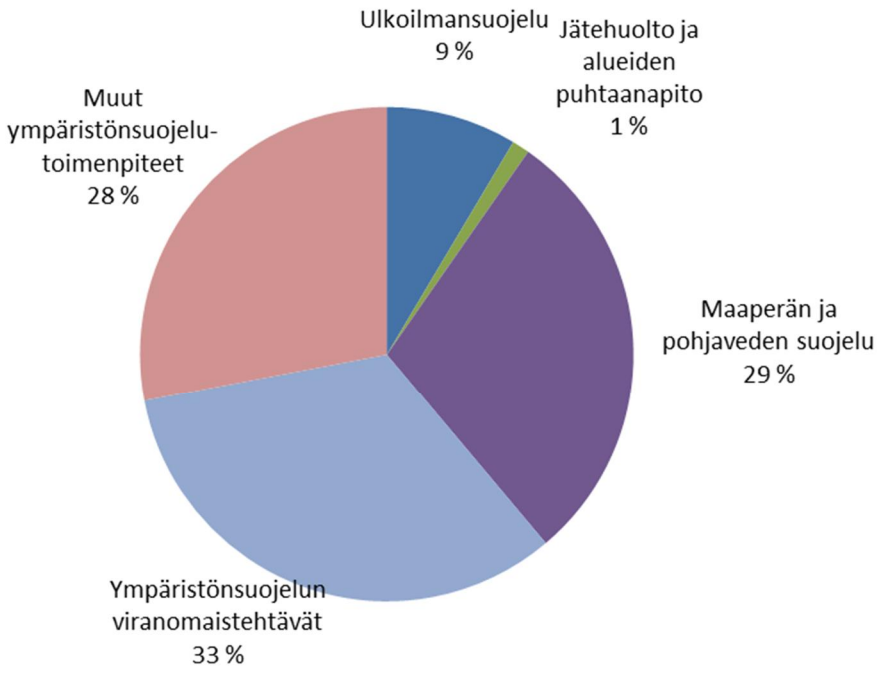

Ympäristökulut

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 33,3 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet (15 milj. euroa) sekä veroista ja investointien poistoista (12,4 milj. euroa). Seuraaviksi suurimmat kulut tulivat jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta, ulkoilman suojelusta sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä.

Kuvio. Ympäristökulujen jakauma ilman veroja ja investointien poistoja

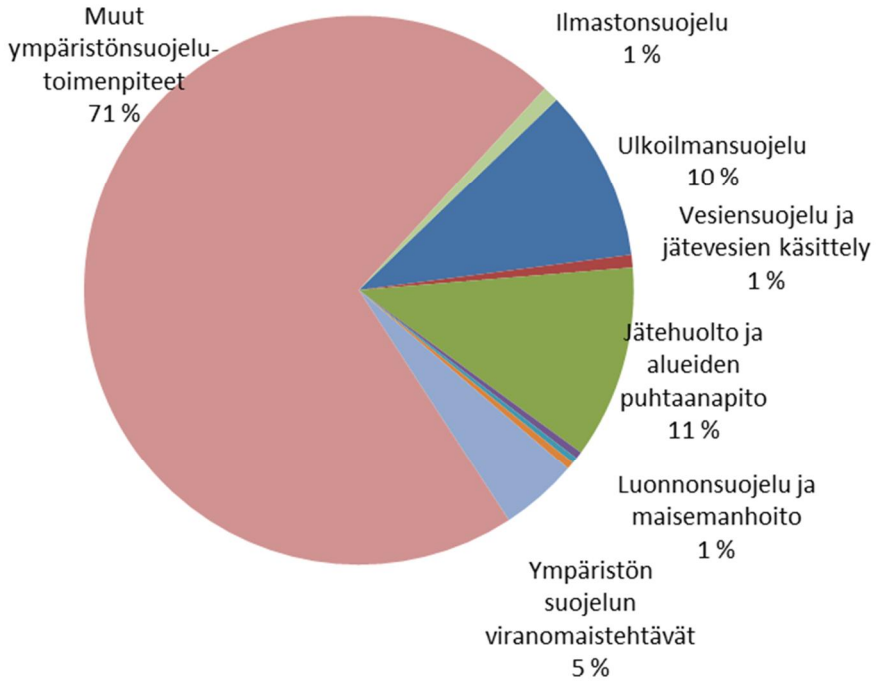

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestoinnit on meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 12 miljoonalla eurolla. Ylivoimaisesti eniten, lähes 8,5 miljoonaa euroa, investoitiin jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon. Seuraavaksi eniten investointeja tehtiin ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet (1,9 milj. euroa) sekä melun ja tärinän torjuntaan (0,9 milj. euroa).

Kuvio. Ympäristöinvestointien jakauma

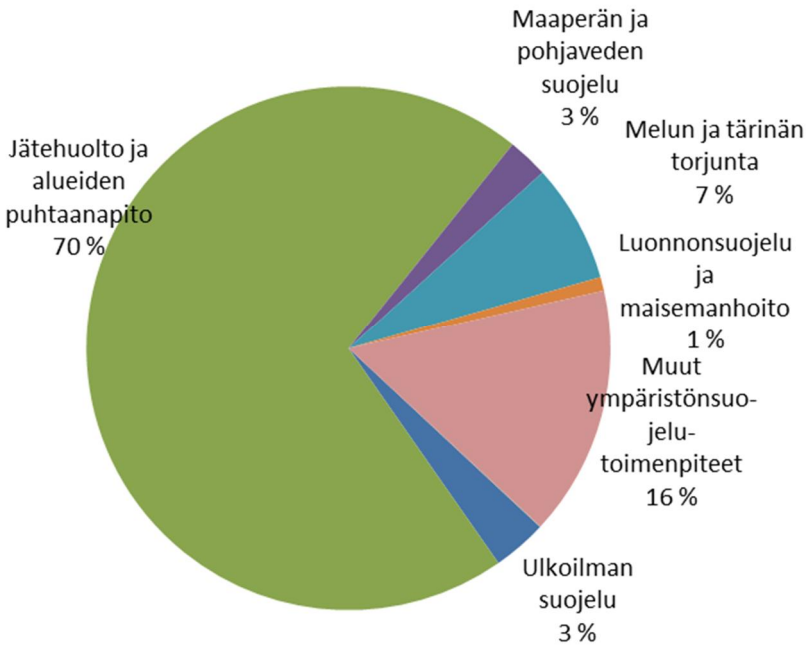

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit aihealueittain

Ulkoilmansuojelu

Kuntatekniikan keskus sai pölynsidontatöistä tuottoja 15 000 euroa. Muita tuottoja ulkoilman suojelusta vuonna 2015 ei ollut.

Suurin osa vuoden 2015 ulkoilman suojelun kuluista tuli katujen kevätharjauksen ja pölynsidonnan henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista (1,23 milj. euroa) kuntatekniikan keskuksessa sekä HSY:lle maksetusta kuntaosuudesta (0,80 milj. euroa). Niiden osuus oli 95 prosenttia ulkoilman suojelun 2,13 miljoonan euron kokonaiskustannuksista. Lisäksi aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin kului 58 000 euroa kuntatekniikan keskuksessa. Tilakeskuksen osuus ulkoilman suojelusta oli 44 000 euroa.

Kuntatekniikan keskus investoi harjakoneiden ja pesulaitteiden hankintaan 403 000 euroa. Muita investointeja ulkoilmansuojeluun vuonna 2015 ei ollut.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Tuloja ei ollut vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä vuonna 2015.

Valtaosa vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn 156 300 euron kuluista koostui henkilöstömenoista kuntatekniikan keskuksessa ja tilakeskuksessa. Kuntatekniikan keskuksen henkilöstökulut olivat noin 103 000 euroa, aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin käytettiin miltei 15 500 euroa ja konsulttiselvityksiin noin 11 000 euroa yhteissumman ollessa täten 131 000 euroa. Sivistystoimen toimialan kulut olivat noin 15 600 euroa, joka koostui jätevesi- ja lietemaksuista sekä vesinäytteiden laboratoriomaksuista.

Investointeja vesiensuojeluun ja jäteveden käsittelyyn ei tehty vuonna 2015.

Jätehuolto ja roskaantuminen

Kaikki jätehuollon tulot, 2 190 euroa, kertyivät kuntatekniikan keskuksen metalliromun ja asfalttijätteen myynnistä.

Jätehuollon kuluja oli vuonna 2015 yhteensä 2,38 miljoonaa euroa, josta kuntatekniikan keskuksen osuus oli 1,81miljoonaa euroa. Noin 88 500 euroa käytettiin tarvikkeisiin ja tavaroihin, kuten harjakoneiden renkaisiin ja jäteastioihin. Sivistystoimen toimiala käytti jätehuoltoon kaikkiaan 120 700 euroa. Siitä 82 400 euroa meni astiavuokriin ja tyhjennysmaksuihin ja ulkoliikuntapaikkojen siivoamisesta johtuviin palkkakuluihin noin 30 000 euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan jätehuollon kulut (160 600 euroa) koostuivat henkilöstökuluista (99 400 euroa) ja jätteenkäsittelymaksuista (61 200 euroa).

Tilakeskuksen jätehuoltokustannuksia kertyi 196 400 euron edestä. Hankintakeskukselle kertyi jätteenkäsittelymaksuja 31 900 euron verran. Pelastuslaitoksen jätehuollon kulut olivat 9 100 euroa.

Tilakeskus investoi jätekatoksiin 13 000 euroa. Muita jätehuollon investointeja ei ollut. Kuntatekniikan keskuksella on sen sijaan lähes 8,5 miljoonan euron vastuut täyttömäkien viimeistelyistä ja Sotungin kaatopaikan maisemoinnista ja viimeistelystä.

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Maaperän ja pohjaveden suojelusta saadut tuotot (50 950 euroa) muodostuivat pelastuslaitoksen saamista Öljynsuojarahaston korvauksista (50 000 euroa) ja imeytysaineiden laskutuksista (950 euroa).

Maaperän ja pohjaveden suojelun 90 800 euron kuluista suurin osa muodostui henkilöstökuluista kuntatekniikan keskuksessa (45 900 euroa) ja pelastuslaitoksessa (35 000 euroa). Pelastuslaitos käytti 9 200 euroa imeytysaineiden ostoihin öljyntorjunnassa.

Maaperän ja pohjaveden suojeluun investoitiin 298 800 euroa, jonka kuntatekniikan keskus käytti pilaantuneiden maiden kunnostukseen.

Melun ja tärinän torjunta

Melun ja tärinän torjunta ei tuonut tuottoja vuonna 2015.

Melun ja tärinän torjunnasta aiheutuneet kulut (70 300 euroa) muodostuivat vuonna 2015 kuntatekniikan keskuksessa henkilöstökuluista (60 300 euroa) ja konsultilla teetetystä meluselvityksestä (10 000 euroa).

Melun ja tärinän torjunnan 878 000 euron investoinneista tilakeskus käytti 550 000 euroa Katrinebergin ja Sotungin koulun ikkunoihin ja kuntatekniikan keskus 328 000 euroa meluvalleihin ja -esteisiin.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2015.

Luonnonsuojelun ja maisemansuojelun kulut olivat yhteensä noin 94 000 euroa. Siitä suurin osa oli pääasiassa suunnittelutyön henkilöstökuluja (74 900 euroa) kuntatekniikan keskuksessa. Pelastuslaitoksen kulut (13 400 euroa) olivat niin ikään henkilöstökuluja ja aiheutuivat maastopalojen sammuttamisesta. Sivistystoimen toimiala käytti vajaa 5 300 euroa taimenten kutu- ja poikastuotantoalueiden kunnostusten materiaalikuluihin.

Vantaan kaupungin investoinnit luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun olivat hieman yli 102 000 euroa. Se muodostui kokonaisuudessaan kuntatekniikan keskuksen investoinneista luonnonsuojelualueille ja purojen teemavuoteen 2015.

Ympäristösuojelun viranomaistehtävät

Tähän ryhmään kuuluvia tuloja kertyi lähinnä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin liittyvistä lupamaksuista. Tulot olivat yhteensä lähes 58 500 euroa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut olivat noin 957 800 euroa.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2015.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet luetaan muun muassa ympäristökoulutuksen, -kasvatuksen ja -neuvonnan sekä ympäristöjohtamisen ympäristökulut. Kaikilla toimialoilla ympäristöjohtamisen kehittäminen, ympäristöohjelmien tekeminen ja ekotukitoiminta aiheuttivat henkilöstökuluja aikaisempaa enemmän.

Tuloja oli noin 49 000 euroa. Siitä suurin osa (37 700 euroa) muodostui e-palvelun tuomasta energiansäästöstä tilakeskuksessa. Kirjastojen poistokirjojen myynti ja Vantaan ammattiopisto Varian käytöstä poistettujen laitteiden myynti tuottivat lähes 11 200 euroa sivistystoimen toimialalle.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -ryhmään lasketuista lähes 15 miljoonan euron kuluista suurin osa on sivistystoimen toimialan menoja (13,47 milj. euroa). Siitä ympäristökasvatukseen ja ympäristöjohtamisen ylläpitämiseen arvioidut palkkakulut olivat 13,26 milj. euroa. Vantaan luontokoululle maksettiin tukea 115 000 euroa. Ympäristökasvatuksen materiaaleihin ja kirjastojen ympäristöteemaisiin kirjoihin käytettiin vajaa 74 000 euroa sekä ympäristökoulutuksen ostopalveluihin noin 21 000 euroa. Ympäristökeskuksen kulut olivat noin 326 700 euroa, joka koostui suurimmaksi palvelujen ostoista (174 300 euroa) ja henkilöstökuluista (137 200 euroa). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kulut (60 600 euroa) kertyivät valtaosin henkilöstökuluista ekotukitoiminnassa. Hankintakeskuksen henkilöstökulut olivat 52 000 euroa.

Energiatehokkuussopimuksen toimeenpano ja e-hankkeeseen liittyvät palvelunostot aiheuttivat tilakeskukselle kuluja 37 700 euroa. Rakennusvalvonnan kulut olivat noin 29 000 euroa. Smart & Clean -hankkeen vaatimat valmistelut ja jäsenyys Green Net Finlandissa toivat kuluja noin 21 000 euroa elinkeinopalveluille. Kaikkiaan elinkeinopalveluiden kulut ryhmässä Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet olivat noin 25 500 euroa.

Muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin investoitiin kaikkiaan 1,86 miljoonaa euroa. Siitä suurin osa oli kuntatekniikan keskuksen investointeja (1,57 milj. euroa) pyöräilyn kehittämiseen ja joukkoliikenteen luotettavuuden kehittämiseen. Tilakeskus teki erilaisia energiansäästöinvestointeja 292 000 eurolla.

Ilmastonsuojelu

Ilmaston suojelu ei tuonut tuloja vuonna 2015.

Kuluja ilmaston suojelusta kertyi reilu 197 000 euroa. Se koostui Ilmastoinfon kasvatus- ja viestintätoiminnan kuluista, sekä muun muassa ympäristökeskuksen ja kuntatekniikan keskuksen osittain rahoittamista kehittämishankkeista ja henkilöstökuluista.

Ilmaston suojeluun investoitiin vajaalla 2 300 eurolla, jonka kuntatekniikan keskus käytti Pirttirannan tulvasuojarakenteisiin.

Ympäristöverot

Vantaan kaupunki maksoi sähköveroa noin 2 miljoonaa euroa. Muiden ympäristöverojen ja veroluonteisten maksujen osuus oli yhteensä noin 360 00 euroa.

Ympäristövastuut
Kuntatekniikan keskuksella oli ympäristövastuita 8,5 miljoonan euron edestä. Siitä oli varattu 8 miljoonaa. euroa täyttömäkien viimeistelyyn ja 0,5 miljoonaa euroa Sotungin kaatopaikan maisemointiin ja viimeistelyyn.

4.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajien palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2015	2014
Yleishallinto	5	5
Kaupunginjohtajan toimiala	172	170
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	949	961
Sosiaali- ja terveystoimi	3 094	3 010
Sivistystoimi	5 790	5 827
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	680	677
Yhteensä	10 690	10 650

Henkilöstökulut

1 000 €	2015	2014
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	486 177	480 232
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-5 400	-5 299
Henkilöstökulut yhteensä	480 777	474 932

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

1 000 €	2015	2014
Kansallinen kokoomus Vantaa	60	65
Kansallinen Kokoomus Uusimaa	1	1
Suomen Keskusta Uusimaa	0	0
Suomen Keskusta Vantaa	13	9
Perussuomalaiset	27	31
Perussuomalaiset Uusimaa	0	0
SKP:n Vantaan kaupunkijärjestö Ry	0	0
Suomen Kristillisdemokraatit	7	10
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Uusimaa	1	1
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	95	103
Suomen ruotsalainen kansanpuolue Vantaa	8	10
Vihreä liitto Vantaa	40	43
Uudenmaan Vihreät Ry	0	0
Vasemmistoliiton Vantaan Kunnllisjärjestö Ry	24	26
Vasemmistoliitto Uusimaa	0	0
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	278	301

Tilintarkastajan palkkiot

1 000 €	2015	2014
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	81	65
Tilintarkastajan lausunnot	0	6
Muut palkkiot	12	56
Palkkiot yhteensä	93	127

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilinpäätös

5.1.1 Toimintakertomus

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat ja heidän lukumääränsä yllättivät myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella. Lyhyellä varoitusajalla perustetut vastaanottokeskukset työllistivät pelastuslaitosta, koska vastaanotto- ja majoitustiloiksi otettiin mm. toimistorakennuksia. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä syksyn aikana.

Vuonna 2015 palotarkastuksia kohdennettiin pelastuslain mukaisesti aikaisempaa tarkemmin riskikohteisiin, jotta vaikuttavuus parantuisi. Tähän liittyvää valvontasuunnitelmaa päivitettiin pelastuslaitoksessa vuoden 2015 alussa. Erheellisten paloilmoitusten laskutuskäytäntö on vakiinnutettu, mutta laskutus ei ole vähentänyt virhehälytyksiä toivotulla tavalla. Tähän vaikuttaa tosin myös se, että paloilmoitinkohteita tulee koko ajan lisää.

Pelastuslaitoksen johtokunta päätti vapauttaa nuohouksen vapaalle kilpailulle 1.1.2015 alkaen. Päätöstä puolsivat kuntien lausunnot nuohouksesta sekä Hyvinkään ja Pornaisten aikaisemmat päätökset vapauttaa nuohous vapaalle kilpailulle. Tilannetta seurataan aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta.

Vantaan kaupungissa kesällä järjestetyt asuntomessut Kivistön alueella onnistuivat pelastuslaitoksen kannalta odotetusti. Pelastuslaitos osallistui messuille omalla valistusteltallaan koko messujen ajan, ja lisäksi sopimuspalokunnat järjestivät viikonloppuisin toimintanäytöksiä.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Tuleva SOTE-ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen tulevaisuudessa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville itsehallintoalueille vuoden 2019 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen. Tämän hetken valmistelutietojen perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 miljoonan ihmisen turvallisuudesta.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu pelastusjohtaja, apulaispelastusjohtaja, pelastuspäällikkö, riskienhallintapäällikkö ja suunnittelupäällikkö. Suunnittelupäällikkö on irtisanoutunut ja samoin talouspäällikkö on vaihtunut. Hallinnon tehtävät on pystytty jakamaan johtoryhmän kesken ja yhteistyö talouspalvelukeskuksen kanssa on sujunut erittäin hyvin. Talouspäällikön tehtäviä hoitaa vuoden 2016 alusta alkaen Heidi Piikki talouspalvelukeskuksesta.

Turvallisuuspalvelut

Riskianalyysityöskentely

Pelastuslaitos on edelleen osallistunut valtakunnallisen riskianalyysityöryhmän puitteissa riskianalyysityön menetelmien kehittämiseen. Valmistelun tuloksilla kyetään tarkentamaan pelastuslaitoksen riskianalyysin tuloksia ja johtopäätöksiä.

Lisäksi pelastuslaitos on osallistunut Tampereen yliopistossa toteutettavaan tutkimushankkeeseen, jossa tavoitteena on pelastuslaitosten palvelujen vaikuttavuuden selvittäminen sekä palvelujen optimointi. Myös tämän hankkeen tuloksia tullaan hyödyntämään pelastuslaitoksen riskianalyysin valmistelussa. Alustavien tulosten mukaan määräaikaisten palotarkastusten vaikuttavuus pystytään määrittämään.

Vuonna 2015 jatkettiin neljän Uudenmaan alueen pelastuslaitoksen yhteissuunnittelua työnimellä Paloasemaverkosto 2035. Menossa on hankkeen kolmas vaihe, jonka tavoitteina on merkittäviltä osiltaan yhtenäistää alueen pelastuslaitosten työskentelytapoja. Valmistelu on täysimääräisesti hyödynnettävissä mahdollisen pelastustoimialueiden muutoksen yhteydessä.

Pelastuslaitoksen oman riskianalyysin valmistelu on aloitettu, jotta sitä voidaan hyödyntää perusteluasiakirjana seuraavan palvelutasopäätöksen valmistelussa.

Valvontatoiminta

Vuoden 2015 toimintoja ovat leimanneet turvapaikanhakijoiden majoituksen turvallisuuteen liittyvät haasteet. Pelastuslaitos on aktiivisesti toiminut sekä paikallisissa että valtakunnallisissa verkostoissa, myötävaikuttaen vastaanottokeskusten hallitun turvallisuustason aikaansaamiseen. Tilanne on edellyttänyt merkittävää resursointia koko pelastuslaitokselta.

Henkilövaihdokset valvontatoimiston esimiestehtävissä sekä täyttämättömänä olleet virat ovat osaltaan heijastaneet tehtävien hoidon ja organisoinnin ennakkosuunnitelman mukaiseen toteutumaan.

Vuoden 2015 valvonnan tavoitteiksi asetettiin 3813 asuinrakennuksen palotarkastusta. Palotarkastus suoritettiin 3750 asuinrakennukseen, eli tarkastusprosentti oli näiltä osin 98 %:a. Määräaikaisesti valvottavien kohteiden valvontakäyntejä suoritettiin 1739 valvontakohteeseen, mikä on 92 %:a tavoitteesta.

Omavalvontalomakkeita lähetettiin vuonna 2015 yhteensä 3 900 pientaloon. Palautusprosentti nousi peräti 91 %:iin. Omavalvontalomakkeiden perusteella paloturvallisuuden asiat ovat pientaloissa kunnossa 78 %:lla. Omavalvonta kohdennettiin vuonna 2015 Vantaa ja Hyvinkään pientaloalueille.

Muita tarkastuksia, joita ovat mm. jälkitarkastukset, ylimääräiset palotarkastukset ja yleisötilaisuuden tarkastukset tehtiin yhteensä 2585 kappaletta, kemikaalivalvontaa 415 kpl ja uudis- tai korjausrakentamisen edellyttämiä tarkastuksia 363 kpl.

Merkittävä työpanos suuntautui asiakirjavalvontaan (1681 kpl) ja kuntalaisten neuvontaan, jota tehtiin 8581 kertaa vuoden 2015 aikana.

Pelastuslaitos on jatkanut suurasiakaskonseptin mukaisen asiakaspalvelujen tuottamisen kokeiluhanketta, jossa suurasiakkaiden (esimerkiksi kunnan toimialan) turvallisuustyön tarpeet otetaan pelastuslaitoksen työn suunnittelun lähtökohdissa kattavasti huomioon. Toimintamalli on osoittanut edelleen lisäävän asiakkaiden motivaatiota turvallisuuden kehittämiseen sekä myötävaikuttavan positiivisesti turvallisuustyön merkitykseen.

Turvallisuusviestintätoiminta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos järjesti, tai sen alueella järjestettiin, yhteensä 727 turvallisuusviestintätilaisuutta, joissa tavoitettiin yhteensä 104 345 henkilöä (lähde: 20.1.2016 Pronto). Vantaan asuntomessuihin satsattiin pelastuslaitoksen resursseja, mikä näkyi positiivisesti myös toiminnallisissa tunnusluvuissa. Vuonna 2015 turvallisuusviestinnällä tavoitettiin 104 345 henkilöä, mikä ylittää tavoitteen 15 %:lla.

Koulutustilaisuuksista turvallisuuskouluttajat järjestivät 547 kpl, muu henkilöstö 57 kpl, sopimuspalokunnat 113 kpl ja muut tahot 10 kpl.

Turvallisuuskouluttajien koulutuksista on pyydetty palautetta nettisivujen kautta. Vuonna 2015 saatiin yhteensä 285 palautetta. Arvoasteikolla 1 – 5 koulutuskokonaisuuden ja kouluttajien yhteisarvosanaksi annettiin keskimäärin 4,72.

Palvelutasokaudella 2013 - 2016 on tavoitteena, että Tulikukko-koulutus annettaisiin kaikille alueen päiväkotien ja koulujen henkilökunnalle. Koulutusta tarjottiin vuoden 2015 aikana niille, jotka eivät olleet sitä vielä saaneet. Koulutusta järjestettiin 11 koululle ja 41 päiväkodille. Koulutusta tarjotaan uudestaan vuonna 2016.

Varautuminen ja kuntien valmiussuunnittelun tukeminen

Pelastuslaitos on ohjannut ja tukenut kuntien valmiussuunnitelmien laatimista ja päivittämistä kuntakohtaisesti kuntien tarpeiden mukaan. Kunnissa toteutettuja valmiuden ja varautumisen harjoituksia tuettiin useissa kunnissa kuntien tarpeiden mukaan. Harjoituksia järjestettiin kuntien johtoryhmille ja toimialoille. Varautumistoimiston henkilöstö on osallistunut kutsuttuina asiantuntijoina kuntien valmiussuunnittelun johtoryhmien kokouksiin ja harjoituksiin yhteensä 26 kertaa.

Pelastuslaitoksen ja kuntien poikkeusolojen valmiussuunnittelulle perusteita antava poikkeusolojen riskianalyysin ohjemalli saatiin valmiiksi pääkaupunkiseudun pelastuslaitosten (HIKLU) yhteistyönä. Riskianalyysin täydentäminen ja kohdentaminen Keski-Uudenmaan pelastustoimialueelle jatkuu vuonna 2016. Vuoden aikana järjestettiin pelastuslaitoksen poikkeusolojen johtokeskusharjoitus. Harjoitus tuki poikkeusolojen varalle tehtävää suunnittelua, sekä vuonna 2016 järjestettävää Uusimaa16-harjoitusta. Pelastuslaitoksen johtoryhmä ja varautumistoimiston henkilöstö osallistuivat lisäksi sotilasviranomaisten järjestämään, pääkaupunkiseudun toimijoille suunnattuun KETJU 2015-moniviranomaisharjoitukseen.

Väestöhälytintinjärjestelmää kehitettiin vuonna 2014 tarkistetun suunnitelman mukaisesti. Uusia kiinteitä hälyttimiä hankittiin kaksi kappaletta (Mikkola ja Nikinmäki). Lisäksi hankittiin kaksi ajoneuvoasenteista hälytintä, joilla on tarkoitus tarpeen mukaan paikata mahdollisia kiinteässä hälytinjärjestelmässä olevia katveita.

Vanhan väestönsuojelulohkojärjestelmän päivitys aloitettiin yhteistoiminnassa neljän alueen kunnan kanssa (Järvenpää, Hyvinkää, Nurmijärvi ja Mäntsälä). Päivityksen tarkoitus on saattaa lohkojen johtokeskusjärjestelmä vastaamaan paremmin normaaliolojen häiriötilanteiden tarpeita. Yhteistyön tuloksena laadittiin yleispätevä valmiuskeskuksen toimintamalli, jota voidaan kunkin kunnan tarpeet huomioiden hyödyntää koko alueella.

Lisäksi varautumistoimisto osallistui kuntaliiton ja Huoltovarmuuskeskuksen kuntien jatkuvuudenhallinta (KUJA)- projektiin tuottamalla yhteistyössä Kuntaliiton Projektipäällikön kanssa KUJA -projektin kokonaisuuden kannalta keskeisen varautumisen tason mittariston. Mittaristoa pilotoitiin varautumistoimiston toimesta kahdessa kunnassa (Tuusula ja Hyvinkää).
Arviointien pohjalta laadittiin kuntakohtaiset varautumisen kehittämissuunnitelmat KUJA -materiaalin mukaisesti. Tuusulan osalta arvioinnissa oli kyse kunnanjohtajan pyynnöstä laaditusta kattavammasta koko kunnan varautumisen tason arvioinnista, josta laadittiin ja esiteltiin raportti kehitysehdotuksineen kunnan johtoryhmälle.

Operatiivinen tulosyksikkö

Pelastustoiminta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella vuonna 2015 oli 6 652 (6 411) pelastustehtävää. Tehtävämääräs-sä oli reilut 3%:a kasvua edellisvuoteen.

Vuonna 2015 tulipaloissa kuoli 4 henkilöä, Mäntsälässä, Nurmijärvellä, Tuusulassa ja Vantaalla minkä lisäksi tulipaloissa loukkaantui 22 henkilöä, kun vuotta aikaisemmin vastaavat luvut olivat kolme kuolemantapausta ja 31 loukkaantunutta. Suuronnettomuuksiksi luokiteltuja rakennuspaloja oli 3 kpl, joissa vahingot olivat vähintään 500 000 euroa. Rakennuspaloja oli 107 (100) ja rakennuspalovaaroja oli 162 (206). Rakennuspalot aiheuttivat kuitenkin isommat omaisuusvahingot kuin edellisenä vuotena, vahinkojen määrä oli 6,3 milj. euroa (4,5milj.) Valtaosa tulipaloista aiheutui edelleen ihmisen toiminnasta 54% (52 %), ja toiseksi yleisin tulipalon aiheuttaja oli koneen tai laitteen vika 24% (28 %). Erilaisissa onnettomuuksissa kuoli 43 henkilöä (44) ja loukkaantui 747 henkilöä (834).

Liikenneonnettomuuksia tapahtui 1013 kappaletta, mikä on enemmän kuin edellisenä vuotena (969 kpl). Liikenneonnettomuuksien määrässä tapahtunut kahden vuoden laskusuunta on jälleen kääntynyt kasvuun.

Pelastustoiminnan riskialueen mukainen toimintavalmiusaika täyttyi 1 055 tehtävässä 1 388 tehtävästä, mikä on 76 % (78 %) pelastustehtävistä, toimintavalmiusajan mediaanin ollessa 11:11 minuuttia (11:10 min). Pelastusyksikön lähtöaika oli vuonna 2015 1:29 minuuttia (1:20). Pelastuslaitoksen ensimmäinen yksikkö oli perillä kohteessa keskimäärin 7:20 minuutissa (7:33 min), missä on tapahtunut 13 sekunnin parannus.

Automaattisten paloilmoittimien tarkistus- ja varmistustehtävien määrä 1235 tehtävää (1263), on ollut vähenevä vuodesta 2010 lähtien jolloin tehtäviä oli 1589 kpl. Todellisuudessa vähennystä on tapahtunut huomattavasti enemmän, koska uusia paloilmoitinlaitteita tulee kymmeniä lisää vuosittain, rakennuskannan kasvaessa alueellamme voimakkaasti.

Ensihoitotoiminta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ensihoitoyksiköiden tehtävien kokonaismäärä vuonna 2015 oli 30 224 (31 103 v.2014) tehtävää. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,8%. Suoritetuista ensihoitotehtävistä korkeariskisiä A-tehtäviä oli 1 476 (4,9%), keskisuuren riskin omaavia B-tehtäviä 9 496 (31,4%), kiireellisiä C-tehtäviä 14 234 (47,1%) ja kiireettömiä D-tehtäviä 4 636 (15,3%). D-tehtävien osuus kaikista tehtävistä laski 25 %:sta 15 %:iin. 382 (1,3%) tehtävän osalta kiireellisyysluokasta ei ole tietoa.

Vuonna 2015 Pelastusyksiköt suorittivat yhteensä 1443 ensivastetehtävää, nousua edelliseen vuoteen oli 7,0% (1349 tehtävää vuonna 2014). Potilaiden tavoittamisviiveet ovat pysyneet HUS:n palvelutasopäätöksen mukaisina kaikissa hälytyskiireellisyysluokissa sekä HYKS Peijaksen (Vantaa-Kerava) että Hyvinkään sairaanhoitoalueilla.

Lääkärihelikopteritoiminta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen HEMS-pelastajat (1+5) toimivat yliopistosairaanhoitopiirien omistavan FinnHEMS Oy:n Vantaan tukikohdan lääkärihelikopterissa. Vuonna 2015 lääkärihelikopterilla oli kaikkiaan 2564 tehtävää, joista 42 % (1078) oli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimialueelle ja näistä puolet (513) Vantaalle.

Tilannekeskus

Pelastuskeskuksessa sijaitseva tilannekeskus seuraa aktiivisesti Keski-Uudenmaan pelastustoimialueen turvallisuustilannetta ja reagoi siinä tapahtuviin poikkeamiin tiedottamalla muutoksesta alueen ja kuntien viranomaisille, avainhenkilöille sekä muille yhteistyötahoille. Tilannekeskus lähetti yhteensä 5443 tilanneilmoitusta, joista 43 kuntien johdolle ja avainhenkilöille, 4714 pelastuslaitoksen toimijoille, 333 muille yhteistoiminta viranomaisille ja 353 muille yhteistoiminta tahoille.

Toimitilat

Järvenpään uudella paloasemalla aloitettiin toiminta helmikuussa 2016. Sisäministeri Päivi Räsänen vihki paloaseman käyttöön 24.4.2015. Paloasema on toiminut moitteetta ensimmäisen vuoden ja henkilökunta on ollut tyytyväinen uusiin tiloihin.

Keravan ja Tuusulan yhteisaseman varsinainen suunnittelu alkoi kesällä 2015 ja suunnitelmat valmistuivat vuoden 2016 tammikuussa. Hankkeen kokonaisalaksi (brm2) asetettu noin 2500 neliön suuruus oli suunnittelua ohjaavana mitoituksena. Aseman suunnittelussa pyrittiin huomioimaan erityisesti tilojen käyttöä puhdaspaloasema periaatteiden mukaisesti.

Pelastuskeskuksessa alkoi suuret muutostyöt ja uudisrakentaminen lähinnä piha-alueella. Finavia rakentaa omalle kunnossapidolle uudet kalustohallit. Pelastuskeskuksen toinen pihanpuolisko siirtyi Finavian käyttöön, samoin asiakaspysäköintipaikat jäävät uuden tielinjauksen alle. Uutta pysäköintitilaa saadaan Teknikontien puolelta. Rakentaminen ja tieyhteydet ovat valmiina loppuvuodesta 2016.

Vantaankosken paloaseman peruskorjauksen hankesuunnitelma hyväksyttiin Teknisessä lautakunnassa 18.8.2015. Kustannusennuste 1,40 milj. euroa hyväksyttiin suunnittelutyön pohjaksi. Vuoden 2016 aikana laaditaan muutos- ja korjaustöiden suunnitelmat ja urakka kilpailutukset. Työt käynnistyvät vuoden 2017 alusta.

Myyrmäkeen suunnitteilla olevaan palvelukeskuksen ei lopulta saatu ensihoidon päivystystä, ARA -rahoituksen periaatteista johtuen. Länsi- Vantaan ensihoitoyksikölle haetaan nyt tiloja Myyrinkodin yhteydestä.

Henkilöstö

Vuonna 2015 sairauspoissaoloprosentti oli 4,98 %, kun se vuonna 2014 oli 5,1 %.Vuonna 2015 oli sairauspoissaolopäiviä 8578 päivää kun vastaavasti vuonna 2014 sairauspoissaoloja oli 8684 päivää. Henkilöstön uudelleen sijoituksessa on onnistuttu edellisvuotta paremmin, joten pitkien yli 30 päivää kestäneiden poissaolojen määrä on vähentynyt.

Seuraava työhyvinvointikysely toteutetaan vuonna 2016. Vuoden 2014 työhyvinvointikyselyn perusteella työhyvinvoinnin haasteina ovat uhka ja väkivaltatilanteiden kohtaaminen työssä sekä henkilöstön arvio jaksamisestaan työssä eläkeikään saakka.

Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle.

Tuloslaskelmaosan talousarviovertailu

Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 173 621 euroa. Sitovan tavoitteen saavuttamisessa edesauttoivat ennen kaikkea henkilöstömenojen säästöt.

Tilikauden ylijäämäksi poistoerokirjausten ja varausten jälkeen muodostui 165 959 euroa

Pelastustoimen kuntaosuus/ tulot ja menot:

Pelastustoimen tulosta paransi kotikuntakorvausten, yhteistoimintakorvausten ja muiden tuottojen arviota suurempi tulokertymä. Materiaali- ja palveluostojen osalta talousarvio alittui 209 000 euroa.

Henkilöstökulut jäivät 477 000 euroa talousarviota pienemmiksi. Suurimmat syyt tähän olivat virkojen täyttämättä jättäminen hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta sekä ensihoidon ja pelastuksen synergiaedut henkilöstöresurssien joustavassa käytössä.

Jäsenkuntien osalta kiinteistömenot tarkastettiin vastaamaan toteutuneita kuluja.

Ensihoidon kuntaosuus/ tulot ja menot:

Ensihoidon osalta saavutettiin ylijäämäinen tulos alkuperäisen talousarvion oltua 80 000 toteumaa alempi. Materiaali- ja palveluostot ylittivät talousarvion 157 000 eurolla, kun taas henkilöstökulut jäivät 190 000 euroa talousarviosta.

Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3 044 462 euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 1 737 882 euroa. Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1 306 580 euroa.

Rahoitusosan talousarviovertailu

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 762 000 euroa. Talousarvio ylittyi 1 196 000 eurolla.

Investointiosan talousarviovertailu

Vantaan valtuuston asettama toinen sitova tavoite investoinneille oli 2 356 000 euroa.

Nettoinvestointien tavoitetaso alitettiin 196 000 eurolla. Investointeihin kului 2 325 000 euroa. Rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen jälkeen nettoinvestoinnit olivat 2 160 000 euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 2 191 000 euroa. Asemakalustoon käytettiin 107 000ja väestönsuojelujärjestelmiin 27 000 euroa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Pelastuslaitoksen tavoitteena on lisätä alueen väestön riskitietoisuutta kouluttamalla ja valistamalla. Tavoite oli saavuttaa 20 %:a väestöstä ja tämä ylitettiin saavuttaen 24 %:a väestöstä. Vantaan asuntomessuille pelastuslaitos osallistui kokoaikaisesti.

Tilikaudella valvonnan tavoitteiksi asetettiin 3 813 asuinrakennuksen palotarkastusta. Palotarkastus suoritteita tehtiin yhteensä 3 750 mikä on 98 %:a tavoitteesta. Tämän lisäksi lähetettiin 3 900 omavalvontalomaketta, joista 91% palautettiin.

Valvontakohteiden valvontakäyntien tavoitteeksi tarkentui 1 854. Valvontakäynti tehtiin
1 739 valvontakohteeseen, mikä on 94 %:a tavoitteesta. Lisäksi toimintavuonna muita valvontatoiminnan suoritteita tehtiin 5 044 kappaletta (muut tarkastukset, kemikaalilain alaiset toimenpiteet, asiakirjavalvonta ja asiantuntijapalvelut).

Pelastustehtävien määrä nousi 3 prosenttia edellisestä vuodesta. Ensihoitotehtävät vähentyivät 2,8 prosentilla.

Vakinaisia virkoja ja työsuhteita oli 418 kappaletta vuoden lopussa. Henkilötyövuosia pelastuslaitoksella tehtiin 467.

Turvapaikanhakijoiden runsas hakeutuminen myös Keski-Uudenmaan alueelle lisäsi pelastuslaitoksen valvontatehtäviä runsaasti syksyn aikana.

Tunnusluvut

Turvallisuuspalvelut	TP 2013	TP 2014	TA 2015	Toteuma 2015	TA - Vuosi vertailu %
Valistus ja neuvonta (henk.)	117 895	93 220	87 000	104 345	120
-Turvallisuuskoulutustilaisuudet	811	775	600	797	133
Valvontasuunnitelman valvontakohdemäärät*	9 430	9 300	9 500	12 752	
Palotarkastus/valvontasuorite	1 789	1 487	1 854	1 739	94
Asuintalot ja niihin verrattavat kohteet (Pronto)	4 568	4 771	3 813	3 750	98
Omavalvonta	3 073	2 387	912	3 900	428
Muut tarkastukset ja katselmukset		1 392		3 363	
Pelastuspalvelut		-			
Tehtävät yhteensä	6 666	6 406	6 600	6 652	101
Tulipalot	702	723		674	
-Tahallisesti sytytetyt palot % kaikista	23 %	16 %		21 %	
Palokuolemat	1	3		4	
Rakennuspalot	125	100		107	
Rakennuspalovaara (uusi tunnusluku)	157	205		162	
Liikenneonnettomuudet	975	967		1 013	
Ensivaste	1 322	1 346		1 444	
Öljyvahingot	187	181		176	
Suuronnettomuudet	1	3		3	
Onnettomuusvahingot M €	6	8		6	
Uhattuna olleen omaisuuden arvo M €	155	76		58	
Hems- yksikön tehtävät yhteensä	2 143	2 303		2 564	
joista helikopterilla	1 133	1 200		1 365	
joista maayksiköllä	851	931		934	
Hems-yksikön tehtävät KUP alueella	1 068	1 032		1 078	
		-			
Tilannekeskus/lähetetyt viestit ja		-			
ennakkovaroitukset eri toimijoille (kpl)	6 555	5 083		5 443	
Pela sisäiset	5 652	4 246		4 714	
Osakaskuntien johdolle	62	39		43	
Muille viranomaisille	421	427		333	
Muille Yt-viranomaisille	420	371		353	
Ensihoitopalvelut					
Tehtävät yhteensä	28 520	31 103	30 000	30 224	101
A korkeariskinen tehtävä	1 605	1 613		1 476	
B tehtävässä keskisuuri riski	7 877	8 692		9 496	
C kiireellinen	13 818	14 313		14 234	
D kiireetön	4 984	6 194		4 636	
Muut		291		382	

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Tavoitteiden toteutumista, varojen käyttöä ja tuloksellisuutta valvotaan säännöllisellä raportoinnilla. Henkilökohtaisten tavoitteiden ja tuloksellisuuden valvontaa suoritetaan pääosin kehityskeskusteluissa.

Pelastuslaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2015 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus. Palotarkastustoimintaan on kohdistunut normaalina pidettäviä hallintovalituksia.

Ensihoitopalvelua tehtiin Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa solmittujen yhteistoimintasopimuksien mukaisesti.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia.

Pelastuslaitos on vuokralla kuntien omistamissa kiinteistöissä. Järvenpäähän valmistui uusi paloasemarakennus joulukuussa 2014, joka otettiin käyttöön 2015 helmikuussa.

Pelastuslaitoksen sisäisten riskien tunnistaminen on tehty pelastuslaitoksen oman valmiussuunnitelman yhteydessä. Siinä on otettu huomioon sekä ulkoiset että sisäiset pelastuslaitoksen palvelukykyä uhkaavat riskit. Valmiussuunnitelma hyväksyttiin 2012 ja sitä päivitetään pelastusjohtajan päätöksen mukaisesti vuosittain. Lisäksi kartoitettiin pelastuslaitoksen toimipisteiden riskit riskikartoituksella asemakiinteistöjen ja tietoturvallisuuden riskit. Kartoituksen perusteella laadittiin raportti ja toimenpide-ehdotukset laitoksen sisäisen turvallisuuden parantamiseksi sekä perustettiin työryhmä toimeenpanemaan ja kehittämään turvallisuustoimenpiteitä.

Riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa on ohjeistettu pelastuslaitoksen toimintasäännössä sekä Vantaan kaupungin ohjeistuksella. Palvelunhallintaan liittyvää riskienhallintaa kehitetään osana valtakunnallista pelastustoimen riskienhallintaa. Toimintasääntöä täsmennetään pelastusjohtajan päätöksillä hankinta- ja tilausoikeuksista.

Työturvallisuuteen liittyvät riskienhallinta on toteutettu työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen ylijäämä ennen varauksia on 1 173 621 euroa. Tilikaudella puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisen hyödykkeen hankintamenon kattamiseen yhteensä 1 076 338 euroa, josta muodostuu poistoeron lisäys. Poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 192 339 euroa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämästä tehdään investointivaraus 1 200 000 euroa, joka kohdennetaan investointisuunnitelman mukaisesti tuleviin kalustoinvestointeihin.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 165 959 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1000 €	Pelastus TA 2015	Pelastus Toteuma 2015	Pelastus Poikkeama 2015	Ensihoito TA 2015 Hyvinkää	Ensihoito Toteuma 2015 Hyvinkää	Ensihoito Poikkeama 2015 Hyvinkää	Ensihoito TA 2015 Peijas	Ensihoito Toteuma 2015 Peijas	Ensihoito Poikkeama 2015 Peijas
Liikevaihto	27 360	27 565	205	4 074	4 115	40	5 033	5 003	-31
Liiketoiminnan muut tuotot	53	146	94	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-3 821	-3 612	209	-232	-437	-205	-540	-493	47
Henkilöstökulut	-17 853	-17 376	477	-3 469	-3 255	214	-4 111	-4 135	-24
Poistot ja arvonalentumiset	-1 635	-1 748	-113	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-4 104	-3 882	221	-371	-328	44	-384	-389	-5
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 092	1 092	2	96	94	-2	-15	-13
Rahoitustuotot ja -kulut	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	0	1 093	1 093	2	96	94	-2	-15	-13
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 093	1 093	2	96	94	-2	-15	-13
Poistoeron vähennys (+)	-459	-884	-425	0	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	753	-884	-1 637	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys (-)	0	-124	-124	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys(-) tai vähenn.	0	-124	-124	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	294	85	-209	2	96	94	-2	-15	-13

Talousarvion lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2015	Toteuma 2015	Poikkeama
Liikevaihto	36 468	36 683	215
Liiketoiminnan muut tuotot	53	146	93
Materiaalit ja palvelut	- 4 594	- 4 542	52
Henkilöstökulut	- 25 433	- 24 766	667
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 635	- 1 748	- 113
Liiketoiminnan muut kulut	- 4 859	- 4 599	260
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-	1 173	1 173
Rahoitustuotot ja -kulut		0	0
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-	1 174	1 174
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 459	- 884	- 425
Vapaaeht. varausten lisäys(-) tai vähenn	753	- 124	- 877
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	294	166	- 128

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2015	Toteuma 2015	Poikkeama
Toiminnan ja investointien rahavirta	-434	762	1 196
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 399	-1 399
Rahavarojen muutos	-434	-637	-203

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2015	Toteuma 2015	Poikkeama
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvo	1 856	2 191	- 335
Muu pelastus- ja huoltokalusto	310		310
Asemakalusto	100	107	- 7
Johtokeskukset	-		-
Väestensuojelujärjestelmät	40	27	13
Tietojärjestelmät	50		50
Investoinnit yhteensä	2 356	2 325	31
Valtionosuudet ja luovutustulot	-	165	- 165
Investoinnit netto	2 356	2 160	196

5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	36 683 010,51	35 745 471,20
Liiketoiminnan muut tuotot	145 768,50	273 276,28
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 524 380,18	- 1 410 670,88
Palvelujen ostot	- 3 017 693,57	- 3 091 310,69
	- 4 542 073,75	- 4 501 981,57
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 19 185 116,21	- 18 944 556,98
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 4 405 280,38	- 4 457 514,91
Muut henkilösivukulut	- 1 175 717,56	- 1 010 627,30
	- 24 766 114,15	- 24 412 699,19
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 748 037,38	- 1 605 842,21
Liiketoiminnan muut kulut	- 4 599 335,83	- 4 178 873,66
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 173 217,90	1 319 350,85
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	1 748,95
Muut rahoitustuotot	1 139,24	982,33
Muut rahoituskulut	- 736,56	- 957,69
	402,68	1 773,59
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 173 620,58	1 321 124,44
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 883 999,40	129 035,85
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	- 123 661,95	- 1 300 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	165 959,23	150 160,29

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	27,4	43,5
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	27,4	43,5
Voitto, %	3,2	3,7

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 173 217,90	1 319 350,85
Poistot ja arvonalentumiset	1 748 037,38	1 605 842,21
Rahoitustuotot ja -kulut	402,68	1 773,59
Tulorahoituksen korjauserät	- 131 337,19	- 153 518,52
	2 790 320,77	2 773 448,13
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 2 324 964,89	- 2 183 499,73
Rahoitusosuudet investointimenoihin	150 093,00	125 526,91
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	146 322,59	201 048,37
	- 2 028 549,30	- 1 856 924,45
Toiminnan ja investointien rahavirta	761 771,47	916 523,68
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 2 669 149,56	- 1 136 122,28
Saamisten muutos muilta	144 262,37	- 195 395,42
Korottomien velkojen muutos kunnalta	757,25	3 151,15
Korottomien velkojen muutos muilta	1 125 216,40	598 524,80
Rahoituksen rahavirta	- 1 398 913,54	- 729 841,75
Rahavarojen muutos	- 637 142,07	186 681,93
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	128 103,71	765 245,78
Rahavarat 1.1.	765 245,78	578 563,85
	- 637 142,07	186 681,93

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	-62 500	-414 114
Investointien tulorahoitus, %	134,3	142,2
Kassan riittävyys, pv	1,3	7,9
Quick ratio	0,9	0,8
Current ratio	0,9	0,8

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	5 361 422,72	4 949 573,61
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0,00	6 525,00
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	4 118 189,66	4 419 127,20
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	1 243 233,06	523 921,41
	5 361 422,72	4 943 048,61
Vaihtuvat vastaavat	7 163 574,18	5 275 829,06
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	573 735,36	643 057,00
Saamiset kunnalta	6 309 689,72	3 640 540,16
Muut saamiset	151 951,79	226 986,12
Siirtosaamiset	93,60	0,00
	7 035 470,47	4 510 583,28
Rahat ja pankkisaamiset	128 103,71	765 245,78
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 524 996,90	10 225 402,67
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 521 605,98	1 355 646,75
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 355 646,75	1 205 486,46
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	165 959,23	150 160,29
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3 346 399,48	2 338 738,13
Poistoero	1 169 737,53	285 738,13
Vapaaehtoiset varaukset	2 176 661,95	2 053 000,00
Vieras pääoma	7 656 991,44	6 531 017,79
Lyhytaikainen		
Ostovelat	2 455 931,06	1 533 499,83
Korottomat velat kunnalta	3 908,40	3 151,15
Muut velat	842 825,37	849 349,23
Siirtovelat	4 354 326,61	4 145 017,58
	7 656 991,44	6 531 017,79
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12 524 996,90	10 225 402,67

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	38,9	36,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	20,8	18,1
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 521,6	1 355,6

5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2015	2014
Jäsenkuntien toimintaosuudet		
Pelastustoimi	26 457	25 687
Ensihoito	7 810	7 660
Myynti- ja maksutulot		
Pelastuspalvelut	430	384
Ensihoitopalvelut	1 308	1 350
Yhteistoimintakorvaukset	438	421
Turvallisuuspalvelut (tarkastus- ja valvonta)	240	244
Liiketoiminnan muut tuotot (sis. valtionosuudet)	146	273
Toimintatuotot yhteensä	36 829	36 019

Valtionosuuksien erittely		
1 000 €	2015	2014
Peke-järjestelmä	64	49
Öljyntorjunta	0	50
Valtionosuudet yhteensä	64	99

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
ATK-laitteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	
1 000 €	Vuosina 2014 - 2018
Suunnitelman mukaiset poistot keskimäärin	1 740
Poistonalaisten investointien omahankintameno keskimäärin	2 299
Poikkeama, €	-559
Poikkeama, %	-24,3

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
1 000 €	2015	2014
Muut toimintatuotot		
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	131	154
Myyntivoitot yhteensä	131	154

Valtuustoryhmille annetut tuet		
1 000 €	2015	2014
Keskustapuolue Uusimaa	0,1	0,11
Kokoomus Uusimaa	1,1	1,37
Perussuomalaiset Uusimaa	0,1	0,13
Suomen Sos.Dem. puolue Uusimaa	0,9	1,14
Vasemmistoliitto Uusimaa	0,2	0,12
Vihreä Uusimaa ry	0,3	0,30
Yhteensä	2,6	3,2

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	884	-129
Poistoeron muutokset yhteensä	884	-129

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
1 000 €			Aineettomat oikeudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.			7	7
Tilikauden poisto			-7	-7
Poistamaton hankintameno 31.12.			0	0
Aineelliset hyödykkeet				
1 000 €	Kuljetus-välineet	Muut koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 078	342	524	4 943
Lisäykset tilikauden aikana	884	134	1 307	2 325
Rahoitusosuudet tilikaudella	-198	0	48	-150
Vähennykset tilikauden aikana	-15	0	0	-15
Siirrot erien välillä	636	0	-636	0
Tilikauden poisto	-1 558	-183	0	-1 742
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 826	292	1 243	5 361

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2015	2014
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 356	1 205
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 356	1 205
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	166	150
Oma pääoma yhteensä	1 522	1 356

Erittely poistoerosta

1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 170	286
Poistoero yhteensä	1 170	286

Vieras pääoma

1 000 €	2015 Lyhyt-aikainen	2014 Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	5	5
Yhteensä	5	5
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	682	739
Yhteensä	682	739
Vieras pääoma yhteensä	687	744

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 €	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	4 177	4 138
Muut tilinpäätösjaksotukset	177	7
Siirtovelat yhteensä	4 354	4 145

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Leasingvastuut

1 000 €	2015	2014
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	650	500
Myöhemmin maksettavat	1 061	613
Yhteensä	1 711	1 113

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

1 000 €	2015	2014
Muut sopimukset		
Seuraavan tilikauden sopimuspalokuntasopimukset	1 137	1 200
Sopimusvastuut yhteensä	1 137	1 200

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2015	2014
Virka- ja työsuhteisia	418	417
Määräaikaisia	48	46
Yhteensä	466	463

5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

5 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Vantaalla 23.2.2016

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokunta

Nyberg Juha, puheenjohtaja, Vantaa
puheenjohtaja, Vantaa

Nordström Ralf
varapuheenjohtaja, Vantaa

Järvimaa Taru
jäsen, Hyvinkää

Lindholm Teuvo
jäsen, Hyvinkää

Huikko Jukka
varajäsen, Järvenpää

Taavitsainen Mikko
jäsen, Järvenpää

Ennevaara Anssi
varajäsen, Kerava

Makkonen Toni
jäsen, Kerava

Salonen Timo
jäsen, Mäntsälä

Nuuttila Simo
varajäsen, Mäntsälä

Nykyri Heikki
varajäsen, Nurmijärvi

Lappalainen Mira
jäsen, Nurmijärvi

Eloranta Olavi
varajäsen, Pornainen

Kaasinen Pentti
varajäsen, Tuusula

Vänskä Pekka
pelastusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla ____ ____ 2016

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.2 Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilinpäätös

5.2.1 Toimintakertomus

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2015 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 35.000 vastaanottokäyntiä ja asiakaskunta kasvoi n. 10 %.

Sähköisiä asiakastyytyväisyyttä ja tehokkuutta parantavia järjestelmiä mm. Suomen ensimmäisiä työterveyshoitajan virtuaalivastaanotto otettiin käyttöön ja www.vantaantyoterveys.fi asiakkaita palvelevat nettisivut avattiin. eArkiston sekä erilaisten etämittauslaitteiden käyttöönottoa on valmisteltu niin, että ne voidaan ottaa käyttöön 2016 aikana.

Liikelaitokselle kehitettiin oma AITO Vantaan Työterveys liikelaitos brändi Vantaa brändin rinnalle. Liikelaitos järjesti työterveyshuollon kunnallisille organisaatioille Työ ja Terveys ry:n valtakunnalliset liikelaitospäivät. Osallistujina oli yli 30 työterveyshuollon kunnallista toimijaa. Verkostoitumista ja vaikutuskanavia on aukaistu silmälläpitäen potentiaalisia työterveyshuoltoon vaikuttavia lainsäädännöllisiä ja rakenteellisia muutoksia mm. kuntalain vaikutukset, soteratkaisu ja työterveyshuollon korvattavuus.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vantaan Työterveys liikelaitos on kuntalain mukaisesti syksyllä 2008 erillisellä päätöksellä perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Vantaan Työterveys liikelaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan.

Liikelaitoksella on johtokunta, jossa on kuusi jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen.
Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan jäsenet:

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Helen Josefsson, puheenjohtaja	Mia Henriikka Salmivuo
Sauli Heinonen, varapuheenjohtaja	Kari Hokkanen
Eila Hyttinen	Varpu Peltonen
Jussi Lempiäinen	Pekka Polkko
Kirsi Mäkilaine	Sari Kuula
Hannu Kokko	Lasse Hyytiäinen

Vantaan Työterveys liikelaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu toimitusjohtaja, vastaava työterveyslääkäri, kolme palvelupäällikköä sekä talouspäällikkö. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen toimitusjohtaja.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2015

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 531 449 eurolla ja se parani 154 454 euroa vuoteen 2014 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 664 € (2 625 € vuonna 2014) ja korkoa kaupungin lainasta 10 658 € (10 500 € vuonna 2014).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 658 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 664 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2015 lopussa 1,9 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2014). Tilikauden 2015 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,014 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,45 milj. euroa (0,09 milj. euroa vuonna 2014).

Liikevaihto oli 7,1 milj. euroa (6,6 milj. euroa vuonna 2014) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,05 miljoonaa euroa (0,06 miljoonaa euroa vuonna 2014). Myynti ylitti talousarvion 15 %:lla.

Toimintakulut olivat 6,6 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,08 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,64 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,5 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2015 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 40 284 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2015 merimiestoimipisteen tappiosta.

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1-31.12.2015 42 696,61 euroa Softmedic-SAP myyntireskontraliittymä- ja e-resepti- investointien valmistuttua.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2015 lopussa 69 henkilöä (68 vuonna 2014).
Henkilöstökulut olivat 3,4 milj. euroa (3,3 milj. euroa vuonna 2014).
Vuokralääkäreiden kustannukset olivat 1,31 milj. euroa. (1,13 milj. euroa vuonna 2014)

Henkilöstömenot alittivat budjetoidun 1,5 %:lla. Vuokratyövoiman käyttö lasketaan palveluostoiksi ja palvelumenot ylittyivät 22,7 %:lla.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vantaan Työterveys liikelaitoksen riskienhallinta on kiinteä osa strategista ja operatiivista johtamista. Liikelaitoksessa suoritetaan jatkuvaa toimintaympäristön ja oman toiminnan riskienarviointityötä mm. toimintaympäristön analyysillä ja eri toimintojen raportoinnilla (mm. talous, asiakkuudet, palautteet). Johtamista ja työterveyshuollon työn riskienhallintaa toteutetaan laatujärjestelmään kirjatuttujen menettelyohjeiden avulla. Sisäinen auditointi aloitettiin keväällä 2015. Riskienarviointityöstä vastaa Vantaan Työterveys liikelaitoksessa työterveysjohtaja.

Talouden kehitystä ja tavoitteiden toteutumista raportoidaan Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle, johtoryhmälle, apulaiskaupunginjohtajalle sekä pääkaupunkiseudun yritystyöterveyshuollon neuvottelukunnalle kirjallisesti sekä säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä.
Vantaan kaupungille asiakkuudelle talousraportointi tapahtuu kuukausittain. Vantaan Työterveys liikelaitos suorittaa taloudellisuuden ja tuloksellisuuden vertailua neljän eri kaupungin alueella sijaitsevien toimipisteidensä välillä. Vantaan Työterveys liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo työterveysjohtaja.

Suurimmat operatiiviset ja tuotannolliset riskit liittyvät potilastietojärjestelmien toimivuuteen muutostilanteissa sekä henkilökuntamuutokset. Näihin riskeihin on varauduttu hyvällä yhteistyöllä palveluidentuottajan kanssa, eliminoimalla aiempien muutostilanteiden aiheuttamat toimintapoikkeavuudet sekä hyvällä henkilöstöjohtamisella.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen sisäisen valvonnan järjestäminen

Toiminnassa noudatettiin hyvän johtamis- ja hallintotavan periaatteita (Hyvän johtamis- ja hallintotavan arvioinnin periaatteet, Vantaan kaupunginhallitus 19.7.2007). Vantaan kaupungin sisäinen tarkastus vastaa Vantaan Työterveys liikelaitoksen sisäisestä tarkastuksesta. Toimintaohjeistusten toteutumista johdetaan hyvällä esimiestyöllä. Säännöllisesti pidettävillä yhteisillä kokouksilla ja esimiestapaamisilla varmistetaan yhteinen käytäntö.

Hankintasopimuksissa käytetään kaupungin yleisiä sopimusehtoja. Kilpailutuksia ei ole järjestetty 2015 aikana. Erityissopimusten laadinnassa ja tulkinnassa käytetään samoin kaupungin konsernihallinnon lakimiespalveluja.

Toimintaohjeistusten toteutumista ja noudattamista johdetaan laatuohjelmaan kirjatuilla menettelyohjeilla sekä hyvällä johtamisella ja esimiestyöllä. Säännöllisesti pidettävillä esimiesten ja henkilökunnan henkilökohtaisilla työntekijänvartti tapaamisilla, yhteisillä toimipiste- ja liikelaitoskokouksilla varmistetaan sovitunmukainen yhteinen käytäntö. Muuttuvaa lainsäädäntöä sekä Vantaan kunnallista päätöksentekoa seurataan aktiivisesti.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kuntalain 1.9.2013 voimaan tullut muutos velvoittaa kunnat yhtiöittämään kilpailuilla markkinoilla tapahtuvan toimintansa 1.1.2015 mennessä. Kuntalain (410/2015) 150 §:n mukaan työterveyshuollon sairaanhoidon palveluiden osalta yhtiöittämisvelvollisuuden siirtymäaika jatkuu vuoden 2016 loppuun asti. Näin ollen Vantaan Työterveys liikelaitoksen tulee yhtiöityä 1.1.2017 mennessä, mikäli se haluaa jatkossa tarjota Vantaalla yrityksille sairaanhoidon palvelua tai Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa ennaltaehkäiseviä tai sairaanhoidon palveluita tai osallistua tarjouskilpailuihin. Muina vaihtoehtoina voidaan katsoa olevan mm. palveluiden ulkoistus.
Valmisteilla olevan SOTE ratkaisun vaikutuksia työterveyshuoltoon ei vielä ole tiedossa. Vallalla näyttäisi olevan ajatus sairaanhoidon siirtämisestä työterveyshuollosta perusterveydenhuoltoon ainakin osittain. Työterveyshuollon rahoitus tulee tarkasteluun lähivuosina, ja oletettavaa on, että korvattavuus rakennetta tullaan muuttamaan ja sen vaikutukset ovat oletettavasti työterveyshuollon ostoja vähentäviä.
Yleinen taloudellinen lama on näkynyt selvimmin 2010 jälkeen työterveyshuollon kiristyvinä markkinoina
Mm yllämainituista syistä on todennäköistä, että työterveyshuollon palveluidentuottajien palvelukonsepti, tuotteistus ja ansaintalogiikka tulee lähivuosina uudelleen rakennettavaksi.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja/ varauksia on 541 034 euroa. Tilikaudella kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuun omaisuuteen kohdistuneet 33 660,38 euroa.
Työterveysjohtajan esitys tilikauden 2015 tuloksen käsittelystä Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle on seuraava:

Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 560 933,99 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään sekä taseeseen kertyneistä edellisten tilikausien ylijäämistä siirretään 141 000,00 euroa Vantaan kaupungin taseen omaan pääomaan tilikauden 2016 kirjanpidossa.

5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	6 203	7 129	926
Liiketoiminnan muut tuotot	30	53	23
Henkilöstömenot	-3 489	-3 397	92
Materiaalit ja palvelut	-2 280	-2 724	-444
Muut kulut	-452	-475	-23
Poistot	-34	-34	0
Liikeylijäämä (alijäämä)	-22	552	574
Muut rahoitustuotot ja kulut	-12	-11	1
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	34	34	0
Tuloverot	0	-14	-14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	561	561

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Varsinaisen toiminnan rahavirta	0	561	561
Rahoitustoiminnan rahavirta	0	-208	-208
Investointien rahavirta	-50	0	50
Muiden maksuvalmiuden muutosten rahavirta	0	0	0
Rahavarojen muutos	-50	353	403

5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tuloslaskelma		1.1. - 31.12.2015		1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto		7 128 523,73		6 599 568,68
Liiketoiminnan muut tuotot		52 596,60		60 246,44
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-	84 987,81	-	72 901,00
Palvelujen ostot	-	2 638 937,40	-	2 343 089,59
	-	2 723 925,21	-	2 415 990,59
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-	2 641 153,08	-	2 602 102,08
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-	605 886,36	-	587 150,92
Muut henkilösivukulut	-	150 069,36	-	135 780,34
	-	3 397 108,80	-	3 325 033,34
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-	33 660,38	-	25 431,92
Liiketoiminnan muut kulut	-	474 514,42	-	447 184,74
Liikeylijäämä (-alijäämä)		551 911,52		446 174,53
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot		2 831,25		68,95
Kunnalle maksetut korkokulut	-	10 658,00	-	10 500,01
Korvaus peruspääomasta	-	2 664,00	-	2 624,99
Muut rahoituskulut	-	387,19	-	17,04
	-	10 877,94	-	13 073,09
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		541 033,58		433 101,44
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-	9 036,22	-	6 118,74
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		42 696,61		31 550,65
Tuloverot	-	13 759,98	-	21 291,48
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		560 933,99		437 241,87

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	29,5	35,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	29,5	35,3
Voitto, %	7,6	6,6

Vantaan Työterveys liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	551 911,52	446 174,53
Poistot ja arvonalentumiset	33 660,38	25 431,92
Rahoitustuotot ja -kulut	- 10 877,94	- 13 073,09
Tuloverot	- 13 759,98	- 21 291,48
	560 933,98	437 241,88
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	- 33 977,51
Toiminnan ja investointien rahavirta	560 933,98	403 264,37
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	0,00	- 110 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	46 061,36	- 395 419,90
Saamisten muutos muilta	- 22 005,23	- 125 677,87
Korottomien velkojen muutos kunnalta	8 785,12	1 031,47
Korottomien velkojen muutos	- 240 455,46	- 70 167,88
Rahoituksen rahavirta	- 207 614,21	- 700 234,18
Rahavarojen muutos	353 319,77	- 296 969,81
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	446 611,05	93 291,28
Rahavarat 1.1.	93 291,28	390 261,09
	353 319,77	- 296 969,81

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	612 633	-226 483
Investointien tulorahoitus, %	0,0	1 286,9
Lainanhoitokate	63,1	15,3
Kassan riittävyys, pv	24,6	5,4
Quick ratio	2,7	1,9
Current ratio	2,7	1,9

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	40 560,62	74 221,00
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	26 538,11	6 985,00
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	0,00	42 696,61
	26 538,11	49 681,61
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	14 022,51	24 539,39
	14 022,51	24 539,39
Vaihtuvat vastaavat	2 799 830,40	2 470 566,76
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	427 894,90	408 717,43
Saamiset kunnalta	1 922 496,69	1 935 263,82
Muut saamiset	2 827,76	33 294,23
	2 353 219,35	2 377 275,48
Rahat ja pankkisaamiset	446 611,05	93 291,28
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 840 391,02	2 544 787,76
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 440 682,63	879 748,64
Peruspääoma	37 500,00	37 500,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	842 248,64	405 006,77
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	560 933,99	437 241,87
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	201 051,36	234 711,75
Poistoero	40 560,62	31 524,40
Vapaaehtoiset varaukset	160 490,74	203 187,35
Vieras pääoma	1 198 657,03	1 430 327,37
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	150 000,00	150 000,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	0,00	1 191,66
Ostovelat	224 224,16	516 933,40
Korottomat velat kunnalta	10 000,59	1 215,47
Muut velat	120 997,74	112 879,75
Siirtovelat	693 434,54	648 107,09
	1 048 657,03	1 280 327,37
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 840 391,02	2 544 787,76

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	57,8	43,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	16,7	21,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 403,2	842,2
Lainakanta 31.12., 1000 €	150,0	150,0

5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pienet käyttöomaisuusinvestoinnit, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa on kirjattu tilikauden kuluksi.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2015	2014
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Myyntituotot kunnalta	2 762	2 364
Myyntituotot muilta	4 366	4 221
Muut tuet ja avustukset	53	75
Toimintatuotot yhteensä	7 181	6 660

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	
1 000 €	Vuosina 2014 - 2018
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	39 190
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	38 796
Poikkeama, €	395
Poikkeama, %	1,02

Valtuustoryhmille annetut tuet		
	2015	2014
Kansallinen Kokoomus Vantaa	0,9	1,1
Perussuomalaiset	0,1	0,2
Suomen Sos.Dem. puolue Vantaa	0,9	1,1
Vantaan vihreät	0,2	0,2
Yhteensä	2,1	2,6

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	9	6
Poistoeron muutokset yhteensä	9	6

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
1 000 €	Aineettomat oikeudet	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	7	43	50
Siirrot erien välillä	43	-43	0
Tilikauden poisto	-23	0	-23
Poistamaton hankintameno 31.12.	27	0	27

Aineelliset hyödykkeet			
1 000 €	Muu kalusto	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	25	0	25
Tilikauden poisto	-11	0	-11
Poistamaton hankintameno 31.12.	14	0	14

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2015	2014
Peruspääoma 1.1.	38	38
Peruspääoma 31.12.	38	38
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	842	515
Ylijäämän siirto	0	-110
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	842	405
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	561	437
Oma pääoma yhteensä	1 441	880

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2015	2014
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	41	32
Poistoero yhteensä	41	32

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	680	627
Muut tilinpäätösjaksotukset	14	21
Siirtovelat yhteensä	693	648

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2015	2014
Virka- ja työsuhteisia	69	68
Yhteensä	69	68

5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOS

Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan ja työterveysjohtajan allekirjoitukset

Vantaalla

Helen Josefsson
Puheenjohtaja

Eila Hyttinen

Eila Hyttinen

Jussi Lempiäinen

P: LARSA

Kirsi Mäkilaine

Hannu Kokko

LARSA HYYRYLÄINEN.

Anne-Marie Hovi
työterveysjohtaja, toimitusjohtaja

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla ___ ____ 2016

BDO Audiator Oy
JHTT -yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.3 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätös

5.3.1 Toimintakertomus

Suun terveydenhuollon liikelaitos on kunnallinen liikelaitos, jonka toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon liikelaitos toimii asiantuntijana suun terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa yhteistyössä eri viranomaisten ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Suun terveydenhuollon palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten suun terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja sairauksia hoitamalla sekä toimintakykyä parantavilla kuntoutustoimenpiteillä. Työnjako on oleellinen osa kustannustehokasta suun terveydenhuollon toimintaa. Toiminnan järjestämisessä tukeudumme tutkittuun tietoon ja keskitymme asiakaslähtöiseen vaikuttavaan ja laadukkaaseen toimintaan.

Toimitusjohtajan katsaus

Toiminnan ja talouden tasapaino oli keskeisin tavoite toimintakaudella.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä kasvoi voimakkaasti 2015. Vuoden aikana annettiin palveluja 73 048 asiakkaalle. Asiakkaiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden 4,2 %.

Suun terveydenhuollossa toteutui 140 373 hammaslääkärikäyntiä (144 238 käyntiä vuonna 2014, vähennystä edelliseen vuoteen 2,7%), 44 370 suuhygienistikäyntiä (42 404 käyntiä vuonna 2014, lisäystä edelliseen vuoteen 4,6%) sekä 12 397 hammashoitajakäyntiä (10 787 käyntiä vuonna 2014, lisäystä 14,9%).
Oikomishoidossa olevien potilaiden määrä oli 6364 (6 352 potilasta vuonna 2014).

Suun terveydenhuollon kiireelliseen ensiapuun pääsi saman päivän aikana. Ensiapukäynnit lisääntyivät 8,2 % edelliseen vuoteen verrattuna (2015 22 741 käyntiä, 2014 21 012). Pääkaupunkiseudun (PKS) virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen ja PKS Suun erikoishoidon yksikön käyttö oli väestösuhdetta alhaisempaa.

Peruuttamattomat poisjäännit vähenivät 1,8 % (2015 9354 käyntiä ja 2014 9526 käyntiä). Lasten ja nuorten poisjäännit lisääntyivät 0,4 %, ja aikuisten poisjäännit vähentyivät 4,6 %. Peruuttamattomien poisjääntien kliinisten tuntien määrä väheni 2,2 % vuoteen 2014 verrattuna (2015 5622 h ja 2014 5746 h).

Hampaiden reikiintymisindeksin d+D mukaan 5-vuotiaiden hammasterveys oli 0,4 12-vuotiaiden hammasterveys oli 0,6 ja 15-vuotiaiden hammasterveys oli 1,0. Mainittavaa muutosta 2014 vuoteen ei ollut. Koko väestön hammasterveys on pysynyt lähes samana neljän vuoden aikana non-kumulatiivisen D+d tilaston mukaan.

Hoitotakuussa pysyttiin asiakasmäärän kasvusta huolimatta. Kiireettömään tutkimukseen odottavien asiakkaiden määrä oli 5177 ja odotusaika 3kk3vk 31.12.2015. Palvelut tuotettiin lähes 100% omana toimintana. Vuokratyövoiman käyttö oli vähäistä ja painottui henkilöstön koulutuspäiville.

Sosiaali- ja terveystoimen asiakastyytyväisyyskyselyssä suun terveydenhuollon asiakkaiden antamien kouluarvosanojen keskiarvo oli kiitettävä eli 9,36 vuonna 2014
Kanteluiden ja asiakaspalautteiden määrä pysyi aikaisempien vuosien tasolla. Kanteluita tehtiin suun terveydenhuollosta yksi. Kaupungin sähköisen palautejärjestelmän kautta tuli yhteensä 141 asiakaspalautetta, joista positiivisia oli 33.

Yhteistyötä lasten suun terveyden edistämiseksi tehtiin sosiaali- ja terveystoimen toimialan sisällä säännöllisissä tapaamisissa äitiys- ja lastenneuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kanssa. Yhteistyössä saatiin aikaan neuvolan kanssa yhteinen kutsukehote 3- ja 5-vuotiaille. Sivistystoimen toimialan ja kouluterveyden-

huollon kanssa tavattiin koululaisten hyvinvointiyhteistyön merkeissä ja valmistettiin jokaisen koulun syksyn tiedotteeseen liitettävä koululaisen hyvinvointitiedote sekä Vilma-tiedote kouluterveydenhuollon palveluista. Vantin ateriapalvelun kanssa tavattiin lasten terveellisen ruokailun edistämiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön päivähoitoa koskevan suosituksen johdosta tavattiin varhaiskasvatuksen johtoa. Sen perusteella Suupeili-projekti suunnitteli yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa Hymyhammas-terveystuokion. Mallia pilotoitiin keväällä ja otettiin käyttöön päiväkotien esiopetuksessa syksystä alkaen. Hymyhammas-malli otetaan käyttöön myös koko pääkaupunkiseudulla. Lasten suupeili-projekti jatkoi toimintaa vielä vuoden loppuun ja osallistui moniin tapahtumiin, kuten terveysmessut, koulujen hyvinvointiviikot, armeijan kutsunnat ja ehkäisevän päihdetyön viikko. Projektissa saatiin valmiiksi mm. sähköistä terveydenedistämismateriaalia ja oppaita yhteistyökumppaneille.

Lasten, aikuisten ja ikääntyneiden yksilöllistä suun hoitoa jatkettiin toimintamallien mukaisesti. Tuettiin eri ikäisten suun terveyden edistämistä ja omahoitoa yksilöllisten hoitovälien mukaisilla tutkimuskäynneillä.

Jatkettiin päihdekuntoutujien yhteistyömallin mukaista toimintaa asumiskeskus Koisonrannan, ehkäisevän päihdetyön yksikön ja huumeklinikan vieroitusyksikön kanssa.
Käynnistettiin yhteistyömalli paljon palveluja käyttävien / monisairaiden henkilöiden tavoittamiseksi yhteistyössä terveysasemapalveluiden asiakasvastaavahoitajien kanssa (asva). Koulutettiin toimintamalliin liittyen asva-hoitajia havaitsemaan ja haastattelemaan asiakkaan suun terveydentilanteeseen vaikuttavia tekijöitä, kertomaan omahoidon merkityksestä ja toteutuksesta sekä ohjaamaan tarvittaessa suun terveydenhuollon palvelujen piiriin.
Ikääntyneiden suun terveyttä kehitettiin voimassa olevien toimintamallien mukaisesti niin avo- kuin hoivaasumisen piirissä olevien osalta sekä vanhus- ja vammaispalvelujen osalta.
Lastensuojelun ja suun terveydenhuollon yhteistyökäytäntöjä kehitettiin huolen puheeksi ottamiseksi suun terveydenhuollossa.
Toimittiin aktiivisesti maahanmuuttajien palvelupisteessä ja arvioitiin tulevaisuuden toimintamalleja.

Otettiin käyttöön osana Vantaan uudistuneita internet sivustoja kaikenikäisten käyttöön tarkoitettu omahoitoportaali.

Oikomishoitoa annettiin Leinikkitien, Myyrmäen ja Länsimäen hammashoitoloissa. Erikoishammaslääkärikäynnit vähenivät osa-aikaeläkkeen vuoksi. Tätä tasoitettiin suuhygienistien oikomiskäyntejä lisäämällä. Yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa, Leinikkitiellä oli oikomishoidon erikoistumiskoulutuksen kuntaharjoittelussa kaksi hammaslääkäriä, toinen alkuvuodesta ja toinen huhtikuusta alkaen. Myyrmäessä toimiva hammaslaboratorio teki tarvittavat oikomiskojeet, mutta niitä hankittiin tarpeen mukaan myös yksityisiltä hammasteknikoilta.

Anestesiapalveluja myytiin Keravan, Sipoon, Nurmijärven, Tuusulan ja Inkoon kunnille.

Tunnusluvut

Suun terveydenhuollon liikelaitos

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
suun terveydenhuollon asiakkaat	65 639	65 759	68 059	69 134	67 821	69 068	70 114	73 408
tutkitut	38 745	35 104	36 708	39 741	37 404	41 638	37 791	39 418
käynnit yhteensä	188 927	184 638	186149	194 002	193 983	195 17	193 485	197 142
kliiniset tunnit (kaikki suorittajat[1])	109 343	105 149	114 059	125 960	125 787	130 495	129 537	123 611
käynnit hammaslääkärillä	144 047	139 678	137 426	138 942	144 147	146 032	144 238	144 287
käynnit suuhygienistilla	39 274	39 431	46 390	48 183	46 001	44 269	42 404	44 377
käynnit hammashoitajalla	4 750	5 074	5 743	6 613	7 265	9 601	10 787	12 397
peruuttamattomat poisjäännit	11 829	11 498	12 034	11986	9 619	9 752	9 526	9 354
peruuttamattomien poisjääntien kliiniset tunnit	6 793	6 661	7 279	7 329	5870	5 881	5 746	5 622
kiireettömän hoidon jonossa	6 132	6 994	6 561	4 182	3689	3 951	4 221	5 177
jonotusaika (joulukuun lopun poikkileikkaustieto)	yli 8 kk	6,5kk	5kk 3vk	5kk 4vk	4kk 1vk	4kk 0vk	3kk 2vk	3kk 3vrk
hammaslääkärissäkävijöiden osuus väestöstä (peittävyys)	34,1	33,7	34,4	27,7	26,2	26,3	26,2	26,6
hammaslääkärissäkäynti/ potilas (toistuvuus)	2,2	2,1	2,0	2,0	2,7	2,7	2,6	2,6
Kelan korvaama hammashoito								
asiakkaat/ lkm	40 387	40 612	39 661	40614	41 548	41 906	41 454	41 407
hammashoitokorvausta saaneiden osuus Vantaan väestöstä %	20,7	20,5	19,8	20	20,2	20,1	19,9	19,6
Suun terveydenhuollon kustannukset								
kokonaiskustannukset (1000 €)	17 584	17 645	17 501	20 571	21 818	22 176	22 273	22 548
euroa/ tutkittu	454	503	477	518	583	585	589	572
Asiakasmaksutulot (1 000 €)	3 729	4 096	4871	5174	5318	5246	5389	5498

[1] Suorittaja: erikoishammaslääkäri, hammaslääkäri, suuhygienisti

Liikelaitoksen talous, investoinnit ja rahoitus

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 68.210,00 euroa ja korkoa kaupungin lainasta 159.158,00 euroa.

Liikevaihto oli 21.955.679,30 euroa (21.456.644,23 vuonna 2014), kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 2,1% mikä johtuu sisäisen palvelumyynnin ja ulkoisen asiakasmaksutuottojen kasvusta. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 639.146,97 euroa (681.145,48 euroa vuonna 2014).

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 5.498.405,11 euroa (5.387.794,85 euroa vuonna 2014) ja palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 15.958.601,64 euroa (15.366.420.62 euroa vuonna 2014) muutos +3,9 johtuu hinnantarkastuksen (1,5%) lisäksi suoritettujen toimenpiteiden määrän kasvusta verrattuna edelliseen vuoteen. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2015 oli 415.263 kappaletta, joka ylitti palvelusopimuksen määrän 411 110 kappaletta +1,0%:lla. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön tehostamisesta sekä oman kapasiteetin kohdistamisesta vaativampiin hoitotoimenpiteisiin. Volyymin kasvu perustui palvelusopimukseen sisältyvään +./. 2%:n määräklausuuliin.

Operatiiviset kulut olivat 22.339.744,35 euroa (vuonna 2014 22.272.201,75 euroa), josta materiaali- ja palveluostoja oli 5.086.257,15 euroa (vuonna 2014 5.202049,12 euroa), henkilöstökuluja 15.637.568,31 euroa (vuonna 2014 15.348.795,99 euroa). Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2015 1.546.478.62 euroa (vuonna 2014 1.579.555,09 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 69.440,27 euroa (vuonna 2014 141.601,55 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2015 olivat 65.860,00 euroa (vuonna 2014 128.957,76 euroa).

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset: korkokulut kunnalle 159 158,00 euroa (korko 7,00 %) ja korvaus peruspääomasta 68 210,00 euroa. Yhdystilillä olevat rahat (=saamiset kunnalta) olivat vuoden 2015 lopussa 2.736.271,36 euroa (vuonna 2014 3.357.892,01 euroa). Liikelaitoksen pankkisaamiset vuoden 2015 lopulla olivat 1.780.177,66 euroa (vuonna 2014 839.969,15 euroa).

Liikelaitoksen tulos oli 41.339,33 euroa ylijäämäinen (vuonna 2014 alijäämä oli 265.061,96 euroa) johtuen tehdyistä sopeutustoimenpiteistä.

Toiminta vuonna 2015

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos on kuntalain 10 a luvun mukaisesti 1.6.2010 perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta huolehtii kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti tehtäväalueensa toiminnan tuloksellisuudesta. Johtokunta kokoontui vuoden 2015 aikana kahdeksan kertaa.

Liikelaitoksen johtokunta kaudella 2013-2017

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Eija Grönfors pj.	Hilkka Pokki
Seija Puha vpj.	Raija Virta
Kari Nyman	Miika Huttunen
Timo Nyyssönen	Markus Välilä
Jussi Suoverinaho	Markku Naumanen
Eve Rämö	Sirpa Mikonranta

Kaupungin organisaatiossa Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan. Liikelaitosta johtaa suun terveydenhuollon johtaja, joka toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana. Toiminta on ollut organisoituna 1.1.2014 lähtien kolmeen tulosyksikköön: suun terveydenhuollon vastaanottopalvelut
(keskitetyt palvelut), kiireetön vastaanottotoiminta sekä terveyden edistäminen ja oikomishoito, joita johtavat ylihammaslääkärit. Toimipisteitä on 32 sekä kaksi liikkuvaa yksikköä.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2015 aikana yhteensä 319 henkilöä (311 vuonna 2014), joista määräaikaisia oli 46 (37 vuonna 2014). Henkilöstökulut olivat 15.637.568,31 euroa (15.348.795,99 euroa vuonna 2014).

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Toiminnassa noudatetaan hyvän johtamis- ja hallintotavan periaatteita. Toimintaohjeistusta on kehitetty ohjaamaan sisäistä valvontaa tulosyksiköissä esimiestyön kautta. Säännöllisesti pidettävillä yhteisillä kokouksilla taataan yhteinen käytäntö. Suun terveydenhuollon ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä esimiesten järjestelmällisellä koulutuksella taataan yhteinen näkemys.

Liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo toimitusjohtaja. Tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta raportoidaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnalle säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä. Vantaan kaupungille raportointi tapahtuu kolmannes vuosittain.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen vakuutukset on hoidettu osana kaupungin vakuutuksia ja ne kilpailutettiin vuonna 2013. Tämä varmistaa kattavan vakuutusturvan ja ajantasaisuuden.

Suun terveydenhuollon toimintaan on kohdistunut normaaleina pidettäviä potilasvalituksia. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2015 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei suun terveydenhuollon liikelaitoksella ole.

Hankintasopimuksissa käytetään kaupungin yleisiä sopimusehtoja. Erityissopimusten laadinnassa ja tulkinnassa käytetään mm. kaupungin sosiaali- ja terveystoimen hankintayksikön erityisasiantuntija- ja lakimiespalveluja.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 41.339,33 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi. Kertynyttä kumulatiivista pääoman alijäämää ei pystytä kattamaan vuoden 2015 ylijäämällä, joten pääoma jää alijäämäiseksi.

Liikelaitoksen peruspääoman alijäämä tulee kattaa seuraavien vuosien aikana vallitsevan normiston mukaisesti. Liikelaitoksella on suunnitelma jolla alijäämä tullaan kattamaan seuraavien vuosien kuluessa. Suunnitelman eri osista arvioidaan syntyvän lisäsäästöjä ja tuottoja vuonna 2016 talousarvion lisäksi vuositason luvuiksi muutettuna seuraavasti: SEHYK 75.000 €, materiaali- ja palveluostot 50.000 € sekä toiminnan sisäinen tehostaminen 75.000 €.

5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	21648	21955	307
Liiketoiminnan muut tuotot	1000	639	-361
Materiaalit ja palvelut	-5069	-5086	-17
Henkilöstökulut	-15565	-15638	-73
Poistot ja arvonalentumiset	-61	-69	-8
Liiketoiminnan muut kulut	-1699	-1546	153
Liikeylijäämä (-alijäämä)	254	255	1
Muut rahoitustuotot	0	14	14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	-68	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	-214	13
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	27	41	14

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Toiminnan ja investointien rahavirta	13	45	32
Rahoituksen rahavirta	0	895	895
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	895	895
Rahavarojen muutos	13	940	927

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Irtain omaisuus	75	66	-9

5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	21 955 679,30	21 456 644,23
Liiketoiminnan muut tuotot	639 146,97	681 145,48
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 116 745,84	-1 209 952,60
Palveluiden ostot	-3 969 511,31	-3 992 096,52
	-5 086 257,15	-5 202 049,12
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-12 170 514,08	-11 980 584,15
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2 780 060,81	-2 699 441,30
Muut henkilösivukulut	-686 993,42	-668 770,54
	-15 637 568,31	-15 348 795,99
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-69 440,27	-141 601,55
Liiketoiminnan muut kulut	-1 546 478,62	-1 579 555,09
Liikeylijäämä (-alijäämä)	255 081,92	-134 212,04
Rahoitustuotot aj -kulut		
Korkotuotot	13 715,50	9 615,14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159 158,00	-159 158,00
Korvaus peruspääomasta	-68 210,00	-68 210,00
Muut rahoituskulut	-90,09	-97,06
	-213 742,59	-217 849,92
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	41 339,33	-352 061,96
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	87 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	41 339,33	-265 062,00

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,9	-4,2
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	8,9	-4,2
Voitto, %	0,2	-1,6

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	255 081,92	-134 212,04
Poistot ja arvonalentumiset	69 440,27	141 601,55
Rahoitustuotot ja -kulut	-213 742,59	-217 849,92
	110 779,60	-210 460,41
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-65 860,00	-128 957,76
Toiminnan ja investointien rahavirta	44 919,60	-339 418,17
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-61 076,40	-38 996,14
Saamisten muutos kunnalta	822 054,58	547 176,08
Saamisten muutos muilta	-19 179,95	-62 008,91
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-1 931,87	508,08
Korottomien velkojen muutos muilta	155 422,55	32 521,06
Rahoituksen rahavirta	895 288,91	479 200,17
Rahavarojen muutos	940 208,51	139 782,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 780 177,66	839 969,15
Rahavarat 1.1.	839 969,15	700 187,15
	940 208,51	139 782,00

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., t	834 856	789 936
Investointien tulorahoitus, %	168,2	-163,2
Lainanhoitokate	1,7	-0,3
Kassan riittävyys, pv	28,8	13,6
Quick ratio	1,8	1,8
Current ratio	1,8	1,8

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tase	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	196 548,40	200 128,69
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	196 548,42	200 128,69
	196 548,42	200 128,69
Vaihtuvat vastaavat	6 587 398,05	6 450 064,17
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	817 006,40	797 864,69
Saamiset kunnalta	3 990 167,75	4 812 222,33
Muut saamiset	46,24	8,00
	4 807 220,39	5 610 095,02
Rahat ja pankkisaamiset	1 780 177,66	839 969,15
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 783 946,45	6 650 192,86
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	757 723,57	716 384,24
Peruspääoma	974 435,00	974 435,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-258 050,76	7 011,20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	41 339,33	-265 061,96
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
Toimeksiantojen pääomat	0,00	61 076,40
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,00	61 076,40
Vieras pääoma	6 026 222,90	5 872 732,22
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	2 273 680,16	2 273 680,16
Lyhytaikainen		
Ostovelat	288 242,67	243 465,26
Korottomat velat kunnalta	0,00	1 931,87
Muut velat	688 572,20	645 613,11
Siirtovelat	2 775 727,87	2 708 041,82
	3 752 542,74	3 599 052,06
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 783 946,47	6 650 192,86

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	57,8	43,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	16,7	21,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 403,2	842,2
Lainakanta 31.12., 1000 €	150,0	150,0

5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2015	2014
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Korvaukset valtiolta	90	114
Myyntituotot kunnilta ja kuntayhtymiltä	112	98
Myyntituotot muilta	5 512	5 400
Opetuspalvelumaksut	5	7
Palvelusopimukseen perustuvat tuotot	16 237	15 838
Liiketoiminnan muut tuotot	639	681
Toimintatuotot yhteensä	22 595	22 138

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet				
		Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineelliset hyödykkeet				
	Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
	Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta

Suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	
1 000 €	Vuosina 2014 - 2018
Suunnitelman mukaiset poistot keskimäärin	105
Poistonalaisten investointien omahankintameno keskimäärin	159
Poikkeama, €	-54
Poikkeama, %	-33,96

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
1 000 €	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	200	200
Lisäykset tilikauden aikana	66	66
Tilikauden poisto	-69	-69
Poistamaton hankintameno 31.12.	197	197

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2015	2014
Peruspääoma 1.1.	974	974
Peruspääoma 31.12.	974	974
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-258	7
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-258	7
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	41	-265
Oma pääoma yhteensä	758	716

Toimeksiantojen pääomat		
1 000 €	2015	2014
Lahjoitusrahastojen pääomat	0	61
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	0	61

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilökulujen jaksotukset	2 748	2 675
Muut tilinpäätösjaksotukset	27	33
Siirtovelat yhteensä	2 775	2 708

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Leasingvastuut		
1 000 €	2015	2014
Tilikaudella maksetut	140	128
Myöhemmin maksettavat	297	386
Leasingvastuut yhteensä	437	514

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2015	2014
Virka- ja työsuhteisia	273	274
Määräaikaisia	46	37
Yhteensä	319	311

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2015	2014
Kansallinen kokoomus Vantaa	700	300
Perussuomalaiset	120	100
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	1 323	1 080
Vihreä liitto Vantaa	175	200
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	2 318	1 680

5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen 2015 allekirjoitukset

Eija Grönfors
johtokunnan puheenjohtaja

Selja Puha
johtokunnan jäsen, vara pj.

Kar Nyman
johtokunnan jäsen

Timo Nyyssönen
johtokunnan jäsen

Jussi Suovernato
johtokunnan jäsen

Eve Rämö
johtokunnan jäsen

Joona Iso-Lotila
suun terveydenhuollon johtaja, tj.

Vantaalla 17.2.2016

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Vantaalla ____ 2016

5.4 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

	Tuloslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Tuloslaskelma yhteensä
Toimintatuotot							
Myyntituotot, ulkoiset	38,44	29,26	0,00				67,70
Myyntituotot, sisäiset	5,34	29,09	0,00	-5,34	-29,09	0,00	0,00
Maksutuotot, ulkoiset	93,82	6,23	0,00				100,05
Maksutuotot, sisäiset	0,85	0,05	0,03	-0,85	-0,05	-0,03	0,00
Tuet ja avustukset, ulkoiset	40,80	1,14	0,01				41,95
Tuet ja avustukset, sisäiset	0,00	0,64	0,00	0,00	-0,64	0,00	0,00
Muut toimintatuotot, ulkoiset	63,75	0,19	0,75				64,68
Muut toimintatuotot, sisäiset	118,17	0,00	0,42	-118,17	0,00	-0,42	0,00
Valmistus omaan käyttöön	108,53		1,31				109,84
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-442,10	-43,80	-0,28				-486,18
Palvelujen ostot, ulkoiset	-686,63	-7,72	-3,66				-698,00
Palvelujen ostot, sisäiset	-33,95	-1,90	-0,01	33,95	1,90	0,01	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk	-46,69	-2,73	-0,05				-49,47
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis	-0,02	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
Avustukset, ulkoiset	-119,25	-0,01	0,00				-119,25
Avustukset, sisäiset	-0,66	0,00	0,00	0,66			0,00
Muut toimintakulut, ulkoiset	-43,61	-3,28	-0,04				-46,93
Muut toimintakulut, sisäiset	-114,69	-3,34	-0,01	114,69	3,34	0,01	0,00
Toimintakate	-1 017,90	3,82	-1,52	24,95	-24,53	-0,43	-1 015,60
Verotulot	934,03						934,03
Valtionosuudet	150,50						150,50
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot, ulkoiset	12,95	0,00	1,70				14,65
Korkotuotot, sisäiset	0,17	0,00		-0,17			0,00
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	21,00	0,02	0,05				21,07
Muut rahoitustuotot, sisäiset	0,07	0,00		-0,07			0,00
Korkokulut, ulkoiset	-5,86	0,00					-5,86
Korkokulut, sisäiset	0,00	-0,17		0,00	0,17		0,00
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-0,29	0,00	-0,06				-0,35
Muut rahoituskulut, sisäiset	0,00	-0,07		0,00	0,07		0,00
Vuosikate	94,67	3,59	0,17	24,72	-24,28	-0,43	98,43
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-89,31	-1,85	-0,45				-91,62
Kertaluonteist poistot	-1,70						-1,70
Arvonalentumiset	-4,77						-4,77
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset tuotot	1,00						1,00
Tilikauden tulos	-0,11	1,74	-0,29	24,72	-24,28	-0,43	1,35
Varausten ja rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-0,97	0,29				-0,69
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-0,11	0,77	0,00	24,72	-24,28	-0,43	0,66

	Rahoituslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Rahoitus-laskelma yhteensä
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	94,67	3,59	0,17	-24,71	24,29	0,43	98,43
Satunnaiset erät	1,00						1,00
Tulorahoituksen korjauserät	-37,20	-0,13					-37,33
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-146,13	-2,39	-4,31				-152,84
Rahoitusosuudet investointeihin	5,62	0,15					5,77
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	48,23	0,15					48,37
Toiminnan ja investointien rahavirta	-33,82	1,37	-4,15	-24,71	24,29	0,43	-36,59
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-0,07		-2,90				-2,98
Antolainasaamisten vähennykset	0,16		2,19				2,36
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	152,00						152,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-136,86						-136,86
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6,95						6,95
Oman pääoman muutokset	8,05		2,00				10,05
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-0,03	-0,06					-0,10
Vaihto-omaisuuden muutos	-10,59						-10,59
Saamisten muutos	-13,31	0,26	2,73	-0,21	-0,16	0,14	-10,55
Korottomien velkojen muutos	0,69	1,05	-0,19	0,24	-0,01		1,78
Rahoituksen rahavirta	6,98	1,25	3,83	0,03	-0,17	0,14	12,05
Rahavarojen muutos	-26,84	2,61	-0,32	-24,69	24,12	0,56	-24,54

5.5 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	494,00	771,05
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 53,49	- 3,64
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	- 120 000,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)	440,51	- 119 232,59
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 681 553,42	1 666 971,33
Muut rahoitustuotot	41 000,00	19 303,75
Muut rahoituskulut	0,00	- 0,73
	1 722 553,42	1 686 274,35
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	1 722 993,93	1 567 041,76
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 1 722 993,93	- 1 567 041,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	440,51	- 119 232,59
Rahoitustuotot ja -kulut	1 722 553,42	1 686 274,35
Toiminnan rahavirta	1 722 993,93	1 567 041,76
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	- 2 904 060,78	- 9 780 111,66
Antolainasaamisten vähennykset muilta	2 192 389,46	726 253,77
Oman pääoman muutokset	0,00	20 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 41 338,38	- 12 684 787,72
Saamisten muutos muilta	- 292 680,72	- 3 840,87
Korottomien velkojen muutos muilta	- 103 577,39	120 000,00
Rahoituksen rahavirta	- 1 149 267,81	- 1 622 486,48
Rahavarojen muutos	573 726,12	- 55 444,72
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	643 029,55	69 303,43
Rahavarat 1.1.	69 303,43	124 748,15
	573 726,12	- 55 444,72

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	57 681 965,98	56 970 294,66
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	57 681 965,98	56 970 294,66
Vaihtuvat vastaavat	31 826 972,80	30 919 227,58
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	30 552 509,79	30 511 171,41
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	498 766,39	202 757,64
Siirtosaamiset	132 667,07	135 995,10
Rahat ja pankkisaamiset	643 029,55	69 303,43
VASTAAVAA YHTEENSÄ	89 508 938,78	87 889 522,24
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	89 492 516,17	87 769 522,24
Muut omat rahastot	89 492 516,17	87 769 522,24
Vieras pääoma	16 422,61	120 000,00
Siirtovelat	16 422,61	120 000,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	89 508 938,78	87 889 522,24

5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	2 980,64	0,00
Valmistus omaan käyttöön	1 311 874,19	3 057 199,10
Liiketoiminnan muut tuotot	756 082,95	103 687,62
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 37 480,59	- 11 526,74
Palvelujen ostot	- 2 215 354,48	- 3 380 066,00
	- 2 252 835,07	- 3 391 592,74
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 220 606,57	- 140 485,27
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 52 417,19	- 47 892,47
Muut henkilösivukulut	- 8 032,98	8 894,09
	- 281 056,74	- 179 483,65
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 453 415,26	- 244 331,70
Liiketoiminnan muut kulut	- 47 305,92	- 19 727,59
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	- 48,47	0,00
Muut rahoituskulut	- 79,28	0,00
	- 127,75	0,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 963 802,96	- 674 248,96
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	963 802,96	674 248,96
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 963 802,96	- 674 248,96
Poistot ja arvonalentumiset	453 415,26	244 331,70
	- 510 387,70	- 429 917,26
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 4 313 150,58	- 3 065 199,10
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 4 823 538,28	- 3 495 116,36
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	2 000 000,00	4 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 46 912,91	2 644 767,23
Saamisten muutos muilta	2 976 228,39	- 3 076 438,02
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	- 52,70
Korottomien velkojen muutos muilta	- 105 777,20	- 73 160,15
Rahoituksen rahavirta	4 823 538,28	3 495 116,36
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	16 876 988,00	13 017 252,68
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 670 777,86	5 819 313,63
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 994,70	0,00
	6 677 772,56	5 819 313,63
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	10 199 215,44	7 197 939,05
Vaihtuvat vastaavat	7 425 449,74	10 354 765,22
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	7 325 240,11	7 278 327,20
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	25 048,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	3 001 276,39
Siirtosaamiset	75 161,63	75 161,63
VASTAAVAA YHTEENSÄ	24 302 437,74	23 372 017,90
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	24 274 444,71	23 238 247,67
Muut omat rahastot	24 274 444,71	23 238 247,67
Vieras pääoma	27 993,03	133 770,23
Lyhytaikainen		
Ostovelat	1 834,48	79 311,57
Muut velat	13 155,87	18 940,56
Siirtovelat	13 002,68	35 518,10
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	24 302 437,74	23 372 017,90

5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat

Sosiaalisen luototuksen rahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liiketoiminnan muut tuotot	2 299,81	249,53
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 4 925,66	- 1 885,06
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	16 825,31	16 506,97
Muut rahoitustuotot	6 367,40	1 454,21
Muut rahoituskulut	- 61 957,38	- 101 201,93
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	- 41 390,52	- 84 876,28
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	41 390,52	84 876,28
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Sosiaalisen luototuksen rahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 2 625,85	- 1 635,53
Rahoitustuotot ja -kulut	- 38 764,67	- 83 240,75
Toiminnan rahavirta	- 41 390,52	- 84 876,28
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 97 038,58	- 65 916,84
Saamisten muutos muilta	184 761,56	175 954,82
Rahoituksen rahavirta	87 722,98	110 037,98
Rahavarojen muutos	46 332,46	25 161,70
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	77 506,31	31 173,85
Rahavarat 1.1.	31 173,85	6 012,15
	46 332,46	25 161,70

Sosiaalisen luototuksen rahaston tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	1 828 753,40	1 870 143,92
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	339 289,04	548 893,26
Saamiset kunnalta	898 682,29	801 643,71
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	168 000,28	113 750,43
Lainasaamiset	345 275,48	374 682,67
Rahat ja pankkisaamiset	77 506,31	31 173,85
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 828 753,40	1 870 143,92
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 828 753,40	1 870 143,92
Muut omat rahastot	1 828 753,40	1 870 143,92
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 828 753,40	1 870 143,92

5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat

Vahinkorahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Liikevaihto	30 000,00	45 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	418 813,91	415 558,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8 930,96	- 19 385,61
Palvelujen ostot	- 1 443 407,06	- 1 308 529,87
	- 1 452 338,02	- 1 327 915,48
Liiketoiminnan muut kulut	111,11	2 154,96
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 003 413,00	- 865 202,52
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	1 003 413,00	865 202,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vahinkorahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 003 413,00	- 865 202,52
Toiminnan rahavirta	- 1 003 413,00	- 865 202,52
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	983 050,17	878 796,35
Korottomien velkojen muutos muilta	20 362,83	- 13 593,83
Rahoituksen rahavirta	1 003 413,00	865 202,52
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Vahinkorahaston tase	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	7 407 148,51	8 390 198,68
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	7 407 148,51	8 390 198,68
VASTAAVAA YHTEENSÄ	7 407 148,51	8 390 198,68
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	7 379 255,91	8 382 668,91
Muut omat rahastot	7 379 255,91	8 382 668,91
Vieras pääoma	27 892,60	7 529,77
Lyhytaikainen		
Ostovelat	27 892,60	7 529,77
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	7 407 148,51	8 390 198,68

6 Luettelot ja selvitykset

6.1 Käytetyt kirjanpitokirjat ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Tasekirja on Arkistolaitoksen päätöksen 3.9.2001 KA 158/43/2001 mukaan säilytettävä pysyvästi.

Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 § säännöksiä siten, että kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä lukien ja niin, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.

Tositteet sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. EU-hankkeiden kirjanpitoaineisto, joissa alkuperäisiä tositteita, säilytetään Kuntaliiton suosituksen mukaisesti 10 vuotta viimeisestä maksatuksesta ohjelmakauden päättymisestä lukien. Ministeriö on pidentänyt ohjelmakaudelle 2000-2006 antamiaan säilytysaikaohjeitaan 31.12.2015 saakka. Lisäksi on huomioitava jatkoajalla toteuttavien hankkeiden tiliasiakirjojen säilytysajat.
Arkistoinnista vastaa tositteita käyttänyt toimiala.

Tilinpäätösasiakirjojen arkistointi

Tase- ja tuloslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Rahoituslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Tilikauden tapahtumat seurantakohteittain	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien kohdeluettelo	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien koontiluettelot	SAP -järjestelmässä
Päiväkirja	CD-R levy
Pääkirja	CD-R levy
Tilin 172000 Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	CD-R levy
Tilin 172500 Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	CD-R levy
Tilin 173000 Myyntisaamiset, omistusyhteisöiltä, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 173500 Myyntisaamiset, kunnan sisäiset	CD-R levy
Tilin 174000 Myyntisaamiset muilta	CD-R levy
Tilin 254500 Ostovelat tytäryhteisöille	CD-R levy
Tilin 254600 Ostovelat jäsenkuntayhtymille	CD-R levy
Tilin 254700 Ostovelat osakkuusyhteisöille, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 254800 Ostovelat sisäiset, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 254900 Ostovelat muille	CD-R levy
Tilin 258820 Myyntisuoritukset Tulkkikeskuksen laskuihin	CD-R levy
Tositelajit ja numerosarjat 2015	CD-R levy
Tililuettelo vuodelta 2015	CD-R levy
Varastokirjanpidot	
Materiaaliyksikkö	CD-R levy
Varikko	atk-tuloste
Vantaan työkeskuksen työainevarasto	manuaalisena
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	paperitulosteina

Muilta osin kirjanpitoaineisto arkistoidaan paperille tulostetussa muodossa.

6.2 Luettelo tositelajeista

SAP -tositelajiluettelo 2015

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
01	A0	13802001 - 13802999	Palvelukassa	Varia, Tennistie
02	A1	13803001 - 13802999	Palvelukassa	Verkkomaksu
03	A2	13804001 - 13804999	Palvelukassa	Myyrmäen yht.palv.piste
04	A3	13806001 - 13806999	Palvelukassa	Tikkurilan uimahalli
05	A4	13809001 - 13809999	Palvelukassa	Matkakeskus
06	A5	13810001 - 13810999	Palvelukassa	Korson yhteispalvelupiste
07	A6	13811001 - 13811999	Palvelukassa	Varia, Myyrmäen opetuspiste
08	A7	13812001 - 13812999	Palvelukassa	Varia, Tikkurilan opetusyksikkö
09	A8	13813001 - 13813999	Palvelukassa	Maankäyttö, Kaupunkisuunnittelu
10	A9	13814001 - 13814999	Palvelukassa	Hakunilan uimahalli
11	B0	13815001 - 13815999	Palvelukassa	Korson uimahalli
12	B1	13816001 - 13816999	Palvelukassa	Martinlaakson uimahalli
13	B2	13817001 - 13817999	Palvelukassa	Myyrmäen uimahalli
14	B3	13818001 - 13818999	Palvelukassa	Tikkurilan kirjasto, aikuiset
17	B6	13821001 - 13821999	Palvelukassa	Tikkurilan kirjasto, musiikki
18	B7	13822001 - 13822999	Palvelukassa	Hakunilan kirjasto
19	B8	13823001 - 13823999	Palvelukassa	Koivukylän kirjasto
20	B9	13824001 - 13824999	Palvelukassa	Korson kirjasto
21	C0	13825001 - 13825999	Palvelukassa	Hämeenkylän kirjasto
22	C1	13826001 - 13826999	Palvelukassa	Länsimäen kirjasto
23	C2	13827001 - 13827999	Palvelukassa	Martinlaakson kirjasto
25	C4	13829001 - 13829999	Palvelukassa	Myymäen kirjasto, lainaus
27	C6	13831001 - 13831999	Palvelukassa	Kaupunginmuseo
28	C7	13832001 - 13832999	Palvelukassa	Ympäristökeskus, eläinlääkäri
29	C8	13834001 - 13834999	Palvelukassa	Varia, myymälä Tennistie
30	C9	13836001 - 13836999	Palvelukassa	Varia, Talvikkitie
31	D0	13838001 - 13838999	Palvelukassa	Kuvataide
33	D2	13840001 - 13840999	Palvelukassa	Koutsi
34	D3	13841001 - 13841999	Palvelukassa	Pointin kirjasto
35	D5	13842001 - 13842999	Palvelukassa	Vantaan Valo Minkkitie
AA	1	10000000 - 19999999	Käyttöom.kirjaus	Talouspalvelukeskus
AB	99	990000000-999999999	Kirjanpitotosite	Talouspalvelukeskus
AF	3	30000000 - 39999999	Poistokirjaukset	Talouspalvelukeskus
AZ	2	20000000 - 29999999	Investointien purku	Talouspalvelukeskus
BA	6	60000000 - 69999999	Konekielinen tiliote	Talouspalvelukeskus
BM	24	240000000 - 249999999	Ostomaksu,autom.	Rahoitustoimi
D5	54	540000000 - 549999999	Saku/Merlot Medi	KuPeLa /1211
DG	16	160000000 - 169999999	Asiakkaat-hyvitys	Talouspalvelukeskus
DL	31	310000000 - 319999999	Luottotappio	Talouspalvelukeskus
DP	8	80000000 - 89999999	Perintätoim.rahatil.	Talouspalvelukeskus
DR	18	180000000 - 189999999	Asiakk. -lasku	Talouspalvelukeskus

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
DT	19	190000000 - 199999999	Asiakkaat - tasaus	Talouspalvelukeskus
DV	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.autom.	Talouspalvelukeskus
DZ	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.manuaal.	Talouspalvelukeskus
K1	25	250000000 - 259999999	Konekeskus Kuljetus	Kuntatekniikan keskus
K2	26	260000000 - 269999999	Varikko Polttoaineet	Kuntatekniikan keskus
K9	K9	500000000 - 599999999	Rahapalautukset	Talouspalvelukeskus
KH	20	200000000 - 209999999	Toimittajat-vel.	Talouspalvelukeskus
KM	27	270000000 - 279999999	Toimittajat-matkust.	Talouspalvelukeskus
KP	48	480000001 - 489999999	*Tilin ylläpito	Talouspalvelukeskus
KR	21	210000000 - 219999999	Toimittajat - lasku	Talouspalvelukeskus
KS	23	230000000 - 239999999	Sisäiset maksut	Talouspalvelukeskus
KT	24	240000000 - 249999999	Toimittajat -tasaus	Talouspalvelukeskus
KX	28	280000000 - 289999999	Sisäiset ostolaskut	Talouspalvelukeskus
L1	L1	66400001 - 66499999	Konekeskus, uusi	Kuntatekniikan keskus
L2	L2	66500001 - 66599999	Varikko, uusi	Kuntatekniikan keskus
LE	LE	29100001 - 29199999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LF	LF	29200001 - 29299999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LG	LG	29300001 - 29399999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LJ	LJ	42300001 - 42399999	Sisäiset vuokrat/koki	Tilakeskus
LR	LR	52000000 - 52999999	Twin rahoitusvienti	Rahoitustoimi
LS	LS	53000000 - 53999999	Twin jaksotus/ arvost.	Rahoitustoimi
PA	PA	17110001 - 17119999	Tuntipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PC	PC	18110001 - 18119999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PD	PD	18140001 - 18149999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PF	PF	18150001 - 18159999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PG	PG	18160001 - 18169999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PH	PH	18170001 - 18179999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PK	PK	18190001 - 18199999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PL	PL	19110001 - 19119999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PM	PM	19120001 - 19129999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PP	PP	19140001 - 19149999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PQ	PQ	39100001 - 39199999	Palkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PR	42	420000000 - 429999999	Hinnanmuutos	Keskusvarasto
PY	PY	18200001 - 18299999	Ennak.kirjaus lomapalk	Henkilöstökeskus, palkanlask.
RE	44	440000000 - 449999999	Lasku - brutto(MM)	Keskusvarasto
RV	0	1000000000 - 9899999999	Myyntilasku(SD)	Talouspalvelukeskus
RX	93	9910700000 - 9910999999	Sisäinen laskutus	Talouspalvelukeskus
SA	11	110000000 - 118999999	Pääkirjatilitosite	Talouspalvelukeskus
ST	39	390000000 - 399999999	Pk-tilit - tasaus	Talouspalvelukeskus
SU	SU	119000000 - 119999999	Alv-jälkikirjaustos.	Talouspalvelukeskus
WA	45	450000000 - 459999999	Tavaranluovutus	Keskusvarasto
WE	46	460000000 - 469999999	Tavaranvastaanotto	Keskusvarasto
WI	47	470000000 - 479999999	Inventointitosite	Keskusvarasto
WL	48	480000000 - 489999999	Varast.otto/toimitus	Keskusvarasto
X2	D6	14800001 - 14899999	Kaupunkikortti	Ateriapalvelut

6.3 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/ asukas
= Vuosikate / Asukasmäärä 31.12.

Sijoitetun pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa
= Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

(Kunta ja konserni) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

(Liikelaitos) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot)
/ Investointien omahankintameno

(Kunta ja konserni) Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla lainakanta 31.12. kahdeksalla.

(Liikelaitos) Lainanhoitokate
= (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut
- Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella
Quick ratio

= (Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset)
/ (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio
= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Taseen tunnusluvut

(Kunta ja liikelaitos) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma -
Saadut ennakot)

(Konserni) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa/ asukas
= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)]/ Asukasmäärä 31.12.

Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakanta euroa/ asukas
= Lainakanta / Asukasmäärä 31.12.

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

7 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

VANTAAN KAUPUNKI

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 21.3.2016

Vantaan kaupunginhallitus

Tapani Mäkinen	Pirkko Letto
Niilo Kärki	Susanna Bruun
Pietari Jääskeläinen	Lauri Kaira
Hannu Kokko	Patrik Karlsson
Pirkko Kotila	Paula Lehmuskallio
Taisto Mäntynen	Arja Niemelä
Sinikka Näätsaari	Anitta Orpana
Riitta Ryhänen	Jouko Suvensalmi
Riikka Åstrand	

Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla ____ ____ 2016

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

12 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset**

ML/BI/PK

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Hankintajohtajan päätökset
§ 21 Siivousvälineiden, jätesäkkien ja roskapussien hankinnan keskeyttäminen
§ 22 Linja-autojen (2 kpl) hankinta Varikolle/Vantaan ammattiopistolle
§ 23 Optiopäätös liikennemerkkitarvikkeiden hankinnassa

Vahinkorahaston asiamiehen päätökset
§ 36 Korvausvaatimus, Rajatorpan koulun tekstiilityötarvikkeet
§ 37 Korvausvaatimus autovahinko 31.12.2015, P.R.
§ 38 Korvausvaatimus, autovahinko 16.2.2016, L.A. (189,60 €)
§ 39 Korvausvaatimus, autovahinko 3.2.2016, katujen kunnossapidon käytössä olevalle pakettiautolle aiheutuneet kustannukset (1.250,00 €)
§ 40 Korvausvaatimus, autovahinko 17.2.2016, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen käytössä olevalle MB Sprinter ambulanssille RHS-385 omavastuuosuudesta aiheutunut kustannus (1.000,00 €)
§ 41 HP Pesu Oy/Kaupungin kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta ajalla 31.12.2015 - 25.01.2016 (1987,20€)
§ 42 Korvausvaatimus, autovahinko 14.9.2015, C.P.
§ 43 Korvausvaatimus, autovahinko 9.2.2016, O.H. (72,83 €)
§ 44 Korvausvaatimus, esinevahinko 15.1.2016, L.M. (200,00€)

Tietohallintojohtajan päätökset
§ 13 NFC-avaimenperien hankinta
§ 14 SAP:n palvelunsiirron hankinta
§ 15 Graafinen Finstar -tietojärjestelmän KanTa-hankkeen yhteistyösopimuksen voimassaolon pidentäminen 31.12.2018
§ 16 Velkaneuvonnan ratkaisun hankinta
§ 17 Active Directory (AD) -integraation Google Apps -järjestelmään toteutuksen ja konsultaation hankinta Vantaan kaupungin sivistystoimelle
§ 18 NFC-avaimenperien hankinta suorahankintana
§ 19 Arkkitehtuuriasiantuntijapalveluiden hankintaoikaisu
§ 20 Sähköisen asioinnin sovelluskehityspalvelut varhaiskasvatukseen

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 12

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

13 § Oikaisuvaatimuksen vastine vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 42 / 2015

VD/611/03.01.02.01/2015
ML/HN/HY-L

Vahinkorahaston asiamies on 24.4.2015 tekemällään päätöksellä 42 § 2015 hylännyt S.O.:n vahingonkorvausvaatimuksen S.O.:n ajoneuvolle aiheutuneesta vahingosta.

S.O. on tehnyt oikaisuvaatimuksen vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä 42 § 2015, jolla hänen vahingonkorvausvaatimuksensa on hylätty. S.O. on vaatinut Vantaan kaupunkia korvaamaan BMW-merkkiselle henkilöautolleen aiheutunut vahinko yhteensä 1095,00 euroa

Vaatimuksen mukaan S.O. oli ajanut 16.1.2015 kello 22:30 Hakunilantietä Sotungintien risteyksen kohdalla, kun hänen autonsa oikea takarengas osui syvään merkkaamattomaan kuoppaan. Ajoneuvon rengas repeytyi tilanteessa korjauskelvottomaksi. Myös ajoneuvon oikea takavanne vaurioitui. S.O. vaatii, että Vantaan kaupunki korvaa uusien vanteiden ja uuden renkaan hankkimisesta ja renkaan asentamisesta aiheutuneet kulut toimitetun selvityksen perusteella. Rikkoutuneella renkaalla oli ennen vahinkoa ajettu noin 5000 kilometriä. Vaatimus sisältää täysin uuden vastaavan vannesarjan (700 euroa), sekä uuden renkaan ostosta ja asentamisesta aiheutuneet kulut (395 euroa).

S.O. vaatii edelleen vahinkojen korvaamista alkuperäisen vaatimuksen mukaisena. Oikaisuvaatimusta on perusteltu sillä, että hän on joutunut ostamaan uuden vannesarjan sillä vanteita ei myydä yksittäin ja osittain rikkoutuneella vannesarjalla oli ajettu vain 5000 kilometriä. Lisäksi S.O. katsoo, että on epäoikeudenmukaista, että hänelle aiheutuu 500,00 euron kulut saadakseen ajoneuvonsa vahinkoa edeltävään kuntoon.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies toteaa asiasta seuraavaa:

Vantaan kaupungin vahinkorahasto on korvannut S.O.:lle yhden renkaan ja yhden vanteen hankintakulut yhteensä 570,00 euroa. Kolmen vahingoittumattoman vanteen osalta vaatimuksen hylkääminen olisi johtanut rikastumiskiellon vastaisesti siihen, että S.O. olisi päätynyt parempaan asemaan kuin missä hän oli ennen vahinkoa.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty mitään sellaista perustetta, joka antaisi aihetta arvioida Vantaan kaupungin vahingonkorvausvastuuta vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä poikkeavasti. Pelkästään se seikka, että vaurioitunutta vannetta ei ollut saatavilla yksittäin, ei aiheuta kaupungille velvollisuutta korvata myös vaurioitumattomat käytetyt vanteet. Näin ollen oikaisuvaatimus tulee hylätä.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies esittää, että S.O.:n oikaisuvaatimus hylätään.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 13

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyin perustein hylätä S.O.:n oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 42 / 2015.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
vahinkorahaston asiamies Hannele Nordman, puh. 09 8392 2025, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

14 § **Oikaisuvaatimuksen vastine vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 47 / 2015**

VD/1972/03.01.02.01/2014
ML/HN/HY-L

Vahinkorahaston asiamies on 28.4.2015 tekemällään päätöksellä 47 § 2015 hylännyt T.L.:n vahingonkorvausvaatimuksen henkilöautolle aiheutuneesta vahingosta.

T.L. on tehnyt oikaisuvaatimuksen vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä 47 § 2015, jolla hänen vahingonkorvausvaatimuksensa on hylätty. T.L. on vaatinut Vantaan kaupunkia korvaamaan henkilöautolleen aiheutunut vahinko yhteensä 102,00 euroa

Vaatimuksen mukaan T.L. oli 23.2.2014 noin kello 12:50 pysäköinyt autonsa osoitteessa Maauunintie 27. Pysäköidessään autoa T.L. kuuli renkaan tyhjenemisestä kuuluvan äänen. T.L. tarkasti autonsa renkaan, ja huomasi sen olevan tyhjä. T.L.:n mukaan renkaan tyhjentyminen johtui betonisesta katukivetyksestä törröttävästä metallisesta piikistä.

Vaatimuksen määrä on yhteensä 102 euroa. Selvitystä aiheutuneista kuluista ei ole toimitettu.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies toteaa asiasta seuraavaa:

Saadakseen korvausta vahingosta, tulee hakijan näyttää vahingonkorvauslain mukaan aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys. T.L. ei ole pystynyt luotettavasti näyttämään, missä vahinko on tapahtunut, mistä syystä vahingonkorvaushakemus on hylätty.

Oikaisuvaatimuksessa on toistettu pääasiassa aiemmin esitetty ja liitteeksi on toimitettu useita valokuvia mm. reunakivistä. Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty mitään sellaista näyttöä, jonka antaisi aihetta arvioida Vantaan kaupungin vahingonkorvausvastuuta vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä poikkeavasti. Luotettavaa näyttöä siitä, että Vantaan kaupunki olisi aiheuttanut T.L.:lle vahinkoa, ei ole esitetty. Erityisesti on otettava huomioon, että luotettavaa selvitystä edes vahingon tapahtumapaikasta ei ole esitetty.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies esittää, että T.L.:n oikaisuvaatimus hylätään.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 14

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyin perustein hylätä T.L.:n oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 47/2015.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
vahinkorahaston asiamies Hannele Nordman, puh. 09 8392 2025, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

15 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset**

JN/BI/PK

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset:

Hakunilan aluetoimikunnan pöytäkirja 1/2.3.2016
Tikkurilan aluetoimikunnan pöytäkirja 1/9.3.2016

Työllisyyspalveluiden johtaja päätökset
§ 41 Kesätyösetelin myöntäminen Attendo Oy/Nikinmäki:lle
§ 42 Kesätyösetelin myöntäminen Kumiapu Oy:lle
§ 43 Kesätyösetelin myöntäminen Takuuturkis Oy:lle
§ 44 Kesätyösetelin myöntäminen Arkkitehtitoimisto Ajak Oy:lle
§ 45 Kesätyösetelin myöntäminen Terminaalipalvelu Terex Oy:lle
§ 46 Kesätyösetelin myöntäminen Siistikoti-Ninanto:lle
§ 47 Kesätyösetelin myöntäminen Kiinteistönhoito Olander:lle
§ 48 Yritysten työllistämistuen myöntäminen Epic Foods Oy:lle
§ 49 Yritysten työllistämistuen myöntäminen T:mi Arja Tegström-Häkkinen/K-Market Mikkola:lle
§ 50 Yritysten työllistämistuen myöntäminen T:mi Arja Tegström-Häkkinen/K-Market Mikkola:lle
§ 51 Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Suomen Punainen Risti, Kontti-ketju/Vantaa:lle
§ 52 Kesätyösetelin myöntäminen Skanska Talonrakennus Oy:lle
§ 53 Työllisyyspalveluiden tulosalueella sosiaaliohjaajan vakinaisen viran (vakanssi 00743) täyttäminen
§ 54 Kesätyösetelin myöntäminen Skanska Oy:lle
§ 55 Kesätyösetelin myöntäminen Primehotels Oy:lle
§ 56 Kesätyösetelin myöntäminen M. Harsia Oy:lle
§ 57 Kesätyösetelin myöntäminen Gravasoft Oy:lle
§ 58 Kesätyösetelin myöntäminen Kuljetus Oy Grén:lle
§ 59 Kesätyösetelin myöntäminen Voimistelu- ja urheiluseura Elise-Vantaa ry:lle
§ 60 Kesätyösetelin myöntäminen Suomen Somalilaisten liitto ry:lle
§ 61 Kesätyösetelin myöntäminen MP-Hotelli Oy:lle
§ 62 Kesätyösetelin myöntäminen Suomen Palopäällystöliitto ry:lle
§ 63 Kesätyösetelin myöntäminen Uintivantaa ry:lle
§ 64 Kesätyösetelin myöntäminen Kerasil Oy:lle
§ 65 Kesätyösetelin myöntäminen T3-Group Oy:lle
§ 66 Kesätyösetelin myöntäminen Malmin memori Oy:lle
§ 67 Kesätyösetelin myöntäminen Soft Hammer Ky:lle

Kuntalaispalveluiden johtajan päätös
§ 2 Asiakirjojen arkistointia koskevan ohjeen hyväksyminen tiedonohjaussuunnitelmaan (TOS) ja ASTAn käyttöön siirryttäessä

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 15

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Käsittely:
Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavalla päätöksellä:
§ 68 Työllisyyspalveluiden tulosalueella sosiaaliohjaajan vakinaisen viran (vakanssi 000751) täyttäminen.
Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

16 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut pöytäkirja**

JTS

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut seuraava pöytäkirja:

- **Sosiaali- ja terveyslautakunta** nro 3/14.3.2016

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 16

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: sosiaali- ja terveystoimi

17 § **Vastaus valtuutettu Mika Niikon ja usean muun (19) valtuutetun valtuustoaloite Vantaa orpokodin kummiksi**

VD/9992/00.02.00.03/2015

JN/HN/MT/LL

Kaupunginvaltuutettu Mika Niikko ja 19 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Taustaa
Suomen kehitysapuvaroin käynnistettiin 1980-luvun lopussa Wondo Genet -niminen orpokoti Etiopiaan. 2000-luvun alussa työ kansallistettiin ja orpokodista vastaa paikallisseurakunnan perustama järjestö. Orpokodissa on tällä hetkellä 60 lasta. Kanadan helluntailähetys PAOC rahoittaa 40 lapsen kummimaksut ja suomalainen Lähetysparkki ry tukee 20 lasta kummimaksuin.

Maan hallinnon virkamiehet ovat asettaneet orpokodille ehdot toiminnan jatkumiselle. Siihen sisältyy tavoite lasten lukumäärän nostamiseen 90–100 lapseen. Kummimaksut kattavat lasten kaikki asuinkustannukset ja koulunkäynnin.

Ehdotus:
Ehdotamme, että Vantaa ryhtyy Wondo Genet -orpokodin kummiksi ja ryhtyisi polkupyöräprojektin suojelijaksi. Suomessa toimiva Lähetysparkki ry toimittaisi orpokotiin kontillisen käytettyjä polkupyöriä ja osin rakennustarvikkeita. Keräys tehtäisiin taloyhtiöiden ja yritysten tukemina. Polkupyörien myynnistä saatavilla tuloilla lasten lukumäärää saataisiin nostettua ja orpokoti saisi jokaiselle lapselle polkupyörän.

Ehdotamme, että Vantaa osallistuu polkupyöräprojektiin esimerkiksi siten, että kaupunki osallistuu polkupyörien keräämiseen ja kaupungin työpaja huoltaisi ja korjaisi polkupyöriä ennen niiden toimittamista.”

Kaupunginvaltuusto 16.11.2015 § 17

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Asukaspalvelujen toimiala on valmistellut aloitteeseen seuraavan vastauksen:

Aloitteessa esitetään, että Vantaan kaupunki ryhtyisi ulkomaisen orpokodin kummiksi ja suojelisi projektia, jolla suomalainen lähetysyhdistys toimittaisi tähän orpokotiin käytettyjä polkupyöriä.

Vantaan kaupungilla ei ole linjausta kummitoiminnasta. Kysymystä tullaan käsittelemään kaupunginjohtajan toimialalla valmisteilla olevassa kaupungin kansainvälisen toiminnan mallissa. Ennen mallin hyväksymistä kummiasioissa on tarkoituksenmukaista noudattaa pidättyväistä linjaa.

Lähetysparkki ry:n kotipaikka on Kihniö. Mikäli Lähetysparkin polkupyörähankkeessa on vantaalaisia käytännön toimijoita, Vantaan kaupunki voi mahdollistaa näiden toimijoiden Vantaalta keräämien pyörien kunnostustoimintaa erikseen sovittavalla tavalla ja kohtuullisessa määrin esimerkiksi työllisyyspalvelujen työpajatoiminnassa. Vantaan kaupunki ei kuitenkaan kerää polkupyöriä eikä esimerkiksi maksa niiden kuljetuskustannuksia Etiopiaan.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 17

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Mika Niikolle ja usealle muulle aloitteen allekirjoittaneelle asukaspalveluiden toimialan mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) lähettää vastaus tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valitusesitys

Lisätiedot:
Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; suunnittelija Meija Tuominen, puh. 040 715 6293; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

18 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat**

EL-H/BI/pk

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut seuraavat pöytäkirjat:

- **Opetuslautakunta** nro 3/14.3.2016
- **Vapaa-ajanlautakunta** nro 3/15.3.2016

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 18

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

19 § Vastaus Paula Lehmuskallion ja usean muun (15) valtuutetun aloitteeseen uuden konsertti-, teatteri- ja monitoimitalon rakentamiseksi Tikkurilaan

VD/4761/00.02.00.03/2015

EL-H/PN/LL

Kaupunginvaltuutettu Paula Lehmuskallio ja 15 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Uuden konsertti-, teatteri- ja monitoimitalon rakentaminen

Tikkurilan keskustaa ollaan suunnittelemassa uusiksi. Erityisesti Vantaan kaupungintalon vastakkainen puoli on uudistumassa täysin. Sekä Tikkurilan kirkon että sen takana sijaitsevan seurakuntatalon ja terveysaseman parkkipaikka-alueet ovat nyt tarkastelun ja suunnittelun kohteena.

Esitän, että tähän suunnitteluun ja sitä seuraavaan toteutukseen lisätään Vantaan itäosia palveleva monitoimitalo, jonka suojissa voidaan järjestää vähintään 1000 hengelle niin konsertteja, teattereita, seminaareja ym. aktiviteetteja.

Vantaalla on tähän tarkoitukseen ainoastaan Martinus-sali, jonne peruskorjauksen seurauksena saadaan korkeintaan 500 ihmistä. Helsingissä ja Espoossa on useita yli 1000 hengen saleja. Ne ovat vantaalaisille kalliita ja palvelevat voittopuolisesti lähiympäristöä.

Pienen Martinus-salin istuinpaikkakapasiteetti on niin pieni, jopa kaikki liput loppuunmyytyinä, ettei niillä lipputuloilla saada katetuksi niitä kustannuksia, joita muun muassa Viihdeorkesterille syntyy konsertteja pidettäessä. Siksi on mentävä muualle konsertoimaan, jolloin kaupallisuus sanelee ylisuuren vuokran ulkopuolisilta.

On Vantaan edun ja imagon mukaista, että hyvien yhteyksien varrella Tikkurilassa on tila, joka on helposti saavutettavissa ja jonne saadaan tasokkaista esityksiä myös Vantaan ulkopuolelta ja jopa ulkomailta. Koulujen salit ja auditoriot eivät enää nykypäivänä vastaa niitä tarpeita, joita kehittyneet esitykset ja niiden tarvitsema tekniikka vaativat.”

Kaupunginvaltuusto 11.5.2015 § 15
Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

—

Sivistystoimen kulttuuripalvelut toteavat vastauksena aloitteeseen seuraavaa:

Vantaalla järjestetään konsertteja Martinus-salin lisäksi Lumosalissa sekä jonkin verran myös Lummesalissa. Myös vantaalaiset kirkot ovat erittäin suosittuja konserttipaikkoja. Näiden sisätilojen lisäksi kesäisin järjestetään ulkoilmakonsertteja. Vantaan Viihdeorkesteri konsertoi säännöllisesti myös Vantaan ulkopuolella, omia salejamme suuremmissa tiloissa. Teatteri Vantaa, Tikkurilan Teatteri ja Tanssiteatteri Raatikko toimivat tällä hetkellä omissa tiloissaan. Nämä tilat eivät ole välttämättä optimaaliset teatteritoimintaan, mutta mahdollisten uusien tilojen vuokrarakenne tekee mahdottomaksi yksityisen toimijan sijoittua niihin. Tanssiteatteri Raatikon tilan puute on akuutein, sillä heidän nykyinen tilansa puretaan 2017 tai viimeistään 2018 eikä uutta tilaa ole onnistuttu löytämään.

Pääkaupunkiseutu on yhtenäinen talousalue ja monet eri-ikäiset vantaalaiset kulttuurin kuluttajat nauttivat luontevasti myös Helsingin, Espoon, Keravan ja Järvenpään konserttitalojen tarjonnasta. Seudullisesti on tärkeää välttää päällekkäisiä investointeja, jotka söisivät toistensa asiakaskuntaa. Mielekäs ja onnistunut konsertti- ja tapahtumaohjelmisto on houkuttelevampi tekijä, kuin lähellä sijaitseva tila. Tikkurilan keskustan elävöittämiseen suuri, monikäyttöinen konserttitalo sopisikin mainiosti, mutta ensin olisi syytä selvittä Tikkurilan silkkitehtaan kiinteistön mahdollisuudet kulttuurin monimuotoisessa käytössä.

Tässä taloudellisessa tilanteessa, jossa valtuuston investointikatto on 100 miljoonaa euroa ja koulu- sekä varhaiskasvatuspalvelujen tilojen tarve kasvaa merkittävästi, ei ole edellytyksiä lakisääteisten velvoitteiden ulkopuolisiin kulttuurin investointeihin. Rakennusinvestoinnin lisäksi vuotuiset käyttökustannukset olisivat huomattavan suuret. Pidemmällä aikavälillä verotulojen mahdollisesti kasvaessa ja väestökehityksen vakiintuessa, on syytä tarkastella asiaa uudelleen.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 19

Sivistystoimen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Paula Lehmuskalliolle ja 15 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle sivistystoimen toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus,
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Kulttuuripalveluiden johtaja Annukka Larkio, puh. 09 8392 8841, 050 318 1686, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

20 § Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen koskien Matarin graffittiseinää

VD/1628/00.02.02.00/2015
EL-H/AT/HP/LL

Nuorisovaltuustolle on toimitettu aloite Matarin graffitiseinästä. Nuorisovaltuuston kokouksessa 25.2.2015 § 7 päätettiin, että puheenjohtajisto muotoilee aloitteen kaupunginhallitukselle:

Nuorisovaltuustolle on toimitettu aloite Matarin graffitiseinästä skeittipuiston yhteyteen. Nuorisovaltuusto kokee Matarin graffitiseinän tärkeäksi, sillä Itä-Vantaalla ei tällä hetkellä ole kuin pari laillista paikkaa harrastaa tätä nuoria puoleensavetävää taiteen lajia. Lailliset seinät ovat tärkeitä, koska ne vähentävät töhrimisiä paikoissa, joihin graffitimaalaukset eivät kuulu.

Helsinki on tässä jo kovasti edellä ja Helsingin kaupunki on pystyttänyt useita laillisia seiniä viime vuosien aikana. Matarin skeittipuisto on sijainniltaankin hyvä julkisen liikenteen ansiosta, sillä sinne on helppo päästä sekä junalla että bussilla.

Graffititaide on parhaillaan todella upeaa ja kaupungin olisi hyvä tukea nuorison suosimia taidemuotoja. Usein skeittaus ja graffitien teko kulkevat käsi kädessä.

Nuorisovaltuusto vaatii graffitiseinän rakentamista Matarin skeittipuistoon.

Liitteenä nuorisovaltuustolle toimitettu suunnitelma graffitiseinästä.

Nuorisovaltuusto 18.3.2015 § 7

Puheenjohtajiston esitys:
Päätetään lähettää aloite kaupunginhallitukselle.

Päätös:
Päätettiin lähettää aloite kaupunginhallitukselle.
Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

———

Nuorisopalvelut vastaavat aloitteeseen seuraavaa:

Turussa ensimmäinen laillinen graffittiseinä otettiin käyttöön vuonna 2012. Myös Tampereella on laillinen graffittiseinä. Espoossa on tehty aloitteitta laillisten graffittiseinien puolesta. Suomessa Helsingin nuorisoasiankeskus on tehnyt yhdessä rakennusvalvonnan kanssa yhteistyötä vuodesta 2013 alkaen laillisten graffittiseinien toteuttamiseksi. Tällä hetkellä Helsingissä on 12 pysyvää laillista maalausseinää sekä liikuteltava katutaidevaunu ja -auto, jotka toimivat maalauspintoina esimerkiksi asukastapahtumissa. Helsingissä nuorisoasiainkeskuksen tehtävänä on ollut keskustelun käyminen maalareitten kanssa, maalausseinien siisteyden valvonta sekä maalausten dokumentointi.

Vantaalla liikuntapalvelut puoltaa Matarin graffittiseinän rakentamista. Liikuntapalvelut edellyttää, että paikka tulee suunnitella huolella ja määritellä vastuut sekä ympäristökysymykset.

Vantaan kulttuuripalvelut kannattaa graffitiseinän pystyttämistä Matariin. Kulttuuripalvelut haluaa selvittää graffitiseinän pystyttämiseen vaikuttavat tekijät ja toteuttaa graffittiseinän Matariin yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Kaupunginmuseon mielestä hanke on hyvä. Kyseessä on uuden seinän rakentaminen graffiteja varten eikä olla töhrimässä jo olemassa olevan rakennuksen seiniä. Kyse ei ole maisemallisesti tai kyläkuvallisesti arvokkaasta alueesta, jossa asiaa pitäisi harkita syvemmin. Skeittipuisto on laadukkaasti toteutettu kokonaisuus, joten graffitiseinän sijoittaminen alueelle vaatii myös vastaavasti tähän kokonaisuuteen sopeutuvaa ja harkittua suunnittelua.

Kaupunkisuunnittelu näkee, että idea on hyvä. He näkevät tärkeäksi määritellä aidan tarkemman sijaintipaikan sekä aidan koon.

Kuntatekniikan keskuksen mielestä graffitiseinä voidaan toteuttaa Matarin skeittipuiston yhteyteen. Seinän sijainti, ulkonäkö ja rakenne selvitetään suunnitelman laatimisen yhteydessä. Kohde otetaan mukaan vuoden 2016 suunnittelu- ja rakentamisohjelmaan.

Nuorisopalvelut esittää kaupunginhallitukselle, että Vantaalle perustetaan erillinen graffittityöryhmä, jonka kokoonkutsujana toimii nuorisopalvelut. Työryhmään kuuluvat edustajat liikunta,- kulttuuri- ja nuorisopalveluista, kaupunginmuseosta, kuntatekniikan keskuksesta sekä aluearkkitehtien edustaja. Ryhmää voi tarvittaessa täydentää eri asiantuntijoilla. Työryhmä valmistelee laillisten graffittiseinien ohjelman Vantaalle.

Ohjelmassa määritellään seuraavat asiat:
1) luvallisten maalauspaikkojen selvittäminen yhdessä asukkaiden, järjestöjen, kulttuuripalveluiden, liikuntapalveluiden sekä ympäristön ja maankäytön toimialan kanssa.
2) ongelmajätteet, siivous ja seinän huoltaminen
3) pelisäännöt
4) mahdolliset riskit
5) valvonta
6) toiminnasta aiheutuvat kulut
7) viestintä ja dokumentointi

Ohjelman tarkoituksena on tuoda esiin graffitteja myönteisessä valossa ja vastata nuorten toiveeseen. Toiminnan tavoitteena on osallistaa nuoria toteuttamaan katukulttuuria yhdessä toisten nuorten, kaupungin toimijoiden, järjestöjen sekä asukkaiden kanssa.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 20

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään,
a) perustaa Vantaalle erillinen graffittityöryhmä, jonka kokoonkutsujana toimii nuorisopalvelut. Työryhmään kuuluvat edustajat liikunta, - kulttuuri- ja nuorisopalveluista, kaupunginmuseosta, kuntatekniikan keskuksesta sekä aluearkkitehtien edustaja. Ryhmää voidaan tarvittaessa täydentää eri asiantuntijoilla
b) työryhmä valmistelee laillisten graffittiseinien ohjelman Vantaalle.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite
- Aloitteeseen liitetty suunnitelma graffitiseinästä 25.2.2015
- Kartta aidan mahdollisesta sijainnista

Täytäntöönpano: nuorisopalvelut, tiedoksi nuorisovaltuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätietoja:
Kulttuuripalveluiden johtaja Annukka Larkio, 050 318 1686, annukka.larkio(at)vantaa.fi
Liikuntapalveluiden johtaja Veli-Matti Kallislahti, 050 511 8636, veli-matti.kallislaht(at)vantaa.fi
Aluenuorisopäällikkö Katja Günther, 040 779 5648, katja.gunther(at)vantaa.fi

Matarin skeittiparkin grafittiaita 2015

Kohde:

Matarin skeittiparkin

reunustalla (Punaiseksi väritetty) Sijoituspaikka alustava, lumien sulaessa tarkempi aidan sijoituspaikka selventyy.

Aita:

Leveys n. 30m, Korkeus 2-4m (ei ole paikan päällä mitattu maxpituutta.)

Pinta:

Seinä rakennetaan maanpinnalle joten se tarvitsee tukipylväät. Materiaali ehdotus: (lainattu Jakomäen seinän tiedoista) FOrmican 6mm korkeapainelaminaattia, joka on homogeenine eli se ei ime vettä laisinkaan. Kestää siis myös suomen talviolot. Se on myäs palosuojattu ja kestää hyvin vahingontekoa. Mallit on testattu eri spraymaaleilla maalikauppiaan toimesta ja todettu hyväksi maalauspinnaksi.
Rakentamisessa apua saadan varmasti Helsingin seinien rakentajilta.

Valaistus:

Hyödynnetään skeittipuiston valoja(jos sinne on sellaiset tulossa) tai mahdollisesti koirapuiston katulamppuja.

Jätehuolto:

Seinän viereen roskikset kannuille ja muulle roskalle. Skeittiparkin kanssa yhteiset.

WC-tilat:

Skeittipuiston kanssa yhteinen bajamaja. Ei välttämätön mutta hyödyllinen.

Päihteet:

Päihteetön alue.

Maalauksien taltiointi:

Allekirjoittanut voi luoda blogin, johon käy viikottain kuvaamassa vaihtuvat maalaukset.

Avautuminen käyttöön:

Kevät-Kesä 2015, mahdollinen virallinen tapahtuma, jossa paikka avataan yhteiseen käyttöön.

Kuka omistaa paikan?

En tiedä paikan omistavaa tahoa, uskoisin aluetta Vantaan kaupungin omistukseen kuuluvaksi.

Miksi Matarinskeittipuisto tarvitsee grafittiseinän?

Itä-Vantaalla ei tällä hetkellä ole laillisia seiniä kuin muutamassa paikassa(mm. Korson sokevalla) Lailliset seinät vähentävät töhrimisiä alueella ja luovat positiivista näkyvyyttä grafittitaiteelle. Mitä enemmän laillisia seiniä pystytetään sitä enemmän tagit yms, vähenevät katukuvasta. Grafittitaide on parhaillaan todella upeaa ja kaupungin olisi hyvä tukea nuorison suosimia taidemuotoja. Helsinki on tässä jo kovasti edellä ja Helsingin kaupunki on pystyttänyt useita laillisia seiniä viime vuosien saatossa. Matarin skeittipuisto on hyvä lokaatioltaan ja sinne pääse helposti junalla tai bussilla. Usealla skeittiparkilla myös maalaus on sallittua(Savela, Suvilahti) ja usein skeittaus x grafitti kulkevat käsikädessä.

Aloitteen tekijä:

Onni Lindfors lindforsonni@gmail.com +358458812060

Matarin skeittiparkki

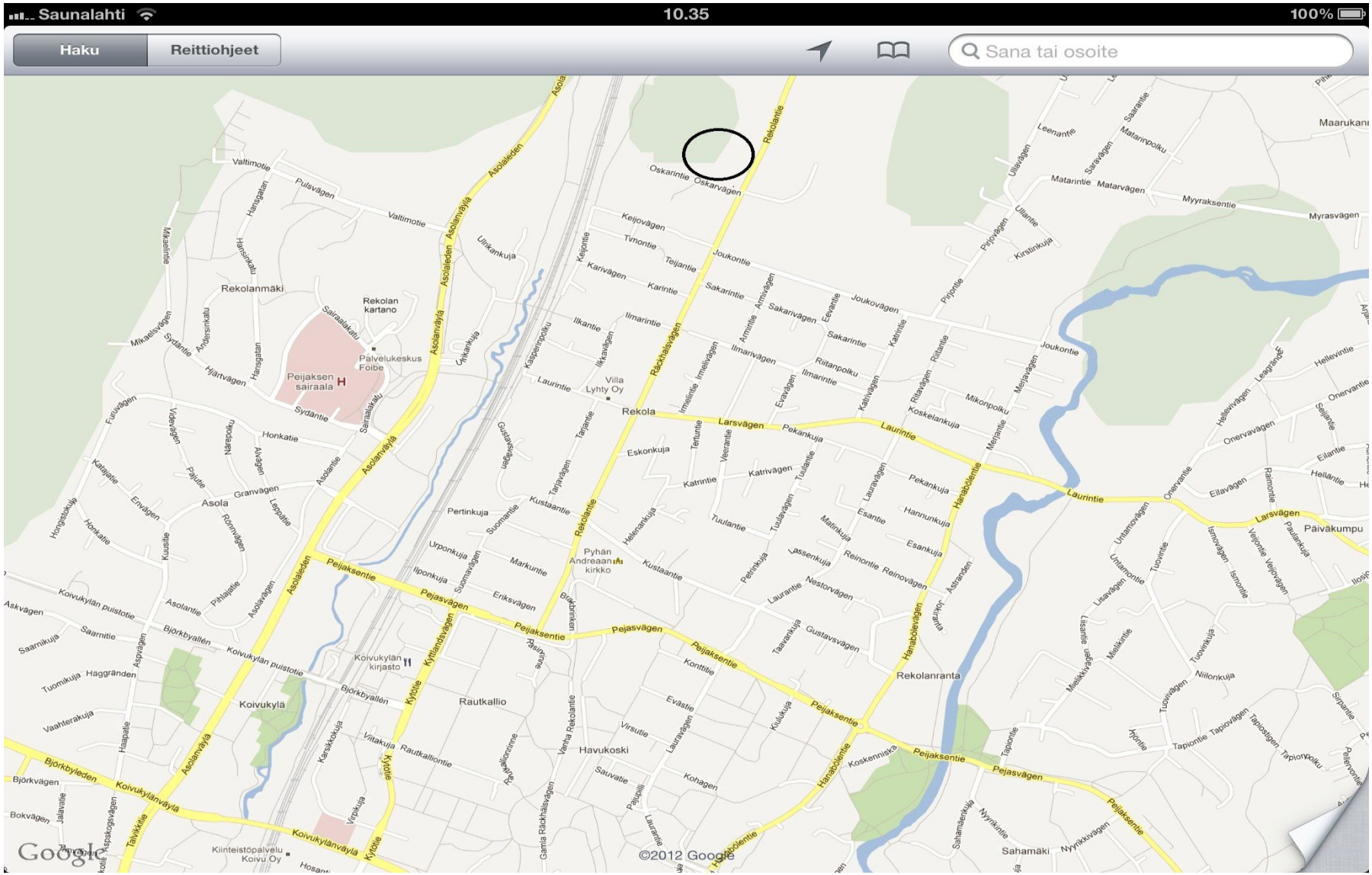

21 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat**

HP/PK

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat:

- kaupunkisuunnittelulautakunta nro 3/14.3.2016
- ympäristölautakunta nro 3/16.3.2016
- tekninen lautakunta nro 3/15.3.2016

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 21

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: maankäytön, ympäristön ja rakentamisen toimiala

22 § **Vastaus Sirpa Kauppisen ja Vaula Norrenan ja usean muun (37) valtuutetun aloitteeseen Länsi-Vantaan liikuntapaikkojen turvaamiseksi**

VD/942/00.02.00.03/2016
KN/HP/PW/V-MK/HY-L/LL

Valtuutetut Sirpa Kauppinen ja Vaula Norrena ja 37 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

”Länsi-Vantaalla suuri osa koulujen liikuntasaleista on pitkiä aikoja poissa käytöstä remonttien ja sisäilmaongelmien (sekä jatkossa sähköisten ylioppilaskirjoitusten) johdosta. Nyt myös uudehko Tuomelan koulun liikuntahalli aiotaan poistaa käytöstä 31.5.2016, koska se lasketaan kuuluvaksi Tuomelan koulukiinteistöön.

Tuomelan 262 m² liikuntahalli on rakennettu esteettömäksi ja laadukkaaksi liikuntatilaksi vain noin kymmenisen vuotta sitten. Hyvää rakennusta ei kannata jättää käyttämättä tilanteessa jossa sille on kipeä tarve. Tällä hetkellä urheiluseurat käyttävät Tuomelan liikuntahallia 41 tuntia viikossa.

Korvaavia tiloja ei ole, päinvastoin sekä Pähkinärinteen että Rajatorpan liikuntasalit ovat vuorollaan remontissa, ja myös Hämeenkylän koulun liikuntasali on sisäilmaoireiden takia todennäköisesti pidempään poissa käytöstä.
Muun muassa Myllymäen koulun sali on poistettu käytöstä jo aikaisemmin.

Länsi-Vantaan liikuntaseurojen toiminnan turvaamiseksi esitämme, että liikuntatoimi ottaa vastatakseen Tuomelan koulun liikuntarakennuksen ylläpidosta ja antaa tilan jatkua urheiluseurojen käytössä.”

Kaupunginvaltuusto 25.1.2016 § 21

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Maankäytön rakentamisen ja ympäristön toimialan tilakeskus toteaa aloitteeseen vastauksena seuraavaa:
Tilakeskus on neuvotellut liikuntapalvelujen kanssa koulujen liikuntasalien tilanteesta ja liikuntapalvelut on suhtautunut myönteisesti Tuomelan koulun liikuntasalirakennuksen ylläpitokustannusten korvaamiseen urheiluseurojen toiminnan jatkumiseksi. Tilakeskuksen puolesta liikuntatilojen käyttöön ei ole esteitä toistaiseksi. Tilanteeseen voi vaikuttaa muun muassa tilojen kunnon heikkeneminen tai kiinteistöön liittyvät jatkotoimenpiteet koulukäytön päättyessä.

Kaupunginhallitus 7.3.2016 § 37

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Sirpa Kauppiselle ja Vaula Norrenalle sekä usealle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin yksimielisesti palautta asia valmisteluun.

———

Maankäytön rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja täydensi vastausta seuraavasti:
Tuomelan koulun liikuntatila voidaan ylläpitää liikuntatoimen käytössä toistaiseksi.

Sivistystoimi toteaa vastauksena aloitteeseen seuraavaa:
Tuomelan koulun liikuntasalin käyttö järjestetään riippumatta siitä jatkuuko opetus koulurakennuksessa syksyllä 2016. Liikuntapalvelut ja tilakeskus käyvät läpi tilan käyttöön liittyviä käytännön asioita ja tilan käyttö pyritään varmistamaan sujuvasti. Tilakeskus tarkistaa tilan käytettävyyden ja tarvittavat toimenpiteet, jotta tila voidaan pitää käytössä koulukäytön

päättymisestä huolimatta. Tilaan on voinut hakea käyttövuoroja aiempaan tapaan Timmi-tilavarausjärjestelmän kautta.

Jos kevään aikana tehtävät selvitykset osoittavat, että joistakin syistä Tuomelan koulun liikuntasalin käyttö ei ole mahdollista, liikuntapalvelut pyrkii tekemään järjestelyitä muissa käytettävissä olevissa tiloissa toiminnan jatkumisen turvaamiseksi edes osittain.

Sivistystoimessa päätettiin perustaa työryhmä tekemään kevään 2016 aikana selvityksiä ja linjauksia koulujen liikuntatilojen käytön periaatteista. Työryhmän tehtäväksi annettiin mm. selvittää Tuomelan ja Hevoshaan koulujen liikuntasalien käytön periaatteet 1.8.2016 lähtien, miettiä tarvittaessa pidemmän aikavälin lisätilaratkaisuja liikuntatoimintaan ja tilavarausjärjestelmän käyttöoikeuksien linjaaminen. Työryhmään kuuluvat liikuntajohtaja, perusopetuksen johtaja, ruotsinkielisten palveluiden johtaja, talous- ja hallintojohtaja sekä nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja. Lisäksi työryhmään kutsutaan tilakeskuksesta edustajaksi Pekka Wallenius. Työryhmä raportoi selvitysten tuloksista viimeistään huhtikuun viimeiseen sivistystoimen johtoryhmään.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 22

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Sirpa Kauppiselle ja Vaula Norrenalle sekä usealle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:
Kaupunginjohtaja muutti listatekstin kappaleen ’Sivistystoimi toteaa vastauksena aloitteeseen seuraavaa:’ ensimmäisen lauseen muotoon: ”Tuomelan koulun liikuntasalin käyttö järjestetään riippumatta siitä jatkuuko opetus koulurakennuksessa syksyllä 2016.”

Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Pekka Wallenius puh. 09 8392 2376, Veli-Matti Kallislahti 09 8392 3632 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

23 § Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaisen ratkaisuvallan siirtäminen kaupunkisuunnittelulautakunnalle ja maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yrityspalvelut -tulosalueen viranhaltijalle

VD/4785/00.01.01.02/2014
HP/KK/JB

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on muun muassa, ellei se ole toisin päättänyt,

37. hyväksyä asemakaavan muutokset, joilla ei
a) muuteta rakennuskorttelin pääasiallista käyttötarkoitusta,
b) muuteta torin, katuaukion, virkistys-, erityis- tai vesialueen käyttötarkoitusta vähäistä kaavan toteuttamista helpottavaa tarkistusta lukuun ottamatta,
c) nosteta rakennuksen suurinta sallittua kerroslukua enemmän kuin yhdellä kerroksella tai rakennuskorkeutta vastaavalla tavalla, taikka lisätä rakennusoikeutta asuinpientalojen korttelialueella siten, että tehokkuusluku nousee tehokkuuslukuun e= 0,30 tai sen yli tai muilla alueilla siten, että rakennusoikeus nousee yli 10 %:lla tai yli 1000 km2:llä,
d) muuteta maankäytön yleistä luonnetta, alueen yhtenäistä rakennustapaa tai vaaranneta ympäristölliseltä kannalta merkittävien arvojen säilymistä

Kysymyksessä ovat maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 191 §:n 3 momentin tarkoittamat vaikutukseltaan vähäiset asemakaavan muutokset. Kysymyksessä olevia asemakaavamuutoksia on muutamia vuodessa. Asemakaavaprosessin sujuvoittamiseksi ja nopeuttamiseksi olisi tarkoituksenmukaista, että kaupunkisuunnittelulautakunta voisi hyväksyä nämä vaikutukseltaan vähäiset asemakaavamuutokset. Delegoinnista saadut kokemukset voisi ottaa huomioon myöhemmin koko kaupunkia koskevan hallintosäännön valmistelussa.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 31 kohdan ja mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä. Etuostolain 21 §:n mukaan kunnanhallitus voi päätöksestään ilmenevässä laajuudessa siirtää sen ratkaisemisen, ettei kunta käytä etuosto-oikeuttaan, määräämänsä viranhaltijan tehtäväksi. Valtaosassa kiinteistön kaupoissa, joissa kaupungilla on etuosto-oikeus, ei etuosto-oikeutta käytetä. Siksi olisi tarkoituksenmukaista, että siitä, ettei etuosto-oikeutta käytetä, voitaisiin päättää viranhaltijapäätöksellä. Käytäntö olisi myös kiinteistökaupan osapuolten kannalta sujuvampi ja nopeuttaisi esimerkiksi lainhuudon saamista. Etuostoasiat valmistellaan maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yrityspalveluissa. Tästä syystä olisi tarkoituksenmukaista että etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä päättäisi yrityspalvelut tulosalueen tulosaluejohtaja. Viranhaltijan päätökseen olla käyttämättä etuosto-oikeutta ei voi käyttää kuntalain mukaista otto-oikeutta.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 38. kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää muiden kuin maankäyttö- ja rakennuslain 99 §:ssä tarkoitettujen lunastustoimitusten vireillepanosta ja lunastuslupien hakemisesta. MRL:n 99 §:ssä tarkoitettujen lunastustoimitusten vireillepanosta ja lunastuslupien hakemisesta päättää valtuusto.

Kaupunkisuunnittelulautakunta on johtosäännössään oikeutettu päättämään asemakaavan toteuttamista varten tarvittavien alueiden lunastamisesta. Toimivaltaa olisi tarkoituksenmukaista siirtää kaupunkisuunnittelulautakunnalle myös muissa lunastuksissa, jotka eivät edellytä asianomaisen ministeriön tai valtioneuvoston lunastuslupaa. Kaupunginhallituksen toimivaltaan jäisi kuitenkin lunastusluvan hakeminen maankäyttö- ja rakennuslain 100 §:n tarkoittamassa kaavan toteuttamista helpottavassa lunastuksessa. Päätöksenteko selkiytyisi kun lunastuslupaa edellyttävät asiat käsiteltäisiin aina kaupunginhallituksessa tai valtuustossa ja muut kuten myös kiinteistönmuodostamislain tai mahdollisen muun erityislainsäädännön mukaiset lunastukset olisivat lautakunnan toimivallassa.

Kaupunginhallituksen strategisen roolin kehittämistä ja kokouksissa käsiteltäviä asioita on tarkasteltu vuoden 2015 aikana Uuden sukupolven organisaatiot ja johtaminen -projektissa kaupunginhallituksen työpajoissa. Tuossa tarkastelussa nousi esille, että tietyt tekniset ja rutiininomaiset asiat (esimerkiksi etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen) voisi delegoida kaupunginhallitukselta joko lautakunnalle tai viranhaltijoille.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 15.2.2016 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että se
a) oikeuttaa kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymään kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan johtosäännön 4 §:n 37-kohdan mukaiset vaikutukseltaan vähäiset asemakaavan muutokset,
b) oikeuttaa yrityspalvelujohtajan (vakanssi numero 0005008) päättämään etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä ja
c) oikeuttaa kaupunkisuunnittelulautakunnan päättämään lunastustoimitusten hakemisesta silloin, kun lunastaminen ei edellytä lunastuslupaa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 7.3.2016 § 44

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) oikeuttaa kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksymään kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan johtosäännön 4 §:n 37-kohdan mukaiset vaikutukseltaan vähäiset asemakaavan muutokset,
b) oikeuttaa yrityspalvelujohtaja (vakanssi numero 0005008) päättämään etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä, ja
c) oikeuttaa kaupunkisuunnittelulautakunta päättämään lunastustoimitusten hakemisesta silloin, kun lunastaminen ei edellytä lunastuslupaa.

Päätös:
Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

———

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 23

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) oikeuttaa kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksymään kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan johtosäännön 4 §:n 37-kohdan mukaiset vaikutukseltaan vähäiset asemakaavan muutokset,
b) oikeuttaa yrityspalvelujohtaja (vakanssi numero 0005008) päättämään etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä, ja
c) oikeuttaa kaupunkisuunnittelulautakunta päättämään lunastustoimitusten hakemisesta silloin, kun lunastaminen ei edellytä lunastuslupaa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
kiinteistöpäällikkö Kai Ketelimäki, puh. 839 23816, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

24 § Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle maantien 1521 parantamisesta rakentamalla kevyenliikenteen väylä välille Nikinmäki - Nikkilä, Sipoo, Vantaa, tiesuunnitelma

HA/4250/00.04.03/2011
HP/HW/LV/Sko/JB

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt kirjeellään 77/2013/UUD, pvm 10.12.2015 tiesuunnitelmasta maantielain 27 § mukaisesti Vantaan kaupungin lausuntoa.

Suunnitelman nähtävillä olosta on kuulutettu 13.1.2016 ja se on ollut maantielain 27 § mukaisesti yleisesti nähtävillä 13.1.2016–11.2.2016.

Suunnittelualue sijaitsee pääosin Sipoon kunnassa ja länsipäästä noin 20 metrin matkalta Vantaan kaupungissa maantien 1521 (Sipoontie, Jokivarrentie ja Nikkiläntie) pohjoisreunassa. Vantaan kaupungin puolella, Nikinmäessä on rakennettu kevyen liikenteen väylä maantien 1521 eteläpuolelle Sääskitien liittymään asti. Sipoon keskustaajamassa, Nikkilässä on kevyen liikenteen väylä maantien 1521 pohjoispuolella maantien 11697 (Martinkyläntie) liittymään asti. Kevyen liikenteen väylien väliin jää noin 7,3 kilometrin osuus, jossa ei ole kevyen liikenteen väylää.

Uudenmaan ELY-keskus ja Sipoon kunta ovat laatineet toimenpidesuunnitelman ”Maantien 1521 parantaminen rakentamalla kevyen liikenteen väylä välillä Korso-Nikkilä” vuonna 2013. Suunnitelmassa on tutkittu väylän sijoittamisvaihtoehtoja ja valittu jatkosuunnittelun pohjaksi kevyen liikenteen väylän sijoittaminen maantien 1521 pohjoispuolelle.

Vantaan puolella tiesuunnitelma liittyy rakennussuunnitelmaan ”Maantien 1521 parantaminen välillä mt140 – Sipoon raja, Vantaa, Sipoo”. Suunnitelman mukaisten väylien rakentaminen on käynnissä parhaillaan. Suunnitelmassa on esitetty kevyen liikenteen järjestelyjä, jotka päättyvät tiesuunnitelmassa esitetyn hankkeen suunnitelmarajalle.

Rakentamisen kokonaiskustannusarvio on 4 710 000 € (alv 0 %). Lunastuskustannusten osuus on 90 000 €. Kustannukset perustuvat maanrakennuskustannusindeksiin (2010=100). Kokonaisindeksi on 13. Hankkeen kustannuksista vastaavat Uudenmaan ELY -keskus ja Sipoon kunta.

Uudenmaan ELY -keskus pyytää kaupunkia ilmoittamaan lausunnossaan:
- Onko suunnitelman käsittämälle alueelle vahvistettu tai hyväksytty oikeusvaikutteinen yleiskaava tai asemakaava, ja onko kaava yhdenmukainen tiesuunnitelman kanssa.
- Luovuttaako kaupunki maantien tekemiseen tarvittavan omistamansa maa-alueen korvauksetta tietarkoituksiin.

Tiesuunnitelmasta ei tehty nähtävillä oloaikana muistutuksia.

Kaupunki liittää lausuntoasiakirjoihin pyydetyt oikeaksi todistetut otteet hyväksytyistä ja vahvistetuista kaavoista sekä alkuperäisen todistuksen tiesuunnitelman nähtävillä olosta ja jäljennökset nähtävillä oloa koskevista lehti-ilmoituksista.

Tiesuunnitelma ja lisämateriaali on nähtävillä kokousasiakirjoissa.

Tekninen lautakunta on 15.3.2016 § 7 päättänyt esittää kaupunginhallitukselle lausunnon antamista Uudenmaan ELY-keskukselle "Maantien 1521 parantaminen rakentamalla kevyenliikenteen väylä välille Nikinmäki-Nikkilä, Sipoo, Vantaa" -nimisestä tiesuunnitelmasta.

Apulaiskaupunginjohtajan esitys kaupunginhallitukselle on teknisen lautakunnan esityksen mukainen.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 23

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa Uudenmaan ELY-keskukselle "Maantien 1521 parantaminen rakentamalla kevyenliikenteen väylä välille Nikinmäki-Nikkilä, Sipoo, Vantaa" -nimisestä tiesuunnitelmasta seuraava lausunto:

”Kaupunki ilmoittaa, että tiesuunnitelman alueella on voimassa lainvoimainen yleiskaava ja tiesuunnitelma on yleiskaavan mukainen. Tiesuunnitelman alueella on voimassa asemakaava, jonka mukaisesti Vantaan kaupungin alueelle esitetty kevyen liikenteen väylän osuus sijoittuu suojaviheralueelle (EV). Näin ollen Vantaan kaupungin alueelle suunniteltava kevyen liikenteen väylä tulisi käsitellä tiesuunnitelmasta erillisenä suunnitelmana. EV-alueen omistaa kaupunki. Kaupunki ei näe tarkoituksenmukaiseksi muuttaa asemakaava tältä osin eikä siten luovuttaa maa-aluetta tietarkoitukseen. EV-alueelle suunnitellun kevyen liikenteen väylän rakentamisesta ja kunnossapidosta on sovittava kaupungin kanssa erikseen.”

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Liikenteen alueinsinööri Susanna Koponen, puh. 09 8392 6140, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

25 § **Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen 11.1.2016 § 24 tekemästä päätöksestä asuntomessualueen pienrakentajien vaatimuksesta menettelyvirheen korjaamiseksi**

KA/4365/10.00.02.00/2012
HP/JM/JB

Joukko Kivistön asuntomessualueen pienrakentajia on vaatinut kaupunginhallitusta oikaisemaan päätöksensä 11.1.2016 § 24, jolla kaupunginhallitus on jättänyt tutkimatta pienrakentajien 19.11.2015 esittämät vaatimukset menettelyvirheen korjaamisesta. Oikaisuvaatimuksessa on vaadittu kaupunginhallitusta oikaisemaan päätöksensä 11.1.2016 § 24. Vaatimus on perusteltu siksi, että asia olisi tullut käsitellä hallintolain mukaisessa korjaamismenettelyssä. Samassa yhteydessä kaupunginhallitus voi käsitellä aiemmin esitetyt vaatimukset.

Menettelyvirheen korjaamista koskevat vaatimukset puolestaan liittyvät kaupunginhallituksen 5.10.2015 § 24 tekemään päätökseen pienrakentajien 14.9.2015 saapuneen kirjeen perusteella. Oikaisuvaatimuksessa on vaadittu kaupunginhallituksen päätöksen kumoamista ja vaatimusten tutkimista hallintolain mukaisena menettelyvirheen korjaamista koskevana asiana.

Hallintolain 50 §:n mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos
1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen;
2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen;
3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai
4) asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Päätöksessä oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe on korjattava. Asiavirheen korjaaminen on viranomaisen harkinnassa. Asiavirheen korjaaminen voi tulla vireille asianosaisen tai viranomaisen aloitteesta.

Rakentajien 14.9.2015 ja 19.11.2015 esittämät vaatimukset:

Pienrakentajat ovat 14.9.2015 saapuneessa kirjeessä katsoneet, että valtuutus kauppakirjan allekirjoittamiseen on syntynyt virheellisessä järjestyksessä ja sen johdosta valtuutus tulisi kokonaisuudessaan poistaa. Kuitenkin niin, että kaupunginhallitus toteaisi pätemättömäksi vain kauppakirjan kohdan 6.4., jossa ostajat sitoutuvat liittymään putkijätejärjestelmään. Kaupunginhallitus päätti 5.10.2015 § 24, että kirje ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Pienrakentajien 19.11.2015 kaupunginhallitukselle osoittamassa kirjeessä allekirjoittaneet ovat esittäneet, että kaupunginhallituksen 5.10.2015 § 12 tekemää päätöstä ja kiinteistöjä koskevia kauppakirjoja rasittavat seuraavat virheet:
1) Esteellisyys. Valmistelijana toiminut kiinteistöpäällikkö Kai Ketelimäki on ollut esteellinen, koska hän on toiminut helmikuuhun 2015 asti VTK-kiinteistöt Oy:n toimitusjohtajana. VTK-kiinteistöt on Kivistön Putkijäte Oy:n ainoa osakkeenomistaja.
2) Allekirjoittajien mukaan asianosaisia olisi tullut kuulla käsittelyn aikana, koska päätöstä ei ole ollut asianosaisten hakemuksen mukainen.
3) Allekirjoittajien mukaan kaupunginhallitus on tehnyt 5.10.2015 § 12 päätöksensä riittämättömään selvityksen perustuen. Rakentajat vetoavat myös siihen, että viranhaltijalla ei ole ollut toimivaltaa valtuuttamispäätöstä tehdessään, kaupunginhallituksen päätös ei ole ollut lainvoimainen sopimuksen allekirjoitushetkellä, ennen 7.10.2013 ei ole missään materiaalissa tuotu esille liittymisvelvollisuutta ja että kaupunginhallitus ei ole tehnyt päätöstä noin 100 000 euron suuruisesta sopimussakosta.
4) Viranhaltija on antanut kaupunginhallitukselle virheellistä selvitystä kauppakirjamallista.
5) Kaupunginhallitukselle on annettu virheellistä selvitystä putkijätejärjestelmään liittymisestä.

Vaatimusten arviointi

Allekirjoittajien kaupunginhallitukselle esittämät vaatimukset kohdistuvat kaupunginhallituksen 5.10.2015 tekemän päätöksen valmisteluun ja kiinteistön kauppaa edeltävään prosessiin.

Hallintolain 28 §:n 5 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän on toimitusjohtajana yhteisössä, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Asian valmisteluun osallistunut kiinteistöpäällikkö ei ole toiminut kyseisen yhtiön toimitusjohtajana vaan VTK-kiinteistöt Oy:n toimitusjohtajana. Kyseinen yhtiö omistaa Kivistön Putkijäte Oy:n. Hallintolain tarkoittama erityisen hyödyn tai vahingon kriteeri ei välttämättä täyty. Olennaisempaa on kuitenkin se, että yhteisöjäävi on ajallisesti sidottu hetkeen, jolloin virkamies osallistuu päätöksentekoon tai asian valmisteluun. Lähtökohta on se, että virkamies ei ole yhteisöjääviyden perusteella esteellinen sillä perusteella, että hän on aiemmin toiminut kyseisen yhteisön toimitusjohtajana.

Asianosaisen kuuleminen on yksi käytettävissä oleva tapa selvittää käsiteltävänä olevaa asiaa. Ennen asian ratkaisemista asianosaiselle on varattava tilaisuus lausua asiasta. Kuuleminen ei ole kuitenkaan tarpeen hallintolain 34 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Asian saa ratkaista asianosaista kuulematta esimerkiksi silloin, jos vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana. Vaatimus virheen korjaamiseksi on käsiteltävissä ilman tekijöiden kuulemista, mikäli aiempaa päätöstä ei muuteta heidän vahingokseen. Erillinen kuuleminen pienrakentajien kirjeiden lisäksi ei ole tarpeen.

Rakennuttajien mukaan viranhaltija on ylittänyt toimivaltansa päättäessään kiinteistön kauppakirjasta ja viranhaltijan päätös ei ole voinut perustua kaupunginhallituksen valtuutukseen. Pienrakentajien vaatimukset ja väitteet kohdistuvat käytännössä yksittäisiin sopimuksen kohtiin. Pienrakentajat vaativat, että tietyt ehdot tulisi jälkikäteen todeta pätemättömiksi. Vaatimusta on perusteltu sillä, että kauppakirjan ehdot eivät ole kaupunginhallituksen hyväksymiä tai eivät vastaa kaupunginhallituksen tahtoa tapahtuma-aikaan. Perusteluissa on esitetty, että viranhaltija on tehnyt päätöksen kauppakirjasta ennen kuin hallitus on päättänyt liittymisvelvoitteesta.

Vaatimus liittymisehdon toteamisesta pätemättömäksi puuttuvan toimivallan vuoksi ei perustu lakiin tai oikeuskäytäntöön. Vantaan kaupunginhallitus on 3.12.2012 päättänyt käynnistää putkijätejärjestelmän hankinnan. Edelleen kaupunginhallitus on päättänyt 7.10.2013 § 22, että kiinteistöt velvoitetaan liittymään putkijätejärjestelmään. Asia sinänsä on kuulunut siitä päättäneen viranhaltijan ratkaistavaksi. Liittymisvelvoitteesta päättämisen jälkeen allekirjoittamassaan kauppakirjassa rakentajat ovat nimenomaisesti sitoutuneet liittymään järjestelmään. Kaikki tehdyt päätökset ovat lainvoimaisia ja sopimukset ovat sitovia.

Käytännössä kaupungin kannalta on ratkaisevaa, vastaako tehty päätös ja erityisesti tehty sopimus sisällöltään kaupungin tahtoa sopimuksen tekohetkellä. Tehtyjen päätösten perusteella tämä kaupungin tahto on selvä. Kaupungin puolesta sopimuksen on lisäksi allekirjoittanut toimivaltainen henkilö, joten sopimus on sitoumuksena pätevä. Päätöksen lainvoimaisuus ei ole kuntalain mukaan ehdoton edellytys päätöksen täytäntöönpanolle. Kivistön kauppakirjojen ehdot vastasivat sisällöltään kaupunginhallituksen tavoitteita putkijätejärjestelmän käyttöönotosta.

Käsitellessään asuntomessualueen pienrakentajien vaatimuksia 5.10.2015 kaupunginhallitus tutustui myös pientalotonttien markkinointimateriaaliin. Putkijärjestelmään liittymisestä ja kustannustasosta on informoitu kiinteistön ostajia markkinointimateriaalissa.

Kivistön pienrakentajat ovat pyytäneet asian käsittelemistä asiavirheen korjaamisena. Vaatimus asiavirheen korjaaminen on asianosaisen käytössä oleva keino saattaa asia uudelleen viranomaisen harkittavaksi. Asiavirheen korjaaminen on perusteltua erityisesti tapauksessa, jossa viranomaisen päätöstä rasittaa virhe ja tämä virhe selvästi vaikuttaa asianosaisen asemaan. Asiavirheen korjaaminen on kuitenkin menettelynä ongelmallinen silloin, kun kyse on sopimuksen sisältöä koskevasta vaatimuksesta ja molemmat osapuolet ovat sitoutuneet sopimukseen tietoisina sen sisällöstä. Hallinnolliseen päätöksentekoon liittyvä virheen korjaamismenettely on huonosti toimiva menettely sopimukseen liittyvän erimielisyyden ratkaisemiseksi.

Vaatimuksen allekirjoittajat ovat tutustuneet markkinointimateriaaliin ja allekirjoittaessaan sopimuksen sitoutuneet sopimuksen ja sen ehtojen noudattamiseen. Vaatimuksen allekirjoittajat eivät ole myöskään yksiselitteisesti esittäneet, että he eivät olisi tienneet sitoutuvansa kauppakirjassa putkijätejärjestelmään liittymiseen ja siitä seuraaviin kustannuksiin. Käytännössä kaupunkia vaaditaan luopumaan yksipuolisesti voimassa olevan sopimuksen mukaisesta velvoitteesta liittyä putkijätejärjestelmään. Sopimuksen osapuolena kaupungilla on

sopimusoikeudellisesti oikeus luopua vaatimuksistaan mutta ei velvollisuutta luopua vaatimasta sopimuksen ehtojen noudattamista.

Viranomaisen harkintavalta ei ole täysin rajoituksetonta silloinkaan, kun sillä on mahdollisuus harkita eri päätösvaihtojen välillä. Harkinnassa on huomioitava hallinnon yleiset oikeusperiaatteet. Harkittaessa liittymisehdosta luopumista kaupunginhallituksen tulee arvioida asiaa paitsi kiinteistön kaupan osapuolten kannalta, myös yleisemmin kuntalaisten yhdenvertaisen, tasapuolisen ja myös johdonmukaisen kohtelun kannalta. Luopuminen liittymisvelvoitteesta tarkoittaisi, että kaupunki luopuisi kyseisten henkilöiden hyväksi jälkikäteen markkinointimateriaalissa esitetyistä ja sopimukseen sisältyvistä vaatimuksista. Ratkaisulla olisi vaikutuksia myös muihin järjestelmän käyttäjiin. Lähtökohtana tulisi pitää toiminnan ennakoitavuutta ja johdonmukaisuutta.

Kivistön alueen pientalorakentajien vaatimuksiin suostuminen ei ole perusteltua.

Päätökseen, jolla viranomainen on hylännyt virheen korjaamista koskevan vaatimuksen, ei hallintolain 53 §:n 3 momentin mukaan saa hakea muutosta valittamalla.

Kaupunginhallitus 21.3.2015 § 25

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) kumota kaupunginhallituksen päätös 11.1.2016 § 24 jättää tutkimatta asuntomessualueen pientalorakentajien vaatimus menettelyvirheen korjaamiseksi, ja
b) tutkia ja hylätä pientalorakentajien 19.11.2015 ja 14.9.2015 Vantaan kaupunginhallitukselle esittämät vaatimukset.

Päätös:
Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Liitteet:
- Asuntomessualueen pientalorakentajien oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen 11.1.2016 tekemästä päätöksestä, 17.2.2016
- Asuntomessualueen pientalorakentajien vaatimus menettelyvirheen korjaamiseksi, 19.11.2015
- Asuntomessualueen pientalorakentajien vaatimus menettelyvirheen korjaamiseksi, 14.9.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: ei muutoksenhakuoikeutta (HallintoL 53 § 3 mom.)

Lisätiedot:
kaupunginlakimies Juha Myllymäki, puh. 09 8392 4241, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 17 02 2016
Dn:o KA/4356/10.03.02.00/2012

Vantaan kaupunki
Asematie 7
01300 VANTAA

OIKAISUVAATIMUS

Viite: Kaupunginhallituksen päätös 11.1.2016 § 24

Vaadimme kaupunginhallitusta oikaisemaan virheellisen päätöksensä 11.1.2016 § 24.

Asuntomessurakentajina olemme 14.9.2015 saattaneet Vantaan kaupunginhallituksessa vireille tonttikauppakirjaan lisättyyn ehtoon liittyneen menettelyvirheen korjaamisasian.

Kaupunginhallituksen päätöksen jälkeen ja valtuutuksen vastaisesti asuntomessutonttien luovutusta koskevaan kauppakirjaan on lisätty ehto 6.4 ostajien velvollisuudesta liittyä Kivistön alueelle rakennettuun keskitettyyn putkijätekeräysjärjestelmään. Tavallisesti menettelyvirhe johtaa päätöksen pätemättömyyteen, minkä johdosta hallintoasia jouduttaisiin käsittelemään uudelleen.

Koska asian käsittely uudelleen ei ole mahdollista, pyysimme kaupunginhallitusta toteamaan, että virheellisessä järjestyksessä kauppakirjaan tullut ehto on pätemätön.

Kaupunginhallitus päätti 5.10.2015 § 12, ettei kirjeemme anna aihetta toimenpiteisiin. Asianosaisina emme saaneet mitään tietoa asian käsittelystä, joten oli ilmeistä, ettei asian käsittelyssä ollut noudatettu hallintomenettelyä. Puutteellisen hallintomenettelyn seurauksena kaupunginhallitus oli päättänyt olla ryhtymättä toimenpiteisiin.

Kun saatoimme menettelyvirheen korjaamista koskeneen asian toistamiseen vireille Vantaan kaupunginhallitukselle osoitetulla uudella vaatimuksella, painotimme, että kyseessä on hallintolain 52 §:n mukaiset vaatimukset menettelyvirheiden korjaamiseksi.

Päätöksessään tästä toisesta kirjeestämme kaupunginhallitus 11.1.2016 § 24 totesi käsitelleensä ensimmäisen kirjeemme kantelutyyppisenä vaatimuksena. Lisäksi kaupunginhallitus katsoi, että lainvoimaisten päätösten käsittely kuntalain mukaisena oikaisuvaatimuksena ei ole mahdollista. Tällä perusteella Kaupunginhallitus oli päättänyt 5.10.2015 § 12, ettei ensimmäinen kirjeemme ollut antanut aihetta toimenpiteisiin ja jätti tutkimatta toisen kirjeemme.

Perustelujen virheellisyys tulee esille kaupunginhallituksen oman päätöksen 11.1.2016 § 24 sanamuodosta: "Päätetään jättää menettelyvirheiden korjaamista koskeva vaatimus tutkimatta."

Ensimmäisen vaatimuksemme virheellisestä käsittelystä seurasi uusia virheitä

Tulkinta, jonka mukaan asuntomessurakentajien ensimmäinen, 14.9.2015 esittämä vaatimus muotovirheen korjaamisesta olisi ollut hallintokantelu, on ilmeisen kestämätön. Vaatimuksen otsikkona oli "Menettelyvirheen korjaaminen". Hallintopäätöksiin liittyvien virheiden korjaaminen on hallintolain 50–53 §:ssä säädetty määrämuotoinen hallintomenettely.

Asianosaisen esittämää vaatimusta muotovirheen korjaamisesta ei lain mukaan voida jättää tutkimatta, vaan asia tulee vireille hallintoasiana ja ratkaistaan hallintomenettelyssä. Näin ei menetelty ennen kaupunginhallituksen päätöstä 5.10.2015 § 12. Päätöksen valmisteli esteellinen henkilö, asianosaisia ei kuultu, asian selvittäminen oli ilmeisen puutteellista eikä asiassa tehty asianosaisille tiedoksi annettavaa päätöstä. Päätöksen valmistelussa oli kiistatta kyse uudesta menettelyvirheestä.

Toisessa kaupunginhallituksen päätöksessä 11.1.2016 § 24 perusteena on viitattu pääasiaan, siis ensimmäiseen muotovirhettä koskevaan korjausvaatimukseen ja siitä päätöksessä 5.10.2015 § 12 esitettyyn virheelliseen käsitykseen kantelutyyppisenä vaatimuksena. Näin ei menettelyvirheen korjaamista koskevassa asiassa luonnollisestikaan voi toimia. Menettelyvirheen johdosta tehty päätös on pätemätön ja asia olisi täytynyt käsitellä kokonaisuudessaan uudelleen.

Oikaisuvaatimuksen perustelut kaupunginhallituksen toiseen päätöksen 11.1.2016 § 24

Päätöksessään 11.1.2016 § 24 kaupunginhallitus jätti vaatimuksemme tutkimatta, koska kaupunginhallituksen ensimmäiseen päätökseen, 5.10.2015 § 12 ei sen mukaan voinut hakea muutosta oikaisuvaatimuksella tai valittamalla. Toteamme, että 5.10.2015 § 12 päätösmenettelyn menettelyvirhettä koskeva vaatimus ei ole muutoksenhakuasia, eikä kaupunginhallituksen päättämä muutoksenhakukielto rajoita vaatimuksen esittämistä.

Tontinluovutusta ja luovutuksen ehtoja koskevien päätösten lainvoimaisuus on asiassa merkityksetöntä. Kuitenkin, toisin kuin kaupunginhallituksen päätöksessä 11.1.2016 § 24 perusteluissa on lausuttu, vaatimus virheen korjaamisesta voidaan hallintolain 52 §:n nojalla esittää viiden vuoden kuluessa päätöksen tekemisestä, lainvoimaisuudesta riippumatta.

Pyydämme kaupunginhallitusta vihdoin toteamaan, että kauppakirjan kohta 6.4 on lisätty jälkeenpäin ilman kaupunginhallituksen valtuutusta ja, että lisäyksessä kaupunginhallinnon viranhaltijoille on tapahtunut menettelyvirhe, joka tulee korjata. Asianosaisten näkökulmasta on lisäksi syntynyt vaikutelma, että tämän virheen peittelemiseksi viranhaltijat ovat asiassamme tehneet uusia kyseenalaisia ja huonosti harkittuja ratkaisuja. Pidämme välttämättömänä, että luottamushenkilöjohto puuttuu tällaiseen kaupunginhallinnon kielteiseen toimintakulttuuriin tilanteen edellyttämällä vakavuudella.

Vantaalla 15.2.2016

Asuntomessurakentajat:

Tiikerinsilmä 3 01700 Vantaa	Leena Matinvesi	Jukka Matinvesi p. 050 5011566
Tiikerinsilmä 5	Laura Kröger	Pertti Kröger
Tiikerinsilmä 9	Miia Lahti	Aapo Lahti
Tiikerinsilmä 11	Katja Ruohonen	Janne Ruohonen
Tiikerinsilmä 13	Minna Nyman	Kimmo Karhu
Rubiinikehä 10	Anne Cervantes	Rodrigo Cervantes

Rubiinikehä 12	Pia Ranna	Martin Ranna
Rubiinikehä 13	Miia Kolehmainen	Pasi Kolehmainen
Rubiinikehä 15	Riikka Leinonen	Ilkka Leinonen
Rubiinikehä 16	Sari Vuorinen	Sami Vuorinen
Rubiinikehä 19	Päivi Laine	Timo Laine
Rubiinikehä 20	Pekka Palomäki	Jarmo Pinola
Rubiinikehä 21	Aarno Perttuli	Veikko Perttuli
Rubiinikehä 22	Elizaveta Parkkonen	Jaakko Parkkonen
	Rauha Parkkonen	Otto Parkkonen
Rubiinikehä 23A	Eerika Ypyä	Teemu Ypyä
Rubiinikehä 23 B	Johanna Hirvi	Kaarlo Hirvi
Rubiinikehä 24	Minna Pajala	Teemu Pajala
Rubiinikehä 27	Rie Maeda	Marko Karppinen
Rubiinikehä 29	Maija Aunio	Jani Aunio
Rubiinikehä 31 A,B	Pauliina Nelimarkka-Hakala	Tommi Hakala

Vantaan kaupunki
Asematie 7
01300 VANTAA

MENETTELYVIRHEIDEN KORJAAMINEN

19. 11. 2015
~~10/2730/02.02.01/2010~~
KA/4365/10.00.02.00/2012

Viite KH 5.10.2015/11§

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUKSELLE
Kaupunginjohtaja Kari Nenoselle

Joukko asuntomessurakentajia on 14.9.2015 saattanut hallintolain 52§ nojalla Vantaan kaupunginhallituksessa vireille tonttikauppakirjaan lisättyyn ehtoon liittyneen menettelyvirheen korjaamisasian.

Kaupunginhallitus on Vantaan kaupungin Internet-sivujen pöytäkirja-arkiston tietojen perusteella tehnyt asiassa päätöksen 5.10.2015.

Haluamme kiinnittää Vantaan kaupunginhallituksen huomion seuraaviin tätä päätöstä koskeviin perustaviin menettelyvirheisiin. Edellytämme asianosaisina, että kaupunginhallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin mainittujen menettelyvirheiden korjaamiseksi.

1. Valmistelijan esteellisyys

Hallintolain 27§ mukaan virkamies ei saa osallistua asiankäsittelyyn, jos hän on esteellinen.

Kaupunginhallituksen päätöksen on valmistellut kiinteistöpäällikkö Kai Ketelimäki. Ketelimäki on toiminut helmikuuhun 2015 asti VTK-Kiinteistöt Oy:n toimitusjohtajana. VTK-Kiinteistöt on Kivistön Putkijäte Oy:n ainoa äänivaltainen omistaja.

Ottaen huomioon valmistelijan yhteys Kivistön Putkijäte Oy:öön sekä hänen aktiivinen roolinsa asian aiemmissa valmisteluvaiheissa, on selvää, että luottamus hallintoasian valmistelijan puolueettomuuteen on vaarantunut hallintolaissa kuvatulla tavoin.

2. Asianosaisen kuuleminen

Hallintolain 34§ mukaan asianosaiselle on varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Asianosaisen esittäessä hallintolain 52§ nojalla vaatimuksen menettelyvirheen korjaamisesta asiaa ei voida jättää tutkimatta. Asianosaista ei ole myöskään voitu jättää kuulematta tällä tai millään muullakaan perusteella, koska asiassa annettu päätös ei ole ollut asianosaisen hakemuksen mukainen. Muilta osin hallintolain mahdollistamat poikkeukset asianomistajan jättämiseen kuulematta ovat asian ratkaisemisen näkökulmasta triviaaleja.

Asianomistajan jättäminen kuulematta on perustava muotovirhe hallintomenettelyssä ja johtaa aina päätöksen pätemättömyyteen tai lainvoimaisen päätöksen purkamiseen.

3. Selvityksen riittämättömyys asiassa

Hallintolain 31§ mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi riittävät ja tarpeelliset tiedot.

Asian selvityksessä kaupunginhallitus on päätynyt siihen, että ”Rakentajien kauppakirjaan otettu ehto jätteiden putkikeräysjärjestelmään liittymisestä on siten kaupunginhallituksen päätösten mukainen ja perustuu tontin hakijoille annettuun etukäteisinformaatioon.”

Nopealla selvityksellä olisi kuitenkin osoittautunut että:

1) Kauppakirjaa koskenut viranhaltijan päätös on tehty 10.9.2013 ja kaupunginhallituksen päätös 7.10.2013; on selvää, että viranhaltijan päätös ei ole voinut perustua kaupunginhallituksen valtuutukseen,
2) puheena oleva kaupunginhallituksen päätös ei ole ollut lainvoimainen vielä edes 15.12.2013, johon mennessä valtaosa tonttikauppakirjoista on jo allekirjoitettu,
3) missään kirjallisessa materiaalissa ei ole ennen 7.10.2013 tuotu esiin, että pientalorakentajien tulee liittyä jäteputkijärjestelmän käyttäjäksi ja
4) kaupunginhallitus ei edelleenkään ole tehnyt päätöstä siitä, että velvoitteen tehosteeksi asetetaan tontin kauppahintaa vastaava, suuruusluokaltaan noin 100.000 euron, sopimussakko.

Tässä esitetty selvitys perustuu kaikilta osin Vantaan kaupungin omaan päätösaineistoon.

Kohta 1 on erittäin keskeinen. Viranhaltijalla ei ole ollut toimivaltaa valtuuttamispäätöstä tehdessään. Sopimusoikeudellisesti asiamiehen valtuutuksen ylittäminen johtaa sopimuksen pätemättömyyteen. Valtuutusta sopimuksen tekemiseen ei voida antaa jälkikäteen. Kauppakirja on siten allekirjoitettu ilman valtuutukseen perustuvaa toimivaltaa.

4. Virheellinen selvitys asiassa - kauppakirjamalli

Kaupunginhallitukselle annetussa selvityksessä on virheellisesti väitetty, että kauppakirjamalli olisi kaupungin tonttien luovutuksessa yhteydessä yleisesti käyttämä malli.

Kauppakirjan kohdassa ”Kaupan kohde” todetaan: ” Vantaan kaupunki ja Osuuskunta Suomen Asuntomessut järjestävät yhdessä kesällä 2015 valtakunnalliset asuntomessut Vantaalla, Marja-Vantaan messualueella. Myytävä tontti sijaitsee edellä mainitulla messualueella.”

Edellisen lisäksi kauppakirjan kohdassa 3.2 todetaan: ”Ostajat sitoutuvat noudattamaan Vantaan kaupungin, Osuuskunta Suomen Asuntomessujen ja tontin ostajan välillä xx.xx.2013 allekirjoitetussa monikantasopimuksessa mainittuja ehtoja.”

Viimeistään jälkimmäisen kohdan tuoman velvoitteen perusteella on selvää, että kauppakirjamalli ei ole kaupungin yleisesti käyttämä tonttien luovutusta koskeva kauppakirjamalli.

Kaupunginhallitus on lisäksi 5.11.2012 erikseen päättänyt, että tonttien luovutuksessa käytetään nimenomaisesti asuntomessutontteja varten laadittua kauppakirjamallia.

Viranhaltijan antaman virheellisen selvityksen merkitys kaupunginhallituksen päätöksessä jää avoimeksi. Selvityksen osalta on kuitenkin tarpeen erikseen kiinnittää kaupunginhallituksen huomio viranhoitoon liittyviin ja viranhaltijoita ohjaaviin velvollisuuksiin sekä oikeus- ja hallintoperiaatteisiin.

5. Virheellinen selvitys asiassa – tieto putkijätejärjestelmään liittymisen pakollisuudesta

Kaupunginhallitukselle annetussa selvityksessä on esitetty, että asuntomessurakentajat olisivat olleet tietoisia velvollisuudesta liittyä putkijätejärjestelmän käyttäjiksi.

Kauppakirjassa on viitattu kymmeneen eri tausta-asiakirjaan. Joissakin näistä asiakirjoista, kuten alueen kaavoitusta koskevissa tiedoissa on tuotu ehdollisesti esiin, että alueelle saatetaan rakentaa putkijätejärjestelmä. Esimerkiksi tontinhakuoppaassa, johon ei kuitenkaan ole viitattu kauppakirjassa, oli tuotu esiin arvio putkijätejärjestelmän käyttökustannuksista.

Yhdessäkään näistä kauppakirjan liiteasiakirjoista tai tontin hakuoppaassa ei kuitenkaan ole mainittu, että messutontin ostajan tulee sopimussakon uhalla liittyä järjestelmän käyttäjäksi.

6. Päätöksen tiedoksiantaminen

Kuntalain 95§:n mukaan asianosaiselle lähetetään päätöstä koskeva pöytäkirjanote oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen erikseen tiedoksi kirjeellä.

Käsittääksemme näin ei ole toimittu yhdenkään menettelyvirheen korjaamisasian vireille laittaneen asianosaisen kohdalla.

Johtopäätös

Ottaen huomioon, että menettelyvirheen korjaamisessa on ilmennyt oikeusvarmuuden näkökulmasta erittäin olennaisia virheitä, kaupunginhallitus käynnistänee kiireellisesti toimenpiteet korjatakseen päätöstä koskevat menettelyvirheet.

Vantaalla 15.11.2015

Asuntomessurakentajat:

Tiikerinsilmä 3 01700 Vantaa	Leena Matinvesi	Jukka Matinvesi p. 050 5011566
Tiikerinsilmä 5	Laura Kröger	Pertti Kröger
Tiikerinsilmä 9	Miia Lahti	Aapo Lahti
Tiikerinsilmä 11	Katja Ruohonen	Janne Ruohonen
Tiikerinsilmä 13	Minna Nyman	Kimmo Karhu
Rubiinikehä 10	Anne Cervantes	Rodrigo Cervantes matkoilla 2.12. asti
Rubiinikehä 12	Pia Ranna	Martin Ranna
Rubiinikehä 13	Miia Kolehmainen	Pasi Kolehmainen
Rubiinikehä 15	Riikka Leinonen	Ilkka Leinonen
Rubiinikehä 16	Sari Vuorinen	Sami Vuorinen
Rubiinikehä 19	Päivi Laine	Timo Laine
Rubiinikehä 20	Pekka Palomäki	Jarmo Pinola

Rubiinikehä 21	Aarno Perttuli	Veikko Perttuli
Rubiinikehä 22	Elizaveta Parkkonen	Jaakko Parkkonen
	Rauha Parkkonen	Otto Parkkonen
Rubiinikehä 23A	Eerika Ypyä	Teemu Ypyä
Rubiinikehä 23 B	Tiina Lappalainen Kaarlo Hirvi	Sami Lappalainen
Rubiinikehä 24	Minna Pajala	Teemu Pajala
Rubiinikehä 27	Rie Maeda	Marko Karppinen
Rubiinikehä 29	Maija Aunio	Jani Aunio
Rubiinikehä 31 A,B	Pauliina Nelimarkka-Hakala	Tommi Hakala

Omistaja vaihtui 20.11.15

Vantaan kaupunki
Asematie 7
01300 VANTAA

MENETTELYVIRHEEN KORJAAMINEN

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 14 09. 2015
VD/4365/10.00.02
Dn:o

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Asuntomessutonttien luovutusta koskevaan kauppakirjaan on kaupunginhallituksen päätöksen jälkeen ja valtuutuksen vastaisesti lisätty ehto ostajien velvollisuudesta liittyä Kivistön alueelle rakennettuun keskitettyyn putkijätekeräysjärjestelmään.

Me allekirjoittaneet asuntomessurakentajat pyydämme, että kaupunginhallitus korjaa tapahtuneen menettelyvirheen. Koska asian käsittely uudelleen nyt jo toteutuneiden kiinteistökauppojen jälkeen ei ole mahdollista, kaupunginhallitus päättänee, että virheellisessä järjestyksessä kauppakirjaan tullut ehto on pätemätön.

Perustelut

Kaupunginhallitus 5.11.2012 § 21 on Kivistön kaupunginosan kortteleiden 23172, 23173, 23175, 23176, 23177, 23178 ja 23179 luovutusperiaatteiden, -ehtojen ja -hintojen osalta päättänyt, että asuntomessualueen tontit luovutetaan myymällä. Päätöksen mukaan luovutukset oli tarkoitus tehdä päätöksen liitteenä olleen kauppakirjamallin mukaisesti, johon oli mahdollista tehdä teknisluonteisia korjauksia.

Kauppakirjamalli asiakirjan liitteenä 1.

Kuhunkin Vantaan kaupungin ja messurakentajan väliseen kauppakirjaan on tämän kaupunginhallituksen päätöksen jälkeen lisätty ehto 6.4. ”Ostajat sitoutuvat liittymään keskitettyyn jätteiden putkikeräysjärjestelmään, mikäli sellainen rakennetaan alueelle.”

Kauppakirja asiakirjan liitteenä 2.

Kauppakirjan kohdan 5.3. mukaan ”Mikäli Ostajat rikkovat tämän kauppakirjan ehtoja muilta osin, kuin kohdissa 3.1 ja 4 on sovittu, Ostajat ovat velvollisia suorittamaan Kaupungille paitsi vahingonkorvausta, sopimussakkona kunkin sopimusrikkomuksen osalta erikseen kauppahinnan verran.”

Vantaan kaupunki on messurakentajille 21.8.2015 lähettämässään kirjeessä tuonut esiin, että mikäli tonttien ostajat eivät liity alueelle rakennettuun keskitettyyn putkijätekeräysjärjestelmään, kaupunki ryhtyy kohdan 5.3. perusteella toimenpiteisiin sopimusrikkomukseen liittyvän sopimussakon perimiseksi.

Yrityspalvelujohtaja Markkula-Heilamon kirje asiakirjan liitteenä 3.

Johtopäätös

Kaupunginhallitus on valtuuttanut kaupunkisuunnittelulautakunnan myymään messutontit nimenomaisesti päätöksen liitteenä ollutta kauppakirjamallia käyttäen.

Kauppakirjamalliin sai tehdä vain teknisluonteisia muutoksia. Kun sopimussakon suuruusluokka on tonttikohtaisesti noin72.000-172.000 euroa, kyseinen kauppakirjaan lisätty ehto ei voi olla kaupunginhallituksen päätöksen mahdollistama teknisluonteinen korjaus. Liittymisvelvollisuutta koskevaa ehtoa ei voida pitää teknisluontoisena korjauksena siinäkään mielessä, että se olisi uusi

kunnallistekninen rasite ja aiheuttaisi ylimääräisen talokohtaisen 4500 euron kertamenon ja kiinteitä lisäkustannuksia jätehuoltomääräysten mukaiseen astiakeräykseen verrattuna.

Kaupunkisuunnittelulauta ei ole ollut toimivaltainen valtuuttamaan kauppakirjan allekirjoittajaa sopimaan tonttikaupoista kyseisellä ehdolla täydennetyllä kauppakirjalla.

Valtuutus kauppakirjan allekirjoittamiseen on syntynyt virheellisessä järjestyksessä ja sen johdosta valtuutus tulisi poistaa kokonaisuudessaan. Kauppakirjojen perusteella tonttien ostajille on myönnetty tontteihin lainhuudot. Tämän johdosta päätös voidaan poistaa vain kauppakirjaan virheellisessä järjestyksessä tulleen ehdon osalta toteamalla kaupunginhallituksen toimesta, että kauppakirjan 6.4 on menettelyvirheen johdosta pätemätön.

Allekirjoitukset

Vantaalla 14.9.2015

Allekirjoittaneet asuntomessurakentajat

Jani Aunio
Maija Aunio
Anne Cervantes
Tommi Hakala
Kimmo Karhu
Tommi Karjalainen
Marko Karppinen
Miia Kolehmainen
Pasi Kolehmainen
Päivi Korpunen
Laura Kröger
Pertti Kröger
Sami Lappalainen
Ilkka Leinonen
Riikka Leinonen
Miikka Linden
Jukka Matinvesi
Leena Matinvesi
Pauliina Nelimarkka
Minna Nyman
Aapo Lahti
Miia Lahti
Minna Pajala
Teemu Pajala
Pekka Palomäki
Elizaveta Parkkonen
Jaakko Parkkonen
Otto Parkkonen
Rauha Parkkonen
Jarmo Pinola
Pia Irene Ranna
Janne Ruohonen
Sami Vuorinen
Eerika Ypyä
Teemu Ypyä

26 § Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennysselvitys

VD/2264/11.00.00.01/2016
HP/KR/LMA/JB

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen edellyttää toimia kaikkialla maailmassa. Vantaan kaupunki on omalta osaltaan sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 20 % vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuoteen 1990. Lisäksi kaupungin ympäristöpolitiikassa vuosille 2012–2020 tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä. Suomen kuuden suurimman kaupungin kaupunginjohtajien ilmastoverkoston yhtenä aloitteena on, että kaupungit selvittävät mahdollisuutensa vähentää hiilidioksidipäästöjä 30 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Kaupungin valtuustotasoisena sitovana tavoitteena vuodelle 2015 oli selvittää toimenpiteet, joilla Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennystavoite voitaisiin nostaa vuoteen 2020 mennessä 30 prosenttiin ja 40 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Vantaan päästövähennystavoitteet on asetettu suhteessa kokonaispäästöihin, mutta päästövähennyksiä on tarkasteltu myös asukaskohtaisesti.

Vantaan alueen merkittävimmät päästölähteet ovat rakennusten lämmitys, kulutussähkö sekä liikenne. Tehdyillä laskentaoletuksilla Vantaan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät perusurassa vuoteen 2020 mennessä noin 2 % ja vastaavasti vuoteen 2030 mennessä noin 35 %. Päästöjen kehitykseen vaikuttaa etenkin, miten valtakunnallisen sähköntuotannon päästöt vähenevät ja miten liikenteessä siirrytään vähäpäästöisiin polttoaineisiin ja teknologioihin sekä muut liikennepoliittiset ratkaisut. Toissijaisesti vaikutusta on Vantaan Energian kaukolämmön päästöjä vähentävillä toimenpiteillä. Kolmantena päästökehitykseen vaikuttavat Vantaan kaupungin ja kaupunkilaisten sekä Vantaalla toimijoiden muut toimenpiteet.

Tässä 29.1.2016 valmistuneessa selvityksessä tunnistettujen toimenpiteiden päästövähennyspotentiaalia vuoteen 2020 mennessä on noin 30 ktCO2e. Tämä vastaa reilun 4 % päästövähenemää vuoteen 1990 verrattuna, ja jää näin ollen reilusti alle tavoitetason. Tunnistettujen toimenpiteiden avulla on kuitenkin mahdollista päästä hyvin lähelle vuodelle 2030 suunniteltua 40 % päästövähennystavoitetta. Asukaskohtaiset päästöt puolestaan vähenevät 35 % vuoteen 2020 mennessä, 62 % vuoteen 2030 mennessä ja 82 % vuoteen 2050 mennessä.

Liikenteen päästöjen vähentämisessä avainrooli on kaavoituksella sekä yksityisautoilulle kilpailukykyisten viisaan liikkumisen vaihtoehtojen edistämisellä sekä ajoneuvoliikenteen maksullisuudella. Maankäytön suunnittelulla voidaan vaikuttaa myös rakennetun ympäristön energiatehokkuuteen ja mahdollisuuksiin järjestää energiantuotanto vähäpäästöisesti. Energiatehokkuutta edistämällä voidaan välttää ylimääräisiä energiantuotannon investointeja. Julkisten laitehankintojen suorat vaikutukset ovat pienet, mutta suosimalla hankinnoissa uusia vähäpäästöisiä ratkaisuja voidaan mahdollisesti nopeuttaa niiden markkinoille tuloa.

Selvityksen tulosten perusteella Vantaan vuoden 2020 päästövähennystavoitteeseen pääsemiseksi vaadittaisiin järeitä ja nopeita toimenpiteitä useilla eri sektoreilla. Kaupungilla on kuitenkin vain rajallinen toimivalta puuttua muiden sektoreiden päästöihin pakottavilla toimilla, joten vuoden 2020 päästötavoitteeseen pääseminen vaikuttaa käytännössä mahdottomalta kaupungin omin toimin. Sen sijaan vuodelle 2030 suunniteltu 40 % päästövähennystavoite on saavutettavissa. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää kuitenkin kunnianhimoisia ja pikaisia toimenpiteitä, joiden avulla päästöt saadaan aidosti käännettyä laskuun.

Vuoteen 2030 esitetyt toimenpiteet luovat pohjan kestävään kehitykseen ja päästöjen vähentämiseen myös vuoteen 2050 asti. Hiilineutraali Vantaa edellyttää todennäköisesti myös muualla toteuttavien päästövähennyshankkeiden mukaan lukemista kaupungin kokonaispäästötaseeseen, eli päästökompensaatiota.

Vantaan ympäristökeskus teetti kasvihuonekaasujen päästövähennysselvityksen Gaia Consulting Oy:llä.
Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennysselvityksen loppuraportti on luettavissa Vantaan kaupungin internet-sivuilta www.vantaa.fi.

Ympäristölautakunta 16.3.2016 § 7

Ympäristöjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennysselvityksen loppuraportti ja
b) esittää yllä mainittu raportti kaupunginhallitukselle tiedoksi merkittäväksi.
Päätös:
Päätettiin
a) merkitä tiedoksi Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennysselvityksen loppuraportti ja
b) esittää yllä mainittu raportti kaupunginhallitukselle tiedoksi merkittäväksi.

———

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 26

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennysselvityksen loppuraportti.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennysselvitys, loppuraportti

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
ympäristöpäällikkö Leena Maidell-Münster, puh. 0400 427 705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KASVIHUONEKAASUJEN PÄÄSTÖVÄHENNYSSELVITYS

LOPPURAPORTTI 29.1.2016

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 26 §

VANTAAN KASVIHUONEKAASUJEN PÄÄSTÖVÄHENNYSSELVITYS

29.1.2016

LOPPURAPORTTI

Päivitetty 18.2.2016

Laura Descombes, Miikka Autio, Iivo Vehviläinen
Gaia Consulting Oy

KANSIKUVA Sakari Manninen

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 26 §

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä **4**

1 Johdanto **5**

2 Hiilidioksidipäästöjen kehitys nykytoimilla **6**

2.1 Vantaan päästöt sektoreittain 6

2.2 Perusura 2030 ja päästövisio 2050 7

2.3 Vantaan Energian vaikutus perusuraan 8

3 Päästövähennystoimenpiteet ja niiden vaikutukset **9**

3.1 Palvelut ja kuluttaminen 10

3.2 Energiantuotanto 12

3.3 Rakennusten energiankäyttö 14

3.4 Maankäyttö ja liikenne 20

4 Trenditarkastelut **26**

4.1 Päästövähennystoimenpiteiden vaikutukset perusuraan 26

4.2 Päästövähennysten tarve vuoteen 2050 29

4.3 Visio toimenpiteistä hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi 2050 mennessä 30

5 Päätöksenteon tiekartta **34**

6 Johtopäätökset **37**

Viitteet **39**

Liite 1 Ohjausryhmän jäsenet **42**

Liite 2: Laskentamenetelmät ja keskeiset oletukset **43**

Liite 3: Toimenpidekohtaiset laskentaoletukset **49**

Tiivistelmä

Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa toimenpiteet, joilla Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennystavoite voitaisiin nostaa vuoteen 2020 mennessä 30 prosenttiin ja 40 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Lisäksi tavoitteena oli arvioida päästökehitys sekä esittää visio toimenpiteistä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä. Vantaan päästövähennystavoitteet on asetettu suhteessa kokonaispäästöihin, mutta päästövähennyksiä on tarkasteltu myös asukaskohtaisesti.

Vantaan alueen merkittävimmät päästölähteet vuonna 2014 olivat rakennusten lämmitys, kulutussähkö sekä liikenne. Tehdyillä laskentaoletuksilla Vantaan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät perusurassa vuoteen 2020 mennessä noin 2 % ja vastaavasti vuoteen 2030 mennessä noin 35 %. Päästöjen kehityspolkuun vaikuttaa ensisijassa, miten valtakunnallinen sähköntuotantojakauma kehittyy vähäpäästöisemmäksi sekä miten liikenteessä siirrytään vähäpäästöisiin polttoaineisiin ja teknologioihin. Toissijaisesti päästökehitykseen vaikuttavat Vantaan Energian toimenpiteet, joilla vähennetään kaukolämmön päästöjä. Kolmantena päästökehitykseen vaikuttavat Vantaan kaupungin ja kaupunkilaisten muut toimenpiteet.

Tässä selvityksessä tunnistettujen toimenpiteiden päästövähennyspotentiaaliksi vuoteen 2020 mennessä arvioidaan noin 30 ktCO2e, mikä vastaa reilun 4 % päästövähenemää vuoteen 1990 verrattuna, ja jää näin ollen reilusti alle tavoitetason. Tunnistettujen toimenpiteiden avulla on kuitenkin mahdollista päästä hyvin lähelle vuodelle 2030 suunniteltua 40 % päästövähennystavoitetta. Asukaskohtaiset päästöt puolestaan vähenevät 35 % vuoteen 2020 mennessä, 62 % vuoteen 2030 mennessä ja 82 % vuoteen 2050 mennessä.

Liikenteen päästöjen vähentämisessä avainrooli on kaavoituksella sekä yksityisautoilulle kilpailukykyisten viisaan liikkumisen vaihtoehtojen edistämisellä. Maankäytön suunnittelulla ja kaavoituksella vaikutetaan liikenteen lisäksi rakennetun ympäristön energiatehokkuuteen ja mahdollisuuksiin järjestää energiantuotanto vähäpäästöisellä tavalla. Energiatehokkuutta edistämällä voidaan välttää ylimääräisiä investointeja energiantuotantoon. Julkisten laitehankintojen avulla saavutettavat suorat päästövaikutukset ovat pienet, mutta toimenpiteen avulla voidaan kuitenkin mahdollisesti kiihdyttää uusien vähäpäästöisten ratkaisuiden markkinoille tuloa.

Selvityksen tulosten perusteella Vantaan vuoden 2020 päästövähennystavoitteeseen pääsemiseksi vaadittaisiin järeitä toimenpiteitä useilla eri sektoreilla. Kaupungilla on kuitenkin vain rajallinen toimivalta puuttua muiden sektoreiden päästöihin pakottavilla toimilla, joten vuoden 2020 päästötavoitteeseen pääseminen vaikuttaa käytännössä mahdottomalta kaupungin omin toimin. Vuodelle 2030 mahdollisesti asetettava 40 % päästövähennystavoite on puolestaan edelleen saavutettavissa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin kunnianhimoisia toimenpiteitä, joiden avulla päästökehityspolku saadaan aidosti käännettyä laskuun. Vuoden 2030 päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi Vantaan kaupunki voisi laatia realistisen toimenpidesuunnitelman ja tarkennetut välitavoitteet esimerkiksi vuosille 2020 ja 2025.

Vuoteen 2030 esitetyt toimenpiteet luovat pohjan päästöjen vähentämiseen myös vuoteen 2050 asti. Hiilineutraali Vantaa edellyttää todennäköisesti myös muualla toteuttavien päästövähennyshankkeiden mukaan lukemista kaupungin kokonaispäästötaseeseen, eli päästökompensaatiota.

1 Johdanto

Vantaan kaupunki on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 20 % vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuoteen 1990.[1] Lisäksi kaupungin ympäristöpolitiikassa tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä. Suomen kuuden suurimman kaupungin kaupunginjohtajien ilmastoverkoston yhtenä aloitteena on, että kaupungit selvittävät mahdollisuutensa vähentää hiilidioksidipäästöjä 30 % vuoteen 2020 mennessä.

Vantaalla on jo tehty ja tehdään jatkuvasti toimia päästöjen vähentämiseksi. Nykyiset sitoumukset eivät kuitenkaan maailmanlaajuisesti riitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi riittävästi vaarallisen ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.[2] Tämän vuoksi tarvitaan poliittisia päätöksiä ja oletettua teknologian kehitystä tukevia lisätoimenpiteitä. Lisätoimenpiteillä luodaan mahdollisuuksia päästövähennyksiin kunnallisella tai yritysten ja yksilöiden tasolla.

Kaupungin näkökulmasta päästöjä vähentävien toimien valinnassa tulee kiinnittää huomiota kansainvälisiin ja kansallisiin toimenpiteisiin sekä markkinaehtoiseen kehitykseen. Tämän selvityksen tavoitteena oli kartoittaa toimenpiteet, joilla Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennystavoite voitaisiin nostaa vuoteen 2020 mennessä 30 prosenttiin ja 40 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Lisäksi tavoitteena oli arvioida päästökehitys sekä esittää visio toimenpiteistä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä.

Hiilidioksidipäästöjen kehitys nykytoimilla vuoteen 2030 sekä päästövisio 2050 on esitetty luvussa 2. Luvussa 3 on esitetty toimenpidevalikoima, jonka avulla Vantaan kaupungin on mahdollista vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Toimenpiteille tehtiin kustannus- ja päästövähennysarviot vuosille 2020 ja 2030. Luvussa 4 on esitetty päästövähennysten tarve ja visio toimenpiteistä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä. Selvityksen tulokset on tiivistetty luvussa 5 muodostettuun päätöksenteon tiekarttaan. Tulosten perusteella muodostetut johtopäätökset on esitetty luvussa 6.

Selvityksen laskennoissa hyödynnettiin Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) kehittämää kasvihuonekaasupäästöjen laskentamenetelmää, jonka mukaan Vantaan kasvihuonekaasupäästöt virallisesti lasketaan. Selvityksessä tarkasteltiin merkittävimpiä kasvihuonekaasupäästöjä yksikkönä hiilidioksidiekvivalentti (CO_2e)[3].

Työn tuloksia hyödynnetään Vantaan kaupungin ilmastopoliittisessa päätöksenteossa. Työn on toteuttanut Gaia Consulting Oy tiiviissä yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa lokakuun 2015 ja tammikuun 2016 välisenä aikana. Ohjausryhmän puheen-

[1] Kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimus (Covenant of Mayors)

[2] IPCC, Viides arviointiraportti, 2014. Ks. esim. ilmatieteenlaitos.fi/uusin-arviointiraportti

[3] Kasvihuonekaasupäästöjen yhteismitta, jonka avulla voidaan laskea yhteen eri kasvihuonekaasujen päästöjen vaikutus kasvihuoneilmiön voimistumiseen. Päästöt yhteismitallistetaan eli muunnetaan ekvivalenttiseksi hiilidioksidiksi lämmityspotentiaalikertoimen avulla. Ilmatieteenlaitos (2016)

johtajana toimi Vantaan kaupungin ympäristöpäällikkö Leena Maidell-Münster. Ohjausryhmän jäsenet on esitetty liitteessä 1.

2 Hiilidioksidipäästöjen kehitys nykytoimilla

2.1 Vantaan päästöt sektoreittain

Perusura

Perusura kertoo, mihin suuntaan kasvihuonekaasupäästöjen määrä näyttää kehittyvän, jos kaupunki ei tee lisätoimia. Päästöjä aiheuttavien teknologioiden yleiset kehitystrendit ja niihin vaikuttavat kansalliset ja kansainväliset päätökset on otettu huomioon perusuraa muodostettaessa. Perusurassa ei ole huomioitu toimenpiteitä, joista ei ole yksiselitteisiä päätöksiä olemassa. Päästöjä voidaan vähentää perusuraa enemmän tekemällä lisätoimenpiteitä.

Hiilineutraalisuus

Hiilineutraaliudella tarkoitetaan tilannetta, jossa ihmisen toiminta ei muuta ilmakehän hiilipitoisuutta. Valtiot, alueet, kunnat, yritykset tai vaikka kotitaloudet voivat olla hiilineutraaleja. Koska ihmisen toiminnasta käytännössä syntyy aina jonkin verran kasvihuonekaasupäästöjä, vaatii hiilineutraali tila päästöjen vähentämistä jollain muulla alueella.

Päästövisio

Päästövisio kuvaa, millä toimenpiteillä Vantaa saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2050 mennessä.

Päästökerroin

Energian päästökertoimella kuvataan, kuinka paljon päästöjä energia käyttö aiheuttaa. Esimerkiksi sähkön päästökerroin kuvastaa, kuinka paljon kasvihuonekaasupäästöjä yhden sähköyksikön käytöstä aiheutuu. Yleisemmin päästökertoimella tarkoitetaan tietyn polttoainemäärän, energiamäärän tai raaka-ainemäärän sisältämän hiilen hapettuessa taikka tietyn raaka-ainemäärän käytössä tai tuotemäärän tuotannossa syntyvän hiilidioksidin määrää.

Vantaan alueen merkittävimmät päästölähteet vuonna 2014 olivat rakennusten lämmitys, kulutussähkö sekä liikenne (kuva 2.1). Rakennusten lämmityksestä aiheutuvista päästöistä kaukolämmön osuus on selvästi suurin. Yli puolet liikenteen päästöistä puolestaan aiheutuu henkilöautoliikenteestä. Lämmityssähkön ja öljylämmityksen osuus on yhteensä noin 18 % kaupunkialueen päästöistä. Teollisuuden, jätteiden käsittelyn ja maatalouden osuus yhteensä on hieman reilu 5 % alueen päästöistä.

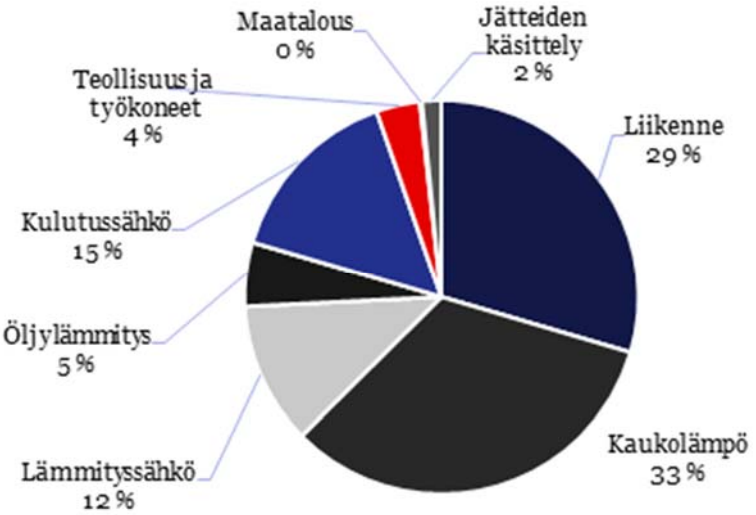

Kuva 2.1 Päästölähteet vuonna 2014[4]

2.2 Perusura 2030 ja päästövisio 2050

Tehdyillä laskentaoletuksilla Vantaan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät vuoteen 2050 mennessä selvästi jo perusurassa. Kuvassa 2.2 esitetään kokonaispäästöjen arvioitu kehitys suhteessa vuoden 2014 lähtötilanteeseen. Päästöt on jaoteltu päästölähteittäin. Laskentaoletukset ja käytetyt menetelmät on esitetty liitteessä 2.

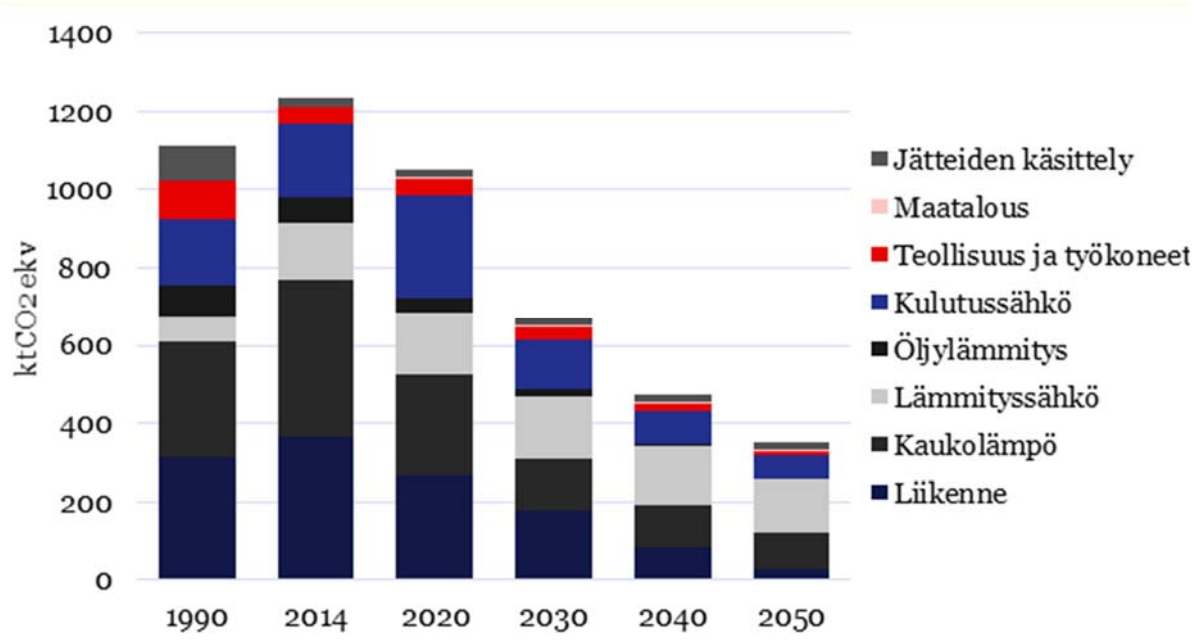

Kuva 2.2. Perusuran mukaiset kokonaispäästöt vuoteen 2050.[5]

[4] Päästöt vuosina 1990 ja 2014, Lähde: Lounasheimo, J. (2015)

Vuodesta 2030 lähtien kaukolämmön päästöt vähenevät merkittävästi, mikäli Vantaan Energia korvaa suunnitelmiensa mukaisesti osan nykyään käyttämistään fossiilisista polttoaineista uusiutuvilla energialähteillä. Vaikka kaukolämmön tuotantorakenteen muutoksilla on suurempi vaikutus päästöihin, niin myös rakennusten energiankäytön tehostuminen vähentää päästöjä. Oletuksena on, että uudisrakentamisen energiatehokkuus paranee kohti lähes nollaenergiarakentamisen tasoa ja korjausrakentamisen yhteydessä tehdään maltillisia energiatehokkuutta parantavia toimia nykytrendin mukaisesti[6].

Kulutussähkön päästöt vähenevät, kun kansallisessa sähköntuotannossa siirrytään käyttämään fossiilisten polttoaineiden sijaan erityisesti ydinvoimaa ja uusiutuvia energialähteitä. Lämmityssähkön vakiopäästökertoimena on käytetty arvoa 400 $gC0_2$/kWh Hilma-mallin laskentaohjeen mukaisesti vuoteen 2050 saakka. Sähkölämmityksen osuus pysyy merkittävänä erillislämmitteisissä taloissa. Myös lämpöpumppujen käyttö erillislämmitteisissä taloissa lisää sähkön kulutusta lämmityskäyttöön.[7]

Liikenteen päästöt vähenevät vuoteen 2020 erityisesti biopolttoaineiden osuuden kasvaessa ja autokannan energiatehokkuuden parantuessa. Vuoteen 2050 mennessä myös bensiinin ja dieselin bio-osuuden oletetaan kasvavan 50 %:iin, mikä vähentää päästöjä merkittävästi. Lisäksi vuonna 2050 sähköautoja on 30 % kannasta ja biokaasuautoja 10 %.

Selvityksen tavoitteena on kartoittaa toimenpiteet, joilla Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennystavoite voitaisiin nostaa vuoteen 2020 mennessä 30 prosenttiin ja 40 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta.

Vuoden 1990 taso on 1 098 $ktCO_2e$. Perusuran mukaan vuonna 2020 Vantaan päästöt ovat 1 080 $ktCO_2e$ ja vastaavasti 710 $ktCO_2e$ vuonna 2030. Päästöjen perusura vuoteen 2020 mennessä vastaa noin 2 % päästövähennystä, joten päästövähennystavoitteen nostaminen 30 prosenttiin vaatii ripeästi merkittäviä lisätoimenpiteitä. Vuoteen 2030 mennessä päästöt vähenevät perusuran mukaan noin 35 %, joten lisätoimia tavoitteen korottamiseksi vaaditaan noin 5 prosenttiyksikön verran. Arvioitujen päästövähennysten toteutuminen edellyttää kuitenkin, että perusurassa tehdyt oletukset toteutuvat. Keskeisimmät päästövähennyksiin vaikuttavat oletukset vuoteen 2030 mennessä ovat sähkön ominaispäästöjen lasku valtakunnan tasolla ja Vantaan Energian kaukolämmön fossiilisten polttoaineiden korvaus biopolttoaineilla. Vantaan Energian toimien vaikutuksia perusuraan on tarkasteltu luvussa 2.3.

2.3 Vantaan Energian vaikutus perusuraan

Vantaan Energian toimia on tarkasteltu erikseen, koska kaukolämmön päästökehityksellä on merkittävä vaikutus koko Vantaan päästökehitykseen. Kuvassa 2.3 on esitetty perusura 2030 ja päästövisio 2050 ilman Vantaan Energian toimia.

---

[5] Lounasheimo, J. (2015)
[6] Oletuksia kuvattu tarkemmin liitteessä 2.

[7] Lämmityssähkön vakiokerroin 400 gC02/kWh edustaa nykytilaa, mutta sähkön tuotantopaletin muuttuessa tämäkin tosiasiallisesti muuttuu. Tässä selvityksessä on pitäydytty kuitenkin Hilma-laskentamenetelmässä. Lämmityssähkön käsittely Hilma-menetelmässä on tunnistettu kehityskohde.

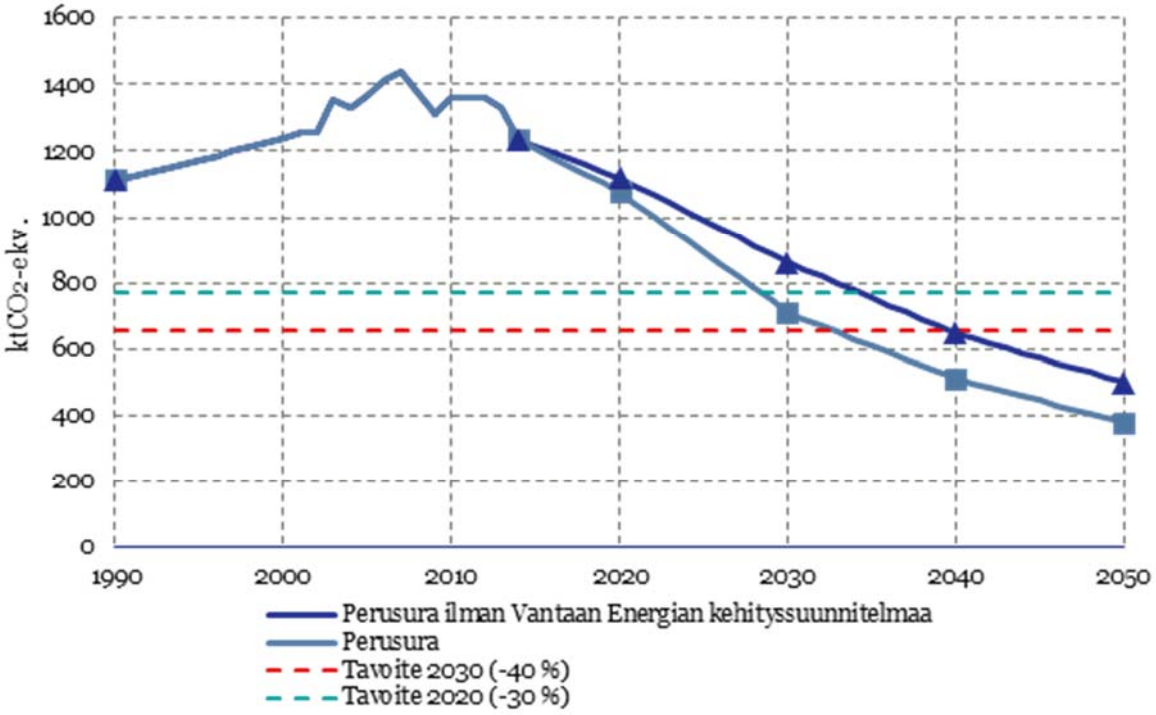

Kuva 2.3. Perusuran mukaiset kokonaispäästöt vuoteen 2050 Vantaan Energian toimien kanssa (Perusura) ja ilman Vantaan Energian toimia. [8]

Vantaan Energian perusuraan sisältyy vuonna 2014 valmistunut Långmossebergenin jätevoimala. Lisäksi Vantaan Energia suunnittelee fossiilisten polttoaineiden korvaamista uusiutuvilla energialähteillä. Perusurassa on oletettu, että hakkeen käyttöä lisätään lämpölaitoksissa noin 300 GWh/v ja Martinlaakson voimalaitos uusitaan vuoteen 2030 mennessä pääasiassa biopolttoaineita käyttäväksi.

3 Päästövähennystoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Seuraavissa luvuissa tarkastellaan valikoituja toimenpiteitä, joiden avulla voidaan aikaansaada päästövähennyksiä. Toimenpiteet valikoitiin Vantaan kaupungin asiantuntijoille suunnatussa työpajassa. Toimenpiteiden valinnassa pyrittiin kiinnittämään huomiota niiden vaikuttavuuteen. Toimenpiteet kohdistuvat niihin asioihin, joihin kaupunki voi vaikuttaa. Seuraavissa luvuissa on ensin kuvattu kukin toimenpide yleisesti sekä tuotu esiin kaupungin mahdollisia toimia. Sen jälkeen on arvioitu toimenpiteen suorat kustannus- ja päästövähennysarviot vuosille 2020 ja 2030. Tarkemmat laskentaoletukset on kerrottu liitteessä 3.

[8] Vuosien 2000 – 2014 data on esitetty toteutuneen mukaan, lähde: Lounasheimo, J. (2015). Vuosien 1990 – 2000 data on arvioitu lineaarisesti, sillä sitä ei ole kerätty.

Toimenpiteiden vaikutukset

Toimenpiteiden vaikutuksia on mallinnettu vuosikymmen kerrallaan tarkastelujakson loppuun, vuoteen 2050 asti. Toimenpiteillä päästävään päästövaikutukseen vaikuttaa paljon myös ympäristössä vallitseva tila. Osalla toimenpiteistä vaikutus saattaa päästöinä mitattuna olla suurempi vuonna 2020 kuin vuonna 2030 suhteessa perusuraan, vaikka myöhempään ajankohtaan mennessä on ehditty toteuttaa enemmän asioita.

Esimerkiksi vähentämällä yksi kilometri henkilöautoilua vuonna 2020 saavuttaa suuremman päästövähennyksen suhteessa perusuraan vuonna 2020 kuin 2030, koska keskimääräisen auton päästöt ovat pienentyneet merkittävästi vuoteen 2030 mennessä uusien teknologioiden myötä.

Toimenpiteen vaatimalla ajalla on myös suuri merkitys vaikutuksen suuruuteen vuosikymmenien välillä. Osa toimenpiteistä vaatii useita vuosia ennen varsinaisten vaikutusten näkymistä, joten niiden osuus päästövähennyspotentiaalista vuonna 2020 jää erittäin matalaksi. Tällaisilla toimenpiteillä saavutetaan paremmin tuloksia vasta pidemmällä aikajänteellä.

3.1 Palvelut ja kuluttaminen

P1 - Julkisten laitehankintojen kehittäminen

Julkisten hankintojen osuus Suomen bruttokansantuotteesta on keskimäärin 15 %.[9] Kaikista julkisista hankinnoista noin 75 % tehdään kuntasektorilla. Hankintapäätöksiä tehtäessä huomio kannattaa kiinnittää hankittavan tuotteen, palvelun tai järjestelmän ympäristövaikutuksiin ja kustannuksiin koko elinkaaren aikana, sillä kokonaistaloudellisesti edullisin ratkaisu ei ole välttämättä hankintahinnaltaan halvin.

Kaupungin vähäpäästöisillä laitehankinnoilla vaikutetaan suoraan kaupungin omaan sähkönkulutukseen. Energiaa kuluttavissa laitteissa energiankulutus vaikuttaa hankittavan ratkaisun kokonaiskustannuksiin ja päästöihin. Myös tuotteiden kestoikä, huoltotarpeet ja korjattavuus vaikuttavat kokonaiskustannuksiin. Esimerkiksi pidempi-ikäisten ratkaisujen, kuten LED-valaisimien, suosiminen vähentää huoltoon ja korvausinvestointeihin liittyviä kustannuksia.[10]

Monet energiatehokkuushankkeet ovat toteutettavissa ilman lisäkustannuksia. Mikäli kaupungin hankintoihin osoitetut investointirahat eivät ole riittäviä energiatehokkuuden parantamiseksi, voisi Vantaa monistaa aiemmin kokeilemaansa ESCO-hankintamallia laajemminkin.[11]

---

[9] SYKE (2012)
[10] Motiva (2015a)
[11] ESCO-hankintamallia toteutetaan Vantaan kaupungin toimitilojen energiatehokkuushankkeissa. ESCO-hankintamallia voisi laajentaa koskemaan myös esimerkiksi katuvalaistusta. Ks. Esim. http://valtavalo.fi/tiedotteet/sahkoa-saastava-led-valaisee-koulutyota-vantaalla/

Suorien vaikutuksien lisäksi kaupunki voi näyttää esimerkkiä ja tukea vähäpäästöisten ratkaisujen markkinoiden kehittymistä omilla hankinnoillaan. Kaupunki voi edistää innovaatioiden kehittämistä ja kaupallistamista hankkimalla vasta kehitteillä olevan tuotteen tai palvelun. Julkinen toimija voi myös toimia kärkikäyttäjänä ja tarjota testiympäristön uuden ratkaisun viimeistelyyn, toiminnalliseen testaamiseen ja suorituskyvyn todentamiseen.[12] Lisäksi kaupunki voi järjestää vähäpäästöisten ratkaisujen kehittämiseen, testaamiseen ja demonstrointiin tarkoitettuja hankintakilpailuja.

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Systematisoidaan ja kehitetään vähäpäästöisiin hankintoihin ohjaavaa toimintaa. Arvioidaan olemassa olevien ympäristökriteerien ohjausvaikutus päästövähennysten kannalta.
- Siirrytään elinkaarikustannus- ja päästöarviointiin kilpailutuksissa.
- Toteutetaan suurempia hankintoja ESCO-hankkeina, joissa kustannukset katetaan toteutuneilla energiansäästöillä.
- Varataan resursseja vähäpäästöisten hankintojen ja investointien valmisteluun. Järjestetään mm. ratkaisujen kehittämiseen, testaamiseen ja demonstrointiin tarkoitettuja idea- ja suunnittelukilpailuja sekä käydään markkinavuoropuhelua.
-

Vaikutukset

Toimenpiteen vaikutusarvioinnissa on otettu huomioon kaupungin laitehankinnat. Laitehankintojen lisäksi kaupunki voi vähentää päästöjä myös rakentamiseen, liikenteeseen[13] ja energiaan[14] liittyvissä hankinnoissa, mutta näitä on käsitelty erikseen kunkin sektorin toimenpiteiden yhteydessä. Myös esimerkiksi kiinteistöhuollon palveluiden kilpailutuskriteereissä voidaan ottaa kantaa energiatehokkuuden varmistamiseen.

Julkisten hankintojen kehittämisen päästövaikutukset vuoteen 2020 mennessä ovat rajalliset, koska kaupungin oma sähkönkulutus aiheuttaa vain pienen osan koko kaupunkialueen päästöistä. Julkisia hankintoja kehittämällä voidaan vaikuttaa välillisesti markkinoiden toimintaan laajemminkin, mutta näitä vaikutuksia ei ole tämän selvityksen puitteissa arvioitu. Kaupungin laitehankintoihin liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.1. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset ja säästöt kohdistuvat kunnalle.

Taulukko 3.1. Julkisten laitehankintojen kehittämisen vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-

[12] Tekes (2015)
[13] HSL vastaa julkisen liikenteen kilpailutuksista. Kaupunki kilpailuttaa tiettyjä kuljetuksia kuten vammais- ja koululaiskuljetuksia.
[14] Kaupunki voi myös edistää uusiutuvan energian tuotantoa hankkimalla vihreää sähköä. Tässä selvityksessä hyödynnettävästä laskentaohjeesta johtuen tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta kaupunkialueen päästöihin.

vähennys -luku[15] kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	1,10	0,76
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	4,89	3,11
Kustannukset (M€/v)	0,23	0,34
Säästöt (M€/v)	1,12	1,68
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	-809	-1760
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	0,33 %	0,17 %

3.2 Energiantuotanto

E1 Ylijäämälämmön hyödyntäminen

Teollisesta tuotannosta vapautuu usein lämpöä, jonka talteenotto ja hyödyntäminen parantaa energiankäytön tehokkuutta sekä vähentää polttoaineiden tarvetta ja kasvihuonekaasupäästöjä.[16] Vantaalla teollisen kokoluokan ylijäämälämmönlähteitä on lähinnä elintarviketeollisuudessa ja konesaleissa. Näiden lisäksi suurehkot kiinteistöt, kuten kauppakeskukset, sairaalat ja urheiluhallit[17] sekä graafinen ala ovat potentiaalisia ylijäämälämmönlähteitä.[18] Lämpöä on mahdollista käyttää uudelleen esimerkiksi tuotantoprosessissa, tehdaskiinteistön lämmittämisessä tai kaukolämpönä.

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Tuetaan Vantaan Energiaa kartoittamaan teollisuuden hukkalämpökohteet ja huomioimaan ne kaukolämpöjärjestelmän suunnittelussa. Huomioidaan nämä myös kaavoituksessa.
- Tuetaan Vantaan Energiaa sellaisen liiketoimintamallin suunnittelussa, joka mahdollistaa teknis-taloudellisesti järkevän ylijäämälämmön talteenoton ja hyödyntämisen osana kaukolämpöjärjestelmää.

Vaikutukset

Ylijäämälämpöä hyödyntämällä voidaan korvata osa fossiilisilla polttoaineilla tuotetusta energiasta, Vantaalla erityisesti kaukolämmöstä. Vantaalla soveltuvaa teollista tuotantoa on kuitenkin suhteessa kaukolämpömääriin rajallisesti. Ylijäämälämmön kaupallista hyödyntämistä rajoittavat myös lämmön lähteiden tekniset ominaisuudet, sillä tarjolla oleva ylijäämälämpö on matalalämpötilaista ja sen hyödyntäminen kau-

[15] Päästötehokkuus = talousvaikutus/vuotuinen päästövähennys, talousvaikutus = vuotuiset säästöt - vuotuiset kulut - vaadittujen investointien annualisoitu pääomakustannus
[16] Motiva (2015b)
[17] Esim. jäähallien jäähdytyksen lauhdelämpö
[18] Bröckl et al. (2014)

kolämpöjärjestelmässä edellyttää investointeja myös lämpöpumppuihin. Toimenpiteeseen liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.2. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset ja säästöt kohdistuvat yrityksille.

Taulukko 3.2. Ylijäämälämmön hyödyntämisen vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys -luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	1,45	1,62
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	0,01	0,01
Kustannukset (M€/v)	0,42	0,84
Säästöt (M€/v)	0,73	1,45
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	-211	-376
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	0,43 %	0,36 %

E2 Uusiutuvan pientuotannon edistäminen yhteishankinnoilla

Uusiutuvaa energiaa hyödyntävällä pientuotannolla on mahdollista korvata fossiilisella polttoaineella tuotettua energiaa. Pientuotantoa edistämällä on mahdollista luoda kotimarkkinoita ja referenssikohteita alan suomalaisille yrityksille. Lisäksi uusiutuvan energian pientuotanto auttaa saavuttamaan energiatehokkuustavoitteita rakentamisessa.[19] Lähtökohdat uusiutuvan pientuotannon yleistymiselle ovat olemassa, sillä yli 80 % suomalaisista on kiinnostunut lähienergiasta.[20] Pientuotannon osuus sähkön kokonaistuotannosta Suomessa on kuitenkin edelleen vähäinen.[21] Kaupunki voi toimillaan luoda edellytyksiä uusiutuvan pientuotannon yleistymiselle ja poistaa yleistymisen esteitä.

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Edistetään yhteishankinnoilla[22] aurinkosähkön hyödyntämistä koko Vantaan alueella sekä aurinko- ja maalämmön hyödyntämistä kaukolämpöalueen ulkopuolella.
- Tuetaan osallistujia suunnitteluun ja hankintaan sekä asennukseen ja käyttöön liittyvissä asioissa.
- Kartoitetaan uusiutuvan energian mahdollisuudet laatimalla *Uusiutuvan energian kuntakatselmuksen*[23] sekä hyödyntämällä HSY:n julkaisemia aurinkoenergiatietoja[24].

[19] Työ- ja elinkeinoministeriö (2014)

[20] Sitra (2014)

[21] Työ- ja elinkeinoministeriö (2014)

[22] Ilmastoinfo toteutti keväällä 2014 pääkaupunkiseudun ensimmäisen aurinkopaneelien yhteishankintakampanjan nimellä ”Aurinkosähköä kotiin”. Lisätietoja: http://ilmastoinfo.fi/aurinkosahkoakotiin/

Vaikutukset

Uusiutuvan pientuotannon yhteishankinnoilla hankintakustannuksia on mahdollista saada edullisemmiksi, mikä yhdessä tietoisuuden parantaminen kanssa voi vauhdittaa teknologioiden yleistymistä. Toimenpiteeseen liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.3. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset ja säästöt kohdistuvat pääosin kotitalouksiin, mutta toteutustavasta riippuen myös yritykset ja kaupunki itse voivat olla mukana hankinnoissa.

Taulukko 3.3. Uusiutuvan pientuotannon yhteishankintojen edistämisen vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys -luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	0,95	2,68
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	4,21	10,97
Kustannukset (M€/v)	0,91	2,73
Säästöt (M€/v)	0,54	1,33
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	390	524
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	0,28 %	0,60 %

3.3 Rakennusten energiankäyttö

R1 Energiatehokkuuspotentiaalin tunnistaminen ja tiedottaminen

Energiatehokkuustoimet ovat usein taloudellisesti kannattavin ratkaisu päästöjen vähentämiseen.[25] Tiedonpuute energiansäästöratkaisuista tai puutteellinen osaaminen energiatehokkuuspäätösten arviointiin ovat osasyy siihen, että myös taloudellisesti kannattavat energiansäästöinvestoinnit saattavat jäädä toteuttamatta.[26] Kiinteistön energiankäytön hallinta edellyttää, että kiinteistön asukkailla ja huoltohenkilöstöllä on tiedossa, mistä kiinteistön energiankäyttö muodostuu, minkälainen säästöpotentiaali on ja minkälaisin keinoin energiankulutukseen voi vaikuttaa.[27]

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Tehdään alueellisia energian kulutuksen lyhyitä peruskatselmointeja, joiden yhteydessä jaetaan kulutus- ja kustannustietoa energiansäästömahdollisuuksista.

---

[23] Motiva (2015c)
[24] Aurinkoenergiatiedot nähtävissä kartalla: http://kartta.hsy.fi/
[25] Esim. SYKE (2015)
[26] Esim. Koreneff et al. (2014)
[27] Motiva (2015d)

- Koulutetaan taloyhtiöiden hallitusten jäseniä ja isännöitsijöitä energiatehokkuustoimenpiteistä alueittain.[28]
- Kehitetään rakennusvalvonnan energianeuvontaa. Rakennusvalvonnan energianeuvonnalla ohjataan rakentajia tekemään energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä.

Lisäksi kaupunki voi yhteistyössä HSY:n kanssa tuottaa tietoa energiansäästöpotentiaalista esimerkiksi tunnistamalla lämpöhukkarakennuksia ilmasta toteuttavan rakennuskannan lämpökamerakuvauksen avulla ja julkaisemalla aineiston avoimena datana[29]. [30]

Kaupunki voi myös edistää oman rakennuskannan energiatehokkuutta tuomalla ongelmakohtia ratkaisuntarjoajien tietoisuuteen ja aktiivisesti pyytämällä tarjouksia energiansäästöjen aikaansaamiseksi. Samoin kaupunki voi levittää tietoisuutta havaitsemistaan hyvistä käytännöistä. Lisäksi kaupunki voi selvittää olemassa olevien tilojen saatavuuden ja hyödyntämismahdollisuudet ennen lisärakentamista sekä julkistaa nämä tiedot.[31]

Vaikutukset

Kaupunki voi tehostaa kuntalaisten ja sidosryhmien energianeuvontaa energiakorjausten ja uusiutuvan energian mahdollisuuksista yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Alueellisilla energiankulutuksen katselmoinneilla ja taloyhtiökohtaisilla koulutustilaisuuksilla voidaan tavoittaa myös sellaiset kotitaloudet, joita pelkällä ilmastoviestinnällä ei yleensä tavoiteta.

Vaikutusarvioinnissa on huomioitu tehostetutulla viestinnällä aikaansaadut vaikutukset. Toimenpiteeseen liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.4. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset kohdistuvat pääosin kaupungille ja säästöt kotitalouksille.

Taulukko 3.4. Energiatehokkuuspotentiaalin tunnistamisen ja tiedottamisen vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys -luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähen-

[28] Jo toteutetut toimet: ASIAA-hanke tavoittanut 1513 (577) kuluttajaa, 41 (10) tilaisuutta vuonna 2014 (2013). Hankkeessa tehty kokeiluja taloyhtiöiden hallitusten jäsenten kouluttamisessa sekä tehty lisäksi energiatukihenkilöiden koulutusta. Energialuennot Vantaan Aikuisopistossa (33 taloyhtiöiden edustajaa). Lisäksi esimerkiksi Pääkaupunkiseudun kuluttajien energianeuvonta tarjoaa energianeuvontaa Helsingin, Espoon ja Vantaan asukkaille sekä taloyhtiön elinkaaren- ja energianhallinnan koulutuksia taloyhtiöille. Lisätietoja: www.energiaopas.fi/taloyhtioiden-koulutus/

[29] HSY (2015)

[30] Apuna voidaan hyödyntää Vantaan kaupungin paikkatietojärjestelmiä.

[31] Yle uutiset (2014)

nystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	1,24	2,17
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	5,52	8,87
Kustannukset (M€/v)	0,32	0,32
Säästöt (M€/v)	0,63	1,43
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	-250	-515
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	0,37 %	0,49 %

R2 Energiarenessanssi

Valtaosa 1950–1980 rakennetuista kerrostaloista on peruskorjauksen edessä lähivuosina. Etenkin 1960- ja 1970-luvuilla rakennetut kerrostalolähiöt ovat välittömässä korjaustarpeessa.[32] Suuressa osassa näistä rakennuksista suunnitelmissa on putkiremontti tai muu talotekniikan uusiminen. Myös julkisivuremontit, vesikaton korjaukset, ikkunoiden ja ulko-ovien vaihtaminen ovat ajankohtaisia. Näiden peruskorjausten yhteydessä voidaan parantaa rakennusten energiatehokkuutta kustannustehokkaasti.

Energiatehokkuutta voidaan tutkimusten mukaan parantaa kustannustehokkaasti etenkin taloteknisin säädöin, poistoilmalämpöpumpuilla, lämpöenergian talteenotolla, lämpimän veden kulutuksen pienentämisellä sekä ulko-ovien ja ikkunoiden korjaamisella ja uusimisella. Teknisten korjausten yhteydessä tutkittavaksi kannattaa ottaa esimerkiksi luonnollinen ilmastointi ja jäähdytys, aurinkosuojaus, funktionaaliset seinärakenteet, puskurivyöhykkeet, materiaali- ja tilatehokkuus, rakenteellisesti yksinkertaiset massiiviset seinärakenteet sekä hiilineutraalit materiaalit.[33,34,35]

Energiarenessanssi-toimenpiteen ideana on peruskorjata lähiöitä ja kortteleita yhteisprojekteina, jolloin peruskorjausten kokonaiskustannukset alenevat. Tavallisesti taloyhtiöt kilpailuttavat peruskorjaukset yksittäisinä urakoina, jolloin aluekohtaiset synergiat jäävät hyödyntämättä. Lisäksi tilaajatahojen vaihteleva osaaminen ehkäisee energiatehokkuustoimien toteuttamista urakoissa. Kaupunki voi toimia yhteishankkeiden riippumattomana ja luotettavana koordinaattorina.

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

[32] Työ- ja elinkeinoministeriö (2015)
[33] Ympäristöministeriö (2015)
[34] Energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten kustannusoptimaalisten tasojen laskenta, 20.5.2012.
[35] T. Niemelä, Granlund, Cost Optimal Renovation Solutions in the 1960s Apartment Buildings, 15.6.2015.

- Energiarenessanssi toteutetaan peruskorjaamalla lähiöitä ja kortteleita yhteisprojekteina, jolloin kokonaiskustannukset ja yksittäisten kohteiden riskit laskevat.
- Kaupunki voi toimia hankealueiden kokoajina ja hankkeiden koordinaattoreina.

Laajempaa vaikuttavuutta voidaan hakea helpottamalla energiatehokkuushankkeiden rahoitusta. Kaupunki voi osallistua hankkeiden rahoitukseen esimerkiksi erillisen rahaston kautta. Rahaston pääomalla rahoitettaisiin energiatehokkuusinvestointeja. Rahoitetut hankkeet maksaisivat pääomalle korkoa, joka rahoitetaan energiatehokkuuden avulla saavutetuista säästöistä. Korkotuloilla voidaan rahoittaa edelleen uusia hankkeita. Rahaston toiminta on tärkeä kytkeä energiatehokkuuspalveluita jo tarjoavien yritysten toimintaan. Edullisia rahoitusratkaisuja tarjoamalla kaupunki voi kiihdyttää myös yhteisprojektien ulkopuolisia energiatehokkuuskorjauksia.

Peruskorjausten lisäksi positiivisiin päästövaikutuksiin voidaan joissain tapauksissa päästä myös purkamalla vanhat rakennukset ja rakentamalla tilalle uusia energiatehokkaampia rakennuksia. Kaupunki voi tukea peruskorjauksien investointeja omistustonttien lisärakentamisoikeuksien ja vuokratonttien täydennysrakentamiskorvauksien avulla.

Vaikutukset

Olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen on erittäin tärkeää ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta, sillä rakennuskanta uudistuu vain runsaan prosentin vuosivauhdilla.[36] Koska lähiöiden rakennuskanta on suuri ja energiatehokkuuden lähtötaso matala, rakennusten energiatehokas korjaaminen tarjoaa mahdollisuuksia[37] yhteisprojektien toteuttamiselle. Mikäli nyt jo käynnissä olevissa ja lähiaikojen korjauksissa ei oteta huomioon energiatalouden ja päästöjen kannalta optimaalisia toimenpiteitä, vuoden 2050 päästövähennystavoitteiden saavuttaminen vaikeutuu.

Toimenpiteeseen liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.5. Vaikutusarvioinnissa on huomioitu energiarenessanssin yhteishankkeiden kokoamisella ja koordinoinnilla aikaansaadut vaikutukset. Toimenpiteen koordinoinnista aiheutuu kustannuksia kaupungille ja lisäksi korjausten yhteydessä tehtävät energiatehokkuustoimet aiheuttavat investointikustannuksia kotitalouksille. Säästöt kohdistuvat kotitalouksille.

[36] Rakennusteollisuus RT (2015)
[37] Ympäristöministeriö (2015)

Taulukko 3.5. Energiarenessanssin vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys -luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	0,86	2,23
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	3,81	9,13
Kustannukset (M€/v)	0,38	1,33
Säästöt (M€/v)	0,43	2,06
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	-57	-327
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	0,26 %	0,50 %

R3 Vähäpäästöinen kaavoitus

Maankäytön suunnittelulla vaikutetaan rakennetussa ympäristössä syntyviin päästöihin. Vaikutusmahdollisuuksia liikenteeseen on tarkasteltu toimenpiteessä L1. Maankäytön suunnittelulla vaikutetaan myös rakennusten käytönaikaisiin kasvihuonekaasupäästöihin. Vaikuttavuutta parannetaan, kun aluekohtaista päästövähennysstrategiaa toteutetaan johdonmukaisesti maankäytön suunnittelussa eri kaavatasoilla ja rakennussuunnittelussa.[38] Kaavoituksella voidaan vaikuttaa rakennusten energiatarpeeseen ja mahdollisiin energiatuotantomuotoihin. Rakennusten energiatarpeeseen vaikuttavat muun muassa rakennusten kerrospinta-ala ja ominaiskulutus. Erityisesti pientaloalueita kaavoitettaessa kannattaa kiinnittää huomiota siihen, soveltuuko maaperä maalämmön tuotantoon.

Rakennusten sijoittelu, muoto ja suuntaus vaikuttavat rakennusten energiantarpeeseen ja sitä kautta erityisesti rakennusten lämmityksestä aiheutuviin kasvihuonekaasupäästöihin. Lisäksi näillä tekijöillä on vaikutusta uusiutuvan pientuotannon, kuten maalämmön sekä aurinkoenergian passiivisiin ja aktiivisiin hyödyntämismahdollisuuksiin.[39] Aurinkosähkön tuottopotentiaalia voidaan parantaa suhteessa perinteiseen suunnitteluun suhteellisen yksinkertaisilla toimenpiteillä. Aurinkoenergian tuottamisen kannalta olennaisia ovat rakennusten kattojen sijainti, korkeusasema, suuntaus sekä varjostukset[40] Maalämmön tuotantoon suunniteltuja alueita kaavoitettaessa kannattaa puolestaan kiinnittää huomiota maaperän laatuun, jolla on vaikutusta mahdollisuuksiin tehdä maalämmön kannalta edullisia porakaivoja.[41]

Asumisväljyys on yksi merkittävimmistä tekijöistä, joka vaikuttaa alueen energiatehokkuuteen. Asumisväljyys voidaan nostaa energiatehokkuuden näkökulmasta osaksi strategista maankäytön suunnittelua. Kaavamääräysten avulla voidaan vaikuttaa välillisesti asumisväljyyteen. Esimerkiksi luomalla edellytyksiä kaupunkikeskustoille,

[38] Lylykangas et al. (2013)
[39] Ryynänen et al. (2014)
[40] Pesola et al. (2013)
[41] Apuna voidaan hyödyntää Vantaan kaupungin paikkatietojärjestelmiä, esimerkiksi maaperäkarttaa

joissa ihmisten tarvitsemat palvelut ovat välittömästi asunnon läheisyydessä ja alueella on runsaasti yhteiskäyttöön soveltuvia tiloja, mahdollistetaan sellaisten alueiden synty, joissa asumisväljyys on merkittävästi normaalia alhaisempi.[42]

Myös rakennusten lämmitysenergian tarpeeseen voidaan haluttaessa vaikuttaa jonkin verran kaavoitusvaiheessa esimerkiksi tarkastelemalla rakennusten sijoittelua ja massoittelua suhteessa alueen mikroilmastoon. [43] Kaupunki voisi selvittää suunnittelun mahdollisuuksia ja parhaita käytäntöjä energiatehokkuuden näkökulmasta.

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Kaavoituksessa suunnitellaan rakennusten sijoittelu, muoto ja suuntaus hajautetun uusiutuvan energian hyödyntämistä tukevaksi ja mikroilmaston huomioivaksi.
- Pyritään saavuttamaan asuntojen toiminnallisuus nykyistä alhaisemmalla neliömäärällä hyvällä suunnittelulla ja yhteiskäyttötilojen lisäämisellä.
- Asemakaavoituksen yhteydessä tehtävä kasvihuonekaasupäästölaskenta on suunnittelun apuväline, jonka avulla yksittäisten ratkaisujen vaikutusta ja eri vaihtoehtoja voidaan arvioida.[44]

Vaikutukset

Kaupungin toimenpiteillä voidaan vaikuttaa erityisesti uusien kerrostalojen sijoitteluun ja massoitteluun. Toimenpiteillä voidaan alentaa lämmitettävän tilavuuden kasvua ja rakennusten lämmitystarvetta suhteessa perusuraan. Lisäksi toimet voivat tukea aurinkosähkön yleistymistä kerrostalokohteissa.

Vähäpäästöiseen kaavoitukseen liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.6. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset jakaantuvat kaupungin ja kotitalouksien välillä. Toimenpiteeseen liittyvät säästöt kohdistuvat pääosin kotitalouksille.

Taulukko 3.6. Vähäpäästöisen kaavoituksen vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys -luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	3,17	3,24
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	14,05	13,24
Kustannukset (M€/v)	0,45	2,81
Säästöt (M€/v)	0,44	5,17
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	5	-730

[42] Granlund (2014)

[43] Aiemmissa tutkimuksissa on havaittu, että rakennusten lämmityksen tarvetta voidaan mahdollisesti pienentää esimerkiksi umpikorttelirakenteella, koska tällöin rakennuksissa on vähemmän lämpöhäviöitä aiheuttavaa seinäpinta-alaa pistetaloihin verrattuna. Vanhanen et al. (2011)

[44] Lylykangas et al. (2013)

Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	0,95 %	0,73 %

3.4 Maankäyttö ja liikenne

L1 Liikenteen päästöjä vähentävä maankäytön suunnittelu

Maankäytön suunnittelulla luodaan kestävän liikkumisen edellytyksiä ja vaikutetaan palveluiden saatavuuteen. Hyvien joukkoliikennepalveluiden ja kattavien peruspalveluiden kehittyminen edellyttää riittävän tiivistä kaupunkirakennetta. Maankäytön suunnittelulla vaikutetaan sekä kulkutapavalintoihin että matkojen pituuteen ja sitä kautta liikenteen päästöihin.

Autopaikoituksen järjestäminen on suuri kustannuserä erityisesti täydennysrakentamisessa. Useat kunnat ovat pienentäneet autopaikkavaatimuksiaan ja sallivat asuntoa tai kerrosneliöitä kohden vähemmän autopaikkoja alueille, joissa on hyvät joukkoliikenneyhteydet. Kaupunki voi myös priorisoida vähäpäästöisille autoille parhaat pysäköintipaikat sekä osoittaa osan autopaikoista yhteiskäyttöautoille.

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Noudatetaan Joukkoliikennekaupunki-selvityksessä [45] esitettyjä maankäytön kehittämisperiaatteita:
    1. Keskusta-alueet: Kehitetään jo rakentuneista vahvoista keskuksista nykyistä merkittävästi laajempia ja maankäytöltään intensiivisempiä keskusta-alueita. Suunnitellaan uudistus jalankulkua, pyöräilyä ja joukkoliikenteen runkolinjoja painottaen.
    2. Runkolinjoihin tukeutuva maankäyttö: Suunnitellaan ja toteutetaan runkolinjasto yhdessä HSL:n kanssa. Tehdään tarkemmat suunnitelmat runkolinjastoon tukeutuvan maankäytön kehittämiseksi ja muutetaan tarvittaessa yleiskaavaa.
    3. Täydennysrakentaminen: Tuetaan täydennysrakentamisen edellytyksiä erilaisin ohjauskeinoin etenkin hyvin vahvoilla joukkoliikennevyöhykkeillä.
- Rakentamismahdollisuuksien parantamiseksi autopaikkoja osoitetaan vähemmän asukasta tai työpaikkaa kohden. Tarkistetaan autopaikkamäärän laskentaohjeita liikkumisvyöhykkeittäin.[46]

Vaikutukset

Energiatehokas yhdyskuntarakenne tukee muita liikenteen päästövähennystoimia. Täydennysrakentaminen on yksi tehokkaimmista yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvista toimista.[47] Täydennysrakentamisen mahdollisuuksia voidaan edistää muun muassa pienentämällä autopaikkavaatimuksia, jolloin rakentamiseen liittyvät kustannukset laskevat.

[45] Joukkoliikennekaupunki - Vantaa (2014)
[46] Vantaalla on voimassa keskusta-alueilla pysäköintinormikokeilu ja siihen liittyen tehdään seurantaa.
[47] Tuominen et al. (2015)

Toimenpiteeseen liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.7. Vaikutusarvioinnissa on otettu huomioon uusien asuinalueiden tiiviimmällä kaavoittamisella sekä autopaikkojen osoittamisen vähentämisellä aikaansaadut vaikutukset. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset ja säästöt kohdistuvat pääosin kaupungille.

Taulukko 3.7. Liikenteen päästöjä vähentävän maankäytön suunnittelun vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys -luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	3,22	5,95
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	14,29	24,33
Kustannukset (M€/v)	-0,34	-0,32
Säästöt (M€/v)	0,16	0,31
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	-157	-106
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	0,96 %	1,34 %

L2 - Pyöräilyn edistäminen

Pyöräilyn edistämisellä on merkittäviä positiivisia vaikutuksia kaupungin kehitykseen niin kaupunkilaisten terveyden ja tasa-arvon, ilmaston kuin kaupungin viihtyisyydenkin kannalta. Pyöräilyn sujuvuuden ja kilpailukykyisyyden kehittäminen suhteessa henkilöautoiluun on avainasemassa päästövähenemiin johtavien kulkutapamuutosten kannalta. [48]

Uuden käyttäjälähtöisen pyöräinfrastruktuurin rakentamisella ja olemassa olevien reittien sujuvoittamisella voidaan vaikuttaa pyöräilyn houkuttelevuuteen. Uusien pyöräilijöiden houkuttelussa myös asennekasvatus on merkittävässä asemassa. [49] Pyöräreittien ja -parkkien suunnittelussa kannattaa ottaa huomioon julkisen liikenteen kulkureitit sekä näitä koskevat suunnitelmat siten, että pyöräilyn infra tukee tehokkaasti julkisen liikenteen käytön lisäämistä.[50]

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Kehitetään pyöräilyn laatukäytäviä ja parannetaan nykyisiä pyöräilyteitä sekä niiden talvikunnossapitoa ja opasteita.
- Asetetaan pyöräilyn suorat ja miellyttävät yhteydet asemille, pysäkeille ja palveluihin ensisijalle kaavoituksessa.

[48] Joukkoliikennekaupunki - Vantaa (2014)
[49] Tuominen et al. (2015)
[50] Ryynänen et al. (2014)

- Luodaan edellytyksiä pyörähuoltopalveluiden ja esimerkiksi kaupunkipyörien tarjontaa.
- Tarjotaan laadukasta pyöräpysäköintiä keskeisillä liikenteen laatukäytävillä ja solmukohdissa. [51]
- Pyritään vaikuttamaan asenteisiin pyöräilyn hyötyjä korostavalla viestinnällä.

Vaikutukset

Kaupunki voi luoda edellytyksiä pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvamiselle ja päästövähenemille infraratkaisuin sekä viestinnän keinoin. Toimenpiteeseen liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.8. Kustannuksia on arvioitu pyöräteiden lisääntyvän kunnostustarpeen kautta. Päästövähenemiä ja säästöjä syntyy puolestaan henkilöautoilun vähenemisestä. Pyöräilystä aiheutuvia epäsuoria vaikutuksia ei ole huomioitu, kuten positiivisia vaikutuksia kansanterveyteen. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset aiheutuvat pääosin kaupungille ja säästöt kotitalouksille.

Taulukko 3.8. Pyöräilyn edistämisen vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys -luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	5,12	7,50
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	22,70	30,69
Kustannukset (M€/v)	2,54	5,09
Säästöt (M€/v)	0,70	1,36
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	359	497
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	1,53 %	1,69 %

L3 - Vähäpäästöisen liikenteen edistäminen

Suomi on asettanut tavoitteeksi leikata liikenteen päästöjä vähintään 80 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2050 mennessä[52]. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää siirtymistä käytännössä päästöttömään henkilötieliikenteeseen ja päästöjen vähentämistä merkittävästi myös muualla liikenteessä. Sipilän hallitusohjelma esittää puolestaan liikenteen uusiutuvien polttoaineiden osuuden nostamista 40 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.[53]

Liikenne- ja viestintäministeriön Tulevaisuuden käyttövoimat liikenteessä -työryhmän loppuraportissa esitetään muun muassa, että vuoden 2050 tavoitetilassa

[51] Lisätään pyöräpysäköintipaikkoja keskeisimmille bussipysäkeille.

[52] Valtioneuvoston kanslia (2009)
[53] Valtioneuvoston kanslia (2015)

henkilöautoliikenne ja raideliikenne ovat lähes täysin riippumattomia öljystä.[54] Öljyä korvaavia vaihtoehtoisia käyttövoimia ovat sähkö, vety, nestemäiset biopolttoaineet[55] sekä metaani eli maakaasu ja biokaasu.[56] Vastaavasti työryhmän esityksen mukaan raskaassa liikenteessä nestemäisten ja kaasumaisten biopolttoaineiden osuus sekä kaupunkien bussi- ja jakeluliikenteessä sähkön osuus vuonna 2050 olisi vähintään 70 %.[57] Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan muun muassa vaihtoehtoisten käyttövoimien kattava jakeluverkosto.

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Kehitetään sähkö[58]-, kaasu- ja LNG[59]-infrastruktuuria. Kaupunki voi kehittää sähkö-, kaasu- ja vety- infrastruktuuria muun muassa ottamalla huomioon tankkaus- ja latauspisteiden sijoittaminen kaavoituksessa ja rakentamisessa.

Lisäksi kaupunki voi varata erillisiä pysäköintipaikkoja vähäpäästöisille autoille.

Vaikutukset

Vähäpäästöisen liikenteen edistämiseen liittyviin toimenpiteisiin liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.9. Vaikutuksia on arvioitu 100 julkisen latauspisteen rakentamiselle. Tarkastelussa ei ole huomioitu biokaasun ja vedyn tankkauspisteitä eikä yksityisiä sähköauton latauspisteitä. Sähköautojen latauspisteet ovat edellytys sähköautojen yleistymiselle ja sähköautojen käytön oletetaan korvaavan polttomoottoriautojen käyttöä ja niistä aiheutuvia päästöjä. Vaikutuksien saavuttaminen edellyttää toimia myös valtiolta esimerkiksi sähköautoilun edistämiseksi. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset kohdistuvat pääosin kaupungille.

[54] Liikenne- ja viestintäministeriö (2013a)
[55] kuten etanoli ja biodiesel
[56] Liikenne ja viestintäministeriö (2014)
[57] Liikenne- ja viestintäministeriö (2013a)
[58] Nykytila: Vantaan Energia rakensi vuonna 2014 yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa kuusi sähköautojen latauspistettä, jolloin julkisten latauspisteiden määrä Vantaalla kasvoi 22:een. Vantaan Energia on vastannut uusien latauspisteiden investoinneista ja rakentamisesta. Kaupunki antoi latauspisteille tarkoitetut maa-alueet käyttöön ja toimi tukena suunnitteluvaiheessa. Vuonna 2012 Vantaalle laadittiin yleissuunnitelma, jossa on esitetty alueet noin 100 julkiselle latauspaikalle kaupungin hallinnoimilta alueilta.
[59] Maakaasu ja LNG eivät ole uusiutuvia polttoaineita, mutta esimerkiksi biokaasua ei toistaiseksi ole saatavilla kattamaan koko kysyntää. Biokaasun yleistymisen edellytyksenä kuitenkin on, että kaasun jakeluverkosto on olemassa.

Taulukko 3.9. Vähäpäästöisen liikenteen edistämisen vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys -luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	1,77	0,73
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	7,85	2,97
Kustannukset (M€/v)	0,03	0,03
Säästöt (M€/v)	0,00	0,00
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	15	36
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	0,53 %	0,16 %

L4 - Joukkoliikenteen edistäminen

Joukkoliikenteen palvelutasoa parantamalla voidaan lisätä kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuutta ja vähentää henkilöautoliikenteen päästöjä. Kestävien kulkumuotojen kilpailukyky suhteessa henkilöautoon on nykymuodossaan heikko muualle kuin Helsingin keskustaan suuntautuvilla matkoilla. Tämä näkyy myös liikenteen kulkutapaosuuksissa.[60] Yksityisautoilulle kilpailukykyinen joukkoliikenne edellyttää toimivaa infrastruktuuria, nopeita ja tarpeiden mukaan aikataulutettuja vuoroja sekä kysyntään sovitettua tarjontaa. Vuoden 2015 heinäkuussa avautuneen Kehäradan myötä Vantaalle on avautunut uusi junaliikenteen poikittaisyhteys. Kehäradan vaikutukset on huomioitu perusurassa.

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Edistetään yhteistyössä HSL:n kanssa liikkumisjärjestelmän selkärankana toimivaa runkolinjastoa, joka takaa nopeat ja sujuvat yhteydet eri puolille kaupunkiseutua. Erityisesti toimenpiteitä ovat:
    - Varmistetaan sujuvat liityntäyhteydet[61] runkolinjastoon ja edistetään viisaan liikkumisen ratkaisuja
    - Kehitetään joukkoliikenteen etuusjärjestelyjä

Vaikutukset

Joukkoliikenteen avulla saavutettavat päästövähennykset edellyttävät, että yksityisautolla tehtäviä matkoja korvataan joukkoliikennematkoilla. Kaupunki voi yhteistyössä HSL:n kanssa parantaa joukkoliikenteen käytettävyyttä ja edistää joukkoliikenteen kilpailukykyä suhteessa yksityisautoiluun.

Toimenpiteeseen liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.10. Saavutettuja päästövähennyksiä ja niistä aiheutuvia kustannuksia on

[60] Joukkoliikennekaupunki - Vantaa (2014)
[61] Ml. joukkoliikenne-, autoilu- ja pyöräily-yhteydet

arvioitu suhteessa nykyiseen joukkoliikenteen subventioon. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset kohdistuvat pääosin kaupungille.

Taulukko 3.10. Joukkoliikenteen edistämisen vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys - luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	2,02	3,10
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	8,97	12,70
Kustannukset (M€/v)	0,45	0,91
Säästöt (M€/v)	0,00	0,00
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	224	292
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	0,61 %	0,70 %

L5 - Taloudelliset ohjauskeinot henkilöliikenteen vähentämiseksi

Taloudellisilla ohjauskeinoilla[62] voidaan vaikuttaa merkittävästi yhdyskuntarakenteeseen sekä liikkumiskäyttäytymiseen. Tienkäyttöön perustuvilla maksuilla voidaan ohjata ihmisten ajokäyttäytymistä tehokkaammin kuin esimerkiksi auto- ja ajoneuvoveron kaltaisilla kiinteillä maksuilla.[63] Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ) 2015 -strategia perustuu siihen, että ajoneuvoliikenteen hinnoittelua hyödynnetään liikennejärjestelmän toimivuuden varmistamisessa.[64] Myös pysäköinnin hinnoittelulla voidaan ohjata liikkujia kestävien kulkumuotojen valintaan. Lisäksi pysäköinnin hinnoittelulla voidaan edistää vähäpäästöisten autojen osuutta asettamalla näiden pysäköinnin hinnat normaalia alhaisemmaksi.

Vantaan kaupungin mahdolliset toimet:

- Edistetään liikenteen ajoneuvoliikenteen hinnoittelun käyttöönottoa Helsingin seudulla.
- Asetetaan pysäköinti maksulliseksi.

Vaikutukset

Ajoneuvoliikenteen hinnoittelulla voidaan tehokkaasti vähentää autoilua ja päästöjä. Arviossa järjestelmän käytön kulut ja sen tuottamat vuotuiset säästöt on allokoitu kaupungille. Pysäköinnin hinnoittelulla voidaan nostaa kestävien kulkutapojen kilpailukykyä sekä kohdentaa pysäköinnin kustannukset sen käyttäjille. Toimenpiteeseen liittyvät arviot kustannuksista ja päästövaikutuksista on esitetty taulukossa 3.11. Toimenpiteeseen liittyvät kustannukset ja säästöt kohdistuvat pääosin kaupungille ja kotitalouksille.

[62] mm. työmatkojen verovähennyskäytäntö ja tienkäyttömaksut
[63] Liikenne- ja viestintäministeriö (2013b)
[64] HSL Helsingin seudun liikenne (2015)

Taulukko 3.11. Taloudellisten ohjauskeinojen kehittäminen henkilöliikenteen vähentämiseksi vuosittaiset päästö- ja kustannusvaikutukset sekä säästöt vuosina 2020 ja 2030 (Päästötehokkuus €/tCO2-vähennys -luku kuvaa kokonaiskustannusta päästövähennystonnia kohden. Positiivinen luku = toimenpide aiheuttaa kustannuksia, negatiivinen luku = toimenpide tuo säästöjä).

	2020	2030
Päästövähennys (ktCO2/v)	8,61	9,56
Asukaskohtainen päästövähennys (kgCO2/as/v)	38,16	39,08
Kustannukset (M€/v)	4,56	4,56
Säästöt (M€/v)	12,16	12,16
Päästötehokkuus (€/tCO2-vähennys)	-883	-795
Osuus tavoitellusta kokonaisvähennyksestä (%)	2,58 %	2,15 %

4 Trenditarkastelut

4.1 Päästövähennystoimenpiteiden vaikutukset perusuraan

Vantaan kaupunkialueella toteutunut ja arvioitu kasvihuonepäästökehitys sekä tunnistettujen toimenpiteiden vaikutus perusuraan on esitetty kuvassa 4.1. Oletetussa perusurassa päästöt vähenevät vain vähän vuoteen 2020 mennessä. Päästöjen väheneminen kiihtyy vuotta 2030 kohti ja edelleen vuoteen 2050 tultaessa. Liikenteessä ajoneuvojen teknologinen kehitys ja uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääntyminen vähentävät päästöjä. Sähköntuotannossa päästöjä vähentää kansallisen sähköntuotannon rakenteen muuttuminen vähäpäästöisemmäksi. Lämmityksen päästöt vähenevät osin kansallisesti ohjatun energiatehokkuuden parantumisen myötä ja osin Vantaan Energian suunnitelmien kautta.

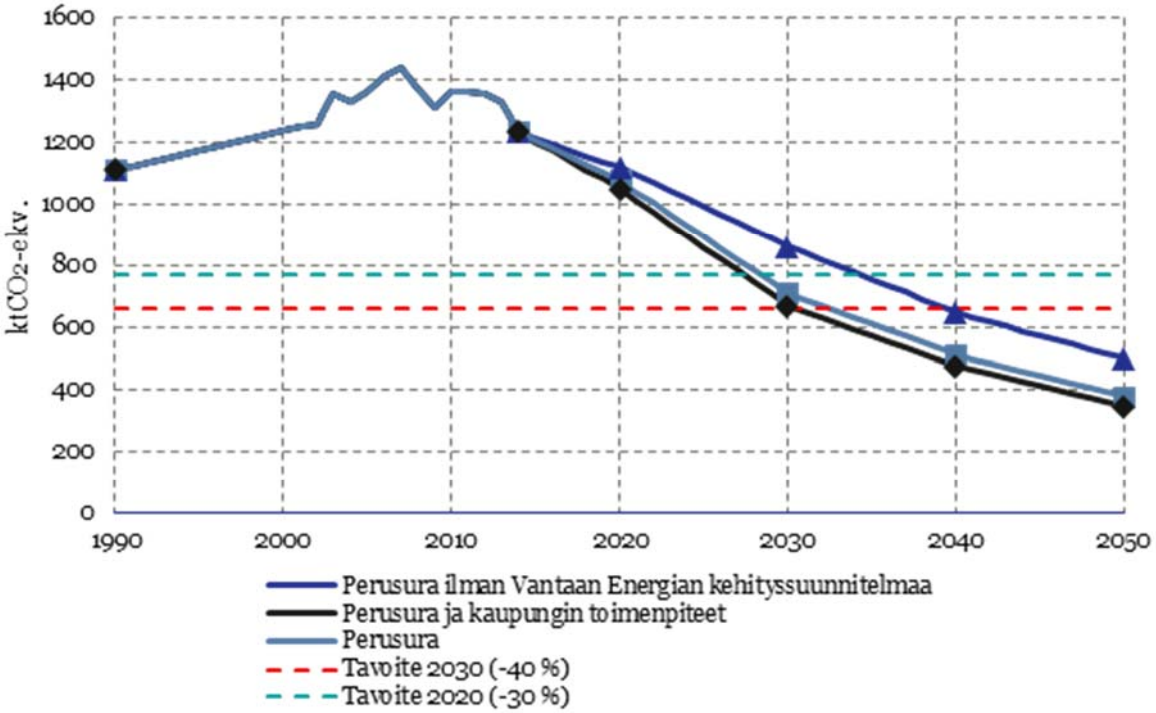

Kuva 4.1. Tunnistettujen päästövähennystoimenpiteiden vaikutus perusuraan.[65]

Vantaan kaupungin kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2014 olivat 1 160 ktCO2e. Nykytoimilla kaupungin päästöjen arvioidaan laskevan vuoteen 2020 mennessä noin 1 080 ktCO2e:iin, mikä on 2 % vuoden 1990 tason alapuolelle. Uusia päästövähennystoimenpiteitä tarvitaan vielä noin 310 ktCO2e, jotta vuodelle 2020 suunniteltu 30 % ilmastotavoite voidaan saavuttaa. Tässä selvityksessä tunnistettujen toimenpiteiden päästövähennyspotentiaaliksi vuoteen 2020 mennessä arvioidaan noin 30 ktCO2e. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää siis vielä ripeästi toteutettavia täydentäviä lisätoimenpiteitä 280 ktCO2e verran. Perusuran mukaan vuonna 2030 kaupunkialueen päästöt ovat 35 % vuoden 1990 päästötasoa alhaisemmat. Selvityksessä tunnistettujen toimenpiteiden avulla vuodelle 2030 suunniteltu 40 % päästövähennystavoite arvioidaan jäävän niukasti saavuttamatta. Mallinnuksessa päästöt jäävät noin 3 ktCO2e suunnitellusta päästövähennystavoitteesta.

Kuvassa 4.2 päästöt on suhteutettu Vantaan väkilukuun. Mikäli kaupunki toteuttaa tässä selvityksessä ehdotetut toimenpiteet, asukaskohtaiset päästöt vähenevät vuoden 1990 tasosta 35 % vuoteen 2020 mennessä ja 62 % vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 2050 asukaskohtaiset päästöt ovat vähentyneet 82 % vuodesta 1990.

[65] Vuosien 2000 – 2014 data on esitetty toteutuneen mukaan, lähde: Lounasheimo, J. (2015). Vuosien 1990 – 2000 data on arvioitu lineaarisesti, sillä sitä ei ole kerättynä. Laskettu käyttäen HILMA-laskentamallin rajauksia ja menetelmiä.

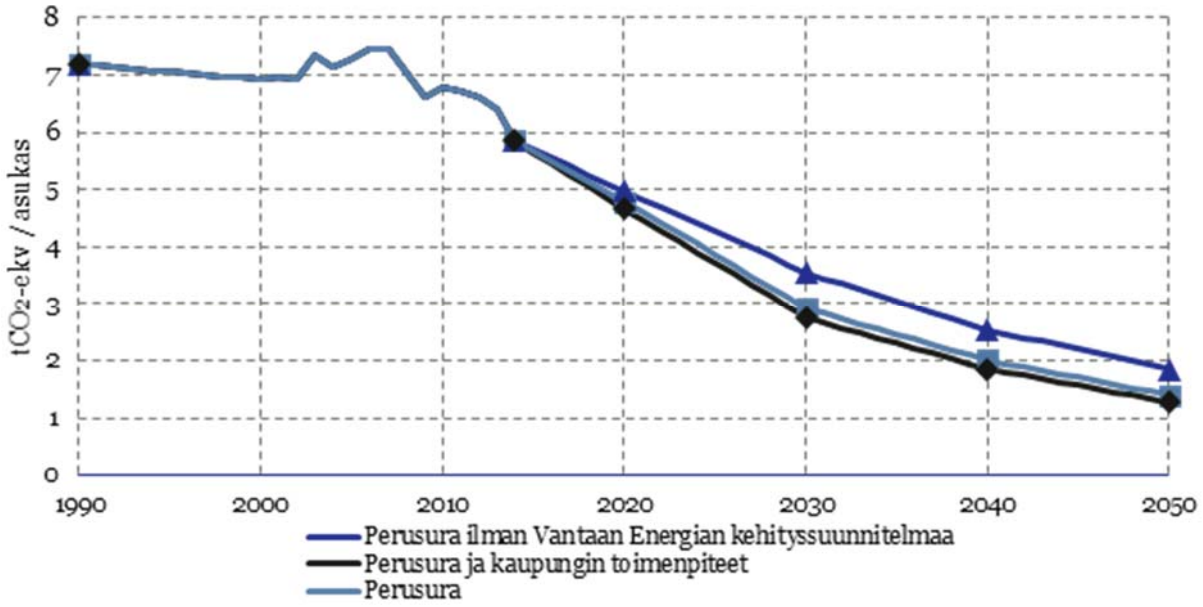

Kuva 4.2. Kaupunkialueen asukaskohtaiset päästöt vuonna 2014 sekä arviot tulevasta kehityksestä perusurassa ja vähennyspotentiaali Vantaan Energian suunnitelmien kanssa suhteutettuna Vantaan väestöön.

Päästövähennystoimenpiteiden osuudet koko tunnistetusta päästövähennyspotentiaalista vuonna 2030 on esitetty kuvassa 4.3.

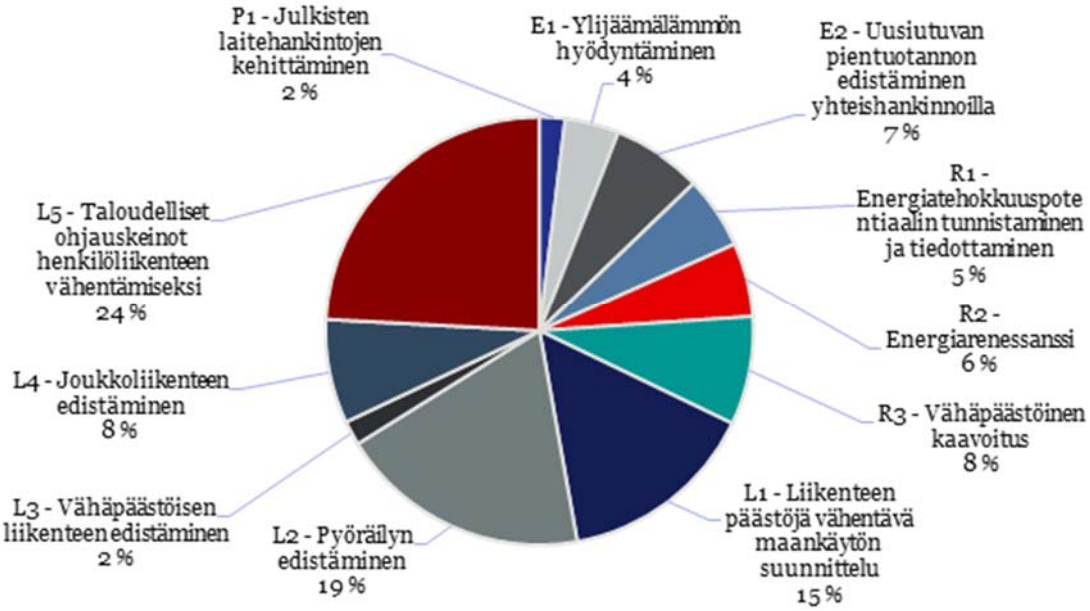

Kuva 4.3. Päästövähennystoimenpiteiden osuudet koko tunnistetusta päästövähennyspotentiaalista vuonna 2030.

Keskeiset täydentävät lisätoimenpiteet vuodelle 2020

Vantaan vuoden 2020 kokonaispäästöjen vähennystavoite tulee toimenpiteiden vaikuttavuuden näkökulmasta vastaan liian nopeasti. Tavoitteeseen pääsemiseksi vaadittaisiin useilla sektoreilla järeitä toimenpiteitä. Esimerkiksi kaukolämmössä siirtyminen kokonaan hiilen käyttämisestä biopolttoaineisiin sekä henkilöautojen ja öljylämmityksen päästöjen puolittaminen suhteessa perusuraan eivät vielä olisi riittäviä toimia. Tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi esimerkiksi, että Vantaalla luovuttaisiin kaikesta päästöjä aiheuttavasta henkilöautoliikenteestä ja kaikissa sähkölämmitteisissä rakennuksissa siirryttäisiin päästöttömiin lämmönlähteisiin. Koska kaupungilla on rajallinen valta puuttua muiden sektoreiden päästöihin pakottavilla toimilla tai riittävällä taloudellisella ohjauksella, on vuoden 2020 päästötavoitteeseen pääseminen kaupungin omin toimin erittäin vaikeaa – käytännössä jopa mahdotonta.

4.2 Päästövähennysten tarve vuoteen 2050

Tehtyjen oletusten perusteella Vantaan kaupunkialueen päästöjen arvioidaan vähenevän selvästi vuoteen 2050 asti jo perusurassa eli ilman kaupungin lisätoimia. Arvioidussa perusurassa päästöt Vantaan kaupunkialueella vuonna 2050 koostuvat suurimmaksi osaksi kaukolämmön, sähkölämmityksen ja sähkönkulutuksen päästöistä. Perusurassa kokonaispäästöt ovat noin 380 ktCO_2e vuonna 2050.

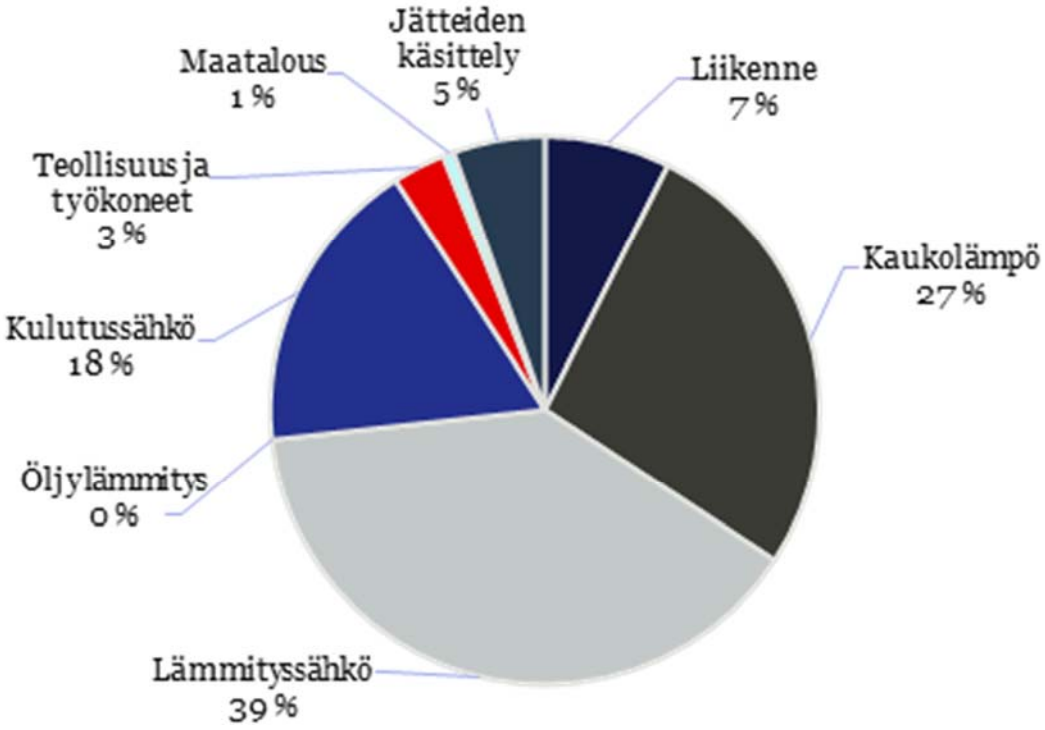

Kuva 4.4 Päästöjen arvioitu jakautuminen perusurassa vuonna 2050

Tehtyjen oletusten ansiosta perusurassa esitetty päästökehityspolku on selvästi laskusuunnassa. Päästöjä vähentää erityisesti Vantaan Energian oletetut polttoainevaihdokset kaukolämmön tuotannossa ja kansallisen sähköntuotannon päästöjen väheneminen. Samaten liikenteen päästöjen vähentyminen sähkö- ja kaasuautojen

yleistyessä, biopolttoaineiden käytön lisääntyessä sekä ajoneuvojen energiatehokkuuden parantuessa vähentää päästöjä. Päästöt voivat kuitenkin olla merkittävästi perusuraa korkeammat, mikäli esimerkiksi Vantaan Energian suunnitelmat jäävät toteuttamatta, kansallinen sähköntuotanto ei kehity oletetulla tavalla tai liikenteen vähäpäästöiset teknologiat eivät yleisty oletetusti. Tällöin myös muita päästövähennyskeinoja tarvitaan selvästi enemmän päästöjen vähentämiseksi.

Vuoteen 2030 esitetyt toimenpiteet luovat pohjan päästöjen vähentämiseen myös vuoteen 2050 asti. Karkeasti arvioiden esitettyjen toimenpiteiden päästövähennyspotentiaali vuonna 2050 on 33 ktCO_2e, jolloin vuoden 2050 kokonaispäästöt olisivat 346 ktCO_2e. Lisätoimenpiteiden avulla päästöjä voidaan edelleen alentaa, mutta käytetyn Hilma-menetelmän mukaisesti päästöjen merkittävä alentaminen edellyttäisi muutoksia kansalliseen sähköntuotantojärjestelmään, päästöttömän liikenteen osuuteen sekä osin myös laskentamenetelmiin[66]. Visio toimenpiteistä hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi 2050 mennessä on kuvattu seuraavassa luvussa.

4.3 Visio toimenpiteistä hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi 2050 mennessä

Energiankäyttö rakennuksissa

***Toimenpiteet**: Julkisen sektorin voimakas tuki olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamiseksi. Kohdennetut toimenpiteet sähkönkäytön vähentämiseksi.*

Suurin osa arvioiduista perusuran päästöistä vuonna 2050 aiheutuu rakennusten lämmittämisestä. Rakennusten lämmitysenergian pienentämiseksi on järkevä tehdä kaikki sellaiset energiatehokkuusinvestoinnit, joilla voidaan kannattavasti pienentää tarvetta tuotantopuolen investointeihin. Energiatehokas rakennuskanta vähentää tarvetta kaukolämmön tuotannolle ja tätä kautta vähentää hiilineutraaliin kaukolämmöntuotantoon siirtymisen kustannuksia sekä säästää uusiutuvia luonnonvaroja muihin käyttötarkoituksiin. Lisäksi energiatehokas rakentaminen mahdollistaa päästöjen vähenemisen osin riippumatta Vantaan Energian suunnitelmien toteutumisesta.

Edullisen rahoituksen puute on este energiatehokkuuskorjausten toteuttamiseksi monille yksityisille kiinteistönomistajille ja asunto-osakeyhtiöille. Monet taloudellisesti kannattavat energiatehokkuuteen tehtävät investoinnit jäävät nykyisin toteuttamatta, koska investointien takaisinmaksuajat ovat pitkiä, säästöihin liittyy epävarmuuksia ja säästöt saattavat kohdistua seuraaville asukkaille. Mikäli markkinoilla ei synny riittävästi yksityistä rahoitusta, kaupunki voi olla yhtenä pitkäjänteisenä sijoittajana mukana esimerkiksi rakennusten energiatehokkuushankkeisiin investoivassa

[66] Laskennallisista päästöistä vuonna 2050 suuri osa koostuu sähkölämmityksen päästöistä. Tämä on seurausta Hilma-laskentamenetelmän oletuksesta, jonka mukaan lämmityssähkön ominaispäästökerroin on kiinteä 400 gCO2/kWh. Tätä oletusta lienee kuitenkin syytä tarkastella kriittisesti, jotta toimenpiteiden ohjausvaikutuksista ei tehdä puutteellisia päätelmiä.

rahastossa. Lisäksi kaupunki voi pilotoida olemassa olevia palveluita[67] energiatehokkuushankkeiden toteuttamiseksi ja rahoittamiseksi sekä viestiä pilotoinnin kokemuksista.

Kaukolämmitetyn rakennuskannan ulkopuoliset lämmityksen päästöt muodostuvat lähinnä öljylämmityksestä ja sähkölämmityksen käyttämän sähkön tuotannosta. Molempien päästöjen vähentämiseksi kaupunki voi edistää lämpöpumppujen tai muiden uusiutuvaa energiaa hyödyntävien lämmitystapojen käyttöä.

Kaupungilla on vähäiset keinot vaikuttaa suoraan kaupunkialueen kotitalouksien ja palveluiden sähkönkäyttöön. Tunnistetut keinot liittyvät lähinnä tiedottamiseen sekä vapaaehtoisiin toimiin kannustamiseen. Näiden avulla ei kuitenkaan voida varmistaa, että kaupunkialueen sähkönkulutus ja siitä aiheutuvat päästöt vähentyisivät. Kaupunki voisi esimerkiksi selvittää, mitkä kohderyhmät erityisesti tarvitsevat tietoa sähkönkulutuksen ja päästöjen vähentämiseksi. Kaupunki voisi kehittää kohdennettuja toimia tunnistettujen kohderyhmien erityistarpeisiin vastaten.

Sähkönkäytöstä aiheutuvia päästöjä voidaan vähentää siirtymällä päästöttömän sähkön käyttöön. Tässä selvityksessä käytetyllä laskentamenetelmällä sähkönkulutuksen vaikutukset kaupunkialueen kasvihuonepäästöihin lasketaan käyttäen Suomen kansallista sähkön päästökerrointa. Myöskään Vantaan Energian tai muiden toimijoiden laajamittainen päästötön sähköntuotanto ei täten vähennä suoraan kaupunkialueen päästöjä, toisin kuin kaukolämmön osalta. Sähkönkulutuksen laskennallisiin päästöihin vaikuttaa täten voimakkaasti kansallinen kehitys. Päästöttömän kiinteistökohtaisen tuotannon, erityisesti aurinkosähkön lisäämisellä, voidaan sähkön ostoa ja siitä aiheutuvia päästöjä kuitenkin vähentää.

Energiantuotanto

Toimenpiteet: *Vantaan kaupungin toteuttama omistajaohjaus Vantaan Energian hiilineutraalin kaukolämmöntuotannon tavoittelemiseksi. Ylijäämälämmönlähteiden kartoitus. Päästöjä vähentävän energian pientuotannon toimintaedellytysten varmistaminen.*

Hiilineutraali kaukolämmöntuotanto edellyttää investointeja uuteen kaukolämmön tuotantoteknologiaan ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämistä tuotannossa. Nykyteknologioilla täysin hiilineutraaliin tuotantoon pääseminen tarkoittaa tarvetta laajoihin investointeihin nykyisten voimalaitoksien ja lämpökeskuksien uusimisten myötä. Lisäksi biopolttoaineiden käyttö edellyttää logistiikkaan ja varastointiin liittyvien haasteiden ratkaisemista.

Päästöttömän kaukolämmön tuotantoon tarvittavia investointeja voidaan pienentää kulutuspuolen energiatehokkuuden parantamisen lisäksi myös lisäämällä ylijäämälämmön hyödyntämistä. Ylijäämälämmön talteenotto ja hyödyntäminen vähentää polttoaineiden tarvetta ja siten kasvihuonekaasupäästöjä. Kaupunki voi tukea Vantaan Energiaa ylijäämälämmön lähteiden kartoittamisessa ja liiketoimintamallien suunnittelussa. Aiempien arvioiden mukaan esimerkiksi Uudenmaan alueella merkit-

[67] Esimerkiksi suomalainen LeaseGreen toteuttaa kiinteistöjen energiakorjauksia, jotka rahoitetaan syntyvillä energiansäästöillä. Toistaiseksi toteutettujen hankkeiden joukossa ei kuitenkaan ole asuntoosakeyhtiöissä toteutettuja hankkeita. Lisätietoja: http://leasegreen.fi/

tävimmät hyödyntämättömät ylijäämälämmön lähteet ovat Loviisan ydinvoimalan ja Porvoon Kilpilahden teollisuusalueen ylijäämälämmöt.[68] Aiemmissa selvityksissä esitetty arvio Kilpilahden jalostamon ylijäämälämmön hyödynnettävissä olevasta potentiaalista on noin 1 TWh vuodessa.[69]

Kiinteistökohtaisella energian pientuotannolla voidaan vähentää ostoenergian tarvetta ja pienentää kasvihuonekaasupäästöjä suhteessa fossiilisilla polttoaineilla tuotettuun energiaan. Pientuotannon teknologioista esimerkiksi maalämpöpumput ja aurinkoenergia ovat joko jo nyt kannattavia tai tulevat vuoteen 2050 ulottuvalla tarkasteluhorisontilla kannattaviksi. Kaupunki voi omalla toiminnallaan edistää näiden teknologioiden käyttöönottoa. Lisäksi kaupunki voi maankäytön suunnittelussa, kaavoituksessa ja rakentamisen muussa ohjauksessa varmistaa, että nyt rakennettavat uudet kiinteistöt voivat myöhemmin hyödyntää edullisempia energialähteitä, erityisesti aurinkoenergiaa.

Maankäyttö ja liikenne

Toimenpiteet: *Eheän ja kustannustehokkaan kaupunkirakenteen kehittäminen. Vähäpäästöisen liikenteen kilpailukyvyn parantaminen hinnoittelulla. Vähäpäästöisten teknologioiden edistäminen ja edellyttäminen kaupunkiliikenteessä. Kaupunkialueen logistiikan tehostaminen.*

Vantaan väkiluvun ja työpaikkojen määrän kasvaessa lisääntyvät myös ihmisten liikkumistarpeet. Eheämpi ja muun kuin yksityisautoilun varaan rakentuva yhdyskuntarakenne ehkäisee tarvetta kalliiden infrastruktuurien rakentamisessa. Tiiviimpi yhdyskuntarakenne mahdollistaa päästöjen vähenemisen toteutuvasta teknologiapolusta riippumatta.

Mikäli kasvava liikkumistarve rakennetaan autoilun varaan, tarvitaan mittavia investointeja teihin, katuverkostoon ja pysäköintiin sekä näiden ylläpitoon. Vaikka uutta infrastruktuuria voidaankin rakentaa, kaupunkialueen ruuhkien arvioidaan pahenevan kasvun myötä. Ajoneuvoliikenteen hinnoittelu esimerkiksi kaupungilla ajamisesta kerättävien sujuvuusmaksujen avulla on yksinkertainen, tehokas ja laajalti käytetty tapa sujuvoittaa liikennettä. Maksut vähentävät autoilua ja tarvetta rakentaa kallista infrastruktuuria.

Nyt rakennettava ja suunniteltava rakennettu ympäristö tulee olemaan käytössä vielä 2050 ja tämän jälkeenkin. Rakentamisessa ja suunnittelussa tulee varautua vähäpäästöisen liikenteen vaatimuksiin kuten riittäviin latauspisteisiin ja tankkausasemiin. Lisäksi rakennusten pysäköintinormit tarkastamalla voidaan vaikuttaa kaupungin autoistumiseen sekä täydennysrakentamisen mahdollisuuksiin kustannustehokkaalla tavalla. Pysäköintipaikkojen määrää voidaan perustellusti vähentää, jos samaan aikaan asukkaille voidaan tarjota kilpailukykyisiä kulkutapavaihtoehtoja. Esimerkiksi älyliikenteen kehittyminen ja uudet kysyntään perustuvat liikkumiskonseptit, kuten liikkuminen palveluna (MaaS[70]), saattavat lähitulevaisuudessa tarjota houkuttelevia vaihtoehtoja oman auton omistamiselle. Vantaalla keskusteluissa ovat esiintyneet älykkääseen liikenteen ohjaukseen perustuvat älybulevardit, joiden lii-

[68] Descombes et al. (2015)
[69] Energiateollisuus ry (2010)
[70] Lisätietoja Maas.fi-verkkosivustolta: http://maas.fi/

kennemääriä optimoitaisiin esimerkiksi päästöjen suhteen. Älybulevardit voisivat esimerkiksi tiettyinä ajankohtina olla rajattu ainoastaan vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöön.[71]

Ihmisten liikuttelun lisäksi kaupunkialueella kuljetetaan jatkuvasti suuria määriä tavaraa kaupunkilaisten, yritysten ja muiden organisaatioiden tarpeisiin. Yksittäiset toimijat voivat kehittää omia kuljetusjärjestelyitään vain omalta osaltaan, mutta kaupunkialueen kokonaisuudessa on tarjolla mahdollisuuksia tehokkaisiin keskitettyihin logistiikkaratkaisuihin. Lisäksi älyliikenteen kehittymisellä voi olla vaikutuksia erityisesti logistiikan tehostamiseen.

Valtaosa liikenteen nykyisistä kasvihuonekaasupäästöistä aiheutuu fossiilisten polttoaineiden käytöstä henkilö-, paketti-, kuorma- ja linja-autoissa. Mikäli ajoneuvojen päästöt alenevat teknologisen kehityksen tai biopolttoaineiden käytön lisääntymisen vuoksi, alenee muiden toimien merkitys liikennesektorilla. Kustannustehokkaat toimenpiteet päästöjen vähentämiseksi kannattaa kuitenkin toteuttaa joka tapauksessa.

Läpileikkaavat toimet

Toimenpiteet: *Vähähiilisen toimintaympäristön edellytysten luominen kaupunkialueen kaikille toimijoille. Hiilidioksidin talteenotto ja päästökompensaatio.*

Kaupunkialueen päästöjen vähentäminen vaatii järjestelmällistä ja pitkäjänteistä työtä. Kaupungin panokset oman ilmasto-osaamisen kehittämiseen ja vähähiilisen toimintakulttuurin luomiseen luovat tarvittavia edellytyksiä hiilineutraalisuuden tavoittelulle vuoteen 2050 mennessä.

Pieni osa kaupunkialueen päästöistä aiheutuu jätehuollon, maatalouden ja teollisuuden suorista päästöistä. Näiden merkitys on nyt vähäinen, mutta hiilineutraali kaupunki edellyttää toimia myös näillä sektoreilla. Nykyään vantaalaisten jätteet päätyvät poltettavaksi Vantaan Energian jätevoimalaan. Vuonna 2020 kaatopaikkakaasua tuottavat siis enää lähinnä ennen jätevoimalan käyttöönottoa kaatopaikoille päätyneet jätteet. Jätteiden määrän vähentäminen ja tehostettu kierrätys voi kuitenkin aikaansaada epäsuoria päästövähennyksiä materiaalitehokkuuden parantuessa lisääntyneen kierrätyksen ansiosta, tai mikäli jätteen keräyksen päästöt laskevat alhaisemman jätemäärän ansiosta.

Kaikkia kaupunkialueen päästöjä ei voida poistaa vuoteen 2050 mennessä käytössä olevilla teknistaloudellisesti järkevillä teknologioilla tai muilla ratkaisuilla. Nykyisin tunnetuista teknologioista hiilidioksidin talteenotto ja varastointi (CCS) voisi toteutuessaan mahdollistaa päästöjen laajamittaisen vähentämisen[72].

Hiilineutraali Vantaa tulee todennäköisesti edellyttämään myös muualla toteuttavien päästövähennyshankkeiden mukaan lukemista kaupungin kokonaispäästötaseeseen, eli päästökompensaatiota. Vantaalla päästökompensaatio tarkoittaisi, että kaupunkialueen omien päästöjen vähentämisen sijaan kaupunki toteuttaisi tai rahoittaisi vastaavan suuruisia päästövähennyksiä jossain muualla.

---

[71] Rekonen, Ilkka (2016)

[72] Käyttämällä biopolttoainetta CCS-laitoksessa voidaan ilmakehän kasvihuonekaasupäästöjä vähentää. CCS-teknologian kehitys on ollut viimeaikoina vastatuulessa.

5 Päätöksenteon tiekartta

Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa toimenpiteitä, joiden avulla Vantaan kaupunki voisi korottaa olemassa olevia päästövähennystavoitteitaan. Luvussa 3 tarkasteltujen toimenpiteiden toteutuksen vuotuiset päästövähennykset sekä päästöjen vähentämisen vuotuiset taloudelliset kokonaisvaikutukset vuoteen 2030 mennessä on esitetty kuvassa 5.1

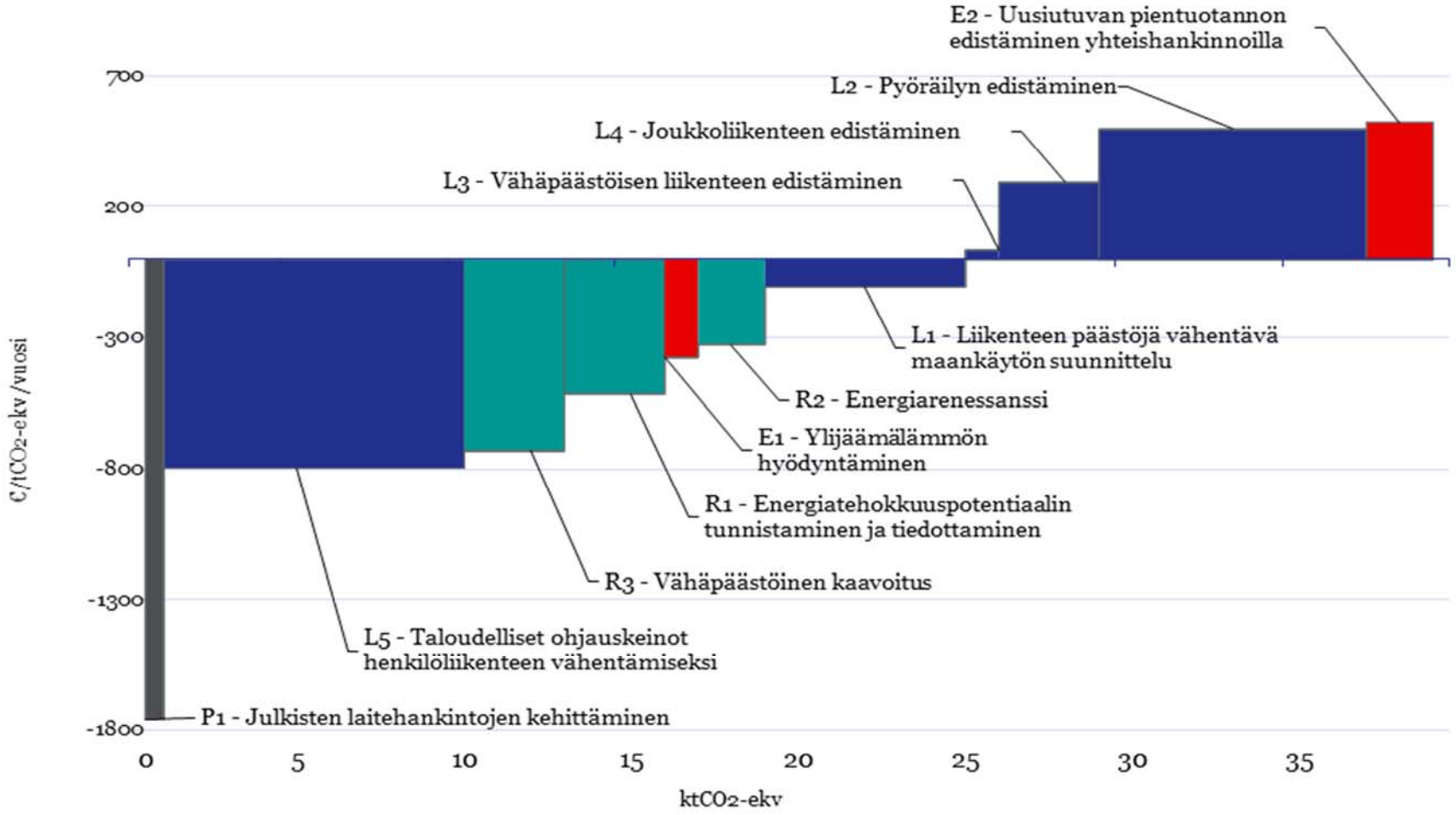

Kuva 5.1. Tarkasteltujen toimenpiteiden toteutuksen vuotuiset päästövähennykset (ktCO2e) sekä päästöjen vähentämisen taloudelliset kokonaisvaikutukset (€/tCO2e). Palkkien leveys kuvastaa vuoteen 2030 mennessä arvioitua päästövähennystä ja palkkien korkeus päästöjen vähentämisen taloudellista tehokkuutta. Positiiviset talousvaikutukset viittaavat kuluihin ja negatiiviset säästöihin.

Toimenpiteiden päästövähennysten arviot kuvaavat, kuinka paljon kaupunkialueen laskennalliset päästöt vähenevät vuodessa suhteessa perusuraan, mikäli toimenpide toteutetaan. Taloudelliset kokonaisvaikutukset sisältävät vaikutukset kaupungille, valtiolle, yrityksille ja kotitalouksille. Talousvaikutukset on laskettu ottaen huomioon toimenpiteen edellyttämät investoinnit ja vuotuiset muut kustannukset sekä ostoenergian kulutuksen vähenemisestä syntyvät säästöt sekä muut säästöt. Kustannukset ja säästöt mukaan lukien investoinnit on jaksotettu yhdelle vuodelle. Toimenpiteiden kustannukset on laskettu niin, että kustannuksilla saadaan katettua esitetty päästövaikutus. Kaikki toimet, joiden taloudellinen kokonaisvaikutus taulukossa on negatiivinen (<0 €/CO2e), ovat yhteiskunnan näkökulmasta taloudellisesti kannattavia.

Liikenteen päästöjen vähentämisessä avainrooli on kaavoituksella sekä joukkoliikenteen edistämisellä. Nämä molemmat toimet kuuluvat kaupungin vastuualueelle. Kaavoituksella vaikutetaan kaupunkilaisten liikkumistarpeisiin. Kaupunki voi vaikuttaa suoraan hajarakentamisen määrään ja sijainnin ohjaamiseen johdonmukaisella lupaharkinnalla ja tonttien luovutuksella.[73] Kaupunkirakennetta tiivistämällä kaupunkilaiset ohjataan olemassa olevien joukkoliikenneyhteyksien ja lähipalveluiden äärelle. Liikenteen päästöt huomioon ottava maankäytön suunnittelu voidaan integroida osaksi kaupungin jatkuvaa toimintaa välittömästi.

Yksityisautoilulle kilpailukykyiset viisaan liikkumisen vaihtoehdot ovat edellytyksiä päästövähennysten saavuttamiselle, kuten toimivat joukkoliikenneyhteydet sekä sujuvat ja miellyttävät pyöräilyolosuhteet. Kilpailukykyinen joukkoliikenne edellyttää rinnalleen uusia rahoituslähteitä investointien ja parannetun palvelutason rahoittamiseksi. Ajoneuvoliikenteen hinnoittelun avulla kulkutapavalintoja voidaan tehokkaasti ohjata kohti vähäpäästöisempiä liikkumismuotoja ja samalla kerätään rahoitusta joukkoliikenneinvestoinneille. Ajoneuvoliikenteen hinnoittelu vaatii toteutuakseen kuitenkin muun muassa lakimuutoksen ja yhteisen näkemyksen ainakin pääkaupunkiseudun laajuisesti.

Liikenteen päästöjä vähentävä maankäytön suunnittelu ja taloudelliset ohjauskeinot ovat kannattavia ensisijaisesti siksi, että niiden avulla voidaan välttää kalliita investointeja henkilöliikenteen vaatimaan infrastruktuuriin.

Kaupunki voi edistää vähäpäästöisten ajoneuvojen yleistymistä luomalla edellytyksiä sähkö-, kaasu- ja vety- infrastruktuurin kehittymiselle muun muassa osoittamalla tankkaus- ja latauspisteitä kaavoituksessa, liikennejärjestelmäsuunnittelussa ja rakentamisessa. Vähäpäästöisten energialähteiden tukemiseksi vaadittavan latausinfrastruktuurin rakentumista on järkevä koordinoida alueellisesti ja myös kansallisesti.

Energiatehokkuutta edistämällä voidaan välttää ylimääräisiä investointeja energiantuotantoon. Energiatehokkuuden edistämisessä vastuu energiatehokkuusinvestoinneista on omistajilla, kotitalouksilla ja yrityksillä. Esitettyjen toimenpiteiden toteutuksen osalta kaupunki on kuitenkin avainasemassa, sillä esimerkiksi olemassa olevien rakennusten energiarenessanssi edellyttää aktiivista koordinaatioita toteutuakseen. Energiatehokkuuden vauhdittaminen energianeuvonnalla vaatii yhteistyötä

[73] Uudenmaan liitto (2012)

olemassa olevien toimijoiden ja kaupungin kesken kustannustehokkaan ja vaikuttavan toiminnan aikaansaamiseksi. Toimet voidaan aloittaa välittömästi.

Maankäytön suunnittelulla ja kaavoituksella vaikutetaan liikenteen lisäksi rakennetun ympäristön energiatehokkuuteen ja mahdollisuuksiin järjestää energiantuotanto vähäpäästöisellä tavalla. Kaavoituksessa rakennusten sijoittelu, muoto ja suuntaus voidaan suunnitella hajautetun uusiutuvan energian hyödyntämistä tukevaksi ja mikroilmaston huomioon ottavaksi. Tiheästi asutuilla alueilla rakennukset ovat usein keskitetyn lämmöntuotannon piirissä, ja täten kaukolämmön polttoainemuutoksilla saavutetaan merkittävimmät päästövähennykset. Kaukolämmön tuotannossa toteutettavia polttoainemuutoksiin liittyviä investointeja voidaan puolestaan mahdollisesti pienentää hyödyntämällä ylijäämälämpöä kaukolämmön lähteenä. Kaukolämpöverkon ulkopuolisilla alueilla kaupunki voi kaavoitusvalintojen lisäksi edistää uusiutuvaa pientuotantoa olemassa olevassa rakennuskannassa levittämällä päätöksentekoa[74] tukevaa tietoutta sekä koordinoimalla yhteishankintoja.

Julkisten laitehankintojen avulla saavutettavat suorat päästövaikutukset ovat pienet. Toimenpiteen avulla voidaan kuitenkin mahdollisesti kiihdyttää uusien vähäpäästöisten ratkaisuiden markkinoille tuloa. Samalla kaupunki motivoi omalla esimerkillään kaupunkialueen muita toimijoita päästövähennysten toteuttamiseen.

Useimpien toimien toimeenpano voidaan aloittaa saman tien, ja toimilla saadaan välittömiä päästövähennysvaikutuksia. Osassa toimenpiteitä tarvittavat taloudelliset ja tekniset edellytykset toteutuvat vasta myöhemmin ja toimilla saadaan aikaan kustannustehokkaita päästövähennyksiä vasta tulevilla vuosikymmenillä.

6 Johtopäätökset

Tämän selvityksen tavoitteena oli kartoittaa toimenpiteet, joilla Vantaan kasvihuonekaasujen päästövähennystavoite voitaisiin nostaa vuoteen 2020 mennessä 30 prosenttiin ja 40 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Tehdyillä laskentaoletuksilla Vantaan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät perusurassa vuoteen 2020 mennessä noin 2 % ja vastaavasti vuoteen 2030 mennessä noin 35 %. Tässä selvityksessä tunnistettujen toimenpiteiden päästövähennyspotentiaaliksi vuoteen 2020 mennessä arvioidaan noin 30 ktCO2e, mikä vastaa reilun 4 % päästövähenemää vuoteen 1990 verrattuna, ja jää näin ollen reilusti alle tavoitetason. Tunnistettujen toimenpiteiden avulla on kuitenkin mahdollista päästä hyvin lähelle vuodelle 2030 suunniteltua 40 % päästövähennystavoitetta. Asukaskohtaiset päästöt puolestaan vähenevät 35 % vuoteen 2020 mennessä ja 62 % vuoteen 2030 mennessä. Päästöjen kehityspolkuun vaikuttaa ensisijassa, miten valtakunnallinen sähköntuotantojakauma kehittyy vähäpäästöisemmäksi sekä miten liikenteessä siirrytään vähäpäästöisiin polttoaineisiin ja teknologioihin. Toissijaisesti päästökehitykseen vaikuttavat Vantaan Energian toimenpiteet, joilla vähennetään kaukolämmön päästöjä. Kolmantena päästökehitykseen vaikuttavat Vantaan kaupungin ja kaupunkilaisten muut toimenpiteet. Tässä tarkastelussa on keskitytty erityisesti Vantaan kaupungin omiin

[74] Omakotitaloissa siirtyminen öljy- ja sähkölämmityksestä esimerkiksi lämpöpumppujen käyttöön on kotitalouksien päätöksistä kiinni. Samoin kiinteistöjen omistajat tekevät päätökset kiinteistökohtaisesta aurinkosähköstä.

toimenpiteisiin tai sellaisiin toimenpiteisiin, joihin kaupunki voi merkittävästi vaikuttaa.[75]

Selvityksen tulosten perusteella Vantaan vuoden 2020 päästövähennystavoite tulee toimenpiteiden vaikuttavuuden näkökulmasta vastaan liian nopeasti. Tavoitteeseen pääsemiseksi vaadittaisiin järeitä toimenpiteitä useilla eri sektoreilla. Kaupungilla on kuitenkin vain rajallinen toimivalta puuttua muiden sektoreiden päästöihin pakottavilla toimilla, joten vuoden 2020 päästötavoitteeseen pääseminen vaikuttaa käytännössä mahdottomalta kaupungin omin toimin.

Vuodelle 2030 mahdollisesti asetettava 40 % päästövähennystavoite on puolestaan edelleen saavutettavissa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin kunnianhimoisia toimenpiteitä, joiden avulla päästökehityspolku saadaan aidosti käännettyä laskuun. Vuoden 2030 päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi Vantaan kaupunki voisi laatia realistisen toimenpidesuunnitelman ja tarkennetut välitavoitteet esimerkiksi vuosille 2020 ja 2025. Päästövähennystavoitteita ei saavuteta ilman rohkeaa päätöksentekoa ja aktiivista toimintaa. Nykyarvioilla teknologian kehittymisestä tulee hiilineutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2050 mennessä olemaan erittäin haastavaa ilman Vantaan ulkopuolella tehtäviä päästövähennystoimia eli päästökompensaatioita.

[75] Vantaan Energian omistajaohjauksen lisäksi

VIITTEET

Bröckl et al. (2014), Lämmön pientuotannon ja pienimuotoisen ylijäämälämmön hyödyntäminen kaukolämpötoiminnassa, Gaia Consulting Oy, luettavissa: http://energia.fi/sites/default/files/lammon_pientuotannon_ja_ylijaamalammon_hyodyntaminen_kaukolampotoiminnassa20141215_.pdf (viitattu 15.12.2015)

Descombes et al. (2015), Hiilineutraali Uusimaa 2050 –tiekartta, Uudenmaan liiton julkaisuja E 150, luettavissa: www.uudenmaanliitto.fi/files/16769/Hiilineutraali_Uusimaa_2050_-tiekartta_E_150_-_2015.pdf (viitattu 14.12.2015)

Energiateollisuus ry (2010), Teollisuuden ylijäämälämmön hyödyntäminen kaukolämmityksessä, YIT Teollisuus- ja verkkopalvelut Oy.

Granlund (2014), Djupsundsbäcken energiasuunnittelu RAPORTTI 5.12.2014

HSL Helsingin seudun liikenne (2015), Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma, HLJ 2015 3/2015, luettavissa: www.hsl.fi/sites/default/files/uploads/2015-03-03-hlj_2015-raportti.pdf (viitattu 15.12.2015).

HSY (2015), Hukkalämpö ja parhaat paikat aurinkopaneeleille paljastuvat HSY:n uudesta karttapalvelusta, luettavissa: https://www.hsy.fi/fi/tietoa-hsy/uutishuone/2015/Sivut/Hukkalampo-ja-parhaat-paikat-aurinkopaneeleille-paljastuvat-HSYn-uudesta-karttapalvelusta.aspx (viitattu 15.12.2015)

Ilmatieteenlaitos (2016), verkkosivut, Ilmakehä-ABC, luettavissa: http://ilmatieteenlaitos.fi/ilmakeha-abc (viitattu 15.1.2016)

Joukkoliikennekaupunki - Vantaa (2014), luettavissa: http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/108254_Joukkoliikennekaupunki_Vantaa.pdf (viitattu 9.12.2015)

Koreneff et al. (2014), Energiatehokkuuden kehittyminen Suomessa. Arviot menneisyydestä ja tulevaisuudesta, Espoo 2014. VTT Technology 180, luettavissa: http://www.vtt.fi/inf/pdf/technology/2014/T180.pdf (viitattu 15.12.2015)

Laakso (2012), Uudenmaan ja Helsingin seudun työpaikkaprojektiot, Kaupunkitutkimus TA Oy. Luettavissa: www.kaupunkitutkimusta.fi/wp-content/uploads/2013/12/RAPORTTI_Tyo%CC%88paikkaprojektiot_Um_V2_2012_04.pdf (viitattu 15.10.2015)

Liikenne- ja viestintäministeriö (2013a), Tulevaisuuden käyttövoimat liikenteessä - Työryhmän loppuraportti. Luettavissa: www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=2497123&name=DLFE-19513.pdf&title=Julkaisuja%2015-2013 (viitattu 13.5.2015).

Liikenne- ja viestintäministeriö (2013b), Oikeudenmukaista ja älykästä liikennettä. Työryhmän loppuraportti. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 37/2013.

Liikenne ja viestintäministeriö (2014), Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoa selvitetään. Luettavissa: www.lvm.fi/tiedote/4414676/vaihtoehtoisten-kayttovoimien-jakeluverkkoa-selvitetaan (viitattu 13.5.2015)

Lounasheimo, J. (2015), Pääkaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöt vuosina 1990 ja 2000–2014. Pääkaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöjen laskenta. HSY.

Lylykangas et al. (2013), Ilmastotavoitteita toteuttava asemakaavoitus, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Aalto-yliopiston julkaisusarja TIEDE + TEKNOLOGIA 13/2013, luettavissa: http://www.sitra.fi/julkaisut/muut/Ilmastotavoitteita_toteuttava_asemakaavoitus.pdf (viitattu 15.12.2015)

Motiva (2015a), Huomioi elinkaarikustannukset, luettavissa: http://www.motiva.fi/toimialueet/materiaalitehokkuus/materiaalitehokkuuden_edistaminen_kunnissa/hankinnat_ja_osto-osaamisen_kehittaminen/huomioi_elinkaarikustannukset (viitattu 15.12.2015)

Motiva (2015b), Ylijäämälämmön hyödyntäminen, luettavissa: http://www.motiva.fi/yritykset/hallitse_ja_tehosta_yrityksen_energiankayttoa/energiankayton_tehostamistoimenpiteet/tuotannon_energiansaasto/ylijaamalammon_hyodyntaminen (viitattu 15.12.2015)

Motiva (2015c), Uusiutuvan energian kuntakatselmus, luettavissa: http://www.motiva.fi/toimialueet/energiakatselmustoiminta/tem_n_tukemat_energiakatselmukset/uusiutuvan_energian_kuntakatselmus (viitattu 15.12.2015)

Motiva (2015d), Energiankulutus ja seurantatiedot, luettavissa: http://www.motiva.fi/koti_ja_asuminen/taloyhtiot/energiankulutus_ja_seurantatiedot (viitattu 15.12.2015)

Pesola et al. (2013), Kankaan alueen aurinkokaavaselvitys, luettavissa: http://www2.jkl.fi/kaavakartat/Kankaan_osayleiskaava/selvitykset/Kankaan_alueen_aurinkokaavaselvitys_2013.pdf (viitattu 15.12.2015)

Rakennusteollisuus RT (2015), Olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuus avainasemassa, luettavissa: https://www.rakennusteollisuus.fi/Tietoa-alasta/Ilmasto-ymparisto-ja-energia/Ilmasto--ja-energiapolitiikka/Uudisrakentamisen-energiatehokkuus/ (viitattu 15.12.2015)

Rekonen, Ilkka (2016), puhelinkeskustelu, Vantaan kaupunki

Ryynänen et al. (2014) Helsingin 30 % päästövähennysselvitys, Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys ja vähentämisen kustannustehokkaat toimenpiteet, Gaia Consulting Oy & Suomen Ympäristökeskus

Ryynänen et al. (2015), Energiaälykäs pääkaupunkiseutu, Sitran selvityksiä 89, luettavissa: https://www.sitra.fi/julkaisut/Selvityksi%C3%A4-sarja/Selvityksia89.pdf (viitattu 15.12.2015).

Sitra (2014), Tutkimus: Puolet autonomistajista on valmis vaihtamaan sähkö- tai biokaasuautoon, luettavissa: http://www.sitra.fi/uutiset/biotalous/tutkimus-puolet-autonomistajista-valmis-vaihtamaan-sahko-tai-biokaasuautoon (viitattu 15.12.2015)

SYKE (2012), Väitös: Valtio ja kunnat voisivat käyttää hankinnoissaan ympäristöperusteita paljon tehokkaammin, luettavissa: http://www.syke.fi/fi-FI/SYKE_Info/Viestintaaineistot/Tiedotteet/Vaitos_Valtio_ja_kunnat_voisivat_kayttaa%282624%29 (viitattu 15.12.2015)

SYKE (2015), Energiansäästö ja energiatehokkuus, Ilmastoopas.fi-verkkosivusto, luettavissa: https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/hillinta/-/artikkeli/75ef09a7-01a2-489a-862e-0dce463a8e1c/energiansaasto-ja-energiatehokkuus.html (viitattu 15.12.2015)

Talouselämä (2013), Led-lamput mullistavat Helsingin katuvalot - 10 000 ohjainta hallitsee jopa yksittäisiä valaisimia, luettavissa: http://www.talouselama.fi/uutiset/led-lamput-mullistavat-helsingin-katuvalot-10-000-ohjainta-hallitsee-jopa-yksittaisia-valaisimia-3439294 (viitattu 15.12.2015)

Tekes (2015), Rahoitus julkisten palvelujen tuottajille, luettavissa: http://www.tekes.fi/rahoitus/julkisten-palvelujen-tuottajille/innovatiiviset-julkiset-hankinnat/ (viitattu 15.12.2015)

Tuominen et al. (2015), Liikenteen energiatehokkuustoimenpiteet osana EU:n 2030 ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamista: vaikutukset, kustannukset ja työnjako, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 14/2015, luettavissa: http://www.transsmart.fi/files/295/Liikenteen_energiatehokkuustoimenpiteet_osana_EUn_2030_ilmasto-_ja_energiatavoitteiden_saavuttamista_vaikutukset_kustannukset_ja_tyonjako_-tutkimus.pdf (viitattu 15.12.2015)

Työ- ja elinkeinoministeriö (2014), Pienimuotoisen energiantuotannon edistämistyöryhmän loppuraportti 5.12.2014, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja Energia ja ilmasto 55/2014, luettavissa: https://www.tem.fi/files/42675/Pienmuotoisen_energiantuotannon_edistamistyoryhman_loppuraportti.pdf (viitattu 15.12.2015)

Työ- ja elinkeinoministeriö (2015), Kysely: 60- ja 70-luvulla rakennettuja asuntoja aiotaan remontoida lähivuosina liki kolmella miljardilla, tiedote 5.11.2015 13.30, luettavissa: http://www.tem.fi/?s=2470&89515_m=119235 (viitattu 15.12.2015)

Uudenmaan liitto (2012), Asumisen hajautuminen Uudellamaalla, 2. vaihemaakuntakaavan taustaselvitys. Luettavissa: www.uudenmaanliitto.fi/files/5899/Infokortti_E_118_2012_Asemakaava-alueiden_ulkopuolinen_rakentaminen.pdf (viitattu 15.12.2015)

Vanhanen et al. (2011), Östersundomin hiilijalanjälkitarkastelu, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2011:15, luettavissa: http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/yos_2011-15.pdf (viitattu 15.12.2015)

Valtioneuvoston kanslia (2009), Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko ilmasto- ja energiapolitiikasta: kohti vähäpäästöistä Suomea, Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja | 28/2009, luettavissa: http://vnk.fi/documents/10616/622958/J2809_Valtioneuvoston+tulevaisuusselonteko+ilmasto-+ja+energiapolitiikasta.pdf/c21e8c2d-eba2-4df5-a854-7eb0edb2b30c (viitattu 15.12.2015)

Valtioneuvoston kanslia (2015), Valtioneuvoston tiedonanto eduskunnalle 29.5.2015 nimitetyn pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmasta, luettavissa: http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1433371/Tiedonanto_Sipil%C3%A4_29052015_final.pdf/6de03651-4770-492a-907f-89452141d0d5 (viitattu 15.12.2015)

Yle uutiset (2014), Pääkaupunkiseudulla tyhjää liiketilaa jo 20 jalkapallokentän verran – automarkettien aika ohi?, luettavissa: http://yle.fi/uutiset/paakaupunkiseudulla_tyhjaa_liiketilaa_jo_20_jalkapallokentan_verran__automarkettien_aika_ohi/7519998 (viitattu 15.12.2015)

Ympäristöministeriö (2015), Lähiöt hurmaaviksi ja energiatehokkaiksi, Korjaustieto.fi-portaali, luettavissa: http://www.korjaustieto.fi/component/content/article/52-julkaisut/1412-laehioet-hurmaaviksi-ja-energiatehokkaiksi.html (viitattu 15.12.2015)

LIITE 1 OHJAUSRYHMÄN JÄSENET

- Leena Maidell-Münster, pj, Vantaan kaupunki, ympäristökeskus
- Marita Tamminen, Vantaan kaupunki, tilakeskus
- Salla Koivusalo, Vantaan kaupunki, hankintakeskus
- Paula Kankkunen, Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu
- Vesa Hynninen, Vantaan Energia Oy
- Tina Kristiansson, Vantaan kaupunki, ympäristökeskus

LIITE 2: LASKENTAMENETELMÄT JA KESKEISET OLETUKSET

Hilma-laskentamalli

Kasvihuonekaasupäästöjen tulevaa kehitystä on tässä selvityksessä arvioitu laskennallisesti. Laskennan tavoitteena ei ole luoda tarkkaa ennustetta kasvihuonekaasupäästöjen kehityksestä, vaan kuvata eri sektoreiden välisten päästöjen suuruusluokkaa. Laskentatulosten avulla voidaan täten arvioida, mille sektoreille erityisesti tarvitaan lisätoimenpiteitä tulevina vuosina.

Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen perusurakehitysura (*Business As Usual, BAU*[76]) arvioitiin vuosille 2020 ja 2050 Hilma-laskentamenetelmällä. Hilma-laskentamenetelmän käytöstä pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteisenä metodina päätettiin perusteellisen valmistelun pohjalta pääkaupunkiseudun ilmastostrategian ohjausryhmässä 2007. Jo aiemmin käytetyn laskentamenetelmän soveltaminen varmistaa, että BAU 2020 -skenaarion ja BAU 2050 -vision päästöarviot ovat mahdollisimman vertailukelpoisia päästövähennysten vertailuvuoteen 1990 nähden. HILMA-laskentamenetelmä arvioi Vantaan kaupunkialueen päästöjä, mutta menetelmän haasteena on, että se ei ota huomioon toimenpiteiden mahdollisia vaikutuksia kaupunkialueen ulkopuolella.

Tarkasteluun valittujen toimenpiteiden osalta on arvioitu laskennallisesti niiden vaikutuksia kasvihuonekaasupäästöihin ja energian loppukulutukseen suhteessa perusurakehitykseen. Vaikutuslaskennassa vuoden 2020 osalta on oletettu, että toimenpiteet käynnistyvät aikaisintaan vuonna 2017 ja ne ehtivät siten vaikuttaa noin kolmen vuoden ajan. Toimenpiteiden vaikutuksia on tarkasteltu kokonaisuutena ja päällekkäiset vaikutukset on otettu huomioon ja poistettu.

Taloudellisia vaikutuksia on arvioitu yhtenäisellä tavalla ottaen huomioon investointikustannukset, vuotuiset käyttökulut sekä toimenpiteiden toteuttamisesta syntyvät säästöt. Kustannuksien ja säästöjen jakaantumista on tarkasteltu Vantaan kaupungin, valtion, yritysten[77] ja kotitalouksien kesken. Pääosa valittujen toimien talousvaikutuksista kohdistuu kaupunkiin ja kotitalouksiin.

Päästövähennyksien vuotuiset kustannukset on lisäksi suhteutettu vuotuisiin päästösäästöihin. Näin saatava päästövähennyskustannus (€/tCO_2e) kertoo, mikä on yhden hiilidioksiditonnin vähentämisen kustannus. Mikäli ilmoitettu päästövähennyskustannus on negatiivinen, tarkoittaa tämä, että tekemällä päästövähennyksiä saadaan samalla taloudellisia säästöjä. Vaikutusten arvioinnissa on otettu huomioon suorat välittömät vaikutukset esimerkiksi energiankulutukseen ja investointitarpeeseen. Epäsuoria välillisiä taloudellisia vaikutuksia, esimerkiksi terveysvaikutusten tai yritysten liiketoiminnan kehittymisen kautta, ei ole tämän hankkeen puitteissa arvioitu.

Keskeisiä perusuran ja toimenpiteiden lähtöoletuksia on esitetty seuraavissa kappaleissa.

---

[76] Perusuraan eivät kuulu luvussa 3 esitetyt toimenpiteet ja niistä johtuvat päästövähenemät.
[77] Sisältää myös muut kaupunkialueella toimivat julkiset ja kolmannen sektorin organisaatiot.

Asukasluvun ja työpaikkojen kehitys

Vantaan kaupungin kasvihuonekaasupäästöihin vaikuttaa kaupungin koko. Kaupunkilaisten energian kulutus, liikkuminen ja muu kulutus vaikuttavat kasvihuonekaasupäästöjen määrään. Samaten kaupunkialueen yritystoiminnalla on vaikutusta kasvihuonekaasupäästöjen syntymiseen. Kasvihuonekaasupäästölaskelmissa on arvioitu kaupungin asukasluvun ja työpaikkojen määrää.

Arvio asukasluvun kehityksestä perustuu Tilastokeskuksen väestöennusteeseen vuosien 2020, 2030 ja 2040 osalta. Kasvun vuosina 2040–2050 on oletettu olevan sama kuin Tilastokeskuksen ennusteessa vuosina 2030–2040.

Taulukko 2.1. Asukasluvun kehitys.

	2014	2020	2030	2040	2050
Asukasmäärä, hlö	210 810	225 483	244 517	257 595	270 673

Työpaikkojen lukumäärän kehitys vuoteen 2020 asti perustuu Kaupunkitutkimuksen työpaikkaprojektioihin.[78] Sen jälkeen työpaikkojen määrän kehityksen on oletettu noudattelevan väkiluvun kasvua.

Taulukko 2.2. Työpaikkojen lukumäärän kehitys.

	2014	2020	2030	2040	2050
Työpaikkojen lukumäärä	115 055	133 990	145 301	153 072	160 843

Sähkön kulutus ja tuotanto

Sähkönkulutuksen osalta näkemykset kulutuksen määrästä tulevaisuudessa vaihtelevat eri ennusteissa ja erityisesti vuoden 2050 kulutusrakennetta on vaikea nykytiedoin ennakoida. Sähkönkulutuksen arviossa on oletettu, että sähkön ominaiskulutus asukasta ja työpaikkaa kohden säilyy vuosina 2013–2050 vuoden 2013 keskiarvon tasolla. Oletuksen taustalla on ajatus, että sähkölaitteiden parantuva energiatehokkuus kompensoi niiden määrän nopean kasvun. Tällöin sähkön kulutus kasvaa samaa vauhtia asukasmäärän ja työpaikkojen kasvun kanssa.

Kulutussähkön päästökertoimena Hilma-mallissa käytetään valtakunnallista sähkön ominaispäästökerrointa. Siten Hilma ei huomioi esimerkiksi alueellisia investointeja vähäpäästöiseen sähköntuotantoon. Toisaalta malli ei myöskään rankaise korkeapäästöisestä sähköntuotannosta tarkastelualueella. Kulutussähkön tulevaisuuden päästöjen laskenta perustuu arvioihin Suomen sähköntuotannon muutoksista, jotka on tehty kansallisen energia- ja ilmastostrategian vuoden 2013 päivityksen oletusten mukaisesti. Ydinvoiman, tuulivoiman sekä bioenergian lisääntymisen seurauksena kotimaisen sähköntuotannon päästöt laskevat[79]. Lämmityssähkön kertoimena on

[78] Laakso (2012)
[79] Työ- ja elinkeinoministeriö (2013), Kansallinen energia- ja ilmastostrategia, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Energia ja ilmasto, 8/2013.

käytetty arvoa 400 gCO_2/kWh Hilma-mallin laskentaohjeen mukaisesti vuoteen 2050 saakka.[80]

Taulukko 2.3. Sähkön kansallisen päästökertoimen kehitys.

	2013	2020	2030	2040	2050
Sähkön päästökerroin, gCO2/kWh	145	139	64	39	29

Rakennusten lämmitys

Vantaan lämmön kulutuksen laskelmat perustuvat Sitran Energiaälykäs pääkaupunkiseutuhankkeessa[81] tehtyihin arvioihin rakennuskannan ja sen energiatehokkuuden kehittymisestä. Rakennuskannan kehityksen osalta on oletettu, että

- 1 % yli 50 vuotiaista rakennuksista puretaan vuosittain;
- 2,5 % yli 30 vuotiaista rakennuksista korjataan vuosittain, jolloin niiden energiankulutus laskee keskimäärin 20 %[82]; ja
- uutta rakennuskantaa rakennetaan väestön ja työpaikkojen lisääntymistä vastaava määrä olettaen, että lämmitetyt kerrosneliöt asukasta ja työpaikkaa kohden säilyvät nykyisellä tasolla.

Lisäksi ilmastonmuutoksen on oletettu vaikuttavan lämmönkulutukseen Ilmatieteen laitoksen ennusteen mukaisesti.[83] Lämmöntarve pysyy arvion mukaan suurin piirtein nykytasolla vuoteen 2020 saakka, jonka jälkeen lämmönkulutus lähtee laskuun rakennuskannan energiatehokkuuden parantumisen sekä ilmastonmuutoksen takia. Laskentamalli ottaa huomioon myös lämpimän käyttöveden asuinrakennuksissa.

Kaukolämmön kulutusarviot ja päästökertoimet perustuvat Sitran selvityksen[84] yhteydessä tehtyihin laskelmiin. Kaukolämmön osuus Vantaan lämmityksestä vuonna 2013 oli asuinrakennuksissa noin 64 % ja muissa rakennuksissa noin 85 %. Sähkölämmityksen osuudet olivat vastaavasti 25 % ja 7 %. Kauko- ja sähkölämmityksen osuuksien on oletettu säilyvän rakennuskannoissa samoina. Sen sijaan öljylämmityksen osuuden erillislämmityksestä on arvioitu vähenevän ja vastaavasti maalämmön osuuden kasvavan siten, että öljylämmityksen kulutus laskee noin viidennekseen vuoden 2013 tasosta vuoteen 2050 mennessä. Vuoden 2013 kaukolämmön päästökerroin on 199 gCO2/kWh. Kuten edellä mainittiin, lämmityssähkön päästökertoimen arvon on oletettu säilyvän 400 gCO_2/kWh vuoteen 2050 saakka.

Liikenne

Liikenteestä aiheutuvien päästöjen syntymiseen vaikuttavat liikkumistarve, kulkutapavalinnat sekä käytetyt teknologiat sekä ajotavat ja -tottumukset. Henkilöliikenteen

[80] HSY (2013)
[81] Sitra (2015), Energiaälykäs pääkaupunkiseutu, Sitran selvityksiä 89.
[82] Arvio perustuu mm. kansallisiin määräyksiin korjausrakentamisen energiatehokkuusvaatimuksista sekä tilastoarvioihin toteutuneesta kokonaismuutoksesta lämmönkulutuksessa
[83] Pirinen Pentti et al. (2014) Ilmastonmuutos ja lämmitystarveluku paikkatietoina Suomessa, Ilmatieteen laitos raportteja 2014/3
[84] Sitra (2015), Energiaälykäs pääkaupunkiseutu, Sitran selvityksiä 89.

määrän asukasta kohden (km/hlö/vrk) ei oleteta muuttuvan nykytasolta vuoteen 2020 mennessä. Vantaalaisten oletetaan käyttävän omaa autoa ja julkisia liikennevälineitä sekä pyöräilevän aiempien tottumustensa mukaisesti muuten, mutta kehärata tulee kasvattamaan raideliikenteen osuutta kulkutapavalintana. Vantaan asukasluku kuitenkin kasvaa jatkuvasti, joten kaupungin koko liikennesuorite kasvaa asukasluvun lisäyksen mukaisesti. Myös pakettiautojen liikennesuoritteen arvioidaan kasvavan asukasluvun kasvun mukaisesti. Sen sijaan kuorma-autojen liikennesuoritteen oletetaan pysyvän nykytasolla logistiikan kehittymisen ja autojen keskimääräisen koon lisääntymisen takia.

Ajoneuvojen polttoaineen kulutuksen oletetaan pienenevän VTT:n toteuttaman Suomen liikenteen pakokaasupäästöjen ja energiankulutuksen laskentajärjestelmän (Lipasto) arvioiden mukaisesti. Bensiinikäyttöisten autojen kulutus pienenee nykyisin keskimäärin 1,5 prosenttiyksikköä ja dieselkäyttöisten autojen 1,0 prosenttiyksikköä vuodessa, ja tämän on oletettu jatkuvan vuoteen 2050 saakka. Ajoneuvokannan rakenteen huomioiden keskimääräinen polttoaineen kulutus pienenee 1,3 % vuodessa.

Polttoaineiden biokomponentin osuus kasvaa suhteellisen tasaisesti koko ajan vuoteen 2020 mennessä. Tuolloin nollapäästöiseksi laskettavan biokomponentin osuus on 12,5 % biopolttoaineiden määrästä. Suomi täyttää vuonna 2020 tavoitteensa biopolttoaineiden 20 % osuudesta kyseisellä 12,5 % bio-osuudella, koska 7,5 prosenttiyksikköä biopolttoaineista on toisen[85] sukupolven biopolttoaineina tuplalaskettavia ja vastaa 15 prosenttiyksikköä ensimmäisen[86] sukupolven biopolttoaineita.

Sähkö-, vety- ja biokaasuautojen lukumäärä kasvaa hitaasti ja niiden osuus ajoneuvokannasta perusurassa on yhä marginaalinen päästöjen vähenemisen kannalta vuonna 2020. Vuodelle 2050 oletetaan, että sähkö- ja biokaasuautojen osuus ajoneuvokannasta on molempien osalta 30 %, vetyautojen osuus puolestaan on 10 %.[87] Lisäksi oletetaan, että biopolttoaineiden osuus on tuolloin 50 % ja sähköautojen energiatehokkuus on parantunut 50 %.[88]

Muut sektorit

Teollisuuden polttoainekäytön ja työkoneiden päästöjen oletetaan perusurassa vähenevän EU:n ilmastotavoitteiden mukaisesti[89] (ilmastotavoitteet -20 % vuodelle 2020, -40 % vuodelle 2030 ja -80 % vuodelle 2050 suhteessa vuoden 1990 tilanteeseen),

---

[85] Toisen sukupolven biopolttoaineiden raaka-aineita ovat kasvi- ja puupohjainen selluloosa sekä jätteet. Toisen sukupolven biopolttoaineet vähentävät tehokkaammin päästöjä ja ovat laadultaan korkealaatuisempia, jopa fossiilista dieseliä ja bensiiniä parempia tuotteita. Toisen sukupolven liikennepolttoaineiden valmistuksessa ei käytetä ruoaksi kelpaavia raaka-aineita. Lisätietoja liikenteen biopolttoaineista Motivan verkkosivuilta: www.motiva.fi.

[86] Ensimmäisen sukupolven liikenteen biopolttoaineita valmistetaan maailmanlaajuisesti sokeri- ja tärkkelyspitoisista kasveista (bioetanoli) sekä öljypitoisista kasveista ja bioraaka-aineista (biodiesel). Lisätietoja liikenteen biopolttoaineista Motivan verkkosivuilta: www.motiva.fi.

[87] Gaia Consulting Oy (2015). Muiden kuin sähköautojen osalta arviot perustuvat asiantuntija-arvioihin.

[88] Nylund, Nils-Olof (2013)

[89] EU:n ilmastotavoitteet ovat seuraavat: -20 % vuodelle 2020, -40 % vuodelle 2030 ja -80 % vuodelle 2050 suhteessa vuoden 1990 tilanteeseen.

koska valtaosa teollisuudesta kuuluu päästökauppasektoriin. Skaalatut päästövähennysprosentit suhteessa vuoteen 2014 on esitetty alla ohessa:

- Vuonna 2020 1 % alhaisempi kuin 2014
- Vuonna 2030 25 % alhaisempi kuin 2014
- Vuonna 2040 50 % alhaisempi kuin 2014
- Vuonna 2050 75 % alhaisempi kuin 2014

Jätteiden käsittelystä syntyneet päästöt ovat vain pieni osa Vantaan päästöistä, noin reilun prosentin luokkaa. Jätteiden käsittelyn päästöt ovat pienentyneet merkittävästi vuoteen 1990 verrattuna johtuen jätteiden lisääntyneestä energiahyödyntämisestä sekä tehokkaammasta kaatopaikkakaasujen talteenotosta. Suuri osa yhdyskuntajätteestä sekä biojätteestä ja jätevesilietteistä hyödynnetään energiaksi. Prosentuaalisesti suurenkin jätehuollon päästövähennyksen merkitys on olematon koko kunnan mittakaavassa niiden vähäisen suhteellisen osuuden vuoksi. Jätehuollon päästöjen oletetaan perusurassa pysyvän vuoden 2014 tasolla[90].

Työpajatyöskentely

Luvussa 3 kuvatut toimenpiteet valikoitiin Vantaan kaupungin asiantuntijoille suunnatussa Gaian fasilitoimassa työpajassa. Työpajaa varten tunnistettiin Gaian asiantuntijatyönä alustavasti 23 toimenpidettä, joiden päästö- ja kustannusvaikutukset arvioitiin karkeasti. Alustava toimenpidevalikoima muodostettiin pohjautuen Vantaan kaupungin toimittamaan tausta-aineistoon, jonka lisäksi toimenpiteiden tunnistamisessa pohja-aineistona hyödynnettiin muita julkisesti saatavilla olevia aineistoja sekä toteuttajatahon aiemmissa hankkeissa kertynyttä kokemusta ja aineistoa. Työpajassa toimenpiteet priorisoitiin niiden vaikuttavuuden perusteella ja priorisoinnin tuloksena valikoitiin 11 toimenpidettä jatkotarkasteluun. Työpajassa jatkotarkasteluun valikoiduille 11 toimenpiteelle tehtiin tarkat kustannus- ja päästövähennysarviot vuosille 2020 ja 2030.

Vaikutukset Vantaan kaupungin ulkopuolelle

Toimenpiteiden päästövaikutuksia on tarkasteltu samalla HILMA-laskentamenetelmällä, joka on käytössä Vantaan kaupungin päästöraportoinnissa ja jolla perusskenaarion päästökehitystä on arvioitu. HILMA-laskentamenetelmä arvioi Vantaan kaupunkialueen päästöjä, mutta menetelmän haasteena on, että se ei ota huomioon toimenpiteiden mahdollisia vaikutuksia kaupunkialueen ulkopuolella. Erityisesti energiajärjestelmän ja kaukolämmön päästöjen osalta toimenpiteiden toteutus voi kuitenkin vaikuttaa koko Suomen päästöihin. Nämä tarkastelut on rajattu tämän selvityksen ulkopuolelle. Myös jätemäärien vähentämisen ja ruoan sekä muiden kulutushyödykkeiden käyttötottumusten muutosten aiheuttamat välilliset päästövaikutukset jäävät päästölaskennan ulkopuolelle.

Moniin toimenpiteisiin on liitettävissä myös valtion, alueellisten tahojen tai muiden kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä. Mikäli tällaisia synergioita löytyy, on Vantaan kaupungin osuutta toimenpiteiden toteutuksessa ja rahoituksessa mahdollista rajata.

[90] Vuonna 2014 käyttöönotettu jätevoimala Vantaan Långmossebergenissä on otettu huomioon kaukolämmön päästöissä perusurassa.

Lähtökohtana toimenpiteiden valinnassa ja kuvauksissa on kuitenkin ollut, että näkökulmana on Vantaan kaupungin toimeenpano. On kuitenkin mahdollista, että esimerkiksi valtio voi olla ainakin osittain joidenkin toimenpiteiden rahoittajana.

Hintaoletukset tarkastelujaksolle

Kustannuslaskennan tärkeimpiä oletuksia ovat energian sekä päästöoikeuksien hintojen kehitykset sekä investointien laskennassa käytetty pääoman korkokanta. Investointien kustannukset on jaksotettu arvioidun investointikohteen teknistaloudellisesti käyttöajan perusteella ja pääoman reaalisena korkona on käytetty 3 % korkoa[91].

Tarkastelun lähtökohtana on ollut, että ilmastonmuutoksen hillintätoimet säilyvät keskeisenä politiikkatavoitteena EU:ssa ja kansainvälisesti. Päästöoikeuksien hinnan EU:ssa oletetaan kohoavan nykyiseltä noin 8 €/tnCO_2 tasolle 35 €/tnCO_2. Tämän seurauksena fossiilisten polttoaineiden käyttö kallistuu kaukolämmön ja sähkön tuotannossa. Fossiilisten polttoaineiden hinnoissa ei oleteta tapahtuvan merkittäviä muutoksia[92]. Keskimääräisenä kaukolämmön hintana on käytetty 8,6 c/kWh asuintaloille ja 6,9 c/kWh muille kiinteistöille. Sähkön hintana on käytetty 20,5 c/kWh kotitalouksille ja 14,1 c/kWh muille käyttäjille.[93] Liikennepolttoaineiden hintana on käytetty 1,7 €/l. Pääoman korkona on käytetty 5 % ja inflaatio-oletuksena 2 %. Reaalinen korko on täten 3 %.

[91] Vastaten oletusta 5 % nimelliskorosta ja 2 % inflaatiosta.
[92] Oletukset vastaavat reaalisesti likimain IEA:n World Energy Outlook 2013 New Policies -skenaariota.
[93] On huomattava, että oletetut hinnat ovat nykytasoa korkeampia. Esimerkiksi kaukolämmön hinta kerrostaloasukkaalle Vantaalla oli vuoden 2015 puolivälissä n. 7,3 c/kWh.

LIITE 3: TOIMENPIDEKOHTAISET LASKENTAOLETUKSET

Alla esitetyissä laskentaoletuksissa on viitattu 2020-luvun tilanteeseen. Laskennassa on oletettu, että eteneminen jatkuu pääosin lähes lineaarisena 2020-luvun jälkeen.

P1 – Julkisten laitehankintojen kehittäminen

Kaupungin palvelurakennusten oma vuotuinen sähkönkäyttö on noin 400 GWh. Vähäpäästöisten teknologioiden kustannukset ja päästövähennysvaikutukset vaihtelevat eri laiteryhmien välillä. Oletuksena on, että 2020-luvulle tultaessa sähkölaitteista on uusittu viidennes ja uusilla sähkölaitteilla saadaan keskimäärin 10 % säästöt.

E1 – Ylijäämälämmön hyödyntäminen

Oletuksena on, että Vantaalla oleva elintarviketeollisuus hyödyntäisi vuonna 2020 20 % ylijäämälämpöpotentiaalistaan. Ylijäämälämpöpotentiaali elintarviketeollisuudessa arvioidaan olevan 38 % koko lämmönkulutuksesta. Hyötyjen saavuttamiseksi yritykset investoisivat lämpöpumppuihin. Säästöt syntyisivät säästetystä energiasta.

E2 – Uusiutuvan pientuotannon edistäminen yhteishankinnoilla

Oletetaan, että kaupungin toimin voidaan aktivoida 300 maalämpöpumpun ja aurinkosähköjärjestelmän investoinnit vuoteen 2020 mennessä tyypillisin investointikustannuksin. Kaupungin toimien yhteiskustannukseksi on laskettu vuosittain 0,2 miljoonaa euroa, jolla saadaan katettua parin toimenpidettä edistävän työntekijän kustannukset. Halukkuuden mukaan myös kaupunki ja yhtiöt voivat osallistua investointeihin. Säästöt jakautuvat investointien mukaan ja syntyvät vältetystä ostoenergiasta. Suurimmaksi osaksi säästöt kohdistuvat kotitalouksille.

R1 – Energiatehokkuuspotentiaalin tunnistaminen ja tiedottaminen

Korttelikohtaisilla katselmuksilla oletetaan tavoitettavan 20 % kaikista Vantaan kerrostaloista vuoteen 2020 mennessä. Säätökorjauksilla oletetaan saavutettavan keskimäärin 5 % säästöt lämmönkulutuksessa. Kehitetyllä rakennusvalvonnalla oletetaan voitavan vaikuttaa uusien omakoti- ja pientalojen ominaiskulutukseen. Kotitalouksien säästöt muodostuvat vähentyneestä energiankulutuksesta. Toiminnan oletetaan vaativan kaupungilta 300 000 € alkuinvestointia ja kolme vakituista työntekijää.

R2 – Energiarenessanssi

Energiarenessanssissa on oletettu parannettavan noin 500 asunnon lämmitysenergiankulutusta vuodessa vuodesta 2016 lähtien. Huonokuntoisten talojen keskimääräisen lämmitysenergiankulutuksen on oletettu noin puolittuvan. Keskimäärin sähkönkulutuksessa ei oleteta tapahtuvan muutoksia[94].

[94] Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry (2009). Laskelmissa on käytetty lähtökohtana asuinkerrostalojen korjauskonsepti 2 mukaisia arvioita korjaamisen kustannuksista ja vaikutuksista.

Energiarenessanssin edellyttämien asunto-osakeyhtiöiden investointien on arvioitu olevan noin 5,8 miljoonaa euroa vuoteen 2020 mennessä. Kaupungin lisääntyvän koordinointityön energiatehokkuuteen keskittyvän osuuden vuotuisten kustannusten on arvioitu olevan keskimäärin 0,13 miljoonaa euroa/vuosi. Säästöjä kotitalouksille syntyy alhaisemmista lämmityskuluista.

R3 – Vähäpäästöinen kaavoitus

Maankäytön suunnittelun keinoin oletetaan voitavan pienentää uusien kerrostalojen lämmitysenergian tarvetta keskimäärin 5 %. Rakentamisen määrä on arvioitu perustuen historiatietoihin ja väestön kasvuennusteeseen.

Mikroilmaston huomioiminen suunnittelussa on arvioitu lisääntyneenä aurinkoenergiapotentiaalina. Aurinkoenergiapotentiaali kasvaa aurinkoenergialle vapaan kattopinta-alan mukaan. Yleinen kattopinta-alan kasvu on arvioitu suhteessa rakentamisen määrään. Oletuksena on, että vuonna 2020 noin 1 % lisäpotentiaalista on hyödynnetty.

Uusien asuntojen toiminnollisuutta lisäämällä voidaan vaikuttaa uusien lämmitettävien rakennusneliöiden määrään. Toiminnallisuudella tarkoitetaan tehokkaampaa rakennuspinta-alan käyttöä toiminnallisilla ratkaisuilla. Toiminnallisuus otetaan huomioon rakennusvaiheessa suunnitteluvalintoina. Tehostamistoimenpiteillä oletetaan saavutettavan 5 % säästöt energiankulutuksessa.

Kaupungin lisääntyvän suunnittelutyön vuotuisten kustannusten on arvioitu olevan keskimäärin 0,3 miljoonaa euroa/vuosi. Säästöjä syntyy kotitalouksille ja yrityksille rakennusten alhaisemmista lämmityskuluista.

L1 – Liikenteen päästöt huomioiva maankäytön suunnittelu

Vähäpäästöisen kaavoituksen oletetaan vaikuttuvan vuorokautiseen liikkumistarpeeseen (km/hlö/vrk) ja kulkutapajakaumaan. Lisäksi toimilla oletetaan voitavan säästää noin 6 miljoonan euron investoinnit pysäköintiin vuoteen 2020 mennessä. Säästöjä syntyy myös vähentyneistä pysäköintipaikkojen hoitokustannuksista. Kustannukset muodostuvat suunnittelun lisäresursoinnista.

L2 – Pyöräilyn edistäminen

Pyöräilyn osuutta koko kulkutapajakaumasta oletetaan voitavan lisätä toimenpiteillä 2 % vuoteen 2020 mennessä. Vaadittavat investoinnit uusittuihin pyöräteihin ovat noin 60 miljoonaa euroa, joista valtaosa jää kaupungin kannettavaksi. Säästöjä syntyy alentuneesta polttoaineiden käytöstä. Mukaan ei ole laskettu säästöjä auton omistamisen tarpeen alentumisesta eikä toisaalta kuluja pyörän omistamisesta.

L3 – Vähäpäästöisen liikenteen edistäminen

Toimenpiteessä on oletettu kaupungin investoivan 100 uuteen latauspisteeseen vuoteen 2020 mennessä. Investoinneilla oletetaan voitavan nopeuttaa ajoneuvojakauman kehittymistä. Oletusten mukaisesti vuonna 2020 sähköautoja olisi 1,5 prosenttiyksikköä enemmän kaikkien autojen jakaumassa.

L4 – Joukkoliikenteen edistäminen

Joukkoliikenteen osuutta oletetaan voitavan lisätä toimenpiteillä 1 % vuoteen 2020 mennessä suhteessa vuoden 2012 tilanteeseen. Toimenpide vaatii kaupungilta lisääntyneitä joukkoliikenteen operointimaksuja noin 0,45 miljoonaa euroa vuodessa

vuonna 2020. Muita kustannuksia tai säästöjä ei ole otettu huomioon, kuten muutokset auton omistamistarpeessa.

L5 – Taloudelliset ohjauskeinot henkilöliikenteen vähentämiseksi

Tietullien vaikutusarviot ovat peräisin LVM:n selvityksestä *Välipirtti Kaisa-Leena, Suvanto, Tuomo ja Moilanen Paavo (2011), Helsingin seudun ruuhkamaksu. Jatkoselvitys, Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 5/2011.* Tietullien arvioidaan tuovan 80 miljoonan euron säästöt vähäisemmän infrastruktuurirakentamisen kautta ja järjestelmän kustannusten olevan 30 miljoonaa euroa. Vantaan osuus kustannuksista ja säästöistä oletetaan olevan noin 15 %. Toimenpiteellä pystytään vaikuttamaan kulkutapavalintaan.

Toimenpide	Päästövähennys kt CO2-ekv.	Investoinnit EUR	Säästöt EUR	Pääomakulut EUR	Muut kulut EUR	€/t	Takaisinmaksuaika v
P1 - Julkisten laitehankintojen kehittäminen	1,10	3 970 000	1 119 540	227 989	0	-809	3,55
E1 - Ylijäämälämmön hyödyntäminen	1,45	877 800	726 818	50 410	371 309	-211	2,47
E2 - Uusiutuvan pientuotannon edistäminen yhteishankinnoilla	0,95	3 000 000	536 418	516 851	389 525	390	20,42
R1 - Energiatehokkuuspotentiaalin tunnistaminen ja tiedottaminen	1,24	300000	628 331	17 228	300 000	-250	0,91
R2 - Energiarenessanssi	0,86	5 800 000	430 000	250 922	129787	-57	19,32
R3 - Vähäpäästöinen kaavoitus	3,17	2 639 144	435 876	151 560	300000	5	19,42
L1 - Liikenteen päästöjä vähentävä maankäytön suunnittelu	3,22	-5 963 055	162 195	-342 446	0	-157	-
L2 - Pyöräilyn edistäminen	5,12	58 777 500	704 783	2 542 854	0	359	83,40
L3 - Vähäpäästöisen liikenteen edistäminen	1,77	350 000	0	25 999	0	15	-
L4 - Joukkoliikenteen edistäminen	2,02	0	0	0	453 460	224	-
L5 - Taloudelliset ohjauskeinot henkilöliikenteen vähentämiseksi	8,61	0	12 160 000	0	4 560 000	-883	-
Yhteensä:	30	69751388	16903961	3441368	6504082	-	-

Liitetaulukko 1. Toimenpidekohtaiset tiedot vuonna 2020

Toimenpide	Päästövähennys kt CO2-ekv.	Investoinnit EUR	Säästöt EUR	Pääomakulut EUR	Muut kulut EUR	€/t	Takaisinmaksuaika v
P1 - Julkisten laitehankintojen kehittäminen	0,76	5 955 000	1 679 310	341 983	0	-1760	3,55
E1 - Ylijäämälämmön hyödyntäminen	1,62	1 755 600	1 453 637	100 820	742 619	-376	2,47
E2 - Uusiutuvan pientuotannon edistäminen yhteishankinnoilla	2,68	5 000 000	1 326 811	1 435 697	1 298 417	524	176,10
R1 - Energiatehokkuuspotentiaalin tunnistaminen ja tiedottaminen	2,17	300000	1 433 998	17 228	300 000	-515	0,26
R2 - Energiarenessanssi	2,23	27 840 000	2 064 000	1 204 425	129787	-327	14,39
R3 - Vähäpäästöinen kaavoitus	3,24	43 728 847	5 173 666	2 511 255	300000	-730	8,97
L1 - Liikenteen päästöjä vähentävä maankäytön suunnittelu	5,95	-5 498 679	311 759	-315 777	0	-106	-
L2 - Pyöräilyn edistäminen	7,50	117 555 000	1 357 669	5 085 709	0	497	86,59
L3 - Vähäpäästöisen liikenteen edistäminen	0,73	350 000	0	25 999	0	36	-
L4 - Joukkoliikenteen edistäminen	3,10	0	0	0	906 920	292	-
L5 - Taloudelliset ohjauskeinot henkilöliikenteen vähentämiseksi	9,56	0	12 160 000	0	4 560 000	-795	-
Yhteensä:	40	196985768	26960850	10407338	8237743	-	-

Liitetaulukko 2. Toimenpidekohtaiset tiedot vuonna 2030.

Gaia Group Oy
Bulevardi 6 A,
FI-00120
HELSINKI, Finland
Tel +358 9686 6620
Fax +358 9686 66210

ADDIS ABEBA | BEIJING |
BUENOS AIRES | CHICAGO |
HELSINKI | TURKU | ZÜRICH

You will find the presentation of our staff, and their contact information, at www.gaia.fi

Maankäytön, rakentamisen ja
ympäristön toimiala
Ympäristökeskus
Ympäristönsuunnittelu
p. 839 11 (vaihde)
Pakkalankuja 5
01510 Vantaa

27 § Vantaan vesihuollon toiminta-alueen 2016 hyväksyminen

VD/10414/00.04.01/2015
HP/HW/JJ/Mora/JB

Vesihuoltolain (2014/681) mukaan kunta hyväksyy alueellaan toimivalle vesihuoltolaitokselle toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksyttyä toiminta-aluetta vesihuoltolaitoksen esityksestä. Ennen päätöksentekoa kunnan tulee tiedottaa asiasta riittävässä laajuudessa, pyytää toiminta-alueen muutoksesta lausunto valvontaviranomaiselta ja antaa muutoksen kohteina olevien kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n ja sen jäsenkaupunkien kesken on sovittu, että vesihuollon toiminta-alue määritetään yhteistyössä vuosittain ja se liitetään mukaan HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman laadintaprosessiin.

HSY:n vesihuollon toiminta-alue 2016–2018 määritettiin vuoden 2015 aikana. Toiminta-alueen päivityksen yhteydessä tarkennettiin toiminta-alueen laatimisen kriteereitä. Toiminta-aluekartalla on esitetty hyväksyttäväksi esitettävät vuoden 2016 toiminta-alueen laajennukset. Lisäksi kartalla on esitetty tavoitteelliset toiminta-alueen laajennukset vuosille 2017–2018. Toiminta-alueen päivitystä on valmisteltu yhteistyönä HSY:n vesihuollon asiantuntijoiden ja HSY:n jäsenkuntien kesken. HSY:n hallitus on hyväksynyt ehdotuksen kokouksessaan 16.10.2015 § 118.

Vantaalla vuoden 2016 vesihuollon toiminta-alueen laajentuminen johtuu pääasiassa asemakaavoituksen laajenemisesta. Ehdotus on laadittu kiinteistön tarkkuudella pääsääntöisesti kiinteistön rajoja noudattaen. Laitos voi tarjota palvelujaan myös toiminta-alueen ulkopuolelle erikseen sovittaessa. Vesihuolto laajenee mm. Luhtaanmäessä, Kivistössä, Myllymäessä Vehkalassa, Ylästössä ja Aviapoliksessa. Aviapoliksessa ja Sotungissa toiminta-alueeseen on otettu mukaan kiinteistöjä, jotka ovat liittyneet vesihuoltoon jo aiemmin.

Vuosina 2017–2018 arvioidaan vesihuollon laajentuvan Kivistössä, Kiilassa, Koivurinteessä, Vantaanlaaksossa, Ylästössä, Aviapoliksessa ja Koivuhaassa; näiden rajaukset tarkentuvat tulevina vuosina. Toiminta-aluetta supistetaan Piispankylässä, jossa runkolinjat on korvattu uusilla johdoilla. Alueella ei ollut vesihuoltoon liittyneitä kiinteistöjä.

Hulevesiverkoston osalta toiminta-alue kattaa kaikki ne kiinteistöt, joiden kohdalla on rakennettu putkitettu hulevesiviemäri. Kaupunki ylläpitää putkitetuista hulevesiviemäreistä ajantasaista kartastoa, josta kunkin kiinteistön liittymismahdollisuudet hulevesiviemäriin voidaan selvittää.

Vantaan kaupungin tekninen lautakunta on kokouksessaan 19.1.2016 § 9 päättänyt asettaa Vantaan vesihuollon toiminta-alueen yleisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kuntatekniikan keskus on pyytänyt lausunnot Uudenmaan ELY-keskukselta, Vantaan kaupungin ympäristökeskukselta ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta. Lisäksi asiasta on kuulutettu kaupungin ilmoituksissaan käyttämissä lehdissä ja toiminta-alue on ollut nähtävillä kuntatekniikan keskuksessa ja yhteispalvelupisteissä 3.2.–26.2.2016 välisenä aikana.

Lausunnot ja muistutukset
Määräaikaan mennessä asiasta jätettiin seuraavat lausunnot ja muistutukset:

Vantaan kaupungin ympäristökeskus toteaa lausunnossaan, että pääosin vuoden 2016–2018 toiminta-alueen laajentumisalueet ovat lähes kaikki uusia kohteita, joita ei ole esitetty vuosille 2013–2022 kehittämissuunnitelmassa. Semaster Oy:n kiinteistön liittäminen vesihuollon toiminta-alueeseen 2016 sekä toiminta-alueen laajentaminen 2017–2018 Koivurinteen ja Myllykyläntien alueella on myönteinen asia pintavesien suojelun kannalta.

Riipilän Reuna ja Vestran alueet ovat mukana aikaisemmassa, vuosien 2013–2022 kehittämissuunnitelmassa ja myös näiden alueiden vesihuollon toteuttaminen mahdollisimman pian on tärkeää. Vantaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa olivat olleet mukana myös Länsi-Vantaalla sijaitsevat Kuutamotie (suunniteltu toteuttamisvuosi 2019) ja Rauhalan alue/Katriinantie (2017) sekä Itä-Vantaalla sijaitsevat Bisajärventie (2016–2017), Kalkkiuunintie ja Marieberg (2020), Nygårds (2020) ja Laurintie/Vanha Porvoontie (2018).

Edelleen ympäristökeskus toteaa, että Havukosken Rosenlundin alue ei ole vielä mukana vuoden 2016–2018 toiminta-alueessa. Roselundissa on lyijyllä pilaantuneita maita ja lisäksi kaivovesissä on erittäin korkeita radonpitoisuuksia, joten on ensiarvoisen tärkeää, että alueelle toteutetaan vesihuolto ensitilassa. Edellisessä toiminta-aluepäätöksessä 2015 oli todettu, että Rosenlundin asemakaavoittamisesta ja vesihuollon toteuttamisesta on käyty pitkällisiä neuvotteluja.

Lopuksi ympäristökeskus toteaa, että kehittämissuunnitelma painottuu voimakkaasti uusille rakennettaville alueille, eikä vanhoille asuinalueille, joissa esiintyy vedenlaatuongelmia ja ympäristöhaittoja. HSY:n tulee jatkossa varata myös vanhojen, kehittämistä vaativien alueiden verkostojen laajentamiseen riittävästi määrärahoja.

Kuntatekniikan keskus toteaa vastauksenaan, että vesihuoltoa pyritään laajentamaan myös vanhoille alueille, mutta ennen laajentamispäätöksiä tehdään liittymishalukkuuskyselyt. Vesihuoltolaitoksen kannalta haja-asustusalueella kiinteistöä kohden tarvittava vesihuollon verkostopituus on usein liian pitkä.

Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausunnossaan, että vesihuoltolain (2014/681) 7 §:n mukaan kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. Vantaan toiminta-alueen rajaus on tehty pääsääntöisesti selkeästi ja kiinteistöjen rajoja noudattaen, jolloin rajauksesta yksiselitteisesti selviää, mitkä kiinteistöt kuuluvat toiminta-alueeseen ja mitkä jäävät sen ulkopuolelle.

Vesihuoltolain 8 § mukaan kunnan tulee toiminta-alueen eri osien vesihuollon tarpeet huomioon ottaen määrittää alueet, jotka on saatettava vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston piiriin, sekä alueet, jotka on saatettava laitoksen jätevesiviemäriverkoston piiriin. Hyväksymispäätöksen yhteydessä on myös asetettava tavoitteellinen yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaava aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle verkostojen piiriin. Toiminta-alue, sillä sijaitsevat taajamat sekä vesijohtoverkoston ja jätevesiviemäriverkoston piiriin saatettavat alueet esitetään kartalla, jonka on oltava yleisesti saatavilla tietoverkossa. Toiminta-alueen hyväksymisestä on tiedotettava riittävässä laajuudessa.

Vesijohtoverkoston ja jätevesiviemäriverkoston piiriin saatettavia alueita, eikä taajamia ole esitetty lausunnolle tulleessa kartassa eikä niistä ole lausuntopyynnössä mainintaa.

Hulevesiverkoston osalta todetaan, että toiminta-alue kattaa kaikki ne kiinteistöt, joiden kohdalla on rakennettu putkitettu hulevesiviemäri. Tämä ei aina ole yksiselitteisesti tulkittavissa, ELY-keskus ehdottaa määritelmän tarkentamista, yksiselitteistä määrittelyä, mikäli rajausta ei kiinteistörajojen mukaan tehdä. Huleveden viemäröinnin järjestämisestä, sopimisesta ja hulevesiviemäriverkoston alueiden määrittämisestä säädetään vesihuoltolain 17 a §:ssä.

Uudenmaan ELY-keskus pyytää Vantaan kaupunkia lähettämään toiminta-aluepäätöksen tiedoksi ELY-keskukselle sähköisessä muodossa.

Kuntatekniikan keskus toteaa vastauksenaan, että vesihuollon toiminta-alueet on tarkoitus esittää kartalla yleisessä tietoverkossa vesihuoltolain mukaisesti siirtymäajan puitteissa vuoden 2016 loppuun mennessä. Tarkasteltavalla ajanjaksolla vesihuollon toiminta-alue ei laajene uusiin taajamiin, vaan rakentaminen keskittyy asemakaavoituksen myötä laajenevaan yhdyskuntarakenteeseen. Hulevesiverkoston osalta HSY ja jäsenkunnat käyvät parhaillaan neuvotteluita, joiden yhteydessä tarkennetaan myös huleveden viemäröinnin toiminta-alueen määrittelyä.

Muita lausuntoja tai muistutuksia ei määräaikaan mennessä ollut jätetty.

Tekninen lautakunta 15.3.2016 § 8

Apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle, että vesihuollon toiminta-alueen laajennukset vuodelle 2016 hyväksytään esitetyssä muodossa ja merkitään tiedoksi ehdotus toiminta-alueen laajentumisesta vuosille 2017-2018.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 27

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että vesihuollon toiminta-alueen laajennukset vuodelle 2016 hyväksytään esitetyssä muodossa ja merkitään tiedoksi ehdotus toiminta-alueen laajentumisesta vuosille 2017–2018.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Vantaan vesihuollon toiminta-alue 2016–2018 (kartta)

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
vesihuollon suunnittelupäällikkö Marika Orava, puh. 839 28446, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAA

VESIHUOLLON TOIMINTA-ALUE 2016-2018

- HSY:n toiminta-alue
- Toiminta-alueen laajennus 2016
- Ehdotus toiminta-alueen laajentumisesta 2017-2018
- Toiminta-alueen supistus
- Muun vesihuoltolaitoksen toiminta-alue
- Muun vesihuoltolaitoksen vedenjakelun toiminta-alue

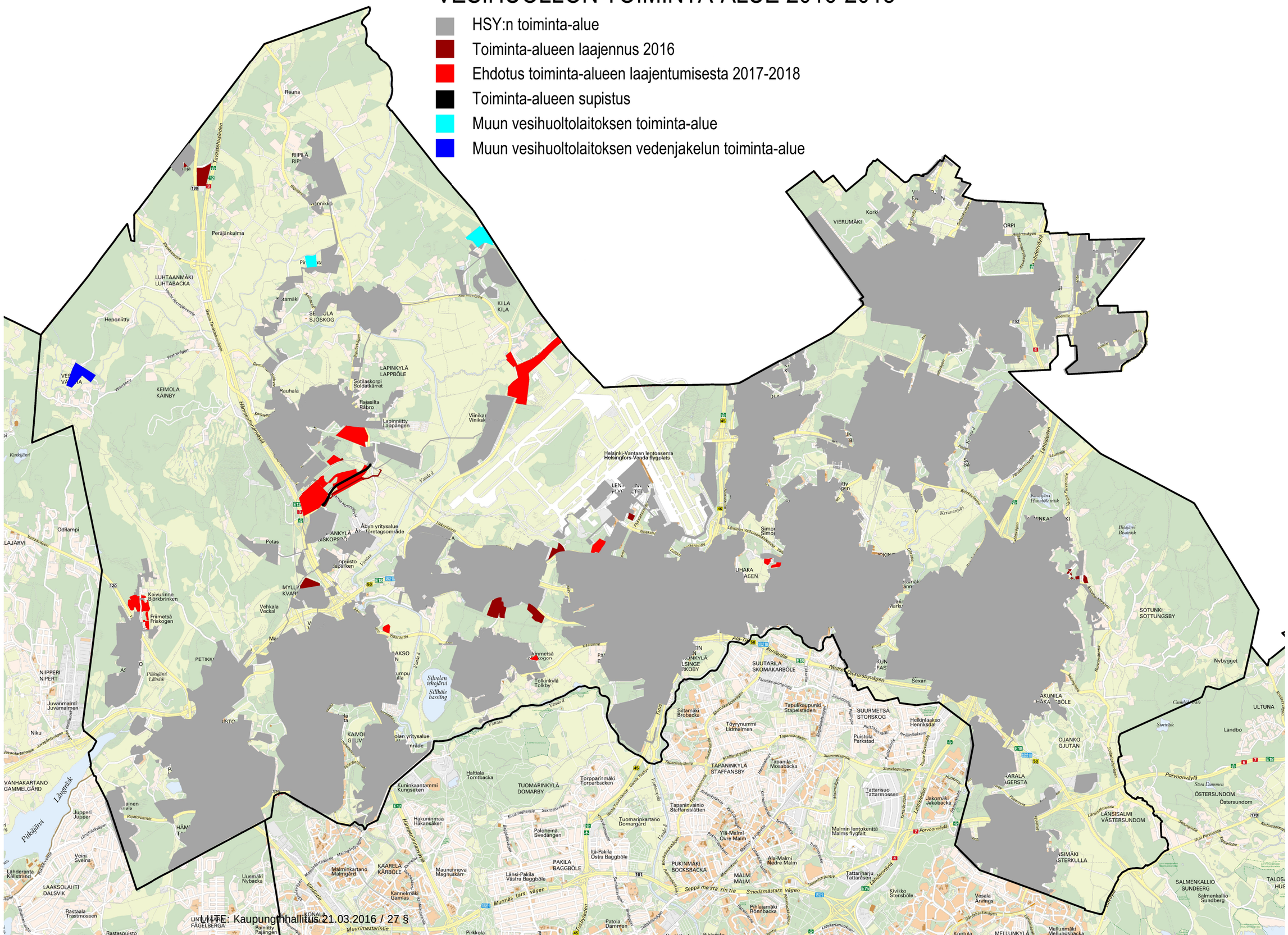

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 27 §

28 § **Allekirjoitettuja kauppakirjoja, luovutuskirja, maanvuokrasopimus, maankäyttösopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta ja esisopimus määräalan luovutuksesta**

2321/10.00.00.00/2016
HP/SO/JB

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala / **yrityspalvelujen tulosalue** on ilmoittanut seuraavien kauppakirjojen, luovutuskirjan, maanvuokrasopimuksen, maankäyttösopimuksen ja esisopimuksen määräalan luovutuksesta ja esisopimuksen määräalan luovutuksesta allekirjoittamisesta:

Etuosto/kauppakirja, jolla Oili Ilmolahti myy Vantaan kaupungille Hyrylän kylässä sijaitsevan Suopelto-nimisen tilan RN:o 1:658. (VD/10526/2014)

4.12.2015 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus VTK Kiinteistöt Oy:n kanssa koskien korttelin 15521 tonttia nro 1. (VD/4570/2014)

20.1.2016 on allekirjoitettu maankäyttösopimus/kunnallistekniikan rakentamissopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta (nro 002174) Asunto Oy Pajunotkon kanssa koskien Viertolan kaupunginosan korttelin 63172 tonttia nro 2. (VD/8538/2015)

21.1.2016 on allekirjoitettu esisopimus määräalan luovutuksesta Kaj Metson kanssa koskien n. 960 m2 suuruisen määräalan luovuttamisesta Ylästön kylässä sijaitsevasta tilasta RN:o 1:89. (VD/7750/2015)

21.1.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Hiekkaharjunheikille Hiekkaharjun kaupunginosan korttelissa 60075 tontit nrot 3,6,8 ja 9 sekä määräosan 16/50 tontista nro 2. (VD/3353/2015)

22.1.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Annika Nyman-Paajaselle ja Ari Paajaselle n. 20 m2 suuruisen määräalan yleisestä alueesta 13-9901-0. (VD/10500/2015)

1.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Seija Salonen, Jaana Kanninen ja Ilppo Salonen myyvät Vantaan kaupungille Riipilän kylässä sijaitsevan Elliskongo-nimisen tilan RN:o 1:32. (VD/10789/2015)

2.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy n. 862 m2 suuruisen määräalan Simonkylän kaupunginosassa sijaitsevasta yleisestä alueesta 65-9906-6/Asunto Oy Vantaan Kallioimarre. (VD/10161/2015)

9.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Hikulle Kivistön kaupunginosan korttelin 23128 tontit nrot 13 ja 14. (VD/9947/2015)

10.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asuntosäätiön Asumisoikeus Oy:lle Koivukylän kaupunginosan korttelin 70112 tontin nro 3. (VD/155/2016)

11.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Olli ja Sanna Mäntyniemelle Nikinmäen kaupunginosan korttelin 86167 tontin nro 1. (VD/4475/2015)

11.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Vapaalan kaupunginosan korttelin 13008 tontin nro 13. (VD/4475/2015)

15.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Sami ja Heidi Pasaselle Nikinmäen kaupunginosan korttelin 86167 tontin nro 3. (VD/4475/2015)

16.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Fingrid Oyj:lle Länsisalmen kylässä sijaitsevista tiloista n. 232 m2 suuruisen määräalan RN:o 1:66 ja n. 1 793 m2 suuruisen määräalan RN:o 6:66. (VD/8524/2015)

18.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy VAV Asunnot Oy:lle Koivukylän kaupunginosan kortteleista 70110 tontin nro 7 ja 70116 tontin nro 7. (VD/9921/2015)

18.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Safiirille ja YIT Rakennus Oy:lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23131 tontin nro 5. (VD/110/2016)

18.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy VAV Asunnot Oy:lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23125 tontin nro 6. (VD/6921/2015)

25.2.2016 on allekirjoitettu luovutuskirja/osakekauppa, jolla Ruukkukujan Autopaikat Oy luovuttaa Vantaan kaupungille Myyrmäen kaupunginosan korttelin 15407 tontin nro 1 ja Vantaan kaupunki suorittaa kauppahinnan luovuttamalla yhtiölle Ruukkukujan Autopaikat Oy:n C-osakesarjan osakkeet nrot 1-118. (VD/9940/2015)

26.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Miika ja Virpi Virtaselle Pakkalan kaupunginosan korttelin 51225 tontin nro 2. (VD/4475/2015)

29.2.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Laulupihalle Ilolan kaupunginosan korttelin 71224 tontit nrot 6 ja 7. (VD/4348/2014)

3.3.2016 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Fortunalle Myyrmäen kaupunginosan korttelin 15807 tontin nro 7 ja määräosan 1600/16000 tontista nro 1. (VD/286/2015)

9.3.2016 on allekirjoitettu maankäyttösopimus/kunnallistekniikan rakentamissopimus nro 002212 Kiinteistö Oy Vantaan Linkokujan 4-8 kanssa koskien Ylästön kaupunginosan kiinteistöjä korttelissa 40105 tontit nrot 3 ja 6. (VD/8230/2015)

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 28

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä allekirjoitetut kauppakirjat, luovutuskirja, maanvuokrasopimus, maankäyttösopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta ja esisopimus määräalan luovutuksesta tiedoksi kaupunginhallitukselle ja antaa niistä aiheutuvat täytäntöönpanotoimenpiteet eri tulosyksiköiden suoritettaviksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kh:n täytäntööpano-ohje 1.6.1998 § 21

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

29 § **Etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen kiinteistökaupassa: Marika Makaroff-Peltonen / Timo Silvennoinen ja Susan Suominen**

VD/2257/10.00.01.01.01/2016
HP/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Merja Kurejoki on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 22.2.2016 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä Marika Makaroff-Peltonen

Ostaja Timo Silvennoinen ja Susan Suominen

Kohde Vantaan kaupungin Sotungin kylässä sijaitseva Stenskog-niminen tila RN:o 2:102 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-420-2-102. Tilan osoite on Mäntykorvenkuja 2a, 01200 Vantaa. Tilan kiinteistörekisteriotteen mukainen pinta-ala on 6 378 m^2.

Kauppahinta on 410 000 euroa, noin 64 euroa / m^2.

Kaupan kohde on yleiskaavassa osoitettu kyläalueeksi (AT). Kaupan kohde ei rajoitu kaupungin omistamiin kiinteistöihin. Kaupan kohteella sijaitsee vuonna 2004 valmistunut noin 212 k-m2 suuruinen yhden asunnon talo sekä vuonna 2009 valmistunut noin 78 k-m2 suuruinen talousrakennus.

Yrityspalvelujohtaja on 1.3.2016 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. rakennettua kiinteistöä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää mm. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 29

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 22.2.2016 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka
koskee Sotungin kylässä sijaitsevaa Stenskog-nimistä tilaa RN:o 2:102 rakennuksineen, kiinteistötunnus 92-420-2-102. Tilan kiinteistörekisteriotteen mukainen pinta-ala on 6 378 m^2.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Kartta kaupan kohteesta 92-420-2-102

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

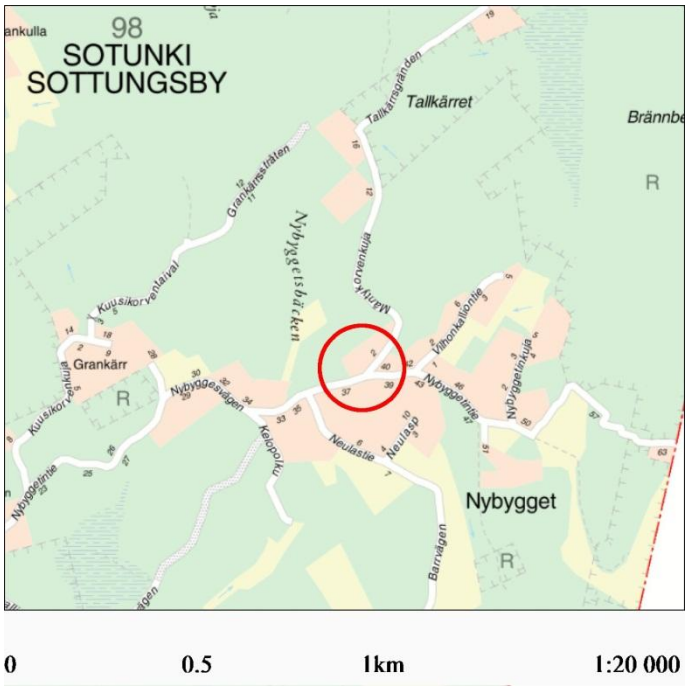

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: SOTUNKI (98))

Kylä: SOTUNKI (420)

Tila: 92-420-2-102

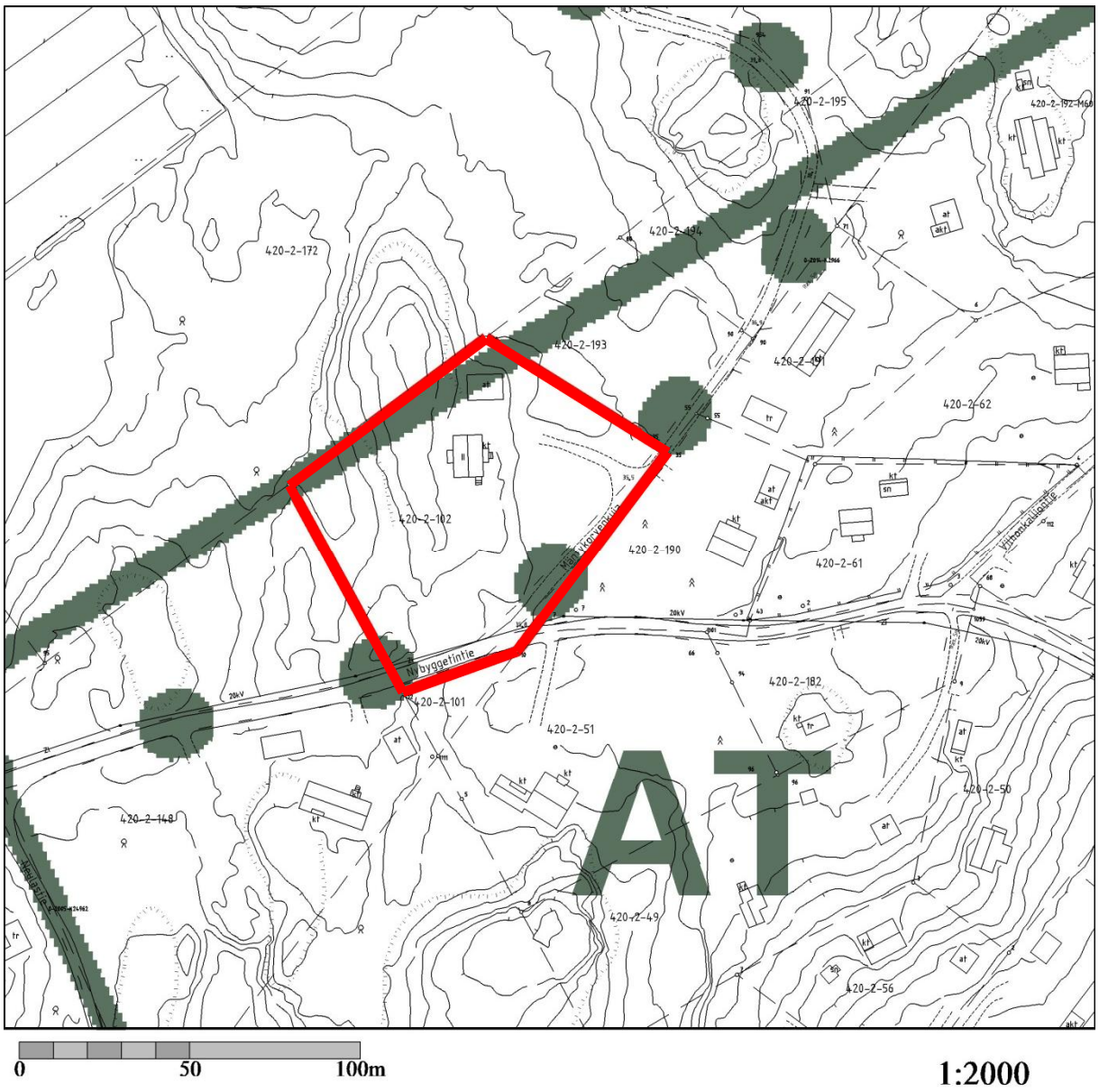

30 § **Maa-alueen vuokraaminen HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle vesihuollon ja siihen liittyvien toimintojen tarpeisiin**

VD/2220/10.00.02.04.00/2016
HP/LM-H/AV-P/TMA/JB

Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa ovat perustaneet pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 2 §:ssä tarkoitetun HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY). Kuntayhtymän toiminta käynnistyi 1.1.2010.

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 15.12.2008 § 2 Vantaan vesilaitostoimintojen yhdistämisestä kuntayhtymään ja hyväksyi sopimuksen pääkaupunkiseudun vesi- ja viemärilaitostoimintojen yhdistämisen periaatteista ja edellytyksistä.

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 15.6.2009 § 10 hyväksyä että, Vantaan, Espoon, Helsingin ja Kauniaisten kaupunkien vesi- ja viemärilaitostoiminnot sekä YTV:n jätehuollon että YTV:n seutu- ja ympäristötiedon tehtävät yhdistetään perustettavaan kuntayhtymään 1.1.2010 alkaen.

Vesihuoltolaitostoimintojen siirto kuntayhtymään toteutettiin valtuustojen hyväksymän pääkaupunkiseudun vesi- ja viemärilaitostoimintojen yhdistämisen periaatteista ja edellytyksistä laaditun periaatesopimuksen mukaisesti.

Kaupunginvaltuustojen hyväksymässä vesilaitosten yhdistämistä koskeneessa sopimuksessa todetaan maanvuokraukseen liittyen, että puhdistamojen ja muiden rakenteiden maapohjalle maksettava vuokra ja vuokrausehdot määritellään yhtenevin periaattein kaikissa jäsenkunnissa.

HSY:n hallitus päätti 19.11.2010 § 149 hyväksyä asiantuntijaryhmän laatimat 15.11.2010 päivätyt maa-alueiden vuokrausperiaatteet, joita noudattaen maanvuokralain (258/1966) 5. luvun säännösten mukaisesti uudet maanvuokrasopimukset tullaan laatimaan.

Vantaan kaupunginhallitus hyväksyi 14.2.2011 § 58 edellä mainitut 15.11.2010 päivätyt asiantuntijaryhmän laatimat maa-alueiden vuokrausperiaatteet.

Asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden tai ilman sitä rakennetun rakennuksen hintana käytetään 200 €/k-m^2 ja mikäli rakennusoikeutta eikä varsinaista rakennusta ole maan hintana käytetään 10 €/m^2. Elinkustannusindeksiin sidotun (1.1.2010) ja etukäteen maksettavan vuosivuokran määräksi on sovittu 5 % edellä mainituin perustein määräytyvästä kohteen hinnasta.

HSY on uusimassa Kaivokselan maanalaista jätevesipumppaamoa. Kaivokselan uusi jätevesipumppaamo on suunniteltu rakennettavaksi liitekartan osoittamalle noin 166 m^2:n suuruiselle Vantaan kaupungin omistaman kiinteistön, kiinteistötunnus 92-414-18-4 maa-alueelle. Alueelle rakennettavan jätevesipumppaamon koko on 24 k-m^2. Näin ollen kohteen hinnaksi muodostuu 1.1.2010 hintatasossa 4 800 € (200 €/k-m^2), ja viiden prosentin mukaiseksi vuosivuokraksi 240,00 euroa.
Elinkustannusindeksillä tarkistettu vuoden 2016 seitsemältä kuukaudelta perittävä vuokra on 154,33 euroa.

Maanvuokrasopimusluonnos ja liitekartta kohteesta ovat tämän esityksen liitteinä.

Alue vuokrataan vesihuollon ja siihen liittyvien tukitoimintojen tarpeisiin 1.6.2016 alkaen. Vuokrasopimus päättyy samanaikaisesti kuin aiemmin takautuvasti 1.1.2010 alkaen HSY:lle samaan tarkoitukseen vuokrattujen yhdeksäntoista kohteen vuokrasopimukset, eli 31.12.2039.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.3.2016 § 12

Yrityspalvelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) Vantaan kaupunki vuokraa HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle vesihuollon ja siihen liittyvien tukitoimintojen tarpeisiin hyväksyttyjä maa-alueiden vuokrausperiaatteita noudattaen maanvuokralain (258/1966) 5. luvun säännösten

mukaisesti noin 166 m^2:n suuruisen maa-alueen Kaivokselan jätevesipumppaamolle. Kohteen elinkustannusindeksiin sidottu vuokra vuodelta 2016 on 154,33 euroa. Alue vuokrataan 1.6.2016 – 31.12.2039 väliseksi ajaksi,

b) oikeutetaan yrityspalvelut tekemään sopimukseen teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 30

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristö toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) että Vantaan kaupunki vuokraa HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle vesihuollon ja siihen liittyvien tukitoimintojen tarpeisiin hyväksyttyjä maa-alueiden vuokrausperiaatteita noudattaen maanvuokralain (258/1966) 5. luvun säännösten mukaisesti noin 166 m^2:n suuruisen maa-alueen Kaivokselan jätevesipumppaamolle. Kohteen elinkustannusindeksiin sidottu vuokra vuodelta 2016 on 154,33 euroa. Alue vuokrataan 1.6.2016–31.12.2039 väliseksi ajaksi, ja

b) oikeuttaa yrityspalvelut tekemään sopimukseen teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Kartta vuokrattavasta kohteesta
- Maanvuokrasopimusluonnos

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätietoja:
maankäyttöinsinööri Taina Andersson, puh. 09 8392 2077, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

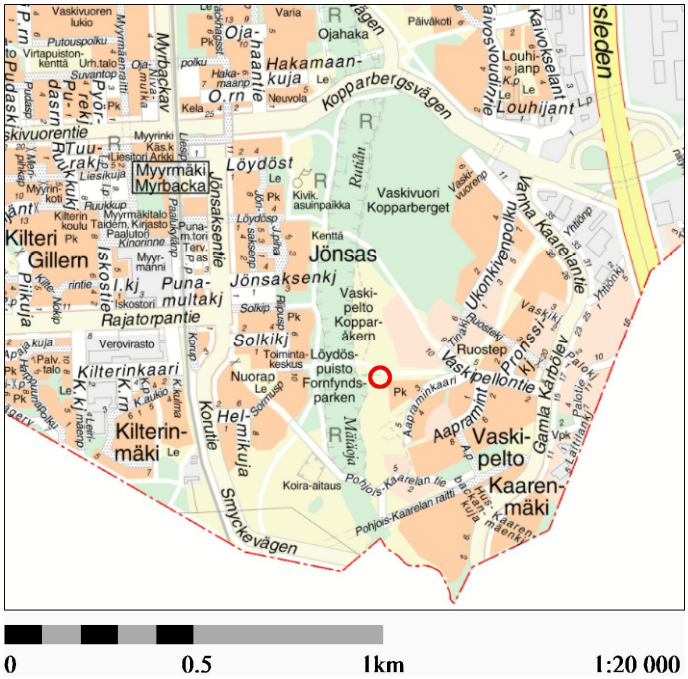

MAANVUOKRAUS/
HSY Vesi

KAIVOKSELAN
JÄTEVESIPUMPPAAMO

YPA/TMA

Kaupunginosa: KAIVOKSELA (16)

Kylä: POHJOIS-KAARELA (414)

Maa-alue tilasta: 92-414-18-4

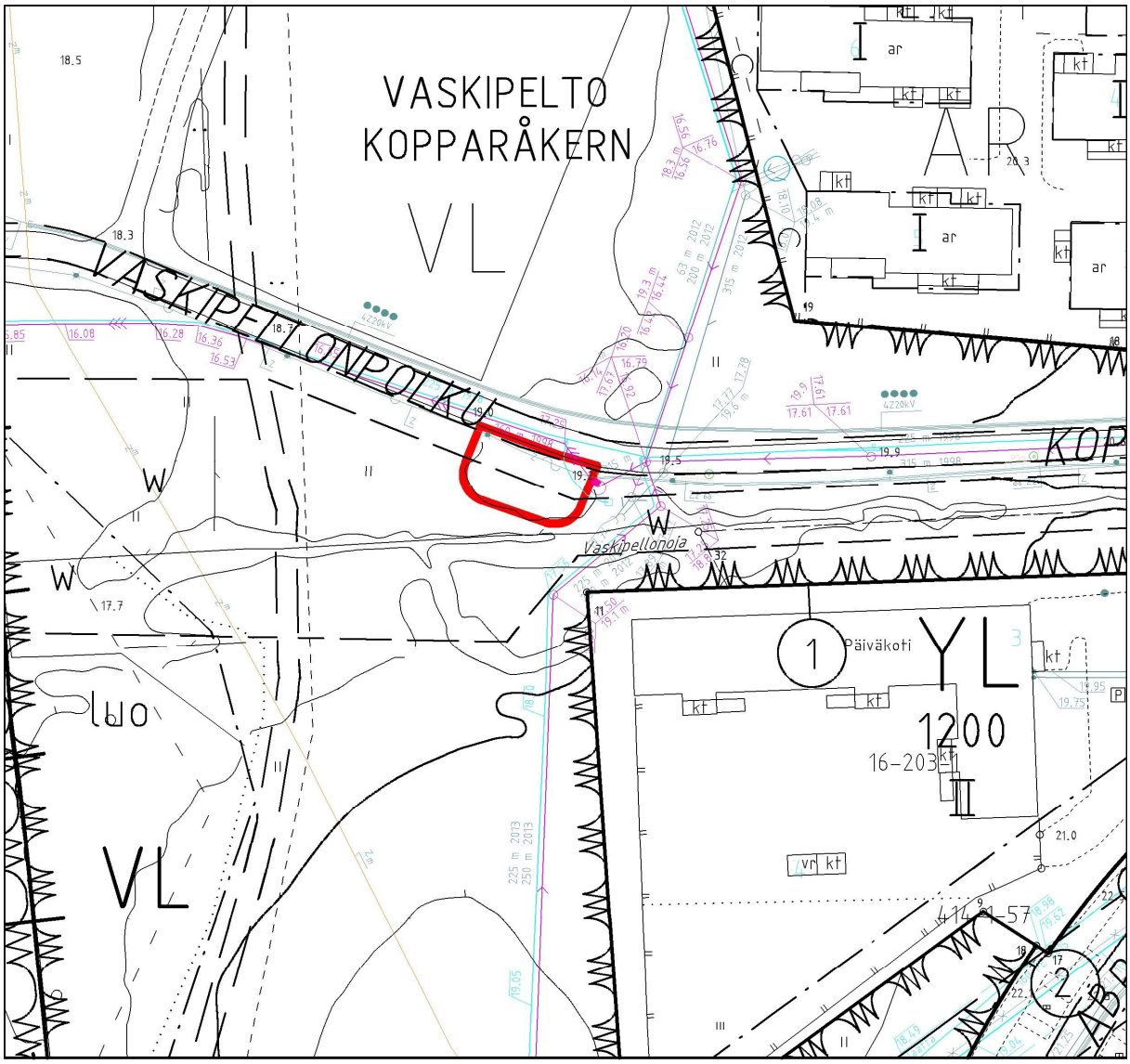

MAANVUOKRASOPIMUS

Vuokranantaja

Vantaan kaupunki (Y:0124610-9)
edustajana: maankäytön ja ympäristön toimiala
yrityspalvelut
Kielotie 28, 01300 Vantaa

Yhdyshenkilöt:
sopimusneuvottelut, Taina Andersson, puh. 8392 2077
laskutus, Anne Nikola, puh. 8392 4265
sähköposti: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Vuokramies

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY (Y: 2274241-9)
Postiosoite: PL 100, 00066 HSY
Puhelin: 09 15 611

Yhteyshenkilö:
Tuija Räty
email: tuija.raty@hsy.fi
puhelin 050 5111 639

Vuokrauksen kohde

Vantaan kaupungin omistamasta tilasta RN:o 92-414-18-4 karttaliitteen osoittama noin 166 m^2:n suuruinen maa-alue. (kohde 22)

Vuokra-alueen käyttötarkoitus

Alue vuokrataan maanvuokralain (258/1966) muuta maanvuokraa säätelevän 5. luvun mukaisesti vesihuollon ja siihen liittyvien tukitoimintojen tarpeisiin.

Vuokrasopimuksen ehdot:

1. Vuokra-aika alkaa 1.6.2016 ja päättyy 31.12.2039

2. Vuokran hinnoitteluperusteena on käytetty Vantaan kaupunginhallituksen 14.2.2011 § 58 hyväksymiä asiantuntijaryhmän laatimia HSY:lle vuokrattavien maa-alueiden vuokrausperiaatteita.

   Perusvuosivuokra on 1.1.2010 hintatasossa 240 (kaksisataaneljäkymmentä) euroa vuodessa.

   Edellä mainittu vuotuinen vuokramaksu sidotaan elinkustannusindeksiin (1951:10=100) siten, että perusindeksinä on **1.1.2010** ajankohdan indeksin pisteluku ja tarkistusindeksinä kunkin kalenterivuoden joulukuun pisteluku. Tarkistettua vuokramaksua maksetaan sopimuksenalkamisvuotta seuraavan kalenterivuoden alusta lukien. Jos jonkin vuoden joulukuun indeksiluku on suurempi tai pienempi kuin perusindeksi, korotetaan tai alennetaan perusvuokramaksua vastaavasti.

Elinkustannusindeksillä tarkistettu vuoden 2016 seitsemältä kuukaudelta perittävä vuokra on 154,33 euroa.

Vuokran maksu suoritetaan vuosittain etukäteen vuokranantajan erikseen toimittamalla laskulla. Maksuaika on 30 pv laskun saapumisesta vuokramiehelle.

Jollei vuokramaksua suoriteta määräaikana, vuokramies on velvollinen maksamaan sille erääntymispäivästä maksupäivään asti korkolain mukaisen viivästyskoron.

3. Vuokramies saa rakentaa alueelle vuokranantajan sekä rakennusvalvontaviranomaisten hyväksymät rakennukset, rakennelmat ja laitteet.

Vuokramies hankkii kustannuksellaan mahdollisesti tarvittavat viranomaisten luvat.

4. Vuokramies on velvollinen sallimaan yhteiskuntaa tai kiinteistöä palvelevien kunnallisteknisten laitteiden, kuten vesi-, viemäri- ja hulevesijohtojen, sähkö- ja tietoliikennekaapeleiden tai muiden vastaavien rakenteiden sijoittamisen vuokra-alueelle, milloin sijoittamista ei voida muulla tavoin tyydyttävästi järjestää kohtuullisin kustannuksin.

Vuokramies on velvollinen sallimaan, että seinään, kattoon, porttiin tai aitaan laitetaan kiinnikkeitä tai tukia yhteiskuntaa tai kiinteistöä palvelevien kunnallisteknisten laitteiden tarpeita varten.

Vuokramiehelle korvataan edellä mainituista toimenpiteistä aiheutuva suoranainen vahinko.

5. Vuokra-alueella kasvavia puita ja pensaita ei saa vahingoittaa eikä luvatta kaataa.

Rakennustyön ajaksi puut on tarpeellisin osin suojattava. Siltä osin kuin rakentamisen yhteydessä joudutaan puustoa ja pensaita tai näihin liittyviä kantoja ja juurakkoja, maa-aineksia, kiviä tms. poistamaan, tulee luvalliseen rakennustyöhön ryhtyvän oikeudenhaltijan vastata edellä mainitun taloudellista arvoa omaamattoman ylijäämämateriaalin asianmukaisesta hävittämisestä omaan lukuunsa ja kustannuksellaan.

Puista ja niiden hoidosta vastaa vuokra-aikana vuokramies. Mikäli puita joudutaan lahoamisen vuoksi tai muusta syystä kaatamaan, voi vuokramies korvausta vastaan saada apua kaupungin asianomaiselta viranomaiselta.

Mullan, saven, hiekan tai muiden maalajien vieminen pois vuokra-alueelta on ilman vuokranantajan lupaa kielletty. Aluetta ei myöskään saa käyttää maa-ainesten käsittelyyn eikä varastointiin.

Maa-alueen käytössä vuokramiehen on noudatettava vuokranantajan antamia ohjeita ja määräyksiä.

6. Vuokramiehen tulee pitää vuokra-alue ja sen välittömässä läheisyydessä oleva ympäristö sekä rakennukset, rakennelmat ja laitteet hyvässä ja siistissä kunnossa. Vuokramies huolehtii järjestyksen valvomisesta vuokra-alueella.

Vuokra-aluetta, sen osaa sekä sillä olevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita ei saa ilman vuokranantajan suostumusta käyttää muuhun kuin kaavan tai tämän vuokrasopimuksen mukaiseen tarkoitukseen, eikä vuokra-alueella saa harjoittaa sellaista toimintaa, joka savulla, hajulla, melulla tai muulla tavoin häiritsee kohtuuttomasti ympäristöä.

7. Alue vuokrataan sopimuksen alkamisajankohdan mukaisessa kunnossa.

8. Vuokramiehen tulee hakea vuokraoikeuden pysyvyyden vakuudeksi erityisen oikeuden kirjaamista Maanmittauslaitokselta maakaaren mukaisesti. Vuokramies antaa tällä sopimuksella vuokranantajalle valtuutuksen hakea puolestaan mainittua kirjaamista hakijan lukuun ja kustannuksella.

9. Vuokra-alueen tai sen osan luovuttaminen toisen hallintaan on kielletty.

Vuokramiehellä on kuitenkin oikeus vuokranantajaa enempää kuulematta siirtää vuokraoikeus toiselle.

Vuokra-alueella olevien rakennusten tai rakennelmien omistusoikeutta ei saa luovuttaa vuokraoikeudesta erillään.

Uuden vuokramiehen on haettava vuokraoikeutensa kirjaamista Maanmittauslaitokselta maakaaren mukaisesti. Vuokramiehen tulee välittömästi siirron tapahduttua toimittaa vuokranantajalle jäljennös saannon perusteena olevasta asiakirjasta, sekä ilmoittaa samalla kirjallisesti vuokranantajalle maanvuokran uusi laskutusosoite. Entinen vuokramies vastaa vuokraehtojen täyttämisestä omalta hallinta-ajaltaan, ja lisäksi sen jälkeiseltäkin ajalta niin kauan, kunnes Maanmittauslaitos on kirjannut vuokraoikeuden siirron uuden vuokramiehen nimiin.

10. Vuokrasopimuksen päättyessä on vuokramiehen kustannuksellaan poistettava alueella olevat rakennukset, rakennelmat ja laitteet sekä tasoitettava ja puhdistettava alue sopimushetken alkamisajankohtaan vastaavaan kuntoon. Mikäli, vuokramies ei ole suorittanut em. toimenpiteitä voi vuokranantaja suorittaa ne vuokralaisen kustannuksella.

11. Vuokranantajalla on oikeus toimittaa vuokra-alueella katselmuksia, joista kuitenkin, mikäli se hankaluudetta voi tapahtua, on vuokramiehelle hyvissä ajoin sitä ennen ilmoitettava ja joissa vuokramiehen tai hänen edustajansa, mikäli mahdollista, on oltava läsnä. Katselmuksessa tarkastetaan, onko vuokra-alue ja sillä olevat rakennukset hyvässä kunnossa ja onko vuokrasopimuksen määräyksiä muutoin noudatettu. Jos tarkastus on aiheuttanut muistutuksia, on puutteellisuudet korjattava vuokranantajan määräämässä ajassa.

12. Lisäksi osapuolet ovat sopineet seuraavaa:
Vuokramies on vastuussa mahdollisesta vuokra-alueen maaperän pilaantumisesta, joka on tapahtunut sinä aikana, jolloin alue on ollut vuokramiehen tai sitä edeltäneen organisaation (Vantaan Veden) hallinnassa.

Jos vuokraoikeus siirretään, tulee vuokramiehen antaa uudelle vuokramiehelle käytettävissään olevat tiedot tontin maaperän pilaantumisesta.

Vuokramies on vuokra-ajan päättymiseen mennessä velvollinen esittämään vuokranantajalle riittävän selvityksen alueella harjoitetusta toiminnasta sekä alueella säilytetyistä jätteistä tai aineista, jotka voivat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista. Tarvittaessa vuokramiehen on tutkittava alueen maaperä.

Mikäli vuokra-alue tai osa siitä on vuokramiehen hallinnan aikana pilaantunut, vuokramies on vuokra-ajan päättyessä velvollinen kunnostamaan vuokra-alueen maaperän siten, ettei sen pilaantumisesta myöhemminkään aiheudu lisäkustannuksia alueen rakentamiselle.

Vuokramies on velvollinen kustannuksellaan poistamaan vuokra-alueella tai sen maaperässä mahdollisesti olevat rakennus- tai muut jätteet ja vanhat rakenteet, kuten johdot, putket, pylväät, asfaltoinnin, perustukset tai muut vastaavat sekä siivoamaan vuokra-alueen.

Mikäli vuokra-alue asemakaavasta johtuen muuttuu, on vuokranantajalla oikeus tarkistaa vuokra-alueen rajaus kaavan mukaiseksi.

Vuokramiehellä on oikeus luopua vuokra-alueen tai sen osan käyttöoikeudesta ennen vuokrakauden päättymistä erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti. Luopumisen vaikutuksesta vuokran suuruuteen neuvotellaan vuokramiehen ja vuokranantajan kesken erikseen.

Mikäli vuokranantaja tarvitsee osia vuokra-alueesta käyttöönsä siten, että käyttö ei vaikeuta alueen käyttöä vesihuollon tarpeisiin, niin alueen käytöstä voidaan sopia tapauskohtaisesti vuokramiehen kanssa.

Mikäli vuokra-alueella olevia rakenteita joudutaan asemakaavan muutoksesta johtuen siirtämään, vastaa kaavamuutoksen toimeenpanija siirrosta aiheutuvista kustannuksista. Vuokramies osallistuu siirtokustannuksiin saamansa hyödyn mukaisesti (ikähyvitys).

Tämä vuokrasopimus perustuu Vantaan kaupunginhallituksen xxxxkuun xx päivänä 2016 pöytäkirjan xx §:n kohdalla tekemään päätökseen.

Tätä sopimusta on tehty kaksi samanlaista kappaletta, yksi vuokranantajalle ja yksi vuokramiehelle.

ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla XX.X.2016

VANTAAN KAUPUNGIN PUOLESTA

_____

Kai Ketelimäki
kiinteistöpäällikkö, valtakirjalla

HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT -KUNTAYHTYMÄ (HSY)

_____

Jukka Piekkari
toimialajohtaja

31 § Tontin 92-51-203-10 vuokrasopimuksen uusiminen Pakkalassa / VTK Kiinteistöt Oy

VD/2207/10.00.02.02/2016
HP/LM-H/AV-P/TJ/JB

Vantaan kaupungin ja Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy:n välillä on 22.5.2003 allekirjoitettu maanvuokrasopimus, jolla Vantaan kaupunki on vuokrannut yhtiölle Pakkalan kaupunginosan korttelin 51203 tontin 10 (92-51-203-10; ns. uusi Leija). Vuokra-aika on 22.5.2053 saakka ja elinkustannusindeksiin sidottu vuosivuokra vuokrasuhteen alkaessa oli 100 euroa. Tontilla on vuokralaisen omistama vuonna 2004 valmistunut 3 357 k-m^2:n suuruinen toimistorakennus.

Vantaan kaupunki vuokrasi 4.12.2015 allekirjoitetulla maanvuokrasopimuksella em. kiinteistön naapuritontin 92-51-203-11 (ns. vanha Leija) Kiinteistö Oy Kehäportille 30 vuodeksi 1.7.2015 alkaen. Tämän tontin vuokrasuhteen alkamisajankohdan vuosivuokra oli 65 000 euroa, joka perustui tontille asemakaavassa osoitettuun rakennusoikeuteen ja ulkopuolisen arvioitsijan (Newsec Valuation Oy, Pääkaupunkiseudun yritystontit, 2013) alueelle määrittelemään rakennusoikeuden yksikköhintaan.

Yrityspalveluiden ja VTK Kiinteistöt Oy:n, joka on Vantaan Teollisuuskiinteistöt Oy:n nykyinen nimi, välisissä neuvotteluissa on päädytty siihen, että myös tontin 92-51-203-10 vuokrasopimus on tarkoituksenmukaista muuttaa vastaamaan soveltuvin osin ehdoiltaan Kiinteistö Oy Kehäportin kanssa solmittua sopimusta.

Edellä lausutun johdosta on päädytty esittämään, että solmitaan VTK Kiinteistöt Oy:n kanssa maanvuokrasopimus, jolla korvataan osapuolten välinen olemassa oleva sopimus. Solmittavan uuden sopimuksen pääehdot ovat:

- Vuokra-alue on tontti 92-51-203-10 (osoitettu karttaliitteessä).
- Vuokra-aika on 1.6.2016–30.6.2045 (päättyminen samaan aikaan Kehäportin sopimuksen kanssa).
- Vuosivuokra on 37 500 euroa vuokrasuhteen alusta lukien. Vuokra sidotaan elinkustannusindeksiin.
- Muutoin sopimus laaditaan kaupungilla yleisesti käytettävän muuta maanvuokraa koskevan sopimuspohjan mukaisesti.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.3.2016 § 13

Yrityspalvelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) Vantaan kaupunki vuokraa maanvuokralain (258/1966) 5. luvun mukaisena muuna maanvuokrana VTK Kiinteistöt Oy:lle edellä esitetyn mukaisesti tontin RN:o 92-51-203-10 ajalle 1.6.2016-30.6.2045. Vuosivuokra vuokrasuhteen alkaessa on 37.500 euroa ja se sidotaan elinkustannusindeksiin.

b) Todetaan, että uuden sopimuksen solmimisella korvataan aikaisempi osapuolten välinen em. tonttia koskeva maanvuokrasopimus.

c) Todetaan, että mikäli tämän päätöksen perusteella solmittavaa vuokrasopimusta ei ole allekirjoitettu 31.12.2016 mennessä, raukeaa tämä päätös.

d) Oikeutetaan yrityspalvelut tekemään sopimukseen teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 31

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) että Vantaan kaupunki vuokraa maanvuokralain (258/1966) 5. luvun mukaisena muuna maanvuokrana VTK Kiinteistöt Oy:lle edellä esitetyn mukaisesti tontin RN:o 92-51-203-

10 ajalle 1.6.2016–30.6.2045. Vuosivuokra vuokrasuhteen alkaessa on 37 500 euroa ja se sidotaan elinkustannusindeksiin,

b) todeta, että uuden sopimuksen solmimisella korvataan aikaisempi osapuolten välinen em. tonttia koskeva maanvuokrasopimus,

c) todeta, että mikäli tämän päätöksen perusteella solmittavaa vuokrasopimusta ei ole allekirjoitettu 31.12.2016 mennessä, raukeaa tämä päätös, ja

d) oikeuttaa yrityspalvelut tekemään sopimukseen teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Kartta vuokra-alueesta

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Teemu Jääskeläinen, puh. 8392 2255, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

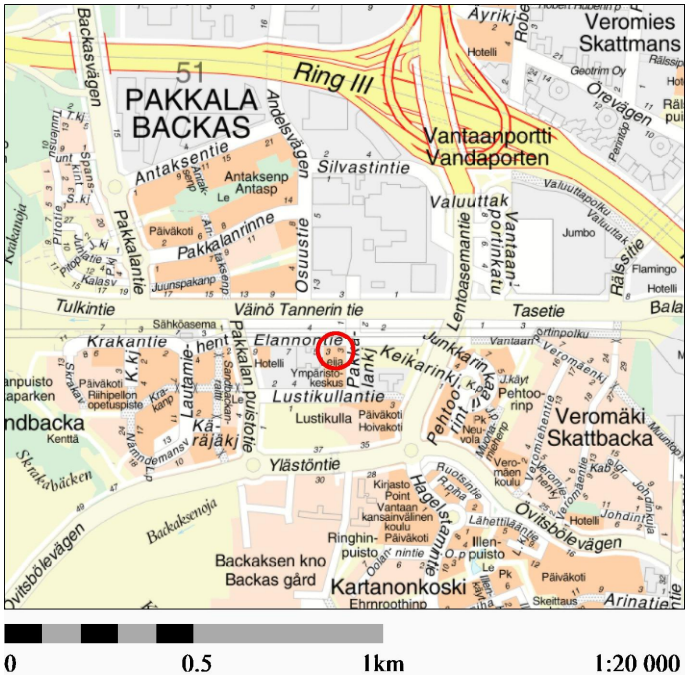

TONTIN VUOKRAAMINEN / VTK Kiinteistöt Oy

YPA/TJ

Kaupunginosa: PAKKALA (51)

Kiinteistö: 92-51-203-10

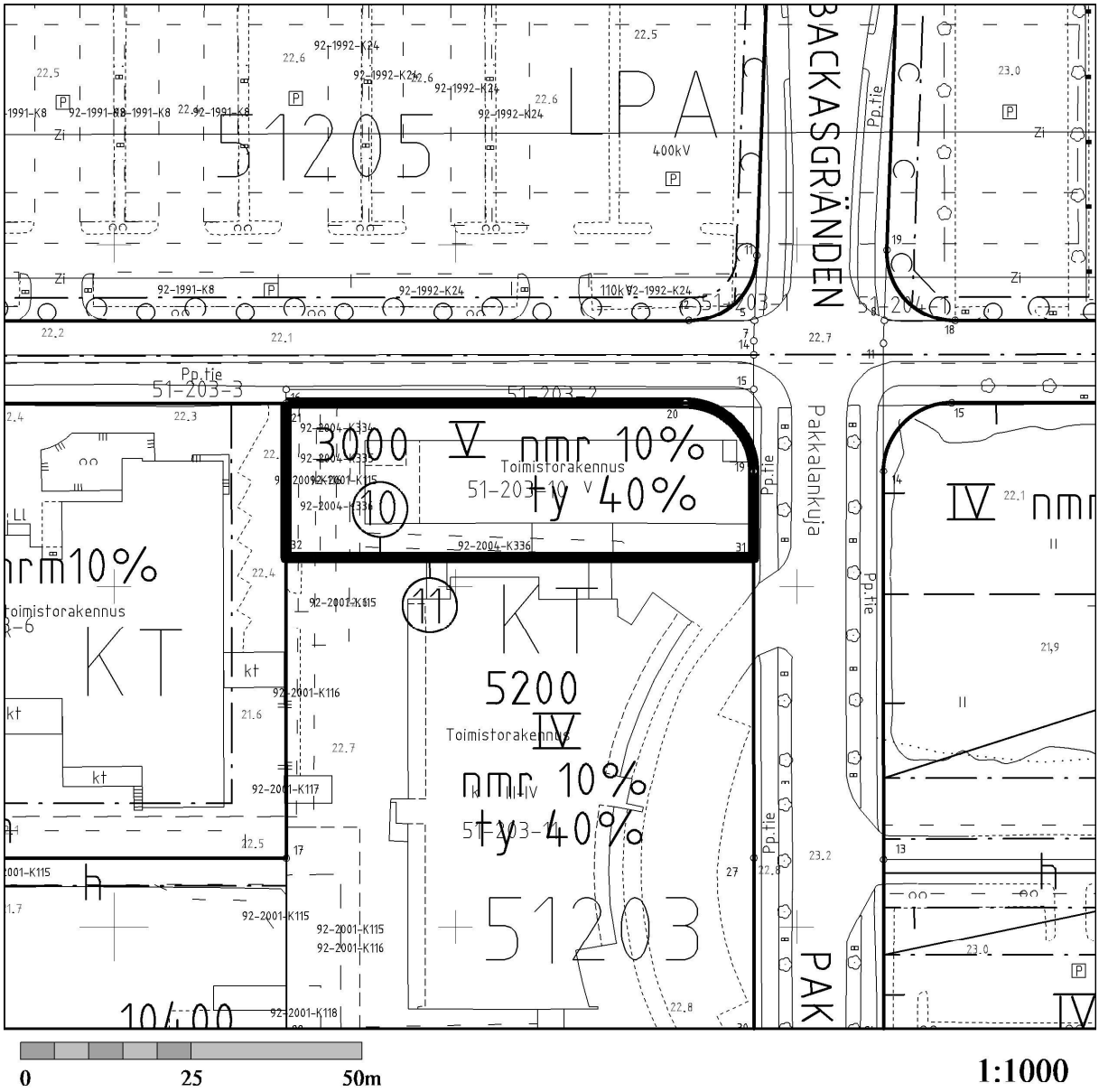

32 § Asemakaavamuutos 002144 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos / 81 Korso / Korson torni

KA/3884/10.02.04.01/2011
HP/TLA/VKA/LTO/SRU/JB

Korson keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun perusteella (kh 22.9.2014) kortteli 81101 myydään Lujatalolle. Paikalle on tarkoitus rakentaa XVI-kerroksinen tornitalo, johon tulisi 7 000 k-m^2 asuntoja. Pysäköinti sijoittuisi pääosin nykyiseen pysäköintitaloon Urpiaisentien toiselle puolelle.

Asemakaavamuutos koskee kortteleita 81101 ja 81117 sekä katu- ja liikennealuetta, kaupunginosassa 81, Korso. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelia 81101, osaa korttelia 81102 sekä katu- ja liikennealuetta.

Tonttijako koskee osaa korttelia 81101

Tonttijaon muutos koskee korttelia 81117 ja osaa korttelia 81101.

Alue sijaitsee Korson keskustassa Urpiaisentien molemmin puolin.

Kaavan hakija
Vantaan kaupungin yrityspalvelut on hakenut asemakaavan muutosta 17.8.2011.

Maanomistus
Alue on pääosin Vantaan kaupungin omistuksessa.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut Arkkitehtitoimisto Forma-Futura Oy Lujatalo Oy:n konsulttina.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa keskustatoimintojen aluetta (C).

Asemakaavan muutos
Nykyisin alueella on sosiaalitoimen käytössä oleva kaksikerroksinen rakennus ja pysäköintitalo. Nykyisessä asemakaavassa alueella on toimistorakennusoikeutta 1 200 k-m^2. Kaavamuutoksessa asuinrakennusoikeutta tulisi 7 000 k-m^2 ja kerroksia XVI. Uuden tornitalon pysäköinti sijoittuisi pääosin olemassa olevaan pysäköintitaloon Urpiaisentien toisella puolella. Siellä on rakennettuna 312 autopaikkaa, joista n. 50 tulisi tornitalon käyttöön.

Merikotkankujan varteen sijoittuu LP-alue nykyistä pienempänä. Pysäköintitalon eteläpuolinen kevyen liikenteen väylä asemakaavoitetaan nimellä Kiljukotkanpolku.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 11.3.2015.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin seitsemän kpl. Niissä kiinnitettiin huomiota mm. pysäköintipaikkojen riittävyyteen Lumo-talon tapahtumien aikaan sekä liityntäpysäköintiin.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Kaavatyö kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa (7 000 k-m2, n. 120 asuntoa).

Sopimus

Asemakaavan muutokseen ei liity toteuttamissopimusta. Esisopimus kiinteistökaupasta allekirjoitettiin 16.3.2016.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.9.2015 § 21

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 14.9.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002144 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 81 Korso / Korson torni ja
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut nähtävillä MRA 27 §:n nojalla 21.10.–19.11.2015. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 14.9.2015 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 6 ja saatiin 4 kappaletta. Lausuntojen johdosta ei asemakaavaan tehty muutoksia. Lausunnot ja vastineet ovat liitteenä.

Tehdyt tarkistukset
Työn aikana esille tulleista syistä on tehty vähäisiä tarkistuksia LP-alueen ja AK-alueen väliseen rajaukseen ja rakennusalan rajaan. Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Esisopimus kiinteistökaupasta on erillisenä asiana lautakunnan listalla.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.1.2016 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdään edellä esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 18.1.2016 päivätty, asemakaavamuutosehdotus 002144 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 81 Korso / Korson torni.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 32

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdä edellä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 18.1.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002144 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 81 Korso / Korson torni.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 18.1.2016
- Lausunnot ja vastineet 18.1.2016 / Asemakaavamuutos 002144

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa Karisalo, puh. 8392 2684
asemakaavasuunnittelija Lassi Tolkki, puh. 8392 2678
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 18.1.2016 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002144

1 Perus- ja tunnistetiedot

1.1 Tunnistetiedot

Korson torni

Kaupunginosa 81 Korso

Asemakaavan muutos:
Korttelit 81101 ja 81117 sekä katu- ja liikennealuetta.
(Kumoutuvan asemakaavan kortteli 81101, osa korttelia 81102 sekä katu- ja liikennealuetta.)

Tonttijako:
Osa korttelia 81101.

Tonttijaon muutos:
Kortteli 81117 ja osa korttelia 81101.

1.2 Kaava-alueen sijainti:

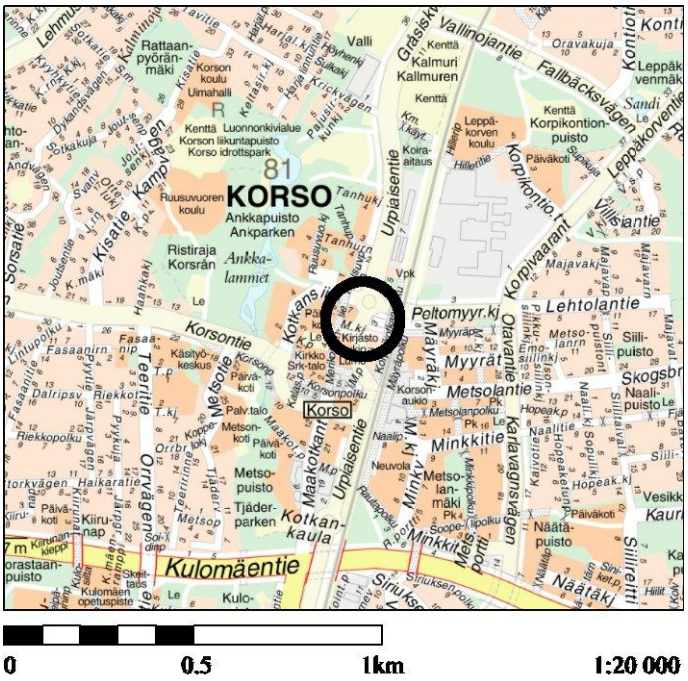

Kaava-alue sijoittuu Korson keskustaan Urpiaisentien molemmin puolin.

1.3 Selostuksen sisällysluettelo

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT 1
1.1 Tunnistetiedot 1
1.2 Kaava-alueen sijainti 1
1.3 Selostuksen sisällysluettelo 2

2 TIIVISTELMÄ 3

3 LÄHTÖKOHDAT 3
3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 3
Alueen yleiskuva 3
Luonnonympäristö 4
Rakennettu ympäristö 4
Maanomistus 6
3.2 Suunnittelutilanne 7

4 ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN SUUNNITTELUN VAIHEET 9
4.1 Suunnittelun käynnistyminen 9
4.2 Osallistuminen ja yhteistyö 9
Osallisten mielipiteet 9
Lausunnot 9
Nähtävilläolo 9
4.3 Asemakaavan muutoksen tavoitteet 12
Valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet 12
Kunnan asettamat tavoitteet 12
Asemakaavan laadulliset tavoitteet 12
4.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot 12

5 ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN KUVAUS 13
5.1 Kaavan rakenne 13
5.2 Aluevaraukset 14
Korttelialueet 14
Muut alueet 15
5.3 Kaavan vaikutukset 15
5.4 Ympäristön häiriötekijät 15
5.5 Nimistö 16

6 ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN TOTEUTUS 16
6.1 Toteuttaminen ja ajoitus. 16

7 KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET 17

2 Tiivistelmä

Vantaan kaupungin yrityspalvelut on hakenut asemakaavan muutosta 17.8.2011.

Nykyisin alueella on sosiaalitoimen käytössä oleva kaksikerroksinen rakennus ja pysäköintitalo.

Nykyisessä asemakaavassa alueella on toimistorakennusoikeutta 1 200 k-m^2. Kaavamuutoksessa asuinrakennusoikeutta tulisi 7 000 k-m^2 ja XVI kerrosta.

Merikotkankujan varteen sijoittuu LP-alue nykyistä pienempänä. Pysäköintitalon eteläpuolinen kevyen liikenteen väylä asemakaavoitetaan nimellä Kiljukotkanpolku – Skrikörnsstigen.

Kortteli on tarkoitus myydä Lujatalolle Korson keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun perusteella (kh 22.9.2014)

3 Lähtökohdat

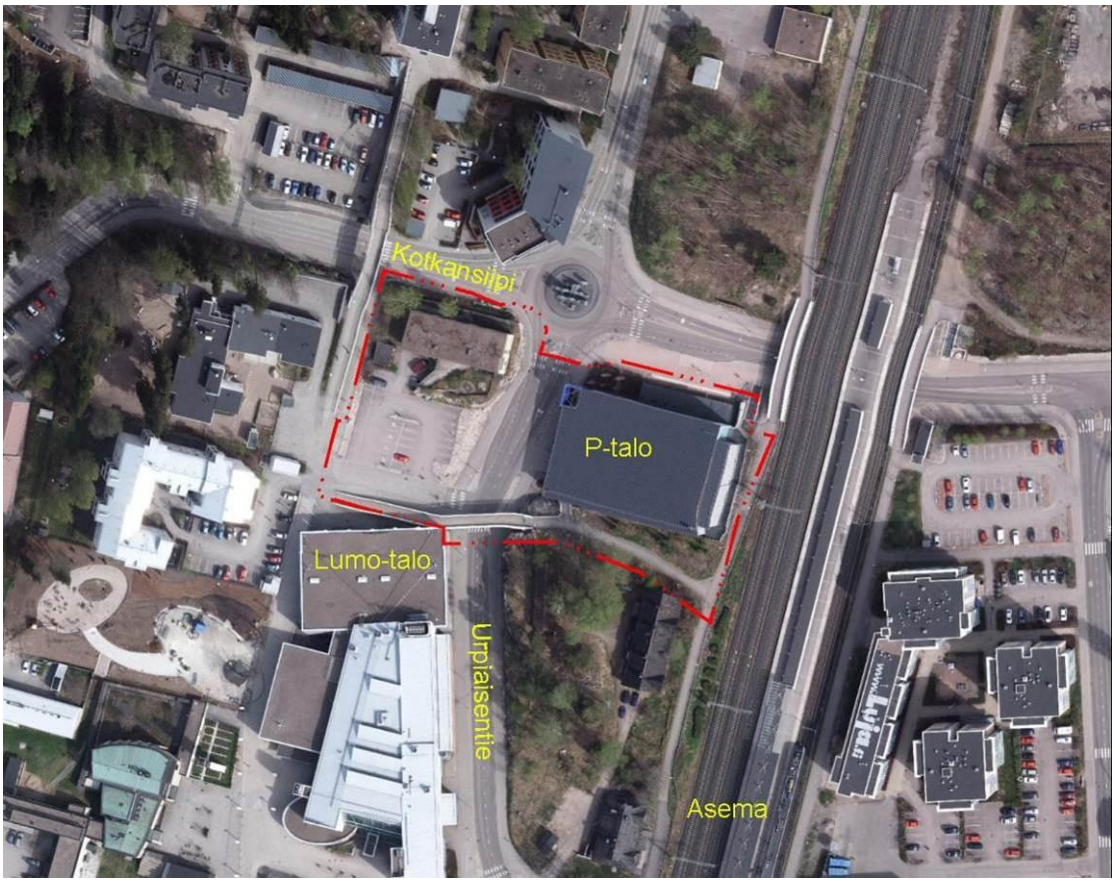

Ortokuva vuodelta 2013.

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

Alueen yleiskuva
Kaava-alue on Korson keskusta-aluetta aivan rautatieaseman vieressä. Heti eteläpuolelle sijoittuvat Lumo-talo ja historiallisesti merkittävä asemanmäki. Alueen halki kulkee Urpiaisentie.

Luonnonympäristö

Topografia
Alue korkeustasot vaihtelevat välillä n. +36 - 44. Alimmillaan maasto on Kotkansiiven ja Urpiaisentien risteyksessä ja korkeimmillaan korttelissa 81101 ja pysäköintitalon lounaisnurkan tuntumassa.

Kasvillisuus
Kaava-alueen kasvillisuus on vähäistä. Korttelissa 81101 ja pysäköintitalon ympäristössä on jonkin verran pihapuustoa ja –pensastoa.

Maaperä

Maaperä on kalliota, moreenia ja täytemaata.

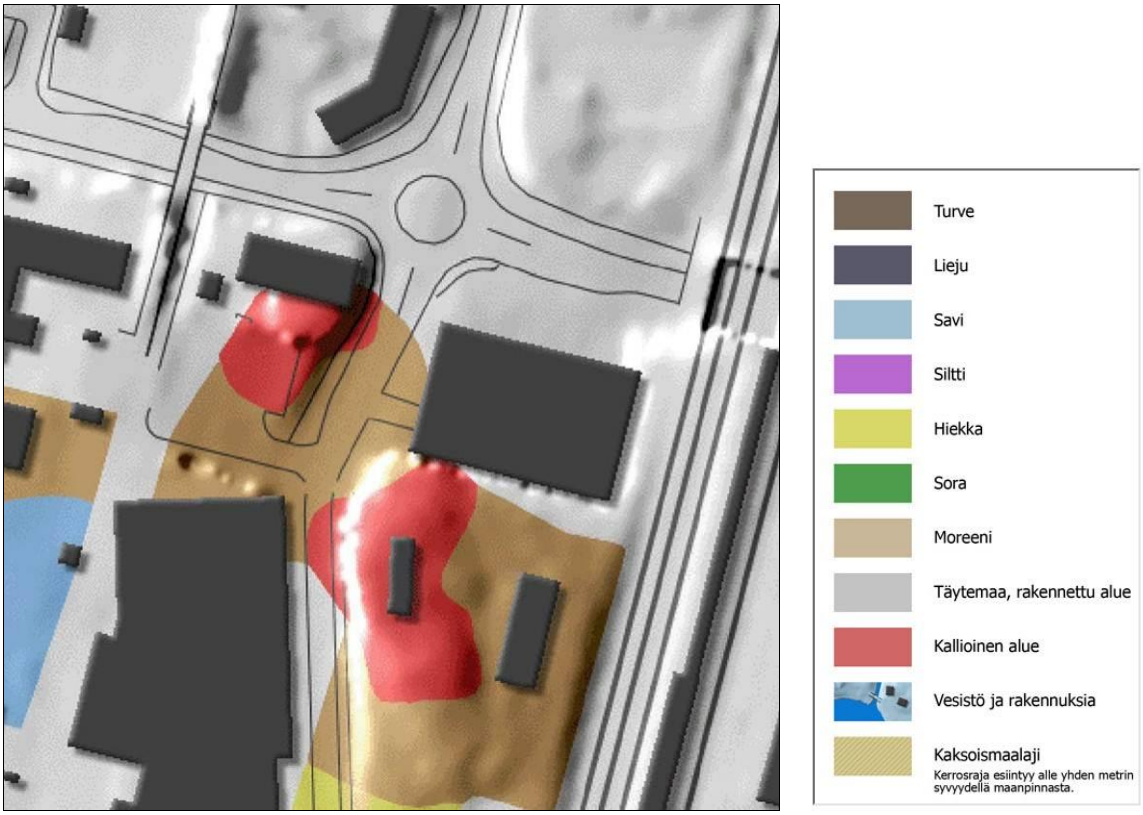

Rakennettu ympäristö

Kaava-alueella on kaksi rakennusta: Tontilla 81-101-1 on v. 1979 rakennettu sosiaalitoimen käytössä oleva 765 k-m^2:n suuruinen rakennus ja tontilla 81-102-2 on v. 2002 rakennettu pysäköintitalo (312 autopaikkaa).

Väestö
1.1.2015 Korson suuralueella asui 29 852 asukasta ja Korson kaupunginosassa 7 356 asukasta.

Palvelut
Alle puolen kilometrin säteellä kaavamuutosalueesta sijaitsee kolme supermarkettia. Korson keskustassa on lisäksi runsaasti muita kaupallisia palveluita. Heti alueen länsi-

puolella on päiväkoti. Lähimmät peruskoulut ovat Ruusuvuoren ja Korson koulut. Ne ovat 500 – 900 metrin etäisyydellä. Lähin lukio on Lumon lukio aivan alueen vieressä.

Liikenne
Aluetta rajaavat Kotkansiiven, Urpiaisentien ja Merikotkakujan ajoneuvoliikenteelle tarkoitetut kadut. Niillä on myös kevyelle liikenteelle erilliset jalkakäytävät tai polkupöyrä- ja jalankulkuväylät. Alueen länsipuolella on Merikotkantie, joka on polkupyöräilyä ja jalankulkua varten. Pysäköintitalon eteläpuolelle on toteutettu polkupyörä- ja jalankulkuväylä, joka nyt merkitään myös asemakaavaan.

Korson asema on vieressä. Korson keskustan kautta kulkee myös runsaasti busseja. Lähimmät bussipysäkit sijaitsevat aivan vieressä Urpiaisentiellä ja Peltomyyränkujalla.

Näkymä pohjoisesta, vasemmalla p-talo, keskellä Lumo-talo, oikealla purettava talo.

Tekninen huolto

Vesihuollon nykytila
Kaavamuutosalueen vesihuoltoverkosto on rakennettu Korsoon vuosina 1979 ja 2001.

Vedenjakelu
Alueen länsipuolella kulkee d100 vesijohto, joka liittyy pohjoispuolelle rakennettuun Kotkansiiven d225 jakeluvesijohtoon.
Alue kuuluu Korson painepiiriin ja alueen vesisäiliönä on Korson vesitorni. Korsossa sijaitsevan vesitornin tilavuus on 4000 m³, HW = +94m N_{2000} ja NW = +87m N_{2000}. Vesijohtoverkon alin painetaso kaava-alueella on noin +86m ja ylin noin +101m.
Korson painepiiri saa vetensä Pitkäkosken vedenottamolta, josta vesi johdetaan Ylästön ja Ala-Tikkurilan paineenkorottamojen kautta Tikkurilan painepiiriin, josta vesi ohjataan edelleen Koivukylän paineenkorottamon kautta alueelle.

Jätevesiviemäröinti
Alueen jätevedet kerätään d250 viemäriä pitkin Kotkansiiven d400 jätevesiviemäriin. Kaikki alueen jätevedet johdetaan Haapatien jätevedenmittauspisteen kautta meriviemäriin. Kaikki jätevedet käsitellään Viikinmäen keskuspuhdistamolla.

Hulevesiviemäröinti
Alueen sadevedet kootaan d315 hulevesiviemäriin, josta ne kulkevat Kotkasiiven d400 viemäriputken kautta Rekolanojaan ja edelleen Keravanjoen kautta Suomenlahteen.

Ympäristöhäiriöt

Melu
Rautatie ja Urpiaisentie aiheuttavat alueelle liikennemelua, joka on huomioitava asemakaavamääräyksissä.

Tärinä
Rautatie ei aiheuta asuinrakennuksen tontille tärinää, koska alueella ei ole savikkoa ja etäisyys lähimmästä kiskosta on yli 90 metriä.

Runkomelu
Rautatie saattaa aiheuttaa asuinrakennukseen runkomelua, joka on huomioitava asemakaavamääräyksissä.

Maanomistus

Vantaan kaupunki omistaa kaava-alueen muutoin paitsi alueen kaakkoisosan ja palasia Urpiaisentien katualueesta. Kaakkoisosan omistaa Suomen valtio / liikennevirasto ja Urpiaisentien katualueen osan yksityinen kuolinpesä.

3.2 Suunnittelutilanne

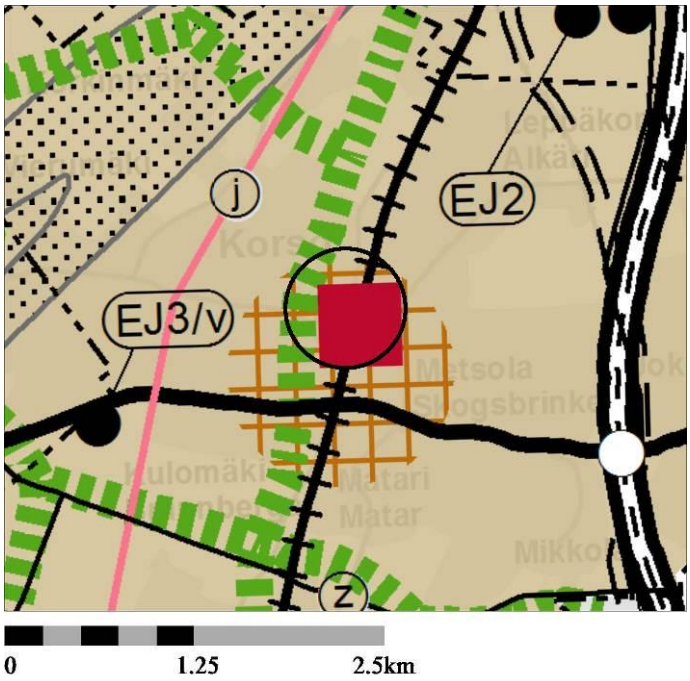

Maakuntakaava

Ympäristöministeriö vahvisti Uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006 ja Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan 30.11.2014.

Maakuntakaavassa alue on merkitty keskustatoimintojen alueeksi, jossa on myös ”tiivistettävä alue” - merkintä.

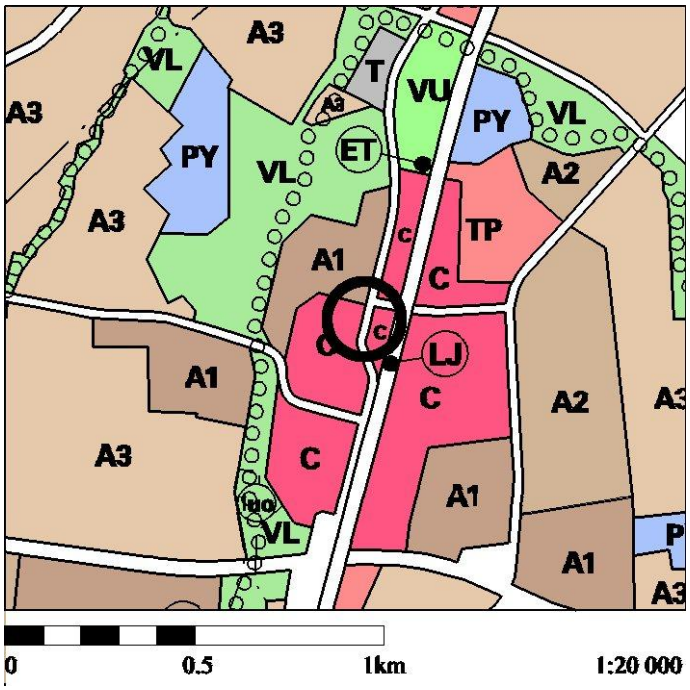

Yleiskaava

Vantaan yleiskaava (kv 17.12.2007) tuli alueella voimaan 25.2.2009.

Yleiskaavassa alue on keskustatoimintojen aluetta (C).

Asemakaava

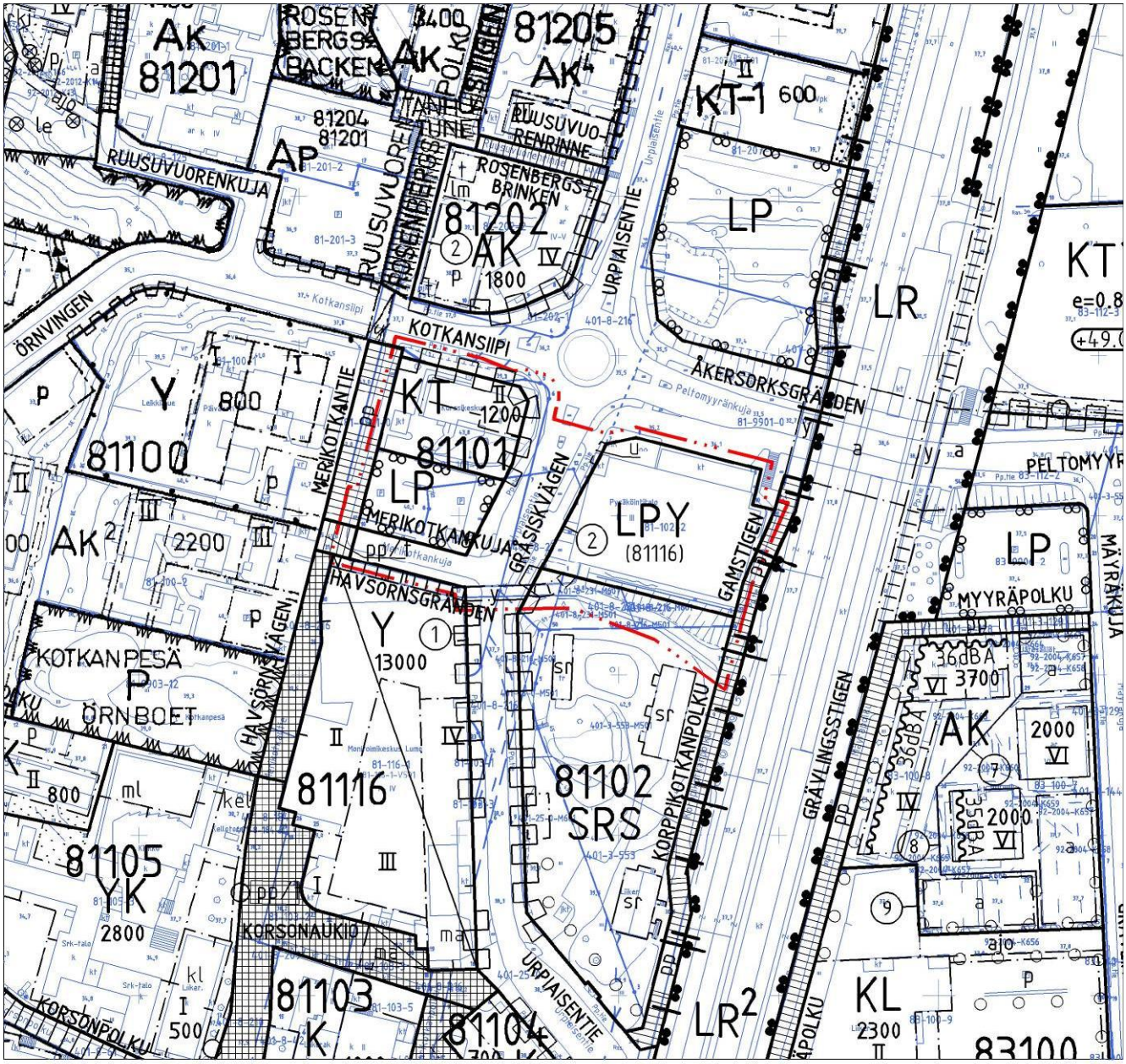

OTE AJANTASA-ASEMAKAAVASTA

Alueen ensimmäinen asemakaava oli Korson keskusta nro 810300 (SM 3.11.1975). Sen jälkeen alueelle on tehty seuraavat asemakaavamuutokset: 000097, 00121, 000848, 000944, 001539 ja 001665. Pääosalla aluetta on voimassa asemakaavan muutos nro 001665 (kv 23.4.2001). Pienellä osalla pohjoisrajalla on voimassa asemakaavamuutos nro 001539 (kv 12.3.2001). Niiden mukaan alueelle sijoittuu Toimistorakennusten korttelialuetta (KT), Yleisten pysäköintilaitosten korttelialuetta (LPY), Rakennussuojelun korttelialuetta (SRS) ja Yleistä pysäköintialuetta (LP) sekä katualuetta.

Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestys on hyväksytty Vantaan kaupunginvaltuustossa 15.11.2010 ja se tuli voimaan 1.1.2011.

Kiinteistörekisteri
Muutosalue on merkitty tontteina ja tiloina kiinteistörekisteriin.

Rakennuskielto
Alueella ei ole rakennuskieltoa asemakaavan laatimiseksi.

Pohjakartta
Asemakaava pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Kaava-aluetta koskevat selvitykset
- Korson torni, Tie- ja raideliikennemeluselvitys, Promethor, 13.5.2015
- Korson torni, Raideliikenteen tärinä- ja runkomeluselvitys, Promethor, 13.8.2015

4 Asemakaavan muutoksen suunnittelun vaiheet

4.1 Suunnittelun käynnistyminen

Vantaan kaupungin yrityspalvelut on hakenut asemakaavan muuttamista 17.8.2011.

4.2 Osallistuminen ja yhteistyö

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin 11.3.2015. Vireille tulosta ilmoitettiin Vantaan kaupungin asukaslehdessä sekä kirjeellä tai sähköpostilla osallisille. Mielipiteet pyydettiin 10.4.2015 mennessä.

Osallisten mielipiteet

Mielipiteitä saatiin 7 kpl. Seuraavassa on esitetty kaikkien mielipiteiden pääasiallinen sisältö:

1. Helsingin seudun ympäristöpalvelut:
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymällä ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

2. Vantaan Energia Oy:
Sähköverkko:
Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitseva karttaliitteiden 1 ja 2 mukaisesti.

Vantaan Energia haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.

Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko:
Ei huomioitavaa.

3. Pirjo Suni / Kuntek:

Asemakaavan muutosta laadittaessa on tehtävä meluselvitys (tie- ja raideliikenne). Meluselvityksessä melutasot on laskettava autoliikenteen osalta keskiarkivuorokausiliikenteellä (KAVL). Meluntorjunta on hoidettava tontilla.

Parvekkeita ei tulisi rakentaa julkisivuille, joilla päiväajan keskiäänitaso on yli 65 desibeliä. Niiden julkisivujen puolelle, joilla melutason yöajan ohjearvot ylittyvät, ei tulisi sijoittaa makuuhuoneita.

Asemakaavan muutosta laadittaessa on otettava huomioon myös liikenteen aiheuttamat päästöt (pakokaasut, katupöly). Liikenteen päästöjen terveyshaittoja voidaan vähentää HSY:n ohjeessa esitetyin keinoin ja ottamalla huomioon HSY:n ilmanlaatuvyöhykkeet, Malli ilmanlaadun huomioonottamiseksi suunnittelussa, 3.6.2014.

4. Vantaan kaupunginmuseo

Kaava-alue koostuu kahdesta erillisestä Urpiaisentien erottamasta alueesta. Ensimmäinen alue on Kotkansiipi 7:ssä sijaitsevan kurssikeskuksen kiinteistö (osa nro:sta 81101-1), johon sisältyy Merikotkankuja 1:ssä olevaa paikoitusaluetta (osa kiinteistöistä 81101-1 ja 81101-2). Kotkansiipi 7:ssä sijaitsee vuonna 1979 rakennettu kurssikeskus. Rakennus on mainittu Vantaan moderni rakennuskultturi –inventointiraportissa (Vantaan kaupunki 2002), jossa se on saanut luokitustunnuksen 2. Kohteen rakennusperintöarvoja tarkemmin selvittäessä kaupunginmuseo on päätynyt siihen tulokseen, että rakennus on tyypillinen oman aikakautensa edustaja. Lisäksi se sijoittuu maisemallisesti näkyvään paikkaan. Nämä arvot eivät ole riittäviä siihen, että kaupunginmuseo esittäisi rakennuksen suojelua asemakaavassa.

Toiseen asemakaavan alueista kuuluu Urpiaisentie 3:ssa sijaitseva paikoitustalo, sekä osa sen eteläpuolella sijaitsevasta rakennussuojelun korttelialueesta. Rakennussuojelu koskee valtakunnallisesti merkittävää Korson asemapuistoa (RKY 2009). RKY-rajaus kulkee parkkitalon eteläpuolella, kutakuinkin asemakaavaehdotuksen mukaisesti. Alueelle on osoitettu kevyen liikenteen katualue. Asemakaavaan merkitty kevyen liikenteen väylä on jo olemassa, eli tilanne ei tule muuttumaan nykyisestä. Näin ollen kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa kaavasta.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon antaa Museovirasto.

5. Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä:

HSL kannattaa yhdyskuntarakenteen tiivistämistä kyseisellä alueella, joka sijaitsee hyvien joukkoliikenneyhteyksien läheisyydessä. Suunnittelualue sijaitsee Korson aseman välittömässä läheisyydessä, jonka lisäksi suunnittelualueen läheisiltä pysäkeiltä on hyvät yhteydet myös busseilla.

HSL puoltaa asuinrakentamisen kaavoittamista alueelle. Yhdyskuntarakenteen tiivistämisen ja joukkoliikenteen toimintaedellytysten kannalta maankäytön tulisi olla suunnittelualueella mahdollisimman tehokasta.

Suunnittelualueella sijaitsee elokuussa 2015 uudistuvan joukkoliikennelinjasto kannalta tärkeä pysäkki (V8142 Lumo), jonka säilyttäminen tulee huomioida kaavaa laadittaessa. Lumon pysäkki sijaitsee Korson tornin kohdalla Urpiaisentiellä. HSL pitää myös tärkeänä, että sujuvat kävelyn ja pyöräilyn yhteydet Korson asemalle, myös alueen pysäkeille turvataan.

HSL esittää, että Korsossa pyritään säilyttämään nykyinen määrä liityntäpysäköintipaikkoja. Autojen liityntäpysäköinnin kehittämisen painopiste on siirtymässä Kehä III:n ulkopuolelle ja tavoitteena on, että liityntäpysäköintimahdollisuuksia olisi mahdollisimman lähellä matkan alkupistettä. Vantaallakin etenkin kauempana seudun ytimestä sijaitsevien liityntäpysäköintialueiden karsintaa tulee harkita erittäin tarkkaan, toki nykyisen käytön ja tulevaisuuden arvioitu tarve huomioiden. Pysäköintipaikkojen vuorottaiskäyttömahdollisuuksia tulee HSL:n mielestä tutkia, ja HSL on mielellään mukana jatkosuunnittelussa.

6. Museovirasto

Museovirasto on tutustunut suunnitelmaan ja toteaa siitä seuraavan.

Kaava-alueelta ei tunneta Museoviraston käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tiedot perustuvat arkeologisen kulttuuriperinnön inventointeihin, jotka on tehty vuosina 2000 ja 2005. Näin ollen Museovirastolla ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomauttamista osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Kaavahanketta ei myöskään ole tarpeen lähettää Museovirastoon uudelleen lausunnolle sen myöhemmissä valmisteluvaiheissa.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta lausunnon asemakaavan muutoksesta antaa Museoviraston ja Vantaan kaupunginmuseon yhteistyösopimuksen perusteella Vantaan kaupunginmuseo.

7. Helena Forssell

Pysäköintitalo ei riitä, jos XVI-kerroksinen asuintalo rakennetaan.

Lumossa on suuria tapahtumia, joiden aikana eivät pysäköintipaikat nykyiselläänkään riitä:

- Korson Vedon lentopalloilun mestaruussarjan ottelut; silloin tullaan kaukaa muualta Suomesta busseilla ja henkilöautoilla kannustamaan omiaan
- Tanssit lauantai-iltaisin
- Vammaisurheilua kerran kuussa; inva-autot vievät paljon tilaa

Lisäksi seurakunnan tiloissa on suuria tilaisuuksia, jolloin pysäköintipaikat eivät tahdo riittää.

Jos osa pysäköintipaikoista annetaan asunnoille, niin Lumon vuokraajat hakeutuvat muualle.

Tapahtumien ulkopuolisena aikana liityntäpysäköijät ja Lumo-talon harrastuksiin tulevat täyttävät pysäköintitalon.

Lausunnot

Asemakaavaehdotuksesta pyydettiin 6 lausuntoa ja saatiin 4. Lausunnoissa ELY-keskus kiinnitti huomiota mm. melumääräyksiin, koska niiden perusteita ei voitu arvioida kun meluselvitystä ei ollut käytettävissä lausunnonantajalla. Meluselvitys on lisätty kaupungin nettisivuille.

Nähtävilläolo

Asemakaavamuutosehdotus oli nähtävillä 21.10. – 19.11.2015. Asemakaavamuutosehdotuksesta ei jätetty muistutuksia.

4.3 Asemakaavamuutoksen tavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäytöntavoitteet

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 13.11.2008. Päätös tuli lainvoimaiseksi 1.3.2009.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on painotettu mm. seuraavia tekijöitä:

- Alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle.
- Riittävän asuntotuotannon turvaamiseksi alueidenkäytössä on varmistettava tonttimaan riittävyys.

Hanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen.

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan tasapainotetun strategian mukaan kaupunki luo rakentamisedellytykset noin 2000 asunnon vuosituotannolle siten toteutettuna, että se eheyttää kaupungin yhdyskuntarakennetta ja hyödyntää optimaalisesti olemassa olevaa infrastruktuuria ja palveluja.

Asemakaavan laadulliset tavoitteet

Alueella järjestettiin v. 2014 Korson keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu.

Kilpailun tavoitteena oli luoda Korson keskustasta omaperäinen ja korkeatasoinen kaupunginosan keskus, jossa asuminen, kauppa ja muut keskustatoiminnot limittyvät. Suunnitelman tuli luoda kaupunkikeskustamaista ilmettä niin rakennusten kuin julkisten ulkotilojen suhteen. Liikenneratkaisun tuli olla toimiva.

Tarkoituksena oli saada Korson keskustaan lisää asukkaita ja monipuolisia palveluita.

4.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot

Alueen käyttöä on tutkittu Korson keskustan toiminnallisessa ja kaupunkikuvallisessa viitesuunnitelmassa v. 2010 ja Korson keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailussa v. 2014. Niissä esitetyt kerrosluvut vaihtelivat välillä VIII – X. Sen jälkeen on päädytty vielä korkeamman (XVI-kerroksisen) rakennuksen rakentamiseen. Tornin aiheuttama varjostus on vähäistä. Pohjoispuolisen asuintalon katujulkisivun puolella on luhtikäytävä, asuntojen parvekkeet ovat talon toisella puolella.

5 Asemakaavan muutoksen kuvaus

5.1 Kaavan rakenne

Yleiskaavassa alue on keskustatoimintojen aluetta (C). Lähinaapureina ovat Lumo-talo ja pysäköintihalli. Alueelle siis sopii korkeakin rakentaminen.

Alla julkisivuluonnokset kaakkoon Urpiaisentielle sekä koilliseen Kotkansiiven suuntaan. Julkisivumateriaaliksi on ajateltu kahta eri tummuusasteista graafista betonia sekä valkobetonia.

Julkisivu Urpiaisentielle

Julkisivu Kotkansiivelle

5.2 Aluevaraukset

Korttelialueet

AK Asuinkerrostalojen korttelialue

Kortteliin 81101 sijoittuisi yksi XVI-kerroksinen asuinkerrostalo. Rakennusoikeutta on yhteensä 7 000 k-m^2. (Asemapiirros ja julkisivukuvat tarkemmin sivuilla 24-27)

Asuinrakennusten, talousrakennusten, niihin liittyvien aitojen ja rakenteiden sekä autokatosten tulee olla arkkitehtuuriltaan korkealuokkaisia. Mahdolliset elementtisaumat on häivytettävä arkkitehtuurin keinoin. Alustavasti on ajateltu että pääasiallisina julkisivumateriaaleina olisivat graafinen betoni ja valkobetoni.

Pääradan ja Urpiaisentien puolella liikennemelua on niin paljon, että tontille ei saa rakentaa pelkästään itään ja pohjoiseen avautuvia asuntoja.

Autopaikat sijoittuvat pääosin Urpiaisentien toiselle puolelle pysäköintitaloon. Pieni osa autopaikoista sijoittuu tontin eteläreunalle maan tasoon. Autopaikkoja on rakennettava vähintään 1 ap/130 k-m^2 eli 54 kpl (pysäköinnin mitoitusohjeen määräaikainen kokeilu 1.1.2014 – 31.12.2018).

LPY Yleisten pysäköintilaitosten korttelialue

Vasemmalla p-talo ja taustalla purettava rakennus.

Kortteliin saa sijoittaa Lumo-talon ja uuden kerrostalon autopaikkoja. Pysäköintitalo on käytettävissä myös liityntäpysäköintiä varten.

Pysäköintitalo remontoidaan. Asuntojen paikat osoitetaan vain niiden käyttöön ja ne on tarkoitus erottaa puomilla muista autopaikoista. Ne sijoittuisivat talon ylimpään osaan.

Muut alueet

LP Yleinen pysäköintialue

Korttelin eteläpuolelle Merikotkankujan varteen sijoittuu pieni Yleinen pysäköintialue (LP) lähinnä Lumo-talon tarpeisiin.

Katualueet

Alueen pohjoispuolella on Kotkansiiven, itäpuolella Urpiaisentien ja eteläpuolella Merikotkankujan katualue. Kotkansiiven katualueesta osa liitetään kortteliin 81101. Toisaalta Urpiaisentien ja Merikotkankujan katualueet laajenevat nykyisen kaavan LP-alueelle.

Asemapiirros 1:1000 / Arkkitehtitoimisto Forma-Futura Oy

5.3 Asemakaavamuutoksen vaikutukset

Alueeltaan puretaan nykyinen sosiaalitoimen käytössä oleva rakennus ja tilalle rakennetaan asuinkerrostalo. Uusia asukkaita tulee noin 175. Uudet asukkaat osaltaan tuovat käyttäjiä Korson palveluille.

Merikotkankujan varrella oleva Yleinen pysäköintialue (LP) pienenee ja pysäköintitalon paikoista osa varataan uuden asuinrakennuksen käyttöön.

5.4 Ympäristön häiriötekijät

Melu
Urpiaisentie ja päärata aiheuttavat melua alueelle.

Promethor on laatinut Korson tornin meluselvityksen. Selvityksen mukaisesti rakennuksen eri osiin kohdistuu erilaisia äänitasoja, myös eri kerroksiin kohdistuvat äänitasot on selvitetty. Selvityksen pohjalta on määritelty ääneneristävyysvaatimukset asemakaavaeh-

dotukseen. Selvitys löytyy Vantaan kaupungin nettisivuilta (hakusanoilla Korson torni 002144).

Tärinä ja runkomelu
Promethorin tekemän tärinä- ja runkomeluselvityksen mukaan kaavamuutosalue ei kärsi pääradan aiheuttamasta tärinästä ja runkomelusta. Selvitys löytyy Vantaan kaupungin nettisivuilta (Korson torni 002144).

Ilmanlaatu
Urpiaisentien liikennemääräennuste vuodelle 2030 on 12 600 ajoneuvoa vuorokaudessa. HSY:n ilmanlaatuvyöhykkeiden mukaisesti asuinrakennusten minimietäisyys on n. 9 metriä. Tässä tapauksessa rakennus sijoittuu pienellä matkalla Urpiaisentien kiertoliittymän nurkalla n. 6.5 metrin päähän ajoradasta. Rakennukseen kaksi alinta kerrosta on kuitenkin aputiloja, joten ensimmäinen asuinkerros täyttää 9 metrin minimivaatimuksen.

5.5 Nimistö

Pysäköintitalon eteläpuolinen Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu saa nimen Kiljukotkanpolku – Skrikörnsstigen (Nimistöryhmä 19.1.2015).

6 Asemakaavamuutoksen toteutus

6.1 Toteuttaminen ja ajoitus

Kaupunki myy korttelin 81101 Lujatalolle ja asuinrakennukset on tarkoitus toteuttaa asemakaavamuutoksen tultua voimaan.

Vedenjakelu
Kaavamuutosalueen vesijohtoverkosto on rakennettu kohdan 3.1 mukaisesti.

Jätevesiviemäröinti
Kaavamuutosalueen jätevesiviemäröinti on rakennettu kohdan 3.1 mukaisesti.

Hulevesiviemäröinti
Alueen hulevesiviemäröinti on rakennettu 3.1 mukaisesti.

7 Kaavamuutostyöhön osallistuneet

Aluearkkitehti Vesa Karisalo
Asemakaavasuunnittelija Lassi Tolkki
Suunnitteluavustaja Merja Hokkanen
Liikenteen alueinsinööri Susanna Koponen
Liikenneinsinööri (melu) Pirjo Suni
Suunnitteluinsinööri (vesihuolto) Antti Auvinen
Geotekniikkapäällikkö Heikki Kangas
Suunnitteluinsinööri (geotekniikka) Anna-Leena Karhunen
Asumisasioiden päällikkö Tuula Hurme
Projektijohtaja Heikki Virkkunen
Ympäristöinsinööri Krister Höglund

Arkkitehtitoimisto Forma-Futura Oy Leila Tuominen
Lujatalo Oy Tero Saanisto
Lujatalo Oy Reijo Pitkämäki

Vantaalla 18. päivänä tammikuuta 2016

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu

Aluearkkitehti **Vesa Karisalo**

Asemakaavasuunnittelija **Lassi Tolkki**

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	17.11.2015
Kaavan nimi	002144 Korso 81 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	11.03.2015
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002144
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,7455	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,7455

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,7455**	**100,0**	**7000**	**0,94**	**0,0000**	**5800**
A yhteensä	0,1827	24,5	7000	3,83	0,1827	7000
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000		0		-0,1236	-1200
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,5628	75,5			0,0070	
E yhteensä						
S yhteensä	0,0000		0		-0,0661	0
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,7455**	**100,0**	**7000**	**0,94**	**0,0000**	**5800**
A yhteensä	0,1827	24,5	7000	3,83	0,1827	7000
AK	0,1827	100,0	7000	3,83	0,1827	7000
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000		0		-0,1236	-1200
KT	0,0000		0		-0,1236	-1200
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,5628	75,5			0,0070	
Kadut	0,2044	36,3			0,0143	
Kev.liik.kadut	0,0661	11,7			0,0638	
LP	0,0258	4,6			-0,0711	
LPY	0,2665	47,4			0,0000	
E yhteensä						
S yhteensä	0,0000		0		-0,0661	0
SRS	0,0000		0		-0,0661	0
M yhteensä						
W yhteensä						

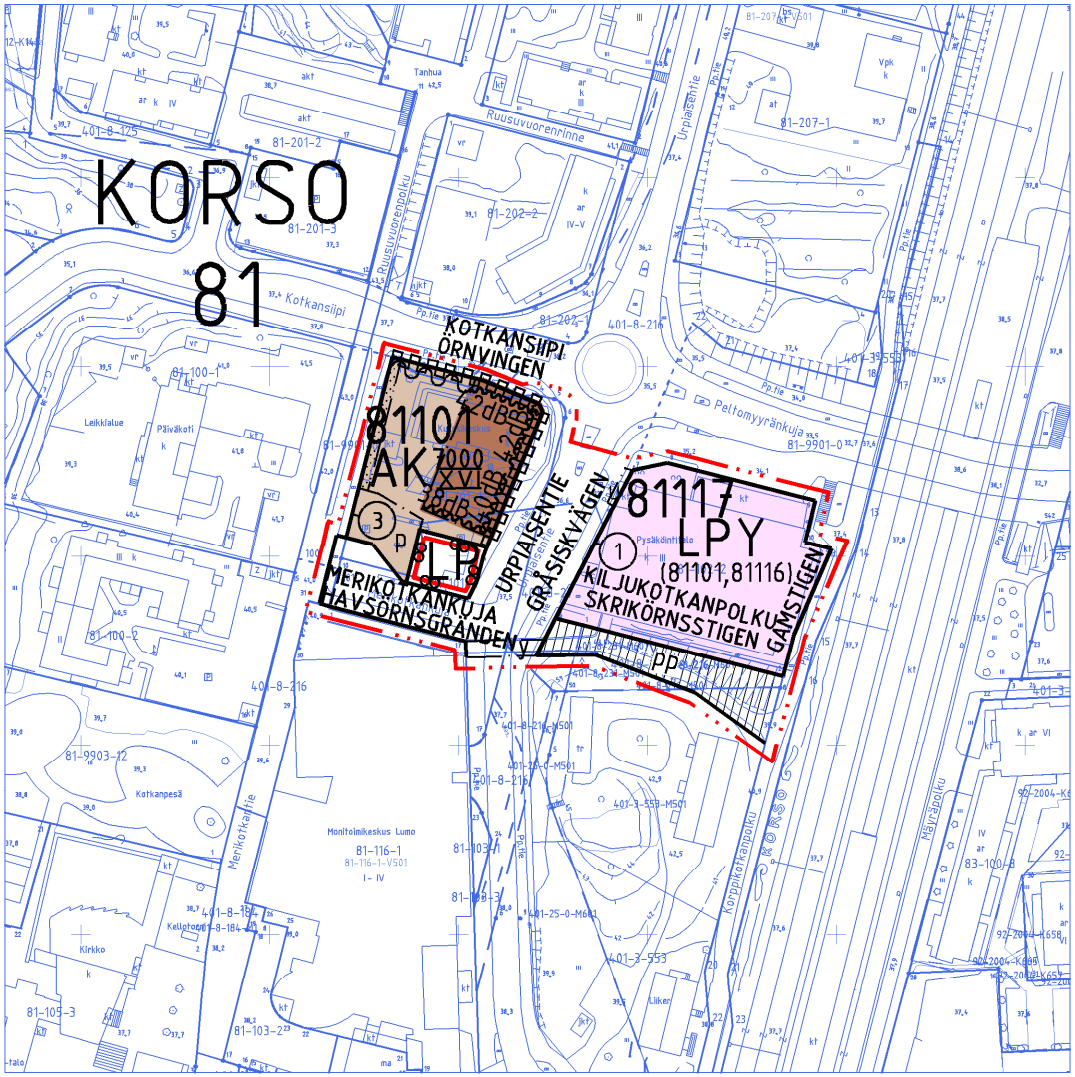

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

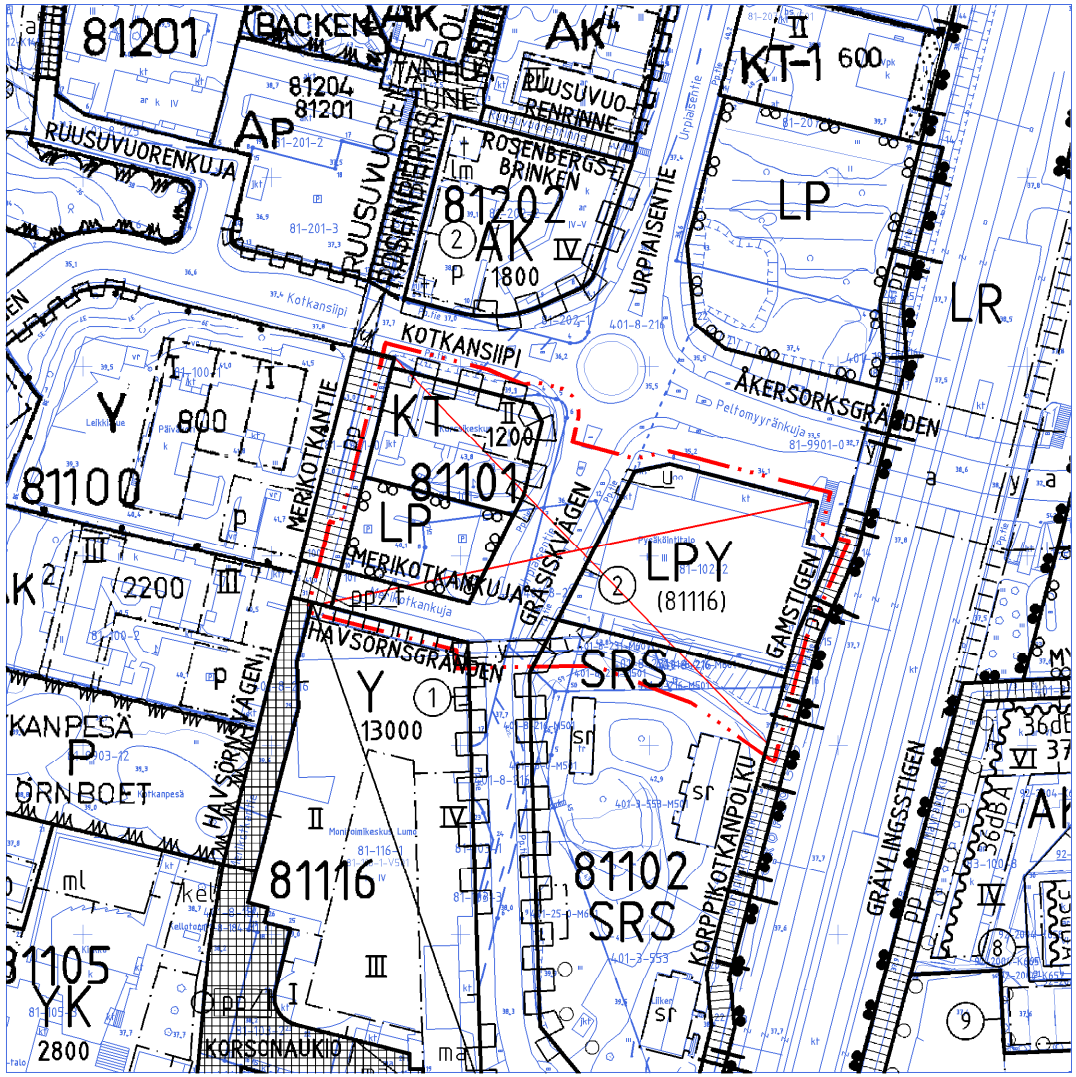

POISTETTAVAT MERKINNÄT

0 50 100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot 1 / 3 Baskartbladens nummer
002144	18.1.2016	693504

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 81

KORSO

Asemakaavan muutos
Korttelit 81101 ja 81117
sekä katu- ja liikennealuetta.
(Kumoutuvan asemakaavan kortteli 81101, osa korttelia 81102 sekä katu- ja liikennealuetta.)

Tonttijako
Osa korttelia 81101.

Tonttijaon muutos
Kortteli 81117 ja osa korttelia 81101.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 81

KORSO

Ändring av detaljplanen
Kvarteren 81101 och 81117
samt gatu- och trafikområden.
(Kvarter 81101, del av kvarteret 81102 samt gatu- och trafikområden i den plan som upphävs.)

Tomtindelning
Del av kvarteret 81101.

Ändring av tomtindelningen
Kvarter 81117 och del av kvarteret 81101.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

AK Asuinkerrostalojen korttelialue.

Rakennusoikeus
Asuinrakennuksen kaikkiin kerroksiin sekä talousrakennuksiin saa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa asumista palvelevia asunnon ulkopuolisia varasto-, huolto-, askartelu-, kerho-, pyykinpesu-, sauna-, väestönsuoja-, teknisiä ym. tiloja yhteensä enintään 20 % tontin rakennusoikeudesta.

Porrashuoneiden 15 k-m² ylittävän osan kussakin kerroksessa saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Asuinrakennusten katutasoon saa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa liike-, toimisto-, palvelu- ja työtiloja.

Parvekkeita korvaavia viherhuoneita tai puolilämpimiä parvekkeita saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi.

Kerrosalan lisäksi rakennettavaksi sallittuja tiloja varten ei tarvitse rakentaa auto- eikä polkupyöräpaikkoja. Määräys ei koske liike-, toimisto-, palvelu- ja työtiloja.

Asukkaiden yhteiseen käyttöön tuleva kerhotila tulee rakentaa vähintään 50 k-m²:n suuruiseksi.

Saunoja, kerhotiloja ja teknisiä tiloja saa rakentaa sen estämättä, mitä suurimmasta sallitusta kerrosluvusta on määrätty.

Julkisivut
Rakennuksen tulee olla arkkitehtuuriltaan korkealuokkainen ja omaleimainen.

Mahdolliset elementtisaumat on häivytettävä arkkitehtuurin keinoin.

Kellarikerroksen julkisivut ja pihoja rajaavat muurit eivät saa antaa umpinaista vaikutelmaa. Niissä tulee olla poikkeavia materiaaleja, pintakäsittelyitä ja/ tai värejä. Niitä voi korostaa myös taiteen keinoin.

Pihat
Tontit rajataan katujen suuntaan muurilla ja kasvillisuudella.

Tontille on istutettava puita ja pensaita.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

Byggrätt
I en bostadsbyggnads samtliga våningsplan och i ekonomibyggnaderna får, utöver den våningsyta som anvisas i detaljplanen, dessutom utanför bostaden byggas förråd, servicerum, hobby-, klubb-, tvätt- och bastuutrymmen, skyddsrum, tekniska utrymmen och andra utrymmen som betjänar boendet, motsvarande sammanlagt högst 20 % av tomtens byggrätt.

Utöver den i detaljplanen anvisade våningsytan får på varje våning i trapphusen byggas en del som överskrider 15 m²-vy.

I bostadsbyggnadernas gatuplan får utöver den våningsyta som anvisas i detaljplanen byggas affärs-, kontors-, service- och arbetsutrymmen.

Vinterträdgårdar som ersätter balkonger eller halvuppvärmda balkonger får byggas utöver byggrätten.

Inga bilplatser eller cykelplatser behöver byggas för de utrymmen som får byggas utöver våningsytan. Bestämmelsen gäller ej affärs-, kontors-, service- och arbetsutrymmen.

Det klubbrum som byggs för invånarnas gemensamma bruk ska vara minst 50 m²-vy stort.

Bastu-, klubb- och tekniska utrymmen får byggas utan att det som bestämts om det största tillåtna våningstalet hindrar det.

Fasader
Arkitektoniskt ska byggnaden vara av hög klass och med en egen karaktär.

Eventuella elementfogar ska döljas med arkitektoniska medel.

Källarvåningens fasader och de murar som ingärdar gårdarna får inte ge ett slutet intryck. I dessa bör avvikande material, ytbehandlingar och/eller färger användas. De kan även framhävas med konstnärliga medel.

Gårdarna
Tomterna avgränsas mot gatorna med en mur och växtlighet.

På tomten ska träd och buskar planteras.

Muuta

Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Parvekkeet on lasitettava.
Teknisin ratkaisuin tulee huolehtia siitä, ettei ohjeiden mukainen melutaso parvekkeilla ylity.

Asunnot eivät saa avautua vain julkisivuille, joille kohdistuvan melun taso ylittää 65 dB päiväajan keskiäänitasona laskettuna.

Korttelissa 81101 tulee piha-alueen suojaksi Kotkansiiven puolella toteuttaa tiivis meluaita, jonka yläreunan korkeusasema on +43.50.

Raideliikenteestä aiheutuvan runkomelun, L_{prm} enimmäistaso rajoitetaan rakenneratkaisuilla 35 dB:iin. Rakennuslupahakemuksen yhteydessä tulee esittää selvitys, miten runkomelu on otettu huomioon.

Rakennuksen perustuksineen tulee sijaita vähintään kolmen metrin päässä vesihuoltolinjoista.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot	1 ap / 130 k-m²
Liiketilat	1 ap / 35 k-m²
Toimisto-, palvelu- ja työtilat	1 ap / 50 k-m²

Polkupyörien säilytystilaa on oltava vähintään 1 kpl / 30 k-m². Niistä vähintään puolet on sijoitettava pihatasossa olevaan ulkoiluvälinevarastoon.

Annat 2 / 3

Trapphusen ska ha naturligt ljus.

Balkonger ska glasa.
Genom tekniska lösningar görjas för att bullernivån enligt anvisningarna inte överskrids på balkongerna.

Bostäderna får inte öppna upp endast mot de fasader, där bullernivån överskrider 65 dB beräknat enligt den genomsnittliga ljudnivån dagtid.

I kvarteret 81101 ska gårdsområdet på Örnvingens sida skyddas av ett slutet bullerstaket vars övre kant ska ha en höjdnivå på + 43.50.

Maximnivån för det buller i stommen, L_{prm} som spårtrafiken orsakar begränsas till 35 dB genom konstruktionslösningar. I samband med bygglovsansökan ska företes en utredning över hur bullret i stommen beaktats.

Byggnaden inklusive grundkonstruktioner ska ligga på minst tre meters avstånd från vattenförsörjningslinjerna.

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder	1 bp / 130 m²-vy
Affärslokaler	1 bp / 35 m²-vy
Kontors-, service- och arbetsutrymmen	1 bp / 50 m²-vy

Förvaringsutrymmen för cyklar måste finnas minst 1 st. / 30 m²-vy. Av detta måste minst hälften placeras i ett förråd för friluftsredskap i gårdsnivå.

Yleinen pysäköintialue. — **Område för allmän parkering.**

Yleisten pysäköintilaitosten korttelialue. — **Kvartersområde för allmänna parkeringsanläggningar.**

Ylimmän pysäköintitason korkeusasema saa olla enintään +45.30. — Det översta parkeringsplanets höjdnivå får vara högst +45.30.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja. — **Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**

Osa - alueen raja. — **Gräns för delområde.**

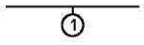

Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero. — **Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista. — **Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**

81 — **Kaupunginosan numero.** — **Stadsdelsnummer.**

KOR — **Kaupunginosan nimi.** — **Stadsdelens namn.**

81101 — **Korttelin numero.** — **Kvartersnummer.**

URPIAISENTIE — **Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.** — **Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.**

7000 — **Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.** — **Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.**

XVI — **Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.** — **Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.**

Rakennusala. — **Byggnadsyta.**

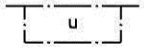

Uloke. — **Utsprång.**

Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisten rakennuksen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 42 dB. — **Beteckningen anger att ljudisoleringen mot trafikbuller i byggnadens ytterväggar samt fönster och andra konstruktioner skall vara minst 42 dB mot denna sida av byggnadsytan.**

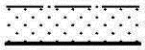

Istutettava alueen osa. — **Del av område som bör planteras.**

Katu. — **Gata.**

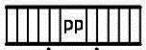

Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu. — **För gång- och cykeltrafik reserverad gata.**

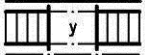

Kadun tai liikennealueen ylittävä kevyen liikenteen yhteys. — **Gång- och cykelförbindelse över gata eller trafikområde.**

Pysäköimispaikka. — **Parkeringsplats.**

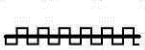

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää. — **Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.**

Merkintä, jonka osoittamalle likimääräiselle kohdalle tulee toteuttaa liikennemelulta suojaava este. — **Beteckning som anger den ungefärliga platsen där en bullerskärm som skyddar mot trafikbuller skall byggas.**

(81101,81116) — **Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.** — **Siffrorna inom parentesen anger de kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.**

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

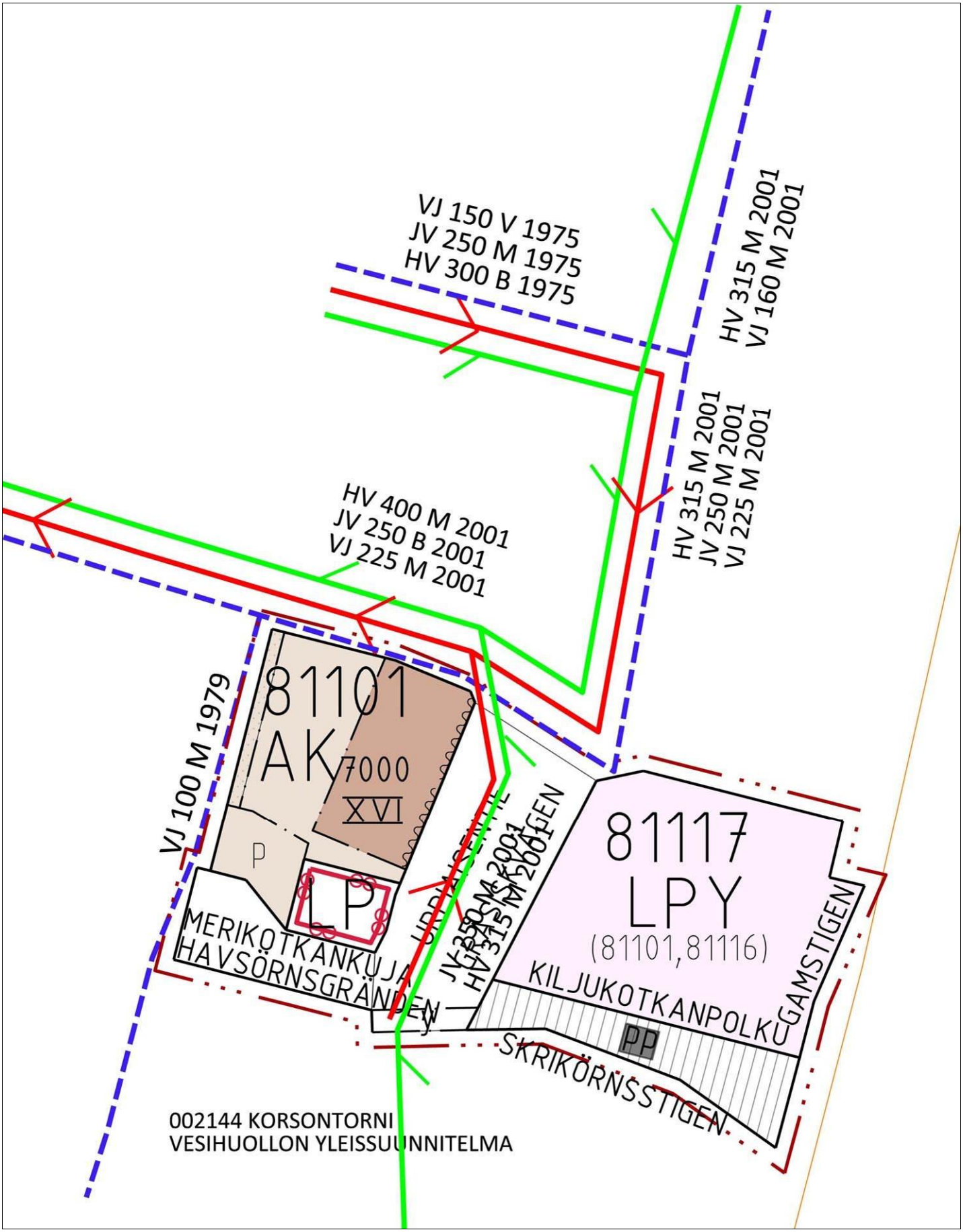

Vesihuollon yleissuunnitelma 1:1000

Katukartta 1:500

LUOTEESEEN

KAAKKOON

Julkisivuluonnokset luoteeseen ja kaakkoon / Arkkitehtitoimisto Forma-Futura Oy

LOUNAASEEN

KOILLISEEN

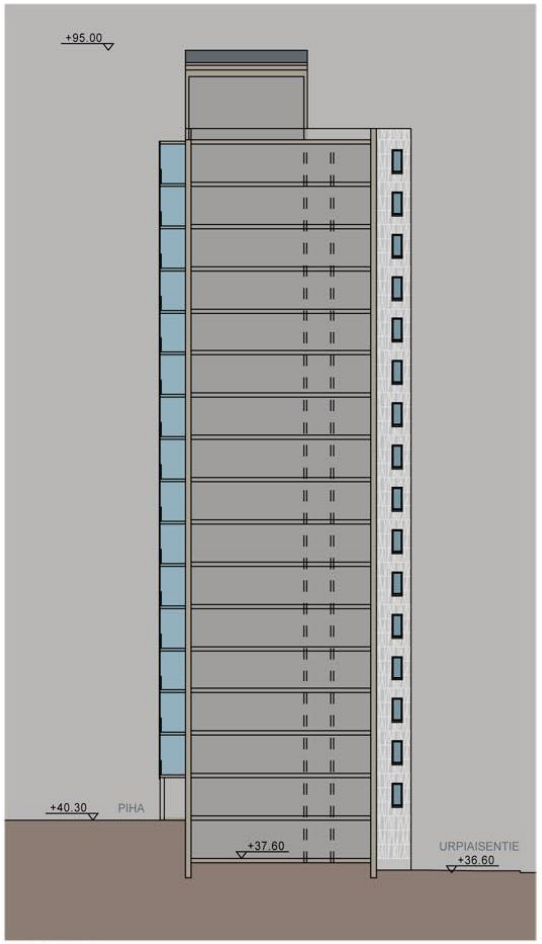

LEIKKAUS

Julkisivuluonnokset lounaaseen ja koilliseen sekä leikkaus / Arkkitehtitoimisto Forma-Futura Oy

Näkymä Korson keskustasta / Arkkitehtitoimista Forma-Futura Oy

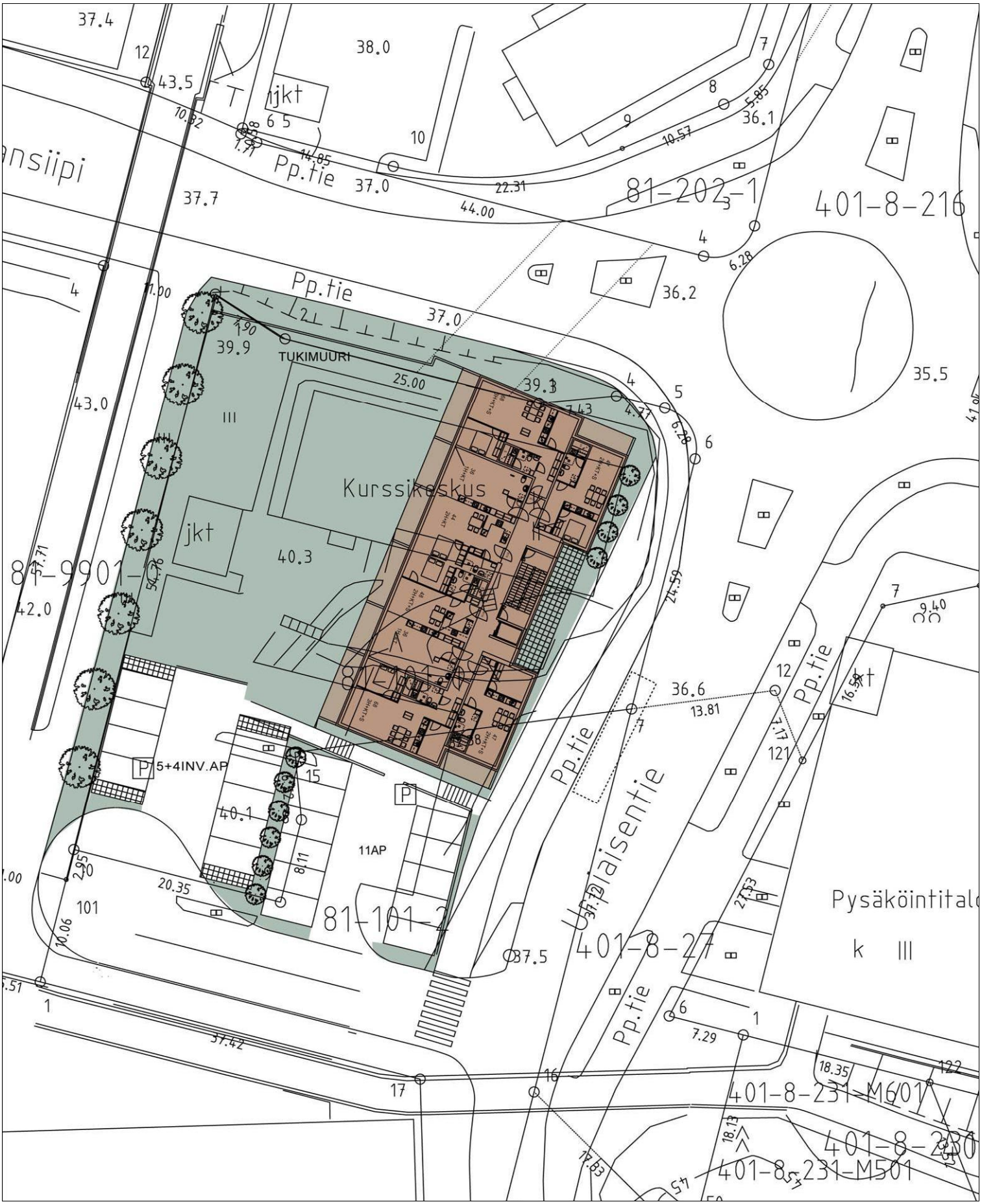

Alustava asemapiirros 1:500 / Arkkitehtitoimista Forma-Futura Oy

Äänitaso 1-2. kerroksen korkeudella

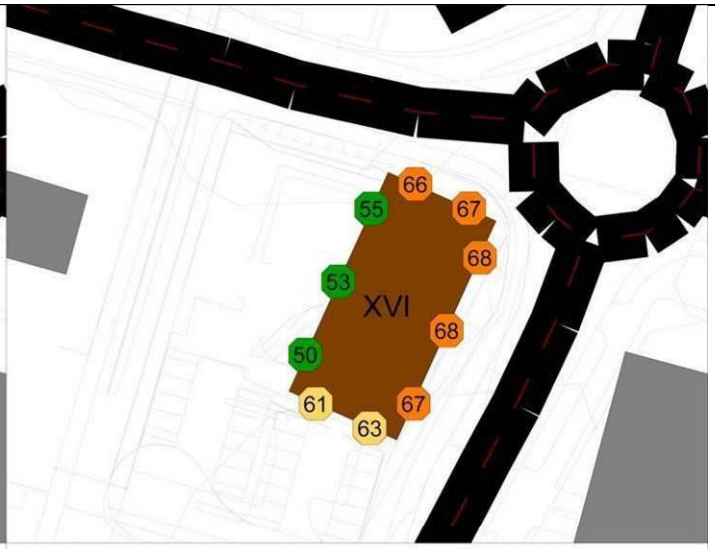

Äänitaso 3-4. kerroksen korkeudella

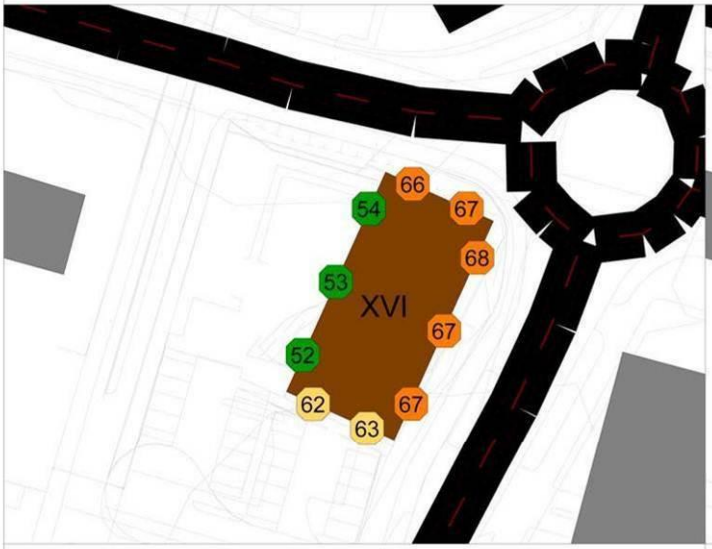

Äänitaso 5-6. kerroksen korkeudella

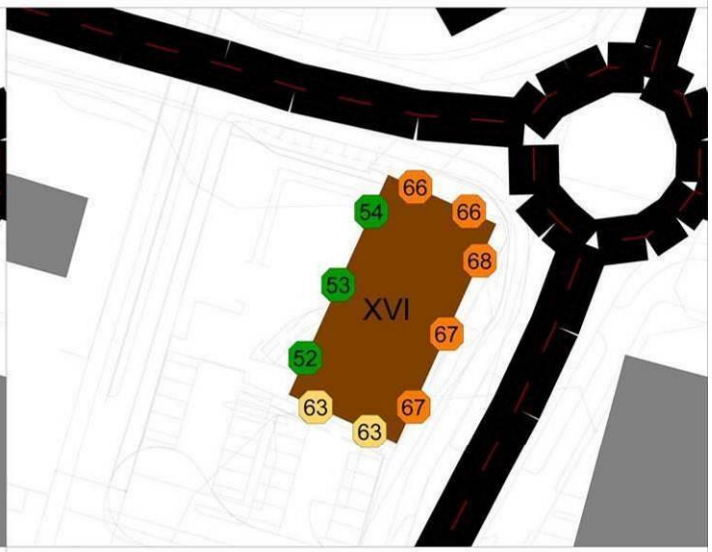

Äänitaso 7-8. kerroksen korkeudella

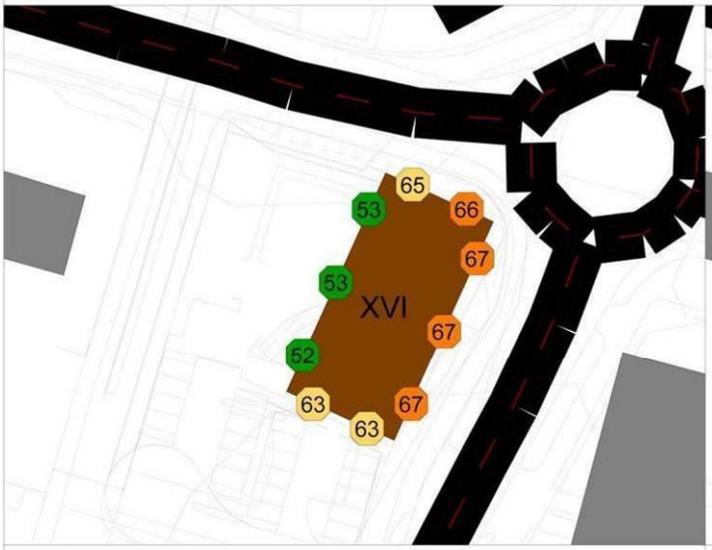

Äänitaso 9-10. kerroksen korkeudella

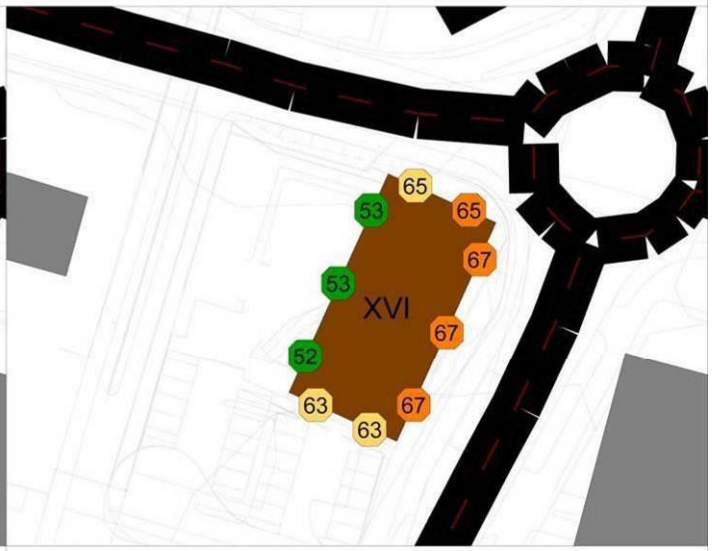

Äänitaso 11-16. kerroksen korkeudella

Liite 6

N
W E
S

> 40 dB(A)
> 45 dB(A)
> 50 dB(A)
> 55 dB(A)
> 60 dB(A)
> 65 dB(A)
> 70 dB(A)
> 75 dB(A)

PR3389-Y01

Laskenta kerroksittain.

Tie- ja raideliikennemeluselvitys.
Korson torni, asemakaavan muutos, Vantaa.
Julkisivuun kohdistuva päiväajan keskiäänitaso LAeq,7-22.

13.5.2015

PROMETHOR

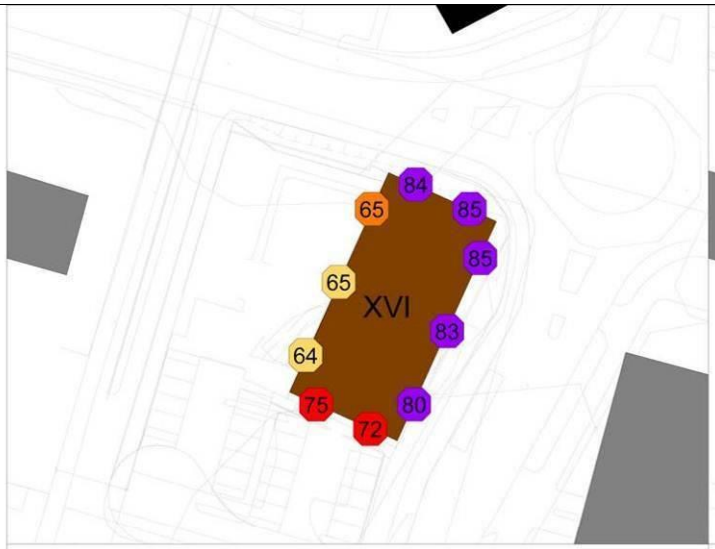

Äänitaso 1-2. kerroksen korkeudella

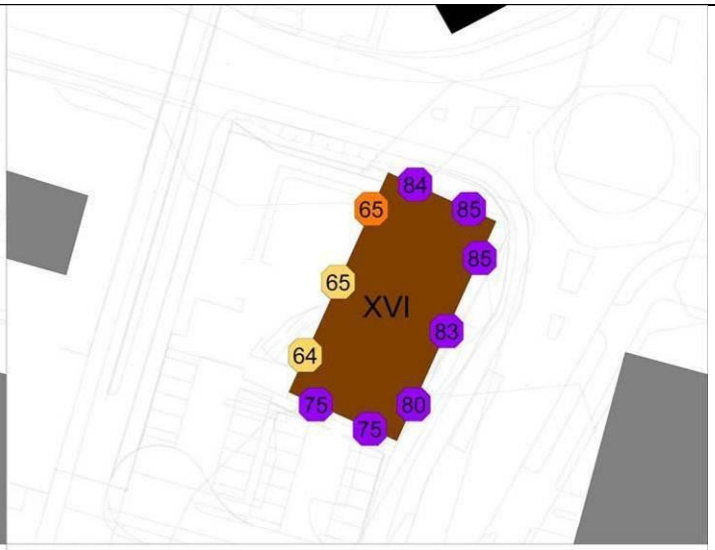

Äänitaso 3-4. kerroksen korkeudella

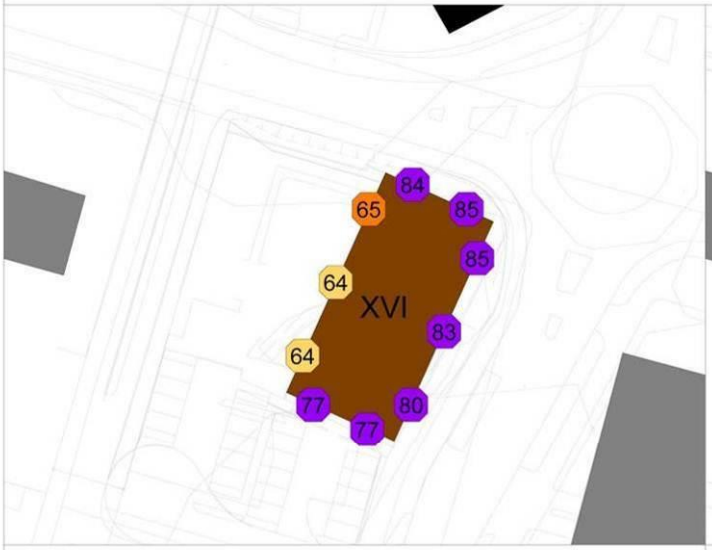

Äänitaso 5-6. kerroksen korkeudella

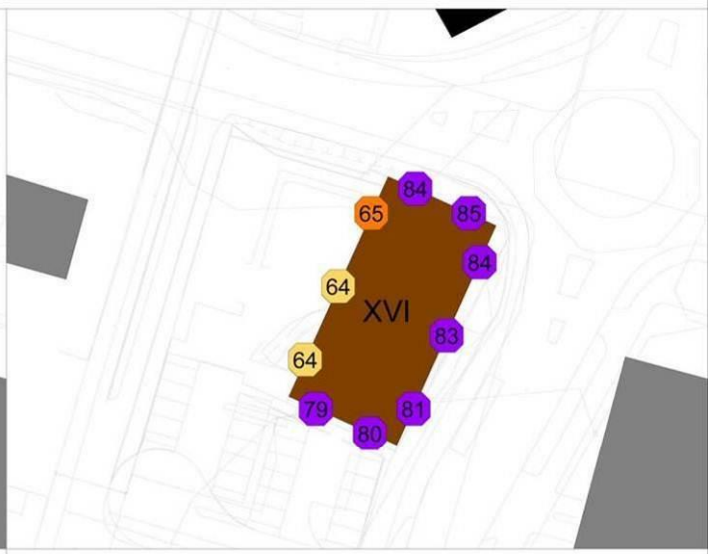

Äänitaso 7-8. kerroksen korkeudella

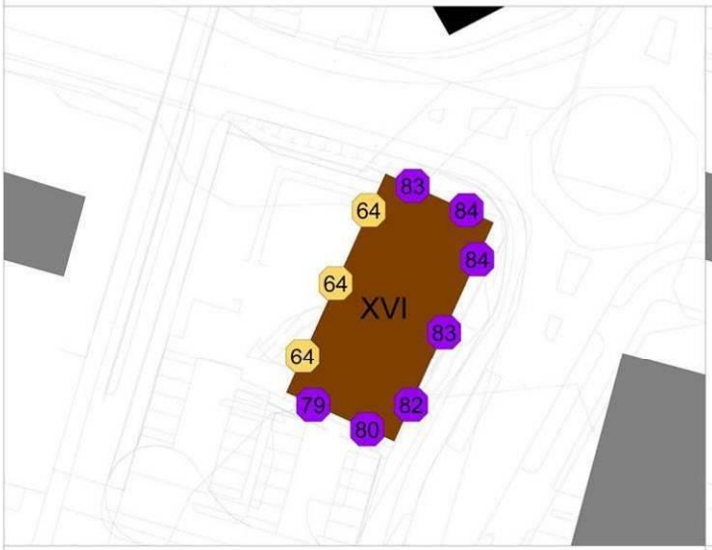

Äänitaso 9-10. kerroksen korkeudella

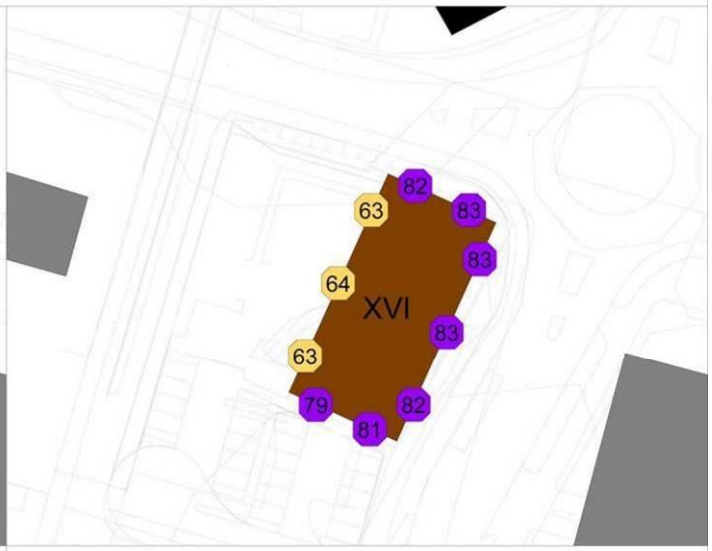

Äänitaso 11-16. kerroksen korkeudella

Liite
7

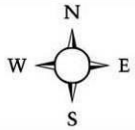

> 40 dB(A)
> 45 dB(A)
> 50 dB(A)
> 55 dB(A)
> 60 dB(A)
> 65 dB(A)
> 70 dB(A)
> 75 dB(A)

PR3389-Y01

Laskenta kerroksittain.

Tie- ja raideliikennemeluselvitys.
Korson torni, asemakaavan muutos, Vantaa.
Julkisivuun kohdistuva raideliikenteen aiheuttama hetkellinen maksimiäänitaso LAF,Maks.

13.5.2015

PROMETHOR

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002144
KORSON TORNI
81 KORSO
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu/VKA, LTO

18.1.2016

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.9.2015 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosehdotuksesta **nro 002144 / Korson torni, Korso.** Lausuntoja pyydettiin 6 ja saatiin 4 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1 KORSO-SEURA RY	–	–
NRO 2 KESKI-UUDENMAAN PELASTUS-LAITOS	– Sammutusveden saanti turvattava – Uloskäytävät riittävän etäälle toisistaan – Pelastuslaitokselle mahdollisuus operoida lähellä rakennusta	– – –
NRO 3 ELISA OYJ	–	–
NRO 4 UUDENMAAN ELY-KESKUS	– Meluselvitys sekä tärinä- ja runkomeluselvitys liitteiksi – Melumääräyksiä tulee tarkentaa – Ilmanlaadun turvaaminen kaava-aineistoon	– Lisätään selvitykset nettiaineistoon. – – Lisätään kaavaselostukseen ilmanlaatuselvitys.
NRO 5 VANTAAN ENERGIA OY	Ei lausuttavaa.	–
NRO 6 HSL HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE -KUNTAYHTYMÄ	– Pysäkki tulee säilyttää – Kävely-yhteydet asemalle Korson Tornilta ja pysäköintitalolta – Pyritään säilyttämään nykyinen määrä liityntäpysäköintipaikkoja	– – –

NRO 2
KESKI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS

Lausunto:

– Alueen sammutusveden saanti on turvattava
– Rakennuksen korkeuden takia rakennuksen uloskäytävät tulee sijoittaa riittävän etäälle toisistaan.
– Rakennuksen korkeuden takia pelastuslaitoksella tulisi olla mahdollisuus operoida lähellä rakennusta. Tässä on huomioitava mahdolliset kansirakenteet.

Vastine:
– Kaavaselostuksessa on kerrottu vesijohtoverkoston putkikoot ja painetasot. Näiden perusteella rakentaja/kaavamuutoksen hakija voi tarkistaa esim. tarvitseeko rakentamisessa varautua sammutusvesisäiliöön ja paineenkorotuspumppaamoon.
– Uloskäytävät sijoittuvat rakennuksen eri puolille. Toinen on pihalle länteen ja toinen Urpiaisentielle itään.
– Alueelle ei ole tarkoitus rakentaa kansirakenteita.

Tarkistukset:
–

NRO 4
UUDENMAAN ELY-KESKUS

Lausunto:
”Asemakaavaselostuksessa on esitetty, että meluselvitys sekä tärinä- ja runkomeluselvitykset on tehty. Selvitykset eivät kuitenkaan ole ollut liitteinä kaava-asiakirjoissa. Selostuksessa on mainittu, että selvitysten perusteella suojauksia ei tarvita. Kaavassa on kuitenkin otettu huomioon runkomelu, mikä on aiheellista, koska maaperäselvityksen perusteella kallio voi olla lähelläkin maanpintaa. Selvitysaineisto tulee olla hyväksyttävän kaavan liitteenä.

Melumääräykset ovat paikoin epäselvät ja niitä tulee tarkentaa. Rakennuksen julkisivuilla määrätään kolmea erilaista ääneneristysvaatimusta. Asiakirjoista ei käy ilmi, onko ääneneristävyysvaatimus sama kaikissa kerroksissa. Ratkaisun perusteluita ei ole voitu arvioida ilman meluselvitystä.

Kaavamääräyksissä on määräys tiiviin meluaidan rakentamisesta. Asiakirjoista ei käy kuitenkaan havainnollisesti ilmi, kuinka korkeasta aidasta on kyse. Tarkoituksena on ilmeisesti taata piha-alueelle valtioneuvoston päätöksen 993/1992 meluohjearvojen mukainen melutaso päivällä 55 dB ja yöllä 50 dB. Selvempi ratkaisu voisi olla noudattaa parvekkeiden osalta käytettyä määräystä (teknisillä ratkaisuilla huolehdittava ohjeiden mukainen melutaso piha- ja oleskelualueella).

Kaava-aineistossa tulee käsitellä sitä, miten hyvä ilmanlaatu turvataan uudessa asuinkerrostalossa. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen Korson aseman läheisyydessä on kannatettavaa. Asemakaavan muutosehdotuksessa on esitetty tehokas kaavaratkaisu.”

Vastine:
Lisätään Promethorin tekemät Tie- ja raideliikennemeluselvitys sekä Raideliikenteen tärinä- ja runkomeluselvitys kaavamuutoksen nettiaineistoon.

Kaavamuutoksen melumääräykset perustuvat Tie- ja raideliikennemeluselvitykseen. Selvityksen mukaisesti rakennuksen eri osiin kohdistuu erilaisia äänitasoja, myös eri kerroksiin kohdistuvat äänitasot on selvitetty. Selvityksen pohjalta on määritelty ääneneristävyysvaatimukset.

Meluselvityksessä on meluaidasta esitetty tilanteet kun meluaidan yläreunan korkeus on +42.50 ja +43.00. Kaavamääräyksellä on yläreunan korkeusasemaa korotettu vielä +43.50:een. Näin saadaan mahdollisimman suuri osa piha-alueesta meluohjearvojen alle.

Urpiaisentien liikennemääräennuste vuodelle 2030 on 12 600 ajoneuvoa vuorokaudessa. HSY:n ilmanlaatuvyöhykkeiden mukaisesti asuinrakennusten minimietäisyys on n. 9 metriä. Tässä tapauksessa rakennus sijoittuu pienellä matkalla Urpiaisentien kiertoliittymän nurkalla n. 6.5 metrin päähän ajoradasta. Rakennukseen kaksi alinta kerrosta on kuitenkin aputiloja, joten ensimmäinen asuinkerros täyttää 9 metrin minimivaatimuksen.

Tarkistukset:
Lisätään Promethorin tekemät Tie- ja raideliikennemeluselvitys sekä Raideliikenteen tärinä- ja runkomeluselvitys kaavamuutoksen nettiaineistoon.

Lisätään asemakaavaselostukseen selvitys rakennuksen sijoittumisesta HSY:n ilmanlaatuvyöhykkeisiin..

NRO 6
HSL HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE –KUNTAYHTYMÄ

Lausunto:

HSL puoltaa tiiviin asuinrakentamisen kaavoittamista suunnittelualueelle, joka sijaitsee hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella tukeutuen läheiseen Korson asemaan. Kaavassa esitetty korkea rakentaminen tukee yhdyskunta-rakenteen tiivistämisen tavoitetta ja parantaa samalla myös joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä alueella.

Suunnittelualueella Urpilaisentiellä sijaitsee alueen joukkoliikennelinjaston kannalta tärkeä pysäkki (V8142 Lumo), joka tulee säilyttää. HSL pitää myös tärkeänä, että sujuvat kävely-yhteydet Korson asemalle turvataan Korson Tornilta sekä pysäköintitalolta.

HSL esittää, että Korsossa pyritään säilyttämään nykyinen määrä liityntäpysäköintipaikkoja. Autojen liityntäpysäköinnin kehittämisen painopiste on siirtymässä Kehä III:n ulkopuolelle ja tavoitteena on, että liityntäpysäköintimahdollisuuksia olisi mahdollisimman lähellä matkan alkupistettä. Vantaallakin etenkin kauempana seudun ytimestä sijaitsevien liityntäpysäköintialueiden karsintaa tulee harkita erittäin tarkkaan, toki nykyisen käytön ja tulevaisuuden arvioitu tarve huomioiden.

Vastine:
Korson tornin kaavassa Urpiaisentiellä sijaitsevan pysäkin V8142 Lumo kohdalla katualuetta on laajennettu, mikä mahdollistaa odotusalueen rakentamisen pysäkille sekä pyörätien linjaamisen pysäkin odotusalueen takaa. Kävely-yhteydet juna-asemalle säilyvät ennallaan keskisaarekkeellisen suojatien ja kevyen liikenteen ylikulkusillan kautta.

Korson varsinaiset liikennemerkillä merkityt liityntäpysäköintipaikat sijaitsevat radan itäpuolella (56 paikkaa). Korson tornin asemakaava ei koske tätä aluetta. Muuta yleistä pysäköintiä säilyy edelleen mm. Urpiaisentie 3 pysäköintilaitoksessa, jossa edelleen laskentojen perusteella säilyy runsaasti vapaata pysäköintikapasiteettia. Pysäköintilaitoksen 312 autopaikasta 45 varataan uudelle asuinkerrostalolle.

Tarkistukset:
–

33 § Asemakaavamuutos 002212 ja maanalainen asemakaava 403100m sekä tonttijaon muutos, 40 Ylästö / Linkokuja 4-6

VD/3221/10.02.04.01/2013
HP/LV/TLA/TKA/SRU/JB

Kaavamuutoksessa pienteollisuusrakennusten korttelialuetta, jolla olemassa olevia asuinrakennuksia saa kunnostaa ja käyttää asumiseen TP5, muuttuu teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueeksi TKT. Rakennusoikeus kaksinkertaistuu (lisäys 3 460 k-m2). Samalla selkeytetään lähivirkistysalueen kaavamerkinnät.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelia 40105 sekä virkistysaluetta, kaupunginosassa 40 Ylästö.

Maanalainen asemakaava koskee raakavesitunnelia.

Tonttijaon muutos koskee osaa korttelia 40105.

Alue sijaitsee osoitteessa Linkokuja 4–6.

Kaavan hakija
Keskinäinen Kiinteistö Oy Linkokuja 4–8.

Maanomistus
Keskinäinen Kiinteistö Oy Linkokuja 4–8, virkistysalueen osalta Vantaan kaupunki.

Kaavan valmistelu
Kaupungin työnä.

Yleiskaava
Alue on kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen aluetta TT.

Voimassa oleva asemakaava
Alue on pienteollisuusrakennusten korttelialuetta, jolla olemassa olevia asuinrakennuksia saa kunnostaa ja käyttää asumiseen (TP5), sekä puisto- ja lähivirkistysalueita (P, VL). Korttelin tontti-tehokkuus on e = 0,25, rakennusoikeus 3 460 k-m2 ja suurin kerrosluku kaksi.

Nykytilanne
Linkokuja 6–8:n tontilla on teollisuushalli (2 377 k-m2) vuodelta 1989, tontin rakennusoikeus on käytetty kokonaan.
Linkokuja 4:n tontilla on pysäköintikenttä.
Linkopuistossa on pieni huoltorakennus.

Asemakaavamuutos
Keskinäinen Kiinteistö Oy Linkokuja 4–8 hakee asemakaavamuutosta rakennusoikeuden nostamiseksi, tonttien yhdistämiseksi ja istutusalueiden pienentämiseksi. Tällöin tontin käytettävyys paranee.

Asemakaavamuutoksessa kortteli muuttuu teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueeksi TKT, jolle ei saa sijoittaa ympäristöhäiriöitä aiheuttavia toimintoja, vastaavasti kuin naapuritontilla. Alueen rakennusoikeus kaksinkertaistuu. Tonttitehokkuudeksi tulee e = 0,50, rakennusoikeudeksi 6 919 k-m2 ja suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi kolme.

Rakennusoikeutta tarvitaan toiminnan laajentamiseksi.

Istutettavia tontinosia on pienennetty käyttöpihan laajentamiseksi.

Samalla Linkopuiston lähivirkistysalueen asemakaavamerkintöjä on selkeytetty.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 7.3.2014.

Kaavan vireille tulo ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 15.3.2014, internetissä ja kuulutettiin kaupungin ilmoitustaululla.
Mielipiteet 5 kpl on esitetty vastineineen kaavaselostuksessa.
Asemakaavamuutosta ei ole vastustettu.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus. Sopimus allekirjoitettiin 9.3.2016.

Muutoskustannukset maksaa hakija Keskinäinen Kiinteistö Oy Linkokuja 4–8 ja kaupunginhallitukselle esitetään vahvistettavaksi maksuluokka 3 (8 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (775 €), yhteensä 8 775 €.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.10.2015 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi 12.10.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002212 sekä tonttijaon muutosehdotus, 40 Ylästö / Linkokuja 4 – 6,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Keskinäinen Kiinteistö Oy Linkokuja 4 – 8 maksaa muutoskustannukset (8 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (775 €), yhteensä 8 775 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 26.10.2015 § 26

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi 12.10.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002212 sekä tonttijaon muutosehdotus, 40 Ylästö / Linkokuja 4–6,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija Keskinäinen Kiinteistö Oy Linkokuja 4–8 maksaa muutoskustannukset (8 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (775 €), yhteensä 8 775 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Nähtävillä olo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 18.11.–17.12.2015. Nähtävilläoloaikana ei saatu yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot
Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:ltä pyydettiin ja saatiin lausunto. Lausunnossa ei ollut huomautettavaa.

Tarkistukset
Kaavaan on tehty teknisiä tarkistuksia.
Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelujohtaja esittää 1.3.2016 kaupunginhallitukselle, että saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 21.3.2016 päivätty asemakaavan muutosehdotus 002212 ja maanalainen asemakaava 403100ma sekä tonttijaon muutosehdotus, 40 Ylästö / Linkokuja 4–6.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 33

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 21.3.2016 päivätty asemakaavan muutosehdotus 002212 ja maanalainen asemakaava 403100ma sekä tonttijaon muutosehdotus, 40 Ylästö / Linkokuja 4–6.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Asemakaavamuutoksen selostus 21.3.2016
- Lausunto 21.3.2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, ote kaupunginvaltuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 09 8392 2675, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kaupunkisuunnittelu
Timo Kallaluoto ja Teuvo Kuparinen

Linkokuja 4 – 6

Asemakaavamuutoksen ja maanalaisen asemakaavan selostus sekä tonttijaon muutos, joka koskee 21.3.2016 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002212 ja 403100ma

1. Perus- ja tunnistetiedot

Linkokujan tontin sisäänajo pohjoisesta. TKa 2015

Asemakaavamuutos 002212
Vantaan kaupungin kaupunginosa 40 Ylästö
osa korttelia 40105 sekä virkistysalue.

Maanalainen asemakaava 403100ma
Raakavesitunneli

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 40105

Kaava-alueen sijainti
Linkokuja 4 – 8 ja Linkopuisto, Tuupakantien pohjoispuolella

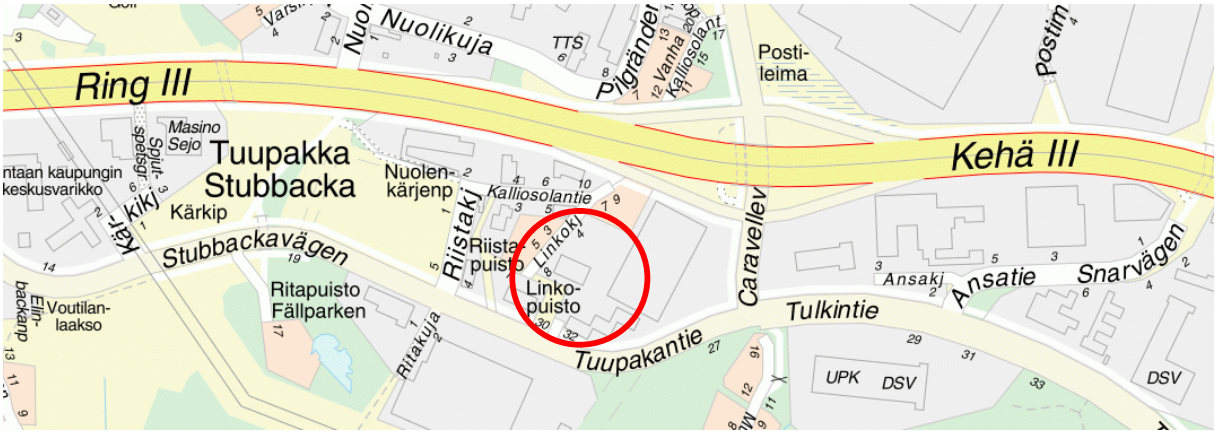

Sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

2. Tiivistelmä

Tontti Linkokujan suunnasta. TKa 2015

Keskinäinen Kiinteistö Oy Linkokuja 4 – 8 hakee asemakaavamuutosta tonttitehokkuuden nostamiseksi e = 0,25:stä 0,50:een (lisäys 3 459 k-m2), tonttien yhdistämiseksi ja istutusalueiden pienentämiseksi, jolloin toiminnan laajentaminen on mahdollista ja tontin käytettävyys paranee.

Alueella on työkoneita. Linkokuja 6 – 8 tontilla on teollisuushalli (2 377 k-m2) vuodelta 1989, tontin rakennusoikeus on käytetty kokonaan. Linkokuja 4:n tontti on rakentamaton. Linkopuistossa on pieni huoltorakennus.

Yleiskaavassa alue on ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen aluetta TT.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on pienteollisuusrakennusten korttelialuetta, jolla olemassa olevia asuinrakennuksia saa kunnostaa ja käyttää asumiseen (TP5) sekä puisto- ja lähivirkistysalueita (P, VL). Korttelin tonttitehokkuus on e = 0,25, rakennusoikeus 3 460 k-m2 ja suurin kerrosluku kaksi.

Asemakaavamuutoksessa kortteli muuttuu ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueeksi TKT, jolle ei saa sijoittaa ympäristöä häiritseviä toimintoja, vastaavasti kuin naapuritontilla. Tonttitehokkuudeksi tulee e = 0,50, rakennusoikeudeksi 6 919 k-m2 ja suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi kolme. Alueen rakennusoikeus kaksinkertaistuu.

Rakennusoikeutta tarvitaan toiminnan laajentamiseksi.

Istutettavia tontinosia on pienennetty käyttöpihan laajentamiseksi.

Samalla Linkopuiston asemakaavamerkinnät ajantasaistetaan.

Asemakaavaan merkitään tonttijaon muutos (tontti 9).

3. Lähtökohdat

Selvitys suunnittelualueen oloista

Alueen yleiskuvaus
Yritysaluetta. Linkokujalla on myös vanhoja asuinrakennuksia (1954-66).

Luonnonympäristö
Linkopuisto (entinen Voutilanpuisto) on kallioinen ja metsäinen, pääpuulajina on rauduskoivu. Tonteilla on leveät puustoiset istutetut reunat. Maaperä on kalliota, moreenia, silttiä ja savea. Alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

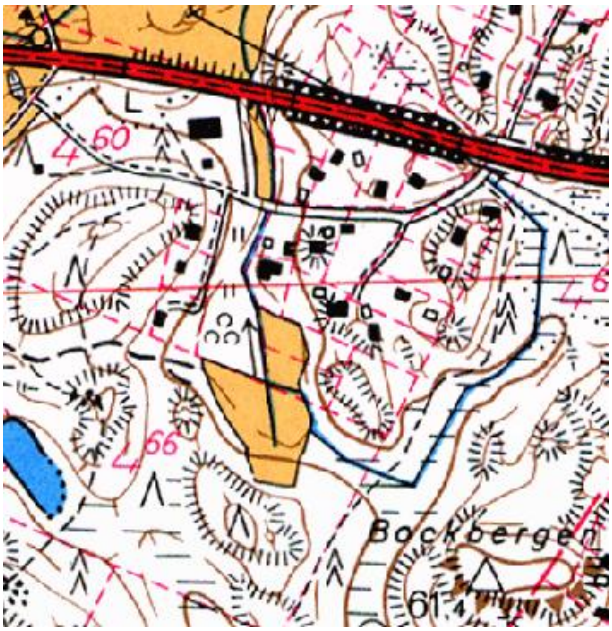

Peruskartta vuodelta 1967, jolloin alueella on ollut omakotitaloja.

Maalajit.
Savi. Siltti. Hiekka. Sora.
Moreeni. Täytemaa, rakennettu alue.
Kallioinen alue. //// Kaksoismaalaji.

Rakennettavuus
Moreeni- ja kallioalueilla rakennukset perustetaan maanvaraisesti tiiviin moreenin ja/tai kallion varaan. Rakennusten perustamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin.

Pohjavesi
Päijänne-tunnelin selvitysaluetta kohdellaan I-luokan pohjavesialueena. Muuten alue ei ole pohjavesialuetta.

Rakennettu ympäristö
- Linkokuja 6 – 8 tontilla 40-105-6 on valkoinen teollisuushalli 2 377 k-m2 vuodelta 1989, tontin rakennusoikeus 2 377 k-m2 on käytetty kokonaan.
- Linkokuja 4:n tontilla 40-105-3 on rakentamaton asfaltoitu alue, tontin rakennusoikeus on 1 082 k-m2 käyttämättä.
- Linkopuiston keskellä on pieni Päijänne-tunnelin huoltorakennus.
- Naapuritonteilla on teollisuus-, toimisto- ja asuinrakennuksia.

Linkokuja on istutusten rajaama ja siellä on valkoisia ja vaaleita rakennuksia.

Työpaikat, elinkeinotoiminta
Linkokuja 6 – 8:n tontilla toimii Rotator Oy.

Virkistys
Linkopuistolla ei ole merkitystä virkistysalueena. Paikka on louhittu kolmelta sivulta eikä edes polkua ole syntynyt.

Liikenne
● ***Autoliikenne:*** Linkokujalle pääsee Tuupakantieltä Riistakujan ja Kalliosolantien kautta. Kalliosolantien liittymä Kehä III:lle poistettiin 2010.
● ***Joukkoliikenne:*** Tuupakantieltä 575 Martinlaakso – Tikkurila. Kehä III:lta 572 Myyrmäki – Mellunmäki, 574 Myyrmäki – Peijas ja 616 Helsinki – Kivistö.
● ***Kevyt liikenne:*** Linkokujalla ja Kalliosolantiellä ei ole jalkakäytäviä.

Kulttuurihistorialliset kohteet
Alueella ei ole kulttuurihistoriallisia kohteita eikä inventoituja muinaisjäännöksiä.

Tekninen huolto
Alueella on valmis kunnallistekniikka (vesijohto, jätevesiviemäri, kaukolämpö, sähkö, tietoliikenne). Kaava-alueen alittaa Päijänne-tunneli.

● ***Vesihuolto***
Alueella on vesihuollon runkoverkosto. Alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin, jonne vesi tulee Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta ja jonka vesisäiliönä on Myyrmäen ylävesisäiliö, tilavuus on 4 500 m3. Alueen painetaso on noin +99.00 … +85.00.

Jätevedet johdetaan Kehä III:n eteläreunaa pitkin Martinlaakson kautta Espooseen Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

● ***Hulevedet***
Hulevedet johdetaan alueella avo-ojissa ja hulevesiviemäreissä. Hulevedet ohjataan alueelta lounaaseen päätyen lopulta Ylästöntien kohdalla Vantaanjokeen.

● ***Päijänne-tunneli***
Kaavamuutosalueen ali kulkee Päijänne-tunneli, jonka kautta kuljetetaan raakavettä pääkaupunkiseudulle. Tunnelin suoja-alue kattaa 200 metrin levyisen vyöhykkeen tunnelin molemmin puolin sen keskilinjasta mitattuna.

Alueella tapahtuva toiminta ei saa vaarantaa Päijänne-tunnelin veden tai pohjaveden laatua. Alueiden käytössä on otettava huomioon raakaveden ja tunnelin suojaamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Päijänne-tunneli on otettava huomioon tunnelin vaikutusalueella rakennettaessa. Raakavesitunnelin suoja-alueella ei kalliota saa louhia tunnelin painevesitason +43 m alapuolelta ilman erityisselvitystä.

Suoja-alueella tulee louhintatöissä ottaa huomioon tunnelin vaurioitumisriski ja sallittava tärinätaso. Toimenpiteitä suunniteltaessa tulee olla yhteydessä Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:öön. Kemikaali- ja öljytuoteonnettomuuksien varalta ojat on Päijänne-tunnelin vaikutusalueella tiivistettävä siten, etteivät haitalliset aineet pääse imeytymään maaperään. Laaditun ohjeen "Ohje Päijänne-tunnelin suojaustarpeen huomioon ottamisesta Vantaalla, 12.1.2001" mukaisesti kaavamuutoksesta pyydetään lausunto Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:ltä.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

● ***Lentomelu***

Alueen lentomelutaso Lden 55 - 60 dB edellyttää toimistotiloilta ja muilta hiljaisilta työtiloilta 32 dB ääneneristävyyttä.
Ilmailulaitos 4.12.2002; Vantaan rakennusjärjestys 57 §, Kv 15.11.2010.

● ***Tiemelu***

Alueelle kantautuu tiemelua Kehä III:lta ja Tuupakantieltä. Alueen tiemelutaso on 50 - 60 dB (2011 päivä ja ennuste 2030), mikä edellyttää toimistotiloilta ja muilta hiljaisilta työtiloilta 25 dB ääneneristävyyttä. Lentomelu on määräävä. Katso tarkemmin: kartta.vantaa.fi => Ympäristö => Melu.
Vantaan rakennusjärjestys 57 §, Kv 15.11.2010.

Maanomistus

Tontit omistaa Kiinteistö Oy Linkokuja 6–8 ja Keskinäinen Kiinteistö Oy Linkokuja 4–8. Linkopuiston omistaa Vantaan kaupunki.

● Suunnittelutilanne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteena on mm. että työpaikka-alueita ei sijoiteta erilleen muusta yhdyskuntarakenteesta. Valtioneuvosto 13.11.2008. ➔ *Hanke on tavoitteiden mukainen.*

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) alue on taajamatoimintojen aluetta ja lentomelualuetta. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (YM 30.10.2014) alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita.
➔ *Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.*

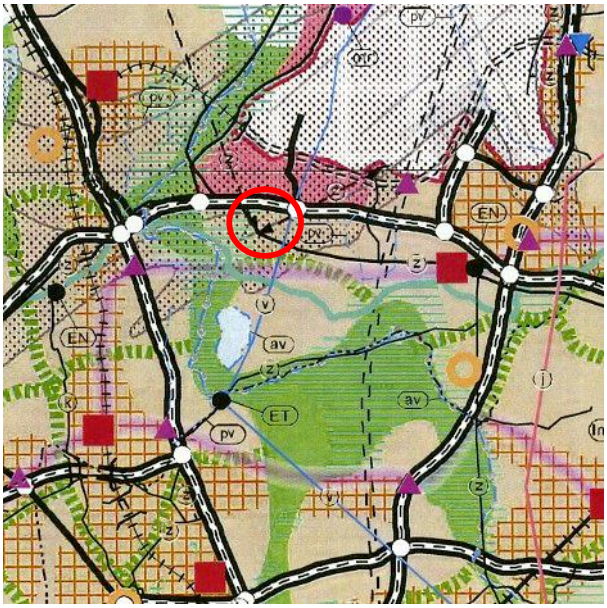

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

Taajamatoimintojen alue.
Tiivistettävä alue.
Keskustatoimintojen alue.
Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
Työpaikka-alue.
Virkistysalue.
Viheryhteystarve.
Seutuliikenteen rata.
)= = =(Liikennetunneli.
-(V)- Raakavesitunneli.
-(Z)- 400 kV voimalinja.
Lentomelualue.
Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde, valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009).
Joukkoliikenteen vaihtopaikka.
Pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli.
Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen aluetta TT. Yleiskaavamääräyksen mukaan alue varataan sellaisille tuotanto-, logistiikka-, varasto- ja varikkotoiminnoille, joita ei voida toiminnan aiheuttamien ympäristöhaittojen vuoksi sijoittaa muille työpaikka-alueille. Yleiskaavaan on merkitty lentomeluvyöhykkeet, joita ei vahvistettu. Alueen kautta on osoitettu raakavesitunneli (v). Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. ➔ *Kaavamuutos on yleiskaavan mukainen.*

Vantaan yleiskaava.

TT	Ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alue.
VL	Lähivirkistysalue.
(**luo**)-	Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
(**m1**)-	Lentomeluvyöhyke 1 (Lden yli 60 dB).
-(**V**)-	Raakavesitunneli.
o o o o	Ohjeellinen ulkoilureitti.
/ / / /	Kyläkuvallisesti merkittävä alue.
———	Alueen raja.
– · – · –	Osa-alueen raja.
○	Kaavamuutosalueen sijainti.

Asemakaava

Alueella on voimassa seuraavat ensimmäiset asemakaavat:

- 400500, Tuupakka 2A, vahvistanut sisäasiainministeriö 12.1.1981
- 402800, Tuupakka 3, hyväksynyt kaupunginvaltuusto 18.1.1999

Voimassa olevassa asemakaavassa kaava-alueen tontit ovat pienteollisuus-rakennusten korttelialuetta, jolla olemassa olevia asuinrakennuksia saa kunnostaa ja käyttää asumiseen, TP5. Tonttitehokkuusluku on e = 0,25 ja suurin kerrosluku kaksi (II). Tonttien 3 ja 6 pinta-ala on yhteensä 13 838 m2 ja rakennusoikeus 3 460 k-m2. Tonteilla ovat leveät istutettavat alueen osat.

Lisäksi asemakaavassa on Linkopuiston puisto- ja lähivirkistysalueita (P, VL), jossa kulkee raakavesitunneli (psv).

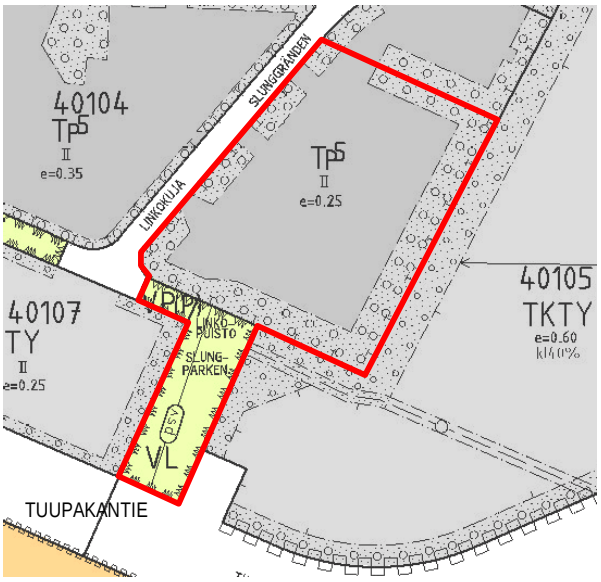

Ajantasa-asemakaava.

TKTY	Ympäristöhaittoja aiheuttamattomien teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialue.
TP5	Pienteollisuusrakennusten korttelialue, jolla olemassa olevia asuinrakennuksia saa kunnostaa ja käyttää asumiseen.
TY	Ympäristöä häiritsemättömien teollisuusrakennusten korttelialue.
VL	Lähivirkistysalue.
VP	Puisto.
40105	Korttelin numero.
II	Suurin kerrosluku (room. numeroin).
e=0,25	Tonttitehokkuus eli kerrosalan suhde tontin alaan.
-(psv)-	Raakavesitunneli.
:·o:·o:·	Istutettava korttelinosa.
□	Kaavamuutosalueen rajaus.

Katso tarkemmin: kartta.vantaa.fi

Linkopuisto. TKa 2015

Nykyiset asemakaavamääräykset:

- Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneritys lentomelua vastaan tulee keittiöitä lukuun ottamatta olla vähintään 35 dB. Toimisto- ja työhuonetiloissa tulee vastaava arvo olla vähintään 25 dB.
- Teollisuus-, varasto- tms. käytössä olevilla alueilla saa asuntoja rakentaa kiinteistön tai laitoksen hoitohenkilökuntaa varten.
- Istutettavalla korttelinosalla olevia puita tulee säilyttää ja uusia puita istuttaa niin, että 3 m korkeiden puiden määrä on vähintään 7 kpl kutakin tontin alkavaa 1000 m2 kohti.
- Korttelialueella tulee vähintään 3 metrin korkuisia puita säilyttää ja tarpeen vaatiessa istuttaa uusia puita niin, että 3 m korkeiden puiden määrä on vähintään 8 kappaletta kutakin alkavaa tontin 1000 m2 kohti.
- Rakennusten korkeus saa olla enintään 12 m.
- Asuntoa kohden on rakennettava vähintään 30 m2 ulko-oleskelu- ja leikki-tilaa.
- Autopaikkoja on rakennettava vähintään 1,5 ap/asunto ja lisäksi 1 ap jokaista alkavaa kerrosalan 150 m2 kohden.

Vantaan karttoja, kaavoja ja ilmakuvia voi katsoa tarkemmin: kartta.vantaa.fi

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

Muut suunnittelua rajoittava tekijät

- ***Päijänne-tunnelin*** suoja-alue käsittää keskilinjasta mitattuna 200 m levyisen vyöhykkeen tunnelin molemmin puolin.
- ***Radon****:* Säteilyturvakeskus suosittelee Ylästössä radonturvallista rakentamista.

4. Asemakaavan suunnittelun vaiheet

Linkopuisto Tuupakantien suunnasta. TKa 2015

Kaavamuutoshakemus

Keskinäinen Kiinteistö Oy Linkokuja 4 – 8 haki kaavamuutosta 8.8.2013 seuraavasti:

1) tonttien 3 ja 6 yhdistäminen yhdeksi tontiksi, tontit ovat nyt yhden käyttäjän hallinnassa, kulku tonteille samasta liittymästä
2) tonttien tehokkuuden nosto e = 0,6 ja kaavamerkintä TTV (kuten raja-naapurilla)
3) istutettavien viheralueiden rajaus kapeammaksi [katu]alueita vasten
4) ajoyhteys tonteille 3 ja 6 Tuupakantie 32:n liittymän kautta.

Kalliosolantien liittymä poistettu Kehä III:lle ja Linkokujan / Kalliosolantien liittymä osoittautunut vaaralliseksi yhdistelmäajoneuvoille.

Maanomistaja muutti 22.10.2014 kirjatulla kirjeellä kaavamuutoshakemustaan siten, että tehokkuusluvuksi merkitään e = 0,5 hakemuksessa esitetyn e = 0,6 sijaan.

Suunnitteluohjelma

Kaavatyö otettiin kaupunkisuunnittelun syksyn 2013 suunnitteluohjelmaan, jonka kaupunkisuunnittelulautakunta 30.9.2013 hyväksyi ohjeellisena.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

● ***Osallistumis- ja arviointisuunnitelma*** laadittiin 7.3.2014, lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä. Tavoitteet ja mielipiteet kaavoitukselle pyydettiin kirjaamoon 17.4.2014 mennessä.
● ***Kaavan vireille tulo*** ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 15.3.2014, internetissä ja kuulutettiin kaupungin ilmoitustaululla.
● ***Kaavan vaihe*** ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 14.3.2015.
● ***Asemakaavasuunnittelija*** oli tavattavissa 18.3.2014 klo 13 – 14 kaupunki-suunnittelun tiloissa, Kielotie 28.
● ***Osallisia*** kaavoituksessa olivat hakija, alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan liikenne-, elinkeino- ja ympäristökeskus ELY, Liikennevirasto, Vantaan Energia Oy, Fingrid Oyj, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Helsingin seudun liikenne HSL, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL, 11.4.2014, saapunut 14.4.2014:
--- Uuden linjastosuunnitelman mukaan alueen hyvät yhteydet säilyvät tulevaisuudessakin: Kehä III:lla bussi liikennöivät 10 – 15 minuutta välein Myyrmäen ja Hakunilan suuntiin, Tikkurilaan ja Helsinkiin tarjotaan ruuhka-aikoina vaihdoton yhteys kaksi kertaa tunnissa.

HSL pitää vanhojen alueiden täydennysrakentamista järkevänä, jotta olemassa oleville palveluille saadaan lisää käyttäjiä.

HSL:llä ei ole tarvetta antaa lausuntoa tämän kaavaprosessin myöhemmissä vaiheissa.

2. Museovirasto, 14.4.2014, saapunut 15.4.2015:
Museovirasto toteaa, ettei sillä ole kaavamuutokseen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa. Kaava-alueelta ei tunneta Museoviraston käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tiedot perustuvat vuoden 2005 arkeologisen kulttuuriperinnön inventointiin. Kaavaa ei ole tarpeen lähettää Museovirastoon enää uudelleen lausunnolle sen myöhemmissä käsittelyvaiheissa.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta lausunnon asemakaavan muutoksesta antaa Museoviraston ja Vantaan kaupunginmuseon välisen yhteistyösopimuksen perusteella Vantaan kaupunginmuseo.

3. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, 16.4.2014:
Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi. Verkostoyhteydet ovat Riistakujalta (vesijohto 110 m 1986, jätevesiviemäri 250 m 1986) ja Linkokujalla (vesijohto 110 m 1986, jätevesiviemäri 250 m 1986). Muutosehdotus ei edellytä niiden lisärakentamista tai siirtämistä. Asemakaavamuutosalueen poikki kulkee PSV:n raakavesitunneli, jonka päällä nykyinen varasto osittain sijaitsee. Kaava-alue on kokonaisuudessaan Päijänne-tunnelin suoja-alueella (suoja-alue on 200 m tunnelista). Kaavoituksessa tulee huomioida ja kaavaselostuksessa tarkentaa tunnelin ja sen suoja-alueen edellyttämät toimintarajoitukset.

➔ *Kaavassa annetaan Päijänne-tunnelia koskevia määräyksiä.*

4. Vantaan kaupunginmuseo, 16.4.2014:
Suunnittelualueella sijaitsee vuonna 1989 rakennettu teollisuushalli sekä Päijännetunnelin huoltorakennus. Vantaan kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon antaa Museovirasto.

5. Vantaan Energia, 17.4.2014:

- ***Sähköverkko:*** Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitekaapelit sijaitsevat alueella karttaliitteiden 1 ja 2 mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

- ***Kaukolämpöverkko:*** Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpösiirtolinja liitteen 3 mukaisesti. Vantaan Energia

Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa otetaan huomioon siirtolinjan mahdollinen siirtotarve. Mikäli kaukolämpöjohtoja pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1983 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

➔ *Johdot ilmenevät kaupungin johtokartalta eikä niitä merkitä asemakaavaan.*

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu

MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

Muut neuvottelut

5.6.2015 puhelinneuvottelu maanomistajan (Rauno Lehtonen) kanssa. Sopiva tonttitehokkuusluku on e = 0,50.

Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehtona harkittiin ajoyhteyttä Linkokujan tonteille myös Tuupakantieltä Linkopuiston kautta. Tästä luovuttiin, koska ajoyhteyden järjestämisestä syntyisi suuria kustannuksia mm. louhinnan vuoksi.

Kaavan nähtävillä olo ja lausunnot

Kaupunginhallitus 26.10.2015 hyväksyi asemakaavan muutosehdotuksen nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti ja oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Kaavaehdotus oli nähtävillä 18.11. – 17.12.2015. Muistutuksia ei saatu. Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:n lausunnossa ei ollut huomautettavaa.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Vantaan kaupungilla kaavoitukseen osallistuivat
aluearkkitehti *Timo Kallaluoto*
asemakaavasuunnittelija *Teuvo Kuparinen* (17.4.2015 asti)
yrityspalvelujohtaja *Leea Markkula-Heilamo*
tonttipäällikkö *Armi Vähä-Piikkiö*
liikenneinsinööri *Jaana Virtanen*
suunnitteluinsinööri *Elina Kettunen*
suunnitteluavustaja *Marko Hoffren*.

Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:tä edusti tj. *Arto Kallio*.

Asemakaavamuutosta on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 2.9.2015.

5. Asemakaavan kuvaus

Asemakaavamuutoksen havainnepiirros. Kallaluoto 22.6.2015

Asemakaavamuutos

Korttelialueen käyttötarkoitus muuttuu ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueeksi TKT, jolle ei saa sijoittaa ympäristöä häiritseviä toimintoja, vastaavasti kuin naapuritontilla. Tonttitehokkuudeksi tulee e = 0,50 ja siitä lasketuksi rakennusoikeudeksi 6 919 k-m2. Suurin sallittu kerrosluku on kolme (III).

Rakennusoikeus kaksinkertaistuu.

Istutettavia tontinosia on poistettu ja pienennetty käyttöpihan laajentamiseksi.

Kaavamääräyksiä on lisätty mm. hulevesien käsittelyn ja Päijänne-tunnelin osalta. Tontille ei saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavaa, käsittelevää tai varastoivaa toimintaa harjoittavaa tuotantolaitosta. Hulevettä on puhdistettava ja sen virtausta tulee hidastaa maanpäällisillä ja/tai maanalaisilla hulevesien tasausaltailla. Puhtaat kattovedet on imeytettävä tontille tai johdettava hulevesien tasausrakenteisiin. Lastaus- ja purkualueet sekä ajoneuvoliikenteeseen ja pysäköintiin käytettävät alueet on eristettävä vettä läpäisemättömällä materiaalilla. Alueelta kertyvät sade- ja sulamisvedet on johdettava hiekan- ja öljynerotuskaivojen kautta viemärissä suoja-alueen ulkopuolelle.

Rakennuksien ja niihin liittyvien rakenteiden, katosten ja aitojen tulee olla kaupunkikuvaltaan ja materiaaleiltaan yhtenäinen kokonaisuus. Mikään rakenne, laite tai antenni ei saa edes tilapäisesti nousta lentoesteiden korkeus-rajoituspintoja ylemmäksi. Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ääneneristävyyden lento- ja tiemelua vastaan tulee olla vähintään 32 dB.

Uusi rakennusoikeus:
- Linkokuja 4 – 8: ala 13 837 m2 x 0,50 => 6 919 k-m2, rakennusoikeus kasvaa 3 460 k-m2.

Maanalainen asemakaava
Kaavaan merkitään raakavesitunneli (rvt).

Kaavaratkaisun perustelut
Kaavamuutos on yleiskaavan mukainen. Täydennysrakentaminen on yleis-kaavan keskeinen periaate. Päijänne-tunneli on rakennettu paikalleen.

Leveillä istutusalueilla on aikanaan (1981) tavoiteltu suojaa asumiselle, joka kuitenkin sijaitsee lentomelualueella. Kaavoituksen myötä Tuupakka on kehittynyt yritysalueeksi, vaikka alueella vielä asutaankin. Alueelle sijoittuvien toimintojen tulee olla ympäristöhaittoja aiheuttamattomia.

Rakennettu ympäristö
Alueelle voidaan rakentaa lisää teollisuus-, varasto- ja toimistotiloja.

Luonnonympäristö
Tonttien istutusalueet pienenevät.

Liikenne
Kalliosolantien ja Linkokujan risteyksen kaarre on loivennettu.
Linkokujalle ja Kalliosolantielle on mahdollista rakentaa jalkakäytävät.

Nykyisin käytettävät pysäköintinormit ovat: teollisuus 1 ap / 100 k-m2, varastot 1 ap / 150 k-m2, toimistot 1 ap / 50 k-m2.

Tonttijaon muutos
Asemakaavaan merkitään tonttijaon muutos, jossa korttelin 40105 tontit 3 ja 6 yhdistetään tontiksi 9.

Ympäristön häiriötekijät
Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen osalta ääneneristävyydeksi lento- ja tiemelua vastaan määrätään ΔL 32 dB.

Nimistö
Nykyinen nimistö:
- ***Linkokuja***, ***Slunggränden***, 1982 metsästysaiheesta, mikä johtuu siitä, että alue on ollut vanhojen jokivarsikylien metsästysmaita.
- ***Linkopuisto***, ***Slungparken***, 2013 Voutilanpuiston (1980) sijaan, koska puisto sijaitsee kaukana Voutilan kylästä, mutta on Linkokujan päässä.

Vesihuollon yleissuunnitelma
Elina Kettunen 28.8.2015

Tekninen huolto

● ***Vesihuolto***

Kaavamuutosalue liitetään rakennettuun vesijohtoon, jätevesiviemäriin ja kadun avo-ojaan Linkokujalla. Yleistä vesihuoltoverkostoa ei ole tarpeen laajentaa kaavamuutoksen vuoksi.

● ***Hulevedet***

Tonteilla muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon. Viivytys voidaan hoitaa maanpäällisillä tai maanalaisilla hulevesirakenteilla. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti.

Tämä tulvamitoitus tehdään 30 minuuttia kestävälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille. Tulvareitin suunnittelussa on syytä varautua 50 mm sadetapahtumaan. Lisätietoja ja mitoitusohjeita löytyy kaupungin Internet-sivuilta. Tontin hulevesisuunnitelma tulee esittää rakennuslupaa haettaessa.

Kaavamuutoksen keskeiset vaikutukset

Alue tulee rakennetuksi tehokkaammin ja rakennettu ympäristö täydentyy. Istutusalueet pienenevät. Asfalttialueet laajenevat, mutta ne ovat toiminnan kannalta välttämättömiä. Rakentaminen vaikuttaa työllisyyteen ja talouteen. Lisärakentaminen lisää jonkin verran liikennettä Linkokujalla ja Kalliosolantiellä. Teollisuus- ja varastoalueilla liikennemäärän lisäys riippuu tulevasta toiminnasta, joten sitä ei voida arvioida tarkasti. Liikennetuotos ei käytännössä kasva paljon, koska ulkovarastointia siirtyy sisätilaan.

Maankäytön muutos

Käyttötarkoitus	Ennen muutosta		Muutoksen jälkeen		Nettovaikutus	
	Pinta-ala m^2	Kerrosala k-m^2	Pinta-ala m^2	Kerrosala k-m^2	Pinta-ala m^2	Kerrosala k-m^2
TKT	-	-	13 838	6 919	+ 13 838	+ 6 919
TP5	13 838	3 459	-	-	- 13 838	- 3 459
VP, VL	2 972	-	2 972	-	0	0

6. Asemakaavan toteutus

Asemakaavaan liittyy toteuttamissopimus.
Rakennusluvasta ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla (MRL 133 §).

Vantaalla 21.3.2016

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti

Laatijan yhteystiedot:
Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu
Timo Kallaluoto
Kielotie 28, 01300 Vantaa
p. (09) 8392 2675
timo.kallaluoto@vantaa.fi

Asemakaavan muutosehdotus

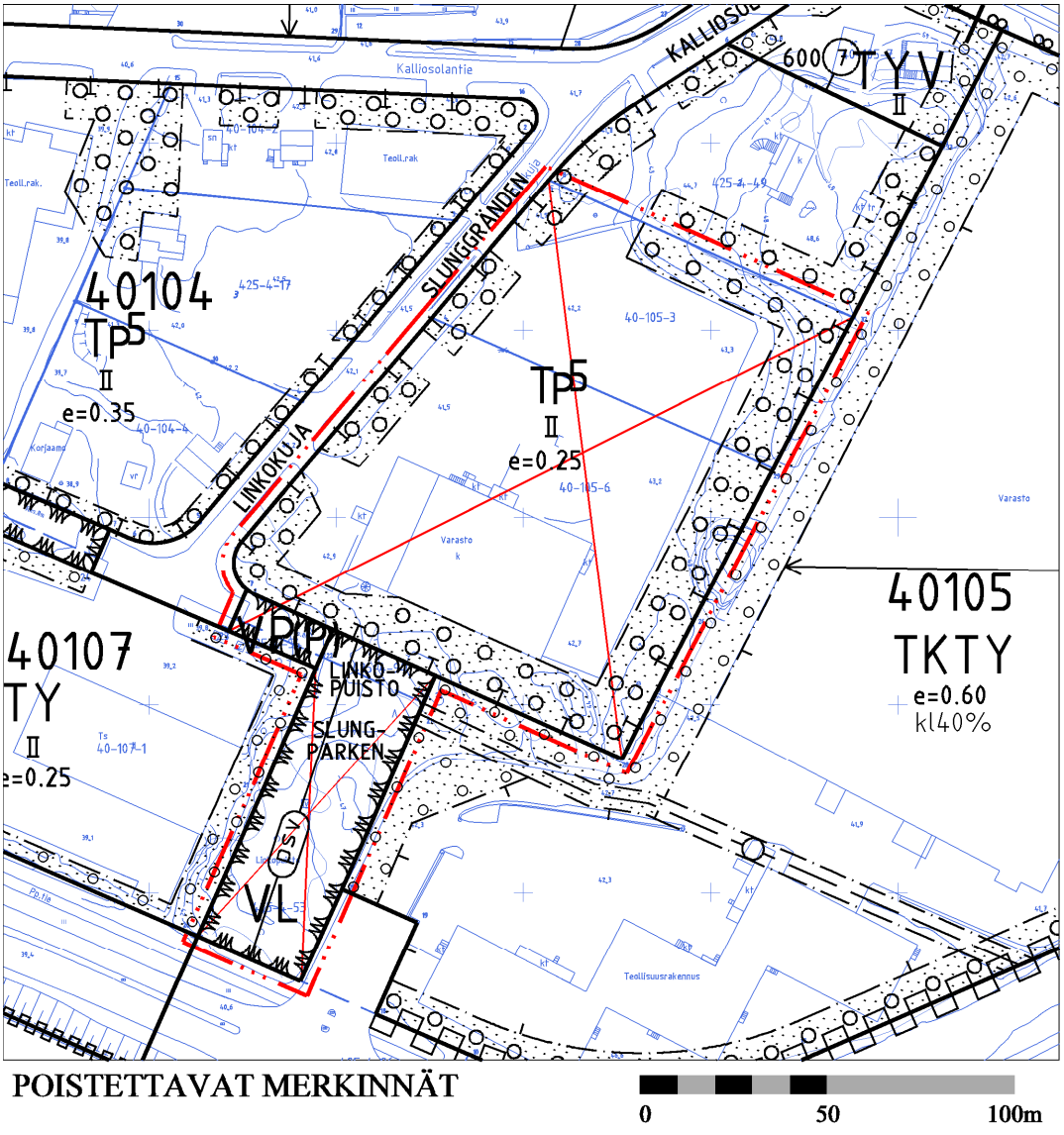

Kalliosolantie
Linkokuja
40105
TKT
e=0.50
III
9
rvt
VL
LINKO-
PUISTO
SLUNG-
PARKEN
40
YLÄSTÖ
ÖVITSBÖLE
ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS
0
50
100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002212 403100ma	21.3.2016	687495, 686495

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 40

YLÄSTÖ

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 40105 sekä virkistysaluetta.

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 40105.

Maanalainen asemakaava
Raakavesitunneli.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 40

ÖVITSBÖLE

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 40105 samt rekreationsområde

Ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 40105.

Underjordisk detaljplan
Råvattentunnel.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
TKT	Teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialue.	Kvartersområde för industri-, lager- och kontorsbyggnader.
	Alueelle saa sijoittaa vain ympäristöhaittoja aiheuttamattomia toimintoja.	På området får placeras endast sådana verksamheter som inte stör omgivningen.
	Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tiemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.	Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägbuller i kontor- och motsvarande tysta arbetslokalers ytterväggar ska vara minst 32 dB.
	Mikään rakenne, laite tai antenni ei saa edes tilapäisesti nousta lentoesteiden korkeusrajoituspintoja ylemmäksi.	Det är förbjudet att ens tillfälligt uppsätta någon som helst struktur, anläggning eller antenn som överskrider flyghindrens hinderytor.
	Lastaukseen käytettävä tontin osa on rajattava vähintään kaksi metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä liikenne-, katu-, puistoalueeseen tai naapuritonttiin rajoittuvalta osaltaan.	Den del av tomten som ska andändas för lastning ska avgränsas med ett minst två meter högt avskärmande staket eller med en av träd och buskar bestående planteringszon utmed det avsnitt som gränskar mot trafik-, gatu- och parkområde eller mot granntomt.
	Hulevedet on viivytettävä tontilla ennen johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään.	Dagvattnet måste fördröjas på tomten innan det leds ner i det allmänna regnvattenavloppet.
	Rakennuslupaan on liitettävä hulevesisuunnitelma.	Till bygglovet ska bifogas en plan för dagvattenhantering.
	Rakennuksien ja niihin liittyvien rakenteiden, katosten ja aitojen tulee olla kaupunkikuvaltaan ja materiaaleiltaan yhtenäinen kokonaisuus.	Byggnaderna med anslutande konstruktioner, skärmtak och inhägnader ska i fråga om stadsbild och material utgöra en enhetlig helhet.
	Rakennukset on sijoitettava tontille siten, että pelastuslaitoksen raskaalla ajoneuvokalustolla on mahdollista operoida vähintään rakennusten kolmelta sivulta.	Byggnaderna ska placeras på tomten så att det är möjligt att operera med räddningsverkets tunga fordon på minst tre av byggnadens sidor.
	Autopaikkojen vähimmäismäärät: Teollisuus 1 autopaikka/100 k-m² Varastot 1 autopaikka/150 k-m² Toimistot 1 autopaikka/50 k-m²	Minimiantalet bilplatser: Industri 1 bilplats/100 m²-vy Lager 1 bilplats/150 m²-vy Kontor 1 bilplats/50 m²-vy
VL	Lähivirkistysalue.	Område för närrekreation.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
⑨	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
4.0	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
YLÄS	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
40105	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
LINKOPUISTO	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
III	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
e=0.50	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.

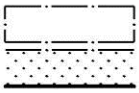

Rakennusala.

Byggnadsyta.

Istutettava alueen osa.

Del av område som bör planteras.

Säilytettävä / istutettava puurivi.

Trädrad som skall bevaras / planteras.

Raakavesitunneli. Alueen käytössä on otettava huomioon raakaveden ja tunnelin suojaamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Råvattentunnel. Vid användning av området ska åtgärder för skyddande av råvattnet beaktas.

Raakavesitunnelin suoja-aluetta (200 metriä raakavesitunnelin keskiviivasta) koskevia määräyksiä:

För skyddsområde för råvattentunnel (200 meter från råvattentunnelns mittlinje) i detaljplanen gällande bestämmelser:

Päijänne-tunneli on otettava huomioon tunnelin vaikutusalueella rakennettaessa.
Raakavesitunnelin suoja-alueella ei kalliota saa louhia tunnelin painevesitason +43 m alapuolelta ilman erityisselvitystä.
Suoja-alueella tulee louhintatöissä ottaa huomioon tunnelin vaurioitumisriski ja sallittava tärinätaso.
Raakavesitunnelin (Päijänne-tunnelin) suoja-alueelle ei saa sijoittaa sellaista toimintaa (esim. vaarallisten kemikaalien varastointia tai käsittelyä), joka voi vaarantaa Päijänne-tunnelin veden tai pohjaveden laadun.
Polttonesteiden käsittelyyn tai varastointiin tarkoitetut alueet on suojattava asianmukaisilla suojarakenteilla.

Päijännetunneln måste beaktas då man bygger på dess verkningsområde.
På råvattentunnelns skyddsområde får berg inte sprängas nedanför tunnelns tryckvattennivå +43 m utan specialutredningar.
Vid sprängningsarbeten på skyddsområdet måste risken för skador på tunneln och den tillåtna vibrationsnivån beaktas.
I råvattentunnels (Päijännetunnelns) skyddsområde får sådan verksamhet ej placeras (t.ex. upplagring eller behandling av farliga kemikalier) som kan äventyra kvaliteten på Päijännetunnelns vatten eller grundvattnet.
Områden avsedda för behandling eller upplagring av flytande bränslen ska skyddas med lämpliga skyddskonstruktioner.

Suoja-alueella ei saa irrallaan säilyttää tai varastoida nestemäisiä polttoaineita eikä muita pohjavesiä likaavia aineita.
Kaikki säiliöt, jotka on tarkoitettu nestemäisille polttoaineille tai muille pohjavesien laadulle vaarallisille aineille, on sijoitettava tiiviiseen katettuun suoja-altaaseen.
Altaan tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan nesteen suurin määrä.
Lastaus- ja purkualueet sekä ajoneuvoliikenteeseen ja pysäköintiin käytettävät alueet on eristettävä vettä läpäisemättömällä materiaalilla.
Alueelta kertyvät sade- ja sulamisvedet on johdettava hiekan- ja öljynerotuskaivojen kautta viemärissä suoja-alueen ulkopuolelle.
Rakentaminen, ojitukset ja maankaivu on tehtävä siten, ettei aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen.

Inga flytande bränslen eller andra ämnen som smutsar ner grundvattnet får löst förvaras eller lagras inom grundvattenområdet.
Alla behållare avsedda för flytande bränslen eller andra ämnen som är farliga för grundvattnets kvalitet måste placeras i en tät och täckt skyddsbassäng.
Bassängen ska ha en större volym än den största mängden vätska som lagras.
Lastnings- och lossningsområdena samt de områden som används för fordonstrafik och parkering ska isoleras med material som inte släpper igenom vatten.
Regn- och smältvatten som samlas upp från området ska ledas ut från grundvattenområdet via sand- och oljeavskiljningsbrunnar i avloppet.
Byggande, dikningar och schaktningar ska utföras, så att de inte orsakar förändringar i grundvattenkvaliteten eller bestående förändringar i grundvattnets nivå.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	19.08.2015
Kaavan nimi	002212 Ylästö 40 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	07.03.2014
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002212
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	1,6809	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]	1,6809	**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	1,6809

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Lomarakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**1,6809**	**100,0**	**6919**	**0,41**	**0,0000**	**3460**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	1,3837	82,3	6919	0,50	0,0000	3460
V yhteensä	0,2972	17,7	0		0,0000	0
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**1,6809**	**100,0**	**0**	**1,6809**	**0**

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**1,6809**	**100,0**	**6919**	**0,41**	**0,0000**	**3460**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	1,3837	82,3	6919	0,50	0,0000	3460
T	0,0000		0		-1,3837	-3459
TKT	1,3837	100,0	6919	0,50	1,3837	6919
V yhteensä	0,2972	17,7	0		0,0000	0
VP	0,0000		0		-0,0293	0
VL	0,2972	100,0	0		0,0293	0
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**1,6809**	**100,0**	**0**	**1,6809**	**0**
rvt	1,6809	100,0	0	1,6809	0

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002212
LINKOKUJA 4 – 6
40 YLÄSTÖ
LAUSUNTO JA VASTINE

Kaupunkisuunnittelu/TKA

21.3.2016

Kaupunginhallitus 26.10.2015 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosehdotuksesta nro 002212 Ylästö / Linkokuja 4 - 6.
Lausuntoja pyydettiin ja saatiin 1 kpl.

NRO 1
PÄÄKAUPUNKISEUDUN VESI OY

Lausunto

”Päijännetunneli on hyvin huomioitu asemakaavan muutosprosessissa ja nyt kun Linkopuiston rakentamisesta on luovuttu ei yhtiöllämme ole lausuttavaa asiassa.”

Vastine

–

Tarkistukset

–

34 § Asemakaavamuutos 002072 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 16 Kaivoksela / Laitilankuja 7

KA/1742/10.02.04.01/2009
HP/TLA/TKA/MJÄ/SRU/JB

Osa Laitilankujan katualueesta liitetään viereiseen tonttiin 16201-7. Kaupunki teki vuonna 2008 katualueesta haltuunottopäätöksen muodostaakseen yleisen kadun, mutta päätöksestä tehtiin oikaisuvaatimus ja päätös kumottiin. Tästä huolimatta alue siirtyi kaupungin omistukseen vuonna 2010. Tontilla sijaitseva asuinrakennus on moderni rakennuskulttuurikohde ja se suojellaan. Kadun osa, joka on tarkoitettu jalankulkuun ja jolla huoltoajo on sallittu, muutetaan merkinnöiltään nykymääräyksiä vastaavaksi.

Asemakaavan muutos koskee osaa korttelista 16201 sekä katualuetta, kaupunginosassa 16, Kaivoksela.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 16201 sekä katualuetta.

Tonttijako ja tonttijaon muutos koskee osaa korttelista 16201.

Alue sijaitsee osoitteessa Laitilankuja 7.

Kaavan hakija
Tontin omistajat Anu ja Seppo Valojärvi sekä Vantaan kaupunki.

Maanomistus
Hakijat omistavat tontin. Katualue on siirtynyt kaupungin omistukseen.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaavatyö on tehty kaupungin työnä.

Yleiskaava
Kaava-alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa tiivis ja matala asuinalue A2.

Asemakaavan muutos
Kaavamuutoksen lähtökohtana oli muuttaa tarpeettomaksi katsottu katualue tonttiin. Alun perin katualue on tarkoitettu jalankulkuyhteydeksi Kaarenmäki-nimiseen puistoon. Puistoon pääsee myös Helsingin puolen puiston kautta sekä Kaarenmäenkujaa pitkin sekä suoraan Vanhalta Kaarelantieltä. Samalla todettiin, että tontilla oleva asuinrakennus on Vantaan modernin rakennuskulttuurin 1930–1979 (Amanda Eskola 2002) kohde. Tästä syystä rakennus inventoitiin tarkemmin ja sen perusteella suojellaan. Suojellulla rakennuksella ei ole rakennusoikeutta.
Nykyisen autotallin ja talousrakennuksen kohdalle on merkitty 110 k-m² talousrakennusala.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 3.3.2010.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä tuli Vantaan Energialta ja Kaupunginmuseolta. Mielipiteet näkyvät kaavaselostuksessa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Kaavatyö kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle, mutta ei tuota asuntokerrosalaa tai rakennuspaikkoja.

Sopimus
Asemakaavaan ei liity toteuttamissopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 7.12.2015 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään, että

a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 7.12.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002072 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 16 Kaivoksela / Laitilankuja 7,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 1 ja todetaan, että hakijat Seppo ja Susanna Valojärvi maksavat muutoskustannukset (2000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (775 €), yhteensä 2775 €.

Käsittely:
Merkittiin, että jäsen Maija Vanhanen poistui yleislausekejääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Tämän §:n pöytäkirjasta tarkasti jäsen Christian Leikkainen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 20.1.–18.2.2016. Tänä aikana ei saatu yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 7.12.2015 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot.
Lausuntoja pyydettiin 2 kpl ja saatiin 1 kpl. Vantaan kaupunginmuseo huomautti, että rakennussuojelumääräykset tulee siirtää sr-merkinnän alle, näin on tehty. Suojeltavan rakennuksen nykyinen rakennusperintöluokitus on R1, inventoitu kohde on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä. Helsingin kaupunki ei antanut lausuntoa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.3.2016 § 9

Apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että
a) annetaan lausuntoon liitteenä oleva vastine,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 14.3.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002072 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 16 Kaivoksela / Laitilankuja 7.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 34

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa lausuntoon liitteenä oleva vastine, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 14.3.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002072 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 16 Kaivoksela / Laitilankuja 7.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 14.3.2016
- 002072 / Lausunto ja vastine 14.3.2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 8392 2675
kaavoitusinsinööri Mikko Järvi, puh. 8392 2701

etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö
Mikko Järvi

Katualueen liittäminen tonttiin Kaivokselassa, Laitilankuja 7

Näkymä puistosta Helsingin puolelta. Timo Kallaluoto 28.6.2014.

Asemakaavan muutoksen sekä tonttijaon ja tonttijaon muutoksen selostus, joka koskee 14.3.2016 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002072

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos
Vantaan kaupungin 16. kaupunginosa, Kaivoksela
Osa korttelia 16201 ja osa katualuetta.

Tonttijako ja tonttijaon muutos
Osa korttelia 16201.

1.2 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Alue sijaitsee osoitteessa Laitilankuja 7.

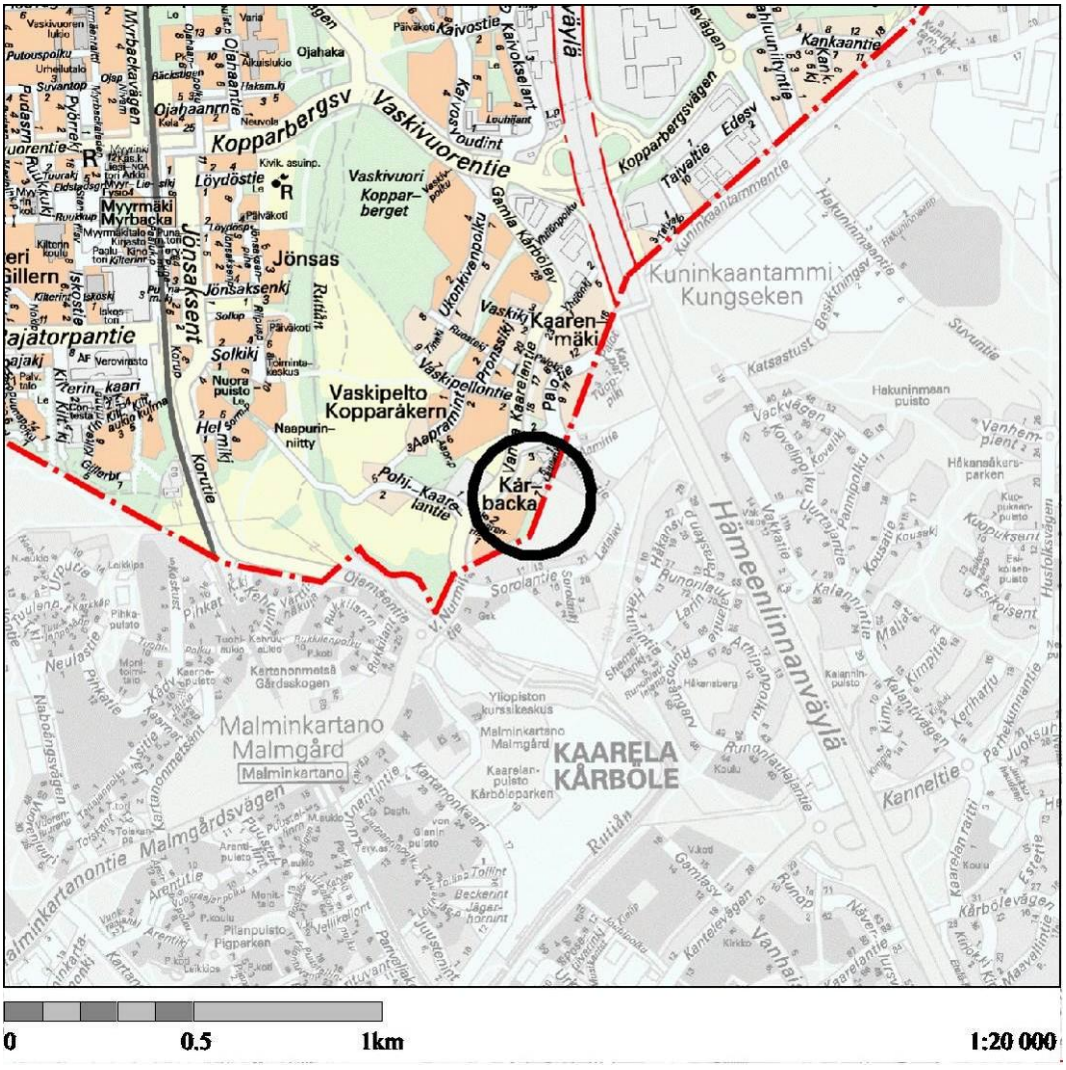

Sijaintikartta

2 TIIVISTELMÄ

Tontin omistajat osoitteessa Laitilankuja 7 ovat hakeneet asemakaavan muutosta tonttinsa editse kulkevan katualueen poistamiseksi. Kaupunki on ottanut alueen haltuunsa jalankulkukadun rakentamista varten vuonna 2008. Haltuunottopäätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen perusteella haltuunotto on peruttu, ja nyt kyseessä oleva katualue voidaan poistaa asemakaavasta tarpeettomana.

Jalankulkukatu on merkitty voimassaolevaan asemakaavaan vuodelta 1976.

Tontilla oleva asuinrakennus vuodelta 1963 kuuluu Vantaan kaupunginmuseon rakennusperintöluokituksessa luokkaan R1, inventoitu kohde on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä. Rakennus suojellaan asemakaavassa.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

Alueen yleiskuvaus

Kaavamuutosalueen tontti sijaitsee Kaarenmäessä Laitilankujan päässä kaupungin rajalla. Kaarenmäki on pieni alue joka rajautuu Vanhaan Kaarelantiehen ja Kehä II:n aluevaraukseen sekä Helsingin puolella puistoon ja pientaloalueeseen.

Rakennettu ympäristö

Samassa korttelissa on sekä kerrostalotontti, liike- ja toimistorakennusten tontti sekä teollisuustontti. Rakennuskanta on 1960- ja 1980-luvuilta. Suurin sallittu kerrosluku naapuritonteilla on II tai ½II. Rakennustehokkuus ympäröivillä tonteilla on välillä e=0.63 - e=0.75, kun se kaavamuutostontilla on e=0.11.

Luonnonympäristö

Kaavamuutoksen kohteena oleva tontti on lähes kokonaan mäen laella avokalliolla, joka jatkuu myös viereisillä tonteilla ja viheralueilla. Tontti rajautuu idässä ja osin etelässä metsäiseen lähivirkistysalueeseen (VL). Kallioisuudesta johtuen kasvillisuus on kuivaa mäntyvaltaista kangasmaastoa.

Liikenne

Laitilankuja toimii neljän tontin liittymäkatuna. Voimassaolevan kaavan mukaan kuja jatkuu jalankulkukatuna läheiselle puistoalueelle, mutta kaavamuutoksen seurauksena tästä yhteydestä luovutaan tarpeettomana. Kaarenmäki-nimiseen puistoon pääsee sekä Helsingin puistoalueen kautta, että Kaarenmäenkujaa pitkin ja suoraan Vanhalta Kaarelantieltä.
Osa Laitilankujasta on merkitty yleiselle jalankululle varatuksi katualueen osaksi, jolla huoltoajo on sallittu. Merkintä ajantasaistetaan ja muutetaan tontille ajon sallivaksi.
Kehä II:n aluevaraus kulkee lähimmillään 80 metrin päässä tontista ja alueen pääkatu Vanha Kaarelantie 30 metrin päässä.

Tekninen huolto

Kaavamuutosalue kuuluu teknisen huollon verkostojen piiriin.
Tontilla on sähkö-, vesi- ja viemärijohdot, mutta ei kaukolämpöä, koska talossa on öljylämmitys.

Ympäristöhäiriöt

Alue ei ole lentomelualuetta. Tiemelu vuoden 2005 mallinnuksen mukaan on rakentamattomalla länsiosalla tonttia tasolla 55-59dB ja osalla tonttia tasolla 50-54dB. Ennusteessa vuodelle 2030 oletetaan, että Kehä II on rakennettu Hämeenlinnanväylälle asti, jolloin melutaso nousee lähes koko tontin osalla tasolla 60-64dB.

Maanomistus

Kaavamuutosalueen omistavat muutoksen hakijat Seppo ja Anu Valojärvi.

Ilmakuva.

3.2 Suunnittelutilanne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tarkistetut tavoitteet (valtioneuvosto 13.11.2008) ovat tulleet voimaan 1.3.2009.
Alueidenkäyttötavoitteina on mm., että alueidenkäytön suunnittelussa asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Hanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Ympäristöministeriön 8.11.2006 vahvistamassa maakuntakaavassa alue on taajamatoimintojen aluetta.

Yleiskaava

Alue on yleiskaavassa matalaa ja tiivistä asuntoaluetta A2. Tällä tarkoitetaan pienkerrostaloja ja kytkettyjä pientaloja. Myös asuinympäristöön soveltuvat työtilat ovat sallittuja.

Ensimmäinen ja voimassa oleva asemakaava

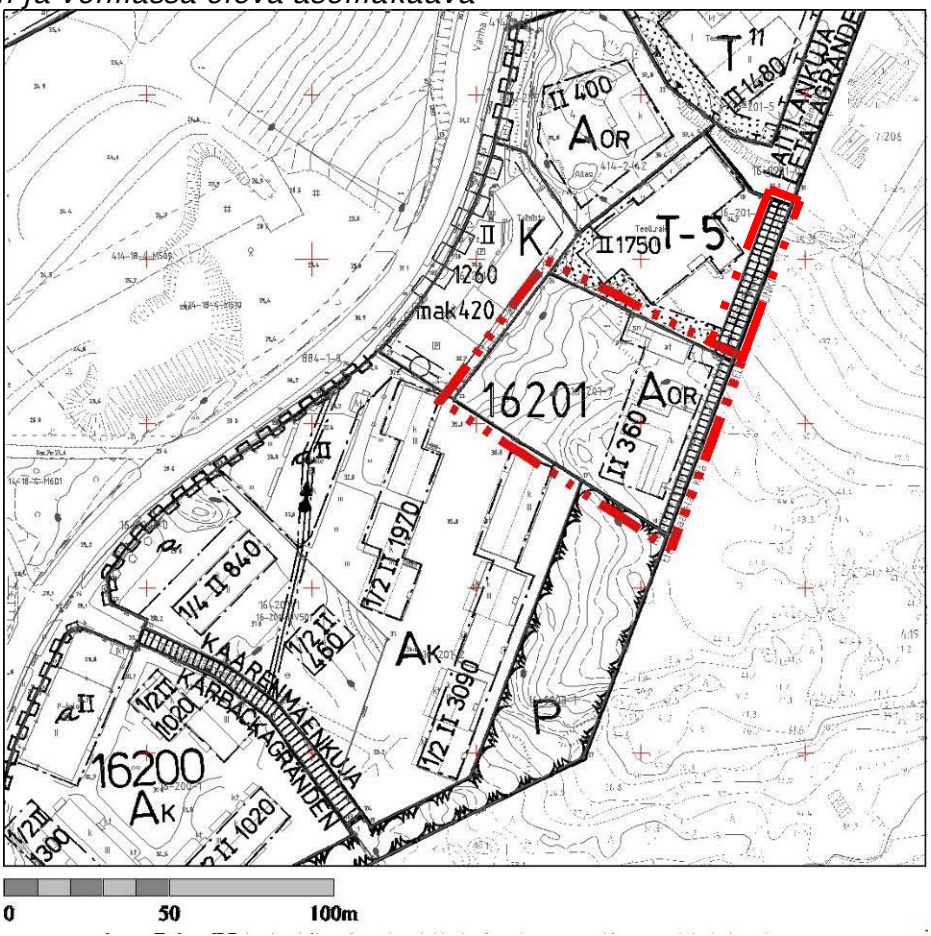

Alueen voimassa asemakaava on ensimmäinen asemakaava nro 160400 (SM 7.5.1976).

	3 metriä kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva
AOR	Rivitalojen tai erillisten pientalojen korttelialue.
II	Suurin sallittu korkeusluku
360	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä
T-5	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.
P	Puistoalue.
	Yleiselle jalankululle varattu katualueen osa, jolla huoltoajo on sallittu.

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.12.2008.

Tonttijako- ja rekisteri

Kaavamuutosalue on merkitty kiinteistörekisteriin tonttina 16201-7 sekä yleisenä katualueena 16-9901-0.

Pohjakartta

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Rakennuskiellot

Ei ole.

4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

Kaavamuutosaloite tuli muutoksen kohteena olevan tontin omistajilta sen jälkeen, kun kaupunki oli ilmoittanut 27.11.2008 (§ 643) ottavansa haltuunsa kadun rakentamista varten voimassa olevan asemakaavan mukaisen Laitilankujan katualueen, johon kuuluu tontin editse kulkeva jalankulkukatu. Kun kiinteistö lohkottiin tontiksi vuonna 2005, tämä osa jäi asemakaavan mukaisesti katualuevaraukseksi.
Tontin omistajat tekivät haltuunottopäätöksestä oikaisuvaatimuksen kaupunkisuunnittelulautakunnalle 6.12.2008. Oikaisuvaatimuksessa perusteluina haltuunoton ja jalankulkukadun toteuttamisen perumiselle esitettiin kävelytien tarpeettomuutta ja sitä, että se tulisi hyvin lähelle tontilla sijaitsevaa asuinrakennusta ja sen pääikkunoita sekä vaatisi rakennukseen olennaisesti kuuluvan muurin purkamista.
Katupäällikkö päätti kumota haltuunottopäätöksen 26.1.2009 (§ 78).
Alue on silti erehdyksessä tullut mukaan yleisen alueen lohkomiseen (nro 20080383) 30.3.2009 ja se rekisteröitiin katualueeksi 22.1.2010.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osalliset

- Hakija
- Kaava-alueen maanomistajat sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit)

- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukasym. yhdistykset
- Kaupungin viranomaiset, Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos, Kaupunginmuseo
- Uudenmaan ELY-keskus
- Elisa Oyj, Vantaan Energia Oy,
- Kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin ja postitettiin maanomistajille ja viranomaisille 3.3.2010.
Vireille tulosta ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 7.3.2010.

Mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

Mielipiteitä pyydettiin 9.4.2010 mennessä. Mielipiteitä tuli Vantaan Energialta ja kaupunginmuseolta. Pelastuslaitos ja Myyrmäen aluetoimikunta ilmoittivat, ettei heillä ole asiaan huomautettavaa.

1) Vantaan Energia Oy 29.3.2010
   Kaavamuutosalueella sijaitsevat Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n pienjänniteverkko. Mikäli näitä johtoja, putkea ja muuntajaa pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

2) Kaupunginmuseo, arkkitehti Jaana Moberg 16.4.2010
   Tontilla Laitilankuja 7 on merkittävä moderni rakennuskulttuurikohde ja esittäisin sen suojelua kaavassa.
   Rakennuksen suojeluluokitus on viime vuonna tarkistettu ja on tällä hetkellä A1.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Kaavoituksesta vastaa aluearkkitehti Timo Kallaluoto. Asemakaavamuutoksen laati kaavoitusinsinööri Mikko Järvi. Kaavakartan piirsi suunnitteluavustaja Marko Hoffren.

Asemakaavamuutoksen tavoitteet

Kaavamuutoksen tavoitteena on saada asemakaava ajan tasalle katuyhteyden osalta. Voimassa olevassa asemakaavassa merkitty yleiselle jalankululle varattu katualue ei ole tarpeellinen. Alun perin katuyhteydellä on ilmeisesti haluttu osoittaa kulkuyhteys viereiseen puistoon Vantaan kaupungin alueelta. Kulkuyhteys on kuitenkin toteutettu etelämpänä Kaarenmäenkujan ja vieressä Helsingin puolella on metsää jossa kulkee polkuja.
Toisaalta kadunpätkän rakentaminen edellyttäisi tontin suojeltavaksi esitettyyn rakennukseen olennaisesti liittyvän muurin purkamista. Myös rakennuksen pääikkunat jäisivät vain noin metrin etäisyydelle katualueesta.

Tontilla sijaitseva vuonna 1963 valmistunut arkkitehti Kalevi Ruokosuon suunnittelema asuinrakennus on mainittu Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-1979 –inventointiraportissa (Amanda Eskola 2002), jossa se on arvotettu potentiaaliseksi suojelukohteeksi luokkaan A2.

Nykyinen Vantaan kaupunginmuseon rakennusperintöluokitus on R1, inventoitu kohde on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä. Rakennus suojellaan asemakaavassa.

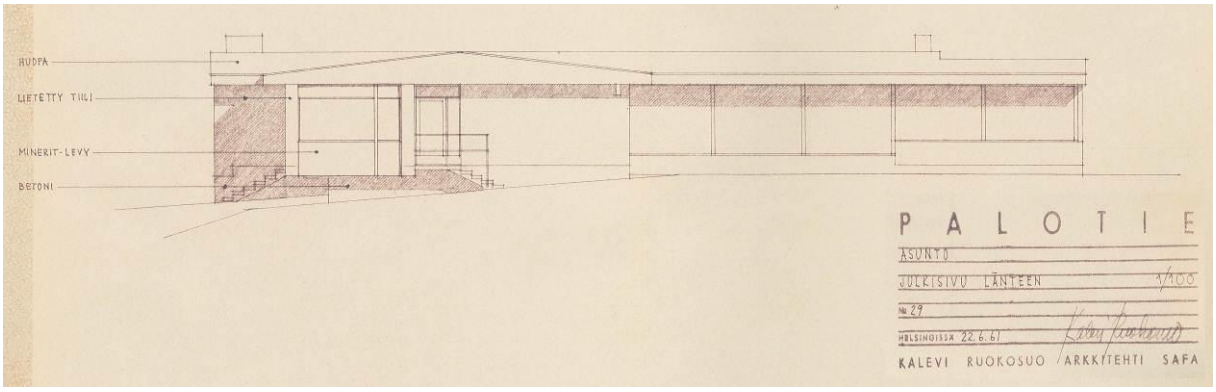

Rakennusluvan julkisivupiirros. Kalevi Ruokosuo 22.6.1961.

Vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Asemakaavamuutos ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Vertailu maakuntakaavaan

Alueen käyttö on maakuntakaavan mukaista.

Vertailu yleiskaavaan

Alue on voimassa olevassa yleiskaavassa matalaa ja tiivistä asuntoaluetta (A2).

Vertailu voimassa olevaan asemakaavaan

Voimassa olevassa asemakaavassa 160400 (SM 7.5.1976) tontti on rivitalojen tai erillisten pientalojen korttelialue (AOR). Rakennusoikeus on annettu lukuna suhteellisen tehokkuusluvun e sijaan.
Ehdotuksen mukaisessa ratkaisussa nykyinen rakennus on suojeltu, joten sillä ei ole rakennusoikeutta. Nykyisen autotallin ja saunan kohdalla on rakennusala ja 110 k-m² rakennusoikeus talousrakennukselle.

Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehtoja ei ole etsitty. Kaavamuutoksen tekemättä jättäminen mahdollistaisi rakennustaiteellisesti merkittävän rakennuksen purkamisen ja rakennusoikeuden käyttämisen esimerkiksi rivitalolle. Tällöin myös katualue jäisi kaavaan ja ratkaisu sen tarpeellisuudesta tulisi päättää uudestaan.

5. ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN KUVAUS

Kaavamuutoksen vaikutukset

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Nykytilanne säilyy. Kaavamuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta rakennettuun ympäristöön.

Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavamuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta luonnonympäristöön.

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Asemakaava voidaan toteuttaa heti, kun kaava on saanut lainvoiman.
Kaupunki luovuttaa takaisin haltuunottamansa katualueen, joka tontin lohkomisen yhteydessä liitetään muodostettavaan tonttiin 8.

Vantaa 14.3.2016

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu

Timo Kallaluoto
aluearkkitehti

Mikko Järvi
kaavoitusinsinööri

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	24.09.2015
Kaavan nimi	002072 Kaivoksela 16 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	03.03.2010
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002072
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,3858	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,3858

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,3858**	**100,0**	**110**	**0,03**	**0,0000**	**-250**
A yhteensä	0,3553	92,1	110	0,03	0,0167	-250
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0305	7,9	0		-0,0167	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä	**1**	**280**	**1**	**280**

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,3858**	**100,0**	**110**	**0,03**	**0,0000**	**-250**
A yhteensä	0,3553	92,1	110	0,03	0,0167	-250
A	0,3553	100,0	110	0,03	0,3553	110
AOR	0,0000		0		-0,3386	-360
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0305	7,9	0		-0,0167	0
Kev.liik.kadut	0,0305	100,0	0		-0,0167	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä	**1**	**280**	**1**	**280**
Asemakaava	1	280	1	280

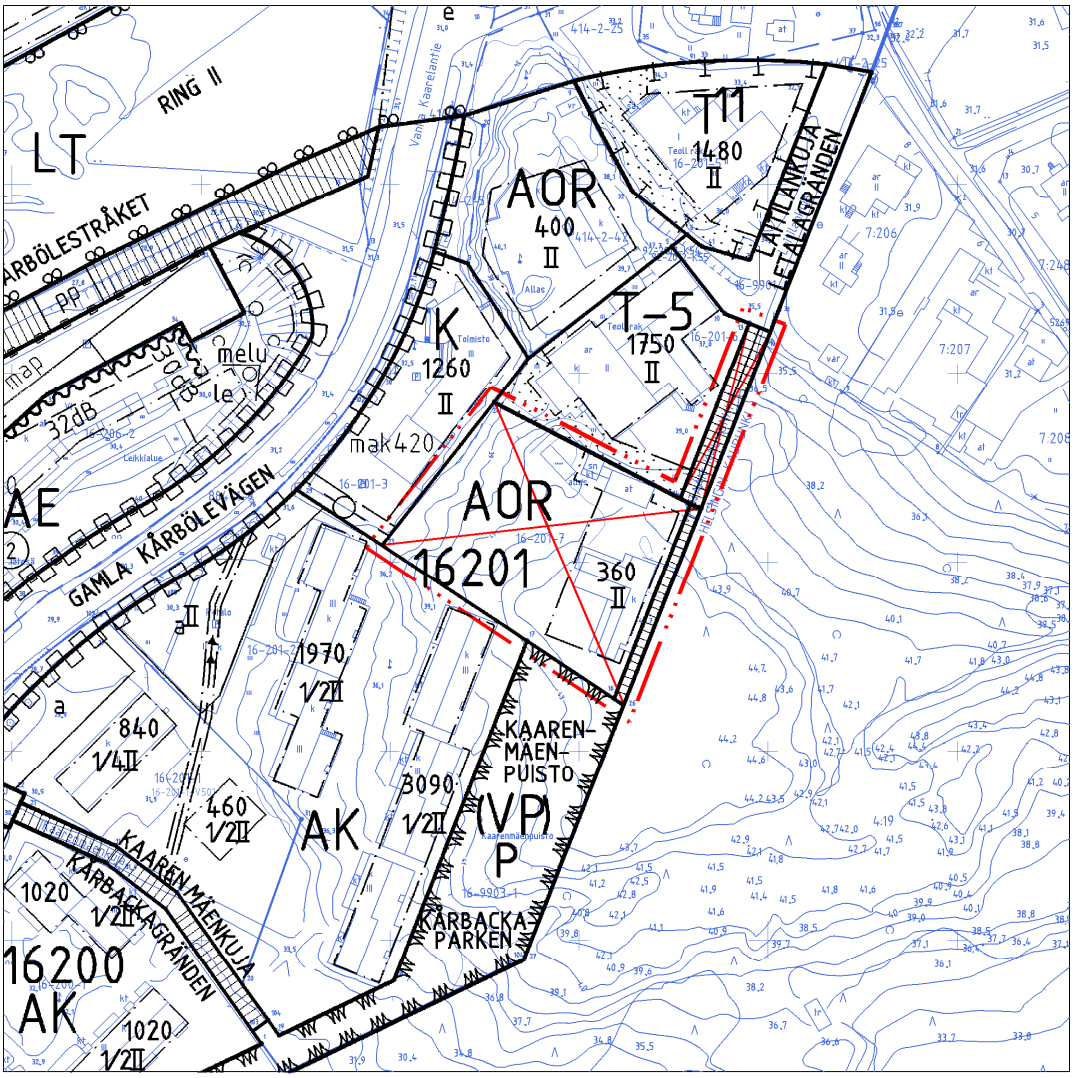
RING II
LT
ÅRBÖLESTRÅKET
pp
melu
32dB
Tie
AE
GAMLA KÅRBÖLEVÄGEN
mak420
AOR
400
II
T11
1480
II
LÄTTLANKOJA
LETALAGRÄNDEN
T-5
1750
II
K
1260
II
AOR
16201
360
II
1970
V2II
840
V4II
460
V2II
AK
3090
V2II
KAAREN-
MÄEN-
PUISTO
(VP)
P
KÅRBACKA-
PARKEN
KAARENMÄENKUJA
KÅRBACKAGRÄNDEN
1020
V2II
16200
AK
1020
V2II
POISTETTAVAT MERKINNÄT
0
50
100m

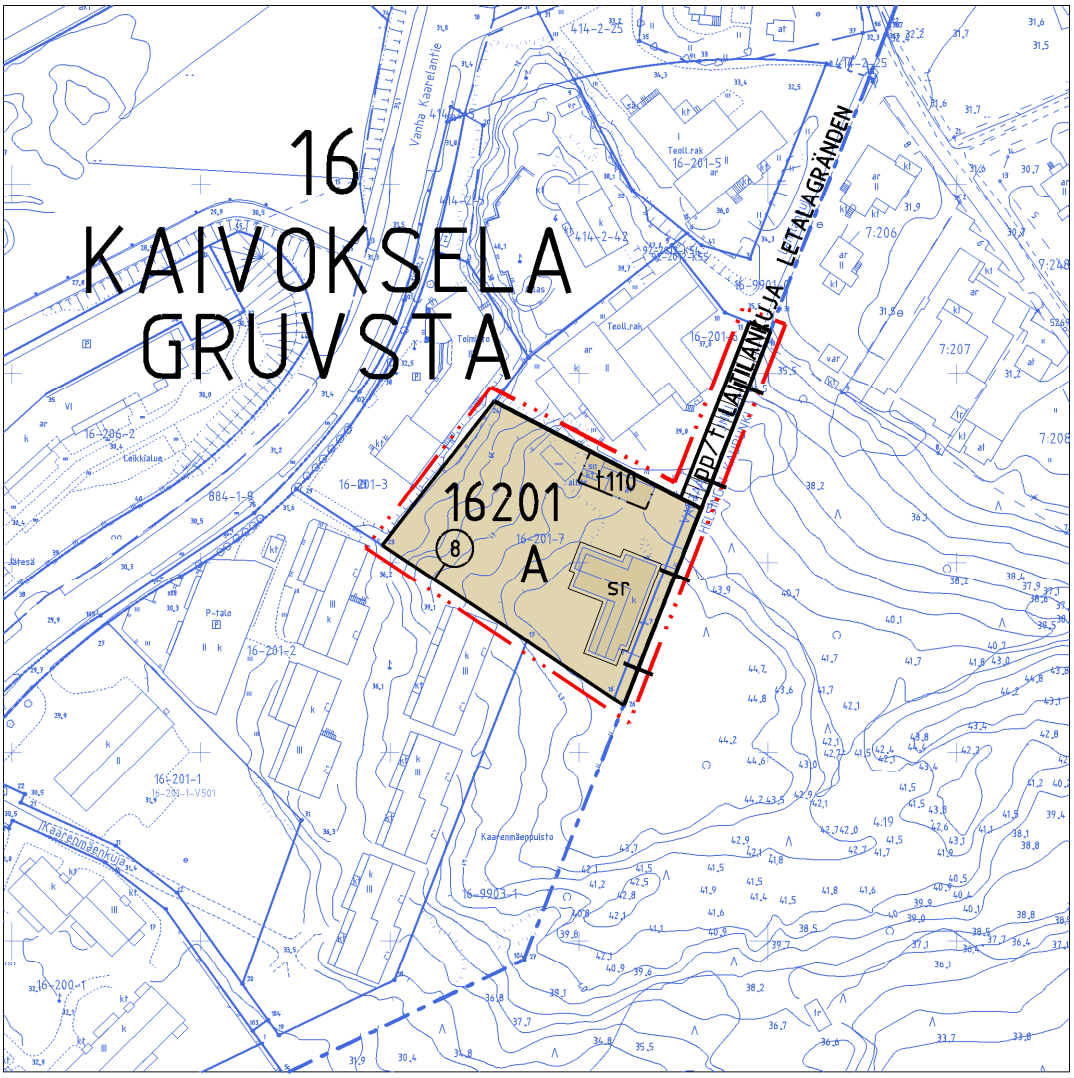

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

0 50 100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002072	14.03.2016	682492-93

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 16

KAIVOKSELA

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 16201 ja katualuetta.

Tonttijako
Osa korttelia 16201.

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 16201.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 16

GRUVSTA

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 16201 och gatuområde.

Tomtindelning
Del av kvarteret 16201.

Ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 16201.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
A	Asuinrakennusten korttelialue. Autopaikkojen vähimmäismäärä on 2 autopaikkaa / asunto.	Kvartersområde för bostadshus. Minimiantalet bilplatser är 2 bilplats / bostad.
— + —	Kaupunginosan raja.	Stadsdelsgräns.
———	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
— · — · —	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
⑧	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
— x — x —	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
16	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
KAIVO	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
16201	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
LAITILANKUJA	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
110	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
t	Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksen.	Byggnadsyta där ekonomibyggnad får placeras.
pp/t	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla tontille ajo on sallittu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata där infart till tomt är tillåten.
sr	Suojeltava rakennus. Tontilla on rakennustaiteellisesti merkittävä suojeltava asuinrakennus muureineen. Rakennusta ja muureja ei saa purkaa eikä niille saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka vaarantavat edellä mainittujen arvojen säilymisen. Korjaus-, muutos- ja lisärakentamistoimenpiteille on hankittava paikallisen museoviranomaisen lausunto.	Byggnad som bör skyddas. På tomten finns en arkitektoniskt betydelsefull bostadsbyggnad med murar som ska skyddas. Byggnaden och murar får inte rivas och inga sådana reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsarbeten får utgöras som riskerar bevarandet av de ovan nämnda värdena. För reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsåtgärder ska lokal museimyndighetens utlåtande inhämtas.
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002072
LAITILANKUJA 7
16. KAIVOKSELA
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu/TKA, MJÄ

14.3.2016

Kaupunkisuunnittelulautakunta 7.12.2015 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosehdotuksesta nro 002072 / Laitilankuja 7, Kaivoksela. Lausuntoja pyydettiin 2 ja saatiin 1 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1 VANTAAN KAUPUNGINMUSEO	Vantaan kaupunginmuseo on esittänyt asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa mielipiteensä rakennuksen suojelusta (16.4.2010). Rakennuksen kohdistuva suojelumääräys on liitetty kaavaehdotuksessa korttelialueen A-merkinnän alle. Suojelumääräys tulisi liittää rakennuksen sr-merkintään.	Rakennussuojelumääräys siirretään sr-merkinnän alle.
NRO 2 HELSINGIN KAUPUNKI	Lausuntoa ei saatu.	–

NRO 1
VANTAAN KAUPUNGINMUSEO

Lausunto:

Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa asemakaavasta nro 002072. Kaupunginmuseo lausuu asiasta rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Kaavatyön tarkoituksena on poistaa voimassa olevasta asemakaavasta yleiselle jalankululle varattu katualue tarpeettomana ja liittää se Laitilankuja 7 tonttiin. Samalla suojellaan tontilla oleva Kalevi Ruokosuon suunnittelema asuinrakennus vuodelta 1963.

Vantaan kaupunginmuseo on esittänyt asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa mielipiteensä rakennuksen suojelusta (16.4.2010). Rakennuksen kohdistuva suojelumääräys on liitetty kaavaehdotuksessa korttelialueen A-merkinnän alle. Suojelumääräys tulisi liittää rakennuksen sr-merkintään.

Kaava-alueella ei sijaitse arkeologisia kohteita.

Vastine:

Suojelumääräykset siirretään sr-merkinnän alle.
Suojeltavan rakennuksen nykyinen rakennusperintöluokitus on R1, inventoitu kohde on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä.

Tarkistukset:

Rakennussuojelumääräys siirretään sr-merkinnän alle.

35 § **Aviapolis Kaavarunko 052200**

VD/6013/10.02.03/2014
HP/TLA/MSI/MHÄ/SRU/JB

Aviapolis on seudun voimakkaimmin kasvava työpaikka-alue, jonka kehittämiseen Vantaan kaupunki on sitoutunut. Kasvun ja kehityksen varmistamiseksi Veromiehen kaupunginosaan on laadittu yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa yleiskaavaa täsmentävä, asemakaavoitusta ja hankkeita ohjaava kaavarunko. Kaavarungossa esitetään, että nykyisestä työpaikka-alueesta rakentuu tulevina vuosikymmeninä monipuolinen keskusta-alue, jossa työnteko, asuminen, palvelut ja virkistys yhdistyvät. Kaavarungon hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Kaavarungon laadinta käynnistyi 2013. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi lähtökohdat, vision ja tavoitteet kokouksessaan 18.8.2014 (§ 17). Kaupunginhallitus päätti 24.8.2015 (§ 35) asettaa kaavarunkoluonnoksen nähtäville sekä kaupunkisuunnittelua pyytämään tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus päätti pidentää rakennuskieltoa osalla suunnittelualuetta asemakaavojen laatimiseksi 26.10.2015 (§ 35) 29.10.2017 asti.

Kaavarungon visiona on houkutteleva ja kestävä mahdollisuuksien kaupunki. Suunnittelutyössä tavoitteista merkittävimmäksi on noussut käveltävä korttelikaupunki, johon kaavarunkoratkaisu tukeutuu. Kaavarunko mahdollistaa uusien asuntojen rakentamisen kahdellekymmenelle tuhannelle uudelle vantaalaiselle ja kymmenien tuhansien uusien työpaikkojen sijoittumisen alueelle.

Merkittävä osa suunnittelualueesta on osoitettu sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueeksi, mistä kehittyy tulevaisuudessa alueen tiivis ydin. Aerolan ja Virkamiehen puolelle on esitetty asuntovaltaisempia alueita, jotka rajautuvat irti pääväylistä työpaikka-alueilla. Julkiset palvelut sijoittuvat asumisen yhteyteen kytkeytyen virkistysalueisiin ja hyvän saavutettavuuden tarjoaviin joukkoliikenteen pääreitteihin. Kokonaisuudessaan palveluiden painopisteeksi on määritelty aseman ja Pakkalan puoleiset keskustakorttelit yhdistävä ns. kiinnostavuuden kehä. Kaavarunko ohjaa jatkosuunnittelua erityisesti myös kaupunkiympäristön muodostamisen osalta.

Ehdotusvaiheessa kaavarungosta on laadittu vaikutusten arviointi ja tehty lausuntoihin liittyen tarkentavia täydennyksiä mm. lentomeluun liittyviä lisäselvityksillä. Lisäksi suunnitelmaratkaisua on tarkasteltu liikenneselvityksessä, joka sisältää myös liikenne-ennusteen. Näiden pohjalta saatiin käyntiin myös jatkosuunnittelussa tarvittava meluselvitys, joka on vielä luonnos. Sekä vaikutusten arviointien että lisäselvitysten aineistoa on viety suunnitelman nettisivuille http://www.vantaa.fi/aviapoliksen_kaavarunko.

Vaikka kaavarunko ei ole MRL:n mukainen virallinen suunnittelutaso, toimii nyt laadittu kaavarunko yleiskaavatasoisena selvityksenä ja tarkasteluna laadittaessa alueen asemakaavoja ja muutettaessa yleiskaavaa. Kaavarungossa esitetään toteuttamisohjelman laatimista alueelle kaavarungon tultua hyväksytyksi. Toteuttamisohjelma kattaa alueen lyhyen ja pitkän aikavälin kehittämistoimenpiteet.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.3.2016 § 8

Apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hyväksytään jatkosuunnittelun pohjaksi 14.3.2016 päivätty Aviapolis kaavarunko 052200.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 21.3.2016 § 35

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi jatkosuunnittelun pohjaksi 14.3.2016 päivätty Aviapolis kaavarunko 052200.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Raportti, Aviapolis kaavarunko 052200
- 052200 / Lausunnot ja vastineet 14.3.2016
- 052200 / Mielipide ja vastine 14.3.2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, puh. 09 839 22745
asemakaavasuunnittelija Merja Häsänen, puh. 09 839 22127
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

052200

AVIAPOLIS

–KAAVARUNKO

Vantaa

Tulin. Näin. Jäin.

14.3.2016

Vantaan kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
Yleiskaavoitus
Kielotie 28
01300 Vantaa

Tekijät
Mari Siivola
Merja Häsänen
Sakari Jäppinen
Anne Mäkynen
Joni Heikkola
Ritva-Leena Kujala

Taitto
Kari Tervo

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ 4
1 **JOHDANTO** 6
2 **TAUSTAA** 7

3 **SUUNNITTELUALUE NYT** 8
3.1 Alueen yleiskuvaus 8
3.2 Maisemarakenne ja luonto 10
3.3 Viherrakenne ja virkistys 12
3.4 Rakennettu ympäristö ja maankäyttö 13
3.4.1 Rakennettu kulttuuriympäristö 14
3.5 Maanomistus 16
3.6 Liikenne 16
3.6.1 Lentoliikenne 16
3.6.2 Tieliikenne 17
3.6.3 Pysäköinti 17
3.6.4 Joukkoliikenne 17
3.6.5 Jalankulku ja pyöräily 18
3.7 Vesihuolto ja hulevedet 18
3.7.1 Vesihuoltoverkosto 18
3.7.2 Hulevesiverkosto 19
3.8 Ympäristöhäiriöt 19
3.8.1 Lento- ja tiemelu 19
3.8.2 Ilmanlaatu 21
3.8.3 Vaarallisia aineita käsittelevät laitokset 22
3.8.4 Pilaantuneet maat 22

4 **SUUNNITELMA JA STRATEGIAT** 23
4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 23
4.2 Seudulliset ohjelmat ja suunnitelmat 24
4.2.1 Maakuntaohjelma ja maakuntakaava 24
4.2.2 Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma ja liikennejärjestelmäsuunnitelma 25
4.3 Kaupungin strategiat ja ohjelmat 25
4.4 Yleiskaava 26
4.5 Asemakaavatilanne & rakennuskielto 26

5 **VISIO JA TAVOITTEET** 27

6 **SUUNNITELMA** 28
6.1 Käveltävä korttelikaupunki 28
6.2 Mitoituksen ja mittakaavan muutos 29
6.3 Kehien kaupunki 31
6.3.1 Elinkeinojen kehä ympäröi sekoittunutta ydintä 31
6.3.2 Puistokehä nivoo yhteen puistot ja reitit 34
6.3.3 Hulevesien hallinta 39
6.3.4 Liikkumisen uudet kehät 39
6.3.5 Kiinnostavuuden kehä yhdistää kaupan, palvelut . . . 44

7 **KAAVARUNKOKARTTA, MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET** 49

8 **KAAVARUNGON LAADINTA** 52

9 **VAIKUTUSTEN ARVIOINTI** 54
9.1 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen 54
9.2 Vaikutukset liikenteeseen ja liikkumiseen 55
9.3 Vaikutukset luontoon ja virkistykseen 55
9.4 Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriympäristöön 57
9.5 Vaikutukset asukkaisiin, elinympäristöön ja palveluihin 57
9.6 Vaikutukset elinkeinoihin ja talouteen 59
9.7 Vaikutukset ilmastoon 60

10 **TOTEUTTAMINEN** 62
11 **LÄHDELUETTELO** 63

TIIVISTELMÄ

Aviapoliksen kaavarungossa esitetään uudet kehittämisperiaatteet lentoaseman etelä-puoliselle Veromiehen alueelle. Nykyistä työpaikka-aluetta kehitetään jatkossa monipuolisena työnteon, asumisen, palvelujen ja virkistyksen kaupunkina. Ensimmäiset urbaanit ja viihtyisät korttelialueet valmistuvat vuoteen 2020 mennessä. Kokonaisuudessaan muutos kestää vuosikymmeniä.

Vantaan maankäyttöä ohjaava yleiskaava mahdollistaa sekoittuneen kaupunkirakenteen rakentumisen Lentoasemantien itäpuolelle. Kaavarungossa esitetään asumista ja tehokkaita työpaikkatoimintoja myös Lentoasemantien länsipuolelle, uuden Kehäradan välittömään läheisyyteen.

Kaavarungon keskeinen ohjausvaikutus koskee kaupungin muotoa. Nykyinen suurimittakaavainen korttelirakenne muuttuu pienipiirteisemmäksi käveltäväksi korttelikaupungiksi. Korttelitehokkuuksien tulee olla vantaalaisittain suurehkoja ja katuympäristön ilmeeltään urbaania. Tehokkuuden ja tiheän katuverkoston vastapariksi rakentuu kaupunkimainen viherrakenne, joka koostuu pienistä korttelipuistoista, vihreistä sisäpihoista, katupuista sekä muutamasta laajasta puistoalueesta. Koko alue tukeutuu joukkoliikenteen runkolinjoihin ja katuympäristö suunnitellaan jalankulkijan mittakaavaan. Pysäköinti ohjataan pääasiassa pysäköintilaitoksiin.

Alueen keskeiset toiminnot sidotaan niin kutsutun kiinnostavuuden kehän yhteyteen, jolloin ne sijaitsevat keskeisesti ja ovat helposti saavutettavissa. Kiinnostavuuden kehän varrelle sijoittuvat niin suurimmat palvelut, kauppa kuin joukkoliikenteen runkopysäkit. Alueen keskeisiin visuaalisiin ja toiminnallisiin solmukohtiin edellytetään laadukkaita toteutuksia.

Kaavarunko ohjaa alueen asemakaavoitusta määrittäen alueen kehityssuunnan ja osoittaen yleispiirteiset maankäytön ratkaisut. Kaavarunko täsmentyy tarkemmassa suunnittelussa.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

Aviapolismikseri

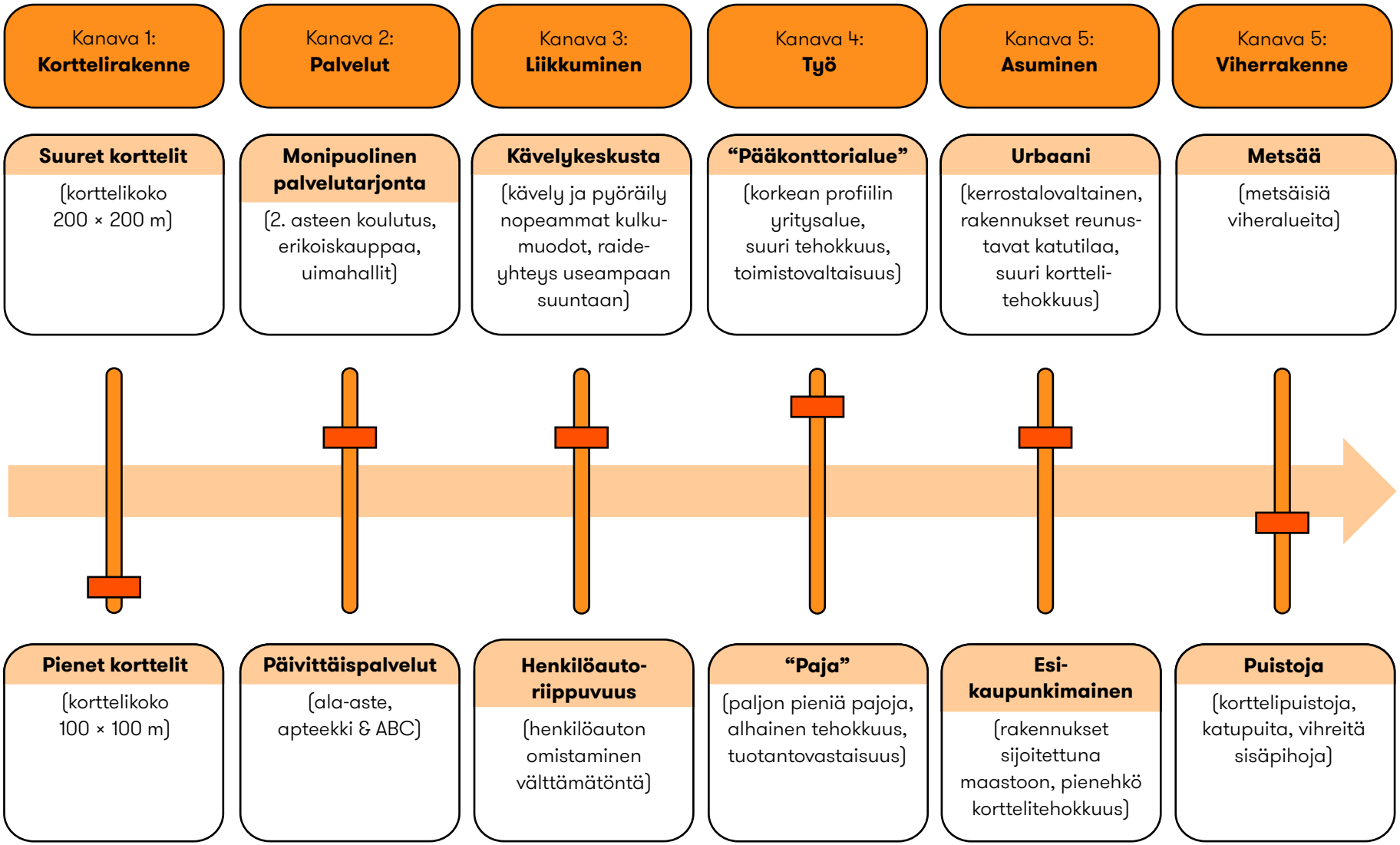

1 JOHDANTO

Aviapolis on seudun voimakkaimmin kasvava kansainvälinen työpaikka-alue, jonka kehittämiseen Vantaan kaupunki on sitoutunut. Aviapoliksen keskus rakentuu tulevina vuosikymmeninä lentoaseman viereen: Kehäradan uuden Aviapolis-aseman ja Pakkalan keskuksen yhteyteen Veromieheen.

Kasvun ja kehittymisen varmistamiseksi alueelle on laadittu yhteistyössä alueen toimijoiden ja kaupungin eri toimialojen kanssa yleiskaavaa täsmentävä, asemakaavoitusta ja hankkeita ohjaava kaavarunko. Kaavarungon hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Kaavarungon visio ”houkutteleva ja kestävä mahdollisuuksien lentokenttäkaupunki, joka elää ympäri vuorokauden” sekä työtä ohjaavat kuusi tavoitetta hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.8.2015. Tavoitteista suunnittelutyössä merkittävimmäksi on noussut käveltävä korttelikaupunki. Aviapolis mahdollistaa 60 000 työpaikan sijoittumisen alueelle sekä elämisen ja asumisen kaupunginosan rakentumisen 20 000 asukkaalle.

Kaavarunko ohjaa tulevaa, mutta antaa myös joustoa uusille ideoille, mitä emme vielä osaa edes arvata. Alue on suuri ja rakentuu kauan. Uusi ja roso mahtuvat rinnakkain antaen Aviapolikselle sen ihan ikioman ilmeen. Aviapoliksessa on lupa irrotella ja tehdä asioita erilailla. Samalla on tärkeää heti alusta asti tehdä hyvää ympäristöä, koska mielikuva alueesta luodaan ensimmäisillä suunnitelmilla ja hankkeilla. Ei hukata tätä ainutlaatuista mahdollisuutta!

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

2 TAUSTAA

Aviapoliksen kehitys liittyy globaalisti tunnistettuun aerotropolis-ilmiöön. Tällä tarkoitetaan lentokentän ympärille kehittyvää monipuolista lentokenttäkaupunkia, jonka taloudellisena moottorina toimii lentokenttä. Aerotropolis-käsitteen kehittäneen professori John D. Kasardan mukaan tulevaisuuden urbaanit keskusta-alueet kehittyvät vilkkaiden lentoasemien ympärille samaan tapaan kuin nykyiset keskustat ovat kehittyneet vilkkaiden rautatieasemien ympärille. Maailmanlaajuisesti on todettavissa, että mm. rahoitus- ja vakuutusyritykset siirtyvät mieluusti lentokenttien läheisyyteen.

Kasarda on luokitellut Helsinki-Vantaan lentokentän maailman yli 80 lentokenttäkaupungin (Airport City) ja aerotropoliksen joukkoon. Pohjoismaisista lentokentistä myös Tukholman Arlanda ja Oslon Gardermoen ovat tässä ryhmässä. Kasarda väittää, että kaupungit, joilla on tehokkaimmat lentokentät hyvien paikallisliikenteen yhteyksien äärellä sekä kenttien lähellä yritystoimintaan painottuvaa maankäyttöä, tulevat globaalisti olemaan kaikkein kilpailukykyisimpiä.

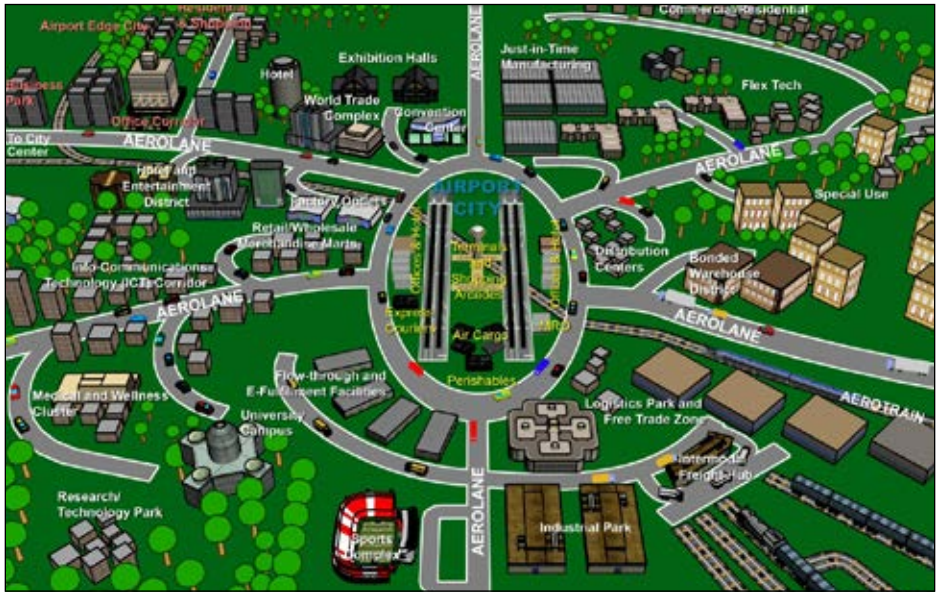

Kaavio Aerotropoliksen toimintojen sijoittumisesta. Aerotropoliksen ytimenä on lentokenttäkaupunki, siitä lähtevine väylineen ja lentokentän läheisyyttä hyödyntävine toimijoineen ja asuinalueineen.

3 SUUNNITTELUALUE NYT

3.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualueena on Veromiehen kaupunginosa, jota rajaa idässä Tuusulanväylä, etelässä Kehä III, idässä Osumapuisto ja pohjoisessa lentokenttäalue. Suunnittelualue on kooltaan noin 3,5 km^2 mikä vastaa laajaa Tikkurilan keskustaa, neljäsosaa Helsingin kantakaupungista tai lähes koko Leppävaaran aluetta.

Asemanseutu

Aviapolis-aseman eteläisen ja pohjoisen sisäänkäynnin kortteleissa rakentaminen on täydessä vauhdissa, vaikka maisema näyttääkin tällä hetkellä osin ”kuumaisemalta”, osin umpimetsältä. Alueelle rakennetaan hotelleja, toimistoja, asuintaloja, palveluja ja puistoja. Joukkoliikenteen solmukohta, bussiterminaali, syntyy eteläisen sisäänkäynnin viereen. Asemanseudulla toimii myös Ilmailumuseo.

Virkamies

Lentoasemantien länsipuoli on pääasiassa suurten teollisuus-, logistiikka- ja varastohallien sekä laajojen asvalttipintojen maisemaa. Lähinnä Aviapoliksen asemaa on myös Plootukallion metsäinen viheralue. Virkamiehen länsi- ja luoteislaita ovat yli 55 dB:n lentomelun aluetta.

Suunnittelualue.

Pyttisbergetin metsä

Alueen korkein mäki on Pyttisberget, jonka ympärillä kasvaa metsää. Pyttisbergetin länsipuolella, Lentoasemantien varrella on Technopoliksen toimistokokonaisuus ja kävelysilta asemalle. Metsäalueen etelälaidalla ovat Veromiehen ainoat asuintalot, joista tunnetuimmat ovat Alvar Aallon suunnittelemia.

Kehä III:n varsi

Kehä III:n varteen on rakennettu 2000-luvulla toimistorakennuksia, joissa toimii enimmäkseen kansainvälisiä yrityksiä. Toimistoalue sijaitsee erittäin näkyvällä paikalla ja on helposti saavutettavissa henkilöautolla.

Tuusulanväylän varsi

Tuusulanväylän länsireunalle on sijoittunut pääasiassa teollisuutta ja varastotoimintaa, mistä kulttuurihistoriallisesti edustavimmat esimerkit ovat vanhat, punatiiliset Auramon sekä Wihurin ja Wiiman rakennukset. Uudemman kerrostuman tuovat autoliikkeiden liikerakennukset.

Lentoaseman lähialue

Lähinnä lentoasemaa olevalla alueella sijaitsee muun muassa Finnairin pääkonttori. Alueella on myös lentoaseman pysäköintialueita. Osin alue on rakentamatonta ja metsää.

Veromiehen sisin

Veromiehen keskiosa on tieliikennemelun suhteen hiljaisimpia alueita, eikä lentomelukaan häiritse. Tikkurilantien eteläpuolella sijaitsevat alueen identiteettirakennukset, kaarikattoiset ns. Huberin hallit, sekä uudempia hallirakennuksia. Tikkurilantien molemmin puolin on myös laajoja rakentamattomia alueita. Vantaan ammattioppilaitos Varian toimipiste sijaitsee Tikkurilantien pohjoispuolella ja ilmailualan koulutuskeskus Pyhtäänkorventiellä.

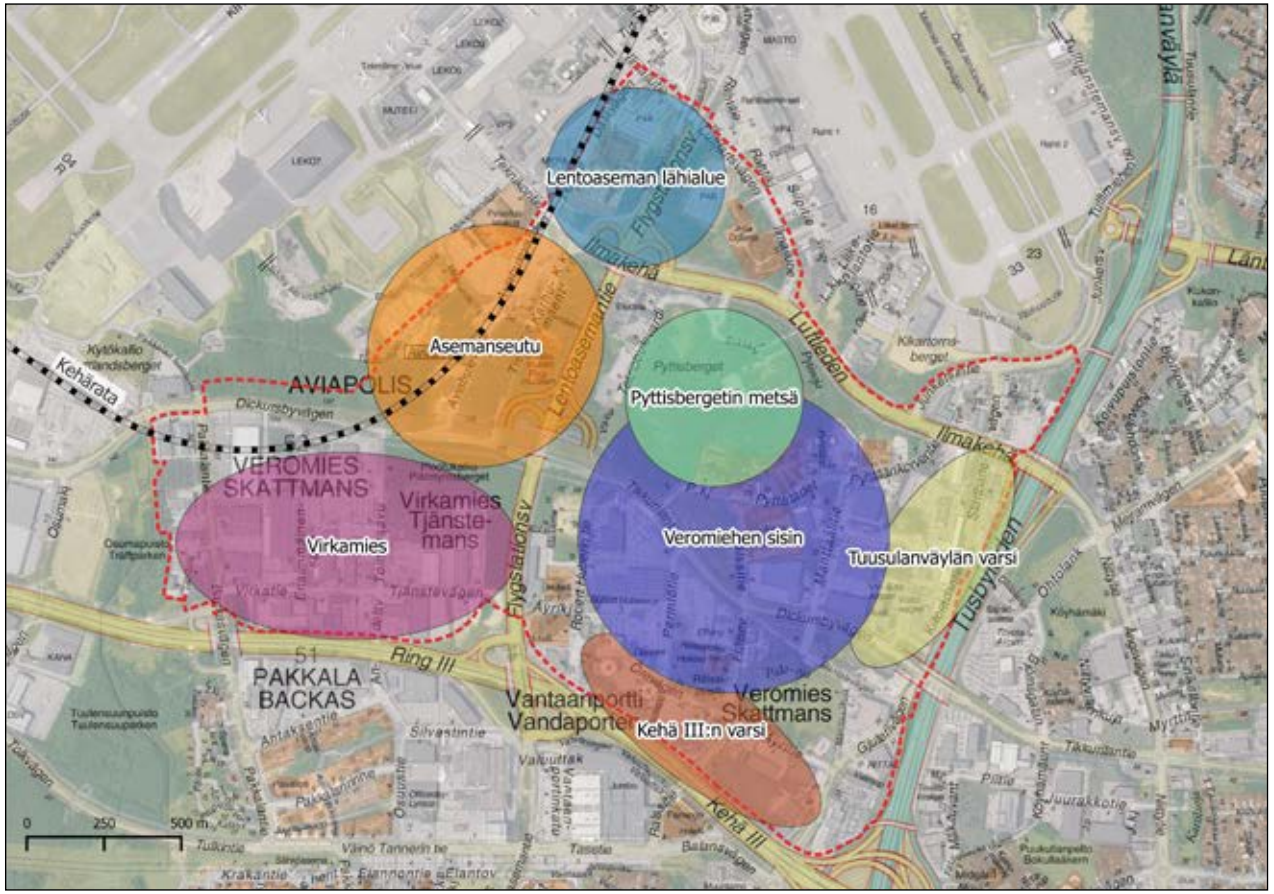

Toiminnalliset solmukohdat sijoittuvat nykyisellään Jumbon ja Kehä III:n toimistojen läheisyyteen sekä asemanseudulle. Suunnittelualueelta erottuu selkeitä erityyppisiä kokonaisuuksia.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

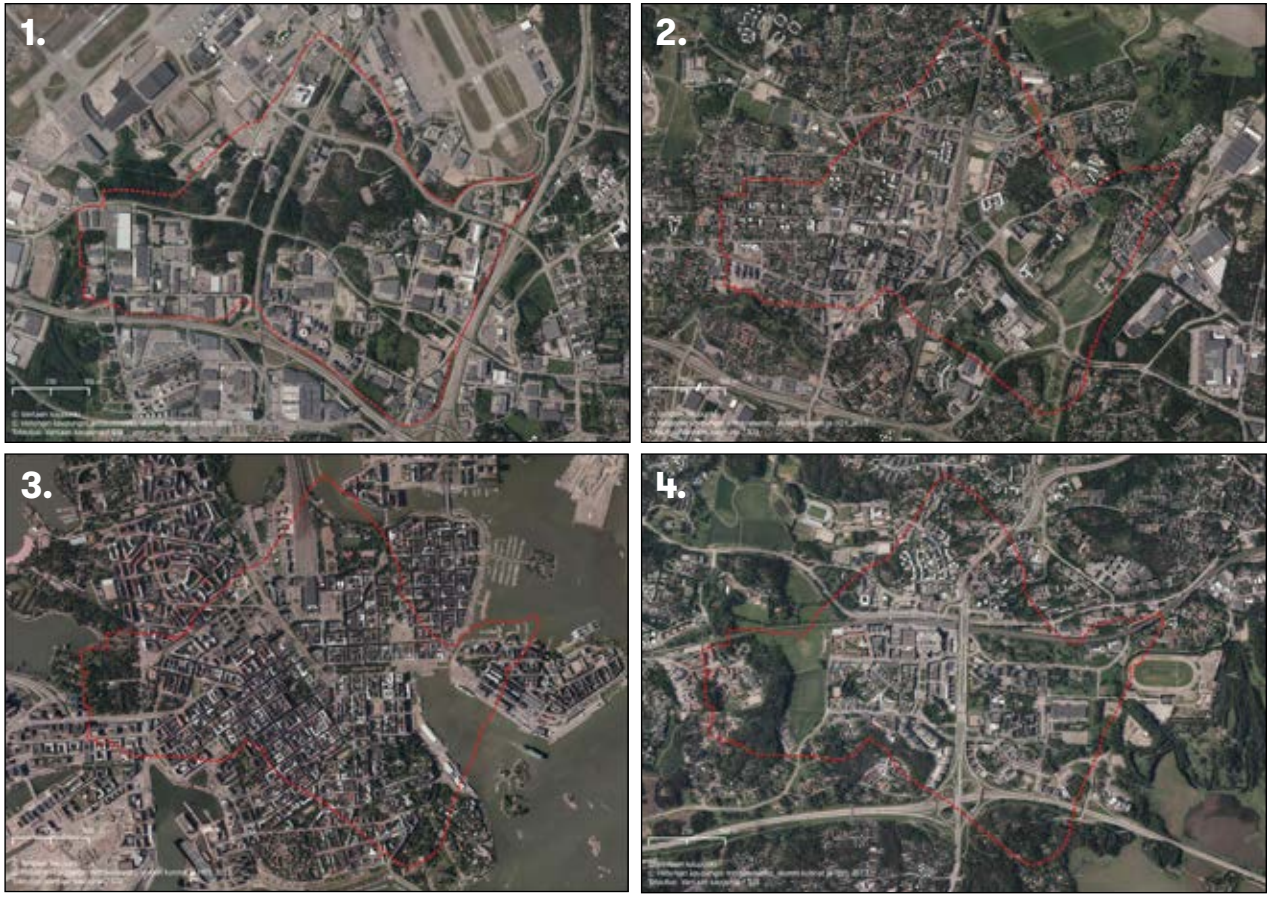

Suunnittelualue on kooltaan suuri, noin 3,5 km². Suunnittelualueen (1.) kokoa on havainnollistettu suhteessa Tikkurilaan (2.), Helsingin keskustaan (3.) ja Leppävaaraan (4.).

3.2 Maisemarakenne ja luonto

Aviapoliksen kaavarungon alue sijoittuu laajan reunamuodostumaselänteen ja laajan savitasangon saumaan. Lentokenttä ja suunnittelualueen pohjoisosa sijoittuvat selänteelle, jonka pohjavesistä saavat alkunsa Aviapoliksen aluetta halkovat, Vantaan- ja Keravanjokeen laskevat purot. Eteläosa suunnittelualueesta sijoittuu alavalle savitasangolle, josta pistää esiin pieniä moreenikumpareita.

Laaja selänne sopii suhteellisen tasaisuutensa ja hyvien perustamisolosuhteidensa ansiosta suurimittakaavaiseen rakentamiseen ja se on siksi ollut hyvä sijoituspaikka lentokentälle. Selänteelle on rakentunut myös suuria teollisuuden ja logistiikan toimitiloja ja niiden mukana laajoja asvalttikenttiä. Selänne on kuitenkin merkittävä pohjavesialue, jossa maaperän imukyky tulee säilyttää ja estää pohjaveden pilaantuminen.

Suunnittelualueen savikot ovat vielä 1930-luvulla olleet laajasti viljelyksessä. Hyvä liikenteellinen sijainti on maisemarakenteen vastaisesti tuonut entisille pelloille raskasta rakentamista. Huonojen perustamisolosuhteiden vuoksi tonteilla on tehty paljon maantäyttöjä. Savimaalla sadeveden imeytyminen on hidasta ja koska maa on tasaista, on purojen virtaus hidasta.

Alueen rakentamisen lisääntyessä edelleen tulee hulevesitulvien välttämiseksi sekä selänteellä että savitasangolla käyttää kaikki keinot tulvahuippujen tasaamiseksi: viherkatot, läpäisevät pinnoitteet, huleveden viipymäaltaat ym. ratkaisut.

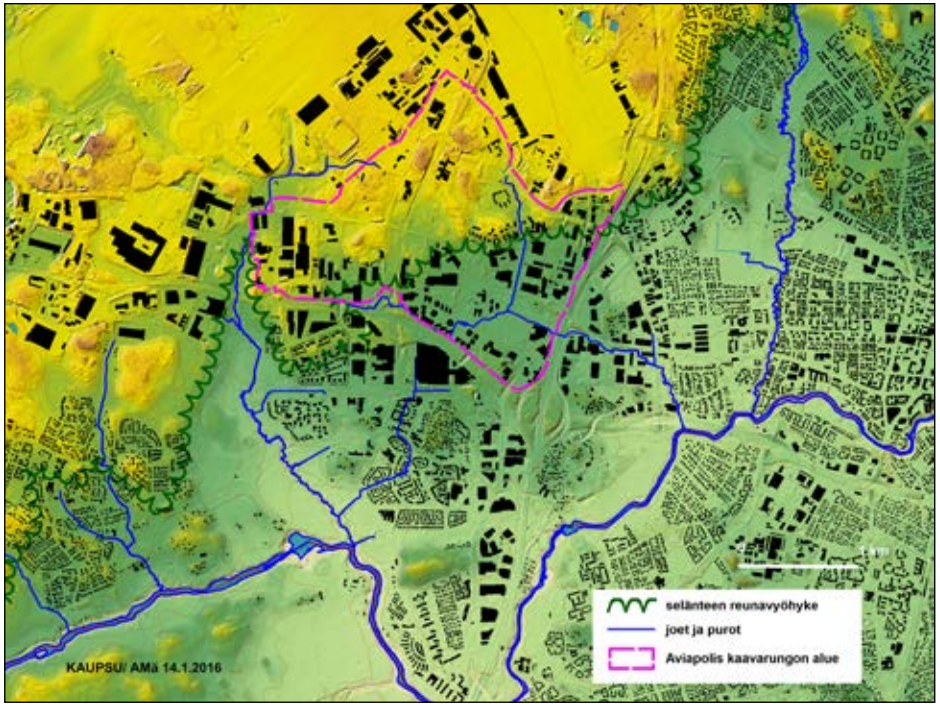

Maisemarakenne. Maastomallista näkyy maiseman suurpiirteisyys.

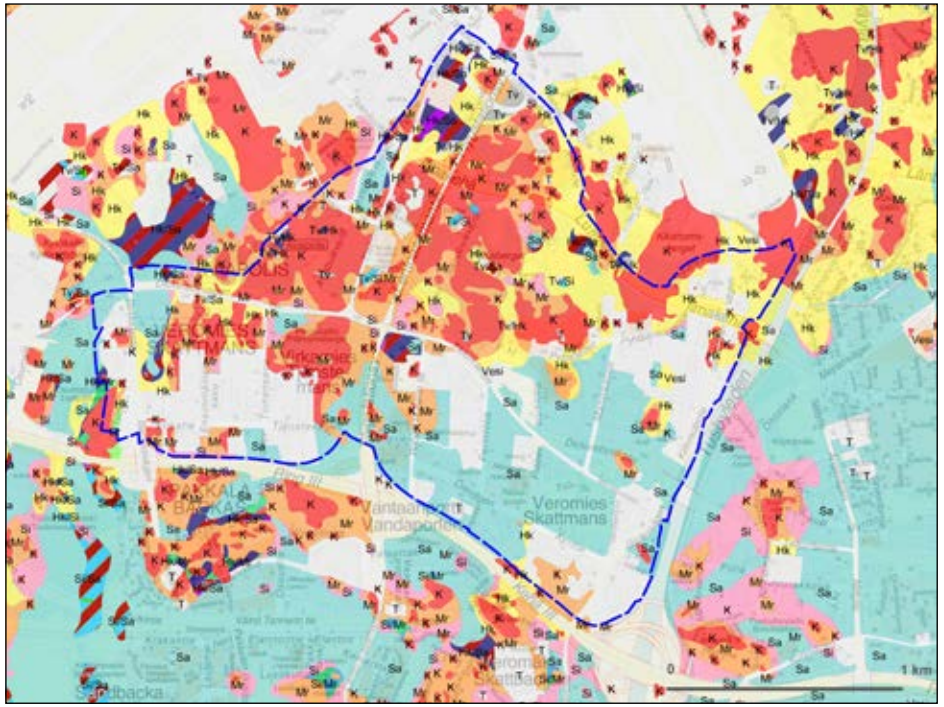

Maaperä suunnittelualueella.

Kaavarunkoalueen maisemakuvaa hallitsevat suuret väylät ja suuret rakennukset. Näiden välissä on vielä rakentamatonta selännemetsää ja entisille pelloille laikuittain kasvanutta nuorta koivikkoa. Suunnittelualueen pinta-alasta 46 % on rakennuksia, teitä tai vettä läpäisemätöntä pintaa. Lisäksi 10 % maa-alasta on paljasta maata, joka saattaa myös olla läpäisemätöntä, joten sekin on sisällytty rakennettuun maahan. Tikkurilantien ja Ilmakehän välisellä alueella on vielä paljon metsää ja suurten rakennusten ja asvalttikenttien lomassa on metsittyviä entisiä peltoja ja ruderaatteja. Puustoista aluetta on yhteensä 23 % pinta-alasta, matalaa kasvillisuutta lisäksi 20 % ja avokalliota 1 %, eli kasvullista maata on yhteensä 44 % pinta-alasta.

Kaavarungon alueelta ei ole tunnettuja uhanalaisten eläinten tai kasvien esiintymiä. Vantaan ympäristökeskus on tehnyt vuonna 2014 selvitystä sudenkorennoista ja vesihyönteisistä. Kaavarungon alueelta selvitettiin Pytinojan lajistoa, joka todettiin vaatimattomaksi. Sudenkorentojen vähäisyys ja virtavesilajiston puuttuminen kertoo puron heikosta ekologisesta tilasta, kuten pohjaeläimistön vähäisyydestä.

Kasvullinen ja rakennettu maa 2015.

3.3 Viherrakenne ja virkistys

Kaupunkirakenteen muutos yksipuolisesta työpaikka-alueesta monipuoliseksi asumisen, työpaikkojen ja palveluiden alueeksi edellyttää uudenlaista suhtautumista viherrakenteeseen. Asuminen tarvitsee parikseen virkistysalueita, mitä nykyinen työpaikka-alue ei ole kaivannut. Maisemarakenteen lähtökohtia on mahdollista käyttää hyödyksi virkistysalueverkoston luomisessa. Näitä ovat purot ja kosteikot, merkittävät maastomuodot ja selänteen reunavyöhyke, jotka tulisi yhdistää viherverkoston rungoksi.

Purovyöhykkeet ovat luontainen viherverkoston juoni, jossa on sekä luonnon monimuotoisuuden että esteettisen laadun potentiaalia. Veden virtaamisen esteettömyys on joka tapauksessa turvattava, joten purojen kunnioittaminen on kaikkien toimintojen yhteinen etu. Myös putkitetut osuudet tulisi palauttaa mahdollisuuksien mukaan avouomiksi.

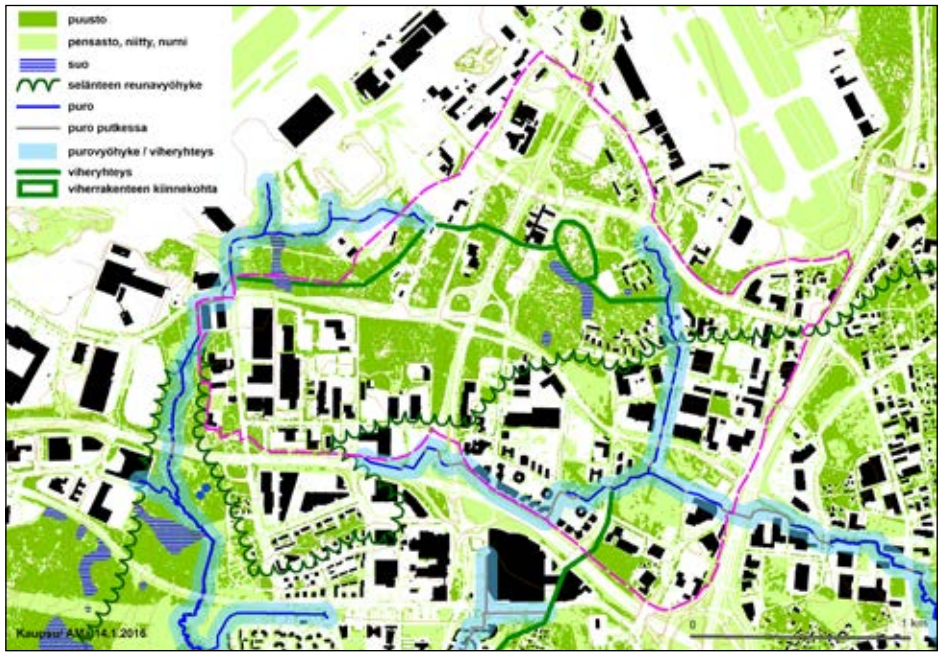

Lähtökohtia viherrakenteelle.

Merkittäviä, ehjiä maastomuotoja on alueella enää vähän, koska suurimittakaavaiset rakennukset ja tiet on tehty maastoa monin paikoin pirstoen. Pyttisberget on säilynyt eheänä ja sen säilyminen eheänä tulee ottaa lähtökohdaksi myös jatkossa. Kallioisesta mäestä saa hienovaraisen rakentamisen keinoin esteettisesti upean, luonnonmukaisen kalliopuutarhan, josta syntyy koko alueen identiteettikohde.

Selänteen reunavyöhyke on hikevä ja omaa erityistä kasvupotentiaalia viheralueena. Vyöhyke on monin paikoin jo pirstottu maatäytöillä ja rakentamisella mutta eheänä säilyneitä rinnevyöhykkeitä on mahdollista hyödyntää viheralueina ja pirstottujakin kohtia voi mahdollisesti ennallistaa.

Kuvassa näkyvät lisäksi tärkeimmät viheryhteystarpeet, joilla em. maisemarakenteeseen sitoutuvia teemoja yhdistetään verkostoksi. Viheryhteyksien ja niihin sitoutuvien kaupunkipuistojen sijainnit tarkentuvat kaupunkirakenteen suunnittelun edetessä.

3.4 Rakennettu ympäristö ja maankäyttö

Aviapolis on seudun voimakkaimmin kasvavia työpaikka-alueita. Suunnittelualueen työpaikkamäärä on kasvanut viimeisen vuosikymmenen aikana yli 5 000 työpaikalla ja nykyisin alueella työskentelee jo noin 10 000 työntekijää. Kun lentokenttä ja Kehä III:n eteläreuna lasketaan mukaan, työskentelee alueella päivittäin lähes 30 000 työntekijää. Työntekijät saapuvat Aviapolikseen ympäri Helsingin seutua.

Alueen työpaikat ovat pääasiassa teollisuuden, liikenteen ja varastoinnin alalla. Siitä johtuen alueen korttelit ovat suuria, jopa 300 m x 300 m, ja yksittäiset rakennukset perinteisen kaupunkikorttelin kokoisia. Viime vuosina alueen maankäyttö on tehostunut merkittävästi ja etenkin Kehä III:n varrelle on rakennettu runsaasti toimistotilaa.

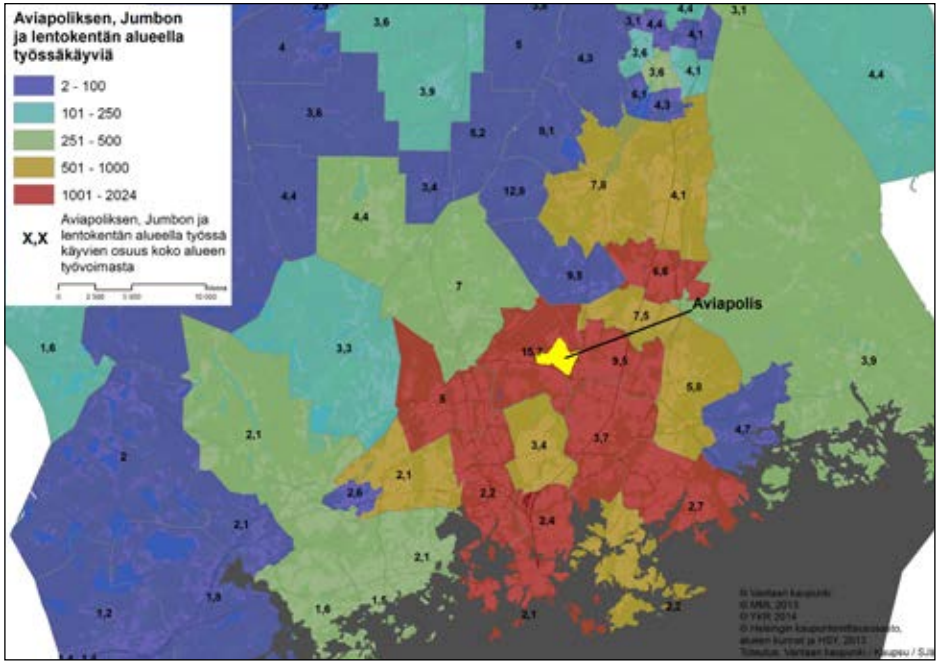

Suunnittelualueella ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee lähes 30 000 työpaikkaa. Määrällisesti eniten työntekijöitä alueelle saapuu Helsingistä sekä Vantaalta. Alueen merkitys työpaikka-alueena on suuri etenkin Keski-Uusimaalle.

Suunnittelualueella asuu vain noin 500 asukasta. Asuminen sijoittuu kokonaisuudessaan Pyhtäänkorventien ja Pyhtäänkorvenkujan varsille Vantaan ammattiopisto Varian pohjoispuolelle. Valtaosa asukkaista asuu kerrostaloissa, jotka on rakennettu 1970- ja 2010-luvuilla. Alueella sijaitsee myös Alvar Aallon suunnittelema Aerola.

Alueella ei sijaitse merkittävästi vähittäiskauppaa. Kauppa sijoittuu Kehä III:n eteläpuolelle muutamaa paljon tilaa vaativan kaupan myymälää lukuun ottamatta. Alueen asukkaat hankkivat päivittäistavaraostoksensa alueen ulkopuolelta. Suunnittelualueen eteläpuolella sijaitseva Jumbo on myynnillä mitattuna maamme suurin kauppakeskus ja Valimotien ”kauppakatu” yksi maamme suurimpia erikoiskaupan keskittymiä. Kaupan keskittymät, kuten suunnittelualueen paljon tilaa vaativat erikoistavaran kaupat houkuttelevat asiakkaita laajalti ympäri Helsingin seutua.

Vähäisestä asukasmäärästä johtuen alueella ei ole julkisia palveluita. Lentoaseman lähialueella toimii useita hotelleja ja majoituskapasiteetti kasvaa edelleen Aviapoliksen aseman yhteyteen parhaillaan rakennettavan hotellin myötä.

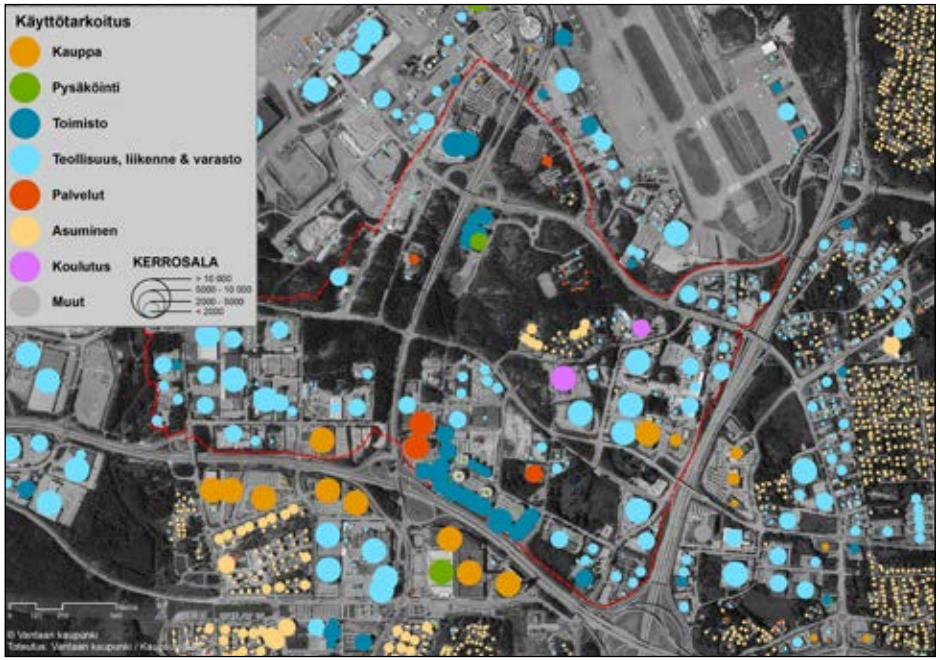

Alueen nykyiset toiminnot käyttötarkoituksen ja kerrosalan mukaan.

3.4.1 Rakennettu kulttuuriympäristö

Aviapoliksen kaavarungon alueella on yhteensä 43 Vantaan kaupunginmuseon inventoimaa rakennusperintökohdetta. Aviapoliksen rakennuskanta koostuu pääasiallisesti teollisuuden rakennuksista. Suurin osa kohteista on inventoitu koko Vantaan modernin teollisen rakennuskannan inventoinnissa vuonna 2006. Tämän lisäksi joukossa on kaksi Vantaan vanhojen rakennusten inventointiin kuuluvaa kohdetta. Inventoitujen rakennusten joukossa on muutamia asuinrakennuksia. Kohteiden kulttuurihistoriallista merkittävyyttä arvioidaan niiden harvinaisuuden, tyypillisyyden, edustavuuden, alkuperäisyyden, historiallisen todistusvoimaisuuden ja historiallisen kerroksisuuden perusteella.

Kaupunginmuseo on tehnyt Aviapoliksen kaavarunkotyön yhteydessä (2014 - 2015) tarkistusinventoinnin, jossa aikaisempien inventointien kohteita tarkasteltiin yksityiskohtaisemmalla tasolla. Kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviä (R1) kohteita on alueella yhdeksän ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä (R2) kohteita neljä. Muiden aikaisemmissa inventoinneissa mukana olleiden kohteiden rakennusperintöarvot todettiin vaatimattomiksi (V).

Aerolan rakennukset on suojeltu asemakaavalla. Muita inventoituja kohteita ei ole suojeltu, vaan niiden mahdollinen suojelu tulee käsiteltäväksi asemakaavamuutosten yhteydessä. Inventoituihin kohteisiin kohdistuvista korjaus- ja muutostöistä tulee kuulla kaupunginmuseota.

Aerola (1) liittyy Helsinki-Vantaan lentokentän rakentamisen historiaan ja on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä (R1). Aero Oy:n korjaamohenkilökunnalle rakennettiin asunnot lähelle lentoasemaa. Aerola on rakennettu Alvar Aallolle tyypilliseen tapaan maiseman lähtökohdat huomioon ottaen. Asuintalot (1953 – 55) porrastuvat rinteeseen ja lämpökeskus asettuu näiden keskelle.

Huberin hallit (2) sijaitsevat kahdella vierekkäisellä tontilla. Kookkaita kaarikattoisia varastohalleja on yhteensä kolme. Hallit on rakennettu 1964 – 66 ja ne ovat kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviä (R1). Kurt Simbergin suunnittelemat tehdasrakennukset ovat ilmeeltään epätavallisen ’arkkitehtonisia’. Kaarikattojen rivistöt ovat myös kaupunkikuvallisesti vaikuttavat.

Wihurin kokonaisuus (3) sisältää kolme erittäin merkittävää (R1) rakennusta, jotka on suunnitellut insinööritoimisto O. Salminen, 1950 – 60 -luvuilla. Kaksi punatiilistä rakennusta muodostaa porttiaiheen Kiitoradantielle. Rakennusten näyttävät julkisivut ovat olennainen osa Kiitoradantien kaupunkikuvaa. Punatiilirakennusten kokonaisuuteen kuuluva neljäs rakennus on kulttuurihistoriallisesti merkittävä (R2).

Auramon (4) pääkonttorirakennus on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävä (R1). Hannu Auramon suunnitteleman rakennus kertoo 1960-luvun loistoajoista, jolloin tehtaat ja yritysten toimitalot rakennettiin hyvällä maulla ja korkeatasoisin materiaalein. Uudempi Auramon rakennuksista on vuodelta 1970 ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä (R2).

Kiitoradantie 3:n kiinteistöllä (5) on teollisuusrakennusten katveeseen jäänyt pala mennyttä maailmaa. Kiinteistöllä on kaksi kulttuurihistoriallisesti merkittävää kohdetta (R2). Asuinrakennus on vuodelta 1927 ja navetta on vuodelta 1922.

Kaavarunkoalueelta ei tunneta **muinaisjäännöksiä**.

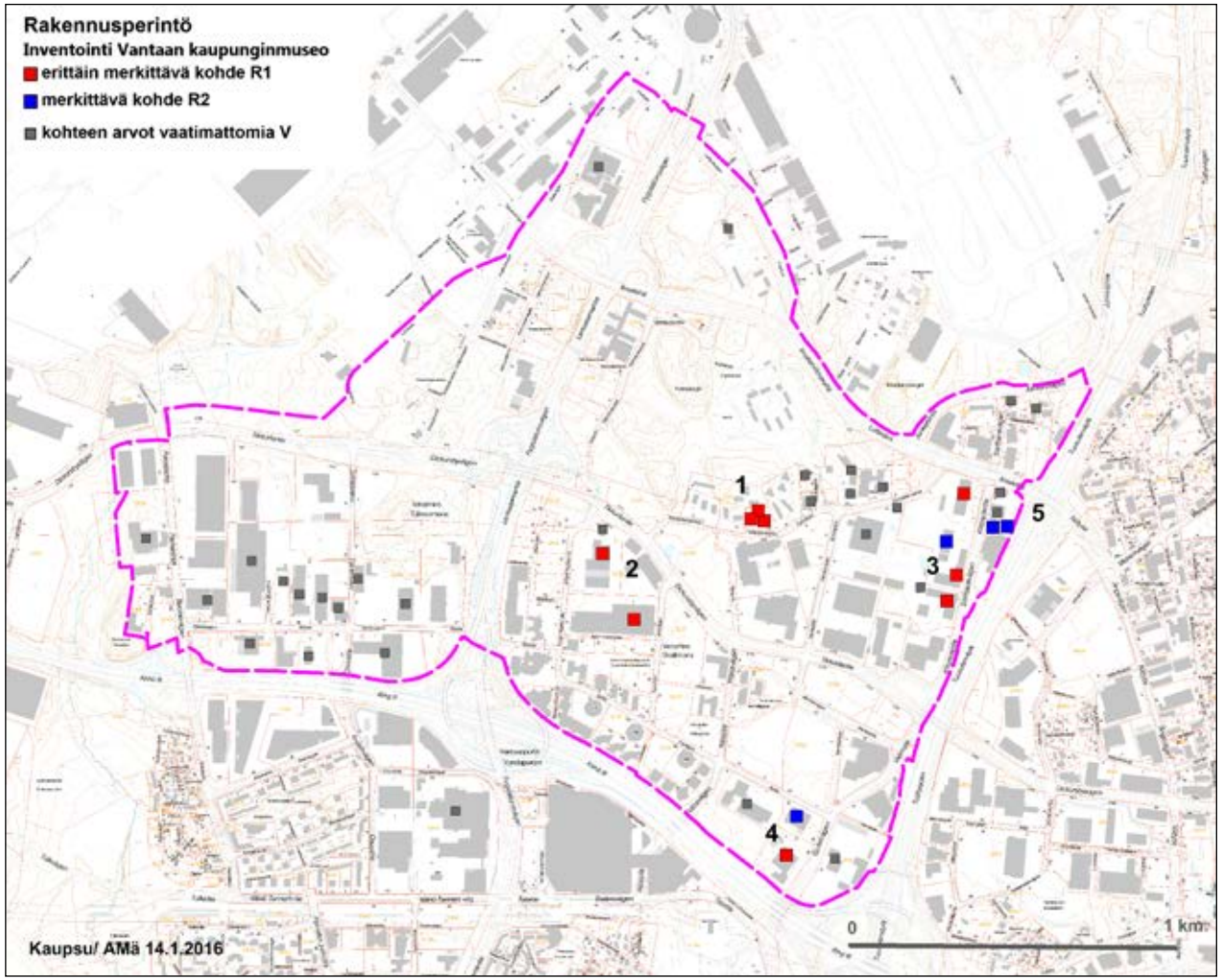

Suunnittelualueen rakennusperintökohteet. Numerot viittaavat tekstiin.

3.5 Maanomistus

Suunnittelualueen maanomistus jakautuu yhteensä yli sadalle eri taholle. Alueen suurimpia maanomistajia on Vantaan kaupungin ohella Finavia Oyj (valtion liikelaitos) sekä Suomen valtio. Valtion maaomaisuus koostuu pääasiassa tiealueista. Kaupunki omistaa katualueiden lisäksi laajoja alueita Tikkurilantien läheisyydessä Lentoasemantien itäpuolella.

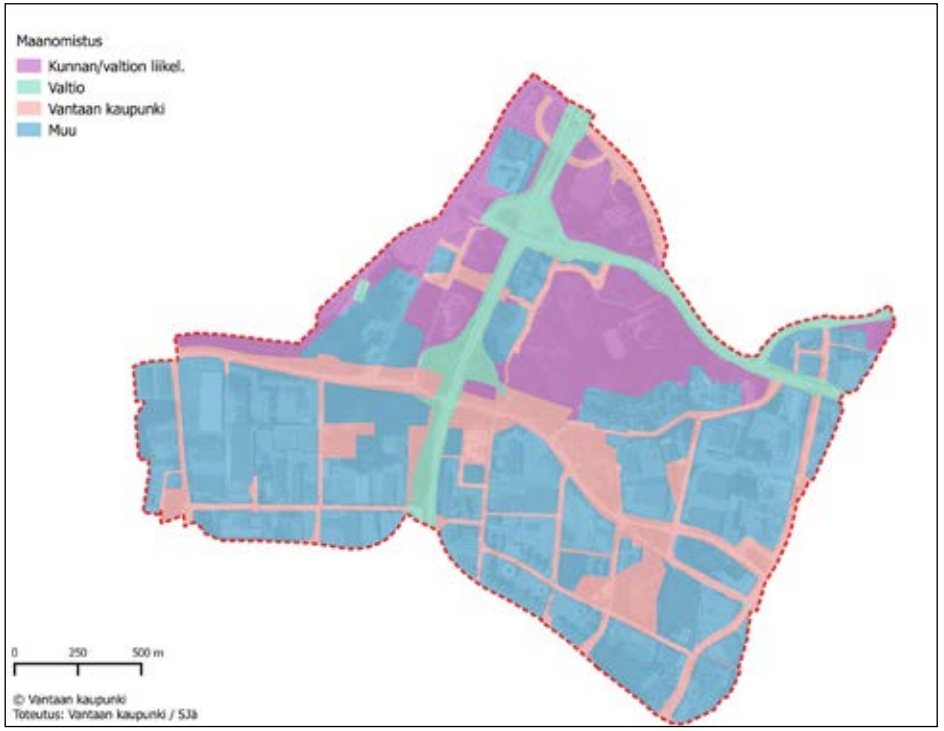

Maanomistus suunnittelualueella. Alueen suurimmat maanomistajat ovat Vantaan kaupunki ja Finavia Oyj.

3.6 Liikenne

3.6.1 Lentoliikenne

Helsinki-Vantaan lentoasema on Suomen tärkein lentoasema ja portti maailmalle. Lentoaseman strateginen sijainti on erinomainen Euroopan ja Aasian välisessä liikenteessä, sillä nopein yhteys mantereiden välillä kulkee Helsinki-Vantaan lentokentän kautta. Lentokentän matkustajamäärät ovat kasvaneet vakaasti usean vuosikymmenen ajan. Vuonna 2014 matkustajamäärä nousi jo lähes 16 miljoonaan. Lentokenttä valmistautuu palvelemaan 20 miljoonaa matkustajaa jo seuraavan vuosikymmenen alussa.

Lentoliikenteen käytössä on kolme kiitotietä, liikenne painottuu lounais-koillis-suuntaisille kiitoteille 1 ja 3. Kiitotie 2:n käyttö on selkeästi vähäisempää. Lentokentän läheisyyden takia koko kaavarungon alueella rakennusten korkeutta rajoittavat lentoestekorkeudet, jotka ovat valtaosassa aluetta korkeustasolla +96 metriä merenpinnan yläpuolella. Kiitotie 2:n eteläpään lähellä lentoestekorkeus on vain noin + 50 metriä mpy. Lentoliikenteeseen liittyvistä ympäristöhäiriöistä on luvussa 3.7.1.

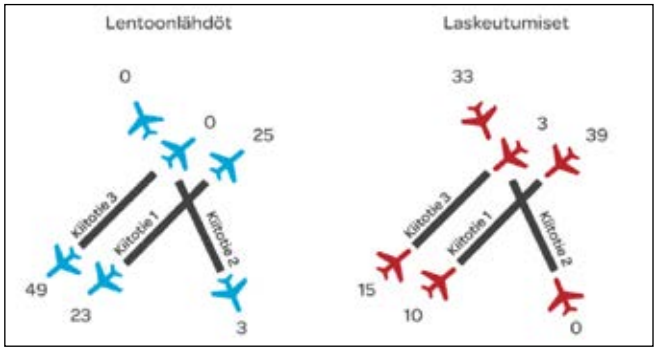

Kiitoteiden käytön osuudet prosentteina koko vuorokauden operaatioista (Finavia 2013).

3.6.2 Tieliikenne

Suunnittelualuetta rajaavat suuret pääväylät, Kehä III ja Tuusulanväylä, jotka välittävät pääasiallisesti valtakunnallista ja seudullista liikennettä. Kehä III on osa eurooppalaista E18-valtatietä, joka ulottuu Belfastista Oslon, Tukholman ja pääkaupunkiseutumme kautta Pietariin.

Suunnittelualueen suurimmat väylät ovat Tuusulanväylän ja lentoaseman yhdistävä Ilmakehä sekä aluetta pohjois–eteläsuunnassa halkova Lentoasemantie. Lentoasemantien uudet eritasoliittymät ovat juuri valmistuneet Kehä III:lle ja Tikkurilantielle. Tikkurilantie on Vantaan itä–länsisuunnassa yhdistävä kaupungin katu, joka Aviapoliksen alueella on osa erikoiskuljetusreittiä. Erikoiskuljetusreitti vaatii tilaa ympärilleen 7 metriä sekä sivu- että pystysuunnassa.

Ilmakehä on alueen vilkkaimmin liikennöity väylä, jolla kulkee arkisin yli 25 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Ilmakehän jälkeen vilkkaimmat tiet ovat Lentoasemantie ja Ilmailutie, joissa vuorokauden keskiarvoliikenne ylittää 10 000 ajoneuvon määrän. Tikkurilantien liikennemäärä jää niukasti alle 10 000 ajoneuvon. Raskaan liikenteen osuus on paikoin suuri. Pakkalantiellä jopa viidennes liikenteestä on raskasta liikennettä ja Tikkurilantielläkin sen osuus on suuri.

Aluetta sivuaa Kehä III ja Tuusulanväylä, joiden vuorokausiliikennemäärät ovat vastaavasti yli 90 000 ja yli 80 000 ajoneuvoa vuorokaudessa (2013).

3.6.3 Pysäköinti

Kehä III:n varren toimistotalojen pysäköinti on järjestetty pääasiassa pysäköintitaloihin Äyritien varrelle. Muualla pysäköinti on enimmäkseen maantasossa laajoilla asvalttikentillä. Suuri osa pysäköinnistä on logistiikkaan liittyvää rekkapysäköintiä. Alueella on myös lentomatkustajia palvelevaa pysäköintiä. Kadunvarsipysäköintipaikkoja ei juuri ole.

3.6.4 Joukkoliikenne

Kehärata yhdistää suunnittelualueen seudun raideliikenneverkkoon. Aviapolis-aseman sisäänkäynnit sijaitsevat suunnittelualueen länsireunalla Tikkurilantien ja Aviabulevardin varsilla. Aviapoliksen asema palvelee hyvin keskeisiä osia kaavarunkoalueesta ja Lentoaseman asema suunnittelualueen pohjoisosaa. Suunnittelualueen kaakkoisosista asemien saavutettavuus on monin paikoin heikompi.

Aviapoliksen asemalta on vaihdoton raideyhteys 23 asemalle eri puolilla seutua. Junat liikennöivät kumpaankin suuntaan ruuhka-aikana 10 minuutin vuorovälillä. Matka-aika Tikkurilaan on alle 10 minuuttia, Myyrmäkeen noin 15 minuuttia ja Helsingin keskustaan noin 30 minuuttia.

Kehärata yhdistää pääradan ja Martinlaakson ratakäytävät ja luo Aviapoliksen asemalta suoran yhteyden 23 asemanseudulle (HSL 2015).

Alueen keskeisin bussiyhteys on elokuussa 2015 aloittanut linja 562, joka liikennöi Mellunmäen ja Aviapoliksen aseman väliä 10 minuutin vuorovälillä niin arkena kuin viikonloppuisin. Linjasta kehitetään lähivuosien aikana runkolinja Aviapoliksen, Pakkalan, Tikkurilan, Hakunilan ja Mellunmäen välille. Tämän ohella aluetta palvelee linjoja Helsingin keskustaan sekä Länsi-Vantaan ja Itäkeskuksen suuntaan. Näiden linjojen vuoroväli on kuitenkin selvästi harvempi, etenkin ruuhka-aikojen ulkopuolella. Paras bussiliikenteen palvelutaso muodostuu Rälssitielle sekä asemanseudulle.

Bussivuorojen määrä tunneittain ruuhka-aikaan syksyllä 2015. Mitä paksumpi punainen viiva, sitä enemmän bussivuoroja tiellä kulkee.

3.6.5 Jalankulku ja pyöräily

Alueen nykyinen jalankulkuverkko on harva, minkä johdosta todelliset kävelymatkat muodostuvat pitkiksi suhteessa linnuntie-etäisyyksiin. Alueen nykyisten toimintojen sijoittumisen perusteena ovat olleet sujuvat tieliikenneyhteydet, jolloin tarve tiheälle kävelyverkolle on ollut vähäistä. Lentoasemantien parantamisen osana rakennettiin kaksi tärkeää uutta jalankulun yhteyttä Lentoasemantien poikki. Pohjoisemmaksi rakennettiin Karhumäen silta ja etelämmäs Virkatien-Äyritien alikulku Virkamiehen ja Veromiehen alueiden välille. Kävely- ja pyöräily-yhteyksiä ympäröivään kaupunkirakenteeseen on keskimäärin noin 500 metrin välein.

Pyöräilyn pääverkko on kattava, mutta pääverkon pyöräilyreitit ovat kapeita ja useimmiten jalankulkua ja pyöräilyä ei ole eroteltu toisistaan. Pyöräilyreittien kapeus vaikeuttaa pyöräilijöiden pääverkon hahmottamista.

3.7 Vesihuolto ja hulevedet

3.7.1 Vesihuoltoverkosto

Kaavarunkoalueella on varsin kattava vesihuoltoverkosto, joka palvelee alueen nykyisiä toimintoja. Lisäksi kaavarunkoalueen läpi kulkee kaksi tärkeää vedenjakelusyöttöä Lentoaseman alueelle. Kaavarungon halki on myös pidetty varausta merkittävälle runkovesijohdolle Pitkäkosken vesilaitoksen ja Tikkurilan välille.

Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin. Kaavarunkoalueen pohjoisosa kuuluu suunniteltavaan Lentoaseman alueen pienpainepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta. Nykyiset vesijohdon painetasot ovat: alin +66.00 ja ylin +83.00.

Alueen jätevedet kootaan Veromiehen runkoviemäriin Manttaalitien varrelle. Runkoviemäristä vedet johtuvat Köyhämäen mittausaseman kautta Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän viemäritunneliin ja lopulta Viikinmäen keskuspuhdistamolle.

3.7.2 Hulevesiverkosto

Aviapoliksen kaavarunkoalueen hulevesijärjestelmä jakautuu avouomaosuuksiin sekä putkitettuihin osuuksiin. Keski-Vantaan alueelle vuonna 2009 tehdyn hulevesiverkoston toiminnallinen tarkastelun ja mallinnuksen perusteella kaavarunkoalueen ongelmallisimmat kohdat löytyvät Manttaalitien varren avouomista sekä Virkatien hulevesiviemäreistä. Hulevesien tulvimisongelmia ei voida pelkästään ratkaista suurentamalla verkoston kapasiteettia, koska tällöin tulvaongelmat siirtyvät uoman alemmille osuuksille.

Nykyinen hulevesiverkosto Aviapoliksen alueella. Siniset viivat ovat avouomia ja vihreät putkitettuja osuuksia. Mustalla viivalla on rajattu valuma-alueet.

3.8 Ympäristöhäiriöt

3.8.1 Lento- ja tiemelu

Suunnittelualue sijoittuu lentoaseman läheisyyteen kiitoteiden 1 ja 2 kainaloon eikä siitä lennetä yli. Lähes koko alueella melutasot ennusteissa alittavat L_{den} 55 dB -tason päiväaikaan ja yöllä 46 dB, mikä on edellytyksenä mm. asuntorakentamiselle.

Lentokonemelua kuvataan ja maankäytön suunnittelussa sitä arvioidaan yleensä vuorokauden ajoilla painotetuilla L_{den}-tasoilla. Vain suunnittelualueen pohjoisin reuna on Vantaan yleiskaavan lentomeluvyöhykkeellä 2 (L_{den} 55 – 60 dB), missä ei sallita uuden asutuksen eikä melulle herkkien toimintojen sijoittamista. Finavian ennuste vuodelle 2025 ei muuta lentomeluvyöhykkeitä suunnittelualueen osalta.

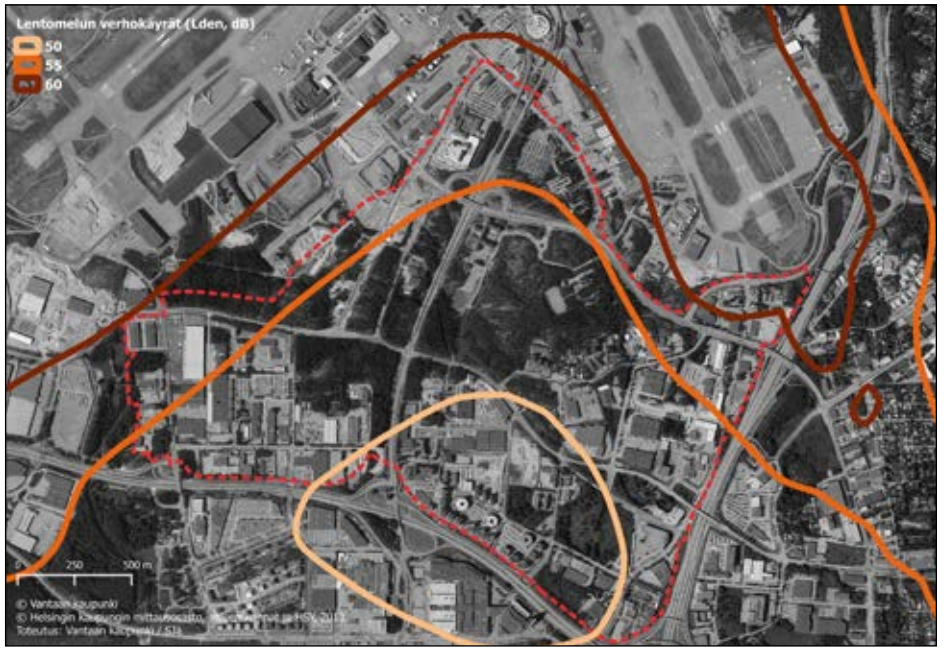

Lentomelun verhokäyrät suunnittelualueella. Lentoaseman välittömästä läheisyydestä huolimatta valtaosa alueesta jää lentomelun 55 desibelin verhokäyrän ulkopuolelle, mikä on edellytyksenä mm. uusien asuinalueiden rakentamisessa.

Nykytilanteessa kiitotietä 1 lounaan suuntaan (22L) käytetään lentoonlähtöihin hiljaisilla potkuriturbiini- ja suihkukoneille etelään ja itään suuntautuvilla lennoilla. Näitä on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut noin 9 % nousuista. Kiitotien 2 lentoonlähdöt kaakkoon (15) tapahtuvat potkurikoneilla luoteis–itätuulilla tai kaikilla koneilla huonon näkyvyyden tilanteissa, joita on vuodessa vain muutamina päivinä parin-kolmen tunnin jakso kerrallaan. Tämän suunnan osuus nousuista on ollut 2006 – 2015 noin 3 %. Laskeutumisista suurin osa (noin 80 %) tapahtuu pohjoisen suunnasta. Kiitoteiden 1 ja 2 osuus etelän suunnasta tulevista laskeutumisista on noin 9 %.

Ennustevuonna 2025 kiitotien 1 lounaaseen (22L) suuntautuvien lentoonlähtöjen määrän arvioidaan kasvavan nykyisestä. Muilta osin Aviapoliksen alueeseen vaikuttavien kiitoteiden 1 ja 2 käyttöosuuksien ennakoidaan pysyvän nykyisenkaltaisena. Liikennemäärät kasvavat, mutta lentoonlähtö- ja laskeutumisreittejä ei tulevaisuudessakaan suunnata alueen yli.

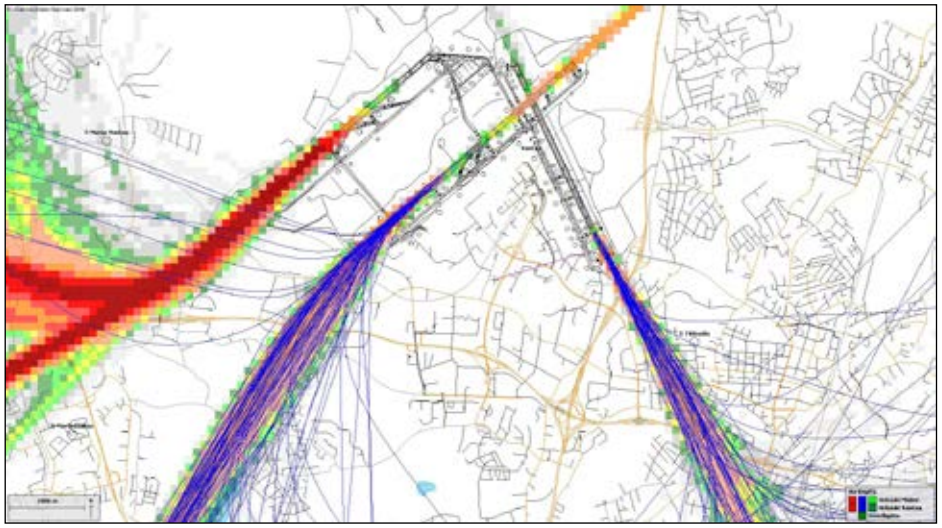

Joulukuun 2015 lentoonlähdöt kuvattuna reittitiheytenä sekä viiden päivän yksittäisten lentoonlähtöjen lentoreitit kiitoteiltä 15 ja 22L. Kuva havainnollistaa sen, että lentokoneiden lentoonlähdöt kiitotieltä 22L ja 15 eivät suuntaa Aviapoliksen kaavarunkoalueen yli.

Lentoasemalla on myös helikopteritoimintaa. Olemassa oleva lääkärihelikoptereiden ja tuleva Rajavartiolaitoksen terminaali sijoittuvat kentän kaakkoiskulmaan. Helikopterien suunnitelmalliset reitit tullaan määrittelemään siten, että asutukselle aiheutuva meluhaitta on mahdollisimman vähäinen. Reitit tulevat sijoittumaan mahdollisimman paljon liikenneväylien kohdille ja alueille, joilla on vähän asutusta. Kiireellisten ei-suunnitelmallisten lentojen reitit suuntautuvat suoraan määränpäähänsä.

Rajavartiolaitos siirtyy Helsinki–Vantaalle sen toiminnan päättyessä Helsinki–Malmin lentoasemalla. Finavia on tehnyt laskennallisen arvion Rajavartiolaitoksen tulevan helikopteritoiminnan aiheuttamasta melusta. Tämän arvion mukaan RVL:n toiminnasta aiheutuva melu ei ole maankäytön suunnittelussa merkittävä Aviapolis-alueella. Enimmäisäänitaso voi kuitenkin olla suurimmillaan n. 80 dB raskaimman Rajavartiolaitoksen helikopterin lentolinjan alla (reittilentokorkeudelta). Hetkellinen äänitaso voi olla havaittavissa tilanteessa kun helikopteri lähtee kiireelliselle hälytyslennolle lounaiseen Aviapolis-alueen ylitse. Sama hetkellinen äänitaso havaitaan koko reitin pituudelta kohteeseen saakka. Näitä tilanteita on kuitenkin vähän. Muut alueella liikkuvat helikopterit ovat selvästi kevyempiä ja hiljaisempia. Suunnitelmalliset, ei-kiireellisten lentojen reitit eivät tule kulkemaan Aviapolis-alueen ylitse.

Lentokoneiden huoltokoekäyttö siirtyy syksyllä 2016 nykyisestä sijainnistaan Aviapoliksen aseman pohjoispuolella kauemmas lentokenttäalueelle. Finavia on teettänyt uuden koekäyttöpaikan siirron valmistelun yhteydessä useita meluselvityksiä. Viimeisin meluselvitys on tilanteesta, jossa koekäyttöpaikka on tulevalla sijaintipaikallaan, mutta rakenteiden mitat eivät vielä tuolloin olleet selvillä. Sen jälkeen koekäyttöpaikan toimittajaksi valikoitui tarjoaja, jonka seinärakenteet ovat korkeammat ja pidemmät kuin meluselvityksen lähtötietoina oli käytetty. Näin ollen melutasojen voidaan olettaa olevan pienempiä koekäyttöpaikan lopullisilla teknisillä rakenteilla. Aluehallintovirasto antoi ympäristölupapäätöksessään määräyksen, jonka mukaan meluselvitys tulevilla rakenteilla tulee tehdä vasta kahden vuoden kuluttua koekäyttöpaikan käyttöönotosta.

Tiemelu on suurinta Kehä III:n ja Tuusulanväylän varsilla. Olemassa olevat rakennukset suojaavat alueen sisäosia. Siellä missä rakennukset eivät tarjoa suojaa, leviää tiemelu laajoille alueille. Suojaisimmat alueet sijaitsevat alueen keskiosissa, missä päiväaikainen tiemelutaso jää paikoin alle 50 desibelin.

Kaavarunko määrittelee yleispiirteisesti alueen eri osien soveltuvuuden erilaiseen maankäyttöön. Asemakaavoituksen ja rakennussuunnittelun yhteydessä tarkennetaan tieliikenne- ja lentomelujen vaikutuksia ja määritellään melun leviämisen estämisen keinot. Alueen rakentumisen vaiheittaisuuteen vaikuttaa myös melu, koska osa kortteleista toimii mm. suojana asuntorakentamiselle.

Tiemeluvyöhykkeet päiväaikaan 2011. Tiemelu nousee suureksi Kehä III:n ja Tuusulanväylän läheisyydessä. Melu leviää laajoille alueille, jos rakennukset eivät tarjoa suojaa.

3.8.2 Ilmanlaatu

Tie- ja katuliikenne on keskeinen ilmanlaadun epäpuhtauksien aiheuttaja. Vilkasliikenteisen väylän varrella asumisen on havaittu olevan yhteydessä moniin terveyshaittoihin, ja erityisesti pienhiukkasten tiedetään olevan terveydelle haitallisia jo melko alhaisillakin pitoisuuksilla.

Suunnittelualueen sisällä ei ole ilmanlaadun mittausasemia. Lähimmät ilmanlaadun mittausasemat ovat sijainneet Kehä III varrella Varistossa (2013) sekä Helsinki-Vantaan lentoasemalla (2007). Pienhiukkasten (PM2.5) ja hengitettävien hiukkasten (PM10) pitoisuudet ovat olleet molemmissa mittauspisteissä raja- ja ohjearvojen alapuolella mittausvuosina. Typpidioksidin (NO2) pitoisuudet ovat olleet koholla, mutta raja-arvon alapuolella.

Lisäksi lentoaseman ympäristössä on seurattu typpidioksidin pitoisuutta passiivikeräinten avulla. Lentoaseman mittauspisteistä terminaalien edustalla ja Ilmakehän risteyksessä on ollut raja-arvotason ylityksiä, mutta vuosikeskiarvo on pysynyt raja-arvon alapuolella. Mittauspisteiden läheisyydessä on paljon tieliikennettä. Myös lentoliikenne lisää NO2-pitoisuuksia. Lentoliikenteen päästöjen vaikutus ilmanlaatuun ulottuu suunnittelualueella pohjoisreunalle, Ilmakehän pohjoispuoleiseen osaan.

Aviapoliksen alueella ei ole liikenteen lisäksi merkittäviä typpidioksidin tai hiukkasten päästölähteitä, joten yli 200 metrin etäisyydellä vilkasliikenteisistä väylistä ilmasaastepitoisuuksien voidaan olettaa olevan tavanomaisella kaupunkiympäristön taustapitoisuustasolla lukuun ottamatta pohjoisinta osaa, jossa typpidioksidipitoisuudet voivat olla koholla. Liikennemääriltään suurimpien väylien läheisyydessä ilman epäpuhtaudet muodostavat potentiaalisen terveyshaitan, minkä vuoksi asuinrakennukset sekä herkät toiminnot tulee sijoittaa riittävän etäälle väylistä.

3.8.3 Vaarallisia aineita käsittelevät laitokset

Suunnittelualueella ei sijaitse vaarallisia aineita käsitteleviä laitoksia (nk. SEVESO -laitoksia), jotka ovat Tukesin valvonnassa. Suunnittelualueen läheisyydessä sijaitsee kuitenkin useampia Tukesin valvonnassa olevia lupa- ja toimintaperiaateasiakirjalaitoksia.

Kaavarunkoa varten tehdyn selvityksen perusteella Tukesin valvonnassa olevat laitokset eivät vaikuta merkittävästi suunnittelualueen maankäyttömahdollisuuksiin. HKScanin laitoksen vyöhyke ulottuu vähäisesti alueen eteläreunan liikennemelualueelle, minne ei muutenkaan voisi sijoittaa asumista tai muita herkkiä toimintoja. Merkittävästi maankäyttöä muuttavien toimintojen kaavoittaminen lentoaseman polttoainehuollon tuntumaan Ilmakehän varrelle saattaa edellyttää polttoaineen lammikoitumisen ja ylivuototilanteen tarkempaa mallintamista.

3.8.4 Pilaantuneet maat

Teollisuushistoriasta johtuen alueella on paikoin pilaantuneita maita, joista osa on jo kunnostettu. Pilaantuneeksi epäiltyjen maa-alueiden puhdistamistarve on syytä selvittää tarkemmin asemakaavavaiheessa.

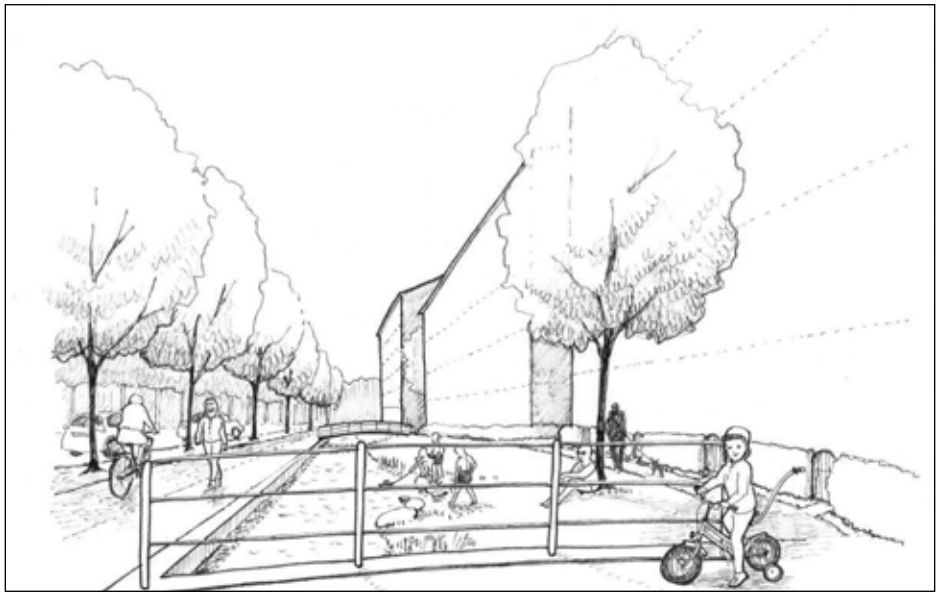

Näkymä Manttaalitien varrelta.

4 SUUNNITELMAT JA STRATEGIAT

4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavarungon tulee edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. Aviapoliksen aluetta koskevat erityisesti eheytyvän yhdyskuntarakenteen ja elinympäristön laadun tavoitteet sekä Helsingin seudun erityiskysymykset.

Eheytyvän yhdyskuntarakenteen periaatteiden mukaisesti Aviapolista tulee kehittää siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä tulee parantaa. Keskusta-alueita tulee kehittää monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina. Elinkeinotoiminnalle tulee osoittaa riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen.

Koska Aviapolis sijaitsee Helsinki–Vantaan lentoaseman läheisyydessä, tulee alueen maankäytössä ottaa huomioon lentoliikenteen turvallisuuteen liittyvät tekijät, kuten lentotoiminnan asettamat korkeusrajoitukset sekä lentomelu.

Koska Aviapolis sijaitsee Helsinki–Vantaan lentoaseman läheisyydessä, tulee alueen maankäytössä ottaa huomioon lentoliikenteen turvallisuuteen liittyvät tekijät, kuten lentotoiminnan asettamat korkeusrajoitukset sekä lentomelu.

Aviapoliksessa tulee edistää Helsingin seudun kehittämistä kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.

Seudun erityistavoitteissa linjataan lisäksi, että alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Alueidenkäytön mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia. Uusien asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueiden käyttöönotto ja jo olevien alueiden huomattava täydennysrakentaminen tulee ajoittaa siten, että mahdollisuudet joukkoliikenteen hyödyntämiseen varmistetaan.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

4.2 Seudulliset ohjelmat ja suunnitelmat

4.2.1 Maakuntaohjelma ja maakuntakaava

Uudenmaan maakuntaohjelman tavoitteena on, että ”Uusimaa on kansainvälinen hyvinvoivien ihmisten vetovoimainen metropolialue”. Yhdyskuntarakennetta kehitetään kestävällä tavalla hyödyntäen ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria.

Uudellamaalla on Suomen parhaat mahdollisuudet hyödyntää luovaa taloutta ja luovaa osaamista. Vuonna 2015 valmistunut Kehärata ja rakenteilla oleva Länsimetro ovat erittäin merkittäviä liikenneratkaisuja, jotka vaikuttavat pääkaupunkiseudun liikenteeseen, asuntorakentamiseen sekä yritysten sijoittumiseen. Näitä kansallisesti merkittäviä, uusia infrarakenteita on hyödynnettävä täysimääräisesti alueen taloudellisen kasvun luomisessa.

Aviapolis on yksi kolmesta Uudenmaan kehittämisen kärjestä. Aviapoliksen tulevaisuuden vahvuus perustuu lentokenttäalueen kehittämiseen logistiikan, työpaikkojen ja asumisen keskuksena. Muut kaksi kärkeä ovat Espoon T3 (talous, taide, tiede) ja Helsingin hubit (Forum Virium, Viikki, Arabianranta, Biomedicum, Kumpula). Yhdessä ne muodostavat vahvan ja kansainvälisesti merkittävän innovointikeskittymän.

Kaavarungon laadinnassa on otettu huomioon voimassa olevat maakuntakaavat: 8.11.2006 vahvistettu Uudenmaan maakuntakaava ja 30.10.2014 vahvistettu Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava.

Kaavarungon alue on kokonaisuudessaan taajamatoimintojen aluetta, mistä erityisesti Lentoasemantien itäpuolinen osa on 2. vaihemaakuntakaavassa määritelty tiivistettäväksi alueeksi. Kyseessä on kehittämisperiaatemerkintä, johon sisältyy suunnittelumääräys: ”Aluetta on suunniteltava joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuvana kyseisen taajaman muuta aluetta tehokkaammin rakennettavana alueena. Yhdyskuntarakennetta tiivistettäessä on kiinnitettävä huomiota erityisesti alueen ominaispiirteisiin ja kulttuuriympäristöön, elinympäristön laatuun, ekologisen verkoston toimivuuteen ja lähivirkistysalueiden riittävyyteen.”.

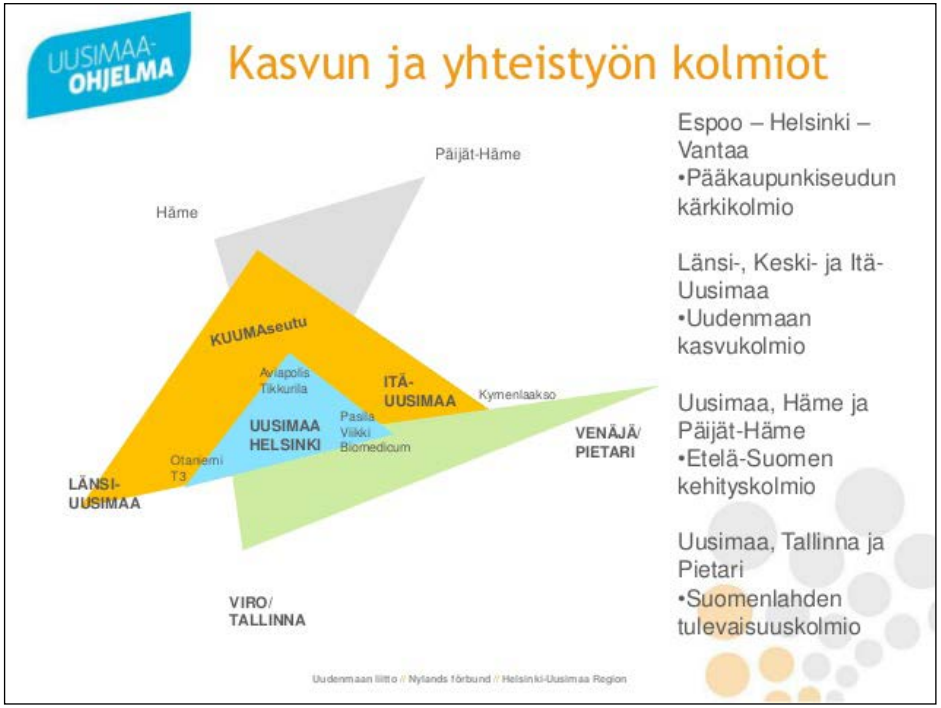

Uusimaa-ohjelman mukaiset kasvun ja yhteistyön kolmiot.

Ote Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmästä.

Tuusulanväylän varteen on osoitettu merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö, joka mahdollistaa seudullisen, paljon tilaa vaativan erikoiskaupan sijoittumisen. Maakuntakaavan sallimasta 100 000 k-m^2:stä on rakentunut nyt noin puolet. Merkintä mahdollistaa nykyisten autokauppojen laajentamisen ja uusien seudullisten, paljon tilaa vaativien erikoiskauppojen rakentamisen. Paikallisia, lähialuetta palvelevia liiketiloja saa rakentaa kaupan laadusta riippumatta.

Suunnittelualueen eteläosan poikki kulkee joukkoliikenteen yhteysväli, mille kaavassa on osoitettu Tuusulanväylän kohdalle joukkoliikenteen vaihtopaikka. Lentoradan tunnelin ohjeellinen linjaus sivuaa alueen länsireunaa. Kehäradan ja lentoradan risteyskohtaan, lähelle Aviapoliksen asemaa, on määritelty joukkoliikenteen vaihtopaikka.

Laadittavana olevan 4. vaihemaakuntakaavaan ehdotusvaiheessa lentoaseman alue on laajennettu Lentoasemantiehen ja Ilmakehään asti. Vantaan kaupunki vastustaa lausunnossaan alueen laajentamista, koska Aviapoliksen asemanseutu ei liity lentoaseman toimintoihin. Kaupunki vaatii myös lentoaseman alueen määräyksiin muutosta kaupan osalta, jotta lentoaseman laajennushankkeessa ja uudessa joukkoliikenneterminaalissa voitaisiin rakentaa palveluita alueen työntekijöille ja matkustajille.

4.2.2 Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma ja liikennejärjestelmäsuunnitelma

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelmassa kaavarungon alue on ensisijaisesti kehitettävää aluetta, jolle on tarkoitus kohdentaa merkittävä osa seudun uudesta maankäytöstä. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa alueelle on osoitettu kaksi joukkoliikenteen runkolinjaa jo vuodelle 2025. Aviapoliksen asemalle on suunniteltu päättyväksi myös seudullinen liityntäyhteys Hyrylästä, Keravalta ja Nikkilästä. Lentoradan kehittäminen on ajoitettu vuosien 2026 ja 2040 välille.

Lentorata on Pasilasta Helsinki–Vantaan lentoterminaalin kautta pääradalle kulkeva, pääasiassa kaukoliikenteen käytössä oleva rata. Radasta on laadittu Liikenneviraston toimesta 2010 ratayhteysselvitys, jossa on mukana kaksi eri linjausvaihtoehtoa. Toinen linjauksista kulkee lentoasemalle Pasilasta Aviapoliksen ali ja toinen Viinikkalan terminaalivarauksen kautta. Hankkeen alustava kustannusarvio on miljardi euroa. Lentorata toimisi mahdollisesti osana kansainvälistä raideyhteyttä Pietarin, Helsinki-Vantaan lentoaseman, Helsingin keskustan ja Tallinnan välillä.

4.3 Kaupungin strategiat ja ohjelmat

Valtuustokauden 2013 – 2016 strategian (KV 17.6.2013) mukaisesti kaupunkirakenteen eheyttämistä jatketaan ja keskustoja kehitetään monipuolisina asumisen ja palvelujen alueina, jotka tukeutuvat kestävään liikkumiseen. Strategian toteutumiseksi sitovana tavoitteena vuodelle 2015 oli mm. priorisoida keskustojen ja joukkoliikennevyöhykkeiden kaavoittamista ja toteuttamista.

Vantaan elinvoimaohjelma 2014 – 2016 tähtää kaupungin elinkeinopolitiikan vahvistamiseen. Tavoitteena on vahvistaa kansainvälistä kilpailukykyä tukemalla lentokenttäympäristön kehittymistä ja hyödyntämällä Aviapoliksen erinomainen saavutettavuus.

Joukkoliikennekaupunki Vantaa -työ on strateginen suunnitelma, joka tähtää kestävän liikkumisen vahvistamiseen kaupungissa. Kaavarungon alue on tunnistettu erinomaiseksi kehittämisalueeksi tehokkaalle maankäytölle.

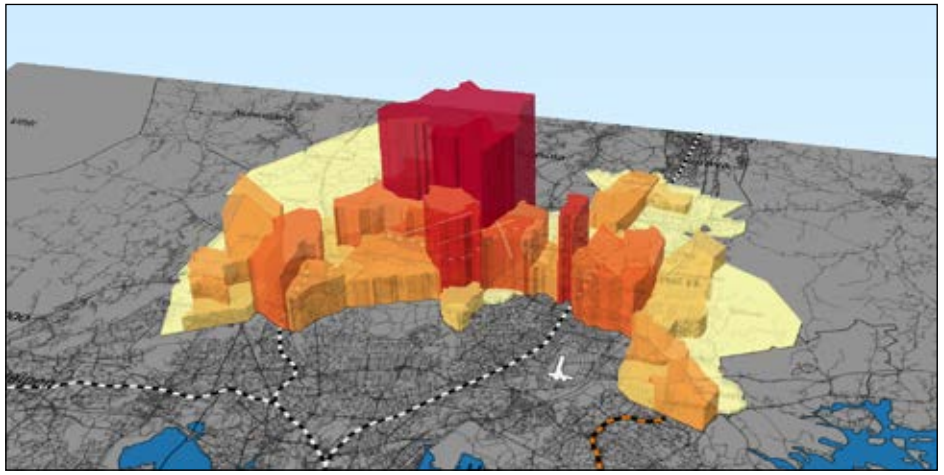

Vantaan työpaikat kaupunginosittain. Veromiehen ja lentoaseman kaupunginosissa sijaitsee viidesosa kaupungin työpaikoista.

4.4 Yleiskaava

Aviapoliksen alueella on voimassa kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava 2007, joka suunnittelualueen osalta saanut lainvoiman 25.2.2009.

Yleiskaavan selostuksessa todetaan, että alueen kaupunkirakenne asettaa kehittämistyölle monia haasteita, joita ovat muun muassa toisistaan irrallaan olevat asunto- ja työpaikka-alueet, toimintojen sekoittumattomuus sekä vahvat kaupunkirakennetta rikkovat elementit, kuten isot liikenneväylät ja voimalinjat. Toisaalta selostuksessa todetaan myös, että Kehärata, ja sitä täydentävät linja-autojen runkoyhteydet sekä tulevaisuudessa mahdollinen pikaraitiotie, sitovat alueen tehokkaan joukkoliikenteen piiriin ja yhdistävät Keski-Vantaan osaksi keskustojen verkostoa. Yleiskaavan pohjaksi laaditussa K2-visiossa (2002) Aviapolis ja Tikkurila yhdistyvät Tikkurilantien kaupunkibulevardin ja tehokkaan joukkoliikenteen avulla yhtenäiseksi kaupunkirakenteeksi.

Yleiskaavan tavoitteena on lentoaseman ja siihen suoraan liittyvien toimintojen maaliikenneyhteyksien turvaaminen. Yhteydet kulkevat nyt ja tulevaisuudessa kaavarunkoalueen läpi.

Aviapoliksen kaavarungon alue on yleiskaavassa määritelty pääosin työpaikkarakentamiseen ja erityisesti työvoimavaltaisiksi työpaikka-alueiksi (TP). Lentoasemantien itäpuolella on asunto- ja työpaikka-alueita (A/TP), jotka on varattu asumista sekä asuinympäristöön soveltuvia työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten. Teollisuus- ja varastoalueita (T) on kaavarunkoalueen länsi- ja koillislaidoilla. Pyttisberget on lähivirkistysaluetta.

Kaksi keskustatoimintojen alakeskusta on tarkoitettu lähipalveluille. Yksi suuri palvelujen alue (P1) mahdollistaa seudullisesti merkittävän hankkeen sijoittumisen.

Kaavarunkoalue on pääosin lentomeluvyöhykkeellä 3 (L_{den} 50 – 55 dB), mikä ei aseta rajoituksia asumiselle tai muille melulle herkille toiminnoille. Alueella on kuitenkin rakenteiden ääneneristämistarve. Lentomeluvyöhyke 2 (L_{den} 55 – 60 dB) leikkaa kaavarunkoaluetta kiitoteiden suuntaisesti luoteis- ja koillislaidoilta. Sinne ei sallita uusien, melulle herkkien toimintojen sijoittamista.

Yleiskaava suunnittelualueella.

4.5 Asemakaavatilanne & rakennuskielto

Veromiehessä on 2000-luvun alusta lähtien alun perin teollisuusalueeksi asemakaavoitettuja kortteleita muutettu toimistovaltaisemmiksi etenkin Kehä III:n varrella. Lentokenttäalueen asemakaavamerkintä on väistynyt toimisto- ja hotellirakennusten sekä Aerolan asuinalueen laajenemisen tieltä.

Veromiehen asemakaavat ovat pääosin 1980-luvulta ja asiasisällöltään vanhentuneita. Asemakaavoissa ei mm. oteta kantaa alueen rakennusperinnön säilyttämiseen eikä esimerkiksi hulevesien hallintaan. Pääosin 1970 – 80-luvuilla rakennettu vesihuoltoverkosto on vanhentunut, eikä alueen hulevesien hallinta ole ajan tasalla, minkä takia alueella esiintyy ajoittain kaupunkitulvia. Aviapoliksen kehittyneet liiketoimintaideat sekä toimijoiden ja kaupunkirakenteen tavoitteet vaativat suunnittelun periaatteiden tarkistamista asemakaavoituksen tueksi.

Kaupunginvaltuusto asetti 7.10.2013 osan Veromiehen alueesta rakennuskieltoon 29.10.2015 saakka. Kaupunginvaltuusto päätti 16.11.2015 jatkaa rakennuskieltoa joiltain osin 29.10.2017 saakka.

5 VISIO JA TAVOITTEET

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 18.8.2014 raportin ”Aviapolis-kaavarunko. Lähtökohdat ja tavoitteet”. Kaavarungon visiona on houkutteleva ja kestävä mahdollisuuksien kaupunki. Hyvällä kaupunkisuunnittelulla Aviapoliksesta tehdään lentokenttäkaupunki, joka elää ympäri vuorokauden.

Alueen suunnittelulle asetettiin kuusi tavoitetta:

1. Tehdään autokaupungista käveltävän kokoinen kaupunki, missä voi viihtyä ja viipyä.
2. Rakennetaan ekologisesti ja kulttuurisesti kestävää kaupunkia.
3. Tehdään kestävistä kulkumuodoista kilpailukykyisiä ja luodaan innovatiivisia liikkumisratkaisuja.
4. Mahdollistetaan 60 000 työpaikan sijoittuminen alueelle.
5. Tehdään elämisen ja asumisen kaupunginosa 20 000 vantaalaiselle.
6. Rakennetaan Aviapoliksesta lentokenttäkaupunki, jonne tullaan läheltä ja kaukaa.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

6 SUUNNITELMA

6.1 Käveltävä korttelikaupunki

Kaupunki on elävä organismi, joka mukautuu jatkuvasti yhteiskunnan muutoksiin: uusia toimintoja syntyy, kun toisia poistuu. Veromiehen alueella on käynnissä alueen kolmas suuri rakenteellinen muutos, kun yksinomaan työpaikka-alueena tunnetuksi tullut kaupunginosa muuttuu monipuoliseksi kaupunkiympäristöksi. Suurimmat muutokset tapahtuvat alueen korttelirakenteessa ja tehokkuudessa sekä asuntojen määrän merkittävässä kasvussa. Veromiehestä kehittyy lentokentän viereen ja Kehäradan varteen merkittävä kaupunginosa, jossa asutaan, käydään työssä, virkistytään ja nautitaan hyvistä palveluista. Tavoiteltava muutos on radikaali ja edellyttää määrätietoisuutta sekä eri toimijoiden sitoutumista yhteiseen tavoitteeseen.

Kaavarungon toteuttaminen tähtää käveltävään korttelikaupunkiin. Tähän päästään ensisijaisesti muuttamalla alueen nykyisiä mittakaavaperiaatteita. Suuria kortteleita pilkotaan pienempiin osiin kulkureitein ja puistoin. Koko kaupunkirakenteen malli uudistetaan ”ihmisläheisemmäksi”, jolloin katutason merkitys kokemusympäristönä korostuu. Se edellyttää liikennejärjestelmän kehittämistä jalankulkua ja pyöräilyä suosivaksi, kivijalkatilojen rakentamista ja avaamista kadulle sekä kadunvarren istutusten ja kalusteiden laadukkuutta.

Käveltävässä korttelikaupungissa lapsikin voi liikkua turvallisesti.

Jo yksittäinen katupuu voi lisätä kaupunkiympäristön vihreyttä merkittävästi.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

6.2 Mitoituksen ja mittakaavan muutos

Korttelikoko pienenee

Alueen nykyiset korttelit ovat suuria, kooltaan jopa 300 m x 300 m. Kaavarungon keskeisenä periaatteena on muodostaa niistä pienipiirteisempää korttelirakennetta ohjaamalla uuden korttelirakenteen kokoa. Suunnitelmassa kortteleiden sivujen keskimääräinen pituus on pääosin 100 ja 150 metrin välillä. Keskeisillä alueilla pisin sallittu yhtenäinen korttelisivu uudessa rakentamisessa on 150 metriä. Kortteleiden välissä tulee kulkea julkinen kävely-yhteys: katu, jalankulkureitti, aukio tai esimerkiksi katumainen pysäköintialue.

Tehokkuus kasvaa

Suunnittelualueen aluetehokkuus on nykyisellään alhainen (ea = 0,19). Vaikka alue on kooltaan moninkertainen Tikkurilan keskustaan verrattuna, asuu siellä ainoastaan noin 500 asukasta. Työpaikkoja on 10 000. Monipuolisen, viihtyisän ja 24 tuntia vuorokaudessa elävän kaupungin luominen edellyttää toimintojen määrän merkittävää lisäämistä ja aluetehokkuuden huomattavaa nostoa.

Tehtyjen tarkasteluiden mukaan suunnittelualueelle voidaan rakentaa kokonaisuudessaan 2,5 - 3 miljoonaa kerrosneliömetriä, jolloin aluetehokkuudeksi (ea) muodostuu 0,7 - 0,85. Tämä nelinkertaistaisi alueen nykyisen tehokkuuden ja tekisi Veromiehestä Vantaan tehokkaimmin rakennetun kaupunginosan. Asumisen kerrosalan osuus koko kerrosalasta voisi olla kolmanneksen luokkaa.

Kaavarungossa alueiden tehokkuutta ohjataan keskeisten alueiden osalta ohjeellisella alimmalla korttelitehokkuudella (e¬k), joka vaihtelee 1 ja 1,5 välillä. Ratkaisu mahdollistaa uuden kaupunginosan rakentumisen yli 20 000 asukkaalle ja vähintään 40 000 työpaikalle. Työpaikkakortteleiden rakentuessa tehokkaana ja työpaikkaväljyyden pienentyessä edelleen, voi alueelle sijoittua merkittävästi tätäkin enemmän työpaikkoja.

Mitoitus osa-alueittain

Osa-alueittaiset mitoitukset ovat suuntaa-antavia. Sekoittuneiden toimintojen kortteleiden on laskettu rakentuvan pääsääntöisesti tehokkuuksilla e¬k = 1,5 – 2,5. Intensiivisten työpaikka-alueiden keskiarvotehokkuus on pääasiallisesti 2 ja muiden työpaikka-alueiden 1. Keskimääräisenä asumisväljyytenä on käytetty lukua 45 k-m^2. Käytetyt työpaikkaväljyydet ovat vaihdelleet 30 k-m^2:stä yli 100 k-m^2:in.

Mitoitus osa-alueittain.

Alueen nro	Asukkaita	Työpaikkoja
1	2000	10000
2	3000	5000
3	1500	2000
4	6000	4000
5	1500	2000
6	3500	7000
7	3000	3000
8	0	9000
Yhteensä	**20500**	**42000**

Liiketilatarve kasvaa

Uudet asukkaat mahdollistavat alueen ostovoiman kasvun myötä uusien kauppojen ja kaupallisten palveluiden rakentamisen alueelle. Alueen kaupalliseen tarjontaan vaikuttavat myös alueella työskentelevät työntekijät, varsinkin kun puhutaan muista kaupallisista palveluista, esimerkiksi ravintolapalveluista. Päivittäistavarakaupassa ostovoiman on saavutettava riittävä kynnysraja, ennen kuin alueelle on liiketaloudellisesti kannattavaa perustaa kauppa. Tämä tarkoittaa noin 2 000 - 3 000 lähiasukasta.

Alueen väestön lisääntyessä liiketilojen tarve kasvaa jatkuvasti. Taulukossa on kuvattu alueen liiketilan tarve nykyhetkestä vuosille 2025, 2040 ja 2050. Taulukon tiedot on tuotettu päivittäistavarakaupan vuosittaisella 1 % ostovoiman kasvulla ja erikoiskaupan 2 % kasvulla. Lisäksi liiketilojen myyntitehokkuuden oletetaan kasvavan ajanjaksolla 15 % ja verkkokaupan vähentävän liiketilojen tarvetta 10 %. Väestön on arvioitu kasvavan laskelmassa vuosittain 500 asukkaalla alkaen vuodesta 2018.

Laskelmia ei ole ylimitoitettu kaavallisesti, eli taulukon luvut kuvaavat sitä todellista tarvetta, joka alueen asukkaille muodostuu. Tarve ei kuitenkaan välttämättä konkretisoidu suunnittelualueella liiketiloiksi lähialueiden vetovoimaisten kauppojen takia. Erityisesti muun erikoiskaupan palvelut tullaan hakemaan suurelta osalta kauppakeskus Jumbosta. Paljon tilaa vaativan kaupan tuotteet ostetaan pääsääntöisesti myös muualta. Sen sijaan päivittäistavarakaupassa kuluttajat arvostavat hyvää saavutettavuutta. Päivittäistavarakaupan palvelut tulevatkin toteutumaan suunnittelualueella todennäköisesti taulukon laskelmien mukaisesti.

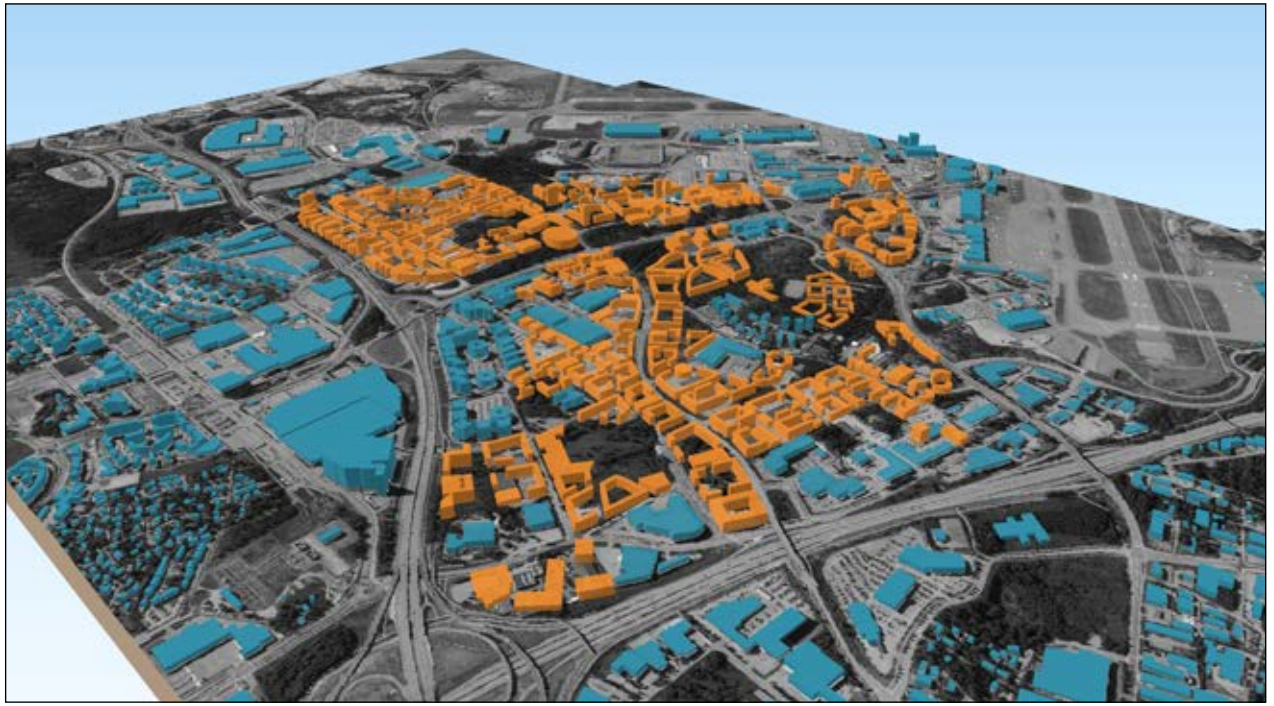

Aviapoliksen korttelirakenne täydentyy ja tiivistyy. Sinisellä on kuvattuna nykyiset rakennukset ja oranssilla esimerkinomaista uutta kaupunkirakennetta.

	Liiketilatarve (k-m2) 2015-2025	Liiketilatarve (k-m2) 2015-2040	Liiketilatarve (k-m2) 2015-2050
Päivittäistavarakauppa	1 800	5 800	9 300
Muu erikoistavarakauppa	4 100	15 900	27 600
Paljon tilaa vaativa kauppa	4 600	17 900	31 300
Muut kaupalliset palvelut	2 100	7 900	13 600
Yhteensä	**12 600**	**47 500**	**81 800**

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

6.3 Kehien kaupunki

6.3.1 Elinkeinojen kehä ympäröi sekoittunutta ydintä

Asuminen, työpaikat ja palvelut limittyvät

Monipuolinen ja eloisa kaupunkiympäristö muodostuu ennen kaikkea rakentamisen tehokkuudesta, eri toimintojen sekoittumisesta, mielenkiintoisista kaupunkitiloista, ajallisista kerroksista sekä kilpailukykyisistä kestävän liikkumisen mahdollisuuksista. Iso osa kaavarungon alueesta on määritetty sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueeksi, jossa alueen käyttötarkoitusta ei keskusta-alueiden tapaan ole määrätty tarkasti. Sen sijaan maankäytön tehokkuutta ja katutilan muodostumista ohjataan vahvasti.

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueella samassa korttelissa voi olla niin työpaikkoja, palveluja ja muita keskustatoimintoja kuin asumistakin. Näin kortteleissa on elämää ympäri vuorokauden. Noin viidesosa kaavarungon alueesta on osoitettu sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueeksi.

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen korttelit sijoittuvat kaavarunkoalueen keskiosiin, sillä asuminen ja niin sanotut herkät toiminnot edellyttävät riittävän alhaista lento- ja tieliikenteen melutasoa. Ohjeellinen alin korttelitehokkuus alueilla on ek = 1,5. Tehokkain rakentaminen sijoittuu saavutettavuudeltaan parhaimmille paikoille kuten asemanseudulle ja runkolinjojen pysäkkien yhteyteen, missä toimintojen monipuolisuus on suurimmillaan. Näin edistetään keskustamaisten paikkojen syntymistä, kun ne erottuvat ympäristöstään fyysisen ja toiminnallisen rakenteensa puolesta.

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueet sijoittuvat alueen keskiosiin.

Aviapoliksen aseman korttelit Lentoasemantien molemmin puolin on kaavarungossa määritelty sekoittuneiden kaupunkitoimintojen korttelialueeksi. Asemanpuoleiset ja Aerolan puoleiset alueet yhdistyvät toisiinsa silloilla, mutta luontevampi jatkumo keskusta-alueelle saataisiin Lentoasemantien kattamisella. Kattaminen parantaisi aseman saavutettavuutta Aerolan alueelta, mutta tätä ei ole kaavamerkintänä sisällytetty kaavarunkoon. Lentoasemantiehen rajautuvien asemakaavojen ja hankkeiden yhteydessä kannattaa vielä tutkia ehdotuksen toteuttamismahdollisuuksia.

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueella rakennukset tulee sijoittaa kadun varteen, jolloin ne rajaavat katutilaa. Tavoitteena on toisaalta urbaanin katutilan muodostuminen, toisaalta yksityisen tai puolijulkisen tilan rajaaminen korttelin sisäosiin.

Suunnitelmassa päädyttiin määrittelemään parhaiten asumiseen soveltuvat alueet *asuntovaltaisiksi*, *sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueiksi*. Asuntovaltaisia kortteleita on pinta-alana noin kymmenesosa koko alueesta. Asuntovaltaisia, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueita kehitetään etenkin asumisen ja sitä tukevien lähipalveluiden ja virkistyksen alueina, mutta myös ympäristöhäiriötön työpaikkatoiminta on mahdollista.

Umpikorttelirakenne mahdollistaa suojaisat piha-alueet.

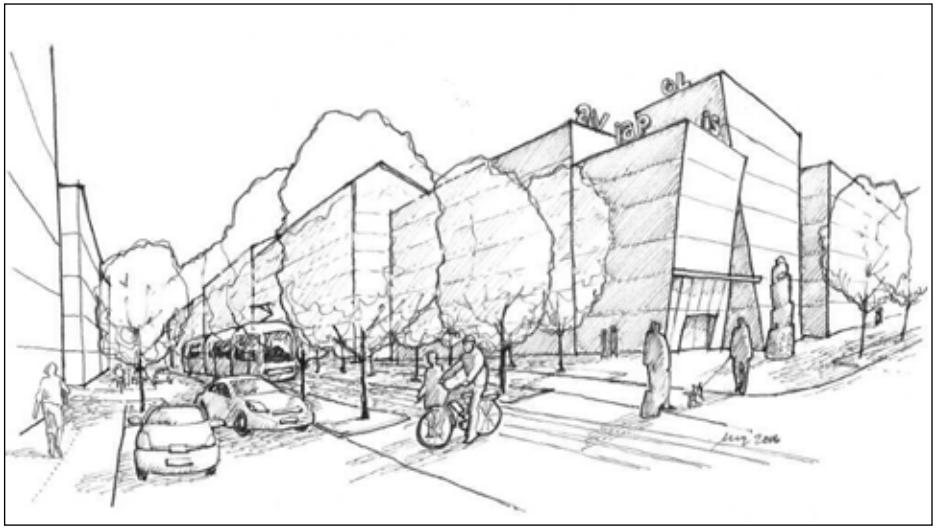

Näkymä Tikkurilantieltä.

Asumiseen soveltuvat alueet sijaitsevat suunnittelualueen keski-osissa. Esimerkinomainen havainnollistus kaupunkirakenteesta idästä päin kuvattuna.

Asuntovaltaisiksi, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen kortteleiksi on osoitettu alueita Aerolan alueelta Ilmakehän ja Tikkurilantien välistä sekä Toisensavun länsipuolelta. Ohjeelliseksi alimmaksi korttelitehokkuudeksi kerrostalovaltaisilla alueilla on asetettu ek = 1,0. Tarkoituksena on monipuolistaa alueen kerrostalovaltaista rakennetta kaupunkipientaloilla sellaisilla alueilla, jotka jäävät hieman sivuun joukkoliikenteen runkoyhteyksistä.

Asuntovaltaiset, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueet keskittyvät Aerolaan ja Toisen savun länsipuolelle.

Kahdenlaisia työpaikka-alueita

Tavoitellun työpaikkamäärän mahdollistamiseksi tulee huomattavan osan suunnittelualueesta olla tehokasta työpaikkarakentamista. Työpaikkoja sijoittuu sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueelle. Sen lisäksi koko suunnittelualueen kehyksenä on työpaikkojen vyöhyke, joka on hyvin saavutettavissa ja tonttien näkyvyys erinomainen.

Intensiivisten työpaikkatoimintojen alueita kehitetään liike-, toimisto-, palvelu-, tuotanto- ja varastotilojen alueena. Rakentamisen tulee olla tehokasta ja korttelitehokkuuden pääasiallisesti enemmän kuin ek = 1,5. Aviapoliksen ja Lentokentän asemien lähialueesta on mahdollisuus kehittää selkeästi ympäristöstään erottuva elinkeinoalue, joka voi toiminnassaan hyödyntää lentokentän läheisyyttä. Suunnitellun lentoradan rakentaminen ja lentoradan aseman tavoitettavuus Aviapoliksesta edesauttavat alueen kehitystä kansallisena ja kansainvälisenä työpaikka-alueena.

Intensiivisten työpaikkatoimintojen alueeksi on osoitettu alueita etenkin Kehä III:n ja lentoaseman läheisyydestä. Kehä III:n reuna-alueet rakennuksineen luovat alueen imagoa ja identiteettiä. Rakennukset muodostavat tiiviin rintaman tieliikenteen melua ja pienhiukkasia vastaan suojaksi alueen keskiosien sekoittuneelle rakenteelle ja meluherkille toiminnoille. Samalla yrityksille tarjoutuu ns. rantatontteja, joiden näkyvyys vilkkaasti liikennöidyille väylille on erinomainen.

Intensiivisen työpaikka-alueen raskas liikenne ei saa häiritä asumisen alueita. Rakennusten korkeutta rajoittaa lentoestekorkeus, joka on koko kaavarunkoalueella pääosin korkeustasolla +96 m mpy. Kaavarunkoalueella maanpinnan korkeustaso vaihtelee välillä +22 m – 56 m mpy.

Työpaikkatoimintojen alueiksi on osoitettu sellaiset, vain työpaikkatoiminnoille soveltuvat alueet, missä tehokkuuden nostoon ei ole vielä painetta. Työpaikkatoimintojen alueita kehitetään tuotanto-, palvelu- ja varastotilojen sekä niihin liittyvien toimisto- ja liiketilojen alueina. Ohjeellista korttelitehokkuutta ei ole määritetty. Alueet ovat intensiivisiä työpaikka-alueita arkisempia, mutta myös tehokkaampi työpaikkarakentaminen on mahdollista. Alueet sijoittuvat Tuusulanväylän, Pakkalantien sekä Ilmakehän läheisyyteen ja ne ovat osin lentomelualuetta. Rakennusten tulee näilläkin alueilla muodostaa suojaa tieliikenteen melua ja pienhiukkasia vastaan keskiosien sekoittuneen rakenteen meluherkkien toimintojen kehittyessä.

Elinkeinojen kehä reunustaa sekoittuneiden toimintojen ydintä. Intensiivisten työpaikka-toimintojen alueet ovat kuvassa tummansinisellä, työpaikka-alueet vaaleammalla sinisellä.

Aviapoliksen asemanseudusta rakentuu merkittävä työpaikka-alue.

6.3.2 Puistokehä nivoo yhteen puistot ja reitit

Alueen maankäytön muuttuessa ja asukasmäärän kasvaessa puistoille tulee kysyntää ja käyttöä. Kaavarungon tavoitteena on hahmottaa uudistuvan kaupunginosan viherverkosto ja sen kytkeytyminen alueen ulkopuolella oleviin laajoihin virkistysalueisiin.

Suunniteltu viheralueiden ketju tukeutuu maisemarakenteeseen sekä jo asemakaavoitettuihin puistoihin. Kaupunginosan merkittävimmät mäet, Pyttisberget (1) ja Plootukallio (2), ovat luonnollinen lähtökohta virkistysalueiksi. Purokäytävät muodostavat toisen maisemarakenteeseen sidotun osan viheralueverkostoa. Purokäytäviin kytkeytyvät Rälssipuiston ja Manttaalipuiston kokonaisuus (3) sekä Pytinojan varren puistot (4), joilla on tärkeä rooli myös vesien hallinnassa. Kaavarungossa on lisäksi osoitettu puistoalueena Manttaalitien ja Kiitoradantien välisen korttelin keskeltä puustoisena säilynyt osa (5), joka olisi hyvä lähtökohta puistolle alueella, missä suuri osa maasta on rakennettua.

Korttelipuistot on viheralueverkostokuvassa osoitettu alueina, mikä havainnollistaa aluevarausten kokoa ja sijaintia. Korttelipuistoista paikalleen ovat sijoittuneet jo asemakaavoitetut Karhumäki (6) ja Lokkipuisto (7) ja myös Aerolan pohjoispuolelle sijoittuva korttelipuisto (8). Muut korttelipuistot voivat sijoittua tässä hahmotellusta poiketen ja korttelipuistoja voi syntyä useampiakin, kun asemakaavoituksen myötä tarpeet kiteytyvät. Alueen sisäiset viheryhteydet on osoitettu katkoviivalla ja niiden sijainti tarkentuu asemakaavoituksessa. Purokäytäviin sitoutuvat yhteydet ovat paikkaan sidottuja ja purot tulee säilyttää avouomina. Purojen ympäristöä kehitetään laadukkaina virkistysverkoston ja kaupunkikuvan paikkoina.

Asutuksen lisääminen säteilee viheryhteystarpeita myös kaavarunkoalueen ulkopuolelle. Koska alueen sisällä ei ole yhtään laajaa virkistysaluetta, on sieltä luotava hyvät kävelyn ja pyöräilyn yhteydet itään Kylmäojan varren puistoihin ja Keravanjokirantaan sekä länteen Krakanojan varren puistoihin ja Vantaanjokirantaan. Koivuhaan alueella tarvitaan työpaikka-alueiden ja kaupan alueiden läpi uusia viheryhteyksiä. Kehä III:n poikki tarvitaan yhteys Kartanokoskelle, mistä on yhteydet edelleen sekä Vantaanjoen että Keravanjoen suuntiin.

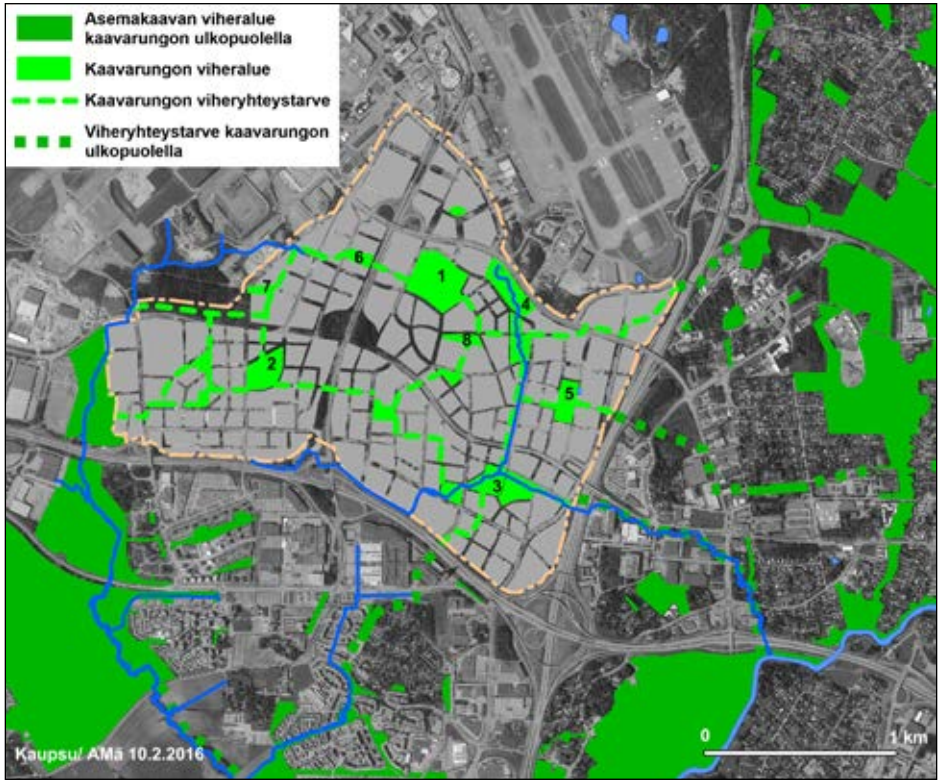

Kaavarunkoalueen viheralueverkosto ja yhteystarpeet alueen ulkopuolelle. Numerot viittaavat tekstiin.

Puistokehä yhdistää korttelipihat paikalliseen ja seudulliseen virkistysverkostoon.

Pyttisberget (1) on 10 metriä ympäröivää maastoa korkeammalle kohoava kalliomäki (+55 m mpy), jossa kasvaa kauniita kalliomäntyjä ja sammalet ovat vielä säästyneet kulutukselta. Mäen rinteet ovat rehevämpiä ja mäen lounaispuolella on suota, jossa on myös pieni avovesialue. Lähtökohta hienon kalliopuiston perustamiseen on erinomainen. Pyttisbergetistä on kaikki edellytykset kehittää Aviapolikseen nähtävyys, josta asukkaat ovat ylpeitä ja jota tullaan kauempaakin katsomaan. Asutuksen lisääntyminen ympäristössä tuo puistoon paljon lisää kulutusta, joten kulun ohjaaminen puistokäytäville on tärkeää ja kiireellistä. Asemakaava on vanhentunut: Pyttisberget on lentokenttäaluetta.

Pyttisbergetin lakea. Kuva Markku Immonen 18.10.2014

Pyttisbergetin lounaisrinnettä, jossa on kauniita kallioterasseja ja rinteen alla hyvät edellytykset metsäpuiston lajiston monipuolistamiselle. Kuva Markku Immonen 18.10.2014

Pyttisbergetin puistovaraus (5,9 ha) kaavarungossa ja Laajavuori (5,8 ha) Martinlaaksossa ovat lähes samankokoiset.

Plootukallio (2) on asemakaavoitettu virkistysalueeksi. Kaavarungossa suunnitellaan puiston supistamista, koska kaupunkirakenteen tehostamista tällä kohdalla perustelee ennen kaikkea Aviapoliksen asema. Virkistysalueeksi varataan edelleen kallioinen moreenimäki, jonka loiva etelärinne antaa hyvät lähtökohdat monipuolisen käyttöpuiston perustamiselle.

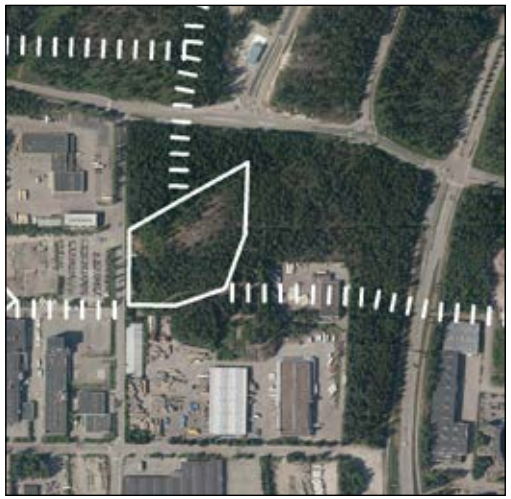

Kaavarungon Plootukallio ja Antaksenpuisto Pakkalassa ovat pinta-alaltaan samankokoisia, 2,2 ha.

Rälssipuisto ja **Manttaalipuisto** (3) ovat asemakaavoitettuja puistoja Kirkonkylänojan varressa Rälssitien molemmin puolin. Maaperä on savea ja puro kulkee molempien puistojen halki. Puistoista on tehty suunnitelmat, joissa keskeisenä ideana on vesi. Kirkonkylänojan suuria virtaamavaihteluita on suunniteltu tasattavan varaamalla laajat tulvaniityt. Kaavarungossa on tavoitteena laajentaa Manttaalipuistoa, koska tulvaniityt vievät niin suuren osan puistosta, että käyttöaluetta jää vähän ja asukkaita tulee lähialueelle enemmän kuin puistoja suunniteltaessa on oletettu.

Yleissuunnitelma Rälssipuistosta ja Manttaalipuistosta. Vantaan kaupunki, viheralueyksikkö.

Rälssipuisto ja Manttaalipuisto laajennuksineen ovat yhteensä 4,4 ha.

Pytinojan (4) varteen on kaavarungossa suunniteltu puistoaluetta, jossa keskeisenä teemana olisi puro. Pytinojan puistot ovat pinta-alaltaan 4,3 ha. Pytinoja on yksi Kirkonkylänojan latvahaaroista. Helsinki–Vantaan lentoaseman laskupurojen kunnostustarpeiden selvitystyössä (syksy 2015) on todettu tarve Pytinojan suurten virtaamavaihteluiden hillintään ja vedenlaadun parantamiseen. Puroon ehdotetaan rakennettavaksi tasausallas, käsittelykosteikko sekä tulva-allas, jolloin veden virtaus hidastuisi ja veden laatu paranisi.

Lähtökohta puiston suunnittelulle on hyvä. Maaperä on hiekkaa ja savea ja kasvaa sekametsää. Puro on uurtanut paikoin leveän uoman ja rannoilla on sortumia ja eroosiota. Vedenkäsittelyrakenteiden rakentaminen vaatii paljon maanleikkauksia (arvio 26000 m3). Altaiden ja kosteikon ensisijainen tarkoitus on tekninen ts. lentoaseman hulevesien hallinta ja altaat on oletettavasti aidattava. Niistä ei siten tule samanlaisia puistolampia kuin Ristisillanpuistossa. Asutuksen lisääntyminen lähiympäristössä asettaa kuitenkin altaiden suunnittelulle myös esteettisiä vaatimuksia. Vaikka veden rantaan ei voisi mennä, pitää altaiden olla kauniita katsella.

Asemakaava on vanhentunut: puistojen alue on pääosin lentokenttäaluetta. Puistoketjun luomiseksi myös asemakaavan teollisuustontista tulisi osa muuttaa puistoalueeksi. Puron koskipaikka on asemakaavan teollisuustontilla.

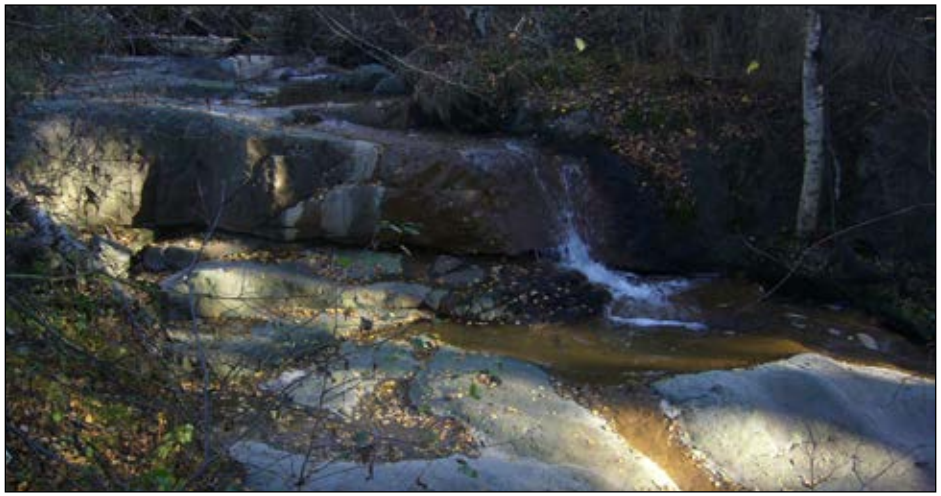

Puron koskipaikka on hieno luonnon yksityiskohta, joka tulee saada asukkaiden saavutettavaksi.

Asutuksen lisääntymisen takia puistoja on muodostettava myös tonttimaasta keskeisille, hyvin saavutettaville paikoille. **"Wihurinpuisto"** (5) on asemakaavassa tonttimaata, mutta tonttien puustoisissa, rakentamattomissa osissa on myös potentiaalia puiston perustamiselle. Maaperäolosuhteet ovat vaihtelevat: savea, hiekkaa, moreenia ja täyttömaata.

"Wihurinpuiston" kokonaispinta-ala on 1,6 ha.

Korttelipuistoja tarvitaan asukkaiden lähipuistoiksi eri puolille suunnittelualuetta. Korttelipuistossa on tilaa oleskelulle, pienpeleille ja leikille. Vähimmäiskokona voidaan pitää puolta hehtaaria, mutta tavoitteena on noin hehtaarin suuruinen puisto. Erityisesti alueilla, missä ei ole lähellä laajempaa virkistysaluetta, on korttelipuistoiksi varattava vähintään hehtaarin alueita.

Sinirikonpuisto Tikkurilassa on esimerkki korttelipuistosta. Puisto on 90×90 m, eli pinta-alaltaan 0,8 ha.

Karhumäenkallio Aviapoliksessa on 60×130 m. Vantaan kaupunki, Viheralueyksikkö.

Katumaisema, kävelyreitit ja pihat

Katumaisemien osalta on erittäin tärkeää, että jatkosuunnittelussa varmistetaan riittävien ja pysyvien tilavarausten tekeminen katupuille, jotta niillä on mahdollisuus elää pitkään ja kasvaa isoiksi.

Suunnitelmaa laadittaessa kehiteltiin ehdotusta toimintatavasta, missä jokaisen korttelin uudisrakentamisessa toteutettaisiin pieniä, laadukkaita kaupunkitiloja. Ne olisivat yksityisessä omistuksessa (tonttimaata) mutta yleisessä käytössä, esimerkiksi sisäänkäynteihin liittyviä etupihoja, taskupuistoja tai läpikulkureittejä. Toimintatapa edesauttaisi kaupunkiympäristön muutosta heti ensimmäisten hankkeiden myötä ja vaikuttaisi erityisesti katumaiseman laatuun. Toimintatapa voitaisiin määritellä vastaavasti kuin joillakin alueilla on edellytetty taiteeseen tiettyä osuutta hankkeen kustannuksista. Laajoihin, vaiheittain toteutuviin kokonaisuuksiin voisi sisältyä myös tilapäistä viherrakentamista. Kaavarunko ei näitä kysymyksiä ratkaise, vaan ne tulee määritellä alueen toteuttamissuunnitelmassa, mihin liittyviä teemoja on pohdittu laajemmin luvussa 10.

Kaavarungon ratkaisu asumisen rakentumisesta pääosin umpikortteleihin ilman kansipihoja antaa mahdollisuuden kehittää asuntopihoista vihreitä, suojaisia ja toiminnoiltaan monipuolisia ulko-oleskelutiloja. Asuntopihat voivat avautua kadun puolelle elävöittämään katukuvaa tai liittyä suoraan puistoon, jolloin kunkin oma teema voisi jatkua näin myös yksityisille piha-alueille. Varsinkin alueen muutoksen alkuvaiheessa asuntopihojen merkitys tulee olemaan tärkeä asumisen laatukysymys, kun lähiseutu on vielä työmaana. Korttelin läpi johtava yleinen jalankulun reitti voi olla esimerkiksi eri tasossa kuin yksityiset asuntopihat.

Pihojen laatu on tärkeä viihtyisyystekijä ja imagonluoja myös työpaikkakiinteistöissä. Sisäänkäynti antaa ensivaikutelman yrityksestä ja toimii maamerkkinä sijainnista. Kadulle avautuva piha voi olla osa alueen julkista reitistöä, työntekijöiden lounaspiknik-paikka ja samalla työhuoneesta avautuva kaunis näkymä.

Pienet taskupuistot ja etupihat tekevät liikkumisympäristöstä mielenkiintoisen.

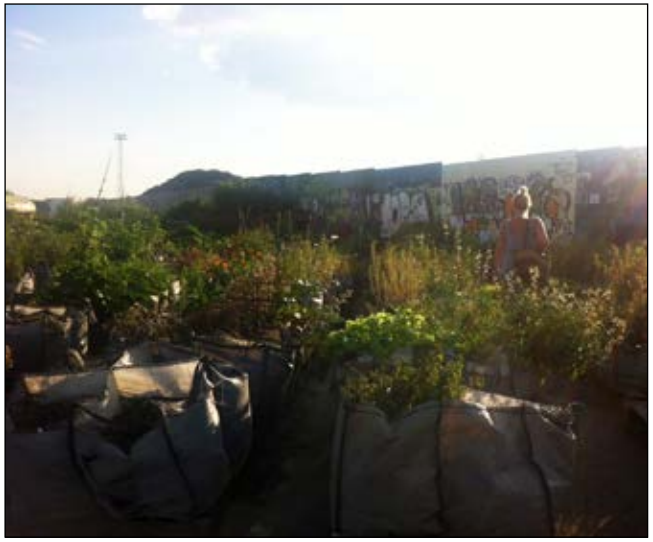

Tilapäisillä viheralueilla voidaan lisätä keskeneräisten alueiden viihtyisyyttä.

6.3.3 Hulevesien hallinta

Kaavarunkoalueella tulee toteuttaa Vantaan kaupungin hulevesiohjelmaa. Tulvaongelmien lieventämisen lisäksi tavoitteena on parantaa vastaanottavien vesistöjen tilaa. Lähtökohtaisesti hulevedet on käsiteltävä syntysijoillaan. Kaavamuutosalueille on laadittava hulevesien hallintasuunnitelma. Viivytystilavuudelle tonteilla voidaan käyttää nyrkkisääntönä 1 m3/100m^2 läpäisemätöntä pintaa ja alueilla tulee suosia kasvullisia pintoja. Purot ja ojat tulee säilyttää avouomina ja niille on maankäytön suunnittelussa varattava riittävä tila.

Nykyinen hulevesiverkosto muodostaa pääreitit kaavarunkoalueen hulevesille ja verkosto täydentyy alueen rakentuessa. Kaavarunkoalueelle on suunniteltu alueellisia hulevesien hallintarakenteita. Manttaali- ja Rälssipuistoon rakennetaan tasausaltaat ja tulvaniityt Kirkonkylänojaan. Lentoaseman alueen hulevesien laadulliseen ja määrälliseen hallintaan Kirkonkylänojan ja Krakanojan latvoilla rakennetaan viivytys- ja puhdistusrakenteita. Nykyisen verkoston välityskyvyn rajallisuus aiheuttaa tarpeita alueelliselle hulevesien hallinnalle myös Virkamiehen alueella sekä mahdollisesti Tikkurilantien ja Lentoasemantien risteyksen koillispuolella.

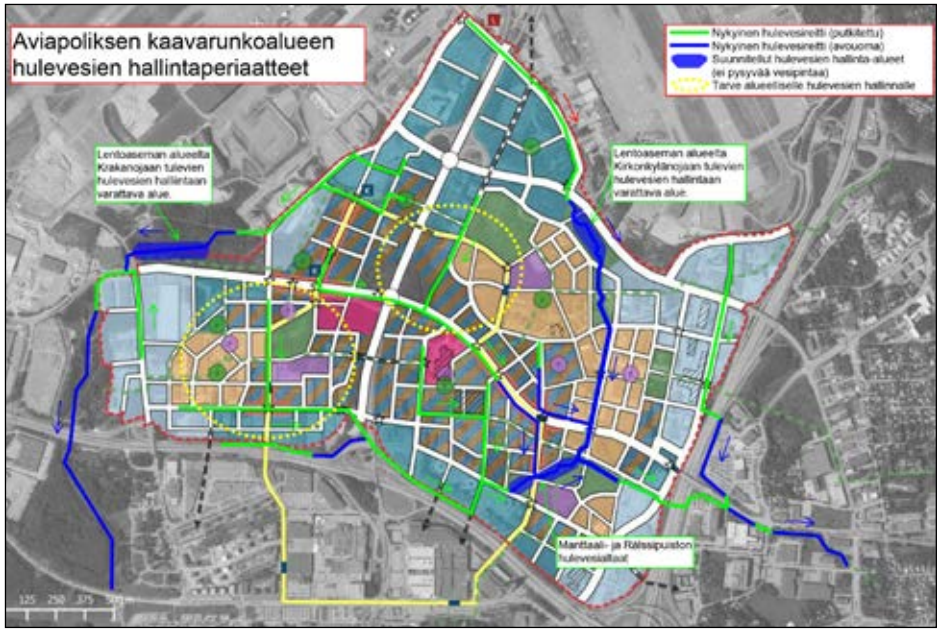

Aviapoliksen kaavarunkoalueen hulevesien hallintaperiaatteet.

6.3.4 Liikkumisen uudet kehät

Liittyminen ympäröivään kaupunkirakenteeseen

Ilmakehä ja Lentoasemantie yhdistävät alueen seudullisiin pääväyliin, Kehä III:een ja Tuusulanväylään. Ne välittävät liikennettä suunnittelualueelle ja sen läpi lentokentän suuntaan. Kaavarungon tavoitteena on turvata lentoaseman hyvät yhteydet.

Tikkurilantie yhdistää alueen Tikkurilaan ja Kivistöön kaikilla kulkumuodoilla. K2-vision mukaisesti Tikkurilantie muutetaan bulevardiksi, joka toimii viihtyisänä kaupunkielämän näyttämönä.

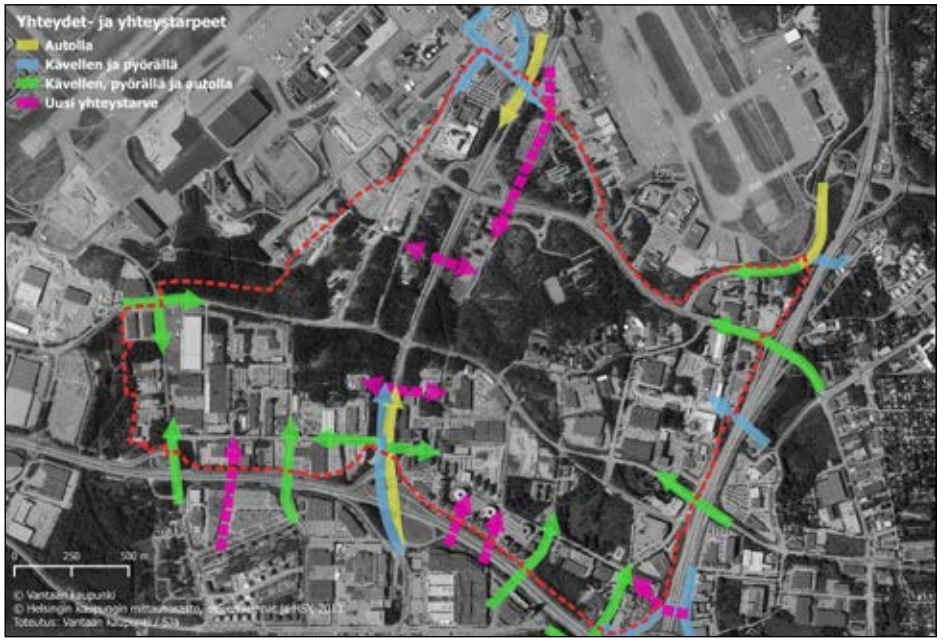

Suunnittelualueen liittyminen ympäröivään kaupunkirakenteeseen ja uudet yhteystarpeet.

Nykyiset ali- ja ylikulkupaikat Kehä III:n ja Tuusulanväylän poikki sijaitsevat 350 – 600 m välein. Useimmat niistä ovat katuja, jossa on myös kävely- ja pyörätie. Autoilijoille nykyiset yhteydet ovat riittävät, mutta kävelijöille ja pyöräilijöille niitä tarvitaan lisää. Myös nykyisten alitusten ja ylitysten luonteva jatkuminen alueen sisälle tulee varmistaa. Kaavarungossa esitetään uusia yhteyksiä Kehä III:n poikki Virkatien ja Antaksentien väliin, Äyritien ja Jumbon välille sekä nykyisten yhteyksien jatkamista sisään alueelle Tuusulanväylän länsireunalta.

Toiminnallisesti Aviapoliksen ja Pakkalan tulisi kehittyä toisiaan tukevana alueparina. Kävelyn ja pyöräilyn yhteystarpeiden lisäksi aluetta tulee tarkastella myös joukkoliikenteen toiminta-alueena. Pakkalan keskustan palvelut, mm. Jumbo, ovat tärkeitä Aviapolis-alueen asukkaille ja työntekijöille. Aviapolis tukeutuu Kehäradan asemaan, mutta Pakkalaa kehitetään etelään päin suuntautuvana bussiliikenteen alueena, johtuen vuonna 2017 toteutuvasta tariffivyöhykkeestä, joka erottaa Kehä III:n kohdalla alueet eri vyöhykkeelle. Raja ei vaikeuta Aviapolis-alueen asukkaiden palveluiden saatavuutta Pakkalasta, mutta Pakkalan asukkaalle kulku Kehäradalla Helsingin keskustaan ei ole samanhintainen kuin bussi. Kaavarunkoa on laadittu pitkälle ajanjaksolle, joten muutokset tässä suhteessa ovat myöhemmin mahdollisia. Niillä on kuitenkin vaikutus alueen kehittämiseen alkuvaiheessa. Aviapoliksen työpaikkojen työssäkäynnin kannalta Pakkala säilyy edullisella (lähivyöhykkeiden) tariffilla joukkoliikenteellä tavoitettavana alueena. Myös jotkut mahdolliset tienkäyttömaksujen toteuttamistavat saattavat vaikuttaa samansuuntaisesti kuin joukkoliikenteen tariffiraja. Kehä III muodostaa siis alueiden välille muunkin kuin fyysisen kulkuesteen.

Kävely

Käveltävän kaupunkirakenteen muodostumiseksi ja hahmottamiseksi kaavarungossa on esitetty tiheä ohjeellisten liikkumisen yhteyksien verkosto, joka määrittää syntyvän kävelyverkoston ja korttelirakenteen hahmoa. Kävelyverkoston oleellinen piirre tiheyden ohella on verkoston läpikuljettavuus: päättyviä ja kierteleviä reittejä vältetään. Jalankulkuyhteyksien tulee olla sujuvat ja lyhyet.

Alueen käveltävyyteen vaikuttaa yhteyksien lisäksi myös kaupunkiympäristön laatu. Tämän vuoksi kaupunkitilan mielenkiintoisuuteen ja vaihtelevuuteen tulee kiinnittää huomiota jatkosuunnittelussa luomalla rakennusten ensimmäisiin kerroksiin mielenkiintoisia yksityiskohtia, välttämällä pitkäjaksoisia, yhtenäisiä julkisivuja, sijoittamalla parvekkeita ja pihoja kadunvarsille, rajaamalla rakennuksilla katutilaa sekä sijoittamalla kadunvarsipuita ja -pysäköintiä kävelijän suojaksi. Rakennusten sisäänkäynnit lähiympäristöineen ovat tärkeitä jalankulkijan miljöössä.

Pyöräily

Pyöräilijä ei ole kävelijä eikä autoilija. Pyörät tarvitsevat omat väylänsä, pysäköintipaikkansa ja säilytystilansa. Aviapolis-alueen erityispiirre on pyöräilyn tarve asemalta työpaikkoihin, mikä edellyttää tavanomaisesta poikkeavia ratkaisuja mm. pyöräpysäköinnin ja pyörien säilytyksen suunnittelussa asemakaavoissa ja toteutussuunnittelussa. Kuten autoliikenne, myös pyöräily tarvitsee kahdenlaisia väyliä: hitaampaa lyhyen matkan pyöräilyä ja nopeampaa pidemmän matkan pyöräilyä varten.

Nopean pyöräilyn reitit kulkevat itä–länsisuunnassa Kehä III:n, Tikkurilantien ja Ilmakehän varsilla. Pohjois–eteläsuunnassa ne kulkevat Lentoasemantien tai Toisensavun varressa etelästä Tikkurilantielle asti ja sen jälkeen Tietotietä ja Turbiinitietä lentoaseman suuntaan. Hitaamman pyöräilyn reitit ovat omilla väylillään joko pyöräkaistalla tai -tiellä.

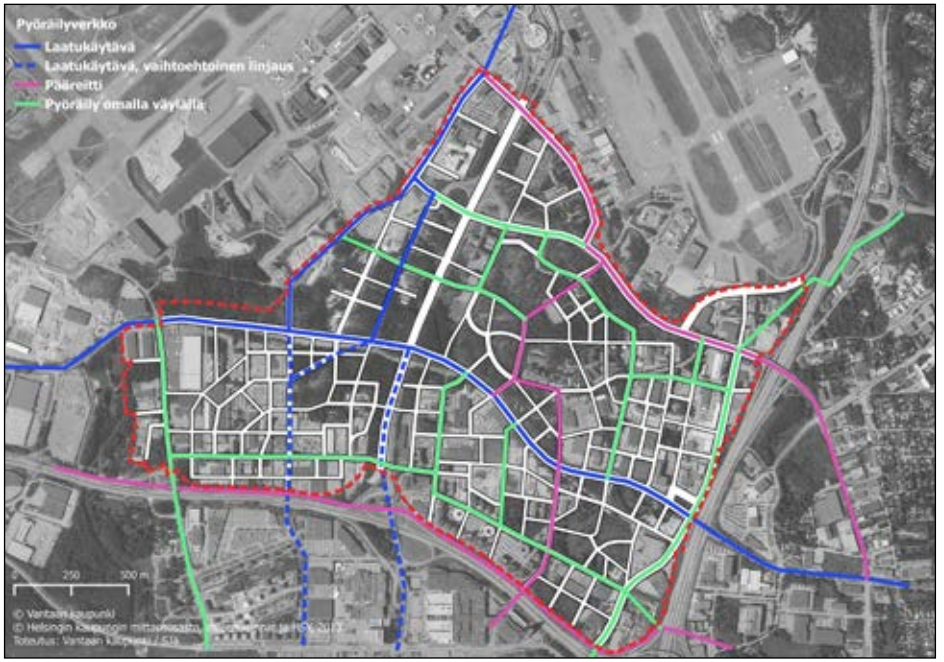

Alueen pyöräilyverkosto.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen tärkein solmukohta on Aviapoliksen asema ja sen yhteyteen rakennettava joukkoliikenneterminaali. Sen lisäksi alueen on suunniteltu tukeutuvan kahteen joukkoliikenteen runkolinjaan, jotka voidaan toteuttaa myös pikaraitoteinä. Toinen linja palvelisi aluetta itä–länsisuunnassa, toisen suuntautuessa Aviapolis-asemalta etelään. Runkolinjan jatkamiseen Aviapolis-asemalta lentokentälle tulee varautua jatkosuunnittelussa.

Kaavarungossa on esitetty myös mahdollinen Lentoradan aseman sisäänkäynti, joka palvelisi sekä lentokenttää että suunnittelualuetta.

Runkolinjat takaavat alueelle erinomaisen joukkoliikenteen palvelutason. Kehäradan asemien ja viiden runkolinjapysäkin ratkaisussa 95 prosenttia suunnitellusta maankäytöstä sijoittuu alle kilometrin etäisyydelle rautatieasemasta tai alle kuudensadan metrin päähän runkolinjan pysäkistä. Runkolinjojen lisäksi alueella on niitä täydentäviä bussilinjoja.

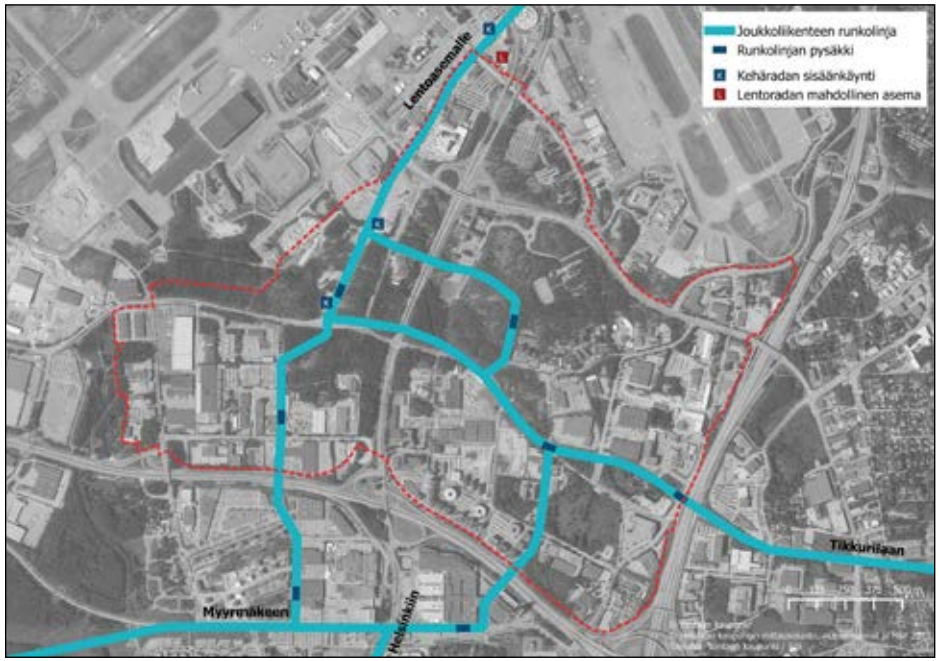

Alueen joukkoliikenne perustuu Aviapolis-asemaan sekä kahteen runkolinjaan.

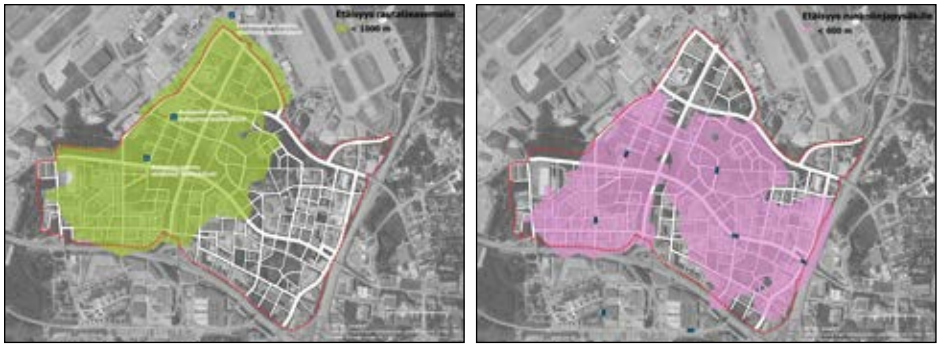

Aviapolis-aseman ja muiden runkolinjapysäkkien saavutettavuus. Lähes 95 % alueen maankäytöstä sijoittuu runkolinjojen palvelualueelle.

Ajoneuvoliikenne

Ilmakehä ja Lentoasemantie toimivat alueellisina pääteinä, jotka yhdistävät alueen valtakunnallisiin pääväyliin. Valimotie, Kiitoradantie, Turbiinitie, Junkersintie sekä Tikkurilantie toimivat alueellisina pääkatuina ja -väylinä. Aviapoliksessa Tikkurilantie on bulevardimainen kaupunkikatu. Alueelliset kokoojakadut liittävät osa-alueet pääkatuihin ja pääväyliin. Muu katuverkko on luonteeltaan hitaamman liikkumisen katuja, joiden varsille voi sijoittua myös kadunvarsipysäköintiä.

Suurten väylien ja kaupunkikatujen saumakohdat tulee jatkossa suunnitella huolellisesti, koska niissä ajovauhti, havainnointinopeus ja ympäristötyyppi muuttuvat. Hyvä esimerkki on Lentoasemantien uusi ovaaliristeys, joka toimii porttina siirryttäessä suurista nopeuksista hitaampaan kaupunkiliikenteen nopeuteen.

Tikkurilantie on osa erikoiskuljetusten reitistöä, joka on mitoitettu kookkaita kuljetuksia varten. Erikoiskuljetusreitti tarvitsee poikkileikkaukseltaan 7 m x 7 m kokoisen vapaan tilan, mikä on otettava huomioon muun muassa katupuita istuttaessa. Tikkurilantien luonteen muuttuessa bulevardiksi ei erikoiskuljetusreitin kulkeminen sitä pitkin ole enää perusteltua. Kaavarungon valmistumisen aikoihin

Vantaan kaupunki on teettämässä selvitystä erikoiskuljetusreiteistä kaupungin alueella. Selvityksen luonnoksessa korvaava reitti on esitetty kulkevaksi Niittytieltä Ilmakehälle ja edelleen tulevalle Turbiinitielle ja sieltä takaisin Tikkurilantielle. Nykyinen reitti säilyy, kunnes uusi reitti on käytettävissä.

Raskasta liikennettä aiheuttavat toiminnot siirtyvät vähitellen kaavarungon keskeisiltä alueilta toisaalle. Aviapoliksen alueella raskaan liikenteen kulkuväylänä tulee toimimaan reitti Kehä III – Pakkalantie – Tikkurilantie – Turbiinitie – Ilmakehä – Junkersintie, mikä palvelee teollisuuden, varastoinnin ja lentokentän rahtiliikenteen tarpeita.

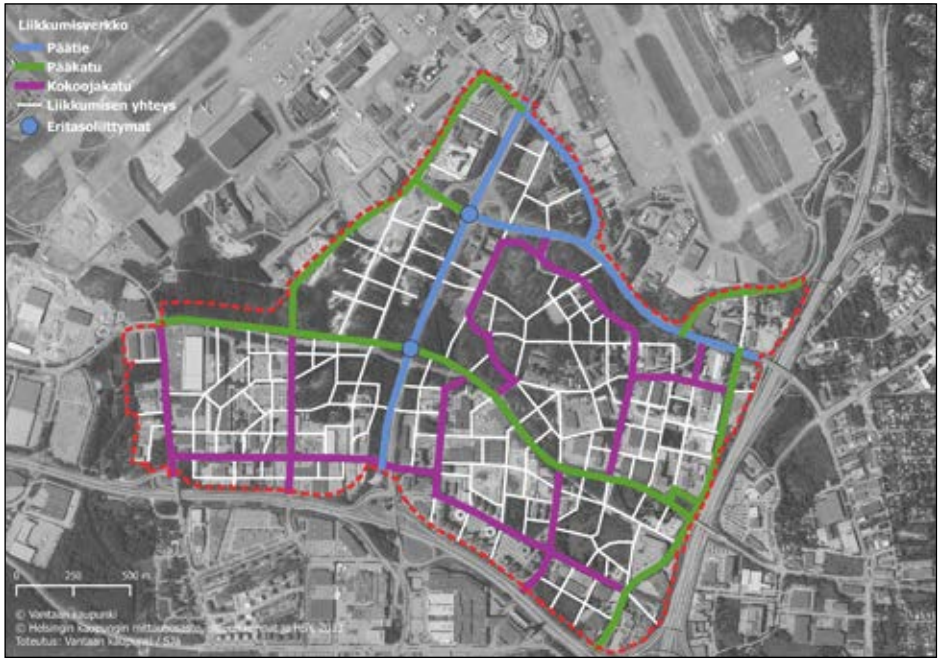

Alueen katutypologia.

Ohjeelliset katujen poikkileikkaukset:

Kokoojakatu, leveys 25,5 m.

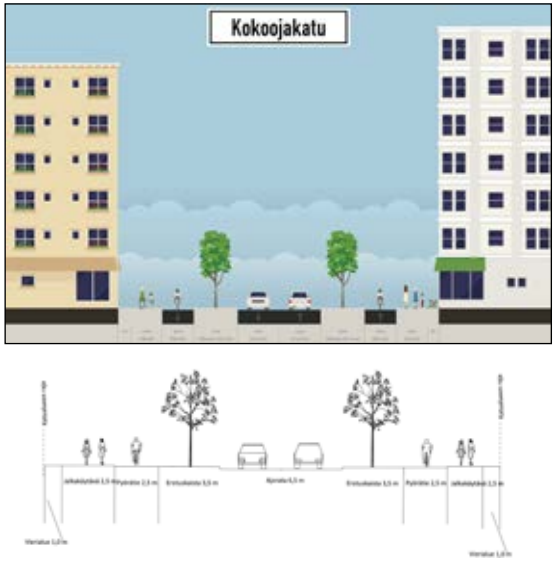

Tonttikatu, jonka varrella pysäköintiä, leveys 19,5 m.

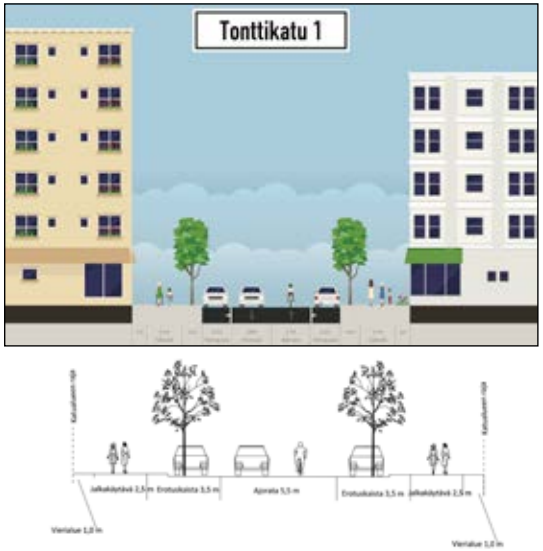

Tonttikatu, jonka varrella ei pysäköidä, leveys 12,5 m.

Pysäköinti

Suunnittelualueen pysäköintiratkaisu perustuu keskitettyyn pysäköintiin pysäköintitaloissa sekä maanalaisissa laitoksissa. Pysäköintitalot sijoitetaan osaksi kortteleita. Niiden rooli kaupunkikuvassa on merkittävä, joten niiden arkkitehtuurin tulee olla laadukasta. Parhaimmillaan niistä voidaan tehdä alueen identiteettitekijöitä, joista koko alue tunnetaan. Pysäköintitilojen käyttöä tulee optimoida älykkäällä pysäköintijärjestelmällä, johon alueen sekoittunut rakenne tarjoaa hyvän mahdollisuuden.

Alemmalla katuverkolla mahdollistetaan laajamittainen kadunvarsipysäköinti asiointi-, ja vieraspysäköintiin. Asukaspysäköinti järjestetään pääosin tonteilla. Maantasopysäköintiä sijoitetaan myös katumaisiksi rakennetuille pysäköintialueille kortteleiden väliin siten, että pysäköintialueen molemmin puolin ovat jalkakäytävät ja puuistutukset.

Pysäköintitalo asuntomessualueella Kivistössä.

Pysäköintialueen leveys on jotakuinkin sama kuin viereisten rakennusten korkeus.

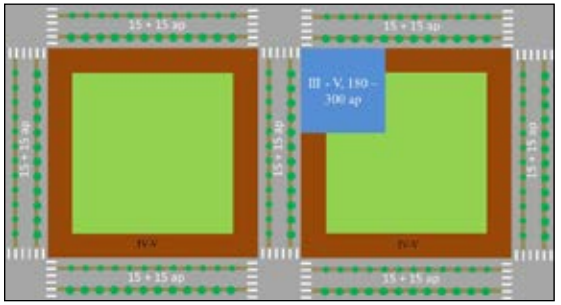

Kaavio pysäköintijärjestelystä kahden korttelin osalta. Valtaosa pysäköinnistä sijoittuisi toiseen kortteliin rakennettavaan pysäköintitaloon ja tämän lisäksi katujen varsille.

Kadunvarsipysäköintiä uudella alueella Tukholmassa. Kadunvarsipysäköinti sekä katupuut suojaavat kävelijää.

Kehäradan suunnittelussa 2000-luvun alussa ei osoitettu liityntäpysäköintiä Aviapolis-asemalle, koska lentoasemaan liittyvä pysäköinti katsottiin ongelmaksi, eikä merkittävää tarvetta Aviapoliksen työpaikka-alueella katsottu olevan. Nyt alueelle suunnitellaan myös asumista, mikä muuttaa tilannetta. Asemakaavoituksen yhteydessä voidaan selvittää pienimuotoista liityntäpysäköintiä laitoksissa esimerkiksi vuorottaispysäköintinä yleisömagneeteiksi suunniteltujen toimintojen kanssa.

6.3.5 Kiinnostavuuden kehä yhdistää kaupan, palvelut ja laadun paikat

Kiinnostavuuden kehä

Aviapoliksen kaksi toiminnallista napaa ovat Aviapoliksen asema sekä kaavarunkoalueen reunalla sijaitsevat Jumbon kauppakeskus ja Flamingon viihdekeskus. Ne yhdistetään toisiinsa kiinnostavuuden kehällä, jonka varrelle sijoittuvat intensiivisimmät kaupunkikorttelit. Kehä yhdistää yhden reitin varteen alueen yksityiset palvelut kuten kaupat sekä julkiset palvelut kuten koulut ja keskeisimmät virkistysalueet. Joukkoliikenteen runkolinjojen reitit ja pysäkit vahvistavat kehän toiminnallista kokonaisuutta.

Kiinnostavuuden kehä kulkee Aviabulevardilta Toinensavun ja Osuustien kautta Väinö Tannerin tielle ja Jumbolta Rälssitien kautta Tikkurilantielle ja edelleen Aviapoliksen asemalle. Reitin pituus on noin 5 kilometriä ja alkuvaiheessa se kulkee olemassa olevia katuja pitkin. Uudisrakentamisen myötä kehän kaupunkitila muuttuu mielenkiintoisemmaksi ja nykyistä laadukkaammaksi. Myöhemmin linjausta voidaan tarkistaa kulkemaan Technopoliksen eteläpuolitse Lentoasemantien yli. Runkolinjojen pysäkkien paikat ja kaupalliset keskittymät tulee kuitenkin määritellä pysyvästi paikoilleen.

Kiinnostavuuden kehään kytkeytyvät myös keskeisesti sijoittuvat kaksi paikkaa, jotka ovat varattu yleisömagneeteille. Niihin voi sijoittua merkittäviä huvi- ja viihdepalveluita, urheilu- tai kulttuuritoimintaa mahdollistavia tiloja, messuhalleja tai mittavia julkisia lähipalveluita. Toinen yleisömagneetti sijaitsee Tikkurilantien ja Lentoasemantien lounaiskulmassa Aviapoliksen aseman eteläpuolella, mikä on helposti tavoitettavissa niin asemalta kuin suurilta väyliltä. Toinen sijoittuu nk. Huberin arkkitehtonisesti arvokkaiden hallien yhteyteen. Paikka on keskeinen etenkin alueen asukkaille ja työntekijöille. Vanhaan teollisuusympäristöön voisi myöhemmässä vaiheessa sijoittua esimerkiksi kulttuuripalveluja tai oppimiskeskus.

Kiinnostavuuden kehä yhdistää alueen toiminnalliset solmukohdat. Kiinnostavuuden kehä kuvassa keltaisella.

Kiinnostavuuden kehän varrelle sijoittuvat alueen kaupalliset keskittymät, joukkoliikenne, palvelut ja virkistysalueet.

Kauppaa alueellisissa solmukohdissa

Kaupat integroidaan osaksi kaupunkirakennetta, jolloin millä tahansa kulkuneuvolla liikkuvan asiakkaan on helppo asioida liikkeissä. Liiketilat sijoittuvat kaupunkirakenteessa keskeisille ja näkyville paikoille rakennusten kivijalkoihin tai erillisiin liikerakennuksiin. Varsinkin Tikkurilantien ja sen kanssa risteävien katujen kulmaukset ovat kaupan kannalta kiinnostavia, samoin kuin joukkoliikenteen pysäkkien ympäristöt.

Kaavarungossa on määritetty vahvat kaupalliset julkisivut, joissa rakennuksen alimman kerroksen kadunpuoleisesta julkisivusta merkittävän osan tulee olla kaupallista toimintaa. Näin kiinnostavuuden kehän reitille muodostuu kaupallisia paikalliskeskuksia, joissa on keskustamainen tunnelma.

Sekoittuneille kaupunkitoimintojen alueille ja asuntovaltaisille alueille sijoittuu pääasiassa päivittäistavarakauppaa ja keskustahakuista erikoiskauppaa. Sekoittuneilla kaupunkitoimintojen alueilla sallitaan merkitykseltään paikalliset vähittäiskaupan suuryksiköt, kunhan ne integroituvat muihin toimintoihin ja avautuvat katutilaan. Työpaikka-alueille sijoittuu kauppoja, joiden tilantarpeet ovat suurempia kuin keskustahakuisten kauppojen. Tällaiset paljon tilaa vaativat kaupat voivat olla myös vähittäiskaupan suuryksiköitä. Tuusulantien varrelle sijoittuu seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Vantaan kaupan palveluverkkoselvityksessä ja -suunnitelmassa kaavarungon alueelle on esitetty lukuisia päivittäistavarakaupan ja lähipalveluiden sijainteja. Selvityksessä keskustatoimintojen alueen laajennus on osoitettu Jumbon kauppakeskukselta Rälssitietä pitkin Tikkurilantielle sekä Aviabulevardin varrelle. Lisäksi selvitys ehdottaa Pakkalan keskuksen kaupallisen ytimen laajentamista. Tämä voisi toteutua esimerkiksi katetulla ja viihtyisällä kauppakujalla, joka yhdistää Jumbon kauppakeskuksen Kehä III:n yli Äyritiehen. Tuusulanväylän varteen on osoitettu kaupan alue ja sen laajennus, johon voidaan rakentaa paljon tilaa vaativaa kauppaa. Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma sekä kaavarunko ovat kaupan ohjaamisen osalta yhteneväisiä.

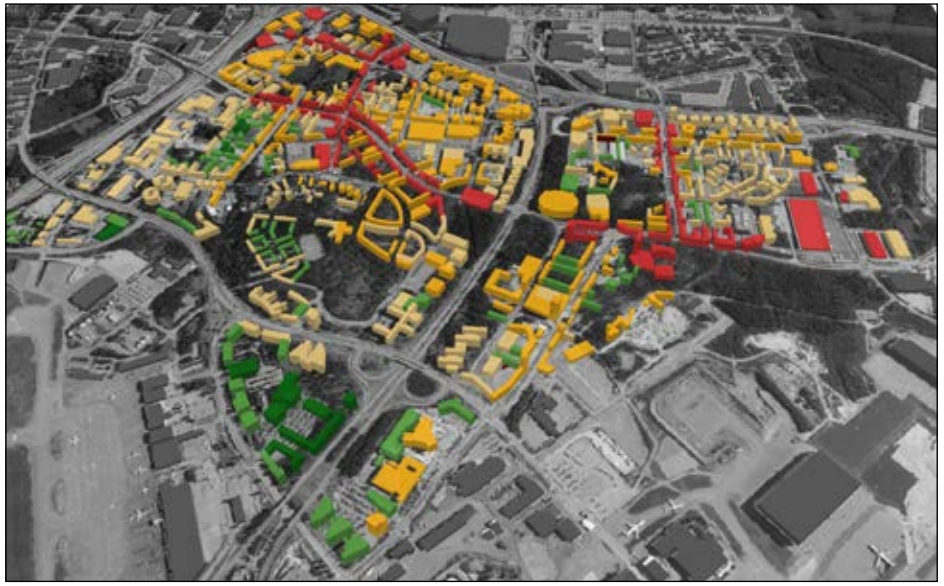

Kiinnostavuuden kehän linjauksen ja vahvojen kaupallisten julkisivujen määrittämisessä hyödynnettiin muun muassa Space Syntax -analyysiä. Kuvassa punaisella on esitetty kaavarunkoalueen keskeisimmät paikat.

Saavutettavat palvelut

Kiinnostavuuden kehän varrelle, tai sen tuntumaan, sijoittuvat myös alueen julkiset palvelut kuten koulut, päiväkodit sekä puistot. Alustavien tarkastelujen perusteella alueelta on tarpeen varata tilaa 3-4 koululle ja 8-10:lle kuusi- tai seitsemänryhmäiselle päiväkodille.

Koulujen ja puistojen yhteyteen varataan tiloja kaupungin liikuntapalveluille, millä varmistetaan tilojen monipuolinen käyttö. Jokaisen koulun lähellä tulee olla monitoimikenttä. Yhdelle koululle varataan alueellinen liikuntahalli, jota voidaan hyödyntää monipuolisessa kilpailutoiminnassa. Alueelle sijoitetaan yksi iso tekonurmikenttä (varoalueineen 115 m x 75 m).

Kaavarungon alueelta on varattu kolme laajaa korttelia palveluille, jotka on tarkoitettu sekä julkisille että yksityisille palveluille. Tämän lisäksi monipuolista palvelukokonaisuutta on suunniteltu keskeiselle paikalle nykyisten Huberin hallien alueelle. Palvelualueet sijoittuvat virkistysalueiden ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien yhteyteen. Näiden ohella kaavarungossa on määritetty pienempiä palvelukokonaisuuksia, joiden sijainti on ohjeellinen ja tarkentuu jatkosuunnittelussa. Palvelurakentamisen tulee olla urbaania ja maankäytöltään tehokasta. Rakennukset voidaan toteuttaa esimerkiksi hybridirakennuksina, joissa ylempiin kerroksiin sijoittuu muita toimintoja.

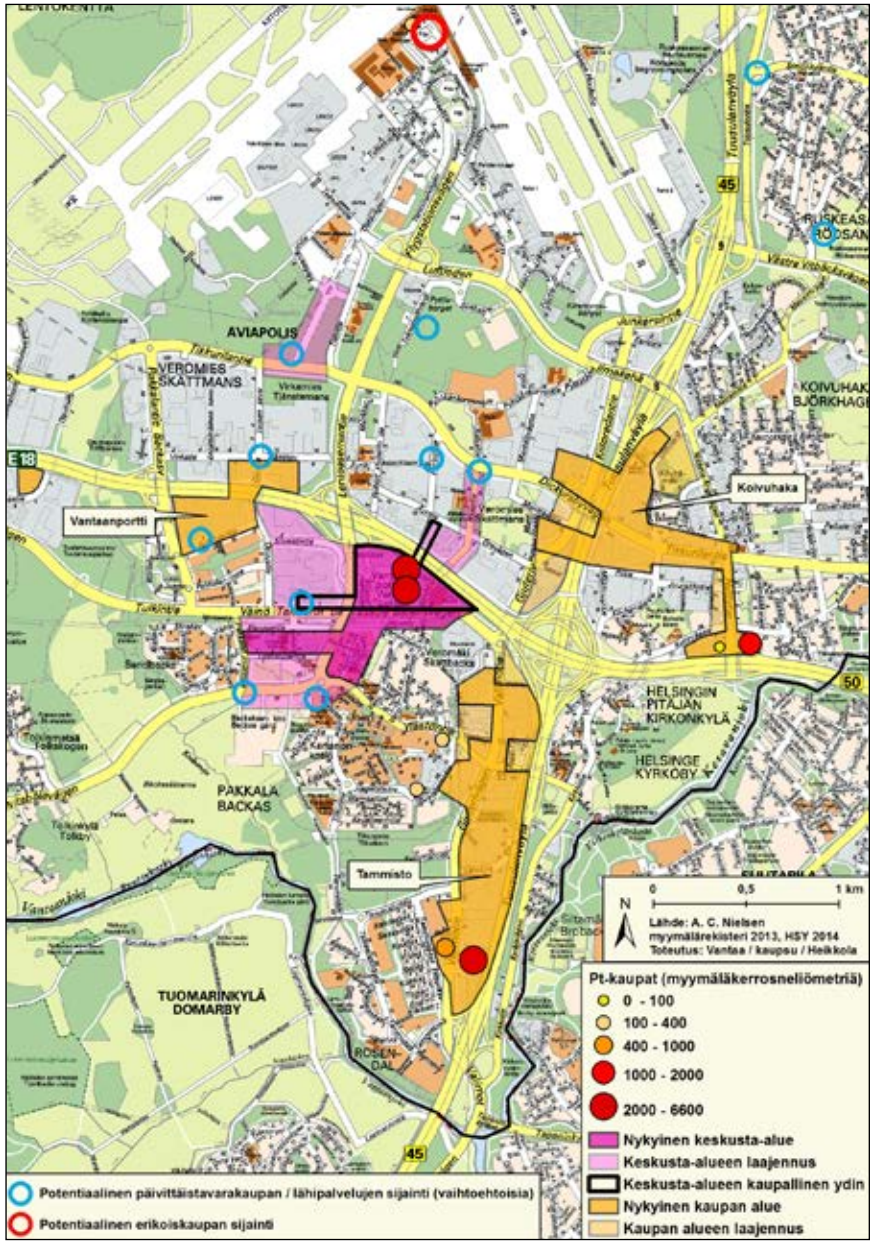

Vantaan kaupan palveluverkkoselvityksen ja -suunnitelman mukainen ohjaus kaavarungon ja Keski-Vantaan alueella.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

Laadun paikat

Kaavarungossa esitetään useita laadun paikkoja, joissa rakennuksen arkkitehtuurin ja kaupunkitilan rakentamisen tulee olla erityisen korkeatasoista, esteettistä ja viihtyisyyttä lisäävää. Tavoitteena on luoda omaleimaista Aviapolis-kaupunkikuvaa, mistä alue tunnetaan ja muistetaan. Ympäristön hyvä laatu ja omaleimainen ilme edistävät myös alueen asukkaiden ja toimijoiden viihtyisyyttä ja yhteisöllisyyttä.

Sijainniltaan laadun paikat ovat tärkeitä visuaalisia ja toiminnallisia solmukohtia, maamerkkejä tai näkymän päätteitä, jotka auttavat orientoitumaan vieraassa kaupunginosassa. Toisaalta ne jäävät kulkijan mieleen ja houkuttavat palaamaan.

Laadun paikan mittakaava ja vaikuttavuus voi vaihdella. Se voi olla kaupunkikuvassa hallitseva kohta kuten riehakkaan erilainen, jopa hassu rakennus tai pääkadun katutilan kokonaisuus valaistuksineen. Ne voivat olla vaihtoehtoisesti pienempiä kenties rauhallisempia pysähtymisen paikkoja, kuten rakennuksen sisäänkäyntejä ja etupihoja tai tärkeitä katuympäristön paikkoja. Julkisivussa voi olla poikkeava käsittelytapa tai rakennuksessa voi olla muusta ilmeestä erottuva erilainen muoto tai jokin muu kiehtova erityispiirre. Yllättävät ja hauskat asiat kohottavat mielialaa ja edistävät viihtyvyyttä.

Laadun paikkojen määritteleminen ei poista yleistä tavoitetta kiehtovasta käveltävästä korttelikaupungista. Aviapolikseen tulee rakentaa paikkoja, joissa halutaan liikkua ja myös pysähtyä: näyteikkunan edessä, puun alla, taideteoksen äärellä, puiston penkillä. Isojen väylien alikulut tulee rakentaa mittasuhteiltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään ja näkymiltään miellyttäviksi.

Esimerkki laadun paikasta Manchesteristä: paikan arkkitehtuuri kiehtoo ja houkuttaa pysähtymään.

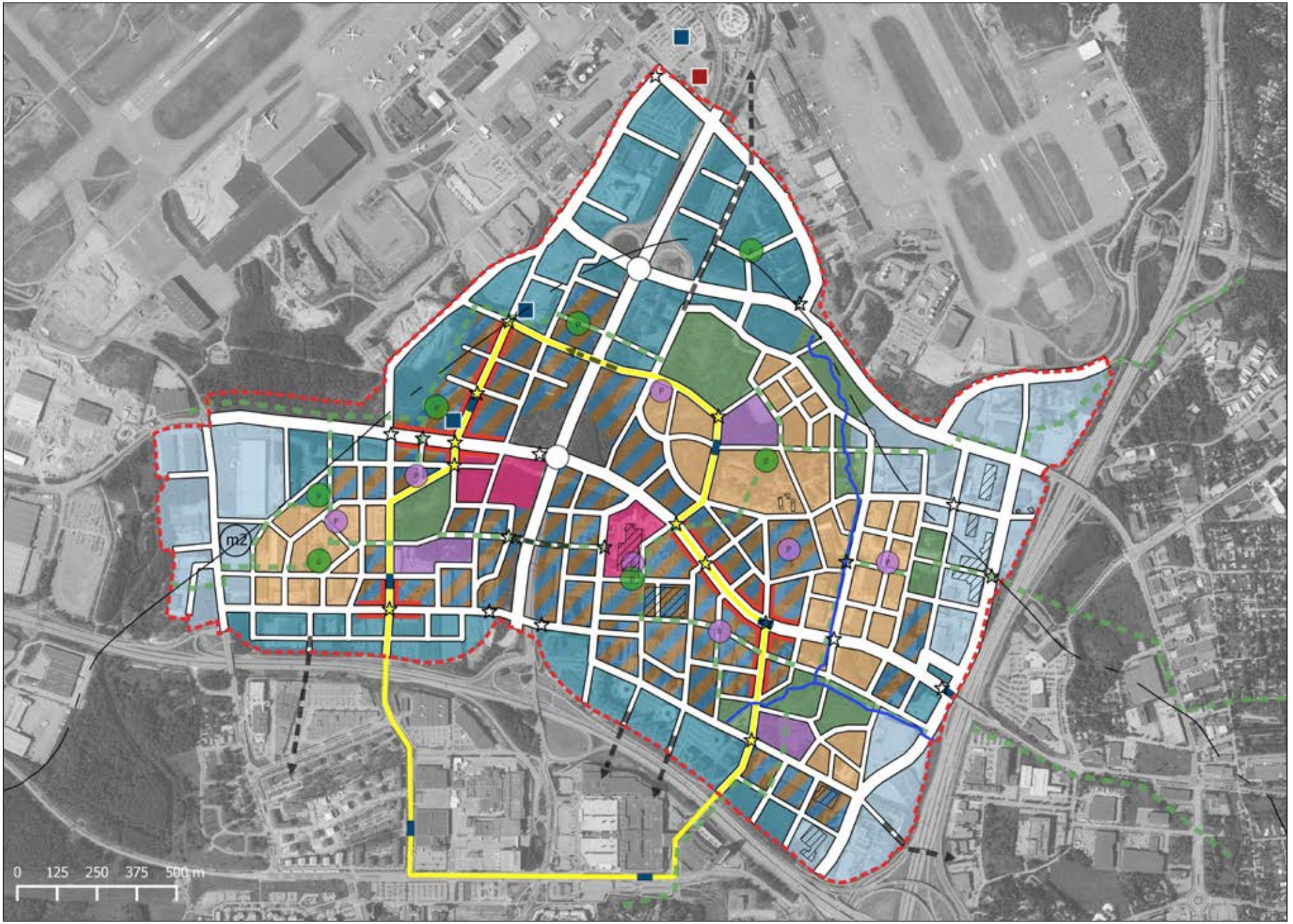
m2
0 125 250 375 500 m

7 KAAVARUNKOKARTTA, MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET

Merkinnät ja määräykset

- Sekoittuneiden kaupunkitoimitojen alue
- Asumisvaltainen, sekoittuneiden kaupunkitoimitojen alue
- Intensiivinen työpaikka-alue
- Työpaikka-alue
- Palvelujen alue
- Yleisömagneetti
- Virkistysalue
- Vahva kaupallinen julkisivu
- Kiinnostavuuden kehä
- Korttelipuisto
- Viheryhteys
- Liikkumisen yhteys
- Eritasoliittymä
- Runkolinjapysäkki
- Kehäradan sisäänkäynti
- Mahdollinen lentoradan asema
- Yhteystarve
- Kehitettävä puroympäristö
- Varaus palveluille
- Suunnittelualue
- Kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus
- Laadun paikka
- Lentomeluvyöhyke 2

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alue

Aluetta kehitetään keskusta-asumisen sekä keskustaympäristöön soveltuvien toimisto-, liike-, palvelu- ja toimitilojen alueena. Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueella rakennetusta kerrosalasta vähintään 20 % tulee olla muuta kuin asumista. Tarkastelualueena voidaan tällöin käyttää laajempaa yksikköä kuin julkisten alueiden rajaamaa korttelia. Alueella sallitaan korkeintaan 2 500 k-m^2 suuruiset päivittäistavarakaupat. Liike-, palvelu- ja asukastilat on integroitava muihin toimintoihin ja niiden tulee avautua katutilaan.

Korttelitehokkuuden tulee pääsääntöisesti olla vähintään 1,5 ja rakennusten korkeuden pääasiassa viidestä kuuteen kerrosta.

Alueelle rakennettavien korttelien korttelisivujen tulee pääsääntöisesti olla alle 150 metriä. Korttelien välissä tulee olla julkista tilaa. Rakennusten tulee rajata katutilaa.

Asuntokortteleiden tulee pääsääntöisesti olla umpikortteleita. Rakentamattoman, maanvaraisen kasvullisen pihan osuuden asuntokortteleissa tulee olla vähintään 1/3 korttelipihan pinta-alasta. Asuntopihat voidaan rajata istutuksin.

Korttelijulkisivun tulee olla suunniteltu niin, että syntyy vaikutelma useista, mahdollisesti toisissaan kiinni olevista rakennuksista. Rakennuksiin tulee järjestää sisäänkäynnit kadun puolelta, asuinrakennuksiin myös pihan puolelta. Katutason tulee olla aukotettu riittävän tiuhaan ovin, ikkunoin ja pihalle johtavin porttikäytävin, jotta jalankulkijan maisemasta saadaan vaihteleva. Kattomaiseman tulee olla vaihteleva.

Lentoasemantien ja Tikkurilantien varrella olevien kortteleiden tulee muodostaa tiivis, liikennemelulta suojaava rakenne. Pysäköinti tulee järjestää pysäköintitaloissa, maanalaisissa pysäköintilaitoksissa, kadunvarsilla ja katumaisilla pysäköintialueilla. Pysäköintitalojen arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista.

Asuntovaltainen, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alue

Aluetta kehitetään ensisijaisesti asumisen, lähipalveluiden ja virkistyksen alueena. Alueella voidaan sallia toimisto-, liike-, ja palvelutiloja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia tuotantotiloja. Alueella sallitaan korkeintaan 2 000 k-m2 suuruiset päivittäistavarakaupat. Liike-, palvelu- ja asukastilat on integroitava muihin toimintoihin ja niiden tulee avautua katutilaan.

Alueelle rakennettavien korttelien korttelisivujen tulee pääsääntöisesti olla alle 150 metriä. Korttelien välissä tulee olla julkista tilaa. Rakennusten tulee pääsääntöisesti rajata katutilaa.

Asuntokortteleiden tulee pääsääntöisesti olla umpikortteleita. Rakentamattoman, maanvaraisen kasvullisen pihan osuuden asuntokortteleissa tulee olla vähintään 1/3 korttelipihan pinta-alasta. Asuntopihat voidaan rajata istutuksin.

Korttelijulkisivun tulee olla suunniteltu niin, että syntyy vaikutelma useista, mahdollisesti toisissaan kiinni olevista rakennuksista. Rakennuksiin tulee järjestää sisäänkäynnit kadun puolelta, asuinrakennuksiin myös pihan puolelta. Katutason tulee olla aukotettu riittävän tiuhaan ovin, ikkunoin ja pihalle johtavin porttikäytävin, jotta jalankulkijan maisemasta saadaan vaihteleva. Kattomaiseman tulee olla vaihteleva.

Tikkurilantien varrella olevien kortteleiden tulee muodostaa tiivis, liikennemelulta suojaava rakenne. Pysäköinti tulee järjestää pysäköintitaloissa, maanalaisissa pysäköintilaitoksissa, kadunvarsilla ja katumaisilla pysäköintialueilla. Pysäköintitalojen arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista.

Intensiivinen työpaikka-alue

Aluetta kehitetään liike-, toimisto-, palvelu-, tuotanto- ja varastotilojen alueena. Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan eikä keskustahakuisen erikoiskaupan myymälätiloja. Tuusulanväylän varressa vähittäiskauppa saa muodostaa merkitykseltään seudullisen kokonaisuuden.

Korttelitehokkuuden tulee olla pääsääntöisesti vähintään 1,5.

Alueelle rakennettavien korttelien korttelisivujen tulee pääsääntöisesti olla alle 150 metriä. Korttelien välissä tulee olla julkista tilaa. Rakennusten tulee pääsääntöisesti rajata katutilaa. Toimitilojen tulee avautua katutilaan.

Kehä III:n ja Tuusulanväylän varrella olevien kortteleiden tulee muodostaa tiivis, liikennemelulta suojaava rakenne ja luoda ilmeikäs julkisivu suurten väylien suuntaan. Pysäköinti tulee järjestää pysäköintitaloissa, maanalaisissa pysäköintilaitoksissa, kadunvarsilla ja katumaisilla pysäköintialueilla. Pysäköintitalojen arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

Työpaikka-alue
Aluetta kehitetään ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien tuotanto- ja varastotilojen sekä niihin liittyvien toimisto- ja liiketilojen alueena. Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan eikä keskustahakuisen erikoiskaupan myymälätiloja. Tuusulanväylän varressa vähittäiskauppa saa muodostaa merkitykseltään seudullisen kokonaisuuden. Tuusulanväylän varrella olevien kortteleiden tulee muodostaa tiivis, liikennemelulta suojaava rakenne.

Palvelujen alue
Aluetta kehitetään ensisijaisesti julkisten ja yksityisten palvelujen alueena. Käyttötarkoitusten tulee liittyä viereisiin virkistysalueisiin. Rakennukset tulee pääsääntöisesti rakentaa useampikerroksisina. Palvelut voivat sijoittua rakennuksiin, joissa on myös muita toimintoja.

Yleisömagneetti
Aluetta kehitetään kansainvälisten ja seudullisten palvelujen alueena. Alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitusta tukevia, merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan liiketiloja. Rakentamisen tulee olla arkkitehtuuriltaan erityisen laadukasta ja omailmeistä.

Virkistysalue
Aluetta kehitetään kaupunkimaisena virkistysalueena. Alueen tulee nivoutua osaksi virkistysverkostoa, julkisia kaupunkitiloja ja ulkoilureitistöä. Alueen tarkempi koko ja toiminnot ratkaistaan asemakaavoituksen yhteydessä.

Vahva, kaupallinen julkisivu
Alueen kaupalliseksi paikalliskeskustaksi kehitettävä kadunvarsi. Kaduntason julkisivusta vähintään 50 % on oltava liike- ja toimitilaa. Tiloihin on oltava käynti kadun tai yleisen jalankulkureitin puolelta.

Kiinnostavuuden kehä
Rakennusten maantasokerrosten tulee avautua kiinnostavuuden kehälle ovin ja ikkunoin. Kiinnostavuuden kehälle voi suuntautua myös asuntopiha.

Korttelipuisto
Alueelta varataan tilaa kaupunkipuistoille, joiden tarkempi sijainti ja koko sekä alueelle sijoittuvat toiminnot ratkaistaan asemakaavoituksen yhteydessä.

Viheryhteys
Viheryhteys on pienten puistikoiden sekä kävelylle ja pyöräilylle tarkoitettujen, puistomaisten reittien ketju, joka yhdistää korttelipuistoja ja virkistysalueita. Viheryhteys voi kulkea kortteleiden läpi.

Liikkumisen yhteys
Ohjeellinen liikkumisen yhteys, jonka sijainti ja liikennöintimuoto tarkentuvat asemakaavoituksessa. Yhteydet voivat olla katuja, reittejä tai aukioita. Tikkurilantietä tulee kehittää bulevardina.

Eritasoliittymä
Nykyiset eritasoliittymät säilyvät. Liittymiä tulisi häivyttää maisemassa etenkin jalankulkijan näkökulmasta kaupunkirakenteellisin keinoin.

Yhteystarve
Yhteystarpeet ovat etenkin jalankululle ja pyöräilylle avattavia uusia reittejä, joilla vähennetään suurten väylien aiheuttamaa estevaikutusta ja kaupunkirakenteen pirstaloituneisuutta.

Kehitettävä puroympäristö
Purot tulee säilyttää avouomina ja niihin voidaan rakentaa hulevesien hallinnassa tarvittavia rakenteita. Puroympäristöjä tulee kehittää laadukkaana virkistysverkoston ja kaupunkikuvan osina.

Varaus palveluille
Alueelta varataan tilaa paikallisille palveluille, joiden tarkempi sijainti, määrä ja laatu ratkaistaan asemakaavoituksen yhteydessä.

Kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus
Kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus, jonka suojelusta päätetään asemakaavan yhteydessä. Rakennuksia ja niiden ympäristöä kehitetään osana elävää kaupunkikuvaa ja -rakennetta.

Laadun paikka
Laadun paikat ovat visuaalisia solmukohtia tai muita keskeisiä paikkoja, missä ympäristön ja arkkitehtuurin laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Rakennuksen maantasokerroksessa, arkkitehtonisessa massoittelussa ja/tai julkisivukäsittelyssä tulee olla jotakin erityistä.

Lentomeluvyöhyke 2
Yleiskaavan mukaisen lentomeluvyöhykkeen 2 (L_{den} 55 – 60 dB) raja.

8 KAAVARUNGON LAADINTA

Aviapoliksen yhteisen tavoitetilan määrittelyyn valittiin työkaluksi yleispiirteinen kaavarunko, sillä alueen yleiskaava on pääosin ajantasainen eikä kokonaisuutta voida hallita yksittäisillä asemakaavoilla.

Kaavarunkotyön ensimmäisenä vaiheena määriteltiin visio, lähtökohdat ja tavoitteet, jotka kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 18.8.2014. Kaavarunkoluonnos käsiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 17.8.2015 ja kaupunginhallituksessa 24.8.2015. Luonnoksesta annettujen lausuntojen jälkeen kaavarunkoa on työstetty eteenpäin ja teetetty lisäselvityksiä mm. liikenneverkon toimivuudesta ja liikennemelusta.

Valmis kaavarunko ohjaa asemakaavoitusta ja hankekehitystä siellä, missä asemakaavoitus ei ole ristiriidassa yleiskaavan kanssa. Alueilla, missä kaavarunko on ristiriidassa yleiskaavan kanssa, on tarpeen muuttaa yleiskaavaa kaavarungon tavoitteiden mukaisesti. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lausui kaavarunkoluonnoksesta 30.10.2015, että ”Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että kaavarunko toimii yleiskaavatasoisena selvityksenä ja tarkasteluna laadittaessa alueen asemakaavoja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutuksessa tai muutettaessa yleiskaavaa”.

Aviapoliksen kaavarunkoa on laadittu yhteistyössä maanomistajien, Aviapolis-kehitysryhmän ja kaupungin eri toimialojen kanssa. Vuorovaikutteisen prosessin tavoitteena on ollut yhteisen tahtotilan löytäminen ja siihen sitoutuminen. Yhteisen tahtotilan muodostaminen maanomistajien kanssa on keskeistä alueen kehityksen kannalta.

Alueen poikkeuksellisen luonteen takia vuorovaikutuksessa on painotettu alueella työskenteleviä ja opiskelevia. Osallistamisen kohteena ovat olleet mm. nuoret. Nykyhetken nuoret ovat vuonna 2030 kolmekymppisiä ja vuonna 2050 viisikymppisiä, joten Aviapolis rakentuu nimenomaisesti heidän ikäluokalleen.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

Lähtökohtia, tavoitteita ja suunnitelmaa on hiottu ja vuorovaikutettu työn aikana seuraavissa tilaisuuksissa:

Aviapolis-työpaja 9/2013

- Työpajassa työstettiin alueen tavoitteita sekä etenemisen ”tiekarttaa” kehityksen edistämiseksi yhdessä Aviapolis-kehitysryhmän ja kaupungin edustajien kanssa.

Aviapolis-tavoiteseminaari 1/2014

- Tavoiteseminaarissa työstettiin alueen tavoitetilaa yhdessä kaupungin eri tahojen kanssa.

Aamukahvitilaisuudet maanomistajille 4/2014 ja 5/2015

- Aamukahvitilaisuuksissa on keskusteltu kaavarungon tavoitteista ja ratkaisuista yhdessä maanomistajien kanssa.
- Tilaisuuksien jälkeen maanomistajilta on kerätty palautetta suunnitelmaluonnoksista internet-kyselyiden avulla.

Nuorten osallistaminen Kevät/2015

- Työpaja 8-luokkalaisille POINT:in kansainvälisessä koulussa 3/2015.
- Työpaja Varian opiskelijoille 3/2015.
- Tavoitteiden ja kaavarunkovaiheen esittely nuorisovaltuustolle 4/2015.

Kehäradan avajaiset 7/2015

- Aviapolis-asemalla esiteltiin suunnitelmaluonnoksia ja kerättiin toiveita tulevaisuuden Aviapoliksesta.

Kaavarunkoluonnos 8/2015

- Aluetoimikunta ja asukastilaisuus
- Kaksi tilaisuutta alueen työntekijöille

Kaavarungon laadinnasta vetovastuu on Vantaan kaupunkisuunnittelulla. Ydinryhmän ovat muodostaneet yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, arkkitehti Merja Häsänen, yleiskaavasuunnittelija Sakari Jäppinen, maisema-arkkitehti Anne Mäkynen, yleiskaavasuunnittelija Joni Heikkola ja viestintäsuunnittelija Ritva-Leena Kujala. Samaan aikaan kaavarunkotyön kanssa tilakeskuksessa on ollut tekeillä alueen palveluverkkoselvitys ja elinkeinopalveluissa käytännön ratkaisuihin keskittyvä Aviapolis City -projekti.

Ensimmäinen maanomistaja-aamiainen keräsi paikalle lähes 50 osanottajaa.

9 VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

9.1 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Suunnittelualue sijoittuu Tikkurilan ja Pakkalan väliselle kehityskäytävälle. Kaavarunkoalue on pääosin maakuntakaavan tiivistettävää taajamatoimintojen aluetta sekä kokonaan Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman (MaSu) ensisijaisesti kehitettävää aluetta. Seudullinen verkostokaupunki vahvistuu Aviapoliksen kehittyessä uudeksi merkittäväksi ja toiminnallisesti monipuoliseksi keskustaksi. Vantaan kaupunkirakenne tasapainottuu Keski-Vantaan kasvaessa yhdistäväksi ehjäksi kokonaisuudeksi myös Kehä III pohjoispuolen osalta.

Suunniteltu maankäyttö sijoittuu kokonaisuudessaan alueelle, jonka joukkoliikenteen tarjonnan taso on Helsingin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa määritelty erinomaiseksi tai kilpailukykyiseksi. Maankäyttö rakentuu raideliikenteen ja seudullisen runkolinjaston varaan. Kaavarunkoalueen maankäytön merkittävä monipuolistuminen sekä tehostuminen tiivistettäväksi osoitetuilla alueilla eheyttävät alue- ja yhdyskuntarakennetta.

Maankäytön merkittävä lisääntyminen ja suunniteltu pienipiirteinen korttelirakenne aiheuttavat merkittävän infrastruktuurin rakentamistarpeen alueella. Alueen keskeiset infrastruktuuri-investoinnit on kuitenkin jo tehty (raideliikenne, pääväylät ja eritasoliittymät). Vedenkulutuksen kasvun myötä kaavarunkoalueelle laaditaan vesihuollon yleissuunnitelma konsulttityönä. Suunnittelutehtävä sisältää kaavarunkoalueen vedenjakelu- ja jätevesiverkoston nykytilanteen arvion, verkoston kapasiteettitarkastelun ja kaavarungon maankäytön vaatimien kehittämistarpeiden arvioinnin. Vesihuoltoverkosto laajentuu kaava-alueiden ja uusien katujen toteutuessa. Alueen rakentumisen johdosta vanhoja vesihuoltolinjoja saneerataan kapasiteetiltaan suuremmiksi ja siirretään tarpeen vaatiessa.

Maankäytön tehostamisvaade ja asumisen lisääntyminen lisäävät nykyisten logistiikka- ja varastointitoimintojen painetta siirtyä ulommas seudun rakenteessa, mikä edesauttaa esimerkiksi lentokentän pohjoispuolisten Tuusulan työpaikka-alueiden kehitystä. Tehottoman maankäytön sijoittuminen vasta-avatun Kehäradan välittömään läheisyyteen ei ole perusteltua.

Alueen rakentuminen vahvistaa Keski-Vantaan painoarvoa seudun rakenteessa. Keskisen Vantaan riippuvuus Länsi- ja Itä-Vantaasta pienenee, mikä parantaa lähialueen toimijoiden elinvoimaisuutta. Keski-Vantaalle kehittyy uusi, aiempaa monipuolisempi keskusta-alue.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

9.2 Vaikutukset liikenteeseen ja liikkumiseen

Kaavarunkoalue on erinomaisen joukkoliikennetarjonnan alueella, missä kestävien kulkumuotojen kilpailukyky on hyvä. Kehäradan lisäksi alueelle on suunnitteilla kaksi joukkoliikenteen runkolinjaa sekä Lentorata, jotka parantavat joukkoliikenteen palvelutasoa merkittävästi. Tehtyjen tarkastelujen perusteella yli 90 % suunnitellusta maankäytöstä sijoittuu runkolinjojen palvelualueelle.

Kaavarungossa esitetty tiheä, ohjeellinen liikkumisverkko sekä tiivis maankäyttö tekevät kävelystä ja pyöräilystä kilpailukykyisiä liikkumismuotoja etenkin lyhyemmillä matkoilla. Tiheä liikkumisen verkosto edellyttää merkittäviä investointeja katuverkkoon.

Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteydet paranevat samalla, kun palvelut sijaitsevat aiempaa lähempänä. Tämä parantaa niin kaupallisten kuin julkisten palveluiden sekä työpaikkojen saavutettavuutta etenkin kestävillä kulkumuodoilla. Maankäytön muutos ajaa osan tilaa vievistä toiminnoista nykyistä kauemmas, jonka johdosta näiden työpaikkojen ja palvelujen saavutettavuus heikkenee. Viheralueiden saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta ei heikkene nykyisestä.

Maankäytön lisääntyessä voimakkaasti lisääntyy myös liikenne. Alueen liikenneverkon toimivuus säilyy kuitenkin hyvänä tai kohtalaisena. Osasyynä tähän on, että ajoneuvoliikenteen kulkutapaosuudet pienenevät nykyisestä merkittävästi kestävien kulkutapaosuuksien osuuden kasvaessa lähes 60 %:iin matkoista. Ilmakehä ja Lentoasemantie ovat jatkossakin alueen vilkkaimmat ja kuormitetuimmat väylät.

Suunniteltu pikaraitiotie parantaa merkittävästi alueen joukkoliikenneyhteyksiä. Samalla se heikentää hieman liikenneverkon toimivuutta etenkin Tikkurilantiellä, mutta liikenneverkon toimivuus muualla säilyy silti hyvänä.

9.3 Vaikutukset luontoon ja virkistykseen

Kaavarungon toteuttaminen tulee vähentämään ja pirstomaan nykyisiä metsäisiä alueita. Metsälajien elinympäristöt vähenevät, mutta vaikutus koko kaupungin näkökulmasta on vähäinen, koska alue ei muodosta merkittävää ekologista yhteyttä ja lajisto on tavanomaista. Merkittävimmät mäenkumpareet on kaavarungossa varattu viheralueiksi. Nykyisen rakenteen uudistuminen muuttaa rakennettua maata takaisin viheralueeksi, joka hyvällä suunnittelulla tuottaa myös ajan myötä uutta kulttuurimaannosta ja lajistollisesti monipuolista kulttuuriympäristöä.

Kasvullista maata hyödynnetään virkistysalueverkostossa mutta puistoja on luotava myös aiemmin rakennetulle maalle.

Kasvullisen maan osuuden arvioidaan vähenevän kaavarungon mukaisen maankäytön toteutuessa. Muutosta on arvioitu määrittelemällä kaavarungon katuverkko ja viitteelliset rakennukset rakennetuksi maaksi ja toisaalta asumiseen suunniteltujen kortteleiden piha-alueita ja puistoja rakennetusta maasta kasvulliseksi maaksi. Lentoasemantie on säilytetty laskelmissa nykyisellään, mutta muiden katualueiden viherkaistoja ei ole otettu huomioon. Laskelmassa ei myöskään ole arvioitu viheryhteyksien merkitystä. Tällä karkealla tarkastelulla kasvullisen maan osuus vähenisi 44 prosentista 38 prosenttiin alueen pinta-alasta.

Kasvullisen maan säilyttäminen ja uuden (maanvaraisen) kasvullisen maan muodostaminen on tärkeää, jotta pihoilla tulevaisuudessakin kasvaa suuria puita. Kansipihoilla niitä ei voi kasvattaa.

Kaavarungon toteutuessa kasvullisen maan osuudeksi arvioidaan 38 % ja rakennetun maan osuudeksi 62 %.

Kaavarungon alueella ei ole tunnettuja uhanalaisten eläinten tai kasvien esiintymiä. Aviapoliksen alueella on 2014 tehty selvitystä sudenkorennoista ja vesihyönteisistä. Kaavarungon alueelta selvitettiin Pytinojan lajistoa, joka todettiin vaatimattomaksi. Pytinojalla havaittiin kolmen käyntikerran aikana vain yksi sudenkorentolaji, ruskoukonkorento (Aeshna grandis). Ruskoukonkorento on yleinen ja monenlaisten vesien äärellä esiintyvä laji, eikä purolla havaittu virtaaville vesille tyypillisiä sudenkorentolajeja. Sudenkorentojen vähäisyys ja puron virtavesilajiston puuttuminen kertovat puron heikosta ekologisesta tilasta, kuten pohjaeläimistön vähäisyydestä.

Purokäytäviä varataan kaavarungossa virkistysalueiksi ja niiden tila paranee hulevesien määrän ja laadun hallintatoimien avulla (Lentoaseman laskupurojen selvitykset ja hulevesien hallintatoimet, Finavia; Rälssi- ja Manttaalipuistojen hulevesien hallintatoimet, Vantaan kaupunki). Hulevesien hallintaperiaatteita toteuttamalla ja käyttäen alueellisia hulevesien hallintaratkaisuja sekä tonttikohtaista hulevesien hallintaa saadaan hulevesien aiheuttamia tulvia rajoitetuksi ja vastaanottavien vesistöjen tila säilymään tai parantumaan. Samalla voidaan rakentaa viihtyisyyttä lisääviä vesiaiheita puistoihin ja pihoille. Alueen maankäytön muutos ainakin teoriassa vähentää vesistöihin kohdistuvaa pilaantumisriskiä, koska raskas liikenne alueella vähenee.

Kaavarunkoalueen virkistyskäyttö on nykyisellään vähäistä, koska alueella on vähän asutusta, eikä sen kautta kulje virkistysreittejä. Asutuksen lisääntyessä myös virkistyskäyttö lisääntyy, mihin kaavarungossa on varauduttu virkistysaluevarauksilla ja viheryhteystarpeiden osoittamisella.

Kaavarungossa varataan puisto- ja virkistysalueiksi 25 ha, mikä muodostuu muutamasta suuresta alueesta ja pienemmistä korttelipuistoista. Näiden lisäksi virkistysalueita yhdistävät viheryhteydet, joille kaavarunko ei määrittele tarkkaa paikkaa. Virkistysalueiden osuudeksi kaavarunkoalueesta muodostuu runsas 10 %. Asukasta kohti (20 000 asukasta) virkistysaluetta olisi n. 20 m^2, mitä voi verrata Tikkurilaan. Suunnitellun viheralueverkoston saavutettavuus on hyvä: kaikki asuinkorttelit sijoittuvat 300 metrin saavutettavuusvyöhykkeelle.

Kaavarungossa tavoitellaan em. julkisten virkistysalueiden lisäksi kaupunkikuvaa elävöittäviä ja asukkaiden viihtymistä lisääviä ”taskupuistoja”, jotka ovat yksityisellä tonttimaalla, mutta yleisessä käytössä ja parantavat siten kaikkien asukkaiden asuinympäristöä.

Virkistysalueiden saavutettavuus on hyvä. 300 metrin kriteerillä virkistysalueverkosto kattaa kaikki korttelit, joihin suunnitellaan asumista.

9.4 Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriympäristöön

Kaupunkikuva

Aviapoliksen kaavarunko muuttaa Veromiehen kaupunkikuvan ja -rakenteen täysin. Alueen ilmettä leimaavat logistiikka ja varastointi vaihtuvat asumiseen, palveluihin ja toimistomaisempaan ympäristöön. Nykyinen korttelirakenne pienenee jalankulkuyhteyksien tihentyessä ja rakennuskoko muuttuu käyttötarkoitusten vaihtuessa. Ympäristöstä tulee kaupunkimaisempaa, viihtyisämpää ja mielenkiintoisempaa, kun useat erilaiset rakennukset ja rakennustyypit sijoittuvat toistensa lomaan. Nykyiset joutomaat, rakentamattomat tontit ja laajat asfalttikentät väistyvät asuin- ja työpaikkakortteleiden, istutettujen pihojen ja puistojen tieltä. Kaavarunko mahdollistaa luonteeltaan erilaisten kaupunginosien, kaupunkitilojen ja vaihtelevan kaupunkikuvan rakentamisen.

Isojen väylien varret muodostavat koko alueen pääjulkisivun. Sisäisessä liikenneympäristössä kaupunkikuva muuttuu. Tikkurilantien muuttaminen bulevardiksi ja raskaan liikenteen siirtäminen Ilmakehälle alentaa Tikkurilantien liikennenopeutta. Näin jalankulkijoiden miljöö muuttuu turvallisemmaksi ja viihtyisämmäksi. Autot eivät korostu kaupunkikuvassa, koska alueella ei sallita laajoja maan tason pysäköintikenttiä.

Kulttuuriperintö, rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavarunko tukee rakennusperinnön säilymistä. Kun kaupunkirakenne ja liikenneverkko muuttuvat ja tiivistyvät, voidaan alueen rakennusperintökohteita saada helpommin saavutettaviksi. Arvokkaat rakennukset voidaan tuoda näkyviksi alueen käyttäjille esimerkiksi luomalla näkemäakseleita.

Arvorakennuksia ja niiden ympäristöjä kehitetään osana elävää kaupunkikuvaa ja kaupunkirakennetta. Vanhoja teollisuusmiljöitä on mahdollista lisärakentaa ja täydentää. Vaarana on, että liian monet vanhat teollisuusrakennukset puretaan eikä niistä jää mitään kertomaan alueen teollisesta historiasta.

9.5 Vaikutukset asukkaisiin, elinympäristöön ja palveluihin

Asuminen

Kaavarungon myötä alueen asukas-, työpaikka-, ja liikennemäärät kasvavat huomattavasti, millä voi olla vaikutuksia alueen nykyisiin asukkaisiin. Tutun lähiympäristön muutos voidaan kokea negatiiviseksi. Toisaalta kaupunkiympäristön kohentuessa ja mittakaavan muuttuessa on vaikutusten suunta positiivinen. Asuntokannan monipuolistuminen mahdollistaa aiempaa paremmin asumisen samalla asuinalueella eri elämänvaiheissa. Maankäytön lisääntyminen muuttaa alueen luonnetta työpaikkojen ja viheralueiden kaupunginosasta monipuoliseksi kaupunkiympäristöksi pysyvästi.

Uusi asuntorakentaminen tulee olemaan mittakaavaltaan inhimillistä. Asuinrakennuksissa on pääasiassa viidestä kuuteen kerrosta, jolloin ylimmistäkin kerroksista voi vielä tunnistaa maanpinnalla olevat ihmiset. Korttelit rakennetaan

umpikortteleina, jolloin saadaan paitsi keskustamaista ympäristöä, myös liikenteen melulta suojatut pihat. Pyttisbergetin alue sekä etenkin lähellä puistoja olevat sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueet sopivat hyvin perheasumiseen. Rakennettujen viheralueiden määrä, laatu ja toiminnalliset mahdollisuudet (liikunta, leikkiminen jne.) paranevat.

Julkiset ja yksityiset palvelut

Aviapoliksen julkiset palvelut tulevat kehittymään merkittävästi. Kaavarungossa on osoitettu kolme isoa aluevarausta palveluille muun muassa opetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttöön. Ne sijaitsevat hyvin palvelujen saavutettavuuden ja monipuolisen liikkumisen suhteen. Aluevaraukset ovat isoja, mikä edistää monimuotoisten palvelukokonaisuuksien muodostumista, ja ne sijaitsevat riittävän etäällä melu- ja hiukkashaittoja aiheuttavista väylistä. Lisäksi palvelukortteleiden välittömässä läheisyydessä on aina viheralue.

Kaavarungossa esitetään viisi palvelutarvemerkintää vähemmän tilaa tarvitsevien julkisten palvelujen sijoittumiselle. Tällä turvataan palveluverkon alueellinen saavutettavuus. Kaksi ”yleisömagneettivarausta” tukee sekä yksityisten että julkisten palvelujen rakentumista alueelle. Alueella on mahdollista toteuttaa uusia ja innovatiivisia ratkaisuja, joissa yksityiset ja julkiset palvelut hyötyvät toisistaan.

Lähes 20 000 asukkaan väestönlisäys aiheuttaa palvelutarpeita myös muille julkisille palveluille. Kaikkien toimintojen ei ole tarpeen mahtua kaavarunkoalueelle, jos palvelutarve otetaan huomioon laajemmalla alueella eli koko Aviapoliksen suuralueella. Keskeiset tarkastelun kohteet ovat sosiaali- ja terveyspalvelut, toisen asteen koulutus sekä kulttuuri- ja liikuntapalvelut.

Aviapoliksen yksityiset palvelut tulevat parantumaan merkittävästi. Kaavarungon käveltävässä korttelikaupungissa yksityiset palvelut (mm. kaupat ja ravintolat) sijoittuvat useaan eri paikkaan suunnittelualueen keskeisiin osiin, mikä tukee kaupan ja palvelujen saavutettavuutta. Yksityiset palvelut tarvitsevat riittävän asukaspotentiaalin. Laajempimittakaavainen kaupan ja palvelujen tuleminen alueelle edellyttää 5 000 – 10 000 asukkaan nettomuuttoa. Alueen suuri työpaikkamäärä tukee pienempien lähipalvelujen edellytyksiä kuitenkin jo huomattavasti aikaisemmin, jo muutamien vuosien kuluttua. Varsinkin ravintolapalvelut ja lähikaupat tulevat palvelemaan alueen työpaikkoja ja ensimmäisiä uusia asukkaista.

Kaavarunko ohjaa sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueella kivijalkaliiketilojen ja kaupunkiympäristöön soveltuvien liiketilaratkaisujen muodostumista. Lisäksi merkintä vahvasta kaupallisesta julkisivusta varmistaa liiketilojen riittävän määrän. Alueella ei todennäköisesti ole edellytyksiä suurelle, vetovoimaiselle erikoiskaupan keskittymälle Jumbon kauppakeskuksen läheisyyden takia. Tällainen ei ole edes tavoiteltavaa. Sen sijaan alueelle todennäköisesti muodostuu paikallista väestöä ja työpaikkoja palvelevia palvelukeskittymiä, ainakin Aviapolis-aseman läheisyyteen. Jumbon kaupallinen palvelutarjonta on hyödynnettävissä sujuvilla yhteyksillä Jumboon.

Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueelle saa sijoittua korkeintaan 2 500 k-m^2 kokoisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Määräys tuo myymälän koon ohjaukseen hieman väljyyttä sallimalla vähittäiskaupan suuryksiköt, mutta kuitenkin niin, että yhdessä kaupan muodon ohjaamisen kanssa kaupat rakentuvat ihmisen mittakaavaan. Intensiivisille työpaikka-alueille ja työpaikka-alueille ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan eikä keskustahakuisen erikoiskaupan myymälätiloja. Näin kyseiset kaupan laadut sijoittuvat sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueelle ja asuntovaltaiselle alueelle, lähelle asukkaita. Tuusulanväylän varressa vähittäiskauppa saa muodostaa merkitykseltään seudullisen kokonaisuuden. Tämä tukee Koivuhaan kaupan alueen kehittymistä autokaupan keskuksena. Tarkemmat kaupalliset vaikutukset on arvioitu Vantaan kaupan palveluverkkoselvityksessä ja -suunnitelmassa (2015).

Vaikutukset elinympäristöön

Melu

Koko suunnittelualueesta on laadittu jo kaavarunkovaiheessa meluselvitys ennustevuosille 2040 ja 2055. Selvityksen keskeisimpänä tarkoituksena on ollut tunnistaa jo tässä vaiheessa liikennemelun kannalta haasteellisimmat alueet. Selvitys ei vaikuta kaavarunkoratkaisuun, vaan toimii jatkosuunnittelun apuvälineenä, kun aluetta lähdetään toteuttamaan. Meluselvitys valmistuu maaliskuun puolivälissä 2016.

Ilmanlaatu

Aviapoliksen kehittäminen kestävien kulkumuotojen varaan tukee ilmanlaadun kannalta terveellisten ja turvallisten olosuhteiden saavuttamista, kun ilmanlaatuhaittoja aiheuttavan autoliikenteen osuus kulkumuodoista pienenee. Koska asukas- ja työpaikkamäärät kuitenkin kasvavat merkittävästi, tulee myös auto-

liikenteen määrä lisääntymään nykyisestä. Ilmanlaadun kannalta keskeistä on ilmanlaatuhaittoja aiheuttavan liikenteen määrä. Liikennemäärien kasvaessa myös päästöt lisääntyvät. Ajoneuvotekniikan kehittyessä pakokaasuista johtuvat päästöt vähenevät, mutta autokanta uusiutuu hitaasti ja hiukkaspäästöjä syntyy myös teiden ja jarrujen kulumisesta.

Liikenteen aiheuttamille ilmansaasteille altistumista voidaan vähentää sijoittamalla asuminen ja herkät toiminnot riittävän kauas vilkkaasti liikennöidyistä väylistä. Avoimessa ympäristössä riittävä etäisyys saavutetaan noudattamalla liikennemääriin perustuvia ilmanlaatuvyöhykkeitä. Suljetummassa katurakenteessa tulee tarkemmassa suunnittelussa turvata katujen tuulettuvuus, sillä heikosti tuulettuvassa katukuilurakenteessa ilmansaasteiden pitoisuudet kohoavat. Ilman sekoittumista ja epäpuhtauksien laimenemista lisää korttelirakenteen rikkonaisuus ja monimuotoisuus sekä kadun leveys suhteessa sitä ympäröivien rakennusten korkeuteen. Yhtenäiset rakennusmassat kuitenkin suojaavat takanaan sijaitsevia alueita ja sisäpihoja ilman epäpuhtauksilta.

Tikkurilantien muuttaminen bulevardiksi voi aiheuttaa haasteita ilmanlaadun kannalta. Hidastuvat ajonopeudet lisää päästöjä ja liikenteen ruuhkautuessa ilmansaastepitoisuudet kohoavat. Toisaalta nopeuden alentaminen voi ohjata liikennevirtoja muille reiteille, ja myös raskaan liikenteen siirtyminen alueen suuremmille väylille siirtää sen aiheuttamia ilmanlaatuhaittoja pois asumisvaltaisten ja sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueilta ilmanlaatuhaitoille vähemmän herkille alueille. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida ilmanlaatukysymykset tarkemmalla tasolla.

9.6 Vaikutukset elinkeinoihin ja talouteen

Työpaikat

Kaavarunkoratkaisu kohdistaa elinkeinoelämän työpaikat pääosin intensiivisille työpaikka-alueille, työpaikka-alueille sekä sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueille. Alueet ovat laajoja. Kaavarunko edistää laaja-alaisen ja tehokkaan työpaikkarakenteen muodostumista osoittamalla eri profiilisia työpaikka-alueita. Vähimmäistehokkuusluvut ja korttelisivujen maksimipituudet ohjaavat rakenteen muuttumista logistiikka- ja varastotoiminnoista tehokkaampaan työpaikkarakenteeseen kaavarungon tavoitteiden mukaisesti. Ratkaisu edistää uusien yritysten ja työpaikkojen tuloa alueelle, mutta samalla aiheuttaa haasteita suurimittakaavaisen logistiikan ja varastotoimintojen tulevaisuuden mahdollisuuksille. Vantaalla on kuitenkin laajoja, logistiikalle paremmin soveltuvia alueita hyvillä paikoilla, keskeisten väylien välittömässä läheisyydessä.

Eniten työpaikkarakentamista sijoittuu Aviapolis-asemanseudulle ja Lentoaseman lähelle (Sky City) sekä suurten väylien varsille. Toimisto- ja palvelutyöpaikat sijoittuvat suurelta osin intensiivisille työpaikka-alueille, ja tuotanto- ja varastotyöpaikat työpaikka-alueille. Työpaikkarakentamista sallitaan myös asuntovaltaisilla, sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueilla. Asuntovaltaisille alueille ei uskota sijoittuvan merkittävästi uusia työpaikkoja. Lisäksi kiinteistökehittämisen markkinatilanne tukee – ainakin tällä hetkellä – asuinrakentamista työpaikkarakentamisen sijaan. Sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueille tavoitellaan sekä asumista että työpaikkoja. Työpaikkojen määrää on vaikea arvioida, koska sitä ei ohjata tarkasti kaavamääräyksillä. Kaavarungon työpaikkatavoitteisiin pääseminen riippuu hyvin paljon siitä, millaisiksi sekoittuneiden kaupunkitoimintojen korttelit lopulta rakentuvat.

Kaavarungon kunnianhimoisena tavoitteena on saada alueelle 60 000 työpaikkaa, mutta sen täysimittaiseen toteutumiseen tulee suhtautua varauksella. 60 000 työpaikan sijoittumiseen alueelle sisältyy kaksi epävarmuustekijää, joista ensimmäinen on Helsingin seudun yleinen työpaikkakasvu. Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman (MASU) pohjaksi tehdyissä työpaikkaprojektioissa seudun työpaikkamäärän arvioitiin kasvavan vuoteen 2050 mennessä lähes 350 000 uudella työpaikalla. Vantaan osuus tästä olisi noin 55 000. Jotta kaavarungon tavoite toteutuisi vuoteen 2050 mennessä, tulisi lähes jokaisen uuden vantaalaisen työpaikan sijoittua kaavarungon alueelle. Tämä on epärealistista. Aviapolis nähdään kuitenkin Vantaa kaupunginosista kaikkein vetovoimaisimpana yritystoiminnan ja uusien työpaikkojen sijoittumiselle. Vuosina 2002 – 2010 alue on kerännyt 35 % Vantaan työpaikkakasvusta. Jos kasvu jatkuu samanlaisena myös tulevaisuudessa, voisi kaavarunkoalueella olla vuonna 2050 noin 30 000 työpaikkaa. Aviapoliksen vetovoiman uskotaan entisestään kasvavan mm. parantuneen saavutettavuuden ja lentokentän merkityksen kasvun johdosta. Aviapoliksen kaavarunkoalueen todennäköinen työpaikkamäärä tulee olemaan vuoden 2050 jälkeen 40 000 ja 60 000 työpaikan välillä.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

Toinen epävarmuustekijä liittyy työpaikkarakentamisen intensiteettiin. Jos rakentaminen toteutuu kaavarungon vähimmäistehokkuuksien mukaisesti, ei tavoiteltu työpaikkamäärä yksinkertaisesti mahdu alueelle. Korttelikohtaista vähimmäistehokkuutta ei ole haluttu asettaa liian korkeaksi, jotta työpaikkarakenteesta tulisi mahdollisimman monipuolinen. Kaavarunko ei kuitenkaan estä rakenteen toteutumista huomattavasti minimitehokkuuksia tehokkaammin, jolloin 60 000 työpaikan sijoittuminen alueelle on mahdollista riippuen rakennettavien korttelei den suunnitteluratkaisuista ja tavoiteltavasta työpaikkaprofiilista. Tavoitteen toteutumista tukee jo vuosia jatkunut toimistotilojen työpaikkaväljyyden pienentyminen, jonka ennustetaan jatkuvan myös tulevaisuudessa: toimistorakennuksiin mahtuu entistä enemmän työpaikkoja.

Toimistoille houkuttelevimpana alueena on asemanseudun ympäristö, sillä sen saavutettavuus on joukkoliikenteellä tällä hetkellä ylivertainen. Autoilusaavutettavuus on koko alueella hyvä. Pidemmällä aikavälillä Sky Citysta voi muodostua erittäin vetovoimainen työpaikka-alue, mutta sen merkittävämpi kehittäminen kytkeytyy voimakkaasti Lentoradan toteuttamiseen.

9.7 Vaikutukset ilmastoon

Vantaa tavoittelee kasvihuonekaasujen 20 % päästövähennystä vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasosta, ja tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2050. Ilmastoa muuttavien kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen on yksi merkittävä valinta maankäytön suunnittelussa tehtäville valinnoille. Maankäytön suunnittelulla voidaan vaikuttaa erityisesti liikennepäästöihin, mutta myös rakentamisen ja energiankulutuksen päästöihin. Kaavoituksella voidaan mahdollistaa kehityssuuntia, jotka edesauttavat hiilineutraaliuteen johtavien valintojen tekemiseen.

Aviapoliksen ilmastovaikutuksia arvioitiin mallintamalla kaavarungon toteutumisen aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä 50 vuoden aikajaksolla. Arvioinnissa on käytetty kahta menetelmää, Skenarios-palvelua sekä KEKO B – kaavoituksen ekotehokkuuslaskuria. Molemmat työkalut ovat yhä kehitysvaiheessa. Skenarios-tarkastelussa arvioitavina muuttujina olivat rakentaminen, energia ja liikenne. KEKO-laskurissa huomioidaan edellisten lisäksi infrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon päästöt sekä maankäytön muutosten vaikutus hiilinieluihin. Ilmastovaikutusten lisäksi laskuri arvioi vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön ja ekosysteemipalvelujen toimintaedellytyksiin. KEKO-laskennassa arvioitiin kahta vaihtoehtoa (Perusura ja Ekovaihtoehto).

Toteutuvaan energiankulutuksen ja liikkumisen päästöihin vaikuttaa paljon alueen nykyisten ja tulevien asukkaiden ja työntekijöiden käyttäytyminen, mutta siihen ei tässä arvioinnissa oteta kantaa. Myös ruoan ja muun kulutuksen päästövaikutukset on rajattu laskelmien ulkopuolelle.

Rakentaminen ja infrastruktuuri

Rakentamistoimintojen aiheuttamien hiilipäästöjen laskenta perustuu rakennustyyppikohtaisiin ominaisarvoihin. Uudisrakennukset oletetaan energiatehokkuudeltaan keskimäärin matalaenergia- tai passiivitaloiksi. Alueelle rakentuu yhteensä noin 2,7 milj. kerrosneliömetriä. Rakentamistoimintojen osuus vuosittaisista kokonaispäästöistä on noin 40-50 %.

Molempien laskureiden tulosten mukaan Aviapoliksen kaavarungon toteutumisen hiilidioksidipäästöistä merkittävin osatekijä on rakennusten rakentaminen. Lisäksi on huomioitu rakennusten ylläpidon ja korjausten sekä vanhojen rakennusten purkamisen tuottamat päästöt. Skenarios-palvelun mukaan rakentamisen, korjaamisen ja purkamisen päästöt koko alueella yhteensä ovat tarkastelujaksolla keskimäärin 24,5 ktCO2-ekv vuodessa. Purkamisen osuus tästä on hyvin vähäinen, suurimmillaan 0,2 ktCO2-ekv vuodessa. KEKO-laskurin mukaan rakentamistoiminnoista aiheutuvat päästöt ovat 23,7 ktCO2-ekv/vuosi Perusura-vaihtoehdossa.

Rakennukset oletetaan laskelmissa betonielementtirakenteisiksi. KEKO-laskurilla verrattiin, kuinka Ekovaihtoehdossa puun hyödyntäminen rakennusmateriaalina vaikuttaisi päästöihin. Kaikkien asuin- ja toimistorakennusten rakentaminen puurunkoisina (muut edelleen betonirunkoisia) vähentäisi rakentamistoimintojen hiilidioksidipäästöjä noin 19 %.

KEKO-laskuri huomioi lisäksi infrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon aiheuttamat päästöt, jotka olivat noin 1,4 ktCO2-ekv/vuosi.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

Rakennusten energiankulutus

Rakennusten energiankulutus kattaa noin 30 % suunnitelman aiheuttamista kokonaishiilidioksidipäästöistä. Molempien laskureiden mukaan Aviapoliksen alueen suunnitellun rakennuskannan vuosittainen energiankulutus alueen toteutumisen jälkeen olisi noin 390 GWh. Skenarios-palvelun mukaan sähkön osuus kokonaiskulutuksesta on 169 GWh/a, lämmön nettokulutus 205 GWh/a ja jäähdytystarve 19 GWh/a. Skenarios-laskelman mukaan energiankulutuksen hiilidioksidipäästöt ovat noin 16,6 ktCO2-ekv/vuosi ja KEKO-laskurin mukaan 14,5 ktCO2-ekv/vuosi.

Alueen aurinkosähköpotentiaalia arvioitiin yleispiirteisesti suunnittelualueelle tehdyn korttelihahmotelman perusteella. Potentiaali laskettiin nykyisen aurinkoenergiapotentiaalin määrällä kattoneliötä kohti vastaavalla alueella sekä korttelihahmotelmasta lasketulla aurinkoenergiantuotantoon soveltuvalla pinta-alalla. Laskelman mukaan aurinkopaneeleilla voitaisiin tuottaa sähköä noin 80 GWh/a, joka vastaa noin puolta alueen vuosittaisesta sähkönkulutuksesta.

KEKOn ekovaihtoehdossa osana energiankulutusta huomioitiin paikallisen uusiutuvan energian tuotanto. Ekovaihtoehdon lähtöoletuksena puolet rakennusten sähkönkulutuksesta katettaisiin aurinkosähköllä. Lisäksi pientalojen lämmitysmuotona olisi maalämpö. Ekovaihtoehdossa rakennusten energiankulutuksen vuosittaiset päästöt ovat noin 10,4 ktCO2-ekv eli noin 28 % pienemmät kuin Perusura-vaihtoehdossa.

Henkilöliikenteen aiheuttamat ilmastopäästöt

Skenarios-tarkstelu arvioi Aviapoliksen alueen henkilöliikenteen kasvihuonekaasupäästöiksi tarkastelujaksolla keskimäärin 15,4 ktCO2-ekv vuodessa. Suurin tekijä liikenteen päästöissä on oletetusti henkilöajoneuvoliikenne. KEKO-laskelmien henkilöliikenteen kasvihuonekaasupäästöt ovat tarkastelujaksolla keskimäärin 5,0 ktCO2-ekv vuodessa. KEKO-tarkastelussa keskeistä on, että nykyinen joukkoliikennevyöhyke muuttuu pääosin (80 %) intensiivisen joukkoliikenteen ja osin (12 %) alakeskuksen jalankulkuvyöhykkeeksi, jolloin joukkoliikennevyöhykkeellä väestöä on enää noin 8 %:iin.

Hiilinielujen muutoksen vaikutus ilmastoon

KEKO-laskelman mukaan hiilinielujen muutos tarkastelujaksolla on 0,3 ktCO2/vuosi eli 1 prosentin luokkaa vuotuisista kokonaispäästöistä. Alueen 113,7 ha käsittävistä virkistys-, metsätalous- ja suojelualueista muuttuu rakentamisen alueiksi 75 ha.

	SKENARIOS	KEKO (Perusura)	KEKO (Ekovaihtoehto)
Päästölähde	ktCO2e/vuosi	ktCO2e/vuosi	ktCO2e/vuosi
Maankäyttö	-	0,3	0,3
Infrastruktuurin rakentaminen ja kunnossapito	-	1,4	1,3
Rakennusten rakentaminen ja kunnossapito	24,5	23,7	19,2
Rakennusten energiankulutus	16,6	14,5	10,4
Henkilöliikenne	15,4	5,0	5,0
Yhteensä	56,5	44,9	36,2

Yhteenvetoa

Aviapoliksen alueen merkittävimmät päästöt syntyvät rakentamisesta, niiden osuus vuosittaisista kokonaispäästöistä on noin 40-50 %. Rakennusten energiankulutus kattaa noin 30 % suunnitelman aiheuttamista kokonaishiilidioksidipäästöistä, ja liikennepäästöjen osuus kokonaisuudesta vaihtelee välillä 10-30 %.

Aviapoliksen vahvuus on suunnittelualueen keskeinen sijainti yhdyskuntarakenteessa raideliikenteen varrella, ja se vaikuttaa merkittävästi henkilöliikenteen päästölaskelmiin. Raideliikenne sekä työpaikka-, palvelu- ja asuinalueiden lähekkäin sijaitseminen ovat tekijöitä, jotka vähentävät alueen toimijoiden henkilöauton käyttöä, joka on suurin tekijä liikenteen päästöissä. Pyöräilyä, jalankulkua ja joukkoliikenteen käyttöä kannustavalla suunnittelulla voidaan edelleen vaikuttaa alueen liikennepäästöjä vähentävästi. Alueen rakentamisen tehokkuus on myös yksi merkittävä päästöihin ja ekotehokkuuteen vaikuttava tekijä.

Alueen rakentamisen päästöjä voidaan vähentää 19 % käyttämällä puuta rakennusmateriaalina. Rakennusten energiankulutuksen päästöihin voidaan vaikuttaa hyödyntämällä alueella oleva uusiutuvan energian potentiaali, esimerkiksi aurinkopaneeleilla voitaisiin tuottaa noin puolet alueen vuosittaisesta sähkönkulutuksesta. Myös passiivisen aurinkoenergian potentiaali, ns. vähähiilisen kaavoituksen keinot, tulisi selvittää jatkosuunnittelutyössä.

10 TOTEUTTAMINEN

Suunnittelualueen ensimmäiset urbaanit ja viihtyisät korttelialueet valmistuvat vuoteen 2020 mennessä. Asemakaavatyöt ovat käynnistyneet kaavarungon laadinnan aikana mm. Tikkurilantien ja Äyritien välisellä alueella. Kokonaisuudessaan alueen muutos kestää vuosikymmeniä.

Kaavarungon tultua hyväksytyksi alueelle laaditaan toteuttamisohjelma yhdessä kaupungin ja alueen toimijoiden kanssa. Toteuttamisohjelma kattaa alueen lyhyen ja pitkän aikavälin kehittämistoimenpiteet. Aluetta toteutetaan joustavasti ja kokeilujen kautta monipuoliseksi ja kestäväksi kaupungiksi. Kaavarunkotyössä on kehitelty joitakin esimerkkejä uusista toteutus- ja toimintatavoista kuten älykäs pysäköintijärjestelmä, puistoprosentti, laadun paikat ja bonusjärjestelmä, joka sallii tavoitetta korkeamman rakentamisen, mikäli samalla parannetaan katuympäristöä.

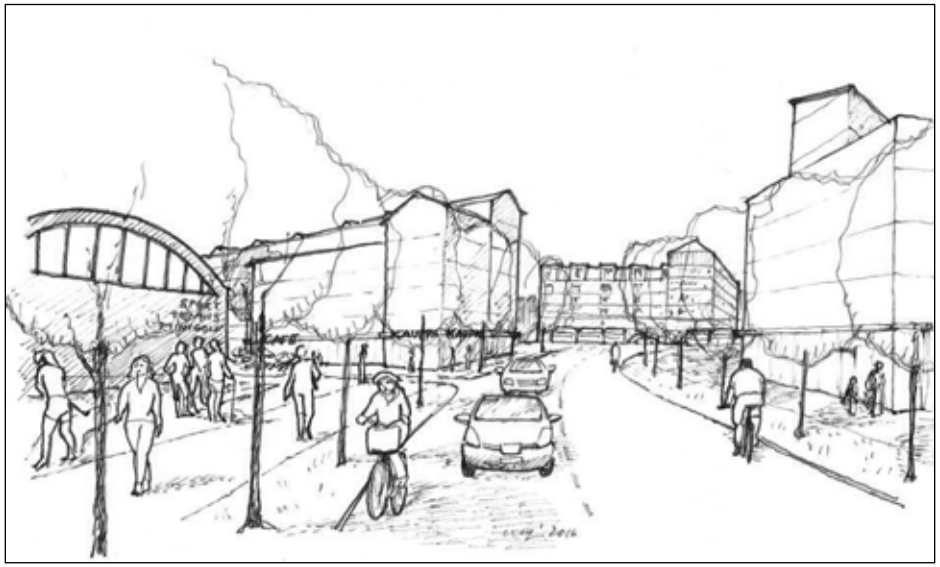

Näkymä Perintötien varrelta.

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

11 LIITTEET

Aviapoliksen ilmastovaikutusten arviointi, Loppuraportti, SkenarioLabs, 2016.

Aviapoliksen kaavarungon liikennesuunnitelma (liikenne-ennuste), Ramboll, Vantaan kaupunki, 2016

Aviapolis-alueen kävely- ja pyöräilyselvitys, WSP Finland, Vantaan kaupunki, 2012

Aviapoliksen ilmastovaikutusten arviointi. Loppuraportti. SkenarioLabs 25.1.2016.

Eskola, Amanda: Vantaan teollinen rakennusperintö 1930-1979, 2006.

Eskola, Amanda: Vaari-inventointi (työ kesken).

Friman, M.(2014) Vantaan lentokenttäalueen ja Aviapoliksen sudenkorento- ja vesi-hyönteisselvitys, Vantaan ympäristökeskus, 2014.

Gaia Consulting Oy: Vaarallisia kemikaaleja käsittelevien ja/tai varastoivien laitosten onnettomuuksien vaikutusten arviointi kaavoituksen näkökulmasta Veromiehen ja Pakkalan alueella. 1.6.2015.

Helsinki-Vantaan laskupurojen kunnostustarpeen selvittäminen. suunnitelma-selostus, luonnos 7.12.2015. Sito Oy, Finavia Oyj.

Kasarda, John: Airport Cities: The Evolution. London, Insight Media, 2008.

Kasarda, John, Lindsay, Greg: Aerotropolis: The Way We'll Live Next. New York, Farrar, Straus and Giroux, 2011.

K2 Vantaa 2025 -visio, Arkkitehtitoiminta Kai Wartiainen Oy, SRV Viitoset, Vantaan kaupunki, 2002.

Kaikkonen, Heikki: Autopaikoitus- ja pysäköintiratkaisut kunnissa. Kuntaliiton verkko-julkaisu, 2012.

Kirsti -tietokanta Vantaan kaupunginmuseo.

Liikenne-ennuste Aviapolis, Ramboll 2016.

Liikennemelu Aviapolis, Ramboll 2016.

Maanpeiteaineisto 2014, osittain korjattu ja päivitetty 2015

LIITE: Kaupunginhallitus 21.03.2016 / 35 §

Montgomery, Charles: Happy City, Transforming Our Lives Through Urban Design, 2013.

Paavola, Korvenkangas 2014: Raportti Veromiehen teollisuuskohteista.

POPS, Privately-Owned Publicly Accessible Spaces. Creative Place Making of Enhange Urban Life. Toronto 2014.

Rälssipuisto ja Manttaalipuisto, hulevesialtaiden suunnittelu, rakennus-suunnitelma, asemapiirros, Finnish Consulting Group Oy, HSY Vesi, Vantaan kaupunki, 18.5.2012.

Rälssipuisto ja Manttaalipuisto, hulevesialtaat, asemapiirustus, Finnish Consulting Group Oy, HSY Vesi, Vantaan kaupunki, 28.3.2013.

Speck, Jeff: The Walkable City.

Uudenmaan liitto (2010). Uudenmaan maakuntasuunnitelma 2033. Visio ja strategia. Uudenmaan liiton julkaisuja A21 – 2010.

Uudenmaan liitto (2013). Uusimaa-ohjelma. Visio ja strategiat 2040. Strategiset valinnat 2014 - 2017. Uudenmaan liiton julkaisuja A27 – 2013.

Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040. Vantaan kaupungin julkaisuja C3/2015.

Vantaan kaupunki

Kaupunkisuunnittelu

Yleiskaavoitus

Kaupunginhallitus oikeutti 24.8.2015 kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot Kaavarunko 052200 / Aviapolis luonnoksesta. Lausuntoja pyydettiin 9 kpl ja saatiin 8 kpl.

Lausunnonantaja	Lausunto	Tarkistukset
NRO 1 HELSINGIN KAUPUNKI / KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO	Kaavarunkoaineistossa voisi tuoda esille Aviapoliksen merkityksen seututasolla.	Selostukseen on täydennetty työn lähtökohtia.
NRO 2 TUUSULAN KUNTA / KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA	Liikenteellisiin vaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota. Katuverkon tulee varmistaa joukkoliikenneyhteyksien toimintaedellytykset. Vähittäistavarakaupan mitoitus ja vaikutukset tulee arvioida.	Selostukseen on täydennetty työn lähtökohtia ja lisätty vaikutusten arviointi.
NRO 3 FINAVIA OYJ	Jatkossa on kaikkien toimintojen meluntorjuntaan kiinnitettävä erityistä huomiota. Kirkonkylänojan latva-alueille sijoitetaan tulva-altaita, minkä vuoksi aluemerkinnän pitäisi olla ET tai EV. Aineistossa esitetyt maanomistusrajat eivät ole Finavian osalta ajantasaiset. Tuusulanväylän ja Junkersintien välissä maankäyttömerkinnän tulisi olla LL kiitotie 2:n lähestymis- ja noususektoreiden takia.	Selostukseen on lisätty aineisto lentokentän melupäästöistä, maininta Pytinojan hulevesialtaiden erityistarpeista ja Tuusulanväylän ja Junkersintien välisen alueen erityispiirteistä. Maanomistuskartta on päivitetty. Pytinojan pohjoisosassa kaavarunkokartan merkintä on tarkistettu.
NRO 4 UUDENMAAN LIITTO	Lentoaseman toimintaan liittyvään laajenemistarpeeseen tulisi varautua. Kaupan toimintoja tulisi tarkastella kaavarunkoa laajemmalta alueelta. Mm. asuin- ja elinympäristön laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota.	Selostukseen on lisätty vaikutusten arviointi.
NRO 5 UUDENMAAN ELY-KESKUS	Vaikutus kulttuurihistoriallisiin kohteisiin on arvioitava. Alueelle on laadittava meluselvitys, joka kattaa tieliikenteen lisäksi kaikki lentoliikenteeseen liittyvät toiminnot. On tarkasteltava, miten hyvä ilmanlaatu varmistetaan asuinalueilla. On kuvattava, miten pääkaupunkiseudun poikittaisen joukkoliikenneyhteyden ja Tuusulanväylän sekä Lentoradan ja Kehäradan vaihtopaikat on kaavarungossa huomioitu. Erikoiskuljetusten uusi reitti on selvitettävä. Lentoasemantien ja Tuusulanväylän osittaisten kattamisten vaikutuksia tulee arvioida. Työssä tulisi tarkastella raskaan liikenteen palvelualueen sijoittamista kaavarunkoalueelle. Yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevat poikkeamat yleiskaavaan nähden tulee kuvata.	Selostukseen on lisätty vaikutusten arviointi ja aineisto lentokentän melupäästöistä.

NRO 6 VANTAAN ENERGIA OY	Tässä vaiheessa ei lausuttavaa.	-
NRO 7 LIIKENNEVIRASTO	Lausuntoa ei saatu.	-
NRO 8 HSL HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE -KUNTAYHTYMÄ	Alueen sisällä tulee voida asioida kävellen tai pyöräillen. Siksi lähipalvelut tulisi sijoittaa tärkeimpien väylien läheisyyteen. Olisi hyvä varata rekoille tavaraliikenteen pysäköinti- ja levähdysalueita. Jatkosuunnittelussa tulisi varmistaa lentoradan edellytykset. Suunnittelussa tulee huomioida yleiskaavan mukaiset raitiotievaraukset. HSL haluaa olla mukana bussiterminaalin suunnittelussa alusta asti.	-
NRO 9 HSY HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT -KUNTAYHTYMÄ	Olisi hyvä laatia alueellinen vesihuollon yleissuunnitelma ja tutkia kaavarungossa esitetyn rakentamisen vaikutus hulevesien hallintaan. Ilmastotavoitteiden tulisi näkyä vahvemmin työssä ja osana kaavarungon strategisia tavoitteita. Alueen energiaratkaisut tulisi tutkia ja pyrkiä minimoimaan ilmastonvaikutuksia. Jatkosuunnittelussa otettava huomioon nykyistä suuremmat vesi- ja lumimäärät, lisääntyvät hellejaksot ja kaupunkialueiden lämpösaarekeilmiö ja niiden vaikutukset tiiviisti rakennetuilla alueilla. Ilmanlaatu tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Jalankulku- ja pyörätiet tulisi sijoittaa etäälle vilkkaista väylistä.	Selostukseen on lisätty vaikutusten arviointi.

NRO 1
HELSINGIN KAUPUNKI / KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO

Lausunto:

Kaupunkisuunnitteluvirasto katsoo, että Aviapoliksen kehittäminen kaavarunkoluonnoksessa viitoitetulla tavalla tukee Helsingin seudun kehittymistä kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena. Aviapoliksen alue on yksi pääkaupunkiseudun elinkeinotoiminnan vetureista, ja sen kehittyminen edistää koko seudun kehitystä.

Kaavarungon kaupunkimaiset tavoitteet, toiminnallinen monipuolisuus ja laadukas lähiympäristö, ovat kaupunkisuunnitteluviraston näkemyksen mukaan oikeansuuntaisia ja pitkän tähtäimen kestävyyden ja kilpailukyvyn kannalta oikeita ratkaisuja.

On tärkeää, että suunnitelmassa on huomioitu kehäradan ohella myös suunnitellut tulevat, valtakunnallisesti ja seudullisesti tärkeät joukkoliikenneratkaisut: lentorata, joukkoliikenteen runkolinjat sekä runkolinjojen siirtäminen raiteille. Olisi suotavaa, että kaavarunkoaineistossa tuotaisiin havainnollisemmin esille Aviapoliksen merkitys seututasolla ja seudullisessa liikennejärjestelmässä: mm. yhteydet Helsingin keskustaan sekä Kehä III:n elinkeinotoiminnan vyöhykkeeseen ja Vuosaaren satamaan.

Vastine:
Aviapoliksen merkitystä seututasolla on kuvattu kaavarunkotyön lähtökohdissa ja tavoitteissa, mistä on laadittu oma raporttinsa ”Aviapolis-kaavarunko. Lähtökohdat ja tavoitteet”. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi sen 18.8.2015. Lähtökohtaraportista on kaavarungon selostukseen poimittu työlle asetetut kuusi tavoitetta (kohta 5. Visio ja tavoitteet).

Tarkistukset:
Selostukseen on täydennetty työn lähtökohtia.

NRO 2
TUUSULAN KUNTA / KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA

Lausunto:

Tuusulan kunta katsoo lentokenttäalueen kehittämisen sekä seudullisesti että kansainvälisesti erittäin tärkeäksi. Suunnittelualue on Helsinki-Vantaan lentokentän myötä Suomessa ainutkertainen ja lentokenttä luo huomattavan potentiaalin koko ympäröivän alueen liike-elämälle. Lentokentän tarjoamien mahdollisuuksien täysimittaiseksi hyödyntämiseksi olisi alueen kuntien, muiden viranomaisten ja yritysten tehtävä tiivistä yhteistyötä. Tiivis yhteistyö suunnittelussa, toteutuksessa ja markkinoinnissa mahdollistaa alueen kokonaisvaltaisen suunnittelun ja sen myötä alueen ainutlaatuisen potentiaalin maksimaalisen hyödyntämisen. Kunta- ja yritysyhteistyöllä on mahdollista saavuttaa synergiahyötyjä, luoda uutta palvelutarjontaa ja lisätä näin koko alueen vetovoimaisuutta ja kansainvälistä kilpailukykyä.

Tuusulan eteläosassa hyväksytyllä Focus -osayleiskaavalla turvataan Helsinki-Vantaan lentoaseman laajennustarpeet pohjoisessa. Lentokentän kautta Focus-alue kytkeytyy Vantaan Aviapolis-alueeseen ja täydentää sitä. Focuksen ja Aviapoliksen lisäksi myös Viinikkalan kehittämistä, toteutusta ja markkinointia tulisi tutkia samassa yhteydessä, jolloin koko lentokenttäalueen seutua käsiteltäisiin kokonaisuutena.

Kaavarunkotyön jatkosuunnittelussa tulee vaikutusten arvioinnissa kiinnittää erityistä huomiota liikenteellisiin vaikutuksiin. Liikenteellisissä vaikutuksissa tulee tarkastella sekä alueen synnyttämän liikenteen vaikutuksia Tuusulanväylän ja Kehä III:n liikennemääriin ja liikenteen palvelutasoon että alueen seudulliseen saavutettavuuteen kaikilla kulkumuodoilla.

Alueen katuverkon suunnittelussa tulee huomioida Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa Aviapolikseen päättyväksi suunniteltu Hyrylä-Kerava suunnan joukkoliikenteen seudullinen liityntäyhteys. Katuverkon linjauksissa ja mitoituksessa tulee varmistaa joukkoliikenneyhteyden toimintaedellytykset, jotta linjasto pystytään toteuttamaan riittävän sujuvana ja houkuttelevana.

Työn edetessä ja kaavarungon vaikutuksia arvioitaessa tulee myös esittää Tuusulanväylän varteen 2. vaihemaakuntakaavassa osoitetun vähittäistavarakaupan suuryksikön laajuus ja mitoitus sekä huomioida sen vaikutukset seudun kaupan palvelurakenteeseen.

Vastine:
Aviapoliksen kaavarunkotyöhön on osallistunut kaavarunkoalueen maanomistajia ja toimijoita laajalla vuorovaikutusosallistumisella. Lentokenttäalueen kehittäminen kokonaisuutena yhdessä naapurikuntien kanssa on kannatettavaa.

Aviapoliksen seudullista saavutettavuutta on käsitelty Aviapoliksen kaavarungon lähtökohtamateriaalissa (Aviapolis-kaavarunko, lähtökohdat ja tavoitteet, kaupunkisuunnittelulautakunta 18.8.2014), josta oli poimittu kaavarunkoluonnoksen selostukseen tavoitteet lyhyesti. Lähtökohdissa todetaan mm., että HSL:n analyysien mukaan ”alue on saavutettavuudeltaan ykkönen”.

Kaavarunkotyön yhteydessä on tehty Aviapoliksen liikenteellinen selvitys ”Aviapoliksen kaavarungon liikennesuunnittelu” (Ramboll, 2016). Sen mukaan kaavarungon mukainen katuverkko on liikenteelliseltä toimivuudeltaan hyvä vuosien 2040 ja 2055 ennustetilanteissa, kun selvityksessä esitetyt pienet parannustoimenpiteet on tehty. Pikaraitiotie heikentää Tikkurilantien kapasitettia, mutta toisaalta liikkumistottumusten myötä pikaraitiotien vaikutuksen Tikkurilantien toimivuuteen arvioidaan jäävän pieniksi. Jalankulun ja pyöräilyn

edellytykset ovat tiheän liikkumisverkon ansiosta hyvät. Suunniteltu tiivis maankäyttö ja tiheä liikkumisverkko eivät haittaa liikenneverkon toimivuutta.

Kaavatyön yhtenä tavoitteena on, että alueen joukkoliikenneyhteydet kehittyvät erinomaisiksi. Kaavarungossa on tarkasteltu joukkoliikenteen runkolinjojen pysäkkien sijoittumista. Niitä sijoittuu mm. Tuusulanväylän ja Tikkurilantien risteyskohtaan, Tikkurilantien ja Rälssitien risteyksen tietämille ja Aviapolis-aseman kohdalle. Näiden lisäksi tulee paikallisia linjoja. Aviapolis-aseman eteläisen sisäänkäynnin viereen tulee jo kaavarunkoa aiemmin suunniteltu joukkoliikenteen terminaali. Liikenneselvitys ottaa kantaa katujen mitoitukseen joukkoliikenteen tarpeiden mukaan.

Vantaan kaupunkisuunnittelussa on tehty ”Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040” (KH 30.11.2015). Kaavarungon kaupallisia vaikutuksia on arvioitu kyseisen raportin pohjalta. Selvityksessä on osoitettu Koivuhaan vähittäiskaupan suuryksikön sijainti ja laajuus. Kaavarungon alueella tämä sijoittuu Tuusulanväylän varteen. Suuryksikkö on mitoitettu Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa 100 000 k-m^2:n suuruiseksi. Sen seudulliset vaikutukset on arvioitu maakuntakaavatyön yhteydessä.

Tarkistukset:
Selostukseen on täydennetty työn lähtökohtia ja lisätty vaikutusten arviointi.

NRO 3
FINAVIA OYJ

Lausunto:
”Lausunnolla oleva Aviapoliksen kaavarunkoluonnos on osa laajempaa Aviapolis-alueen suunnittelu-, kehitys-, kaavoitus- ja markkinointiyhteistyötä, joka aloitettiin 2000-luvun alussa Vantaan kaupungin, silloisen Ilmailulaitoksen (nyk. Finavia Oyj) ja muiden maanomistajien sekä alueella jo toimivien yritysten ja muiden toimijoiden kesken. Aviapolis-alueen kehitystyön oleellisia kulmakiviä ovat Helsinki-Vantaan lentoasema ja muut matkustus- ja logistiset yhteydet. Aviapolis-alueen kehityksen kiihdyttimiä ovat erityisesti käynnissä oleva Helsinki-Vantaan lentoaseman kehitysohjelma ja vastikään avattu Kehärata. Finavia on osallistunut Aviapolis-ideointiin ja kaavatyöhön yhtenä alueen maanomistajana ja lentoaseman pitäjänä.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen on tärkeää, kuten kaavarunkoaineistossa on mainittu. Kaava-alueen toimintojen sijoittelussa on lentomelun huomioon ottaminen erityisen tärkeää. Varsinaisen lentomelualueen ulkopuolelle on esitetty merkittäviä asutuskeskittymiä ja majoitusta. Näillä alueilla on jatkosuunnittelussa erityisen tärkeää huolehtia meluntorjunnasta rakennusten sijoittelulla ja suuntaamisella sekä melua eristävillä rakenteilla. Vilkkaasta lentoliikenteestä johtuen kaikkien toimintojen meluntorjuntaan on kiinnitettävä erityistä huomiota jatkosuunnittelussa.

Finavia korostaa tehokkaan maankäytön suunnitteluun kuuluvan oleellisena osana liikennejärjestelyt ja niiden suunnittelu. Tehokkaan urbaanin liiketoiminta-, palvelu-, asuin- ym. alueen suunnitelmaan kuuluu oleellisena osana liikkumisen suunnitelma. Finavia pitää tärkeänä, että liikennejärjestelyt ovat kaikille liikennemuodoille sujuvat ja hyvin palvelevat. Ensiarvoisen tärkeää on, että lentoaseman matkustaja- ja tavaraliikenteen palvelutaso pidetään korkeana.

Lentoasema-alueen hulevesien johtamisen ja hallinnan kannalta Kirkonkylänoja on tärkeä; hulevesien hallinnan suunnittelu on käynnissä ja Kirkonkylänojan latva-alueelle tultaneen sijoittamaan viivästysallas tai –altaita, jotka tultaneen varustamaan lentoturvallisuudelle vaaraa aiheuttavien lintujen oleskelun estävin järjestelyin. Myös ojan ja altaiden rakenteiden huolto- ja puhdistamisjärjestelyt vaativat oman tilavarauksensa. Näiltä osin alueella liikkumista ja virkistyskäyttöä voidaan joutua rajoittamaan. Alue hulevesien hallintaan Kirkonkylänojan pohjoispäässä tulee kaavassa varata ET- tai EV- alueeksi.

Kaavarunkoaineistossa esitetyt maanomistusrajat eivät ole Finavian omistuksien osalta ajantasaiset. Lisäksi pyydetään korjaamaan Finavian yritysmuoto; Ilmailulaitos Finavia muutettiin vuonna 2010 valtion 100 % omistamaksi julkiseksi osakeyhtiöksi, Finavia Oyj.

Maankäyttömerkintä Tuusulanväylän ja Junkersintien välisellä alueella pyydetään korjaamaan ajantasa-asemakaavan mukaisesti LL-alueeksi kiitotien 2 lähestymis-/noususektorin alueella. Samaa kaavamerkintää ja rajausta esitetään käytettäväksi myös yleiskaavassa. Kiitotien 2 lähestymis-/noususektorin alueella kasvaa lentoaseman esterajoituspinnan ylittävää puustoa. Puuston ja muiden esteiden rajoittamiseksi asema- ja yleiskaavaan esitetään asetettavaksi puiden, muun kasvillisuuden, rakennusten ja rakenteiden suurimmat sallitut korkeudet Finavian erikseen toimittamien esterajoitusten mukaisesti.”

Vastine:
Kaavarunkoalue on yleiskaavan (2007) lentomeluvyöhykkeellä m3 (L_{den} 50 - 55 dB), mikä ei aseta rajoituksia asumiselle tai muille melulle herkille toiminnoille. Alueella on kuitenkin rakenteiden ääneneristämistarve. Meluntorjuntatarve on otettava huomioon asemakaavoituksessa ja rakennuslupakäsittelyssä. Kuten lausunnossa todetaan, tulee jatkosuunnittelussa eli asemakaavatyössä tutkia tarkemmin niin lento- kuin tieliikennemelun torjuntakeinot ja antaa niistä tarvittavat asemakaavamääräykset.

Liikennejärjestelyjen suhteen Finavia Oyj:n ja kaavarungon tavoitteet ovat yhteneväiset: liikennejärjestelyjen tulee palvella kaikkia liikennemuotoja yhtä hyvin ja sujuvasti. Tästä syystä kaavarunkokartalla esitetään kevyen liikenteen yhteyden kehittämistarpeita suurten väylien yli tai ali myös mm. Lentoasemantien itäpuolella lentoaseman suuntaan.

Kaavarunkotyön yhteydessä on tehty Aviapoliksen liikenteellinen selvitys ”Aviapoliksen kaavarungon liikennesuunnittelu” (Ramboll, 2016). Sen mukaan kaavarungon mukainen katuverkko on liikenteelliseltä toimivuudeltaan hyvä vuosien 2040 ja 2055 ennustetilanteissa, kun selvityksessä esitetyt pienet parannustoimenpiteet on tehty. Pikaraitiotie heikentää Tikkurilantien kapasitettia, mutta toisaalta liikkumistottumusten myötä pikaraitiotien vaikutuksen Tikkurilantien toimivuuteen arvioidaan jäävän pieniksi. Jalankulun ja pyöräilyn

edellytykset ovat tiheän liikkumisverkon ansiosta hyvät. Suunniteltu tiivis maankäyttö ja tiheä liikkumisverkko eivät haittaa liikenneverkon toimivuutta.

Kirkonkylänojan pohjoisen haaran, Pytinojan, avouoman pohjoisosassa kaavarunkokartan merkintää on tarkistettu korvaamalla intensiivisen työpaikka-alueen merkintä viheraluemerkinnällä. Tarkempi hulevesialtaiden, viheralueiden ja kortteleiden suunnitelma ja aluerajaukset tehdään asemakaavavaiheessa.

Koska kaavarunkokartalla ei esitetä erikoisalueiden merkintöjä, ei Pytinojan hulevesialtaiden aluetta eikä Tuusulanväylän ja Junkersintien välistä aluetta tässä esitetä erikoisaluemerkinnöillä. Selostukseen on lisätty näihin liittyviä erityispiirteitä, jotka tulee ottaa huomioon asemakaavavaiheessa.

Kaavarungon selostuksen maanomistuskartta päivitetään ja Finavia Oyj:n nimen oikeinkirjoitusmuoto tarkistetaan.

Tarkistukset:
Kaavarungon selostukseen on lisätty Finavia Oyj:n toimittama tieto lentokentän melupäästöistä.

Kirkonkylänojan pohjoisen haaran, Pytinojan, avouoman pohjoisosassa kaavarunkokartan merkintää on tarkistettu.

Kaavarungon selostukseen on lisätty maininta Pytinojan hulevesialtaiden erityistarpeista ja Tuusulanväylän ja Junkersintien välisen alueen erityispiirteistä.

Selostuksen maanomistuskartan maanomistusrajoja on tarkistettu.

NRO 4
UUDENMAAN LIITTO

Lausunto:
”Suunnittelualue, Veromiehen kaupunginosa, sijaitsee aivan Helsinki-Vantaan lentoaseman eteläpuolella. 3,5 km^2:n laajuinen alue rajautuu lännessä puistoalueeseen, etelässä Kehä III:een ja idässä Tuusulanväylään. Alue on työpaikkavaltainen, ja siellä asuu vain viitisensataa asukasta. Lähimmät kaupalliset palvelut sijaitsevat Kehä III:n eteläpuolella Jumbon ostoskeskuksessa, lisäksi Tuusulanväylän varressa on jonkin verran tilaa vievää kauppaa.

Aviapolisalueesta suunnitellaan tulevaisuudessa sekoittunutta työpaikkojen ja asumisen aluetta. Tavoitteena on mahdollistaa 20 000 asukasta ja 60 000 uutta työpaikkaa. Alueelle tulisi jonkin verran myös palveluita, päivittäis- ja erikoistavarakauppaa sekä lähivirkistysalueita. Kehäradan Aviapoliksen asema ja joukkoliikenneterminaali muodostavat solmukohdan joukkoliikenteelle, joka perustuu Kehäradan lisäksi kahteen joukkoliikenteen runkolinjaan. Ne on mahdollista toteuttaa bussiliikenteenä tai pikaraitiotienä. Lentoasemantie ja Ilmakehä yhdistävät alueen tieliikenteen valtakunnallisiin pääväyliin.

Suunnittelualueen kaavatilanne
Veromiehessä on joitakin 2000-luvulla asemakaavoitettuja kortteleita mutta muuten alueen asemakaavat ovat pääosin 1980-luvulta ja kaavaselostuksen mukaan asiasisällöltään vanhentuneita.

Suunnittelualueella on voimassa Vantaan yleiskaava 2007, jossa alue on määritelty pääosin työpaikkarakentamiseen. Näitä ovat *työvoimavaltaiset työpaikka-alueet* (TP), *asunto- ja työpaikka-alueet* (A/TP) sekä *teollisuus- ja varastoalueet* (T). Yleiskaavassa on osoitettu lähipalveluille kaksi *keskustatoimintojen alakeskustaa* (C), yksi *palvelujen alue* (P1) sekä *lähivirkistysalue*. Liikenneyhteydet lentoasemalle kulkevat kaava-alueen läpi.

Maakuntakaavoissa Aviapolis on *taajamatoimintojen* aluetta, ja lähes koko alueelle on osoitettu *tiivistettävän alueen* kehittämisperiaatemerkintä. Alue rajautuu lentoaseman *liikennealueeseen* ja maakuntakaavassa esitetyt *lentomelualueen* vyöhykkeet 1 ja osin myös 2 ulottuvat vähäisessä määrin kaavarunkoalueen länsi- ja pohjoisosiin. Alueen länsiosassa risteävät suunnitellun Lentoradan ja jo rakentuneen Kehäradan *tunnelimerkinnät*, ja niiden yhteyteen on osoitettu *joukkoliikenteen vaihtopaikka*. Toinen *joukkoliikenteen vaihtopaikka* sijoittuu Tuusulanväylälle, Kehä III:n suuntaisen *pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen poikittainen yhteysväli* -kehittämisperiaatemerkinnän varrelle. Suunnittelualueen itäreunaa sivuaa Tuusulanväylällä seudullisesti merkittävä *vähittäiskaupan suuryksikkö* (Koivuhaka).

Kaavarungon ja maakuntakaavojen suhde
Yleiskaava ohjaa Aviapolisalueen kaavarungon valmistelua. Kaavarungon lähtökohta, kestävään liikennejärjestelmään perustuva taajamatoimintojen tiivistäminen, on maakuntakaavan mukainen. Liitto katsoo, että kaavarungon jatkosuunnittelussa on maakuntakaavan tavoitteiden näkökulmasta tärkeää pohtia vielä seuraavia seikkoja:

- Jatkosuunnittelussa on hyvä vielä arvioida lentoaseman sekä sen toimintaan liittyvän logistiikan laajentumistarpeita ja varautua niihin tarpeen mukaan. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaan alueidenkäytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien lentoasemien kehittämismahdollisuudet.

- Kaupan kysymyksiä kuten mitoitusta ja laatua on jatkosuunnittelussa tarpeen arvioida ja tarkastella kokonaisuutena kaavarunkoa laajemmalta alueelta. Kauppaa ohjaavaa lainsäädäntöä on tarkistettu yleiskaavan laatimisen jälkeen. Suunnittelualueeseen liittyy maakuntakaavan *vähittäiskaupan suuryksikön* merkintä: alue kuuluu osittain Koivuhaan vähittäiskaupan suuryksikön muodostamaan kokonaisuuteen ja sisältyy sen kokonaismitoitukseen (100 000 k-m^2). Lisäksi aivan suunnittelualueen tuntumassa on *pääkaupunkiseudun aluekeskus* (Pakkala) kauppakeskuksineen. Aviapolista ei voi tarkastella näistä alueista irrallaan.

- Yhdyskuntarakennetta tiivistettäessä, ja kun muutetaan työpaikkavaltaista aluetta osin myös asumiseen, tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota asumisen ja elinympäristön laatuun, lähivirkistysalueiden riittävyyteen, turvalliseen arkiliikkumiseen kuten kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiin sekä meluntorjuntaan. Kiitoteiden välissä sijaitseva suunnittelualue jää voimakkaimman lentomelun ulkopuolelle, mutta koska suunnittelualuetta rajaavat monet valtakunnallisesti merkittävät väylät, myös tieliikennemelulta suojautuminen on tärkeää.”

Vastine:
Lentoaseman logistiikkatoiminta voi laajeta alueille, missä jo on lentomelua: mm. Viinikkalaan Vantaalla ja Focuksen alueelle Tuusulassa. Kehäratasuunnitelmissa on varauduttu rakentamaan asema myös Viinikkalaan. Lentoaseman liikennealuetta ei ole tarpeen laajentaa kaavarunkoalueella.

Vantaan kaupunkisuunnittelussa on tehty ”Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040” (KH 30.11.2015). Kaupallisia vaikutuksia on arvioitu kyseisen raportin pohjalta. Selvityksessä on osoitettu Koivuhaan vähittäiskaupan suuryksikön sijainti ja laajuus. Kaavarungon alueella tämä sijoittuu Tuusulanväylän varteen. Myös Pakkalan (pääkaupunkiseudun alakeskus) ja kaavarunkoalueen kaupan toimintojen rooleja on tarkastelu ja arvioitu.

Kaavarunkotyön lähtökohtana on mm. asuin- ja työympäristön laadun varmistaminen, lähivirkistysalueiden riittävyys sekä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytysten parantaminen. Osoittamalla suurten väylien varsille työpaikkarakentamista, turvataan alueen sisempien osien meluttomuus ja estetään pienhiukkasten leviäminen. Viihtyisyyden varmistamiseksi kaavarunkokartalle on osoitettu ns. laadun paikkoja, missä lähiympäristön ja arkkitehtuurin laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kaavarunkotyön osana on myös kehitelty toteutustapaa, jossa osa yksityisen omistamista alueista on julkisesti käytettävissä ja jotka täydentävät viherverkostoa mm. jalankulkureitteinä ja taskupuistoina. Tavoitteena on tehdä alue viihtyisäksi työntekijöille ja jo ensimmäisille asukkaille. Kaavarunko määrittelee korttelikooksi perinteisen kaupunkikorttelin, mikä mahdollistaa riittävän tiuhan kävelyverkoston muodostumisen. Kaavarunkotyön yhteydessä on tehty Aviapoliksen liikenteellinen selvitys ”Aviapoliksen kaavarungon liikennesuunnittelu” (Ramboll, 2016). Sen mukaan jalankulun ja pyöräilyn edellytykset alueella ovat tiheän liikkumisverkon takia hyvät.

Tarkistukset:
Selostusta täydennetään vaikutusten arvioinnin osalta.

NRO 5
UUDENMAAN ELY-KESKUS

Lausunto:
”Kaavarungon aineisto on helppolukuinen ja visuaalinen kokonaisuus, josta käy selvästi ilmi suunnittelun tavoitteet ja taustat. Suunnitteluun vaikuttavat suunnitelmat ja strategiat sekä niiden ohjausvaikutus on tunnistettu hyvin. Vaikka kaavarunko ei olekaan maankäyttö- ja rakennuslain mukainen virallinen kaava, kannattaa suunnittelun tässä vaiheessa laatia yleiskaavatasoiset selvitykset alueen asemakaavoituksen ja mahdollisen yleiskaavan muuttamisen helpottamiseksi. Erityisesti tämä korostuu osa-alueiden 2, 3 ja 5 tavoitelluissa ratkaisuissa.

Kulttuuriympäristö
Kaavarungon tavoitteissa on tiedostettu, että alueella sijaitsee rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita. Alueen arvokas rakennuskanta tulee varmistaa riittävin selvityksin, joiden perusteella niiden turvaamiseksi voidaan antaa riittävät suojelumääräykset sekä yleis- että asemakaavoissa. Kaavaratkaisun vaikutus kulttuurihistoriallisesti merkittäviin kohteisiin tulee myös arvioida.

Meluntorjunta
Alue sijaitsee lentoaseman välittömässä läheisyydessä. Alueelle on laadittava meluselvitys, jossa on otettava huomioon kaikki alueen ympäristön toiminnat, kuten nousevien ja laskeutuvien lentokoneiden melu, lentokoneiden huoltokoekäyttöpaikan melu, helikoptereiden (rajavartiolaitos ja sairaankuljetus) melu ja mahdollisesti alueen ympäristön louhintojen ja kiviaineksen murskauslaitoksen melut sekä alueen ympäristön katu- ja tiemelu.

Meluselvityksessä on esitettävä alueen enimmäismelutasot ja selvitys siitä, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 vaatimukset toteutuvat vuorokausitasolla sekä päivällä että yöllä lentotoiminta mukaan lukien. Vaikka alueen rakentaminen on tulkittavissa täydentävänä, tulee alueen ääniympäristön laatuun kiinnittää asemakaavoituksessa erityistä huomiota. Runkokaavan aineistossa tulee kuvata lentokoneiden huoltokoekäyttö sekä helikopteritoiminta sekä niiden vaikutukset alueen suunnitteluratkaisuihin.
Selostuksessa mainitaan, että asuntokorttelit ovat umpikortteleita. Meluselvityksessä on lisäksi selvitettävä nousevien ja laskeutuvien lentokoneiden aiheuttaman melun heijastusvaikutukset ja niiden estämismahdollisuudet. Lisäksi selvityksessä on esitettävä, miten valtioneuvoston päätöksen 993/1992 meluvaatimukset saavutetaan kaikissa alueen toteuttamisvaiheissa.

Kaavarunkotyössä tulee tarkastella, miten hyvä ilmanlaatu varmistetaan erityisesti asumista sisältävillä alueilla.

Yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä
Kaavarunkoluonnoksen alue rajautuu etelässä Kehä III:een (kantatie 50) ja idässä Tuusulanväylään (kantatie 45). Alueen läpi kulkevat myös lentoasemalle johtavat seututiet Lentoasemantie (seututie 135) ja Ilmakehä (seututie 138). Junkersintie (yhdystie 1371) on asemakaavoituksen yhteydessä katualueeksi osoitettava väylä. Lisäksi alueen läpi kulkee kehärata, joka suunnittelualueen kohdalla sijaitsee maan alla.

Kehäradan valmistuminen kuluvana vuonna on luonut hyvät edellytykset Aviapoliksen alueen kehittämiselle. Aviapoliksen alueen maankäytön kehittäminen on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista lisätessään työpaikka-alueita ja asumista tehokkaan joukkoliikenteen ja erityisesti raskaan raideliikenteen varteen. Lähes 95 prosenttia suunnitellusta maankäytöstä sijoittuu alle kilometrin etäisyydelle alueen länsireunalla sijaitsevasta Aviapoliksen asemasta ja/tai 600 metrin päähän runkolinjan pysäkistä. Joukkoliikenteen palvelutasoa voidaan siten pitää erittäin hyvänä.

Maakuntakaavassa suunnittelualueen kaakkoiskulman kautta kulkee pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli ja Tuusulanväylälle sekä Kehäradan ja lentoradan linjausvarauksen risteyskohtaan on osoitettu joukkoliikenteen vaihtopaikat. Kaavarunkoaineistossa on syytä kuvata, miten nämä huomioidaan Aviapoliksen alueella.

Kaavarungon toteuttamisella pyritään käveltävään korttelikaupunkiin, jossa palvelut ovat helposti saavutettavissa kävellen. Kävelijöille ja pyöräilijöille esitetään myös toteutettavaksi useita uusia yhteyksiä Kehä III:n ja yksi myös Tuusulanväylän yli/ali. Tavoite kävelyä ja pyöräilyä suosivasta rakenteesta ja alueen liittämisestä paremmin myös ympäröivään kaupunkirakenteeseen uusien ja parannettavien kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien avulla, on kannatettavaa.

Kaavarungossa esitetään Tikkurilantien muuttamista kaupunkibulevardiksi Aviapoliksen ja Tikkurilantien välillä. Uudenmaan ELY-keskuksen mielestä Tikkurilantie sopii kaupunginosan pääkatuna hyvin luonteeltaan bulevardimaiseksi väyläksi. Tikkurilantietä pitkin kulkee nykyisin suurten erikoiskuljetusten reitti. Kaavarungon selostuksessa todetaan, ettei erikoiskuljetusten reitin kulkeminen Tikkurilantietä pitkin ole perusteltua enää siinä vaiheessa, kun Tikkurilantie muuttuu bulevardiksi ja että erikoiskuljetusreitin siirtämistä esimerkiksi reitille Niittytie-Ilmakehä-Turbiinitie tulee selvittää.

Erikoiskuljetusten uusi reitti on tärkeää selvittää kaavarungon aluetta laajemmalta alueelta, jotta varmistetaan reitin jatkuvuus. Aviapoliksen alueelta on tarvetta löytää reitti suurille erikoiskuljetuksille, joiden mitoitusvaatimus on 7x7x40 metriä.

Tikkurilantien bulevardiksi muuttamiseen liittyy myös esitys Tuusulanväylän kattamisesta Tikkurilantien kohdalla. Lisäksi kaavarunkoaineistossa on esitetty Lentoasemantien osittaista kattamista. Väylien kattamisen vaikutuksia tulee arvioida. Koska Tuusulanväylän ja Lentoasemantien kattaminen perustuu maankäytön kehittämisen tarpeisiin eikä liikenteen tarpeisiin, kohdistuvat väylien kattamisen toteuttamis- ja ylläpitokustannuksen kaupungille. Kattamisen yhdyskuntataloudellisia kustannuksia on syytä arvioida ja huomioida arvioinnissa, että tunnelimaisten ratkaisujen ylläpitokustannukset ovat tyypillisesti korkeita.

Aviapoliksen alueen kautta kulkevat sekä ajoneuvoliikenteen että joukkoliikenteen yhteydet lentoasemalle. Toimivat yhteydet lentoasemalle on tärkeää turvata, mikä onkin kaavarungossa tavoitteena. Aviapoliksen työpaikka-alueet voisivat soveltua myös raskaan liikenteen palvelualueelle, ja kaavarunkotyön yhteydessä tulisi tarkastella mahdollisuutta sijoittaa alueelle raskaan liikenteen palvelualue.

Kaavarunkoluonnoksen selostuksessa ei ole kuvattu, millä tavoin kaavarungon yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevat ratkaisut poikkeavat yleiskaavasta. Tämä tulee avata kaavarungon jatkotyössä selostukseen. Siltä osin kuin yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevat ratkaisut poikkeavat yleiskaavasta, eikä ratkaisujen toteuttamismahdollisuuksia ja vaikutuksia ole selvitetty yleiskaavaa laadittaessa, kannattaa jo kaavarunkotyön yhteydessä tehdä yleiskaavatasoiset selvitykset ja vaikutusten arvioinnit ratkaisuista. Selvitysten ja vaikutusten arvioinnin pohjalta on tarpeen tehdä muutokset myös yleiskaavaan.

Jatkotoimenpiteet
Lausuntoasiakirjoissa on tunnistettu kaavarungon olevan epävirallinen suunnittelutaso. Uudenmaan ELY-keskus korostaa, että maankäyttö- ja rakennuslain mukainen yleiskaava toimii parhaiten laajojen alueiden suunnitteluvälineenä maakuntakaavan ohjatessa suunnittelua. Tämä on todettu lausuntoasiakirjoissa (kaavarunko s. 35). Epävirallinen suunnittelutaso sinällään ei voi ohjata asemakaavoitusta tai yleiskaavoitusta.

Mikäli asemakaavoituksessa haettu ratkaisu poikkeaa yleiskaavan ratkaisusta, syntyy asemakaavoituksen yhteydessä yleiskaavallinen selvitystarve. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että kaavarunko toimii yleiskaavatasoisena selvityksenä ja tarkasteluna laadittaessa alueen asemakaavoja oikeusvaikutteisen yleiskaavan ohjausvaikutuksessa tai muutettaessa yleiskaavaa.”

Vastine:
Kaavarunkotyön rinnalla ja työn loppuvaiheessa on selvitetty monia eri asioita, jotka eivät vielä ehtineet lausuntovaiheeseen.

Vantaalla on valmistunut ”Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040” (KH 30.11.2015), jossa kaupan kysymystä tarkastellaan osana pääkaupunkiseutua. Aviapoliksen kaavarunko tukeutuu kaupan tarpeiden määrittelyssä tehtyyn selvitykseen.

Kaavarunkotyön loppuvaiheessa on tehty Aviapoliksen liikenteellinen selvitys ”Aviapoliksen kaavarungon liikennesuunnittelu” (Ramboll, 2016). Sen mukaan kaavarungon mukainen katuverkko on liikenteelliseltä toimivuudeltaan hyvä vuosien 2040 ja 2055 ennustetilanteissa, kun selvityksessä esitetyt pienet parannustoimenpiteet on tehty. Pikaraitiotie heikentää Tikkurilantien kapasitettia, mutta toisaalta liikkumistottumusten myötä pikaraitiotien vaikutuksen Tikkurilantien toimivuuteen arvioidaan jäävän pieniksi. Jalankulun ja pyöräilyn edellytykset ovat tiheän liikkumisverkon ansiosta hyvät. Suunniteltu tiivis maankäyttö ja tiheä liikkumisverkko eivät haittaa liikenneverkon toimivuutta.

Liikenneselvityksen pohjalta teetettiin lisäksi tieliikenteen meluselvitys (Ramboll , 2016).
Vantaan kaupunki on teettämässä selvitystä erikoiskuljetusreiteistä kaupungin alueella. Selvityksen luonnoksessa korvaava reitti on esitetty kulkevaksi Niittytieltä Ilmakehälle ja edelleen tulevalle Turbiinitielle ja sieltä takaisin Tikkurilantielle. Nykyinen reitti säilyy, kunnes uusi reitti on käytettävissä.

Kaavarungon viherverkostoa on arvioitu kaupungin omana työnä ja tehty hulevesisuunnitelma.

On selvitetty myös ilmastovaikutuksia.

Kulttuuriympäristö

Vantaan kaupunginmuseo teki Aviapoliksen kaavarunkotyön yhteydessä (2014 - 2015) alueen rakennuskannan tarkistusinventoinnin, jossa aikaisempien inventointien kohteita tarkasteltiin yksityiskohtaisemmin. Kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviä kohteita on alueella yhdeksän ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita neljä. Kun kaupunkirakenne ja liikenneverkko muuttuvat ja tiivistyvät, saadaan kulttuurihistoriallisesti merkittäviä ja erittäin merkittäviä rakennusperintökohteita helpommin saavutettaviksi ja siten alueen käyttäjien tietoisuuteen. Kohteiden suojelutarve ja -tapa ratkaistaan asemakaavoituksella.

Meluntorjunta

Kaavarunkoalue on yleiskaavan (2007) lentomeluvyöhykkeellä m3 (L_{den} 50 - 55 dB), mikä ei aseta rajoituksia asumiselle tai muille melulle herkille toiminnoille. Alueella on kuitenkin rakenteiden ääneneristämistarve. Meluntorjuntatarve on otettava huomioon asemakaavoituksessa ja rakennuslupakäsittelyssä. Kaavarungon selostukseen on lisätty Finavian toimittamaa tietoa lentokentän melupäästöistä.

Kaavarunkoalueella ei ole kiviainesten murskauslaitoksia.

Selostukseen on lisätty tiemelun ennustekartta vuodelle 2030. Kaavarungon rakenne perustuu melunsuojauksen osalta siihen, että suurimpien väylien varsilla on työpaikka-alueita, joiden rakentamisen tehokkuudet ovat niin suuria, että rakennuksista muodostuu melulta suojaava rintama. Asuminen ja muut herkät toiminnot sijoittuvat työpaikkakortteleiden taakse alueen sisempiin osiin, riittävän etäälle suurista väylistä niin liikennemelun kuin pienhiukkasten leviämisen näkökulmastakin.

Aviapoliksen liikenteellisessä selvityksessä (Ramboll, 2016) on arvioitu kunkin katuosuuden tulevia liikennemääriä eri ennustetilanteissa. Sen pohjalta Ramboll laati tieliikennemeluselvityksen. Meluselvitys ei vaikuta kaavarunkoratkaisuun vaan toimii jatkosuunnittelun apuna. Selvitys valmistuu maaliskuun puolivälissä 2016.

Asemakaavamuutoksissa määritellään tarkemmin rakennusten sijoittuminen ja mm. puhtaan ilman sisäänottosuunnat ja annetaan tarvittavat määräykset.

Yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

Maakuntakaavassa esitetty lentoradan linjaus leikkaa Kehäradan linjausta Aviapolis-aseman kohdalla. Kaavarunkokartalla alueen pohjoisosaan Aviapolis-aseman ja lentoaseman väliin (osa-alue 8) on esitetty intensiivisten työpaikkatoimintojen aluetta ja Aviapolis-asemalle (osa-alue 1) sekoittuneiden toimintojen aluetta, jotta rautateitä voitaisiin hyödyntää maksimaalisesti mm. työpaikkaliikenteessä. Osa-alue 8 voi hyödyntää lisäksi lentoaseman välitöntä läheisyyttä ja tulevaisuudessa etenkin lentoradan suoraa yhteyttää Helsingin keskustaan.

Tuusulanväylän ja Tikkurilantien risteyskohdan yli kulkee pääkaupunkiseudun poikittaisen joukkoliikenteen yhteys ja sille joukkoliikenteen vaihtopaikka. Nykyisin kulku Tuusulanväylän pysäkeiltä Tikkurilantien pysäkeille on jalankulkijalle mutkikas ja vaihtotarpeesta riippuen pituudeltaan 100 – 320 m. Juohevia ja käyttäjäystävällisiä vaihtoyhteyksiä olisi myöhemmässä vaiheessa syytä tutkia Tikkurilantien sillan kohdalle. Tuusulanväylän ylittävä Tikkurilantien silta rajattiin Aviapoliksen kaavarunkoalueen ulkopuolelle.

Kaavarunkokartalla on esitetty kahdenlaisia työpaikka-alueita: intensiivisten työpaikkatoimintojen alueita ja työpaikkatoimintojen alueita. Ensin mainitut ovat liike-, toimisto-, palvelu-, tuotanto- ja varastotiloja, kun taas jälkimmäiset voivat olla tuotanto- ja varastotiloja sekä niihin liittyviä toimisto- ja liiketiloja. Tällaisia tuotanto- ja varastotilojen työpaikka-alueita on yli 55 dB:n lentomelualueella Junkersintien, Ilmakehän ja Pakkalantien varrella. Niiden liikenne kulkee tulevaisuudessa erikoiskuljetusreittiä pitkin, jotta raskaasta liikenteestä ei aiheudu vaaratilanteita mm. Tikkurilantietä kulkeville koululaisille tai muille jalan ja pyörällä kulkeville. Raskaan liikenteen palvelualueet ovat kaavarunkoalueen ulkopuolella mm. Viinikkalassa.
Kaavarungon alueelle ei ole perusteltua sijoittaa raskaan liikenteen palvelualuetta.

Kaavarungon ratkaisut noudattavat pääasiassa voimassa olevaa yleiskaavaa, mutta joitain poikkeamiakin on. Alueen itä- ja länsilaidassa on osa yleiskaavan teollisuus- ja varastoalueesta esitetty kaavarungossa sekoittuneiden toimintojen alueeksi tai asumisvaltaiseksi alueeksi. Myös Lentoasemantien molemmin puolin oleville työpaikka- ja palvelualueille sekä Aviapolis-aseman seudulle on esitetty asumisen mahdollisuutta. Joukkoliikenteen runkoyhteys on siirretty yleiskaavan osoittamalta paikalta Pyttisbergetin itäpuolelta kulkemaan mäen

eteläpuolitse. Yleiskaavan viheryhteyden paikkaa on tarkistettu kohdassa, missä se ylittää Ilmakehän. Yleiskaavaan nähden tehdyt poikkeamat perustuvat tarkempiin maankäytön tutkielmiin ja lisätietoon, jota on saatu mm. Pytinojan hulevesialtaiden sijoittelusta. Yleiskaavan ajantasaisuuden arviointi on Vantaan kaupunkisuunnittelun työohjelmassa vuodesta 2016 alkaen.

Tarkistukset:
Kaavarungon selostukseen on lisätty Finavian toimittamaa aineistoa lentokentän melupäästöistä, tiemelun ennustekartta vuodelle 2030 sekä vaikutusten arviointi.

NRO 8
HSL HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE -KUNTAYHTYMÄ

Lausunto:

Tulevaisuuden Helsingin seudun joukkoliikennejärjestelmä on verkostomainen. Se perustuu vahvoihin raideliikenteen runkoyhteyksiin, bussien runkolinjoihin sekä niitä täydentäviin liityntäyhteyksiin. HLJ 2015:n joukkoliikennestrategiassa Aviapoliksen asema tulee korostumaan ja asemasta muodostuu tärkeä liikenteen solmupiste. Helsingin seudun maankäyttösuunnitelmassa (MASU 2050) puolestaan kaavarungon alue on ensisijaisesti kehitettävää aluetta, jolle on tarkoitus kohdentaa merkittävä osa seudun uudesta maankäytöstä.

Helsingin seudun pääpyöräilyverkolla Aviapoliksen alueella on suunnitteilla useita pyöräilyn itä-länsi ja etelä-pohjoinen -suuntaisia laatukäytäviä. Nämä tarjoavat hyvät yhteydet alueelta muulle seudulle. Alueen sisäisellä kevyen liikenteen verkolla tulee puolestaan luoda mahdollisuudet asioida alueella kävellen ja pyöräillen. Siksi lähipalvelut tulisi sijoittaa tärkeimpien väylien läheisyyteen.

Lentokenttä-Kehä III -alueella toimii suuri määrä logistiikan yrityksiä. Tämän vuoksi olisi hyvä varata Aviapolis-alueen asemakaavoituksen yhteydessä alueelta rekoille tavaraliikenteen pysäköinti- ja levähdysalueita. Näistä paikoista on kysyntää pääkaupunkiseudulla ja niitä voisi samalla hyödyntää myös Aviapolis-alueen rakentamisen aikaisessa kuljetuslogistiikassa.

HLJ:ssä on lentokenttäalueen alitse kulkeva lentorata ajoitettu noin vuodelle 2040. Jatkosuunnittelussa on tärkeää varmistaa tämän valtakunnallisen hankkeen edellytykset.

HSL haluaa olla mukana yhteistyössä joukkoliikennettä sivuavassa suunnittelussa. HSL pitää tärkeänä, että suunnittelussa huomioidaan yleiskaavan mukaiset raitiotievaraukset. Bussiterminaalin suunnittelussa HSL haluaa olla mukana alusta asti. Sähköbussien yleistymiseen ja niiden lataustarpeisiin on varauduttava.

HSL pitää kaavarungossa esitettyjä linjauksia ja toimia erittäin hyvinä sekä seudullisia suunnitelmia tukevina.

Vastine:
Aviapoliksen kaavarungon yhtenä ajatuksena on yhdistää alueen ”navat”, Aviapolis-asema sekä kauppa- ja viihdekeskus Jumbo & Flamingo ns. kiinnostavuuden kehällä; kadulla, joka on mielenkiintoista liikkumisympäristöä myös kävelijälle ja pyöräilijälle. Tämän reitin varrelle sijoittuvat ”arjen palvelut”: koulut, päiväkodit, kaupalliset palvelut, joukkoliikenteen runkolinjojen pysäkit ja laajimmat puistoalueet.

Kaavarunkokartalla on esitetty kahdenlaisia työpaikka-alueita: intensiivisten työpaikkatoimintojen alueita ja työpaikkatoimintojen alueita. Ensin mainitut ovat liike-, toimisto-, palvelu-, tuotanto- ja varastotiloja, kun taas jälkimmäiset voivat olla tuotanto- ja varastotiloja sekä niihin liittyviä toimisto- ja liiketiloja. Tällaisia tuotanto- ja varastotilojen työpaikka-alueita on yli 55 dB:n lentomelualueella Junkersintien, Ilmakehän ja Pakkalantien varrella. Niiden liikenne kulkee tulevaisuudessa erikoiskuljetusreittiä pitkin, jotta raskaasta liikenteestä ei aiheudu vaaratilanteita mm. Tikkurilantietä kulkeville koululaisille tai muille jalan ja pyörällä kulkeville. Raskaan liikenteen palvelualueet voivat sijoittua kaavarunkoalueen ulkopuolelle mm. Viinikkalaan. Lisäksi niitä voisi sijoittaa Tuusulan Fokukseen. Rakentamisen aikaisen kuljetuslogistiikan tilapäiskäyttöön löytyy alueelta lukuisia asvaltoituja kenttiä ja rakentamattomia joutomaita.

Maakuntakaavassa esitetty lentoradan linjaus leikkaa Kehäradan linjausta Aviapolis-aseman kohdalla. Kaavarunkokartalla alueen pohjoisosaan Aviapolis-aseman ja lentoaseman väliin (osa-alue 8) on esitetty intensiivisten työpaikkatoimintojen aluetta ja Aviapolis-asemalle (osa-alue 1) sekoittuneiden toimintojen aluetta, jotta rautateitä voitaisiin hyödyntää maksimaalisesti mm. työpaikkaliikenteessä. Osa-alue 8 voi hyödyntää lisäksi lentoaseman välitöntä läheisyyttä ja tulevaisuudessa lentoradan suoraa yhteyttää Helsingin keskustaan.

Kaavarunkokartalla on esitetty joukkoliikenteen runkolinjojen pysäkkien alustavat paikat Joukkoliikennekaupunki Vantaa -raportin mukaisesti. Kaavarungon pohjalta on tehty alueen liikenneselvitys (Ramboll, 2016), jossa mm. on selvitetty pikaraitiotien linjausta Tikkurilantiellä ja Rälssitiellä.

Bussiterminaali sijoittuu Aviabulevardin eteläosaan, Aviapolis-aseman eteläisen sisäänkäynnin viereen siten, että bussien lähtölaiturit ovat Aviabulevardin katualueella. Suunnitelmien mukaan matkustajien odotustila katetaan. Aviabulevardin suunnittelussa HSL on ollut mukana.

Lausunto tukee kaavarunkosuunnitelmaa.
Kaavarungon alueelle ei ole perusteltua sijoittaa raskaan liikenteen palvelualuetta.

Tarkistukset:
-

NRO 9
HSY HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT -KUNTAYHTYMÄ

Lausunto:

Aviapoliksen kasvun ja kehittymisen varmistamiseksi on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa laadittu yleiskaavaa tarkentava ja asemakaavoitusta ja hankkeita ohjaava kaavarunko. Kaavarunko on monitahoinen ja perusteellinen esitys alueen kehittymisen suuntaviivoista.

Kaavarungossa ei ole kuitenkaan mainittu vesihuollon kehittämiseen liittyviä tulevaisuuden tarpeita. Lienee selvää, että nykyinen vesihuoltoverkoston kapasiteetti ei riitä tulevaisuuden tarpeisiin. Nähdäksemme on tärkeää tutkia suunnittelualueen laajuisesti, millainen vaikutus kaavarungossa esitetyllä rakentamisella on vedenjakeluun ja viemäröintiin. Kaavarungon liitteeksi olisi hyvä laatia alueellinen vesihuollon yleissuunnitelma.

Kaavarungossa on todettu, että kaupunkirakenteen tiivistyessä entisestään on syytä käyttää kaikki keinot tulvahuippujen tasaamiseksi kuten viherkatot, läpäisevät pinnoitteet, huleveden viipymäaltaat ym. ratkaisut. Kaavarungossa mainitaan, että "Alueen puroista ja niiden hulevesialtaista voidaan rakentaa keskeinen osa viherkehää." On tärkeää, että hulevesien potentiaali viihtyvyyden lisääjänä on tunnistettu.

Näkemyksemme mukaan on tärkeää tutkia suunnittelualueen laajuisesti hulevesien osalta kaavarungossa esitetyn rakentamisen vaikutus hulevesien hallintaan.

Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan ilmastotavoitteena on hiilineutraalius 2050 mennessä. Ilmastotavoitteiden olisi hyvä näkyä vahvemmin työssä ja osana kaavarungon strategisia tavoitteita. Kaavarunko on liikkumisen ratkaisuiltaan Pääkaupunkiseudun ilmastostrategian mukainen muuttaessaan autokaupunkia kohti kävelykaupunkia.

Jatkosuunnittelussa olisi hyvä huomioida ja tutkia alueen energiaratkaisut ja pyrkiä minimoimaan sekä rakentamisen että käytön aikaisia ilmastovaikutuksia.

HSY, HSL ja Uudenmaan liitto ovat käynnistäneet yhteisen ELIAS-Elinvoimaa asemanseuduille! -projektin, jonka yhtenä tavoitteena on asemanseutuja koskevan tietopohjan parantaminen ja seudun yhteisten kehittämisperiaatteiden määrittäminen. Projektissa syntyvät tiedot ovat hyödynnettävissä jatkosuunnittelussa.

HSY pitää hyvänä, että jo suunnittelun lähtökohdissa on huomioitu lisääntyvien hulevesien ja kaupunki-tulvien haasteet ja että rakentamisen lisääntyessä tullaan käyttämään kaikki keinot hulevesitulvien välttämiseksi. Lisääntyvän rakentamisen ja päällysteisten pintojen lisäksi hulevesitulvien riskiä kasvattaa myös ilmastonmuutos, sillä edetessään sen arvioidaan lisäävän sademääriä ja rankkasateita selvästi nykyisestä. Jatkosuunnittelussa on siten syytä varautua nykyistä suurempiin vesi- ja lumimääriin.

Hulevesien hallinnan lisäksi puro- ja viherverkostojen ennallistaminen ja turvaaminen edistävät myös ilmastonmuutokseen sopeutumista. Viheralueilla ja -rakenteilla voi olla merkitystä mm. rakennusten ja piha- ja katualueiden viilentämisessä. Jatkosuunnittelussa on hyvä ottaa huomioon myös tulevaisuudessa mahdollisesti lisääntyvät hellejaksot ja voimistuva kaupunkialueiden lämpösaarekeilmiö ja niiden vaikutukset tiiviisti rakennetuilla alueilla. Uuden tutkimuksen mukaan (Kollanus ja Lanki 2014, Duodecim) 2000-luvun pitkittyneet helleaallot aiheuttivat haitallisia terveysvaikutuksia myös Suomessa.

Aviapoliksen suunnittelualuetta rajaavat suuret pääväylät, Kehä III etelässä ja Tuusulanväylä idässä. Kehä III:n liikennemäärä on alueella noin 90 000 ja Tuusulanväylän noin 60 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Suunnittelualueen vilkasliikenteisimmät väylät ovat Ilmakehä, jonka arkivuorokausiliikenne on yli 25 000 ajoneuvoa vuorokaudessa sekä Lentoasemantie ja Ilmailutie, joilla vuorokauden keskiarvoliikenne ylittää 10 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kaavarungossa todetaan lisäksi, että raskaan liikenteen osuus on paikoin suuri, Pakkalantiellä jopa viidennes ja Tikkurilantielläkin huomattava. Kaavarungossa todetaan myös, että liikennemääriltään suurimpien väylien läheisyydessä pienhiukkaset muodostavat potentiaalisen terveyshaitan, minkä vuoksi herkkien toimintojen tulee sijoittua riittävän etäälle väylistä.

HSY katsoo, että ilmanlaatu tulee ottaa huomioon alueen suunnittelussa, sillä kuten viimeaikaisissa epidemiologisissa tutkimuksissa on todettu, vilkkaan tien läheisyydessä asuminen on yhteydessä monen tyyppisiin terveyshaittoihin. Samoin on havaittu, että kohtuullisen matalatkin ilman epäpuhtauksien pitoisuudet vaikuttavat vakavasti terveyteen.

Asuinrakennusten ja mahdollisten herkkien kohteiden sijoittamisessa tulisi huomioida suojaetäisyydet, kuten kaavarungossa todetaankin. Ilmansaasteille altistumista voidaan vähentää myös esimerkiksi rakennusten tehokkaalla tuloilmansuodatuksella, sijoittamalla tuloilman sisäänottoaukot mahdollisimman etäälle teistä sekä sijoittamalla oleskelualueet ja parvekkeet rakennusten suojan puolelle. Lisäksi tulisi suunnittelussa pyrkiä siihen, että ei muodostuisi ilmansaasteiden sekoittumisen kannalta epäsuotuisia rakenteita, kuten kapeita katukuiluja. Jalankulku- ja pyörätiet olisi hyvä sijoittaa etäälle vilkasliikenteisistä väylistä. Yksityiskohtaisempia ohjeita ilmanlaadun huomioon ottamiseksi ja ilmansaasteille altistumisen vähentämiseksi löytyy uudesta Uudenmaan ELY-keskuksen oppaasta "Ilmanlaatu maankäytön suunnittelussa" (opas 2/2015).

Vastine:
Kaavarunkotyön rinnalla ja työn loppuvaiheessa on selvitetty monia eri asioita, jotka eivät vielä ehtineet lausuntovaiheeseen.

Hulevesien hallinta ja yhtenäisen viherverkoston turvaaminen on yksi kaavarungon tavoitteista. Kaavarungon alueelta on tehty vesihuollon yleissuunnitelma. Jo Vantaan hulevesiohjelmassa (2009) on mm. määritelty, että hulevedet käsitellään ensisijaisesti syntypaikoillaan, ts. tonteilla, maahan imeyttämällä.

Ilmastotavoitteet ovat olleet kaavarunkotyön tavoitteiden asettelun taustalla. Kaavarunko noudattaa pääkaupunkiseudun ilmastostrategiaa ja Vantaan ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä tavoitteita (mm. Joukkoliikennekaupunki Vantaa, 2015). Suunnitelman otsikko ”Käveltävä korttelikaupunki” viittaa kestävillä kulkumuodoilla liikkumiseen. Sekoittuneen kaupunkirakenteen konsepti vähentää autolla liikkumisen tarvetta kodin, työpaikkojen ja palvelujen välillä. Myös jokapäiväisten palvelujen sijoittaminen joukkoliikenteen runkolinjojen pysäkkien läheisyyteen tukee tätä ajatusta (”kiinnostavuuden kehä”). Ilmastonmuutoksen edetessä myös tuulet voimistuvat. Kaavarungossa tämä on otettu huomioon tekemällä jalankulun yhteyksistä polveilevia reittejä.

Aviapoliksen ilmastovaikutuksia arvioitiin mallintamalla kaavarungon toteutumisen aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä 50 vuoden aikajaksolla. Arvioinnissa on käytetty kahta menetelmää, Skenarios-palvelua sekä KEKO B – kaavoituksen ekotehokkuuslaskuria. Molemmat työkalut ovat yhä kehitysvaiheessa.

Arviointien perusteella kaikkien asuin- ja toimistorakennusten rakentaminen puurunkoisina (muut edelleen betonirunkoisia) vähentäisi rakentamistoimintojen hiilidioksidipäästöjä noin 19 %. Rakennusten energiankulutuksen päästöihin voidaan vaikuttaa hyödyntämällä alueella oleva uusiutuvan energian potentiaali, esimerkiksi aurinkopaneeleilla voitaisiin tuottaa noin puolet alueen vuosittaisesta sähkönkulutuksesta. Myös passiivisen aurinkoenergian potentiaali, ns. vähähiilisen kaavoituksen keinot, tulisi selvittää jatkosuunnittelutyössä.

Kaavarungon rakenne perustuu liikenteen haittojen suojauksen osalta siihen, että suurimpien väylien varsilla on työpaikka-alueita, joiden rakentamisen tehokkuudet ovat niin suuria, että rakennuksista muodostuu melulta suojaava rintama. Asuminen ja muut herkät toiminnot sijoittuvat työpaikkakortteleiden taakse alueen

sisempiin osiin, riittävän etäälle suurista väylistä niin liikennemelun kuin pienhiukkasten leviämisen näkökulmastakin.

Aviapoliksen liikenteellisessä selvityksessä (Ramboll, 2016) on arvioitu kunkin katuosuuden tulevia liikennemääriä eri ennustetilanteissa. Sen pohjalta Ramboll laati tieliikennemeluselvityksen. Meluselvitys ei vaikuta kaavarunkoratkaisuun vaan toimii jatkosuunnittelun apuna. Selvitys valmistuu maaliskuun puolivälissä. Asemakaavamuutoksissa määritellään tarkemmin rakennusten sijoittuminen ja mm. puhtaan ilman sisäänottosuunnat sekä annetaan tarvittavat, niitä koskevat määräykset.

Kaavarunkotyön yhteydessä on tutkittu katujen mitoitusten periaatteita paitsi liikennetarpeen, mutta myös katutilan leveyden ja sitä reunustavien rakennusten korkeuden suhteen näkökulmasta. Jotta ilman epäpuhtauksia kerääviä katukuiluja ei syntyisi ja jotta mm. auringonvalon pääsy alakerrosten asuntoihin varmistetaan, määritellään kaavarungossa asuinalueella katutilan leveyden ja rakennusten korkeuden suhteeksi n. 1:1.

Koska alueen kaupunkirakenne uudistuu vähitellen, on kaavarunkotyössä pidetty tärkeänä, että alueelle muodostuu mielenkiintoisia jalankulun reittejä jo uudistumisen alkuvaiheessa. Tämän vuoksi kaavarungossa esitellään toteutuksen toimintatapa, jossa mm. suojaisten kortteleiden läpi johdetaan yleisiä jalankulun reittejä vaihtoehtona kadunvarren jalkakäytäville. Myöhemmin, kun uudistus on edennyt läpi koko alueen, on katuympäristöistäkin muodostunut viihtyisiä kaupunkioleskelun paikkoja.

Ilman epäpuhtaudet ovat ongelmallisia juuri suurimpien väylien varressa pyöräileville ilman asianmukaisia melu- ja pienhiukkasesteitä, mutta pyöräilyyn löytyy vaihtoehtoisia reittejä kaavarunkoalueen sisältä mm. kokoojakatujen pyöräteistä.

Tarkistukset:
Selostukseen on lisätty vaikutusten arviointi.

Kaavarunko 052200, Aviapolis / luonnos on ollut nojalla nähtävillä 16.9. – 15.10.2015.
Tänä aikana jätettiin yksi (1 kpl) mielipide.

NRO 1
CERTEUM OY

Mielipide:

Aihe: Kaavarunko 052200, Aviapolis / Mielipiteiden kuulemismenettely

Tonttien 52-101-10, 52-101-16 ja 52-101-18 omistajana Certeum Oy haluaa mielipiteenään ilmaista seuraavaa:

Kaavarunko-ehdotuksessa esitetty lentomeluvyöhykkeen rajaa noudatteleva vino viheryhteys johtaa tonttien epäsuotuisiin muotoihin ajatellen taloudellisesti järkevää rakentamista. Viheryhteyden katkaistessa tontit myös laajempien yhtenäisten kokonaisuuksien sijoittaminen Tikkurilantien varteen estyy.

Edellisen johdosta esitämme, että kaavoitustyön edetessä viheryhteyden sijaintia harkittaisiin siirrettäväksi idemmäksi Toinensavu kadun suuntaan kaavarunko-ehdotuksessa esitettyyn nähden. Mainittu siirto mahdollistaisi myös helpommin kaavarunko ehdotuksessa tavoitellun 100 x 100 m "pohjois-etelä/itä-länsisuuntaisen ruutukaava"-mallin toteutumisen alueella. Näkemyksemme mukaan siirto samalla mahdollistaisi ko. alueella ripeämmin vaiheittaisen rakentamisen tavoiteltuun suuntaan.

Tonttien muodostuksessa Kehäradan sijainti ja sen asettamat rakentamisrajoitukset ja mahdolliset melu- ja tärinähaitat tulisi myös huomioida ko. tonttien lopullista käyttötarkoitusta ja tehokkuuslukuja määriteltäessä.

Vastine:
Tällä kohdin kaavarungon ajatuksena on ollut sijoittaa puistonauha ulkoilureitteineen yksinomaan työpaikkarakentamiseen soveltuvan alueen ja käyttötarkoituksiltaan moninaisemman, ns. sekoittuneen alueen välille siten, että siitä muodostuu rajapinta asumisen ja työpaikkatoimintojen väliin. Asumiseen ja muihin ns. herkkiin toimintoihin soveltuva alue jää 55 dB:n lentomeluvyöhykkeen ulkopuolelle. Puistonauha yhdistää korttelipuistoja ja laajempia viheraluekokonaisuuksia toisiinsa.

Maanalainen kehärata kulkee korttelin 52101 pohjoisosassa lentomeluvyöhykkeen 55 dB alueella. Tällä kohdin radan rakenteissa ei ole tärinä- tai runkomeluvaimennusta, mikä rajoittaa joidenkin rakennusten sijoittumista.

Alueen tarkempi kaupunkirakenne, ml. puistojen sijoittelu ja muoto, tarkentuu asemakaavavaiheessa, jolloin myös maanomistusrajat otetaan huomioon tarpeellisilta osiltaan.

Tarkistukset:
Muistutuksen johdosta maankäyttömerkintöjä kaavarunkokartalla on hieman tarkennettu.

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Tässä kokouksessa tehtyyn päätökseen, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan kaupunginhallitukselle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupunginhallituksen osoite:

Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuihin **päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä (koskee myös oikaisuvaatimuksen hylkäävää päätöstä)
  tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), kunnan jäsen, alueellinen ympäristökeskus tai muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa, maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia sekä rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Poikkeus: Kun kyse on vaikutukseltaan vähäisen muun asemakaavan kuin ranta-asemakaavan muutosta koskevasta asiasta, päätökseen ei ole valitusoikeutta kunnan jäsenellä.

Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta, supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita taikka nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla, heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä taikka muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa, tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**. Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä valitusviranomaiselle **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen ja asemakaavan muutosta koskevissa asioissa myös asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen**, jolla on päätetty käyttää etuosto-oikeutta, voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Valituksen saa tehdä ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myyjä.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksiköllе hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

6.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

6.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.
Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä
valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7.1
Tässä kokouksessa tehdyistä **päätöksistä, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valittamalla hakea muutosta. (Etuostolaki 22 § 2 mom.)

7.2
Tässä kokouksessa tehtyyn, **verotusta koskevan oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta** valittamalla (Verotusmenettelylaki 88 § 6 mom.).

7.3
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen**, ei saa hakea muutosta.

7.4
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.